

శ్రీవైష్ణవ గ్రంథ ముద్రాపక సభ (లిమిటెడ్) .

వాల్మీకిప్రణీతమైన శ్రీరామాయణము వేదోపబృంహణమైన ఇతిహాస శ్రేష్ఠము, అను త్తమమైన ఆదికావ్యమనియు, అందొకానొక అక్షరమైనను అనుసంధింపదల మహాపాఠకములను బోగొట్టునదనియు, పరసమాత్రముచేత నైహికాముష్మిక లభలప్రదమనియు, ద్వయవివరణరూపమనియు, గాయత్ర్యర్థప్రతిపాదకంబనియు, ప్లవేకవేదాంత రహస్యాత్ఫలబోధకంబనియు, సర్వదేశములందును సర్వమతస్థులకును గ్రాహ్యమైన నమేయ ప్రభావముగలదనియు, ఎల్లరకును చెల్లంబైనది గాన ప్పట విస్తరింపబనిలేదు.

“వందేరామాయణార్ణవం” అనునట్లు శ్రీమద్రామాయణమును సముద్రముతో యున్నారు. సముద్రము రత్నాకరమయ్యును, మీద సంచరించువారికి వుష్ణజల త్రాన్యది తుద్రజంతువులు మాత్రమేదోటుకునట్లు, శ్రీరామాయణమునుపైపైన వారికి సాధారణార్థములేలభించుచున్నది. సముద్రమునందుముడిగి తలస్పర్శ చే అనర్థములైన మాత్రికాదిమణులు దోటుకునట్లు భగవన్నిజ్ఞేతుక కటాక్షలహముగల పూర్వాచార్యులు రామాయణార్ణవమందు తలస్పర్శగనవగాహించిన నిగూఢ విశేషార్థములను లోకోజ్జీవనార్థము నపారకరుణా సాగరులైన చాన్పిత్తై తనిజ్ఞోకమను గ్రంథమునుసాయించిరి.

గ్రంథమును తనిజ్ఞోకమని కొందఱు వ్యవహరింతురు “సజ్ఞాపూర్వోద్విగుః” త్రముచేమొదటిపదము సజ్ఞావాచకముగనున్నయడలనే ద్విగు సమాసమగును. పూర్వార్థమైన ఆదంతద్విగు సమాసమునకంటె జ్ఞప్రత్యయమువచ్చి “ప్రజ్ఞోక్తి, క్తి, త్రిలోక్తి, అనురూపములు సిద్ధించును. ఇచ్చట తనిజ్ఞబ్రము సజ్ఞావాచకము లోవుటయేగాక ద్రివిధపదముగానున్నది. “సహ సుపా” అనుసూత్రముచేవచ్చు సము, ఒక ద్రివిధపదమునకును, ఒక సంస్కృతపదమునకును సిద్ధించదు. తనిం, తనిచరమం, తనిప్రణవం, అనునట్లు తనిజ్ఞోకమనియే వ్యవహరింపదగియున్నది. వల్లిక్కిణి సరస్వతీ భండారముమొదలగు స్థలములయందుండు అనేక ప్రాచీన శుభములందు తనిజ్ఞోకమ్ అనియే వ్రాసియున్నది.

ఈగ్రంథకర్తలైన పెరియవచ్చాన్నిక్కై విశిష్టాదైవతసీద్ధాంత ప్రవర్తకులైన గా
ర్వాచార్యులతో నొకమహాసభావులు. వీరు దోళమట్టలముసందు శృంగసూరుగ్రామ
లో సర్వజిత్సంపత్సరము ఆవడినెల కృష్ణాష్టమి రోహిణీ నక్షత్రంబునందు అవతరిం
పిరికిపూర్వశిఖ. వీరితండ్రిగారి తిరునామము యామునదేశములు. వీరితల్లిగారి త్రినామ
ము నాచ్చియారమ్మ. వీరికినామాంతరములు శ్రీమత్కృష్ణులు, కృష్ణసూరులు. వీరికా
చార్యులు నమ్మిక్కై. వీరితిరువారాధనము కృష్ణవిగ్రహము. వేంచేసియుండినప్పటి శ్రీర
జ్యము, వీరు ౯౫ సంవత్సరములుదర్శన ప్రవర్తకులై వేంచేసియుండిరి వీరిచక్రమా
రులు నైనారాచాన్నిక్కై పిరికిమ్యలు పరకాలదాసులు శ్రీరక్తాచార్యులు మేలగు
వారు. వీరుకాయించిన గ్రంథములు తిరువాయ్మొక్కి వ్యాఖ్యానమైన ఇరుపత్తుల
యిరమ్, తక్కినమువ్వాయిరములకు వ్యాఖ్యానములు, పరస్థరహస్య వివరణము, ాణి
క్యమాల, నవరత్నమాల, సకలప్రమాణతాత్పర్యము, ఉపకారరత్నము, గద్యమ్ర
వ్యాఖ్యానము, ఆశేషద్వారు స్తోత్రవ్యాఖ్యానము, అభయ ప్రదానవ్యాఖ్యానము, పర
మరహస్యము, అనుసన్ధానరహస్యము, నిగమనప్పడి, రహస్యత్రయవివరణము, త్త
త్రయవివరణము, శ్రీతనిశ్లోకము.

వీరితనియకా:— శ్రీమత్కృష్ణసమాహ్వయ నమో యామునసూనవే ।

యత్కటాక్షైకలక్ష్యణం సులభ శ్రీధర స్సదా ॥

వీరితిరునక్షత్ర తనియకా:— సకలద్రావిడామ్నాయ సారవ్యాఖ్యానకారిం ।

క్రావణై రోహిణీబాతం కృష్ణసంజ్ఞ మమా మక్ ॥

ఇట్లు,

స భా ప ణ్ణి తు ల

శ్రీమతేరామానుజాయనమః

తనిశ్లోకమ్.

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడిక శేశరణమ్.

బాలకాణ్డము ౧౯-వ సర్గము, ౧౮-వ శ్లోకము.

మూ. అహంవేద్ది మహత్తానం రామంసత్యపరాక్రమమ్ ।

వసిష్ఠోపిమహాతేజా యేచేమేతపసిన్ధితాః॥ ౧.

అర్థం. అహం-నేను, రామం-శ్రీరాములను, మహత్తానం-అపరిచ్ఛిన్నమహిమగలవారినిగానున్న, సత్యపరాక్రమం-నాశములేని బలముగలవారినిగానున్న, వేద్ది-ఎఱుంగుచున్నాను, మహాతేజాః - గొప్పప్రభావముగల, వసిష్ఠోపి - వసిష్ఠమహామునియు, వేత్తి-ఎఱుంగుచు, యే ఏ, ఇమే- సమీపమందున్న, తపసి-కిర్తయోగమునందు, స్థితాః- స్థిరులైన ఋషులుగలరో, తేపి - వారున్న, విదిన్తి. ఎఱుంగుదురు

వ్యా. అవతారికై. చక్రవర్తియానవక్ పెరుమాళ్ళుడైయ పరువత్తిల్ శిఱుమైయైట్టు, ఇవరుడైయ ఆణ్ పిళ్ళై త్తనత్తిలే అతిశక్తై పణ్ణక్కాడుమెన్ఱుశక్కిత్తు, అవరుడైయ వైభవత్తైయుమ్ పరాక్రమత్తైయుమ్ ససాక్షికమాక పుపపాదిక్కితాన్ విశ్వామిత్రమహర్షి.

అహంవేద్ది. వసిష్ఠోపివేత్తి. యేచేమేతపసిన్ధితాః, తేపివిదన్తి. “నయ్యుధయోగ్యతామస్యపశ్యామి”ఎన్ఱు-ఇవర్ అయోగ్యతైయైచ్చొల్లుకైక్కు, నీయొరువనుమేయుల్లాయ్, ఇవర్ యోగ్యతైయై అఱి కైక్కునాఱ్ళిత్తనై పేరుముడైన్దితాన్.*౧. (అహంవేద్ది) “నచక్షుషాశ్చూహ్యతే” “మనసాతువిశుద్ధేన” “ఎన్ఱేనుజ్గట్కణ్ణాల్ కాణాతవ పురువై నెఱ్ఱెన్నుమట్కణ్ణేల్ కాణుముణార్దు” ఎన్ఱుమ్ - యోగపరిశుద్ధమాన పుట్కణ్ణాలే నానఱియుమత్తనైపోక్కి, బాహ్యచక్షుస్సాలే కాణ్ణిఱపునక్కు తైరియాతుకాణ్. *౨. (అహంవేద్ది) “జ్ఞానవృద్ధామయా రాజన్ బహవఃపర్యపాసి తాః”ఎన్ఱు-పలవాచార్యర్ కత్తై నేవిత్తనాన

టియుమ త్తనైపోక్కి, నాట్టారాలేనేవిక్కిప్పడుకిఱుడనక్కు తైరియుమో? 3. (అహం వేద్మి) “కుశదర్శధరాః” ఎన్ఱు - పుల్లుణ్డై యుమాననానటివక్ విల్లుణ్డై యుమాననీయటియాయ్. *౪. (అహం వేద్మి) తలైయుమ్ శడై యు మాననానటియు మత్తనైపోక్కి, తలైయుమ్ మడియుమాననీయటియాయ్. *౫. (అహం వేద్మి) సాత్విక ప్రకృతియాననానటియుమ త్తనైపోక్కి. రాజసప్రకృతియాననీయటియాయ్. *౬. (అహం వేద్మి) “నీచశయ్యాసనం చాస్యనిత్యం స్యాద్గురుసన్నిధౌ” ఎన్ఱు-ఆసన త్తిక్కిఱై యిరున్ద వెనక్కు తైరియుమ త్తనైపోక్కి, “సింహాసనేప్రభుః” ఎన్ఱు-ఆసన త్తిక్కిమేలేయిరు క్కిఱువునక్కు తైరియుమో? ౭. (అహం వేద్మి) యోగక్రమమటియుమ్ నాన టియుమ త్తై, భోగక్రమమటియుమ్ నీయటివితియో? *౮. (అహం వేద్మి) మోక్ష కామేష్టిపణ్ణిననానటియుమ త్తై, పుత్రకామేష్టి పణ్ణిననీయటి విత్తి యో? *౯. (అహం వేద్మి) ధర్మ మోక్ష పరనాననానటియుమ త్తై, అర్థకాష పరనాన పున్నాలటియప్పోమో?

నా నేయోవటియా తేక్, “నేతి నేతి” ఎన్ఱుమ్-“కృతార్థవేద” ఎన్ఱుమ్-ప్రమాణజ్ఞాన వేదజ్ఞో తానటిన్దతో? ప్రమాణజ్ఞశ్రవేయో? “బ్రహ్మర్షి రుద్రేన్ద్రభూతానాం మనసామహ్యగోచరమ్” ఎన్ఱుమ్-“నాన్తుకకశ్చెజ్జం డైయానెన్ఱి నర్కళో ఎమ్బెరుమా త్తనైయైయారటికిత్తార్” ఎన్ఱుమ్-ప్రమాతాక్కళం బ్రహ్మరుద్రాదికళుక్కుత్తాన్ నిలమో? ప్రమాతాక్కళ శ్రవేయో? “సోఅజ్గ వేదయదివానవేద” ఎన్ఱుమ్ - “తనక్కుమ్ తన్దన్దై యటివరియనై” ఎన్ఱుమ్ - ప్రమేయభూతనానవక్ తనక్కుమ్ తెరియు మో? త్తనై వేరటియార్ కళేకాణ్ - ఎన్ఱు - *౧౦. (అహం వేద్మి) “యస్స ర్వజ్జస్సర్వవితో” “స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ” ఎన్ఱిఱ ప్రమాణజ్ఞతై విశ్వ సిత్తు సార్వజ్ఞంకొణ్డాడి ఒరుఆచార్య స్సక్కుల్ కునిన్దు కేళామై యాలే యవనుక్కున్దెరియాతే! “దదామిబుద్ధియోగన్తమ్” ఎన్ఱుమ్-“మయర్వఱమతిసలమరుళినక్” ఎన్ఱుమ్-“శ్రుతమాస్మిన్ రిచితం” ఎన్ఱుమ్-సంప్రదాయ సిద్ధజ్ఞాన ముడైయవనుక్కు తైరియుమితే! అన్విభాపుతీరుకై

క్కితే, బ్రాహ్మణానాముపాసితా” ఎన్టు-అజివుడై యార్ కాన్ కడై యి లేతువణ్డుతిరిన్దరు. * ౨. (అహం వేద్ది) “తమేతం వేదానువచ సేన బ్రాహ్మణా వివిదిషన్తి యజ్ఞేనదా సేనతప సానాశ కేస” ఎన్టుమ్-“శో” తవ్యోమ న్నవ్యో నిదిధ్యాసితవ్యః” ఎన్టుమ్-అవనైయటికై క్కునాన్ పట్టవరు త్తమ్ శొల్ల ప్పోమోవెన్ఱిటాన్.

సీయటిన్ద్రప్రకారమెన్నెన్నిల్, * ౧. (మహాత్మానమ్) అటప్పెరియ నెన్ఱుటివన్. “తేజసాంహినవయస్సమీత్య తే” ఎన్ఱిటపడియే, వడివుశిటు త్తిరున్ద తేయాకిలుం పరత్వముతై త్తిరుక్కుళ్ళాన్. (మహాత్మానమ్) “ఆత్మా జీవేధృతౌదేహేస్వభావేపరమాత్మని! యత్నైర్కైర్గ్నోమతౌవాతే ఎన్టు-అనేకార్థవాచియితే! ఆత్మ శబ్దమ్, అతిల్ ముట్టడజీవవాచియానపో శు- * ౧. (మహాత్మానమ్) ఎన్టు-“యస్యాత్మాశరీరమ్” ఎన్టుమ్-“య ఆత్మ నితి ప్పన్నాత్మనో న్తరః” ఎన్టుమ్-సర్వజీవాత్మాక్కుళుమ్ శరీరమామ్పడిసర్వాత్మ శరీరియాయరుప్పా నెన్ను మిడమటివన్. అన్ఱియిలే- * ౨. (మహాత్మానమ్) ఎన్టు-ధృతియి లేయాయ్, “ఆపద్యస్విస్వకార్యేషు కర్తవ్యత్వస్థిర్ధృతిః” ఎన్టు- తాటకాతాటకేయ ప్రమఖరాన ప్రబలవిరోధి పరంపరైక్కుళుడై మాకిలుమ్, “యజ్ఞవిఘ్న కరంహన్యామ్” ఎన్టు-తామేటిట్టుక్కొడ్డకార్య న్నలై క్కట్టలామ్పడియాననిలైమెనైయడై యయ్ కాణిరుప్ప తెన్ఱు మామ్-అన్ఱియిలే- * ౩. (మహాత్మానమ్) ఎన్టు-దేహవాచియాయ్, “నిత్యం ని త్యాకృతిధరమ్” ఎన్టుమ్-“నతస్యప్రాకృతామూర్తిర్దాంసమేదోస్థిసంభ వా” ఎన్టుమ్-“మాశుణాచ్చుడరుడమ్బయ్” ఎన్టుమ్-శొల్లుకిటపడియే, త్రుక్కళాలభిక్కవొణ్ణాతపడి నిత్యనిరవద్యనిరతితయాజ్వల్యవిగ్రహ యక్తాణిరుప్ప తెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే- * ౪. (మహాత్మానమ్) ఎన్టు-స్వభా వాచియాయ్, “అభయం సర్వభూతేభ్యోదదామ్యేతద్వృతంమమ” ఎన్టు మ్-“పాశుపాల్యంహినోవృత్తిః” ఎన్టుమ్-అపన్నజనరక్షణతై స్వభావ మాకవుడై యరాయ్ కాణిరుప్ప తెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే- * ౫. (మహాత్మా నమ్) ఎన్టు-పరమాత్మ వాచియాయ్, పరోమాన్తాదితిపరమః, ఎన్ఱాయ్

“యస్తాత్పరంనాపరమ స్తికిశ్చిత్” ఎష్టుమ్-“నతత్పమశ్చాభ్యధికిశ్చదృశ్యతే” ఎష్టుమ్-“బుత్తార్ మిక్కారైయిలై యాయమామాయ” ఎష్టుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, తప్పైయొభిన్దసకలదేవలైక భుక్కుమ్ మేలాయ్, అవై తసక్కుమ్ అన్తర్యామియా యిరుక్కుమ్బడి యటివ నెన్ఱమామ్, అన్ఱియిలే- *౬. (మహాత్మానమ్) ఎష్టు-యత్న వాచియాయ్, అతావత్సయత్నమా య్, “ప్రయత్న సాన్వత్త ధర్త సాన్వ దుత్సాహాభావనాచసః” ఎష్టుమ్-“వినాశాయచదుష్కృతామ్ సంభవామి” ఎష్టుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, దుష్కృద్వి నాశత్తుక్కాక అవరుత్సాహిత్తుప్పొన్దపడియటివ నెన్ఱమామ్. అన్ఱియిలే- *౭. (మహాత్మానమ్) ఎష్టు-అర్క వాచియాయ్, “రామదివాకరః శత్రురక్షోమయంతోయముపశోషంనయిష్యతి” ఎన్ఱిఱపడియే, ఆయుధనిరపేక్షమాకితమ్బుడై యప్రతాపత్తాలే శత్రురక్షస్సుక్కిళాకిఱనీరైఱ్ఱోన్ద కప్పడచ్చునటుమ్బడిపణ్ణవల్లరెన్నుమిడమటివ నెన్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే- *౮. (మహాత్మానమ్). ఎష్టు-అగ్ని యాయ్-“అభితగిపావశోపమమ్” ఎష్టుమ్-“నిర్దహేదపికాకుత్స్థసిక్రద్ధస్తీవ్రేణచక్షుషా” ఎష్టుమ్-“అః టురువిలోతికఘ్నజ్ఞోతితన్నరువాయ్” ఎష్టుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, శత్రురక్షరజ్జలై యడై యచ్చుట్టుకూతాయనీతాయ్ పోమ్బడిపణ్ణవల్లరెన్నుమిడమటివ నెన్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే- *౯. (మహాత్మానమ్) ఎష్టు-మతి వాచియాయ్, “సర్వశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞః” ఎష్టుమ్-“బుధ్యాహ్యద్వైగయాయుక్తః” ఎష్టుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, ఇరున్దవిడత్తిలే యిరున్దు శత్రుక్కుళ్ ముడియప్పడియాసవిరకుకళ్ వకుక్కువల్లరెన్నుమిడమటివ నెన్ఱాకవుమామ్ అన్ఱియిలే- *౧౦. (మహాత్మానమ్) ఎష్టు-వాత వాచియాయ్, “తస్మై వాతత్త నేనమః” ఎష్టుమ్-“కాలాయతీయాయ్” ఎష్టుమ్-శొల్లుకిఱపడియే మహావాతహతమాన తూలరాశిపోలే శత్రుక్కులై ప్పక్క విడమటియమలోట్టువరెన్నుమిడమటివ నెన్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే- *౧౧. “మృతసజ్జీవనంహిరామవృత్తానమ్” ఎష్టు-సర్వప్రాణిపాణన హేతువానకాన్దబుప్పోలే అనుకూలరానవర్ క భుక్కుడిజ్జీవనకర రాకవల్లరెన్నుమిడమటివ నెన్ఱాకవుమామ్.

వేత్తి, వేదయతిఎన్టు- తానుమఱిన్దుపిటరై యుమఱివిక్కక్కడవ
తానవేదమకప్పడ, “వేదాహమేతంపురుషమ్” ఎన్టు-నానఱివనెన్టుశొల్లి,
అఱిన్దుపడి యెన్నెన్న - “అఱిన్దునవేదవరు మొబ్బరుల్ నూల్ కళఱిన్దున
కొళక వరు మొబ్బరుళాతల్ ” ఎన్దిపడియే, మహాన్తమెన్టు - అపరిచ్చి
న్ననెన్టు, శొల్లివిట్టతి తనైయితే! “యస్యామతం తస్యమతంమతం
యస్యనవేదసః” ఎన్దువ్వన్టువైయఱిక్కై యావతు - అతుఅపరిచ్చిన్న
మెన్టు-ఉళ్ళపడియఱిక్కైయితే! వేదాహమేతమ్ - ఎన్దిఅవేదవాక్యన్దున్నై
యిదే - అహం వేద్మి-ఎన్టు-ఉపబృహ్మిక్కితు. అఱుదై వేద-ఎన్దిఅతై,
ఇఱు వేద్మి-ఎన్దితు. అఱుదై అహమ్-ఎన్ది అతైయితే, ఇఱుఅహమ్-ఎన్ది
అతు. ఏతమ్-ఎన్టు-సౌలభ్యసూచకమాన ఏతచ్చబృహ్మతైయితే, ఇఱురా
మమ్-ఎన్టు-అవతారవిదేశంపణ్ణుక్కితు. అఱుదైపురుషశబ్దతాలే నిర్దిష్ట
మానశౌర్యవీర్యాదికతైయిదే, ఇఱుసత్యపరాక్రమమ్-ఎన్దితు. అఱుమ
హాన్తమ్-ఎన్దిఅతైయిదే, ఇఱు మహాత్మానమ్-ఎన్దిఅతు. ఆక వేదపురుష
నోడుం వైదికపురుషర్ కళోడుంవాళియఱి ఇవ్విషయత్తిల్ పాశుర
మొన్టాయితేయిరుప్పతు.

ఇప్పడి మహాత్మానమ్-ఎన్టు-వేళుకివస్తుత్తాకదేశాన్తరత్తిలేయా
యెట్టవొణ్ణాతోవెన్నిల్, (రామమ్) “పితరంరోచయామాస” ఎన్టు
న్నైయిశై విత్తు రామరూపేణవన్దుపిఱన్దువివర్ అప్పరవస్తుత్తాక కా
ణెన్దిత్తాక. (రామమ్) పరవస్తు వెన్టునీయుమ్నానుముట్కూశుతల్ నన్నై
యరువరుత్తవర్ తామకలనిదైల్ శెయ్యాతే, ఎనక్కుక్కైయాళాక
అత్తైక్కలామ్బడియాయ తన్నైయమైత్తుత్తాత్తియై తేరికిత్తిల్లై
కాణ్.

(రామంమహాత్మానమ్) “సఉశ్రేయాభవతిజాయమాసః” ఎ
న్టు-అవర్తన్నైత్తాత్తివిట్టుప్పిఱన్దుపిన్బుకాణ్ మహత్వమొప్పవిట్టతు.

నీతానేరామమెన్దుశొన్నాయ్ ఇన్నంపడివిలోశుడైయళిన్దత్తిడై ,
 శ్రమత్తైలుడలిఱుక్కిన్దత్తిడై, ఇవర్ పరాక్రమత్తుక్కు శక్తరోవెన్న-#౧ (సత్య
 పరాక్రమమ్) ఇవర్ పడివుపోలేవేడ్డినపోతుకొళ్ళవుమ్ తవిరవుమామ్బడి
 యల్లకాణివర్ గుణజ్జలిరుప్పతు. అవై నిత్యమాయ్ కాణిరుప్పతు.*
 ౨.(సత్యపరాక్రమమ్) “సదై కిరూప పరాక్రమమ్” , సదై కిరూప
 రూపాయ ” ఎన్దుమ్. “తత్తమే సత్యాకామాః” ఎన్దుమ్-“ఏతాంశ్చ
 సత్యాకామాః” ఎన్దుమ్-“స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాయ్” ఎన్దుమ్-శొ
 ల్లుకైయాలే. విగ్రహమైచ్చమాయ్ గుణజ్జల్ నిత్యమాయ్ కాణిరుప్ప
 తు. ఇతుతన్నై శ్రీపరాశరబ్రహ్మర్షి యమ్ - “ఇచ్ఛాగృహీత్వాభిమతౌ
 రుదేహః” ఎన్దు-విగ్రహపరిగ్రహమైచ్చమెన్నుమిడతైచ్చొల్లి, “తేతోబ
 లైశ్వర్య మహావబోధను వీర్యశక్త్యాదిగుణైకరాశిః” ఎన్దు - గుణజ్జల్
 స్వాభావికజ్జెన్నుమిడతైచ్చొన్నానితో*౩.(సత్యపరాక్రమమ్) “అవ్య
 వస్థాహిదృశ్యే తే యద్దేజయపరాజయా” ఎన్దు-నాన్దరైప్పిలే ఇవ
 రుడైయ ఆణ్ పిత్తై త్తనమ్ అవ్యవస్థితమల్లకాణ్ , “నావిజిత్యనివతక
 తే” ఎన్దుమ్-“అభియాతాప్రహరైవ” ఎన్దుమ్- “శెన్దుకొన్దువెన్దుకొన్దు”
 ఎన్దుమ్-శొల్లుక్కిపడియే, ఇవర్ ఎఱున్దిరున్దొల్, శత్రుక్కులై యాక్రమి
 త్తుత్తలై యత్తీత్తల్లళు మీళార్ కాణ్. “అస్మిన్దృష్టేపరావరే” ఎన్దుమ్-
 “శివనయనిద్దిరనివర్ ముతలనైత్తోర్ లేయ్ వక్కుళాజ్జల్ కైతోళిక్కి
 డన్ద” ఎన్దుమ్ - తన్దామైప్పరరాకనినైత్తిరుక్కిబ్రహ్మబుద్రాదికలై యక
 ప్పడక్కిళ్ళోవడుత్తి, అవ్వరుకాయురుక్కిఱవన్దు, తుద్రరాన శత్రుక్కులై
 విడుమో*౪. (సత్యపరాక్రమమ్) సత్యరానపరరై ఆక్రమిప్పరెన్దుకవు
 మామ్. అతావతు-ప్రకృతిసంబన్ధ నిబన్ధనమాక ప్రాతికూల్యమృణ్ణనాల
 వర్కళో మీన్దునుకూలిప్పొర్ కిళోవెన్దు - “యదివారావణస్వయమ్”
 ఎన్దుమ్- “గచ్ఛానుజానామి” ఎన్దుమ్ - “ఉళన్దొట్టు” ఎన్దుమ్-ఒరునిలై
 నిన్దు, ముట్టప్రాతికూల్యత్తిలే నిలై నిన్దుర్కళాకిలవర్కళై ముడిక
 రెన్దిఱతు.

(రామంసత్యపరాక్రమమ్) ఆక్రమిక్కుమిడత్తిల్ త్రివిక్రమనై
 ప్పొలే శొల్లువతోన్లు, శెయ్వతోన్లున్లుయిలే, ఏకరూపమాయ్ క్కాణిరు
 ప్పొకు. (రామంసత్యపరాక్రమమ్) పిఱరైయభిక్కుమిడత్తిల్, ఆయుధమె
 డుత్తల్-పరాక్రమిత్తల్ శెయ్యవేణుమో ' 'హతాన్యేకేనరామేణ ' '
 ఎన్టుమ్- ' 'రామబాణాభిహతోభృశార్తశ్చచాలచాపఞ్చముమోచవీరః ' '
 ఎన్టుమ్- ' 'శ్రీమాన్ సుఖసుప్తరిపరఁతెఱః ' ' ఎన్టుమ్ శొల్లుకిపడియె, అల్ల
 కుమెట్టెలుమే ఁరికిరమాకవిట్టియారో?

వతేసుమాకక్కొడు పోకత్తేడుకిఱపడియాలే, పోరప్పొలియ
 చొట్టెక్కివిద్దవాక్యం విశ్వసనీయమోవెన్న - (వసిష్ఠోపి) సర్వజ్ఞ
 నాయ్ పరమర్షియాన శ్రీవసిష్ఠభగవానుమశీయుమ్. (వసిష్ఠః) ఎకా
 క్యత్తుక్కువద్ద నానొట్టియ - ' ' సతేహంపితురాచార్యః ' ' ఎన్టు - ఉక
 కార్యత్తుక్కు క్కడవనాయనక్కాప్తనాన వసిష్ఠభగవానై క్కేట్
 క్కమాట్టాయో ? పశ్నెనస్సీలేన ప్రమియాయ్ - ' ' కులగురుర్భగవాన్
 వసిష్ఠః ' ' ఎన్టుపడియె, ఎక్కల్ ఎక్కలన్లుయిలే, ఉక్కల్ పక్కలిలే
 స్సిద్ధినాయుక్కల్ హితత్తిలే నిలైన్లు వనన్టు. ' ఇదంవోయాజ్ఞానామ్ ' '
 ఎన్టు-సు రారియుఁశొన్నానిశ్లే.

నీతాసుమిత్వైకుకులజాతనాక్తై యాలే యునక్కు మొ వ్వాతో
 అవశ్శీలన్తర్భావమెన్న - (వసిష్ఠోపివేత్తి) అమృత్యాదైకులైన్లు, ఇవక్
 పుత్రాదికత్తైక్కొల్లువతు, ఇవక్ సురభియైప్పటిస్సతు ఇవనోడేయుద్ధం
 పణ్ణవతు, ఇసనాలేపరిభూతనావతాయ్, ఇప్పడిక్కువిరోధమ్మిఱన్దపడి
 యాలే ఎనక్కాక ప్పొయ్ శొల్లాన్, అప్పడిక్కొత్తవివనై యుంకేట్టు
 కొల్లొ. అవిశబ్దం-నానేయల్లవివనుమఱియు మెట్టె-సముచ్చయమాకవు
 మామ్, అన్లుయిలే- అవిశబ్దః విరోధంద్యోతయతి. ఎనక్కువిరుద్ధనానవివ
 నుమశీయుమెన్టాకవుమామ్

అల్లాతముషికళిల్ కాట్టల్ ఇవనుక్తేత్తమ్మే తెన్నిల్ - *౧. (మహా-
 తేజాః) సరస్వతీవల్లభనాన బ్రహ్మపుత్రసుమాయ్, స్వయోగసిద్ధజ్ఞానను
 మాకై యాలే వద్దమతిప్పై యుడై యవన్. *౨. (మహా-తేజాః) లోక
 నాధనానపురుషో త్తమనికప్పడ త్తన్ కాళిలే కునియుమ్బడియాన వేత్తమ్
 ముడై యవన్. *౩. (మహా-తేజాః) “కాళికోయశసానిధిః” ఎన్టు-నాట్టిల్
 పుకఱుక్కెల్లై యాన నానకప్పడ, “వసిష్ఠోమామేవంవదతు” ఎన్టుమ్-
 “సత్యంఽకారబ్రహ్మర్షిరేవమస్తితిచాబ్రవీత్” ఎన్టుమ్-అవన్ వాయాలే
 బ్రహ్మర్షి పట్టముమ్, పరియట్టముమ్, పెటవేణ్డుమ్బడిపెరుమతిప్పనానవన్.
 ఇప్పడియుమక్కేల్లప్పెరియరాకిల్, “తేహంతేజోవిశేషేణ ప్రత్యవా
 యోనవిద్యతే” ఎన్టు-ఉమక్కాకిప్పయిశోన్నాలుంపొలుక్కు-మాయిరు
 న్దతీయెన్న - *౪. (మహా-తేజాః) “సత్యధర్మపరాయణాః” ఎన్టుమ్-“సత్యం
 వద-ధర్మంఽచర” ఎన్టుం-తాసుంసత్యతైహితమాకవనుస్తిత్తు, పిటరై యు
 మకప్పడవనుస్తిప్పిత్తు, ఇప్పడిక్కుమహా-తేజస్వియాయ్ పెరునదవ త్తనాయి
 రుక్కిల్ వన్, తేజోహానిసిమిక్కుమ్బడి అసత్యంశొల్లుమో * ౫. (మహా-తే
 జాః) “ధిగ్ బలంక్షత్రియబలం-బ్రహ్మ-తేజోబలంబలమ్” ఎన్టుమ్బడి-నిర
 వధికబ్రహ్మతేజస్వియాయరుక్కిల్ వన్.

అప్పడిపెరియరాయరున్దాలుమ్ “యద్బ్రాహ్మణశ్చైవ బ్రాహ్మణ
 శ్చప్రశ్నమేయాతాం బ్రాహ్మణాయాధిబ్రూయాత్” ఎన్టుమ్-“బ్రాహ్మణా
 ధైగవాక్థేవాసమ్యక్ప్రాణాపరిత్యజేత్” ఎన్టుమ్-నాసుంసీయుమానాల్,
 తన్నైయభీయమాశీయుమ్ బ్రహ్మర్షియానవునక్కాకవారై శొల్లుమ
 త్తనై పోక్కి, క్షత్రియనానవెనక్కాచ్చొల్లుమోవెన్న - *౧. (యేచేమేత
 పసిస్థితాః) పడై వీట్టార్ తవ్బలమతిత్తు ముకత్తుక్కు త్తక్కువారై శొల్లుకి
 ల్లవెన్దులై విట్టు, చ్చరుకిలై తిన్నికళానవివర్కలై క్కేల్లక్కమాట్టాయో
 వెన్టుచూమ్ - *౨. (ఇమేతపసిస్థితాః-) “ఊనపోడశవర్షః” ఎన్టు- అవర్
 పరువంనిరమ్బామైయైయిట్టు అవర్ యోగ్యతైక్కు నీతట్టుళుప్పడవే
 ణ్డా, “తస్యధీరాఃపరిజానంతియోనిమ్” ఎన్టు-అవనుడై యజన్దరహస్యజ్ఞా

సముద్రై యవివర్కతైశ్చైతా యైష్టమామ్, *౧. (ఇమే) పులస్త్యకాగస్త్యకా పరాశరకా పారాశర్యకా ఎన్తాప్సోలే ప్రసిద్ధరాయ్, ఆచార్యపదనిర్వహిత్తు తిరికిఁబివర్కతశస్త్రియిలే, ఇన్నా రెన్టువేసుంకూడచ్చొల్లొ తపడి, ఓదుజ్గులజ్గుళాయ్ పణితియ్ ద్దురుక్కిఁటవర్కకళో. నా నేయల్ల, శ్రీవసిష్ఠభగవానుమల్ల, ఇవర్కకళుమఱివార్కకళో. *౨. (ఇమే) నానివర్కకళుక్తుచ్చిలవై లక్షణ్యమాపాదిక్కువిరున్దుకేళ్ళక్కువేణుమో? నరై తలై యుమ్ ముశియుంమో వాయుమ్, ఒట్టిసకతుప్పమ్, తిరణ్ణిసతోలుమ్, ఉలర్ న్దపడివుమ్, ఎణ్ణుకిఁటవిరులుమ్, జపిక్కిఁటవాయుమ్, వడిక్కిఁకణ్ణీరుమ్, ఆఱాతభగవదనుసన్ధానముమ్, మయిరెఱిన్దపుడమ్ముమాయరుక్కిఁట విరుప్పిలే తెరియాతో? “ ఆహ్లాదశీతనేత్రాంబురి పుళకీకృతగాత్రవాక్ । సదా పరగుణావిష్టోద్రప్తవ్యస్సర్వదేహిభిః ” ఎన్నుమ్బడియిరుక్కిఁటవర్కకళన్తో. *౩. (ఇమే) ఇవర్కకళిప్పడి ఇదంశబ్దత్తాలేశొల్లి విరలిట్టుక్కాట్టుమత్తనై యొట్టియ, వేటుపాశురమిడుమ్బడివాత్తనన్సుక్కుళుక్కువిషయమో? ౪. (ఇమే) “ శితియ నెన్దెన్నిళం శిజ్జత్తైయిక్కల్లోల్ కణ్డాయ్ శిటుపైయిక్ వార్తెన్దైమావలియిదై చెన్టుకేళో ” ఎన్టు-దూరస్థనాయరుప్పానొరువన్బుక్కులిలేకేళ్ళక్కువేణ్ణాతపడి, ఇణ్ణేసన్నిహితరాకప్పెద్దోమితే! *౪. (ఇమే) మహాబలియైప్పోలే ఆసురప్రకృతియాకై యన్తిక్కే, పరమసత్వనిష్ఠరానఱుపికళాకప్పెద్దోమితే! *౫. (ఇమే) ఎన్నైప్పోలే శ్రీవసిష్ఠభగవానైప్పోలే ఒరువరిరువరాకై యన్తిక్కే, “ భూయసాంస్యాద్భులీయస్త్రమ్ ” ఎన్తివర్కకళో పలరానతువుమునక్కు విశ్వాసహేతువితే!

ఇవర్కకళో పలరానాలో ప్రయోజనమే? పాయ్ శొల్లాతపడియాన ధార్మికరాకవేణుమేయెన్నిలో, *౧. (తపసిస్థితాః) “ తపోదానం తపస్సత్యంతపోధర్త గప్రతిష్ఠితః ” ఎన్తిఁపడియే, సర్వకాలముంతపరిపరరాకై యాలే పరమధార్మికరెన్తిఁటతు. *౨. (తపసిస్థితాః) భగవదీయమాయ్, నిత్యమానవాత్మవస్తువుక్కుహితం తేడి అల్పస్థిరమానశరి

రత్తై ఒలుత్తుప్పోరుమవర్కళ్. * 3. (తపసిస్థితాః) “హుతమిష్టంచత
ప్తంచధర్మశ్చాయంమలస్యతే । గృహత్ప్రతినవ రస్తేపూర్ణ కామాయ
దర్శినః” ఎఱ్ఱు - అతిథిశిశా యుమ్ అభ్యాగతరాయముళ్ళవర్కళ్తై యుక
ప్పిక్కైయే పరమధర్మమెన్దిరుక్కుమవర్కళ్. (తపసిస్థితాః -) తప
శ్శబ్దవాచ్యమానవర్ధత్రయ త్రిబుమ్ నిలై యుడై యవర్కళ్. అతావతు-
* ౪. “తపసంతాపే” ఎన్దిఱఠాతువిలేయాయ్, “యజ్ఞేనదానేనతపసా”
ఎఱ్ఱుమ్ - “కర్తయోగస్తపస్తీర్థదాన యజ్ఞాదిసేవనమ్ ” ఎఱ్ఱుమ్ -
శొల్లుకిఱపడియే, జ్ఞానభక్తికళుక్కు అజ్ఞమానకర్తయోగ త్రిలేనిష్ఠరాన
వర్కళ్. అన్దియిలే, * ౫. “తపఆలోచనే” ఎన్దిఱఠాతువిలేయాయ్,
“ఆత్మానంతత్వతోజ్ఞాత్వా” ఎఱ్ఱుమ్ - “ఆత్మయాథాత్మ్య జ్ఞానపూ
ర్వకమ్” ఎఱ్ఱుమ్ - శొల్లుకిఱపడియే, ఆత్మజ్ఞానరూపమాన జ్ఞానయో
గ త్రిలే నిష్ఠరానవర్కళ్ళెన్ఱాకవుమామ్. అన్దియిలే, * ౬. “తపవిశ్వ
ర్యే” ఎన్దిఱఠాతువిలేయాయ్, “ప్రశాంతితారంసర్వేషామ్ ” ఎఱ్ఱుమ్ -
“యేచేమేఽరణ్యేశ్రద్ధాతప ఇత్యుపాసతే” ఎఱ్ఱుమ్ - “పరమందోమ
హతపః” ఎఱ్ఱుమ్ - శొల్లుకిఱపడియే, సర్వప్రశాంతివావాయ్, తపశ్శబ్ద
వాచ్యమాన పరమాత్మ విషయత్తిల్, జ్ఞానభక్తియోగ నిష్ఠరెన్ఱాకవు
మామ్. అన్దియిలే, * ౭. (తపసిస్థితాః) ఎఱ్ఱు - వాచికతపస్సాన స్వా
ధ్యాయ త్రిలేయుళిరెన్ఱాకవుమామ్. అన్దియిలే, * ౮. (తపసిస్థితాః) ఎఱ్ఱు-
పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తికలై యుడైయ రెన్ఱాకవుమామ్. అన్ది
యిలే, * ౯. (తపసిస్థితాః) ఎఱ్ఱు-“తప్తాన్నాన్యసమేషాం తపసామతిరిక్త
మాహుః” ఎఱ్ఱుమ్ - “తేషాంతుతపసాన్యాసమతిరిక్తంతపశ్శ్చుతం”
ఎఱ్ఱుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, సర్వాతిశాయి తపస్సాన ప్రపత్తియిలేనిష్ఠరాగ
వర్కళ్ళెన్ఱాకవుమామ్.

ఇశ్లోకస్తన్నాలే, (ఊనపోడశవర్షః) ఎన్దిఱిశ్లోకత్తుక్కుఉత్తరం
శొల్లుకిఱతు. పశ్యామి - ఎఱ్ఱు- మేలెన్ఱున్దకణ్ణాలే నీకాణ్డికిఱతు కాట్టి

యష్టుకాణ్ , యోగపరిశుద్ధమానవుట్ కణ్ణాలే నాన్ కాణ్ కిఱతు కా
ట్టియెన్గిఱతు, అహం వేద్మి - ఎన్దై యాలే. ఊసపోడశవర్షః - ఎష్టు-
పరువత్తైయిట్టెళియ రెన్దిరుక్కు వేణ్డాకాణ్, విరోధినిరసనత్త మరామ్బు
డి పెరియర్ కాణెన్గిఱతు, మహాత్మానమ్ - ఎన్గిఱత్తాలే. మేరామః-ఎష్టు-
నీ యున్నుడై య మమకార త్తిలై యొతుక్కు వొణ్ణాతుకాణ్, లోకా
భిరామోయమెష్టు- సర్వలోకశరణ్యరాయ్ కాణిరుప్ప రెన్గిఱతు, వె
ఱుమ్-రామః - ఎన్గిఱత్తాలే. రాజీవలోచనః - ఎష్టు - పొమ్మతుపుకువత
ఱుమున్నే యుఱ్ఱువర్, నిశాచరరోడు పోరుక్తైక్కు ఆళ్లరెష్టు
నినై త్తిరుక్కువేణ్డా; “సుఖసుప్తరిపరంతపః” ఎష్టు - అవ్వుఱక్కున్దాన్
ఎతిరికత్తైయభీక్కుమ్బుడినిత్య పరాక్రమర్ కాణెన్గిఱతు, సత్యపరాక్రమ
మ్ - ఎన్గిఱత్తాలే. అస్యరాక్షసైః - ఎష్టు - ఇవరో ఒరువర్, ఆవర్కళి
కాలర్, ఇవర్ మనుష్యర్, అవర్కళి రాక్షసర్కళి, ఎష్టు- నినై త్తిరుక్కు
వేణ్డా. “ఉట్ కుడై యశురరు యిరెల్లాముణ్డవొరువన్” ఎష్టుమ్- “తిణ్
కొళశురరైత్తేయవళర్కన్దాన్” ఎష్టుమ్ - ఒరుకోటిపేరుక్కు ఒరువసే
యమైదుకాణిరుప్పరెన్గిఱతు, ఇవర్ శ్రిల్ ఏకవచనత్తాలుం ధర్మిదేన్
శత్తాలుం. పశ్యామి-ఎన్గిఱ ఏకవచనసిద్ధమాన నీ యొరువనుమేయితే
యివరయోగ్యతైయై చొల్లుక్తైక్కుళ్లతు, అవరుడై య యోగ్యతైయై
చొల్లుక్తైక్కుక్కిడక్కిఱ పేరొరువెళ్ళంకాణెన్గిఱతు. వస్తింపి-యేచేమే
తపసిస్థితాః - ఎన్గిఱత్తాలే. ఆకివిప్పడి అన్దశ్లోకత్తుక్కు ఉత్తరమా
యిరుక్కిఱలిన్దశ్లోకమ్.

తాత్పర్యము:— నీవు పుత్రస్నేహమువలన శ్రీరాములుయుద్ధమునకు ఆశక్తులని
యతిశంకచేయవలదు. వారిపరాక్రమమును మాహాత్మ్యమును యోగజ్ఞానముగల నేనెఱు
గుదును అట్టిజ్ఞానములేని నీకు తెలియకున్నను, కాకుశత్రువులైన మహాతేజస్సుగల వస్తిం
పువారును యెదుటనున్న తపోనిష్ఠులైన అనేకబుధులును యెఱుగుదురు. వానినడిగి తెలి
సుకొనవచ్చునని విశ్వామిత్రులు దశరథునితో చెప్పుచున్నారు.

పెరియవాచ్చాన్బిల్లై తిరువడికళేశరణమ్.

బాలకాణ్డము ౨౦ - వ సర్గము, ౨ - వ శ్లోకము,

మూ. ఊనపోడశ వపోఁమే రామోరాజీవ లోచనః!

సయుద్ధయోగ్యతామస్య పశ్యామిసహరాక్షనైః॥ ౨.

మే - నాయొక్క, రామః - శ్రీరాములు, ఊనపోడశవర్షః - కొంచెముతగ్గిన పదు నాఱుసంవత్సరముల వయస్సుగలవారును, రాజీవలోచనః - ఎఱ్ఱతామరలవంటి నేత్రములుగలవారును, అస్య - వీనికి, రాక్షసైస్సహ - రాక్షసులతోకూడ, యుద్ధయోగ్యతాం - యుద్ధముచేయుటకు యోగ్యతను, సపశ్యామి - చూడను.

వ్యా. అవతారికై. విశ్వామిత్రభగవానానవన్, “యజ్ఞవిఘ్నకరంహాన్యామ్” ఎన్నిట పెరుమాళుడై య సజ్కుల్పితై యడియెల్ల శివనాకై యా లే, తన్నుడై య యజ్ఞవిఘ్నతైయు మవరైకొండ్లు పోక్కువో మెఱ్ఱ పార్తు, పెరుమాళై పోర్పరవిడవేణుమెఱ్ఱు- చక్రవర్తియైయిరక్క, అవ నుం, పెరుమాళ్ పక్కల్ వాత్సల్యతైలే, “మతియెల్లాముళ్ కలగ్గిమయ భ్గమాల్” ఎఱ్ఱప్రేమాస్థనాయ్ కలగ్గి, “అహంవేద్దిమహత్త్వానమ్” ఎఱ్ఱ- బుషియిడేల్ల శిచ్చొన్న పాశుగం నెఱ్ఱిల్ పడాతే, వరువ త్తిలిళమైయై ప్పార్తు విడామైక్కుమన్టాదుకితానినశ్లోక తైలే.

*౧. (ఊనపోడశవర్షః) ఇన్న ముంపదినాఱు పిరాయనిటమ్బిల్ శ్లోకై “క్షీరకణ్కశ్చరామభద్రః” ఎన్నిటపడియే - పాల్మాతాత పరువ త్తిలే యుమొరుపూశలు మోబ్బ మోవెన్గితాన్ *౨. (ఊనపోడశవర్షః) “బాల అపోడశాద్వరాత్ పాగణ్డశ్చేతికీర్త్యతే” ఎన్నిటమన్వాది వచన త్తి స్పడియే, పదినాఱుపిరాయత్తుక్కుక్కిల్ బాలనాయ్, అప్రాప్తవ్యవ హారనాకై యా లే, బరువన్ముతుకణ్బడవేణుమ్, “చతురంగసమాయు క్తంమయాచసహితంనయ” ఎఱ్ఱ - ఎన్నెయుం చతురంగబలతైయుం కూట్టికొండ్లుపో మత్తనైపోక్కి, ఇవరైత్తనియే కొండ్లుపోనాల్ ప్రయోజనముణ్డో! * 3. (ఊనపోడశవర్షః) “బాలోహ్యకృతవిద్యశ్చనచ

వెత్తిబలాబలమ్ ! నచాస్త్ర బలసంపన్నో నచయుద్ధవిశారదః” ఎన్నిటపడి
యే, పరువమితువా యిరున్దతు. ఇన్న ముం ధను ర్వేద మధికరి త్తిలర్.
పడై యిల్ మికుతికుతైయతీయార్. ఇవర్ తామాన పడియాక తన్న
డై యేకార్యకరమామ్బడియాన అస్త్రజ్ఞలిలు ముసదేశమిడై. పూశలాడి
యుం పడై పారున్దియుం పళి క్కమిడై. ఇవరై యాం పూశలుక్కుక్కుణ్ణు
పోక త్తేడుకిఱు’ ఇ తన్న శేరాచ్చేర్ త్తితాన్ *౪. (ఉనహాదశవర్షః)
పదినాఱుపిరాయమ్ నిరమ్బుకై కు చ్చిఱునాళాయ్ త్తు వేణ్ణువతు. ఇ
న్నాళి త్తనై యుమ్కట్టియవన్దానాకిల్, కణ్ణట్టిక్కవొణ్ణాతు. అవరై యుమ్
అశక్తరెన్నువు మొణ్ణాతు, కొణ్ణుపోవానితే. ఇవ్వళివిలేవన్దుపిడై త్తోమితే!

(ఉనహాదశవర్షః) ఉనశబ్దమ్-అన్దనశ్చై యిలే శిశితుకుతైయా
య్ త్తుక్కాట్టువతు. ఆకై యాలే పదిన్దరైయాతల్, పదినైన్దుముక్కా
లాతలాయ్, పదినాఱుపిరాయమ్. ఇతిరుపదినాఱుమ్, “సమాద్వాదశ
తత్రాహం రాఘవస్యనివేశనే” ఎన్టు - వివాహామ్బణ్ణిసెన్దు పన్నిరణ్ణు
మాయ్, ఇరుపత్తెట్టామ్బిరాయమాయ్ త్తోన్దానిన్దు తు కాట్టుక్కు
పోకిఱుపోతు. “భర్తామమహాతేజా వయసాపఞ్చవింశతః ! అష్టా
దశహివగ్దాణిమమజన్తనిగణ్యతే” ఎన్టు - పిరాట్టి పాశురమాయిరున్దతు.
“దశసప్తచవగ్దాణితవజాతస్యపుత్రక! ఆసితానిప్రకాష్టన్త్రామయాదురిఖ
పరిక్షయమ్” ఎన్టు - నీపిఱన్దవన్దు తుడగ్గి పది నేన్ద్రాణ్ణు నీముడిశూడిన
నాళీవరైక్కేళన్దిర ప్పార్తిరుక్కిఱుతెన్దు, శ్రీకాసలైయార్ పాశురమా
యిరున్దతు. ఇరుపత్తెట్టుక్కుమ్, ఇరుపత్తెన్దుక్కుమ్, పది నేన్దుక్కుమ్,
శేర్ త్తియెన్దెన్నిల్, పది నేన్దుక్కు చ్చిలరిజ్జనే పరిహరిత్తార్ కళి.
“ఏకాదశేషురాజన్యమ్” ఎన్టు - పదినొన్దిలే ఉపనయనమాకై యాలే,
రాజాక్కళుక్కు ద్విజత్వమాయ్ అతువు మొరుజన్తమాకై యాలే,
కీర్తపత్తెక్కుట్టిత్తు, పతి నేన్ద్రెన్దు - నిర్వహిప్పార్ కళి. ఇతు పుత్రప్రవాస
జనితదురిఖత్తాలే నిర్విణ్ణై యాన స్త్రీ వారైయాకై యాలే, వడుపాడాక

పిఱవనవస్తు తుడగ్గి యెఱ్ఱు - ప్రథమజన్మ మే యామ త్తనైపోక్కి, శోకద
 శైయిలే యొరుపెణ్ణాట్టి అవహితైయాయ్, ధర్మశాస్త్ర మనుసన్ధిత్తు,
 ద్వితీయజన్మతై వివక్షిక్కై అనుచితమాకై యాలుమ్, ఇతోరాటుమ్
 పన్నిరణ్ణుమ్ పది నెట్టాయ్, పది నేఱుక్కు విజ్ఞేయిగుక్కై యాలుమ్
 శేరాతు. పదినాటుమ్ పన్నిరణ్ణుమ్ ఇరుపతైట్టాయ్, పదినొఱ్ఱుతుడగ్గి
 ఆటుమ్ పన్నిరణ్ణుమ్, కీర్తపత్తుమాక ఇరుపతైట్టుక్కు ఇరణ్ణుమ్ శేర్ న్ద
 తాకిల్, ఇరుపతై న్దై క్కణ్ణిట్టైలావెన్నిల్ . ఊనశబ్దమ్ సామాన్య
 మాయ్, విశేషవచనత్తాలే పదినాటుక్కు పవాదముణ్ణాకై యాలే అన్య
 థాసిద్ధమాకై యాలుమ్, దశసప్తచాపుక్కు అన్యథా సిద్దియుణ్ణాకై
 యాలుమ్, సన్యాసిప్రతిపత్తియాలే గౌరవ్యనాకనినైత్తు అవహితైయాన
 పిరాట్టివాక్యమాకై యాల్, పఞ్చవింశతః - ఎన్నిట శ్రుతిక్కు దౌర్బల్య
 మిల్లాపైయాలుమ్, దశసప్తచ - ఎన్నిట వాక్యన్దన్నోడు విరోధిక్కై
 యాలుమ్, ఇరుపతై న్దై ద్విధమాక్కి, ఇరుపతై న్దై క్కణ్ణిట్టైక్కు వొణ్ణాతు.
 పిన్బు ఎఱ్ఱనేయాక క్కడవతెన్నిల్ , ఇరుపతై న్దై ప్రామాణికమాయ్,
 ఊనపోడశ తైయుమ్ దశసప్తచావై యుమ్ ఇతుక్కేర్ క్కు యోజిక్కు
 క్కడవోమ్. ఎఱ్ఱనేయెన్నిల్ , ఊనశబ్దం పోడశసప్తచావై కల్యతై
 క్కాట్టుమ్ త్తనైపోక్కి, వికలసజ్జేయిన్నతైస్తు విశేషిక్కు మాట్టాత
 సామాన్యశబ్దమాకై యాలే విశేషాకాజ్జేయుణ్ణాక, రావణనుక్కుహితం
 శొల్లుకిటమారీచక్, పెరుమాళ్ బలంశొల్లుకిట ప్రకరణత్తిల్, విశ్వా
 మిత్రాధ్వరభగ్గమ్ పణ్ణినవస్తు తద్రక్షణార్థమాక దశరథస్సక్కులిలే
 రామలక్ష్మణాశై వేణ్డిచ్చెల్ల, పితైకళి పదువంనిరమ్బాపై శొల్లుకిట చక్ర
 వర్తి ,, బాలోద్వాదశవర్షోయమకృతాస్త్రశ్చరాఘవః" ఎఱ్ఱు-శొన్నాన్.
 అప్పరువత్తిలే ఎఱ్ఱమిప్పయైక్కిన్ఱు, ఎన్నెయుం కడలిలే అఱ్ఱు
 త్తినాన్ ఎఱ్ఱుశొల్లుకైయాలే, ఊనమానవర్షంనాలాయ్, పన్నిరణ్ణుపిరా
 యమాయ్, అప్పోతు వివాహమాయ్, సమాద్వాదశ - ఎఱ్ఱు-పన్ని

రజ్జునడన్దు, ఆక ఇరుప త్రినాలాయ్, ఇప్పోతిరుపత్తైన్దాకిఱతు. దశ
స ప్తచావుమ్ దశ-ఎన్దు పత్తుమ్, సప్త-ఎన్ద్రేముమ్, చ-ఎన్దు-ఇన్న మొరు
వ్దాయ్, ఈరేము పదినాలాయ్, పత్తుం పదినాలు మిరుప త్రినాలుం
కభిన్దు, ఇరుపత్తైన్దాకిఱ తెన్దు శబ్దార్థమాయరున్దతు. ఆకై యాలే, వ్యాహ
తమ్బాలేతోన్ద్రన మూన్దు ప్రదేశముమ్, ఇవ్వో ప్రమాణయుక్తికళాలే
అవ్యాహతమాక చేర్చిర్కిడక్కిఱతు. ఆనాల్ నెడుమేడు నెడుమ్బుళ్ల
ముమాక, ఊనపోడశవర్షః ఎన్దు-పోడశవర్ష ప్రసజ్జమె-“ బాలోద్వాద
శవర్షోయమ్ ” ఎన్దుమ్ - “ బాలోహ్యకృతవిద్యశ్చ ” ఎన్దుమ్ - “ కాకపక్ష
ధరంబాలమ్ ” ఎన్దుమ్ - పలవిడక్కిలిమ్ శొన్నా నేయెన్నిల్, “ నయా
ద్ధయోగ్యతామస్యపశ్యామి ” ఎన్దు - పూశలుక్కు యోగ్యరణ్డైన్దైక్కాక,
“ బాలఅపోడశాద్వర్షాత్ పాగణ్డ శ్చేతికీర్త్యతే ” ఎన్దిఱ మనువచ
న్దైత్తై ఋషిస్తరిత్తు, పదినాతాంపిరాయం నిరమ్బినాలాయ్త్తు, ప్రాప్త
వ్యవహారనాయ్, ఇన్నా నుక్కిన్నా నెన్దు ప్రమాణమ్బుణ్ణినపడియే యటి
వతుమ్, ఇన్నాన్దీన్దా నెన్దు అటివతుమ్, తనిత్తొరుపూరుక్కుప్పోక
వుమ్ తనిత్తుప్పూశలోపారవుమావతు. పతినాటుమ్ నిరమ్బుత్తోన్ద్రనాల్,
ఇన్నారైముతుకణ్ణాకవుడైయ ఇన్నారెన్దుమ్, ఇన్నార్మక నిన్నా
రెన్దుమ్, ముతుకణ్ణుడప్పేశవేణుమ్. ఆనవిన్దు-చతురక్కుసమాయుక్తమ్
మయాచ - ఎన్దు - ఎన్నై ముతుకణ్ణాకక్కుడ కొన్డుపోవెన్దైక్కాక
స్వతన్త్ర వ్యాపారక్షమమానకాలం నితైన్దతిన్దైయెన్దితాన్. ఆకై యాలే
ఉచితమ్.

*౫. (ఊనపోడశవర్షః) ఇక్కుఱట్టిలేణెటిత్తాలే, అక్కుఱట్టిలేపాల్
తెటిక్కుం పరువమెన్దితాన్. ఇతుతన్నై, “ కృతంతత్ ధీరకణ్డేన ”
ఎన్దు-బాలరామాయణ త్రిలుం శొన్ద్రీతే. “ ధీరకణ్ణిశ్చ రామభద్రః ”
ఎన్ద్రానితేమురారికారనుమ్. * ౬. (ఊనపోడశవర్షః) ఆన్ శకుక్కు
యశావనారంభనూచకమాన శ్చక్రరేఖైకళిన్నము మమ్మరి త్తతిన్దై.
మయిర్ముడిత్తిలర్.

(కాకపక్షధరంవీరమ్) ఎన్టు-శొల్లుకిటపడియేనీ తాళొన్నా పోలే, అలై న్దుకుడుమియుమ్, శుద్ధనపూవుమా యిరుక్కిటవివరైయో పూశ లుక్కుక్కొణ్ణుపోక తేడుకిటతు, ఎన్టు విడ త్తిలుమ్ - “తేజసాంహినయస్స మీత్యతే” ఎన్టుమ్ - “శిరియనెన్టెన్నిశమ్ శిక్లైతైయికథ్తేల్ కణ్ణాయ్” ఎన్టుమ్ - శొల్లుకిటపడియే, పరువ త్తెక్కొణ్ణు అవర్ అశ క్తరెన్టెన్ణవే క్కణ్ణాకాణ్. శిఱునెరుప్పచ్చుడాతో? “శక్తోహ్యేషమయాగుప్తోద్వే నస్వేనతేజసా”, అవతారత్తిల్ మేమ్బాట్టాలే న్నాభావికమాన తేజ నైన్తాళివిట్టారేయాకిలుమ్, అద్దళైయిలే నాన్ సన్నేహమాక మజ్జ శాశాననమ్బణ్ణి కాట్టిక్కొడుక్కిల్, తేజఃప్రభావత్తాలే తామసనిరస నత్తిల్ శక్తరాయ్ క్కాణిరుప్పతెన్న.*౧. (మేరామః) కైయుమ్ కోడాలియుమాయ్ మువ్వేభీరుపత్తైరుపడికాల్ త్రియశిరశ్చేదమ్మ ణ్ణిత్తిరిన్ద ముటట్టుప్పరశురామనాకనినైత్తానితే.*౨. (మేరామః) ఎన్టు దైయమమకారవిషయమిరుక్కుమ్మడి.*౩. (మేరామః) పెరియపశియోడే యున్ణిప్పక్కవనైక్కైయై ప్పిడిప్పారై పోలే, “దురిభేనోత్పాదితశ్చా యమ్” ఎన్టుమ్ - “నెడుక్కాలముమ్కణ్ణణ్ణిన్ణిల్ ప్పాతం పరవి ప్పెన్ద్ర” ఎన్టుమ్-శొల్లుకిటపడియే, అటుపడినాయిరమాణ్ణుకూడి బరు పిళ్ళై పెన్ద్రునుత ముఖకమలావలోకనమ్బణ్ణివరుకిట ఎన్పుక్కల్ నిన్టు మివ రై ప్పిరిత్తుక్కొణ్ణుపోకైధర్మమో? *౪. (మేరామః) “అనుపహతాంవృ త్తించరేత్” ఎన్టున్టో! ఋషికళుక్కు చ్చొల్లుకిటతు. ఆనపిన్బు, ఎన్ మమకారత్తాలే దూషితమానవస్తు పునక్కామో? *౫. (రామః) శూడక్కణ్ణ కరుముకైమూలైయై పిశిక్కివెయ్యిలిలే వైప్పారై పోలే, “ఏతదేవామృతం దృష్వత్పప్యన్తి” ఎన్టుమ్ - “సన్దామిపశ్యన్మపిద ర్శనేన” ఎన్టుమ్ - కణ్ణుక్కినితాకక్కణ్ణు కొణ్ణిరుక్కుమ త్తనైపోక్కి, ఇవ్వస్తువై పూశలుక్కిలక్కాక్కువారుణ్డో?

కుత్తైయిలై కాణ్ - “రజ్జునీయస్యవిక్రమైః” ఎన్టుమ్ - “రామ... క్కిష్టకర్తాణమ్” ఎన్టుమ్- అవర్ పూశల్ శెయ్యుమ్బాతు తాన్మయిరిల్

వై త్రపూవాడాతపడి యాకవుమ్, ముకత్తిల్ కురువేర్ పరమ్మియాతపడి
యాకవుమ్, ఎతిరికళ్ కై వాఙ్గుమ్మడియాకవుమ్, వడివళుకు తన్నా లే
యోరడియెటిన్దు కాణవరప్పొరువలెన్న, * ౧. (రాజీవలోచనః) వెయ్యి
ల్ కాణవే వెడిత్తు ముక్కిల్ విరిన్దు అలర్ న్దుకిడక్కిట కణ్ కళై కొంఱు
వెయ్యిలలేనిఱ్కువుమ్ పోరవుమ్ వల్లరో వెన్దితాన్. * ౨ (రాజీవలోచనః)
ఎన్దు-నీతావేళొన్నాయే, వెయ్యిల్ కాణత్తామరై వికసిక్కుమాప్పోలే,
పడై కణ్డాల్ పెరుమాళు ముల్లనితరాయ్ కాణు మిరుప్ప తెన్డాన్
ఋషి. * ౩. (రాజీవలోచనః) “ రాజీవంర క్తవర్తంస్యాత్ ” ఎన్దు-
శెన్దామరైతాన్ కన్దిచ్చినక్కుణ్ణాణెన్దితాన్ రాజా, అచ్చివప్పో,
“రామోరక్తాన్తలోచనః” ఎన్దుమ్-“కిచ్చిత్ భూభజ్యలీలానియమితమ్”
ఎన్దుమ్ - కడల్ తిడర్ పడ కడై క్కణ్ శివన్దు, ఎతిరికళ్ ముడియుమ్మడి
యానశివప్ప కాణెన్దితాన్ ఋషి. అతఱ్కు రాజా, (ఊనహాడశ
వర్షోమే రామోరాజీవలోచనః) ఎన్దు - అవైయెల్లాం పరువంనిర
మ్మినాలాయిడల్ - ఇప్పోతుపోరాతెన్డాన్, పోరాతాకిల్ వెయ్యిలాటి
నవాతే ఇరాప్పుళలాక్కుకితోమెన్డాన్ ఋషి. * ౪. (రాజీవలోచనః)
పొత్తుతువుకప్పొత్తుకాణ్ శెమ్మిళిక్కుమ్, ఇవర్ పిత్తైత్తనత్తాలేయు
ఱజ్జవుమ్, అవర్ కళ్ నిశాచరరాకై యాలే తన్నిల్ మాయైమేలిడవున్దేడి
నాయితే, “ కిగ్గిణివాయ్చ్చెయ్త తామరైప్పుప్పోలే శెగ్గణ్ శిఱుచ్చి
టితేఎ మ్మేల్ విఱ్ఱియావో” ఎన్దు - నిద్రాకపాయయాపితమానవిక్కుణ్
కళుక్కుతన్దామై యిలక్కాక త్తేడు మత్తనై పోక్కి, కణ్ణుడైయవివరై
పూళలుక్కి-లక్కాక్కువారుడో? * ౫. (రాజీవలోచనః) నీరై ప్పిరిన్దతా
మరై యులరుమాప్పోలే, ఎన్నరుకువిట్టు పుఱప్పట్టాలవర్ ముకమ్ శె
వ్వియత్తియుమ్మడియాయ్ కాణిరుప్పతు.

‘జితస్తేపుణ్డరీకాక్ష’ ఎన్దుమ్- “తామరైక్కుణ్ కళ్ కొణ్డీర్ తి
యాలో” ఎన్దుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, ఎతిరికళైత్తోత్ పిక్కైక్కుం పరికర

మఙ్గయుజ్ఞాయరుద్ధతీయెన్న, (నయుద్ధయోగ్యతామస్యపశ్యామి) అక్క
ణ్ణుకిల్ అనుకూలవర్గ మాశ్శుజ్ఞాల్ పడుమ త్తనైపోక్కి, ఆసురవర్గము
మీడుపడుమో? ఆసురప్రకృతియానశూర్పణవై “పుణ్ణరీకవిశాలాక్షో”
ఎన్టు- ఈడుపట్టిలలో? అతుతవిర కూడవేతే పరికరజ్ఞోణ్ణుతవ త్తపైన్మె
న్నిల్, (అస్యయుద్ధయోగ్యతాంనపశ్యామి) ఆశ్రయద్దానుజ్ఞాయ్ పరి
కరనెడవేణ్ణావో? (అస్య) ఓరువ త్రిలిశమైయితు, వడివిల్ సాకుమార్య
మితు, ఇప్పడియిరుక్కిఱ విఱరుక్కుమ్ పూశలుక్కుమ్ ఎన్న శేర్ త్రికణ్ణా
య్. (అస్య) సన్నిహితదేశవర్తసూన కాలసమ్బన్ధియై యితే, ఇదంశ
బ్దమ్ కాట్టుకిఱతు అవర్ దేశాన్తర త్రిలేయిరుక్కు, నానిజ్జేపాయ్యేకణ్ణ
హ్రిక్కి-తేనెన్టునినైత్తిరాణే, ఉన్లసన్నిహితర్, అత్తైత్తుక్కణ్ణ మాట్టా
యో’ (అస్యయుద్ధయోగ్యతాంనపశ్యామి) “స్వపుత్రమ్మాద్భుతపాత్రూ
య” ఎన్గిఱఱడియే, మడియిలేవైత్తు ఉచ్చిమోస్తుకక్కు మ త్తనైపో
క్కి, పూశలుక్కుయోగ్యరో? (నయుద్ధయోగ్యతాంనపశ్యామి) “బాలగి
క్రీడనకాయ” ఎన్టుమ్ - “బాలగిక్రీడనకైరివ” ఎన్టుమ్-లీలాపరికరజ్ఞో
ణ్ణువిలై యాడప్పరువ మ త్తనైపోక్కి, పూశలుక్కుప్పరువమో? (నప
శ్యామి) “అభినివేశపశీకృతచేతసాం బహువిదామపిసంభవతిభ్రమః”
ఎన్టు- స్వకార్యపరనాకై యాలేయునక్కుత్తోర్దాతు. ఎక్కణ్ణాలేచార్
క్కుమాట్టాయో ?

యుద్ధయోగ్యతాం నపశ్యామి- ఎన్టు - యుద్ధయోగ్యతైయే పిడి
త్తుత్తలై యెన్టు అసత్యంశొల్లానిన్టాయ్. “రామోవ్రజతిసక్తామంగ్రా
మాధేనగరస్యవా! గత్వాసౌమిత్రిసహితోనావిజిత్యనివర్తతే” ఎన్టుమ్-
“సక్తామాత్పునరాగమ్య” ఎన్టుమ్ - అవర్ పోరాతపూశలుజ్ఞోవెన్న;
(సహరాక్షనైః) విశేషనిషేధమృణ్ణినే న త్తనైపోక్కి, సామాన్యనిషే
ధమృణ్ణినేనో? (రాక్షనైః) “మాటయుద్ధాహిరాక్షసాః” ఎన్గిఱఱడియే,
అవరోకకో కళపుపూశలల్లతు పోరార్కాణో. ఇవర్ధర్త పూశలల్లతు

పోరవటియార్. ఆకై యాలే, కడైప్పడా పైచెని త్తనై. (అస్యరాక్షసైః)
ఇవర్ మనుష్యర్, అవర్ కళ్ రాక్షసర్. ఇవొరువర్, అవిర్ కళ్ అనే
కర్. ఆకై యాలుం యోగ్యైయిల్లై. ౨.

తాత్పర్యము. తామరలవంటి నేత్రములుగల శుకుమారుడైన యారామసఖ
గల సంవత్సరములుకూడ పూర్ణముకాసందున, అనేక రాక్షసులతో యుద్ధము చేయు
టకు దగిన యోగ్యతలేదని కశరసుండు విశ్వామిత్రునితో జెప్పచున్నాడు.

పెరియవాచ్చాన్నిచ్చై తిరువడిక శ్లోరణమ్.

బాలకాణ్డము - ౨౩ - చ సర్గము, ౨ - వ శ్లోకము.

మూ. కాసల్యసుప్రజారామ పూర్వ సన్ధ్యా స్రవ త్తే ।

ఉత్తిష్ట నరశార్దూల కర్తవ్యం దైవ మాహ్నికమ్ ॥ ౩.

అర్థము. నరశార్దూల - పురుషశ్రేష్ఠుడైన, కాసల్యసుప్రజారామ ' కాసల్య
యొక్క మంచి పుత్రుడైన రాముండా ' పూర్వ - మునుపటిచైన, సన్ధ్యా - సంధ్య
(ఉదయ కాలము), స్రవ త్తే - నడచుచున్నది, దైవమ్-దేవునిచేతవిధిపంబడిన, ఆహ్ని
కమ్ - ప్రతిదినముచేయవలసినకర్మ, కర్తవ్యమ్ - చేయదగినది, ఉత్తిష్ట-లేము.

వ్యా. చక్రవర్తియైనయవుమ్ శ్రీకాసలై యారుడైయవుమ్ తపసిఫ
లమాయిరుక్కు, కాసల్యసుప్రజారామ వెన్ఱు-బుషిశొన్న తఱ్ఱు-హేతు-
“మాతాపుత్రస్యభూయాంసి కర్తాణ్యారభతే” ఎన్ఱు - కర్తమానతు,
పుత్రక విషయమాక మాతాపుక్కే అధికమెన్ఱు శొల్లుకై యాలుమ్,
“మాతృదేవోభవ” ఎన్ఱిఱశ్రుతియానతు, మాతావై ప్రథానమాక వొ
ల్లుకై యాలుమ్, “కై కేయాః ప్రియకారణాత్” ఎన్ఱు మాతృ సపత్ని
యానమాతావుక్కు ప్రియమాక దుష్కరకృత్యై ప్పణ్ణకై యాల్
ఇవరుక్కు మాతృవృత్తి అధికమెన్ఱి నినై వాలుమ్, అఱుపదినాయి
రమాణ్డమలడున్ఱి అరుమైయాక ప్పెన్ఱిశ్శెన్ఱై, చక్రవర్తి, విశ్వామి

త్రాధ్వరత్రాణార్థమాక వనుష్పవేనోవెన్టు సంశయిక్క, మాతృత్వప్ర
యుక్తసంబంధతైయిట్టు నిషేధిక్కయన్తిక్కే, తమ్ముడైయ పిన్నేయను
ప్పినాళెన్దిట వుపకారతాలుమ్, కౌసల్యేయినుడైయ నల్లకుమారనే!
ఎన్దిటార్. (సుప్రజా) మాతృపితృవాక్య పరిపాలనమ్బుణ్ణుకై
యుమ్, అవర్కళుక్కు ప్రియహితజ్ఞులై ప్పణ్ణుకై యుమ్, సత్పుత్రలక్షణ
మెన్టు లోకత్రారణీయుమ్బడి, “మద్విధావాపితుగిపుత్రాః” ఎన్టు-తమ్ముడై
యపిళ్ళై తనతై తామేకొణ్డాడుమ్బడియానపిళ్ళై తనతైయనుష్టి త్తుక్కా
ట్టుకై యాలుమ్, “కౌసల్యాశుశుభేతేన” ఎన్టుమ్ - “తాయైక్కుడల్ వి
శక్తంశెయ్తతామోతరనై” ఎన్టుమ్- ఇవనై పెన్ద్రువయిలుడైయాళ్”
ఎన్టుమ్ - ముడియప్పకమ్బుమ్బడియానపిళ్ళై తనతైలే, పెన్ద్రుతాయారై
విశజ్ఞప్పణ్ణుకై యాలుమ్, నల్లకుమారనే! ఎన్దిటార్. (రామ) రూపా
దార్యగుణచేష్టితజ్ఞళాలుమ్ మనత్తుక్కినియనాయ్, సర్వప్రాణికతైయుం
వశీకరిక్కిటవడివడ్డై యుడై యనే! ఎన్దిటారాతల్. “దేవోనామ
సహస్రవాః” ఎన్టు- ఆయిరంతిరునామత్తుక్కు సదృశమాయ్, చతుర్వి
ధపురుషర్కళుక్కుం జప్యమాయ్, సర్వాభీష్టప్రదమాన తిరునామతై
చ్చొల్లుకిటార్. (కౌసల్యాసుప్రజారామ) ఎన్టు- అనుపాస్యమానపరిశు
రామాదికతైవ్యావర్తిక్కిటార్. (నరశార్దూల) తన్నుడైయవేళవికా
క్కపల్ల ఆణ్ పులి-ఎన్దిటార్.

(పూర్వాసన్ధ్యా) అపక ప్రథమకటాక్షత్తుక్కు యోగ్యమాయ్,
అపనాలేతకవిరోధియై పోక్కిక్కొళ్ళవుమ్ యోగ్యమాయ్, జ్ఞానో
ద్బోధకమాన కాలతై చొల్లుకిటార్. ఇవరాచార ప్రధానరానవర్,
సామాన్యమాక సకల ధర్మజ్ఞులై యుమ్ అనుష్టిత్తురుళువర్, పాతస్స
చ్చైయై ఉపాసియామల్ కణ్ వళర్ న్దరుళలామో? ఎన్టు కరుత్తు.

(ప్రవర్తతే) మికివుంవర్తియా నిష్టతు. ఇట్లు పర్తమానమా
కచ్చొల్లుకిటతు ఇన్దనల్పిడివే నిత్యమాక వేణుమెన్దిటార్.

(కర్తవ్యందైవమాహ్నికమ్) ఎమ్మెరుమానాలే విధిక్కప్పట్టని
త్యనైమిత్తికమాయరుక్మిణి అహ్నికమాన సకల ధర్మజ్ఞైయుమ్
అనుష్ఠితరుళవేణుమాకైయాలే, ఉత్తిష్ట-ఎన్ఱు-తిరుప్పళ్ళియుణర్ తినా
ర్ బుషి. కాసల్యానుప్రజారామ పూర్వాసన్ధ్యాప్రవర్తతే । ఉత్తిష్ట
సరశార్దూల కర్తవ్యం దైవమాహ్నికమ్. ౩.

తాత్పర్యము రామచంద్రా ! కాసల్యాదేవి తాను చేసిన భాగ్యాతిశయము
వలన పురుషశ్రేష్ఠుడైన నిన్ను కనెను గదా ! ఉదయమైనది. సంధ్యా వస్త నాదులు
జేయలేమ్మ అనివిశ్వామిత్రుండు శ్రీరాముని లేపెను.

పెరియవాచ్చాన్బితై తిరువడిగ శేశరణమ్.

బాలకాణ్డము ౭౩ - వ సర్గము, ౨౬ - వ శ్లోకము.

మూ. ఇయం సీతా మమ సుతా సహధర్తచరీ తవ ।

ప్రతీచ్ఛచై నాంభద్రంతే పాణింగృష్ఠీష్వపాణినా ॥ ౪.

అర్థము. మమ-నాయొక్క, సుతా-కొమార్తెయైన, ఇయమ్-ఈ, సీతా - సీతా
దేవి, తవ - నీకు, సహధర్తచరీ - ధర్మములనుకూడబండిచెయునది వీనామ్ - ఈశ్వరు,
ప్రతీచ్ఛ - అంగీకరించుము. తే - నీకు, భద్రమ్ - మంగళమవుగాక. పాణినా - చేతితో,
పాణిమ్-చేతిని, గృష్ఠీష్వ - పట్టుకొనుము.

వ్యా. అవతారికై. పెరుమాళ్, విల్లైముటిర్తుపారతస్త్రిత్రోడేవినీత
రాయ్నిభృతరాయ్నిఱ్కు, శ్రీజనకచక్రవర్తి, చిన్తార్ణవ త్తిల్నిష్ఠుమ్కిరై
యేతినహర్వాళిశయత్తాలుమ్, మిథునచ్చేర్ త్తికణ్డల్లతు నిఱ్కువొణ్ణామై
యాలుమ్, శేర్ కైత్తనక్కు పరమోద్దేశ్యమాకై యాలుమ్, ఘటకకృ
త్యంమున్నాకచ్చెయ్యవేణ్ణుకైయాలుమ్, శేపియుడైయ ఇచ్చెమున్నా
కచ్చెయ్ కై స్వరూపమాకై యాలుమ్, పెరుమాళ్ తిరుక్కైయిలే పిరా
ట్టియైక్కొడుత్తు కృతకృత్యనాకితాఁ. ఇవళపురుషకారత్తుక్కుం పురు
షకారమాకితానితే.

(ఇయంసీతా) “చంద్రకాంతాననం రామమతీవప్రియదర్శనమ్ ।
రూపాదార్యగుణైఃపుంసాం దృష్టిచిత్రాపహరిణమ్” ఎన్ను మృడిమాన
వడివుపడై త నమ్మక్క లెల్లారుమ్వన్దు విఱ్ఱుకితార్ కళెన్దుప్పైచ్చార్ త్త
ఱుమాన్దిరా తే, ఇవళై యుంపారీరెన్దితాణ్, “తుల్యశీలవయోవృత్తామ్”
ఎన్దు-వేఱువిషయమిల్లామైయాలే, ఉమక్కు త్తరుకితేన త్తనై కాణుమ్,

ఇవళుక్కేల్లమ్మ తేన్దు తిరువుళ్లమాక కొండ్లు పిఱప్పిలేల్లమ్మశొ
ల్లుకితాణ్. (సీతా) ఆభిజాత్యత్తైయుమ్ గర్భవాసమ్బుణ్ణాత వేల్లమ్మ తైయుం
కాట్టుకితాణ్. (సీతా) పొత్కొడిపోలే, పొణ్ణముళైప్పతు భూమియి
లేయితే, ఇవళో తాణ్ హిరణ్యవర్ణైతే.

అఱ్ఱుకో సమక్కు త్తేట్టమ్, ఆభిజాత్యంవేణ్ణావో వెన్దు కరుత్తాః
ప్పిఱప్పిలేల్లమ్మశొల్లుకితాణ్. (మమసుతా) “మిథిలాయాంప్రదీప్తాయస్మి
నమేకిఞ్చిత్పదవ్యతే ” ఎన్దు వనభిమానిక్కు ప్పిఱన్దవళో. “వళ్ళి
మరుగ్గులెన్దన్దమాణ్” ఎన్దు - తాయార్ వై లక్షణ్యంశొల్లు మాపో
లే, పిఱవామైయిలుమేల్లమ్ముణ్డు, పిఱప్పిలుమేల్లమ్ముణ్డు. “బిరుమక
ళోతన్నైయుడై యేసులకంనిల్దై న్దుకళాల్ తిరుమకళో పోల వళర్
ణే” ఎన్దితాణ్.

“జనకానాంకులేకీర్తిమాహరిష్యతిమేనుతా” ఎన్దు వాతే, పెరు
మాళో, ఇప్పడివైలక్షణ్యత్తిల్ కుతైయిల్లైయాళాలుమ్, అతువన్దేనమ
క్కు త్తేట్టమ్. నామధికరి త్తకార్యత్తుక్కు సహకారియాక వేణుమేయెన్న;
(సహధర్మచరితవ) అతిలుమ్ అనుష్ఠానత్తిలుమ్ ముత్పాడై యెన్దితాణ్.
“నత్యజేయమ్” “ఏతద్వీతంమమ” ఎన్ది తే దేవర్ వ్రతమ్. అతిలుమ్
“భవేయంశరణంహివః” “అలమేమా” “నకళిన్నాపరాధ్యతి” “క్షా
న్ది న్నవాకన్తికీ” ఎన్దుమిలుం ముత్పాడై యెన్దితాణ్.

ఇవర్ శ్రీనన్దగోపర్ తిరుమకనైప్పొన్ది తే! నామితుక్కుక్కడో
వోమో? వియ్యరుమాచ్చియరుమ్ వసిస్తాడికళుమన్దోవెన్న, (ప్రతిచ్చ)

ఎన్గితా. “ నికతాళో నయన్దవివళైఁజ్జమనత్తా లెన్నినైన్దిరు
ద్దాయ్” ఎన్గితా. పురుషార్థమాకవేణుమే ' తుల్యశీలవయోప్పత్తై
యానాలుమ్ ప్రయోజనమిలైయే ' (ప్రతీచ్ఛ) ఎట్టు - వరిల్ పొకడే,
కడిల్ తేడేనెన్దిరా తేకొళ్ళీర్. “ఇవళో”, ఇత్తైయుమకలకిల్లే” ఎట్టు-ఇరు
క్కుమాప్పాలే, నీరుమ్, “నజివేయంక్షణమపి” ఎట్టు-ఇరుక్కువేణుజ్జా
ణుమెన్గితా.

(ఏనామ్) వరుమ్తిరువైక్కాలాలేతళ్ళా తేకొళ్ళీర్.

వెరుమాళయ్యరోపాతి ఇశైన్దునిన్దూర్. ఇవనక్కువ్వళపుపో
రా తే నాడునగురునుటియనల్ల వెరుప్పెరుత్తకణ్ణాలంశెయ్తు తక్కవా
త్తైప్పల్లవానైప్పడుకితా. (పాణింగృష్ణీప్ప) వెళ్ళివళైక్కైప్పల్ల
ప్పిల్లుకితా. పాతుకావల్ వైక్కపుంపరిశఱవాళి తైడుకితా.

(గృష్ణీప్ప) యార్ ప్రయోజనత్తుక్కు యార్ కాత్తిరుక్కితార్?
(ఏనాంపాణింగృష్ణీప్ప) ఇవ్వేప్పంకుడినీరైయి తేనానుమైక్కుడిక్కుచ్చి
ల్లుకితారు. పాల్కుడిక్కుక్కాల్ పిడిక్కువేణువతే ' పాల్ మొట్టియా
లితే ఇవళో తా. “ మదురా ”.

(భద్రంతే) శేర్క్కు త్తాకణ్ణవాతే మజ్జళా శాసనమ్బుణ్ణకి
తా. ఇవిషయత్తుక్కు పెణ్ వెల్లొక్కొడుత్తారెల్లారుక్కుం తిరు
ప్పలాణ్డపాడవేణుమొబ్బలే కాణుమ్- నన్దునన్దు నత్తైయూర్ కే.

ఇప్పోతుశెయ్యవేణువతేన్నెన్న; (పాణింగృష్ణీప్పపాణి నా)
కైయాలే కైయైప్పిడియార్. ప్రణయాపరాధత్తిలే తలైయాలేకాలై
నెరుక్కుఁకితీర్; ఇప్పోతుకైయాలేకైయైప్పిడియారెన్గితా, అశ్శారో
ణసమయత్తిలే కైయాలేకాలైప్పిడికితీర్, ఇప్పోతుకైయాలేకైయై
ప్పిడియార్, కై తలమ్బుల్లనవనన్దరంకైప్పల్లవలంశెయ్యుమొబ్బితే

తిరుక్కైయాలేతాళ్ పత్తర్ అమ్మిమితిప్పతు. పాణినాపాణిమెన్టాతోళ్ళి
 న్ణతు, శెప్పైయుగైయ తిరుక్కైక్కుమేలే ఎక్కైవైన్తెన్నుమ్మడి భో
 గ్యతై కైవిజ్జీయిరుక్కైయాలే, ఉభయవిభూతియు మొరుమ్మాలైయిలే
 యడబ్బుమ్మడి పెరుత్తబాహుచ్చాయైయుడైయ తయరతకా పెత్తర్
 మరతకమణి త్తడముమ్, “మెల్లియల్ తోళ్ తోయ్ న్దాయ్” ఎన్నిఱపడి
 యే, శ్రమహరమాక అవగాహిక్కుమ్మడి నీర్ మైయుమ్ భోగ్యతైయుమ్
 విజ్జీయితేయిరుప్పతు. “ శత్రుహంతారంపరిషస్యజే ” ఎన్ఱు - ఖరశ
 రాగ్నియాలుణ్డైన వెప్పైయుంతణిన్దు, భగవత్పారతన్త్రయూపమాన
 వెప్పైయుంతణిన్దు ఇప్పడి చేతనేశ్వర రిరువరుక్కు మొత్తుడనిమ్మిలా
 యితే వేయ్ పోలుమెట్టిన్దోళియుడైయ తోళ్ళుకు విజ్జీయిరుప్పతు.
 (పాణింగృహ్ణీష్యపాణినా) తిరుక్కైయాలే కైత్తలంపత్తర్ కనాక్కణ్డిరు
 క్కుమేఇవళుమ్.

తాత్పర్యము. ఈశీత ఆచార ప్రధానమైన కులమందుఁబట్టిన నాకొమా రైగనుక
 ఆభిజాత్యముకలది స్వర్ణలతవలె సుందరమైనది. నీవుచేసెడుధర్మములను ఈశీతయును
 చేయును గనుక ఈమెను ఆదరముతో వివాహము చేసికొని సుఖముగనుందువుగాక
 యని శ్రీరామునితో జనకమహారాజు చెప్పచున్నాఁడు.

పెరియవాచ్చాన్బిల్లైతిరువడిక శ్లోతరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము ౨ - వ సర్గము, ౨౨ - వ శ్లోకము.

మూ. ఇచ్చామోహి మహాబాహుం రఘువీరం మహాబలమ్ ।

గజేన మహతా యాన్తంరామం ఛత్రావృతాననమ్ ॥ ౫౬.

మహాబాహుమ్ - పొడవైనచేతులుగల, రఘువీరమ్ - రఘువులలో శ్రేష్ఠుడైన,
 మహాబలమ్-మిక్కిలిబలముగల, రామమ్ - రాముని, మహతా - పెద్దదైన, గజేన - ఏనుఁ
 గుతో, యాన్తమ్-పోవుచున్నవానిగాను, ఛత్రావృతాననమ్ - గొడుగుచేత కొంచెముడ్డ
 గింపఁబడిన ముఖముగలవానిగాను, ఇచ్చామోహి - ఆశపడుచున్నాముగదా !

వ్యా. అవతారికై. చక్రవర్తి, తాపరిణతవయస్కునాకై యాలుమ్, ఎతి
రికశై నోక్కి ఎడుత్తువిడుత్తై క్కుఅశక్తనాకై యాలుమ్, తానిరుక్కి-ఱపా
తే పెరుమాళై త్తిరుముడిసూట్టి రాజ్యత్తోడే పారున్దుమ్బుడిపణ్ణ వేణుమెన్దుమ్
నినై వైయుడై య నాకై యాలుమ్, “గళితవయసా మిత్వ్యాకూణామి
దంహికులవ్రతమ్” ఎన్దుశొల్లుకిఱపడియే, ఇన్దుకులత్తిల్ పిఱన్దార్కు,
పిళ్ళైకళో పరువమ్ నిరమ్బినాలనర్ కళై ముడిసూట్టి, తాన్దళో ఉపశాన్త
రాయ్ పోరువలే ముత్తైమైయున్దాకై యాలుమ్, పెరుమాళై త్తిరుముడి
సూట్టి రాజ్యధురన్ధరరాకప్పణ్ణ వేణుమెన్దుకరుతి, అత్తు శెయ్యుమిడ
త్తిల్, “పాన్దారస్యోతపత్రస్య చ్చాయాయాం జరితంమయా” ఎన్దు-
నామ్బయణ త్తిన్ మేలేపయణమాయ్ త్తిరికైయాలే, నాముమ్ రక్షి
త్తోమాయ్ నాట్టారుమ్ రక్షితరానార్ కళో. రక్షణ త్తిలల్పజుత్తైయు
శ్శ్శామాకిల్, అప్పోతు ఒరుబాలకై యిలేకాట్టిక్కొడుత్తుఎజ్జళై యుపే
షీత్తా, ఇవనెన్దు రాజ్యమ్బుణ్ణి నెన్దు నాట్టార్ కుత్తై శొల్లువార్ కళో,
అవర్ కళై యుమిశై విత్తుక్కొళ్ళువోమెన్దు పార్ త్తు, పారజానపదజ్జ
ళై త్తిరట్టి, “గళశోభనిష్యామి పుత్రేష్టిక సన్ని వేశ్యవై” ఎన్దుమ్-
“సోహంవిశ్రమమిచ్చామిపుత్రంకృత్వాప్రజాహితే” ఎన్దుమ్-నెడున్దా
లముమ్ నా ముగ్గుళై రక్షిన్దు పోరుకిఱతు, నమ్మైయిప్పోతు వార్ధకచు
ఎన్దుకైక్కొన్దతు, ఇనియుజ్జళుడై య రక్షణమ్ నమ్మాల్ దుశ్శకమా
యిరున్దుతు, ఆనసిన్దు, “ఆత్మావై పుత్రనామాసి” ఎన్గిఱపడియే, ఎన్నో
డేనిర్విశేషరాన ఎకపిళ్ళైయై ముడిసూట్టి, ఉజ్జళుడై యరక్షణ త్తిలేనియో
గి త్తిళై ప్పాటువతాక ప్పారియా నిన్తోమ్. “భవన్తోమేను మన్యనా
మ్” ఎన్దుశ్శాన్దు నీజ్జళుమిశై య వేణు మెన్దుశొల్లు, అవర్ కళు మిత్తుకేట్ట
ప్రియత్తాలే, “విమానంకంపయన్నివ” ఎన్దు - మాళికై కొప్పకుల్లై
యమ్బుడి పెరియసంభ్రమత్తైప్పణ్ణి పార్వత్తుక్కుప్పోక్కువిట్టు, “అనే
కపర్వ సాహస్రోపసృజ్యస్త్యమసిపార్ధివ । సరామం యువరాజానమభిషిజ్ఞు

స్వపార్థివమ్” ఎఱ్ఱ-నీవృద్ధను మానాయ్, నన్తాగ వెఱ్ఱలైరక్షిప్పతుమ్ శెయ్తాయ్, ఇనిపెరుమాళై త్తిరువభిషేకమ్బుణ్ణవెణ్ణైన్దు, అవణ్ కే ట్టవార్ పైక్కు ఉత్తరం శొన్నార్ కళాకై యన్ది క్కే, తఱ్గళ్ నినై పుకళై యుమ్ వెలియిట్టు, పెరుమాళుడైయ రాజ్యభరణయోగ్యతైయై యుమ్ శొల్లి తలై క్కట్టుకితార్ కళ్.

*౧,(ఇచ్చామః)ఇట్టమాలై యుమ్ కవి త్తవభిషేకముమాయ్, ఎఱ్ఱళ్ కణ్ ముకప్పేతోన్ పేణుమెన్దుపోరశ్రద్ధెపణ్ణుకితోమ్.*౨,(ఇచ్చామః) ఎఱ్ఱళుక్కుళ్ళతు ఇచ్చైయితే. ముడివైక్కుమోబ్బతు నీయేవేణుమితే. ఇచ్చైక్కు ఎఱ్ఱళాళైయితే. “శ్రేయాంసిబహువిఘ్నాని” ఎఱ్ఱ-ఇప్పే తెఱ్ఱళుక్కు క్కిట్టప్పకుకిఱతో.* 3.(ఇచ్చామః) కిడైప్పతు కిడైయా తొఱ్ఱివతు,నల్లతుకణ్డాలాళైప్పడక్కడవతితో.*౪(ఇచ్చామః)నిరపాయ్ మాక ఎఱ్ఱలైరక్షిత్త ఉనక్కుక్కుతైయాకిఱతోవెన్దు వాయిట్టుచ్చొల్లి ధ్రిలోమ్. ఆనాలిప్పోతుతాళొల్లలామో వెన్నిల్, “భావంవిజ్ఞాయ సర్వశః” ఎఱ్ఱ - అవనుడైయ నినై వఱిన్దు శొల్లుకిఱవర్ కళాకై యాలే ఇప్పోతు ఇచ్చామః-ఎన్న త్తట్టై.

ఇన్దవాలై శిలర్ కుణ్డాయ్ శిలర్ క్కిల్లెయాయరుక్కుమో వెన్నిల్, (ఇచ్చామః) నాఱ్ఱళిరున్దతే కుడియాక ఇతుతలైక్కట్టవఱ్ఱో? ఎఱ్ఱ ఉప్పైయిరక్కితోమ్.

ఉఱ్ఱళ్ నెఱ్ఱోల్ కిడన్దతు నామఱియుమ్బుడి ఎన్నెన్న, (హి) పిఱ ర్ శొల్ల వేణ్ణియరున్దతో? ఇ తెల్లార్ కుక్కు మొక్కుమెన్ను మిడమ్, “జనభూ షోమహానభూత్” ఎఱ్ఱమ్- “విమానంకంపయన్నివ” ఎఱ్ఱమ్-నాట్టార్ పణ్ణన ఆరవార త్తిలై కొప్పకుక్కులైన్ద ఉణ్ మాళిక్తైయిలేయుమ్, విమాన ఱ్ఱళిలేయుమ్ కణ్డొకొళ్ళుమి త్తనైయన్తో? (హి) “అకామయతమేదిసి” ఎఱ్ఱ-నీయుంనిర్వాహక నాయరుక్కు, భూమితానే స్వయంవరిత్తు మా

లై యిట్టపోతే అటిన్దిలై యో? అకామయత - నీకరగ్రహణమృణ్ణిప్పోరుకచ్చెయ్ తేయమ్, ముత్తైమశక్కి మాలై యిట్టత్తిలైయో? కాముకరుక్కుముత్తై తెరియ్యాతిణే! లోకపాలోపమం నాథమకామయతమేదినీ - లోకపాలోపమః - విష్ణునా సదృశః - ఎన్ఱు - సర్వేశ్వరనైప్పోలే యరుక్కైయాలే మేల్ విల్లున్దు శ్రద్దైపణ్ణినాల్, అతఱ్కడి యెన్నెన్నిల్ మేదినీ - మేదినీయాకై యాలే. ఎన్ఱు నేయెన్ఱుల్, మధుకైటభర్ కళుడైయ నసావిసగిగన్ఱతాలే ఉపహతైయా యరుక్కిట తన్నై, “సర్వగన్ఱః” ఎన్ఱిటవవనుడై యసాగన్ఱ్యతాలేవాసి తైయాక్కుకైక్కాక. వాసితమాక్క వేణుమెన్నుమత్తై పుటప్పేయుమ్ శొన్నార్ కళితే, “మధుకైటభదానవేన్ఱ మేదః ప్లవవిసామిమమేవమేదినీయమ్ । అధివాస్యతి ” ఎన్ఱు. ఇసాగన్ఱ్య మాత్రత్తుక్కాక కర్పూరచన్దనాదికళైప్పోలే ఉపకరణమాయ్ శేషకోటియిలేయో అవతరి త్తెన్నిల్ ; నాథమ్ - ఏతాదృశగన్ఱమేపిడి త్తిల్లాతపడి రక్షిప్పనాయ్, అసాగన్ఱ్యసాగన్ఱ్యజిల్ తనక్కేయనుభవిక్కవేణుమ్బడి నిరుపాధికశేషియమాయ్.

మెయ్ పుడవేయున్ఱ శైల్లార్కుమ్ ఇచ్చెయున్ఱాకిల్ ముడిశూట్టుకితోమ్, అవర్ తామ్ నాన్ఱైయడక్కి ఆశవల్లసామర్థ్య ముడైయవరోవెన్నిల్, * ౧. (మహాబాహుమ్) అవర్ తోళ్ పరప్పక్కు, నడక్కిటకళుజ్జుమణ్ణు మొరుశరక్కో? * ౨. (మహాబాహుమ్) “శక్తైల్లోక్యమప్యేషః భోక్తుకిన్ను మహిమిమామ్ ” ఎన్ఱు-కోసలరాజ్యమన్ఱిక్కేల్, లక్కారాజ్యముమ్ కైక్కొళ్ళుమ్బడియానతోలైయుడైయవర్. * ౩. (మహాబాహుమ్) “ ఆయతాశ్చ ” ఎన్ఱుమ్- “ఆజాను బాహుమ్” ఎన్ఱుమ్-అవరుడై య సాముద్రక లక్షణజ్ఞులై శిలరైక్కేళ్ క్క వేణుమో? “ పోన్ఱ్గోతమ్ శూర్దన్దపువనియుమ్ విణ్ణులకుమన్ఱాతుమ్ శోరామేయాళ్ కిన్ఱ ” ఎన్ఱు-ఉభయ విభూతియైయుమ్ వహిక్కిన్ఱ తోళితే. * ౪.

(మహాబాహుమ్) అత్తోశోతాన్ వేణుమో? .. బాహుచ్ఛాయా మవ
ష్టభ్యో” ఎన్టు - అవరుడై యితోశోనిఘ్రో తానేయమైయాతో ఎజ్జలై
రక్షిక్కైక్కుమ్.

“రరక్షధర్తేణ బలేనచైవ” ఎన్టుమ్ - “ధర్మతఃపరిరక్షితాః”
ఎన్టుమ్- శిలరైశిలర్ రక్షిక్కుమిడత్తిల్ ధర్మబలజ్జళిరణ్ణమ్వేణుమితే.
ఇవర్ బలముణ్ణెన్టు తోశోవలియాలే రక్షిక్కుమిత్తనైయో’ గార్కిక
రాయ్ రక్షిక్కుమాకారమిల్లైయో వెన్నిల్? (రఘువీరమ్) “దీనాన్
దానేనరాఘవః” ఎన్టువ్యాకారమ్పిఱన్టు పడైత్తత్తన్టు? ఇహోతాకణ్డే
డవేణుమో? (రఘువీరమ్) “ఆనృశంస్యంపరోధర్తః త్వత్త ఏవమయా
శ్రుతః” ఎన్టు-పిఱరుక్కుక్కుడ వుపదేశిక్కుమ్బడి యాయన్తో అతిరు
ప్పతు. (రఘువీరమ్) ధార్కికత్వన్దన్నిల్ రఘుక్కులైక్కుట్టిల్ ఇవరు
క్కుళ్ళతన్నేన్దుమ్. అతెజనేయెన్నిల్, రఘుతాన్ రాక్షసన్ తుదో
ర్తనాయ్ మృతేనానాల్, ఇత్తాల్ వరుమ్పాపమునక్కుణ్డా కాతోవె
న్న; మేలారు ప్రతిక్రియైపణ్ణమాట్టాతె యిరున్దానై. ఇవర్, “అప్య
హంజీవితంజహ్యంత్యాం వాసీతేసలక్షణామ్” ఎన్టు - ప్రాణనారుతలై
యాకవుమ్ “ప్రాణేభ్యోపిగరియసీ” ఎన్టు- పిరాట్టి యెరుతలైయాక
వుమ్ అభ్యీయమాతి రక్షిక్కుమవరితే.

ఇప్పడి ఇవర్ రక్షిక్కుమిడత్తిల్, “వధ్యతాంవధ్యతామ్” ఎన్టు-
విలక్కువారుణ్డానాల్, అవర్కళో వధ్యేయేపాయ్ ఇళనెజ్జాయ్ మీళువ
రోవెన్నిల్; (మహాబలమ్) “నతుప్రతిజ్ఞాం సంశ్రుత్య బ్రాహ్మణేభ్యో
విశేషతః” ఎన్టుమ్ - “ఏతద్రవ్రతంమమ” ఎన్టుమ్ - “నత్యజేయంకథ
ఇన్” ఎన్టుమ్ - అవర్కళోత్తజ్జలైక్కైవిట్టు మాశ్రితరై రక్షిక్కుమ్బడి
యాన వ్యవసాయముడైయవర్. బలమెగ్గిఱతు - ఇవ్విడత్తిల్ మనో
బలణ్డై. “నాయమాత్మాబలహీనేనలభ్యః” ఎగ్గిఱపడియే. తొడగ్గినకా
ర్యత్తిల్ అజఇల్లరాయ్ ఇరుక్కుమిరుప్పక్కు, “ధైర్యేణ హిమవా
నివ” ఎన్నక్కుడవతితే.

ఉజ్జభక్తేః రాజ్యభరణతుక్కు శక్తిరాకీర్ నీజ్జభోశోన్నపడి
 యేశెయ్కితోమ్, ఇహ్పొతు నానిరున్ద విడత్తిలే యిరుక్కు, నాట్టుక్కు
 వేణ్ణువత్తెల్లామారాయన్దు నడత్తా నిన్టారాకిలమైయాతోవెన్న, ఉక్ప్ర
 యోజనమ్ తలైక్కుట్టిన్తే అవ్వళవిలే విడలామా? ఎజ్జభుడైయ
 ప్రయోజనముమ్ పెజవేణ్ణావో ఎన్గిరార్ కళో మేల్. ఆకిల్, నీజ్జభో
 శోల్లుకిఱతెన్నెన్న, (గజేనమహతాయాస్తమ్) నీయిన్తెన్దమైయుమ్ ము
 డిశూట్టినమైయుమ్ తోన్ద్ర, శత్రుశ్చయక్ కల్లుత్తిలే ఇట్టమాలైయుమ్,
 కవిత్తముడియుమాయ్, ఎజ్జభో కణ్ముకిప్పే తోన్ద్రవేణుమ్. అదుశె
 య్యుమిడత్తిల్ తేరైయలజ్కురిత్తు, అతిలేవరవ్వైయాతోవెన్న, (గజేన)
 అజ్జనొణ్ణతు. “మత్తమాతగ్గామినా” ఎన్ట- అవరుడైయ నడైక్కు
 చ్చేర్న్దనాహనమాకి వేణుమ్. అతుశెయ్యుమిడత్తిల్, ఏతేను మొరుమా
 నైయాక వొణ్ణాతోవెన్న, (గజేనమహతా) సర్వలక్షణోపేతమాయ్,
 పట్టత్తుక్కురియనైనైయాక వేణుమ్. (మహతా) సర్వశక్తియై విహిక్కు
 వన్ద్రాక వేణుమితే. ఉజ్జభక్తిప్పడియ భీష్టమాకిల్, ముడియైయుమ్ వైత్తు
 గజాధిరూఢరామ్బడి పణ్ణివిడుకితోమెన్న, (యాస్తమ్) అవ్వళపుమ్బా
 రాతు. యానైక్కుత్తిలే ఏటి, నెడున్దెరు వేనడక్కు వేణుమ్. అతువే
 వేణుమ్బాతడైయవిగ్గెతిరన్దో కోళాకిల్, ముడిశూట్టి యానైక్కుత్తిలే
 ఏన్ద్రనవళవేయమైయాతోవెన్న, పుతియతుణ్బార్ తనియుణ్బార్
 కళో వెన్గితార్ కళో, (యాస్తమ్) “ననన్దుస్స ప్రజాః ప్రజాః” ఎన్గిన్ద
 మహోత్సవత్తై, ఎజ్జభో పుత్రమిత్రాదికిలోడెకూడ అశ్లేయ్యున్దరుళ
 క్కాణవేణుమ్. (యాస్తమ్)-(ఆయాస్తమ్) ముకమంముఱువలుమ్ కస్తూ
 రితిరునామముమ్ కరుణాకటాక్షుత్తొడే ఎమ్మన్దరుళ సేవిక్కువేణుమ్.

ఇప్పడిసేవిక్కిఱతు తాయారై యెన్నిల్, (రామమ్)-రమయతీతి
 రామః-ఎన్గిఱవ్యుత్పత్తియాలే సమస్తజనజ్జలైయుమ్ కల్యాణగుణజ్జభా
 రజ్జిప్పిక్కిఱవరై. (రామమ్) రిముక్రీడాయామ్-ఎన్గిఱథాత్పర్తిత్తిన్న
 డియే, ఎల్లారోడుజ్ఞాడవిహరిక్కు మవరాకై యాలేయెన్టుమామ్.

వెఱుమ్మయానై క్కమ్మ త్తిలే ఎఱున్దరుళుకిఱమాత్రమమైయుమో
వెన్న; (చత్రావృతాననమ్) వెణ్ కొన్దమ్మచ్చైనిఱలిలే ఎఱున్దరుళసేవి
క్కవేణ్డమ్. (చత్రావృతాననమ్) “పాణ్డరస్యాతపత్రస్యచ్చాయాయాం
జరితమ్మయా” ఎఱున్దరధచక్రవర్తి ముదలాన రాజాక్కళాలే ఇచ్చి
క్కప్పడుమతాయరుక్కిఱ పాణ్డరాతపత్రా వృతమా యరుక్కిఱ తిరు
ముకమణ్డలత్తై సేవిక్కవేణ్డ మెఱుమ్మామ్. ౫.

తాత్పర్యము:— మహాపురుషలక్షణమైన దీర్ఘబాహువులుగల శ్రీరాములు పరమ
ధార్మికులును, అప్రతిహతసంకల్పముగలవారును గాన ప్రజాపరిపాలనమందు మిక్కిలి
సమర్థులు, వీరికిప్పుడే పట్టాభిషేకంబొసర్చి పట్టపేనుఁగమీద నెక్కించి రాజమార్గము
నందువేంచేపు జేయునపుడు అధిరాజ్యసూచకమైన ఏకచ్ఛత్రముచేతకొంచెమావరింప
బడిన తిరుముఖమండలమును కండ్లపండుగగనేవింపఁ గుతూహలలై యున్నామని ప్రజలు
దశరథచక్రవర్తితోఁ జెప్పకొనుచున్నారు.

పెరియవాఱ్ఱాన్నిఱై తిరువడిక శేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము ౨ - వ సర్గము, 3౨ - వ శ్లోకము.

మా. ప్రియవాదీ చ భూతానాం సత్యవాదీ చ రాఘవః ।

బహుశ్రుతానాం వృధానాం బ్రాహ్మణానా ముపాసితా ॥ ౬.

అర్థము.— రాఘవః - రఘువంశతిలకులైన శ్రీరాములు, భూతానామ్ - సత్య
గలసకలపదార్థములకు, ప్రియవాదీచ - ఇష్టమునుచెప్పవారును, సత్యవాదీచ - యథార్థ
మునుపలుకువారును, బహుశ్రుతానామ్-విశేషార్థములనుగ్రహించిన, వృధానామ్ - పెద్ద
లైన, బ్రాహ్మణానామ్ - బ్రాహ్మణులను, ఉపాసితా - సేవించువారుగానున్నారు

వ్యా. అవతారికై — బిరువనొరువనుక్కుక్కాఱుశెయ్యివ్వక్తాల్, ప్రజై
కళోపక్కలిలుమ్ కుళిరవిఱ్ఱియా నిన్టానాయ్, అవ్వాసనై యుమ్ పుఱ
మ్బుకుడిమక నేనో? నీపణ్ణ వేణ్డియరుక్కిఱతో? ఎన్నమ్భయత్తాలే. అవ్వ
ళవేయన్తిక్కే, భూమిప్పరప్పక్కాక క్కడవనానపెరుమాళో ప్రజైకళో
విషయత్తిలే ఫలిక్కుమ్బడి శొల్లుకిఱతు.

(ప్రియవాదీచ) ఘర్తకాలత్తిలే యొడుక్కమాకప్పిశస్థనిలత్తిలే
బరుపాట్టమ్ మత్తైవిల్లున్దాప్పోలే యాయీర్దు - బరువనై కుఱిత్తువార్తై
యరుళిచ్చెయ్ వ తాయరుక్కుమ్బడి.

ఇప్పడిశెయ్ వతుతా - దివ్యాన్తరి పురత్తుక్కాతల్, తిరుత్తా
య్మూర్క్కాతల్, వసిస్థాది కళుక్కాతలోవెన్నిల్, (భూతానామ్)
సత్తాయోగిసకలపదార్థజుక్కు మిప్పడియే యిరుప్పర్.

ఇరున్దతేకుడియాక ఎల్లారుక్కు మొక్కవారువార్తై శొల్లివిడు
మత్తనై యోవెన్దాల్, (సత్యవాదీచ) అతుతా భూతహితముమాయ్,
అదృష్టార్థసాధకముమాయరుక్కుమ్. కీడ్చొన్న విరణ్డాలుమ్ ప్రియ
హితజలైచ్చొన్న పడియితే.

ఇవై తా వుఱమ్పే యొరువ్యక్తియిలుమ్ శేరాతు. అవై యిరణ్డుమ్
క్షోబ్బక్కలిలే శేర్న్దుకొణ్ణిరుక్కిఱతు, అఘటితఘటనా సామర్థ్యతైయు
డై యనాన ఈశ్వరనోవెన్నిల్, (రాఘవః) కుడిప్పిఱప్పోలే యాయీర్దు.

ఇప్పడియిరుక్కు మొబ్బతు, ఇప్పడిప్పట్టగుణజలై యుమ్ కుడిప్పిఱపై
యుమ్ అనుసన్నితు, ఇవై నమక్కుణ్డావతే! ఎన్దు-మత్తి త్తిరుప్పరోవెన్నిల్
నమ్మైక్కణ్ణతు ప్రజై కళుడై యరక్షణార్థమాక. ఆనపిన్బు, ఇన్న ముమ్నమ
క్కితుక్కిడానవళపుహోరా తెన్దు-ఉళవళపుమ్ పార్తు, తృప్తరాకాతే,
ఇన్న ముమితుక్కిడాన నమ్మై కళుణ్డాక వేణ్డు మెన్దటియుడై యార్ వాశ
లిలేపోయ్ కాలే కట్టియిరుప్పర్. (బహుశ్రుతానామ్) నాలిరణ్డుమ్
కల్దవళవిలేపర్యవసీక్రైయన్దిక్కి, ఓరొన్దుతన్నై పులకాలమ్ కేట్టిరుప్ప
రాయీర్దు. బహుభ్యఃశ్రుతమ్ - బహుశ్రుతమ్-బహుధాశ్రుతం-“జ్ఞాన
వృద్ధాస్స దారాజణ్ బహుపఃపర్యపాసితాః” ఎన్దాప్పోలే, “సర్వతస్సార
మాదద్యాత్” ఎన్దు-చలర్ పక్కలిలుమ్ సారగ్రహణమ్ పణ్ణినతాయీర్దు.

(వృద్ధానామ్) త్రివిధవృద్ధానామ్- శీలవృద్ధి, వయోవృద్ధి,
జ్ఞానవృద్ధి, ఎన్దు - శీలత్తాలుమ్ వయస్సాలుమ్ జ్ఞానత్తాలుమ్, అధిక
రాయరుప్పార్ కళో,

అతుతాఁ అధశాస్త్రమ్ కన్దాహ్పోలేయోవెన్నిల్, (బ్రాహ్మణానామ్) క్షత్రియర్ బ్రాహ్మణరైప్పశ్శి అవ్వభీయాలే, తత్వజ్ఞతైయే అపేక్షితమాః పెఱక్కడవతాయితే యిరుప్పతు.

బ్రాహ్మణానామ్ ఎఱ్ఱు - అవర్కళో పలరుమాయ్ తామిరున్దవిడతైవన్దు కేట్టక్కుమ్బడియాన యోగ్యతైయుణ్డానాల్, అవర్కళై తామతైత్తువిట్టో ధర్మసంశయ మఱుత్తు క్కొళ్ళ తైన్టాల్? (ఉపాసితా) అవర్కళిరున్దవిడతైతామే శెన్టు, అవర్కళో శొల్లుమ్బడిక్కు, అవర్కళో కాలుమ్తమ్మడైయ తలై యుమాయిల్ తాననువర్తిప్పతు. ౬

తాత్పర్యము రఘువంశప్రదీపకలైన శ్రీరామలవారు సత్తగల చేతనాచేతనరూప సకలపదార్థములకు వివికాముష్మికములకు సాధకమైన ప్రియహితములను ఉపదేశముచేయుదురు తనగుణసంపత్తుచూచి గర్వపడక అనేకులవల్ల పెక్కుతడవలు జహువిధములగు వికేషార్థములను లభించిన జ్ఞానముచేతను ఆనందసముచేతను వదల్చుచేతను పెద్దలైన బ్రాహ్మణులుండుచోటికి వెళ్ళి సేవించువారని ప్రజలు దశరథచక్రవర్తితో విన్నవించుకొనుచున్నారు

పెరియవాచ్చాచ్చిత్తై తిరువడిక శేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము 30 - వ సర్గము, 3 - వ శ్లోకము.

మూ. కింత్యా మన్యత వై దేహః సితామే మిథిలా ధివః ।

రామజామాతరంప్రప్య స్త్రియం పురుషవిగ్రహమ్॥

అర్థము పురుషవిగ్రహమ్-పురుషశరీరముగల, స్త్రియమ్ - వసితయైన, రామజామాతరమ్ - అందమైన అల్లుని, ప్రప్య - పొంది, మిథిలాధివః - మిథిలకురాజైన, మే - నాయొక్క, సితా - తండ్రియైన, వై దేహః - విదేహకులొద్దవుండైన జనకమహారాజు, త్యా - మిచ్చులను, కిమ్ - ఏమని, అమన్యత - తలచెను.

వ్యా. అవతారికై —పితృవచనపరిపాలనార్థమాక, “వనవాసోమహేందయః” ఎఱ్ఱు - సౌముఖ్యతోడే వనవాససుముఖరెన్టు- నాట్టార్ అపరతిరునామమ్ శాశ్వుడైన వనవాససుముఖరాయ్, అప్పోతు ఉలకు

జ్ఞేయ నాచ్చియారాన శ్రీజనక రాజన్ తిరుమకభుదైయ సుకుమార
మాన తిరుమేనియిల్ మేనైయైత్తిరువుళ్ళమ్మబ్బి, పిరాట్టియైత్తిరువ
యోద్యైయిలే నామ్మీణ్డు వరుమళవుమ్ శ్వశూశ్వశురాది పరిపాలన
మ్మణ్ణిక్కొణ్డు ఇరుమెన్టు పెరుమాళ్ వేణ్ణిక్కొళ్ళ, అవ్వారైప్రణతూ
రమ్బాలే పిరాట్టిక్కు అసహ్యమాయ్, ప్రణయాభిమానజ్ఞళ్ వుత్తమ్
మమాకై యాలేపెరుమాళైక్కు టిత్తు త్తేపోక్కిపణ్ణుకితాళ్ ఇశ్లోక త్తాలే.

(కిమ్), ఎన్నిఱవితు, కుత్సాపరమాన అవ్యయమ్. అప్పోతు, కింప
క్ష్యతి-ఎన్టు - కుత్సాపరమాకచ్చొల్లువరెన్న పడి. అన్తిక్కే, కిమ్-ఎన్టు -
ప్రశ్నమానపోతు, ఎన్ శొల్లువరెన్టుపారుళ్. అమన్యత-ఎన్టు పాతమా
నపోతు, కుత్సావిషయమాక నినైత్తిరుప్పరెన్టుమ్, ఎన్ నినైత్తిరుప్ప
రెన్టుమ్ ఇరణ్డర్థమ్.

* ౧. (త్వా) ఉభు త్తవిదై ముటిత్తు లోకజ్ఞై ఊమ త్తజ్ఞాయ్ తీత్తి
నవున్టై. * ౨. (త్వా)-వసిస్థానువ ర్తనమ్బణ్ణి పొరుకై యాలే ఎన్నో
పాతి సూక్ష్మధర్మజ్ఞరిన్టై యెన్టు - పాయ్యేఇళుమాన్దిరుక్కిఱవున్టై. * 3.
(త్వా) ఎత్తిలిలేకోత్తై యానవున్టై.

(కింత్వామన్యత) (కింపక్ష్యతి) రాజావన్టెన్న వొణ్ణాతే? రాజధ
ర్మమఱియారెన్న వొణ్ణాతే? గురుకులవాసమ్బణ్ణి యఱియారెన్న వొ
ణ్ణాతే? కులక్రమాయాతమాన ఆచారమఱియారెన్న వొణ్ణాతే? కుల
స్త్రీ కభుక్కు భర్తృసహవాస మావశ్యకమెన్టు మిడమఱియారెన్న
వొణ్ణాతే? కులస్త్రీ యై ఉపేక్షియామైక్కు ప్రధమపరికరమాన ఏక
దారవ్రతత్వమ్ ఉమక్కిన్టై యెన్న వొణ్ణాతే? కింబహునా - దేవర్
అనుస్థానగణ్డల్ ఉపైకనక్కు త్తప్పిత మెన్దిరుక్కుమి త్తనైయితే.

(కింత్వామన్యతవై దేహః) ఉపై వియ్యరెన్న నినై తిరుప్పర్
తిరుమామనార్ దశరథచక్రవ ర్తికై యిలాతల్, తిరుమామియార్ శ్రీకౌస

లై యార్ కై యిలాతలన్టే ఎన్నెక్కాట్టిక్కొడుత్తతు. ఇయంసీతా -
 ఎన్ఱు- ఉమ్మడైయకై యిలన్టో ఎన్నెక్కాట్టిక్కొడుత్తతు. స్త్రీ త్వత్తిల్
 కొన్ఱైయన్ఱు పెణ్ కళుక్కు భర్త్యవరహత్తిల్ సత్తానాశవిబ్బుక్కు
 మెన్ఱుమ్ శొల్లిక్కొడుత్తారే. ఇయమ్ - ఇవళ్ అత్యన్తాభిమానిని
 యెన్ఱు శొల్లిక్కొడుత్తారే. “ఆర్తారే ముదితేహృష్టా ప్రోషితే మలిసీ
 కృశా । మృతేమియేతవాపత్యో సాస్త్రీజ్ఞేమాపతివీతా ” ఇత్యాది
 శ్లోకజ్ఞానే మన్వాదిస్తర్తాక్కళ్ పాతివ్రత్యుక్కు వాయొలై యిట్ట
 పెన్ఱాట్టియన్ఱుకిడీ రివళెన్ఱుశొన్నారే. అన్దలక్షణజ్ఞళ్ శొల్లలావతు-భర్తా
 వుక్కుమ్ తజ్జళుక్కుమ్ పిటిన్ఱు ఉడలు ముయిరుముళ్గార్ క్కన్ఱో,
 ఇవళుక్కుడలు ముయిరున్దేవరీ రెన్ఱు అఱుతియిట్టు కొడుత్తారే.
 ఇయమ్ - నిఱిలో డేమఱుపారుచారిలై కిడీరెన్ఱారే. ఇయమ్ - ఇవళ్
 తలై యాలే ఏతేఱుజున్ఱై విలైన్దతున్ఱాకిలుమ్ దేవరీరితుకిడీరెన్ఱారే -
 సీతా-పెణ్ కళుక్కుత్తాయ్ కూఱుమిక్కిరుక్కు మాకై యాలే, వేఱుమ
 ణ్ణిడీర్, ఎడుత్తు వినియోగజ్ఞోభ్యుమ్ తనై కిడీ రెన్ఱు శొన్నారే. సీతా-
 పిఱిక్కిఱపోతు కీత్తుతప్పామల్ పిఱన్దాళెన్ఱారే. మమసుతా - ఇవళై
 ప్పారాతే ఎన్నె పార్కువేణుమెన్ఱారే. సహధర్తచరీ - దేవరుద్యో
 గన్ఱక్కుక్కుడ ఎఱున్దరులి యిరుక్కుమివళెన్ఱారే. తన - సహధర్త
 చరియామిడ త్తిలుమ్ శేషత్వమ్కై విడాళెన్ఱారే. ప్రతీచ్ఛ - అత్తలైక్కు
 అన్ఱమామ్మడి తిరువుళ్ళప్పన్ఱువేణుమెన్ఱారే. చ - అన్ఱతాజ్ఞాన
 మాత్రమన్ఱిక్కే, విషయవైలక్షణ్యాను రూపమాక భోగజ్ఞొడుత్తరుళ
 వేణుమెన్ఱారే. ఏనామ్-ఇప్పడినోన్ఱుప్పిఱన్దవళై. భద్రస్తే-నోన్ఱు
 ప్పిఱన్దాళెన్ఱితేనన్దనైపోక్కి, వేఱుదేవరీరితుకాణుమెన్ఱారే. భోగ్యజ్ఞై
 మిక్కతనైయుమ్ భోక్తావుక్కు ప్పేతామిత్తనైయితే. పాణింగు
 హీప్య - కై నీట్ట పటియాళోకాణుమ్, నీరేవిడియారెన్ఱారే. కైయై
 ప్పిడిప్పతు కైయాలేమాయరుక్కు, లోకమెల్లా మొదున్ఱినాలుమ్ నిఱిల్
 విజ్ఞోపోవ్యమ్ శిఱుక్కు-వ్యాడిరూన సరప్పాట్టయున్దెన్ఱానదేవరీరి త్తరు

తోళిలే కణ్ వైత్తు తకుతియాక తొళ్ళిల్ శెయ్యవల్లకై యాలే విడియారెన్దివి శేషిత్తారే. పాణినా-ఎన్టు-కై యైవిశేషిత్తు క్క-విపాడుకిటతు. ఇన్దనా తదశైయిలే ఎడుత్తుక్కొన్డు పోమెన్టారే. ఇవ్వాకారన్దళోన్టుమ్ దేశరీర్ తిరువుళ్ళమ్మబ్బరే. ఉమ్ముడైయప్రతిపత్తి ఆన్యథా విశేషరున్దదు. ఇయమ్-ఎన్టు - ఎన్నుడైయ సౌన్దర్యమ్ శొల్లుకిటారెన్దిరున్దిర్. సీతా - ఎన్టు-ఎన్నుడైయ మాతృకులశున్ది శొల్లుకిటారెన్దిరున్దిర్. మనుసుతా-ఎన్టు-ఎన్నుడైయ పితృకులశున్ది శొల్లుకిటారెన్దిరున్దిర్. సహధర్తచరీ ఎన్టు - ఎన్నుడైయ సౌశీల్యమ్ శొల్లుకిటారెన్దిరున్దిర్. తవ-ఎన్టు - ఉన్దైక్కొన్డాడుకిటారెన్దిరున్దిర్. ప్రతీచ్ఛ - ఎన్టు - పరిల్ పాకడేణ్ కడిల్ తేడేణ్ ఎన్దిరా తేకొళ్ళి రెన్దిటారెన్దిరున్దిర్. చకారత్తాలే, కణ్ణుక్కుత్తైత్తో వెన్టుకేట్టారెన్దిరున్దిర్. ఏనామ్-ఎన్టు-ఎన్ తకప్పనాకైయాలే, సౌన్దర్యాచికళో కిణ్ణిలేపట్టు వాత్సల్యత్తాలే శొల్లుకిటారెన్దిరున్దిర్. ఇద్రంతే-ఎన్టు-ఎన్బక్కల్ ప్రేమత్తిల్ శతగుణ మానప్రేమమ్ ఉమ్ముడైయ పక్కలిలే విళైన్దు దృష్టిదోషమ్ వరుకిట తోవెన్టళ్ళి, ఉమక్కుక్కాప్పిట్టారెన్దిరున్దిర్. పాణింగుళ్ళీప్పపాణినా-ఎన్టు-క్రియాకలాపత్తుక్కు చ్చుడన్దమ్ శొల్లుకిటారెన్దిరున్దిర్. అప్పడి సర్వజ్ఞరానవియర్ శొన్నవారైయై నేరాకత్తిరు పుళ్ళమ్మబ్బరదే - ఇన్టు - ఎన్నై వైత్తుపోనీరెన్టాల్, (కింతామన్యత) ఉన్దైవియరెన్న నిన్నైత్తిరుప్పర్ ?

* ౧. (వై దేహః) “కర్మచైవహి సంసిద్ధిమాస్థితా జనకాదయః” ఎన్టు-క్రియాకలాపాచికళై క్కైవిడతే మోక్షసిద్ధిక్కు యత్నిక్కుమ వరాకైయాలే, బరుముహూర్తముమ్ పత్నీవియుక్తరాయరున్దు పళి క్కుమిల్లాతవర్. * ౨. (వై దేహః) ఎన్టుమవర్ పల్లుతట వెన్టుమవర్. * ౩. (వై దేహః) జన్మప్రభృతి శోకమ్ కణ్ణిటియాతవర్, ఎన్నై పెచ్చుకై యాలే ఎల్లాజ్కాణవేణ్డానిన్టతే.

(పితామే) పితౄకళో సమర్థో కళానాలో, కలో నజ్జరాయ్
కాట్టుక్కు విడవల్లారుముణ్ణు. నా నేతేనుమసమరైయాకిలు మవరుక్కు
వయిలు పిడియేయితేయుళ్ళతు. తనియిరుక్కువుమ్ పాటుక్కువుమ్
వల్లపిల్లై యై పెత్తాతే, వకుత్తవన్ నిఱల్ పెటిల్ శ్చిత్తైత్తుమ్, ఇఱ్ఱక్కిల్
సత్తానాశమ్మిఱక్కుమ్బడియాన వెన్నై పెత్తుక్కెట్టారే.

(మిథిలాధిపః) ఐయర్ తిరువుళ్ళత్తిలేనోవ, అదేశమెల్లమ్
నోమే. (మిథిలాధిపః) ఒరుదేశ తైత్తోళ్ నిఱల్ కీఱ్ఱుక్కొడ్డెరుక్కిఱ
వరుక్కు ఒరువనారు త్తియైత్తోళ్ నిఱల్ కీఱ్ఱొదుక్కు మాట్టున్దులన్దై
లో, పుణ్ణైయిరుక్కుమే.

* ౧. (రామ) అయ్యో! వడివిల్ పళైపోలేయిరున్ద తాకిలు
న్నకవాయుమ్. * ౨. (రామ) అకవాయ్ కణ్ణు శత్రుఘ్న నెన్దు పేరిట్ట
తణ్ణే. అతుకడైక్కుట్టియాన తమ్మియార్ క్కాయిన్ద్రే. “రామ ఇత్యభి
రామేణవపుషా తస్యచోదితమ్ । నామధేయంగురుశ్చక్రే జగత్ప్రథమ
మజ్గళమ్” ఎన్దుముడైయ అఱుకుమాత్రత్తుకన్దో వసిష్ఠ పేరిట్టతు,
అజ్జగత్తోడుమెనక్కు ఉఱవన్దతితే. * ౩. (రామ) “సమాసనా
మతస్తుల్యమ్” ఎన్దు-ఆయిరమ్మేరుడైయ శక్తిక్కు సమానమాన్యో
తనిత్తనియే ఎఱునిరానిన్దతాయిన్దు.

నామిజ్గనేయాకవేణుమో; (జామాతరమ్) ఉజ్జళైయరుక్కు
మాత్తపిల్లైయానాప్పోలే, ఎజ్జళైయరుక్కుమ్ మణవాళప్పిల్లైయా
నీరే. (జామాతరమ్); “జామాతాదశమోగ్రహః” ఎన్దు-వెణ్ పిల్లై
వెన్దుక్కొడుత్తార్కుగ్రహమ్ పత్తాయితే ఇరుక్పుతు.

(ప్రాప్య) తామేయకన్దు శెయ్తతాకైయాలే, ఒరువర్ము
కమ్బార్తు వెఱుక్కువిరక్కియే.

* ౧. (స్త్రియంపురుషవిగ్రహమ్) ఉన్దుడైయముడియుముడైయుమ్
భేదిత్తవెణ్ణాటియానీరే. * ౨. (పురుషవిగ్రహమ్-) అతుతనక్కునిలై

యుక్తామాకిల్ కాట్టిలుమ్ తుణైయామితే ! *3.(పురుషవిగ్రహమ్)పుట
 మూచ్చాన ఆణ్ తోలితే పడై వడిత్తతు. *4.(పురుషవిగ్రహమ్)ఉడ
 మ్మేటిక్కుత్తాతేనాట్ట పయలుక్కుమటల్ కట్టినాప్పోలే పేర్ శుమ్మన్ది
 రిత్తనైయితే. *5.(పురుషవిగ్రహమ్)అక వాయ్ స్త్రీయుమ్ పుటవాయ్
 పురుషనుమాన స్త్రీపురుషక్కలప్పై తృతీయప్రకృతియెన్బార్ కళ్
 నాట్టార్. తృతీయప్రకృతియై నాడుశొల్లుమ్మేరై నాన్ శొల్లువజ్జినేన్.
 నాడు తానుజ్జొల్లాతితే ! ఆణ్ పిల్లైచ్చొన్దాన్ వి ఎన్ఱు మిత్తనై
 యితే. 2.

తాత్పర్యము.— నాతండ్రి మిథిలయను నొకచేశమంతయు స్వాధీనపఱచుకొని
 పరిపాలనము జేయువారు మీరు మీభార్యనైన నన్నొకరినిగూడ రక్షించుటకు
 శక్తిలేక యిక్కడవిడిచివెళ్లితిరని వినినయెడల మిమ్ములను మిక్కిలి అసమర్థులని తలచు
 ఖరు. వివాహ కాలమందు సుందరమైన మీమొగరూపునుజూచి భ్రమించిమిషిటికితనము
 తెలిసికొనక మిమ్ములను అల్లునిగావరించిరి. వారు తానేచేసినకార్యమగుటవలన యిప్పు
 డొకరిమీద తప్పుజెప్పన్వాయములేదు. అని నీతాపిరాట్టిరాములతోవాదించెను.

పెరియవాచ్చాన్బిల్లై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము 3-వ సర్గము, 2-వ శ్లోకము.

మూ. స భాశ్రుతి శ్చరణౌ గాఢం నివీడ్య రఘునన్దనః ।

నీతా మువాచా తియశా రాఘవం చ మహావ్రతమ్ ॥ ౮.

అర్థము.— రఘునన్దనః-రఘువంశజులకు సన్తోషమును బుట్టించువాడును, అతియ
 శాః-మిక్కిలికీర్తికలవాడునగు, సః-అలక్షణుడు (ఇతైయపెరుమాళ్లు), భాతుః-అన్న
 గారియొక్క, చరణౌ-తిరువడిగతును, గాఢమ్-గట్టిగా, నివీడ్య-వట్టుకొని, నీతామ్-నీతా
 పిరాట్టిని, మహావ్రతమ్-అవ్రతమాత్రమైన సంకల్పముగల, రాఘవంచ-రముకులమునందవ
 తరించిన శ్రీరామునిని (చూచి), ఉవాచ-చెప్పెను

వ్యా. అవతారికై. చక్రవర్తి తిరుమకన్ వనవాసోన్ముఖనాన
 దనైయిలే, తిరువయోధ్యాయిలుళ్ళార్ కు రక్షకమాకవుమ్, శ్రీభర

తాత్పర్యముక్కు త్తదైయాకిపుష్ నిల్లెన్టు ఇళైయ పెరుమాళ్లై యరుళి
చ్చెయ్య; కాట్టిలుమ్ కూడప్పోయ్ అడిమైశెయ్ కైయిలున్డాన రుచి
యాలే, అరుళిచ్చెయ్ తవార్తై అసహ్యమాయ్, కూడప్పోక వేణుమెన్టు
పిరాట్టిమున్నిల్ పెరుమాళ్ తిరువడికళిలేశరణమ్ పుకుకితార్,

(సః) అవతరి త్తవిడత్తిలుమ్ అడిమైశెయ్య వేణుమెన్టు పరమస
దత్తిల్ నిన్టు తుడర్న్దు వేర్న్దు కూడ త్తిరువవతరి త్తపిన్దు, “బాల్యా
త్పృథ్వితినుస్సిగ్ధః” ఎగ్గిఱపడియే, ఎల్లావవన్దైకళిలు విచ్చిటియాతే
పోన్దు, “జలాన్త త్స్యవివోద్భృతౌ” ఎన్టు-అన్వయ త్తిల్ ధరిత్తు, వ్యతి
రేక త్తిల్ ముడియుమ్బడియాన ఇళైయ పెరుమాళ్.

(భాగ్రంథం) ఇవరుడైయ అనువృత్తియైక్కొన్టు అవ్వళియిలే
అవరై భరిత్తుక్కొన్టు పోన్దవర్. (భాగ్రంథం) భాగ్రతావినుడైయ. నా
రాయణనుడైయ వెన్టపడి. “మాతాపితాభ్రాతానివాసశ్శరణం ను
హృత్ గతిర్నారాయణః” ఎన్నక్కడవతితే. పూర్వవాక్య త్తిల్ ప్రథమ
పదమ్ షష్ఠ్యర్థమెన్ను మిడన్దోన్దు, నారాయణస్య-ఎన్టితే ఇరుప్పతు.

(చరణౌ) నారాయణస్య చరణౌ - ఎన్టపడి. చరణౌ-ఎన్టద్విప
చనత్తుక్కు ప్రయోజనమ్, చరగతిభక్షణయోః - ఎగ్గిఱథాతువిలే
ప్రాప్యనుమాయ్ ప్రాపకముమాయ్ ఇరుక్కుమెన్దైక్కాక. (చరణౌ)
కైయెప్పిడి త్తపేక్షితాల్ మఱుక్కులామ్, మఱుక్కువొన్ణాతపడి తిరువడి
కళైప్పిడి త్తడిమైశెయ్య ఇళియున్దుతైయి తేఆశ్రయిక్కున్దుతై.

(గాఢంబీడ్య) వ్యతిరేక త్తిల్ ధరిక్కుమాట్టాత తమ్ముడైయ
వభినివేశమెల్లామ్ తోన్దుమ్మడి పిడిత్తు. (గాఢమ్) గాఢమెగ్గిఱవివై
యథార్థమెన్టతు. స్వీకార చైవోన్నపడి.

(రఘునందనః) జ్యేష్ఠానువృత్తియైకన్దుపారుమ్ రఘుకులత్తా
రెల్లారైయుమ్ తమ్ముడైయ వనువృత్తియాలే యుకప్పిత్తవర్.

(సీతామనాచ) పిరాట్టిమైయుమ్బార్తు వార్ జై శొన్నార్.
తిరువడికలైప్పిడిత్తుచ్చెవియిలే వాగైచ్చొల్లువారైప్పోలే. తిరుమఖ
త్రాలేయితే ఆశ్రయణోన్ముఖరాన చేతనరుడైయవార్తై కేట్టరుళువతు.

(అతియశాః) మిక్కయశస్సెయుడైయవర్. తానుమ్ రాజ
కుమారనాయకుక్క, ఇళితోళిలెఱ్ఱుపారాతే, “అహం సర్వం కరి
ష్యామి” ఎఱ్ఱు - శిలువక జ్యేష్ఠానువతకానమ్బణ్ణపడియే! ఎఱ్ఱు-లోక
మడఱ్ణవాశ్చర్యప్పడుప్పడియానవార్తై ప్పాడుడైయవర్.

(రాఘవంచమహావ్రతమ్) మహావ్రతరాన పెరుమాళైయుమ్
పార్తువార్తైశొన్నార్. (రాఘవంచ) శరణాగతవిషయత్తిల్పురు
షకారమ్ వేణ్ణాతపడియాన పరప్పైయుడైయవరై.

(మహావ్రతమ్) కుడిప్పిఱప్పతామికుతియెఱ్ఱుమ్బడి, “అభయం
సర్వభూతేభ్యాదదామ్యేతద్వ్రతంచమమ్” ఎఱ్ఱు-సర్వలోక పూజ్యమాన
సజ్జల్పజైయుడైయవరన్తో దేవర్. సర్వభూతజ్గళుమెఱ్ఱాల్, ఉమ్మాల్
పరుమ్భయమ్ పరిహరిక్కవేణ్ణావో వెఱ్ఱుకరుత్తు. అతియశాః-రఘునన్ద
నః-సఃభాగ్రంథశ్చరణౌ గాఢానివీడ్యసీతామనాచ. ౮.

తాత్పర్యము. — సర్వదేశ సర్వకాలములందును భగవత్కైంకర్యమే పరమార్థ
శ్రమ గాగలవారును రామవియోగమును ఊహించున సహించని ఇశ్రీయ పెరుమాళ్లుతన
గుణములచేత రఘువులనుసంతోషింపజేయువారు తానురాజకుమారులనెఱు ఆభిమానము
నువదిలి జ్యేష్ఠభ్రాతకు దాగ్యముచేయుటవలన కలిగిన గొప్పకీర్తిగలవారు, వీరు శ్రీరా
ములు ఆదివిక్రేష్టసంపుడు తన్నుకూడపిలుచుకొనిబోవ సంగీకరించవలయునని తనఆభిని
వేశమంతయుదెలియునట్లు అన్నగారైన శ్రీరాముల చరణారవిందిములను గట్టిగాపట్టు
కొని పురుషకార భూతురాలైన సీతాపిరాట్టిని శరణాగతరక్షణమందు ఆఱులేనిసం
కల్పముగల శ్రీరాములనుజూచి వక్ష్యమాణబ్రహ్మకారము విన్నవించుకొనిరి

పెరియ వాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడిక శేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము ౩౧-వ సర్గము, ౨౫-వ శ్లోకము.

మూ. భవాంస్తు సహవై దేహ్య గిరిసానుషు రంస్యతే |

అహం సర్వం కరిష్యామి జాగ్రత స్వపత శ్చ తే || ౯.

అర్థము — (ఓరామా) భవాంస్తు - మీరో, వై దేహ్యసహ-సీతాపిరాట్టితో కూడ, గిరి సానుషు-కొండిచరియలయందు, రంస్యతే-క్రీడింతురు, అహమ్-నేను, జాగ్రతః-మేలుకొని యున్న, స్వపతః - నిద్రించుచున్న, తే-నీకు, సర్వమ్ - దాస్యములన్నిటిని, కరిష్యామి-చేయుదును.

వ్యా. అవతారికై. సభాగ్రతుః - ఎన్నిఱశ్లోకత్తాలే శరణమ్ముక్కాల్, అన్దశరణాగతిక్కుఫలమ్ కై జ్జుర్యమెస్తు - సప్రకారమాక ఫలజైశొల్లుకిఱతిశ్లోకత్తాలే. తిరువయోధ్యైయిల్ వరిక్కిఱకాలత్తిల్ అడిమైపూణ్డణ్డనోపాతి, అజ్గుళ్ళారుమడిమైశెయ్య, నానుమ్ విఱ్ఱుక్కాట్టిలే అడిమైశెయ్యప్పోన్ద వెన్నై వసవాసత్తుక్కుక్కుడ ప్పోశే నాక విశైన్ద్రపుపకారస్త్పతియాలే, కాట్టిలుమ్ సర్వావధైకలిలుమ్ సర్వ శేషవృత్తికళుమ్ పణ్ణక్కడవే; ఎన్నైక్కొణ్డెన్ద్రున్దరుళువీరెన్ఱితారె న్నుమామ్.

(భవాంస్తుసహ) అడిమైశెయ్యప్పెతాతోభిన్ద వెన్నైప్పోలన్ఱి యిలే, పూర్ణనాకైయాలే ఉమక్కడిమై కొళ్ళావిడిలుమ్ శెల్లుమ్. అకిలుమ్ విశేషముణ్డితే. ఆనాలుమెన్నుడైయ స్వరూపసిద్ధ్యర్థమాక అడిమైకొణ్డరుళవేణుమ్.

(సహవై దేహ్య) అడిమైశెయ్యుమిడత్తిల్ మృగవధార్థమాక ప్పోకుమిడత్తిలే సహకరిక్కుమతోభియ, పిరాట్టియుమ్ దేవరుజ్గుడ ఎఱ్ఱున్దరుళియిరుక్కుమిరప్పిలే అడిమైశెయ్యక్కడవే.

(గిరిసానుషురంస్యతే) అవలోడేకూడ వడిమైశెయ్యు మిడత్తిలుమ్ పర్ణశాలైయిలే ఎఱ్ఱున్దరుళియిరుక్క వడిమైశెయ్యుమళవన్ఱిక్కే, జల్లక్రీడై పణ్ణి మలైత్తాల్ వరైకళిలే యిరువరుక్కూరువర్ వెన్ద్రొణ్డి కొణ్డాడి రసిక్కుమళవిలుమ్ అడిమైశెయ్యక్కడవే.

(అహమ్) దాస్యరసజ్వలిల్ యానారవనాయ్ అడిమైశెయ్య వేణుమ్, అవ్వ వస్తైకలిలే అతువేస్వరూపమాక వుడైయనాననాన్.

(సర్వంకరిష్యామి) మృగయార్థమాకప్పోకు మిడ త్తిల్ కై యుమ్ విల్లుమాయ్ అడిమైశెయ్తుమ్, కాయుమ్ కిష్టజుమ్ కల్లుమిడ త్తిల్ ఖనిత్రపిటకధరనా యడిమైశెయ్తుమ్, “ ఇదంమేధ్యమిదంస్వాదు ” ఎన్దు మిడ త్తిల్ మాంసపచనమృణ్ణియుమ్, పర్ణశాలా నిర్మాణ త్తిల్, “క్రియతామితిమాంవద” ఎన్దు-అవ్వడిమైశెయ్తుమ్, మలైత్తామ్మవరై కలిలే జలక్రీడైవణ్ణమిడ త్తిలే వల్కలైప్పిళ్ళిన్దు ఉలర్ త్తియుమ్ రాక్ష సర్ వేట్టైయాడుమిడ త్తిల్ కావలాయరున్దుమ్, సర్వశేషవృత్తికళు మృణ్ణక్కడవేన్.

(జాగ్రతస్త్వపతశ్చతే) దేవరుమ్ పిరాట్టియుమ్ కణ్ వళర్ న్దరుళుమ్బాతు, కాట్టిల్ దుష్టసత్వజ్వళుమ్ దుష్ప్రకృతియాన రాక్షస జాతియుమ్ కిట్టాతపడి కై యుమ్ విల్లుమాయ్ నోక్కియుమ్, ఉణర్ న్దరుళినపోతెల్లామ్ అడిమైశెయ్తుమ్ పొరక్కడవేనెన్నపడి. ౯.

తాత్పర్యము. దేవరవారు అర్జునునకువేంచేసి విజేహపుత్రియైన సీతాపిరాట్టి తోకూడ కొండచరియలయందు విహరించునపుడును, పర్ణశాలయందుపవ్యళించి నిద్రించునపుడును, మేల్కూనిమెలగునపుడును, సర్వకాలసర్వావస్థలయందు సర్వవిధకైంకర్యములు దాగునికొక్కనికేలభింపజేసి నాస్వరూపమును కాపాడవలయునని పెరుమాళ్ళను ఇతైయ పెరుమాళ్లు ప్రార్థించుచున్నారు

పెరియ వాచ్చాన్బిళ్ళై ప్పెరిరువడిక శేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము ౪౦-వ సర్గము, ౮-వ శ్లోకము.

మూ. రామం దశరథం విద్ధి మాం విద్ధి జనకాత్మజామ్ ।

అయోధ్యా మటవీం విద్ధిగచ్ఛ తాత యథానుఖమ్॥ ౧౦.

అర్థము:—తాత!-అయ్యా! రామం-శ్రీరామని, దశరథం - పదిదిక్కులయందును రథము నడుపు దశరథచక్రవర్తినిగాభావించుము, జనకాత్మజామ్-జనకరాజపుత్రియైన సీతాపిరాట్టిని, మామ్-నన్నుగా, విద్ధి - భావించుము, అటవీమ్ - అడవిని, అయోధ్యామ్- అయోధ్యాపట్టణముగా, విద్ధి-భావించుము, యథానుఖమ్-సుఖముగ, గచ్ఛ-వెళ్లుము.

వ్యా. అవతారికై. స్రుమిత్రైయార్, పెరుమాళ్ పక్కలు
జ్ఞానవాత్సల్యతాలేయుమ్, ఇతై య పెరుమాళ్ పక్కల్ హితపరతైయా
లుమ్, “అహంత్యానుగమిష్యామి వనమగ్రేధనుర్ధరః” ఎన్టుమ్ “అను
జ్ఞాతశ్చభవతాపూర్వమేవ యతోస్త్వహమ్! కిమిదానీంపునరిదంక్రియ
తేమేనివారణమ్” ఎన్టుమ్-మన్టాడి కూడప్పొక్క నొరుప్పట్ట ఇతై య పె
రుమాళ్ అతిశక్తై పణ్ణి, ఇజ్జు శి పడై వీట్టిలుజ్ఞాన బద్ధ భోగజ్ఞతై + క్కు
వాలాకనినైత్తు క్కొల్ తాథాతే, ఎల్లావుజవు ముత్తై యుమ్ పెరుమా
ళుమ్బిరాట్టియుమాకనినైత్తు కూడప్పొమ్మెనితాళ్.

* ౧. (రామందశరథంవిద్ధి) “పెర్దూర్ పెర్దూళ్ళీన్దూర్” ఎన్టు-
బౌపాధికబద్ధక్కుళాన వెగ్గైక్కు వాలాకనినైత్తిరాతే, “దేవదేవో
హరిఃపితా” ఎన్టుమ్ - “ఒళియుళార్ తామేయన్టే తనై యుమ్ తా
యుమావార్” ఎన్టుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, నిరుపాధిక పితావానపెరు
మాళ్ * త్తజ్జమాక నినైత్తుప్పొమ్. (మాంవిద్ధిజనకాత్తజామ్) అప్పడి
బౌపాధికమాతావాన వెన్నైయుమ్ కువాలాక నినైత్తిరాతే, “త్వం
మాతా సర్వలోకానామ్” ఎన్టుమ్- “అళిలజగన్తాతరమ్” ఎన్టుమ్ శొ
ల్లుకిఱపడియే, పిరాట్టియై త్తజ్జమాకనినైత్తుప్పొమ్. (అయోధ్యా
మటవీం విద్ధి) “యత్రనాస్తి హరిస్తత్రనవస్తవ్యంకృతాత్తనా | వస్తవ్యం
తత్రతత్రైవ యత్రాస్తేమధుసూదనః” ఎన్టుశొల్లుకిఱపడియే, పెరుమాళ్
సన్నిధియిల్లాత పడైవీట్టేవిరుమ్బాతే, అవరుకన్దకాట్టై త్తజ్జమాక నినై
త్తుప్పొమ్.

అన్టియిలే, * ౨. (రామమిత్యాది) లోకమర్యాదై యాలేయుగ్గతై
యరైప్పిటిన్దీరాక నినైత్తిరాతే, “జ్యేష్ఠోభాతాపితృసమః” ఎన్టిఱ
మర్యాదై యాలే ఉగ్గళ్ తమయనారై వియరెన్టు నినైత్తుప్పొమ్.
(మాంవిద్ధీత్యాది) అన్దమర్యాదై యాలే మలినియారై ఎన్నోపాతితా
యారాక నినైత్తుప్పొమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) కాడెన్టు నినైత్తి

§ ఒరుప్పట్ట - సప్తతించిన § పడైవీడు - దేవాలయము అనగా రాజగృహము.

+ కువార్ - గుంపు, సహాయము. * త్తజ్జమ్ - సహాయము.

రాతే, పెరుమాళ్ విరుమ్బుత్తాకైయాలే, అత్తైయు మయోధ్యైయో పాతి స్సరిత్తుప్పోమ్.

అన్టియిలే, * ౩. (రామమిత్యాది) కషాయపానమోబ్బలే శౌస్త్రవశ్య రాయ్ వర్తిక్కైయన్టిక్కే, పాలేమరున్దామాప్పోలే, రమయతాంవర రాన పెరుమాళ్ళాకైయాలే, అతఱ్కుడియాన గుణవత్తైయిల్ వన్దాల్, “గుణైర్దశరథోపమః” ఎన్ఱు-ఉజ్జళై యరోడొప్పరెన్ఱు నినైత్తిరుమ్. (మాంవిధీత్యాది) నానుజ్జళైయరుక్కు అనుగుణై యాయరుక్కుమా ప్పోలే, ఇవళుమ్, “ఉనక్కేర్క్కుమ్ కోలమలర్ ప్పావై” ఎన్ఱుమ్ - “తుల్యశీలవయో వృత్తామ్” ఎన్ఱుమ్ శొల్లకిటపడియే, పెరుమాళ్ళుక్కు నుగుణైయాన వాకారత్తాలే యుప్పైయుకప్పిక్కుమెన్ఱు నినైత్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) “రామాభీష్టవసంయుక్తాః” ఎన్ఱు-పడైవీడాక తనుకూలమా యిరుక్కు మాప్పోలే, “మజ్గళాని ప్రయుజ్ఞానాః” ఎన్ఱు-అక్కాడు తానుమనుకూలమాయిరుక్కుమెన్ఱు నినైత్తిరు మెన్ఱా కవుమామ్.

అన్టియిలే, * ౪. (రామమిత్యాది) ఉజ్జళైప్పిత్తిన్దవయరిని ఉళరాక మాట్టార్. ఇనిమేలెల్లావుఱుముత్తైయుమ్ పెరుమాళ్ళెన్ఱు నినైత్తిరుమ్. (మాంవిధీత్యాది) “అసత్సమావిధవా” ఎన్ఱిఱమర్యాదైయాలే నాను మెన్ఱొరుత్తి యున్డాక నినైత్తిరుక్కవేన్డా; అన్దవుఱుమ్ పిరాట్టియెన్ఱు నినైత్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) ఇనిపడైవీడెన్ఱు మెన్ఱున్డాకనినై త్తిరుక్కవేన్డా, “పుల్లెన్ఱెన్ఱున్దనకొల్” ఎన్ఱు-పడైవీదుమిన్ఱే కాడ్ఱున్ద తెన్ఱునినైత్తిరుమ్.

అన్టియిలే, * ౫. (రామమిత్యాది) ఉజ్జళోతమయనారైయుజ్జళైయ రోపాతిస్త్రీపరతన్ద్రైరెన్ఱు నినైత్తిరుమ్, అతావతు-కైకేయివారైయై క్కేట్టు అవరుజ్జళైక్కాడేఱుప్పోక విడుకితాప్పోలే, పిరాట్టివారైయై క్కేట్టు మాయామృగత్తిన్బిన్నే పోకత్తుడన్ఱువరోకిడీర్. (మామి

త్యాది) నానుష్టయిప్పోతు పోకవిడుకితాప్పోలే, అపభ్రమప్పోతు & తి
యజ్ఞీనపుష్టైయుగ్గాడ నిర్భన్ధిత్తుప్పోకవిడక్కుడుమ్. (అయోధ్యా
మిత్యాది) ఇప్పడై వీటిల్ నిఱ్ఱిప్పెతాతే కాడేఱప్పోకితాప్పోలే,
అక్కాడుతన్నిలుమ్ నిఱ్ఱిప్పెతాతే కడఱ్ఱరైయిలే పోకక్కు
డుజ్జీడీర్ ఎన్ఱు అపభాసమ్మణ్ణిక్కొళ్ళు మెన్ఱాకవుమామ్.

అజ్ఞనన్ఱియిలే,*1.(రామమిత్యాది) వెఱుమ్వడివఱ్ఱకేయెన్ఱు ఇరా
తే, రాక్షసరోడే వినై యొత్తకాలత్తిల్ ఉజ్జలై యరైప్పోలే తనివీరమ్
శెయ్యవల్ల ఆణ్ పిల్లై కిడిరెన్ఱు నినై త్తిరుమ్. (మామిత్యాది) అప్పుశల్
నిమిత్తమాక భయప్పడుకై యెన్ఱియిలే, దేవాసురసక్తామత్తిలుజ్జలై
యరుడైయ వీరప్పాడుకణ్డల్ నాజ్జళుకక్కు మాప్పోలే, అవ్వాణ్
పిల్లైత్తనజ్జణ్డల్, “శత్రుహన్తారంపరిషత్వజే” ఎన్ఱు-మతిత్తు ప్పారితోష
జ్జోడుప్పొళురువీరపత్ని యెన్ఱునినై త్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది)
అప్పోతివలై ‡ పేణుకైక్కు మతిళుమ్ శిత్రైయుమాయిరుప్పతోరుపడై
వీడిలై యెన్ఱునినై త్తిరాతే, కాట్టోడునాట్టోడువాళియిలై, పులినిన్ఱుతూ
రెన్ఱుమాప్పోలే, నిఱ్ఱిఱ వన్బక్కల్ మతిప్పోలే అక్కాడుతానే
యొరువరాలుమ్ మేలిడవొణ్ణాతెన్ఱు నినై త్తిరుమెన్ఱాకవుమామ్.

అజ్ఞనన్ఱియిలే,*2.(రామమిత్యాది) ఉజ్జలైయరుజ్జల్ విశ్లేషత్తిల్
పాడాన్ఱమాట్టాతాప్పోలేకిడిర్ ఉజ్జల్ తమయనారుమ్, “నడివేయం
క్షణమపి వినాతామసి తేక్షణామ్” ఎన్ఱుమ్- “అద్యైవాహంగమిష్యామి
లక్ష్మణేనగతాంగతిమ్” ఎన్ఱుమ్- ఉజ్జల్ విశ్లేషత్తిల్ పాడాన్ఱమాట్టా
తపడియుమ్. (మామిత్యాది) నానిప్పోతు ఉజ్జలైప్పోకవిట్టు, “ఎత్తు
క్కెన్బిల్లైయైప్పోక్కినేనెల్లేపావమే” ఎన్ఱు-అనుతపిక్క పోకితాప్పో
లేకిడిర్ ఇవళుజ్జలైప్పిటిన్దల్ క్లేశిక్కుమ్మడియుమ్. (అయోధ్యామి
త్యాది) ఉజ్జలైప్పిటిన్ఱు, “అపభ్రష్టమనుష్యాచ దీననాగతురజ్జమా ।
ఆర్తస్యనపరిగ్లానా” ఎన్ఱు - ఇత్తిరువయోధ్యైయిప్పోతుపడప్పోకితా

పోలేకీడీర్, ఉజ్జలోడుపిటిపుణ్డానాల్, “పరిశుష్కపలాశాని” ఎన్టుమ్-
 “అపివృక్షానిపరిన్లునానాః” ఎన్టుమ్-అక్కాడు తానుమ్ పడుమ్బడియెన్టా
 కవుమామ్.

అజ్జనన్టియిలే, * ౮. (రామమిత్యాది) పెరుమాళెన్టుమిప్పడి అప
 హృతరాజ్యరాయ్ తిరియుమ్ త్తనైయోవెన్టు నినై త్తిరాతే, ఉజ్జలైయరో
 పాతిముడియుమ్ శూట్టి, పత్తుదిక్కిలు*మాణైయుమ్ శెన్గోలుమ్ నడత్తువ
 రెన్టునినై త్తిరుమ్. (మామిత్యాది) పిరాట్టియుమ్ పడియు డన్గేడాక త్తి
 రికై యన్టియిలే, నామహిషీపదత్తిలే అభిషేకమ్బణ్ణి యిరున్దాపోలే,
 శాభిషేకైయాయ్ మహిషీపదత్తిలే యిరున్దు నిర్వహిక్కుమెన్టు
 నినై త్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) ఇప్పడి త్తిరువభిషేక మ్బణ్ణినవనన్త
 రమే, “అమీజనస్థాన మపోధవిన్నుం లభ్యానమారబ్ధనవోటజాని ।
 అధ్యానతే చీరభృతోయథాన్వం చిరోష్ఠితాన్యాశ్రమమణ్డలాని” ఎన్టు-
 ఇక్కాడు తానుమ్ పడైవీడోపాతి నిరైకుడియెన్టు నినై త్తిరుమ్.

అన్టియిలే, * ౯. (రామందశరథంవిద్ధి) “పదాతివర్జితచ్చత్రమ్”
 ఎన్టుమ్-“తేరోభ్రీన్దుమావోభ్రీన్దువనమేమేవి” ఎన్టుమ్-“కలై యుజ్గరియు
 మ్ పరిమావుమ్ తిరియుగ్గానగ్గడన్దు” ఎన్టుమ్ - అనుసన్ధిత్తవర్కళ్
 వయిలుపిడిక్కుమ్బడి ఎన్టు మిక్కాల్ నడైయో వెన్టిరాతే, పత్తుది
 క్కిలుమ్ పుష్పకన్దుడక్కమానతేర్కళిలే ఏటి త్తిరివరెన్టు నినై త్తిరుమ్.
 (మాంవిద్ధిజనకాత్తజామ్) “తున్ను వెయిల్ వలు త్తవెమ్బరల్ మేఱ్ పళ్ళ
 డియాళ్ మన్ననిరామమ్మి వై తేవి యెన్టుతైక్కు మన్ననడైయ వణ
 జునడన్దిలళే” ఎన్టు- పిరాట్టియుమ్ దుస్సళ్ళూరమానకాట్టిలే ఎన్టుమిప్ప
 డినడన్దుతిరియు మ్ త్తనైయోవెన్టు నినై త్తిరాతే, నానుగ్గలైయ రరుకే
 తేర్ త్తట్టిలేయరుక్కుమాపోలే, పుష్పకాదికళిలే పిరాట్టియుగ్గాడ
 వరువరెన్టునినై త్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) ఇక్కాట్టిలేయో ఉరు

వశోదను విడవ్వుకుడిత తెన్నిరాతే ఇతిలేయప్పాతు నిత్యసజ్జారమ్బుణ్ణ
వ్వుకుడితాప్పోలే కిడిర్ మీణ్ణువన్దు ఇప్పడైవీట్టిలేయుమ్ నిత్యసజ్జార
మ్బుణ్ణవ్వుకుడితెన్దు నిన్నె త్తిరుమ్.

ఆకవిప్పడి పోకివిడ త్తిల్ అస్వాస్థ్యజై యనుసనితు పిత్తా
లిత్త ఇళైయ పెరుమాళోడ్రున్ది వార్తైశ్శొల్లద్రాకవితే ఆసాత త్తిల్
తోద్రుకిటు. ఇతు, “ప్రాగేవతుమహా భాగస్సామిత్రి ర్నిత్రనద్దనః ।
పూర్వజస్యాను యాత్రార్థే ద్రుమచీరైరలఙ్కృతః । బాష్పపగ్ధాకుల
ముఖశోకం వోఘమశక్ను వన్ ” ఎన్దుమ్—“కురుష్వ మామనుచరం
వైధర్మ్యం నేహవిద్యతే” ఎన్దుమ్-వ్యతిరేక త్తిల్ సత్తైయేపిడి త్తిల్లె యా
మ్బడియాయ్ పోకుకైక్కుచుతోలినిట్కిట ఇళైయ పెరుమాళో
నిలైక్కుచ్చేరాతు.

ఇతు శేరుమ్బాతు ఇజ్జనేపారుళాక వేణుమ్ * ౧౦. (రామమిత్యాది)
“ఆహంతావన్ద హారాజే పితృత్వం నోపలక్షయే” ఎన్దు-ఉజ్జళై యరళవిల్
నీర్ నెకిర్దన్దు నిట్కిటతోన్దుణ్ణ; అత్తైవిట్టు, పెరుమాళై పెన్ద్రున్దైన్దు
మాకారత్తాలే యాకిలుమ్ అవరోపాతి ఇవరు మొరు త్తరుణ్డెన్దు నిన్నె
త్తిరుక్కవేణుమ్. (మామిత్యాది) ఎన్నె యుమవరో కైప్పిడిత్తార్నెన్ది
వాకారత్తాలే నెకిర్దన్దిరాతే, పెరుమాళోట్టై సంబన్దత్తాలే పిరాట్టియై
ప్రతిప త్తిపణ్ణియరుక్కిటమాత్రమ్ అవరోట్టై కుడ్రున్దువక్కాలేనాను మొ
రు త్తియుణ్డెన్దునిన్నె త్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) “వసనగరమేవా
స్తుయేనగచ్ఛతిరాసువః” ఎన్దు-పెరుమాళో విరుమ్మినకాట్టైయే పడై
వీడాకనిన్నె త్తు ఇప్పురై నెకిర్దన్దిరుక్కిటతోన్దుణ్ణ, అత్తైవిట్టు, అవరో
తజ్జళైయర్ శొల్ మాతామైక్కాక క్కాట్టైవిరుమ్మినాప్పోలే, తమ్మి
శొల్ మాతామైక్కాక ఇప్పడైవీట్టియుమ్ విరుమ్మవరో. ఆకై యాలే
ఇత్తై యుమవరోపాతి ఉద్దేశ్యమెన్దు నిన్నె త్తిరుక్కవేణుమ్.

ఇప్పడి ఇల్లెయ పెరుమాళ్ నినైవు ఇతువేయానాలుమ్, రామ వాత్సల్యతాలేకలక్కి చొట్టలకితా లాకై యాలే మున్నుశొన్నవై యామ్ అర్థమాకకుత్తైయిడై.

ఆకై యాలజ్గుళ్ళ కుత్తైకళై నినైత్తు * నెజ్జొఱుప్పట్టిరాతే, అవ్వో విడక్కళుక్కుత్తక్కపడియే పేడిక్కొణ్ణుపోకప్పారుమ్. (గచ్చతాతయ థానుఖమ్) “యేనయేనథా తాగచ్చతి తేనతేనహగచ్చతి” ఎఱ్ఱుమ్ - “కామరూప్యసుసచ్చరత్” ఎఱ్ఱుమ్ - “ఛాయావాసత్వమనుగచ్చేత్” ఎఱ్ఱుమ్ - “నిఱులుమడితారుమానోమ్” ఎఱ్ఱుజ్జొల్లకిఱపడియే, తుడ ర్దు కుడ్రేవల్ శెయ్యప్పారుమ్.

(గచ్చ) “ఏతత్సామగాయన్నాసే” ఎఱ్ఱుమ్-అన్దమిల్ పేరి న్నత్తడియరోడిరున్దపై” ఎఱ్ఱుమ్ - ఇరున్దవిడ త్తేయిరున్ద కై జ్జుర్యమబ్బి వేణ్ణమైన్దు నిర్బధమిడై; పిశ్శెన్ద విల్లియెన్దు పేర్ పడైక్కప్పారీ.

(తాత) భగవద్విషయత్తిలే పోరాడి యారడి పుకురనిన్దవర్ కళై గౌరవిత్తు వార్ త్తై శొల్లక్కడవతెన్దిఱ మర్యాదై యాలే వియరె న్దుశొల్లకితాళ్. అన్దియిలే, (తాత) ఉపైప్పేర్నానుమ్ కైకేయిపడై త్త పేర్ పడై యాతపడి పణ్ణప్పారీరెన్దుపచరిత్తు వార్తై శొన్నాళాకపు మామ్.

*౧. (యథానుఖమ్) యథాసంభవంనుఖమ్-ఎన్టాయ్-నన్తై కళుమ్ వన్దతు వరక్కణ్ణుపోకప్పారుమ్. ఇవర్ సుఖత్తుక్కు వైకల్యమావతు - “భవాంస్తు సహవై దేహ్యో గిరిసానుషురంస్యతే|అహంసర్వంకరిష్యామి” ఎన్దు- అచ్చేత్తికాయిలే అడిమైశెయ్యప్పారెత్తు అవరుక్కు అతుకిడై యాతే అమ్మిధునమ్ అక్కరై యు మిక్కరైయుమాయ్ పిఱిన్దు ఏకదేశకై జ్జుర్యమాకై యితే. అజ్జనన్దియిలే, *౨. (యథానుఖమ్) ఎన్దతు-రామస్య యథానుఖం భవతితథాగచ్చ-ఎన్టాయ్, “భావజ్ఞేనకృతజ్ఞేన ధర్మజ్ఞేనచ లక్ష్యే | త్వయాపుత్రేణ ధర్మాత్మానసంప్రత్యపితితామమ” ఎన్దు-అవరు

పై యుడై యవరాకై యాలే యాతొరుపడియానాల్ నెళ్ళిఱ్ఱైయ
 ధ్దుకప్పేయాయరుప్పర్, అప్పడియే పేణిక్కొణ్ణుపోక ప్పారుమెన్డాక
 వుమామ్. అజ్జనన్ణియిలే, *3. (యథాసుఖమ్) ఎన్ఱు-యథాఅయోధ్యా
 యాంతేసుఖమ్ తథాతత్రాపి-ఎన్ఱుయిధ్దు. ఉమక్కుప్పడై వీట్టిలుమ్
 సుఖహేతువాయిరుప్పతు, “ ఐశ్వర్యం వాపెలోకానాం కామయేనత్వ
 యావినా ” ఎన్ఱు - పెరుమాలోపై అనిశ్లేషమితే. అతెన్ఱుమున్డాకై
 యాలే, ఉన్ఱుడైయసుఖత్తుక్కు వైకల్యమిలై కాణు మెన్డాకవుమామ్.
 ఇప్పడి శ్రీసుమిత్రైయార్ పెరుమాళ్ పక్కలున్డాన వాత్సల్యత్తాలే
 ఇళైయపెరుమాళై బహుముఖమాకత్తామ్ శిక్షిత్తు వార్తై శొన్నా
 రాయిధ్దు. ౧౦.

తాత్పర్యము శ్రీరాముని తండ్రివలె హితకరునిగాను, నీతనునావలె ప్రియపరుడై
 లడుగాను, అడవినివాసయోగ్యస్థలముగాను దలంచి సుఖముగ వెడలుము.

(౨) నీతారాములను తల్లితండ్రులువలె పూజ్యులుగాను, అడవిని ఆయోధ్య
 గానుదలంచి కలిగెడు సుఖముకానివ్వుని తృప్తిపొంది బయలుదేరుము.

(౩) రాములను పక్షివాహనులైన సర్వేశ్వరునిగాను, నీతను లక్ష్మీదేవిని
 గాను, అడవిని పరమపదముగాను తెలసుకొనుము

(౪) మీవిశ్లేషముచేత దశరథుల సుపకాంతులుగాను, నన్ను పుట్టింటిని జేరుదాని
 నిగాను, ఆయోధ్యనుఆటవిగాను, దెలిసికొని నీవు సుఖముగ వెడలుము.

(౫) శ్రీరాముని దశరథునివలె శ్రీపరశ్రునిగాను, నీతనునావలె నిన్ను వాస
 స్థానమునువిడిచి పంపుదానినిగాను, ఆయోధ్యనువదలి అడవికి వెళ్లునట్లు, ఆయడవినుంచి
 సముద్ర తీరమునకు వెడలుదువనియు, ఎఱుగుము. సుఖముగపొమ్ము

(౬) నీతండ్రికి నాకును ఈఆయోధ్యకును రామసంబంధము గలదుగాన మఱువ
 కుము. సుఖముగపోయిరమ్ము అని అడవికి వెళ్లుటకు అనుజ్ఞ కోరిన చ్చళైయపెరుమాళ్లకు
 తల్లియైన సుమిత్రాదేవి హితముచెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్నిచ్చైతిరువడిక భేశరణమ్,

అయోధ్యాకాండము-౪౨ - వ సర్గము, ౩౪ - వ శ్లోకము.

మూ. రామం మే నుగతా దృష్టి రద్యాపి న నివర్తతే ।

న త్వ పశ్యామి కాసలే సాధు మా పాణినా స్పృశ ॥ ౧౧.

అర్థము. మే-నాయొక్క, దృష్టి-చూపు (నయనేంద్రియము), రామం-శ్రీరాముని, అనుగతా- వెనుక వెళ్లెను. అద్యాపి-ఇప్పుడును, ననివర్తతే-మరలలేదు. కాసలే-కాసల్య! త్వ-నిన్ను, నపశ్యామి-చూడనైతిని, మా-నన్ను, పాణినా-చేతితో, సాధు-చక్కగా, స్పృశ-తాకును.

వ్యా. అవతారికై:— ముడియానేయిల్ కరణజ్ఞోపోలే చక్ర వర్తియినుడైయ కరణజ్ఞభుమ్ పెరుమాళ్ పక్కలిలే తని త్తనియే అస ఞ్ఞాన్ శేషమానపడియై చొల్లుకిటతు.

౧*. (రామంమేను గతాదృష్టిరద్యాపిననివర్తతే) కడల్కొణ్ణవస్తు మీళప్పుకుకిటతో వెన్గితాణ. “ సముద్రవివగామ్మీర్యే ” ఎన్టుమ్- “ సమస్తకల్యాణగుణామృతోదధిః ” ఎన్టుమ్ - “ గుణానామాకరోమహాః ” ఎన్టుమ్-అవర్ తప్తైక్కడలాకచ్చొల్లక్కడవతితే. * ౨. (రామంమేను గతాదృష్టిః) “ రామోరమయతాంవరః ” ఎన్గిటపడియే, చేతనాచేతన విభాగమట * త్తువక్కుకిటవచర్, ‡ మినుక్కై కొడుపోక్కియతు కుడ్రమో? * ౩. (రామంమేనుగతాదృష్టిః) చత్తుర్దియన్దాన్ రూపవాన్దలై గ్రహిక్కుమతోఱియ, రూపవాన్దళ్ చత్తున్దై గ్రహిత్తు కొణ్ణుపోమ్బడియావతే! రూపరూపిరూపై కార్థ సమవేతగాహియా యితే చత్తుస్సిరుప్పతు. * ౪. (అనుగతా) పదార్థదర్శనత్తుక్కే కణ్ణక రణమ్ పాదకృత్యమానగమనజై యనుప్పిప్పతే! * ౫. (రామంమేనుగతాదృష్టిః) “ యేనయేనథాతాగచ్చతి ” ఎన్టుమ్-“ కామరూప్య

* తువక్కుకిట. స్వాధీనపఱచుకొను

‡ మినుక్కు-ప్రకాశము, తైజసమైన నయనేంద్రియము.

సుసంభారా " ఎన్టుమ్ - అవ్యస్తువై ప్రిశ్చెల్లుకై యొరుచేతనకృత్యమా
యిరుక్క, అచేతనమాన ఇన్దియమనుప్పిప్పతే! * ౬. (రామమే
అనుగతా) అతుతా శెయ్యుమిడ త్తిలారు దేశవిశేష త్తిలే పోనాల్,
శ్రీవై కుణ్ణనాధన్బక్కల్ పణ్ణుమనుధావనై, " ఇళ్ళే కాణవిప్పిటప్పే
మకిన్ పర్ " ఎన్గిటపడియే, ఇస్సంగార త్తిలే రామవిషయ త్తిలే పణ్ణ
ప్పిటువతే! * ౭. (దృష్టిరామమనుగతా) " చతుర్దేవానా ముతమ
రైనామ్ " ఎన్టుమ్-కణ్ణావా నెన్టుమ్ మణ్ణార్ విణ్ణార్కు " ఎన్టుమ్-
జగత్పరధానమాన కరణమ్ మున్నే పోక త్తుడగ్గినవాతే నీక్కినిన్టుక
ణ్ణమ్ అతిన్బిన్నే పోకత్తుడగ్గిన్దు. * ౮, (దృష్టి) " దృశిర్ ప్రేక్షణే "
ఎన్గిటధాత్వర్ధ త్తిన్బడియే, సారాసారవివేకమృణ్ణి విశేషగ్రహణ శక్తమా
కైయితే యతఁక్కుడి యెన్గితా. * ౯. (దృష్టి) నమక్కకప్పడ
ననైతీమైకలైయటివిక్కుమతు, తనక్కు అటియాతిరాతితే. * ౧౦
(మేదృష్టి) ఎనక్కు శేషమాయ్ వై త్తన్తో తకకార్యమ్ శెయ్కిటతు.
శేషమావార్క్కు పరగతా తిశయాధానమృణ్ణపేణ్ణావో? * ౧౧.
(మేదృష్టి) అఱికియతాకనెడుజ్జాలమృణ్ణికిప్పొన్దోమ్. * ౧౨. (మేదృ
ష్టి: రామమనుగతా) చిరపరిచితనాన నానిరుక్క, అళ్ళేయిత్తురుకణ్ణి
* నాట్టమిరుద్దపడియె. * ౧౩. (మేదృష్టి) ఇతుతా స్వతన్త్ర మాయి
న్దొకిలుమ్ ఇప్పడి శెయ్యలామితే. * ౧౪. (మేదృష్టి) కై కేయి
మన్దరైకళుడై య కణ్ణాకిలిప్పడి శెయ్యతితే. " నన్దామిపశ్యన్నపిదర్శ
నేన " ఎన్టు - ఇతఁక్కు పట్టికాట్టిక్కొడుతై నానేకిడిర్. * ౧౫.
(మేదృష్టి) కణ్ణతిలేకాల్ తాముప్పడి చపలనాన వెన్నుడై యదృష్టి
యాకైయితే యిప్పడి శెయ్కిటతు. * ౧౬. (మేదృష్టి) అవిషయ
త్తిలే స్రవణమానపడియాలే అతుతా విట్టుప్పోక చెప్పయ్తేయుమ్,
ఇవనత్తోడే తనక్కు సమ్మన్దై యెడుత్తుకాట్టుకితా. " పెన్దొతాయ
రై విట్టకట్ట " ఎన్టు- పెన్దొపిళ్ళైతా విట్టుప్పోక చెప్పయ్తేయితే తిరు

త్రాయార్, “ఎన్నడమాన్” ఎన్ఱు - సమ్మన్ఱమ్ శొల్లుకిటతు. * ౧ ౭. (మేదృష్టిఃరామమనుగతా) ఎన్నుడైయ విన్దియమానా లెన్నెన్ఱై ప్పిశెల్లుమ త్తనైపోక్కి, రామనై ప్పిశెల్లువతే !

అతఱ్ఱులువతే? తనక్కు విషయమానవళపుమ్ పిశెల్లుకి టతు, అనన్తరమ్ మీళాతోవెన్నిల్, * ౧. (అద్యాపిననివర్తతే) “అతిక్రాంతేపిరాఘవే” ఎన్ఱు-అవర్ స్వవిషయైక్కళిన్దవిప్పొతుమ్ మీళక్కాల్గోమ్. * ౨. (దృష్టిరద్యాపిననివర్తతే) ఇళ్లేవరిల్, ఇన్నముమ్ కై కేయిముఖత్తిలే విఱ్ఱిక్కవేణ్ణిల్ శెయ్వతెన్నెన్ఱిఱ భయ త్తాలే ఇన్నముమ్ వరుకిటతిల్లై. * ౩. (మేదృష్టిరద్యాపిననివర్తతే) ఒరు వనుక్కొరుక్లేశప్పిటన్దాల్, పరికరభూతరానవర్కళచ్చై యవన్దు ఉతవ క్కడవతాయితే యిరుప్పతు, ఆకవిత్తనై నాన్రామవిరహత్తాలే క్లేశి తనానవళవిలుమ్ వన్దుతవుకిటతిల్లై. * ౪. (మేదృష్టిరద్యాపిననివర్తతే) నెడుఱ్ఱాలమ్మణ్ణిన వాసనై యెల్లామ్ కిడక్క, + “నోపజనంస్సరన్నిదం శరీరమ్” ఎన్ఱిఱపడియే, నన్ఱైనేరాకమటన్దు వారాతోఱ్ఱివతే! * ౫. (దృష్టిరద్యాపిననివర్తతే) పోనవెరుమాళై మీడ్కమాట్టాతాకిలుమ్ తాన్మీళత్తట్టెన్న? * ౬. (రామమనుగతాదృష్టిర్ననివర్తతే) ఏతేసు మాక అవ్వన్దువై ప్పిశెన్ఱార్కు, “నచపునరావర్తతే” ఎన్ఱిఱపడియే, మీట్టియిల్లై యాయరున్దతితే.

మీట్టియిల్లై యావతే - అతుఉన్ఱైవిట్టుప్పొయిల్లో మీళున్ఱై క్కెన్న; * ౧. (సత్వాపశ్యామి) కెడువాయ్! తోల్లోకిట గోళమన్ఱు కాణ్ చతుర్న్దియమావతు, అతీన్దియమాకై యాలే కార్యకల్ప మానపిన్బు, పురోవర్నియాన పున్ఱైక్కాణామైయాలే పోయిల్లెన్ఱి టాన్. * ౨. (సత్వాపశ్యామి) ఉన్ఱైక్కాణాతపోతు కణ్ తోల్లో తేయుమ్ ఉన్ఱైక్కాణాపోతు కణ్ విఱ్ఱిత్తుమ్పొరక్కడవనాననాన్ నిము

న్నేనిఱ్ఱుచ్చెయ్ తేకాణాతోఱికితే. త్వా- ఎఱ్ఱు- ఎన్నెసన్నిహితై
యాక చ్చొల్లానిఱ్ఱుచ్చెయ్ తే, నత్వాపశ్యామి-ఎనిఱుపడియెన్నెన్నిల్,
* 3 (నత్వాపశ్యామి) అపితుశృణోమి - వచసాజ్ఞాతః- స్వరేణోక్తః -
ఎఱ్ఱు - వార్తైశ్చొల్లుకైయాలే సన్నిహితైయెఱ్ఱునుమిత్తెనత్తనై. చతురి
న్ద్రియమ్ కూడప్పొకైయాలే ప్రత్యక్షిక్కప్పెన్ద్రలే నెన్దితా. * ౪.
(నత్వాపశ్యామి) అవర్ముఖత్తిలే విఱిక్కప్పెతాతోఱున్ద్రాల్ అవరై
ప్పెన్ద్ర వుఱ్ముఖత్తిలేయాకిలుమ్ విఱిక్కలమెన్దిరున్దే, అతువుమ్
కిడైయాతోఱివతే !

(రామంమేనుగతాదృష్టిః- నత్వాపశ్యామి) ప్రధానపరికరమాన
కణ్డానేయవర్ పిన్నేపోకైయాలే అసన్నిహితమాయినై, సన్ని
హితైయానవున్నెయో కాణప్పెఱుకిటిలే, నానెన్నెయ్ వే నెన్ది
తా. (రామంమే అనుగతాదృష్టిః - నత్వాపశ్యామి) “ఆణ్డొకోనన్
యరజనెన్నముతనై క్కణ్డొకో మన్ద్రొన్దిన్దై క్కాణావే ” ఎఱ్ఱుమా
ప్పొలే, అవిషయత్తిల్ ఆఱ్ఱొల్పట్టతు, ఇనివేటొన్దై క్కాణవన్ద్రో
ఎన్దితా.

ఇప్పడి చతురిన్ద్రియమ్ తనక్కుతవామెయాలే వాగిన్ద్రియత్తై
క్కొణ్డాకిలుమ్ ఆశ్వసిప్పొమెఱ్ఱు పార్తు అవళ్ వేరైచ్చొల్లి ఆఱుకి
తా. (కాసల్వే) “ ఏషమేజీవితస్యాన్తో రామాయద్యభిషిచ్యతే ”
ఎఱ్ఱు- తెఱ్ఱల్వకైయాన్దె పెరుమాళుడైయ అన్వయత్తిల్ ముడియ
త్తేడుకిఱ కైకేయియుమెరుత్తి. “ కింపునఃప్రోషితతాతే ధృవంమర
ణమేవమే ” ఎఱ్ఱు - అవర్వ్యతిరేకత్తిల్ ముడియత్తేడుకిఱ నీయుమె
రుత్తి. (కాసల్వే) “ కాసల్యాలోకభర్తారం సుషువేయంమనస్వినీ ”
నీనాడువాళిమనోరధిత్తు ప్పిళ్ళైపెన్ద్రపడియమ్, అతెల్లాజిడక్కనాడో
డు ఎన్నోడువాళియఱుక్కెడుమ్మడియావతే (కాసల్వేత్వానపశ్యామి)
అనర్ధకరైయాన కైకేయియై యిత్తనైపోతు కణ్డొకో ఆశ్వాసకరై
యానవున్నెయ్ క్కాణాతోఱివతే !

ఇవనిప్పడి త్త తళ ర్తితోన్ కాసలే-ఎన్ఱై త్తవాతే, తియ
 జ్జీన వివనై యుమిక్కులాకాతే, పుకుకితో మెన్ఱు తుగుక్కోడేక్కిట్టవన్ఱు
 శెయ్యవేణువ తెన్నెన్ఱు కేట్టు, * ౧. (సాధుమాపాణినాస్పృశ) ఎన్ను
 డై య క్లేశమెల్లా మ్బామ్బడి యున్నడై య ఈరక్కైయా లే తడవిఆళ్వ
 సిప్పియా యెన్ఱితా. * ౨. (పాణినాస్పృశ) పురోవతినియాన పున్నై
 క్కాణామైయా లే చతుర్న్ఱియమ్ కుడిపోయిన్ శైష్ఠత్తిన్దోమ్, ఉన్న
 డై య వాక్యశ్రవణమృణ్ణినపడియా లే శ్రవణేన్ఱియమ్ కిడన్దతెన్ఱు
 త్తిన్దోమ్, కాసలే-ఎన్ఱున్నడై య నామగ్రహణమృణ్ణినపడియా లే వాగి
 న్దియమ్ కిడన్దతెన్ఱు త్తిన్దోమ్, గన్దగ్రహణమృణ్ణామైయా లే అవరైయు
 చ్చిమార్న్దఘాణేన్ఱియమ్ పోయిన్ శైష్ఠత్తిన్దోమ్, స్పర్శేన్ఱియమ్
 శెయ్తపడి యెన్ఱున్ఱిల్, అతైఆటియలామ్బడి యెన్నై యణైత్తుక్కా
 ణాయ్. కళ్ళర్ పుకున్దపొనవక త్తిల్ కిడన్దతుమ్ కిడవాతతుమ్ ఆరాయ్
 వారై పోలే. వన్దపొనవర్ తావజ్జక్కళోవనితే. ఎన్నైమ్బులనుమె
 ళ్లిబుజ్జొణ్ణిన్ఱే నెరున త్రిన్దరుళిప్పొన పునిత ర్తెన్ఱురితే. * 3. (సాధు
 స్పృశ) ఇత్తనై పోతుమ్, కై కేయియోడే * యురుమిడరాయ్ అవనై
 క్కాడేటప్పొకవిట్టు ఇప్పొ తాకనిన్ఱు||ఆరోతమడియానిన్ఱు నెన్ఱునినై త్తి
 రాతే, ¶ అవిద్యాస్పర్శ త్తాలే ఇక్కలక్కమివనుక్కువన్దేటి, ఇప్పొవి ఎన్
 శెయ్వా నెన్ఱు నెన్ఱొక్కత్తోడేతోడ వేణుమ్. * ౪. (పాణినాస్పృశ) అన్ఱు
 అగ్ని సాక్షికమాక మగ్గళమువనార్త త్తిలే సకాతుకమాక ప్పడి త్తవ
 క్కైయా లే యన్నినైవోడే తోడ వేణుమ్. * ౫. (పాణినాస్పృశ) సర్వా
 జగ్గళాలు మెన్నై యణైత్తు వెళ్ళక్కే కాకామే సాత్తిక్కుమ్బడి ఏకావ
 యవత్తాలే స్పర్శిక్కు వేణుమ్. * ౬. (సాధుమాపాణినాస్పృశ) పెరు
 మాళై ఎఱుప్ప తొప్పిప్పతాయ్, అవరుడై య వజ్రస్పర్శ త్తాలే పరిమళి
 త్తమాన వక్కైయా లే తోడ వేణుమ్. * ౭. (మాస్పృశ) రామస్పర్శ

* ఒరుమిడర్ - ఏకకంఠము, ఏకముఖముగాకలిసి

|| ఆరోమ - ఇచ్ఛాము

¶ అవిద్యా - అజ్ఞానము

మృతీలుజీవితుమ్, పెతాతపోతుముడియుమ్బడియా యిరుక్కిటవెన్నై
యవరైప్పెల్ల వున్నుడైయ వక్కెయాలే యడైక్కవేణుమ్. భగవ
త్సర్కమ్ నేర్కొడునేర్కిడై యాతోభిన్దాల్, అవరుడైయ సమ్మన్ది
సమ్మన్దికళుడైయ సర్కజ్జొణ్ణ ఉజ్జీవిక్కక్కడవతాయితే యిరుప్పతు.
“తాంస్పృష్ట్యామామపిస్పృశ” ఎన్టు-అవర్ తాము మి తలైయై పెతా
తపోతు ఇప్పడిప్పట్టరితే. * ౮. (పాణినాస్పృశ) “అణిమికుతా
మరైక్కైయై యన్దోవడిచ్చి యొన్దలైమివై సీయణియాయ్ ” ఎన్టు-అవ్వి
షయ త్రిల్ శొల్లక్కడవపాశుర టై, అతు కిడైయామైయాలే తదీయ
విషయ త్రిలే శొల్లుకితానితే.

* ౧. అణ్డర్కోళ్-ఇతరవిషయజ్గళిల్ పోకాతపడికాల్ తామిప్ప
ణ్ణకిట విషయ త్రిల్ వైలక్షణ్యమిరుక్కిటపడి|| * ౨.—అణ్డర్కోళ్ -
“యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సన్తిదేవాః ” ఎన్టుమ్- “విణ్ణోర్ పరవున్దలై
మకళ్ ” ఎన్టుమ్ - “అయర్ పటుమమరర్కళళిపతి” ఎన్టుమ్ శొల్లు
కిటపడియే, అస్పృష్టసంసారగన్ధరాన నిత్యసూరికళుక్కు నిరుపాధి
నిర్వాహకనాన మేన్దైయైయుడై యవళ్|| * 3.—అణ్డర్కోళ్- తని త్రి
నియే ముడియుడైవానవరాయ్ నిరపేక్షమాన పెరున్దిరళుక్కు నియా
మకనానవళ్|| * ౪.—అణ్డర్కోళ్-“నునిశర్క్కుత్తైవర్ పోలత్తైవర్
క్కున్దేవావో ” ఎన్టుమ్-“పరగిపరాణామ్ ” ఎన్టుమ్ శొల్లుకిటపడియే,
మనుష్యాదికళిల్ అత్యస్తవిలక్షణరాన నిత్యసూరికళుక్కుమేలానవళ్.
*—ఇప్పడి నెట్టేణియిట్టేట వేణుమ్బడి * మిశైకొమ్బా యెట్టానిలత్తే
యాయురుక్కుమోవెన్నిల్,*౧.అణియరజ్గళ్- అక్కుత్తైతీర త్తనైక్కి
ణ్ణవన్దు సులభనాక్కినవళ్||*౨.—అణియరజ్గళ్- “అరజ్గత్తరవడైప్పల్లి
యాళ్” ఎన్టుమాప్పోలే, పోక్కువర త్తటస్థావరప్రతిష్ఠేయాకవన్దుశాయ్
న్దవళ్.“శేష్యేపురస్తాచ్చాలాయా యావన్దేనప్రసీదతి ” ఎన్టు - అవన్దు
క్కల్ నామ్మణ్ణమ టై, తామిజ్జేవన్దువన్దై వ్పక్కిడక్కిటవళ్, పయిర్ త్త

లై యి లేకుడిఁగట్టి క్కిడప్పారై పోలే, జీవసంసారజ్ఞానమాకవన్దు పడు
కాడుకిడక్కిఁటవన్. * ౩. అణియరక్క-అణ్డార్ కోనెనిఱవిడ త్తిల్ అవర్ క
భుక్కుమణుకవొణ్ణాతపడి పెరియమతిప్పోడే, “దహ పచ” ఎన్ఱు-నియా
మకనాయ్ అతునిరూపకమామ్బడియరున్దాన్. ఇవివిడ త్తిల్ దేశికరిల్ తా
ను మొరువనాయ్ క్క-లన్దు పరిమాటి పునలరక్క మూరెన్ఱడైయాళమ్
శొల్లిప్పోయిల్. * ౪. అణియరక్క-అప్రాకృతమానదేశైన్ఱిట్టు, పల్ల
వేణ్ఱుమ్బడి సంసారత్తుక్కు ఆభరణమాన కోయిలైయకన్దవన్. అణ్డార్
కోనమరుమ్ శోలై యితే. * ౫. అణియరక్క-నాళోతోఱుమ్ శేషవన్తువై
పెణ్ఱుకై యాలే నిత్యోత్సవమాయ్, “సిక్తరాజపథాంకృత్సం
ప్రకీర్ణకమలోత్పలామ్” ఎన్ఱుమ్ - “పతాకాధ్వజమాలినీమ్” ఎన్ఱుమ్-
“తిడ్కోడిమతిళో శూఢ్రిరువరక్కత్తాయ్ ” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే,
నిత్యాలక్కతమానకోయిలై వాఢ్రికిఱవన్. * ౬. అణియరక్క-“దేశో
యంసర్వకామధుక్” ఎన్ఱిఱపడియే, వరమప్రాప్యమానవవనై యకప్ప
డవిజ్ఞేయత్తై తన్బక్కల్ ఏకరాత్రవాసత్తాలే ఇస్సంసారికభుజైయ
ప్రతిబద్ధకన్దైయమొక్క శేర్త్తు రక్షిక్కక్కడవోమెన్ఱు అతిలేయొ
రుప్పట్టిరుక్కిఱకోయిలైయిరుక్కిఱవన్. * ౭. అణియరక్క-“రజ్గంశ్చా
న్నన్తనస్థానమ్” ఎన్ఱు శొల్లుకిఱపడియే, అవర్ మనోరథలాభత్తాలే
యుకన్దవర్తిక్కిఱదేశమ్. నిత్యవిభూతియిలే ఇరుక్కుమ్బాతు, అట్లు
కుత్తైవాళరిల్లాతపడియినాలే తాన్ కుత్తైవాళనాయాయిల్ ఇరుప్పతు.
ఇజ్జే వన్దపిన్బాయిల్ పరిపూర్ణరాయ్ తిరువరక్క చ్చెల్వరాయిల్.
నమక్కు పరమపదముద్దేశ్య మామాప్పోలే యాయిల్ అవనుక్కు
కోయిలుద్దేశ్యమాయదుక్కుమ్బడి. సులభనానవిత్తాలుమ్ ఉమక్కుప్పే
తెన్నెన్నిల్, * ౮. ఎన్నముతనై-ఎనక్కుధారకనానవెన్నముతనై. దేవ
ర్కళో అమృత త్తిల్ వ్యావృత్తి-అతావతు-తాన్ ఉప్పనీరాయ్ ఆచేతన
మాయుడమ్మనోవక్కడైయవేణ్ఱిశరీరై పూణ్ కట్టక్కడవతాయ్,

ఇత్తనై పట్టాలుమ్ మాభిమ్బడియాయరుక్కుమ్. ఇతుసర్వరసముమాయ్, పరమచేతనముమాయ్, అయత్నసిద్ధముమాయ్, ఆత్మవైపుణ్ కట్టక్కడవతాయ్, నిత్యముమాయరుప్పతు. * ౨. అముతనై - “అసౌవా ఆదిత్యోదేవమధు” ఎన్ఱుమ్ - “ఆత్మవై పురుషస్యమధు” ఎన్ఱుమ్ - “రసో వై సః” “సర్వరసః” ఎన్ఱుమ్ - “విష్ణోరిపదేపరమేమధ్వఉత్పః” ఎన్ఱుమ్ - “తూయవముతై” ఎన్ఱుమ్ - “ఆరావముతే” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకీఱపడియే, ఒరుక్కాలుమ్ తేక్కిడాతవముతమాయుల్లు. * 3. అణ్డొకోనణియరజ్గ నెన్నముతనై - ఉభయవిభూతి యొరుతట్టుమ్, నానొరుతట్టుమాయన్ఱో విషయీకరిత్తుతు. - అణ్డొకోనెనై యాలే నిత్యవిభూతియోగమ్ శొల్లుల్లు. అణియరజ్గనెనై యాలే లీలావిభూతియోగమ్ శొల్లుల్లు. అవ్వో పాతితపైయుమొరు విభూతియాకనినైత్తు ఎన్నముతనై యెన్ఱిఱార్. “తిరుమాల్ వై కున్దమే” “తిరుప్పావ్వుడలేన్దలై యే” ఎన్ఱుమాప్పోలే. “అణ్డొకోనెనై యాలే స్వామిత్యమ్ శొల్లుల్లు - అణియరజ్గనెనై యాలే సౌలభ్యమ్ శొల్లుల్లు - ఎన్నముతనై యెనై యాలే సౌశీల్యవా త్సల్యమ్ శొల్లుల్లు. అణ్డొకోనణి యరజ్గనెనై యాలే అఖిలజగత్స్వామి - ఎన్ఱిఱార్. ఎన్నముతనై యెనై యాలే అస్తత్స్వామి - ఎన్ఱిఱార్ - ఎన్నముతనై, “తమేవంవిదిత్వా అమృతత్వమేతి” ఎన్ఱు - అవనై పెన్ఱు ఇవనమృతనానాప్పోలేయాయుల్లు ఇవరై పెన్ఱు అవర్ అమృత రానపడి. ఇప్పడి నిరతితయభోగ్యరాన వివరై పెన్ఱు శెయ్తతె న్నెన్నిల్, * ౧. కణ్డకణ్ణళ్ - ఎన్ఱుమ్ పాత్తొకాతపడి అనుభవిక్కప్పెన్ఱునవాయుల్లు. * ౨. కణ్డకణ్ణళ్ - “కాణవారాయ్” ఎన్ఱుమ్ - “కదాను సాత్తొత్కరవాణిచతుషా” ఎన్ఱుమ్ - కాణవానై ప్పట్టుపోకై యన్ఱిక్కే, యథామనోరిధజ్గాణ పెన్ఱునవాయుల్లు. * 3. అముతనై క్కణ్డకణ్ణళ్ - రసనేన్ఱియవిషయమాన వమృతత్వై చతుస్సు విషయీకరిప్పతే! * ౪. అముతనై క్కణ్డకణ్ణళ్ - “బహ్వాయతేతేనయ నేనరాణాం విష్ణోర్న లిజ్గాని

నిరీక్షతోయే ” ఎన్నిటపడియే, వీలిక్కణ్ణానకణ్ణళన్తిక్కే పెన్దకణ్ణో.
 “ ననూంసచక్షురభివీక్ష తేతమ్ ” ఎన్టుమ్ - “ నచక్షుపాపశ్యతికశ్చ
 నైసమ్ ” ఎన్టుమ్ - “ కడ్కిలి ” ఎన్టుమ్ ప్రమాణజ్ఞో నిషేధిక్కచ్చె
 య్ తేయుమ్ ముప్పడ ఇన్టు కాణప్పెన్దకణ్ణో. అముతనై క్కణ్డ
 కణ్ణో - నాట్టలైప్పోలే మాళుమ్బడియాక పానమ్బణ్ణి యనుభవికై
 యన్తిక్కే, “ నాశ్చన్తి నపిబన్తి ఏతదేవామృతందృష్ట్యాతృప్యన్తి ” ఎన్తి
 టపడియే, ముతలిచ్చితైయాతపడికాడ్చియా లే పరుకిక్కళి త్తనవాయిన్ద
 వై. కణ్ణో - అనోన్యనదృశమెన్టు మాప్పోలే, ఒన్టుక్కొన్టుప్పామిత్త
 నై పోక్కి, వేటు ఉపమానమిల్లాతవై. * ౧. మన్ద్రాన్తి నైక్కాణావే-
 పాతివ్రత్యధర్మ తిలేదీక్షితాయీన్దరుప్పతు. మన్ద్రాన్దెడుత్తుక్కళిక్కై
 క్కుప్పొత్తమోర్పారాతేయిరుక్కిటపడి.* ౨. కాణావే- “పశ్యన్తిసూర
 యః” ఎన్టుమ్- “సదాపశ్యన్తి” ఎన్టుమ్-త్రిపాద్విభూతియాకవిమైక్కొ
 ట్టువతుమ్ శెయ్యాతే, అనుభవిక్కిటపడిపా కుఇతోన్టుమ్ అనుభవిక్కి
 ప్పక్కాల్ వేటొన్టిల్ పుకురలాయో ఇరుప్పతు. * 3. అణియరజ్గనై
 క్కణ్డకణ్ణో మన్ద్రాన్తి నైక్కాణావే- “శాస్త్రాద్వేద్ది జనార్దనమ్” ఎన్టుమ్-
 “శాస్త్రదృష్టేనవర్తనా” ఎన్టుమ్ శొల్లకిటపడియే, ఓలైప్పటతై కణ్డ
 పోకైయన్తిక్కే, ఇక్కణ్ణాలేఇజ్జేకాణప్పెన్దతు వేటొన్టుకాణవన్ద్రో?
 * ౪. ఎన్నముతనై క్కణ్డకణ్ణో మన్ద్రాన్తి నైక్కాణావే-కణ్డపోతేముక
 తైమాటవై క్క వేణుమ్బడి శెనీయాయెరిన్దిరుక్కై యన్తిక్కే, కణ్ణోకు
 లిర్న్దిరుక్కుమ్బడి, నిరతిశయభోగ్యమాయ్ అలైవిట్టుప్పటమ్బుకాల్
 వాఙ్గప్పోయోయిరుప్పతు. * ౫. కణ్డకణ్ణో మన్ద్రాన్తి నైక్కాణావే-కా
 ణాతపడి అడియిలేవిలక్కినోమాకిల్ మీడ్కలొమత్తనై పోక్కి, కణ్డపిన్బు
 మీడ్కలొమో? * ౬. అణ్డర్కోనణియరజ్గనెన్నముతనై క్కణ్డకణ్ణో
 మన్ద్రాన్తి నైక్కాణావే - ఉభయవిభూతివిశిష్టనాయ్ సర్వాత్తకనాన

వివనైక్కుణ్డాల, “ఆత్మ నిఖల్వరేద్యప్తేఢదంసర్వంధృష్టంభవతి” ఎన్టుమ్-
 “నాన్యస్పృశ్యతినాన్యచ్ఛృణోతి” ఎన్టుమాప్పొలే, సర్వముమ్ తదాత్మక
 ముమాయతోఁబ్దు మత్తనైయెఱ్ఱయ, తద్యతిరిక్తమాక వాన్టుమ్
 తోఁబ్బొత్తెన్టాకవుమామ్. * 2. మఁబ్బొన్టినైక్కాణావే-ఎన్టు-అవనై
 యే ‡యురువక్తాణుమెన్టుమ్బడియాయ్బ్దు. అతావతు- ఉకన్దరుళిన తిరు
 మేనియిల్ సాత్మాత్కారమ్, “తస్మిన్దృష్టేపరావరే” “ఆత్మావాఽరే
 ద్రష్టవ్యః” ఎన్గిఱుచ్చాయదశైయిల్ సాత్మాత్కారశ్చై కొణ్డుపోయ్
 మూట్ట, అతు, “సదావశ్యన్తి” ఎన్గిఱుఫలదశైయిల్ సాత్మాత్కారతోడే
 మూట్ట, అతు యావదాత్మభావియాకైయాలే, ఉరువవిప్పడి నడకు
 మెన్టుకరుత్తు. అశ్చైయితే-రామం మేనుగ తాన్యప్టిః-నత్వాపశ్యామిఎన్టు
 ఋషిశోల్లుకిఱతు

౧౧.

తాత్పర్యము.— పుత్రవాత్సల్యముచేత రామునినెడదెగక చూచుచుండుటవలన
 గలిగిన అభ్యాసమువలన సారాసారవివేక చతురమైన నానయనేన్దియము సారతముఁ
 దైనరాముని వెంటఁబడెను. అతను కంటికి కనుపడఁదగిన దేశముదాటినను, నానయనేన్ది
 యము మళ్లలేదు ఓకొసల్య! నీవు నాయెగుటచుండి మాటలాడుచున్నను నీవునాకం
 టికగుపడలేదు. స్వర్ణేన్దియము సలుతము రాముని వెంటఁబడనేమోయని సందేహముగా
 నున్నది నన్ను చక్కగతాఁకిచూడుముఅని పెరుమాళ్లు వనవాసమునకు వెల్లిసవిత్తుటకొస
 ల్యతో దిశరథుఁడు తనదుర్గ తిని జెప్పుచున్నాఁడు

పెరియవాచ్చాన్బ్బిళ్ళై తిరువడిక శ్లోకరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము - ౫౯ - వ సర్గము, ౮ - వ శ్లోకము.

మూ, విషయే తే మహారాజ రామవ్యసనకర్మితాః ।

అపి వృక్షాఽపి పరిష్టానా స్సపుష్పాఙ్కురకోరకాః ॥ ౧౨.

అర్థము.—మహారాజ! - మహారాజా! తే-నీయొక్క, విషయే-దేశమందు, రామ
 వ్యసనకర్మితాః - శ్రీరామునిదుఃఖముచేతచిక్కిన, సపుష్పాఙ్కుర కోరకాః - పూల
 లోను చిగురుటాకలతోను మొగ్గలతోను గూడుకొన్న, వృక్షాఽపి - ఎడదెగకనీళ్ళు,
 కట్టఁబడుచున్న చెట్లుకూడ, పరిష్టానాః - మిక్కిలివాడినవి

‡ ఉరువ - కడవరకు, ఎల్లప్పుడు.

వ్యా. అవతారికై. గణాపరిసరత్తిలే పెరుమాళై విట్టు తేరుజ్జొ
ణ్ణుమీణ్ణనుమన్త్రై, చక్రవర్తిమైక్కిటి పెరుమాళుడైయ విశ్లేషత్తి
ఘోషపదవిశేషజ్గల్ పలవుమ్మోల్లి, ఉన్నెల్లై కుళుళుణ్ణాన స్థావరజ్గళకప్ప
డప్పట్ట పాడితుకాణ్ణెన్ఱితా.

* ౧. (విషయేతే) నాట్టారుడైయ రాజ్యత్తుక్కు మున్నుడైయ గాజ్య
త్తుక్కుమ్ ఉళ్ళవాళి కేళాయ్. * ౨. (విషయేతే) దక్షిణోసలముమ్
ఉత్తరకోసలముమా యున్నుడైయ రక్షణత్తిలేయొత్తుజ్జి యెల్లైత్తోరణ
త్తుక్కుట్టటనాడడజ్. * ౩. (విషయేతే) “ఇత్తాకూణామియంభూమి
స్సజైలవనకాననా” ఎన్ఱు-విలై నిలత్తోడుమ్ మలై నిలత్తోడుమ్మరనిల
త్తోడుమ్ వాళియఱ ఎనతెన్ఱభిమానిత్తు ఇరుక్కుమ్బడి, ఉన్నభిమాన
విషయమాన విప్పరప్పిల్. * ౪. (విషయే) “నాడునగరముమ్”
ఏన్ఱిఱపడియే, అవిశేషజ్జు రాయుమ్, కర్వక రాయుమ్, ఫలభోక్తాక్కుళాయు
మాయుళ్ళనాడు ఇరున్దతేకుడియాక.

యారుడైయ నాడెన్ఱిల్; * ౧. (తే) “ప్రజానాంవిసయాథానా
ద్రక్షణాద్భరణాదపి | సపితా” ఎన్ఱుమ్-“సపితాయస్తుపోషకః” ఎన్ఱుమ్
శొల్లుకిఱపడియే, పెన్ఱుపితాప్రజై కళై రక్షిక్కుమాపోలే, ఉన్ఱవయి
న్ఱులేవైత్తురక్షిక్కిఱవున్నుడైయ. * ౨. (తే) స్థావరజ్గళకప్పడకృతజ్జ
రాయ్, పక్షపాతమ్బుణ్ణమ్బడి పుణ్యవానాయరుక్కిఱ ఉన్నుడైయ.
* ౩. (తే) “హరిబాహ్యస్తుబాహ్నికాః” ఎన్ఱు-భగవద్విముఖమామ్బడి
యానపాపదేశమ్మియిలే, భగవదభిముఖమామ్బడియాన ఇద్దేశత్తైయు
డైయవున్నుడైయ.

ఎన్నుడైయ విషయమాణ్ణాట్టి లిప్పడియాకై క్కుడి యెన్నెన్ఱిల్;
(మహారాజ) “రాజావారాజమాత్రోవా” ఎన్ఱు - తుద్రవన్నీయు
మాతల్, సామన్తరాతల్, క్షత్రియ జన్మమాయ్ వైత్తపెట్టైక్కుడి
యాతలాకై యన్ఱియిలే, “తస్యేయంపుధీనస్త్వా” ఎన్ఱుమ్, “ఏకాత

పత్రంజగతరిప్రభుత్వమ్”ఎన్టుమ్-“వార్యాఫలకపర్యన్తామభుజ్జమహా తీంమహీమ్”ఎన్టుమ్-బరుముళ్ కుత్తునిలమాళుమాప్పోలే, ఇప్పరప్పడి జవీరక్కైయాలే తడవియడక్కియాళుకిఱ పుమ్మతిప్పాన పెరుమై యాలే ఎన్గిఱతు. (మహారాజ) “ రజ్జనాద్రాజా ”-ఎన్టుమ్ “ అను రక్తరి ప్రజాభిశ్చ ప్రజాశ్చాప్యమరజ్జతే ” ఎన్టుమ్ - నామిరున్దతే కుడియాక పుమక్కునల్ పడుమ్బుడి నీర్ తాకనల్లీరాయ, ఇప్పడి ఉభ యానురాగముముణ్ణామ్బుడి నడత్తుకిఱవరల్లో ? ఆకై యాలేయెన్గిఱతు.

అతెన్బక్కల్ కృతజ్ఞతై యాలేయాయ్ పెరుమాళ్ పక్కల్ బరుఆకా రమిలై యోవెన్నిల్, *౧, (రామవ్యసనకర్మితాః) “గుణాభిరామంరామం చ” ఎన్టుమ్- “పల్వినైయేనైయార్ కిన్ఱ గుణజ్జలై యుడై యాయ్”ఎన్టుమ్ శొల్లకిఱపడియే, పెరుమాళుడైయగుణజ్గలిల్ *పాట్టాలేయెన్గిఱతు. *౨. (రామవ్యసనకర్మితాః) ఎల్లారోడుమ్ \$ వరైయాలే పారున్దుమ్బుడియాన పెరుమాళుక్కు ఇప్ప్రవాసమ్ వరువతేయెన్ఱ క్లేశితార్ కళ్. * 3. (రామవ్యసనకర్మితాః) ఎల్లారై యుమ్ వాళ్ విక్కిఱపెరుమాళుక్కు ఇతో రువ్యసనమ్ వరువతేయెన్ఱ క్లేశితాల్ కృశణ్ణాయిన.

ఇప్పడి క్లేశి త్రవర్ కళ్ తాకాయారెన్నిల్, (అపివృతాః) అఱివుడైయచేతనరల్ల, అఱివిల్లాతమరజ్గళకప్పడ. (అపివృతాః) వృతా అపి- వృత్తజ్గళుమెన్గిఱ ఉమ్కారతాలే, దేవతిర్యజ్జనుష్యర్ కళేయల్ల, స్థా వరమకప్పడక్లేశి త్రన వెన్గిఱతు. అవర్ కళ్ తాక క్లేశి త్రపడియున్ఱోవెన్నిల్, “చుక్రుశుర్వనదేవతాః” ఎన్టు- వనదేవతై కళ్ కూప్పిట్టన. “అత్యజ్కకబళాన్నాగాః” ఎన్టుమ్- ‘మృగ్యశ్చదర్భాఙ్గుర నిర్వ్యపే త్తాః” ఎన్టుమ్ - యానై కళుమ్ మృగజ్గళుమ్ కవ్వినపుల్ల క్కడవాయ్ శోరనిన్ఱనవెన్ఱుశొల్లిల్ జీతే. “ ఇహైవనిధనంయామో మహాప్రస్థాన మేవవా । రామేణరహితానాన్తుకిమర్ధం జీవితంహినః” ఎన్టు-మనుష్యర్ కళ్ క్లేశితార్ కళ్. అవ్వుళవేయల్ల, మరజ్గళుమ్ క్లేశి త్రన వెన్గిఱతు.

*కోడై తట్టియులరుతల్ ? పారిలేతట్టియులరుశల్ శెయ్తమరగళ
 నియిలే తళిరుమ్కిముటియుమాన పళుమరగళ శకప్పడ యులర్ న్దనవో
 వెన్నిల్? (వృతూరిపరిష్కానాః) “వృష సేవ సే” ఇతే. ఆకై యాలే,
 సి క్కణళాయ్ పాత్తియిలే నిరమ్మనీర్ నిట్టుచ్చెయ్తే యులర్ న్దన. (పరి
 ఘానాః) — తటికై యిట్టు వెట్టుణ్డమరగళడియిల్ తూల్ వాడుమాప్పోలే
 వాడిన. (పరిష్కానాః) ఇప్పోతివిళ్ళేషణ్డేతూలే + శెరుక్కువాడి త్తత్తనై
 పోక్కి, “ఏతిజీవ స్తమాననోనరంబర శ తాదపి” ఎన్టు. ఉయిర్ కిడన్దాల్
 ఎన్టుకూడియుమ్ననై పరువెన్నిట ప్రసిద్ధియాలే, పెరుమాళ్ పదినాలాన్డు
 క్కన్దాల్ పరువరెన్టుమ్ననై యాలే కరుక్కి త్తనవిన్దై. * ౨. (పరిష్కానాః)
 శాఖైకళిల్ అగ్రప్రదేశమాయ్ ఇళశాన్మొన్దుకళో వాడుకైయన్ది
 యిలే, పరితోష్టానాః - మరగళిలడి+ప్పణైయోడు తలై ప్పణైయోడు
 కొమ్మకళోడు తలై యోడు ముత్తలిలై యోడు ఇళళిలై యోడువాశి
 యట వెజ్జుములర్ న్దన.

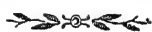
వెజ్జుమిలై కళేయోవాడి త్తనవెన్నిల్, (సపుష్పాజ్జురకోరకాః)
 పూక్కళోడుమ్ కురుత్తుక్కళోడుమ్ అరుమ్మకళోడుమ్ వాశియటవె
 ల్లామ్ శోర్ న్దన. (సపుష్పాజ్జురకోరకాః) పుష్పమాకిటతు మలర్ న్ద
 పూ. అజ్జురమాకిటతు ముక్కి. కోరకమాకిటతు కడుమొట్టు, ఇవై
 యడైయపులర్ న్దన - (సపుష్పాజ్జురకోరకాః-వృతూరిపరామవ్యసన
 కర్పితాః - పరిష్కానాః) సపుత్రపౌత్రరాన మనితరుడమ్మమెలిన్దు
 ముఖిమ్ వాడినాప్పోలే, మరగళుమ్ పూక్కళోడుమ్ || శెరున్దుకళోడుమ్
 శాఖైకళోడుమ్ శాఖికళోడుమ్ వాశియట కొమ్మవియవాయ్ పెరుత్తు
 :: చ్చెయ్ వీశుమానమరగళడైయనోకియులరువతుమ్ శెయ్తన. (విషయే
 వృతూరిపరిష్కానాః) ఉన్నెల్లైక్కుళో ప్రమదావనోద్యా నారామరూప
 మాయ్ ఇతైత్తువళర్ న్దపడైవిడుశూన్ద మరగళళోడు, = పటట్టైకళాయ్
 కాట్టిలే తానేముళైత్తు వళర్ న్ద ఎల్లై నిలత్తిల్ మరగళళోడు వాశియట
 వెజ్జుములర్ న్దన వెన్టాకపుమామ్.

౧౨.

* కోడై - ఎండ. * పారిలే - రాతిబండలో * ముటి-అకు, —తటికై-ఉలి + శెరు
 క్కు-సమ్మర్పి. + పణై - కొమ్మ * కడుమొట్టు - గట్టిమొగ్గ. || శెరున్దు-చిగురుటాకు.
 :: శెయ్ వీశుమాన - వ్యాపించుచున్న. = పటట్టై - గిటక బాటిన.

తాత్పర్యము.— ఓమహారాజా ! నీచేఁబరిపాలింపఁబడుచున్న దేశమందంతయు చేతనాచేతనవిభాగములేక సర్వపదార్థములు మనరామునికి సుభవించినవివత్తుకు తల్లడిల్లిప్రతినిమిషము చిక్కిపోవుచున్నవి పూలు ఆకులు పిందెలు కాయలతోనిండి శోభించుచుండినద్రుమములు రామవిశ్లేషానంతరము రెట్టింతశ్రద్ధతో మునుపటికంటెగొప్పవని రుచిడువక కట్టబడుచున్నను నిలువెల్లనువాడి పెరుమాళ్లు తిరిగివేంచేసెదరను ఆశతో ప్రాణముమాత్రము ధరించుకొనుచున్నవి పిమ్మట చేతనములస్థితిని మీరేయోచించుకోవలయునని పెరుమాళ్లునువిడిచివచ్చిన సుమస్త్రుండ దశరథునితో దేశస్థితిని జెప్పుచున్నాఁడు

పెరియవాచ్చాన్నిశ్శేతిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము ౯౯ - వ సర్గము, ౧౨ - వ శ్లోకము.

మూ. సుభగ శ్చిత్రకూటోసా గిరిరాజోపమో గిరిః ।

యస్మిన్ వసతి కాకుత్స్థః కుబేర ఇవ నన్దనే ॥ ౧౩.

అర్థము. నన్దనే - నన్దనమనెడు ఇంద్రునియుద్యానవనమునందు, కుబేరఇవ - కుబేరుడువలె, యస్మిన్ - ఏపర్వతమునందు, కాకుత్స్థః - కకుత్స్థవంశమునందవతరించిన శ్రీరాములు, వసతి - నివసించియున్నారో, అసౌ - ఈ, చిత్రకూటః - ఆశ్చర్యమైన శిఖరములుగల చిత్రకూటమనెడు, గిరిః - పర్వతము, గిరిరాజోపమః - పర్వతశ్రేష్ఠమైన తిరుమాలిరుజ్జ్వాలై యుపమానముగాగలదై, సుభగః - సౌగంధిగనున్నది.

వ్యా. అవతారికై. “ఇత్వాకూణామియంభూమి స్సవైలవనకాననా” ఎన్దు-నాడునకరముమీకాడుమ్మలై యుమాన ఇత్వాకుక్కభుడై యరాజ్యత్తుక్కుళ్ పెరుమాళ్ ఎఱున్దరుళియిరుక్కైయాలే వీఱుపెద్దతుతిరుచ్చిత్రకూటమెన్నిఱుతు.

(సుభగః) అల్లాతవిడజ్జలైప్పద్ద వీఱుడైతాయిరుక్కై. వీఱుడమైయావతు - ఎల్లారమ్విరుమ్బుమ్మడి యాయిరుక్కైయితే. అప్పడిక్కుప్పెరుమాళెఱున్దరుళి యిరుక్కైయాలే, పడైవీడుఱున్దతే కుడియాకవన్దుపడుకాడుకిడన్దతితే.

ఎఘ్రుందరులి యిరుక్తైయాలుళ్ళ వై లక్షణ్యమెఘ్రుమ్మేయో ఉళ్ళ
తెన్న, (చిత్రకూటః) దేశస్వభావ స్థన్నా లుమ్ విలక్షణమెగ్గిటతు.
(చిత్రకూటః) “ రమణీయోహ్యాయందేశః ” ఎఘ్రు- తిరువయోద్యైయి
ల్ నిఘ్రుమ్ లక్ష్మైయేఱవెఘ్రుందరుళుకిఱ పెరియపెరుమాళ్ శ్రీరఙ్గక్షేత్రత్తి
సుదైయభోగ్యతై యాలే అళ్ళే*పదికొణ్డాప్పోలే తిరువయోద్యైయిల్
నిఘ్రుమ్లక్ష్మైయేఱవెఘ్రుందరుళువతాక, “ జగామచాశ్రమాంస్తేషామ్మ
ర్యాయేణతపస్వినామ్ ” ఎఘ్రు - వలైయవలై యవాశ్రమఙ్గళ్ తోఱుమ్
తట్టిత్తిరికిఱ పెరుమాళుమ్, ఇవ్విడత్తిలే సిరాట్టియుమ్ తామమినితమ
రుమ్మడియితే ఇందదేశత్తి భోగ్యతై. (చిత్రకూటః) నానావిధమాన
థాతుక్కళాలుమ్, నానావిధమాన రత్నఙ్గళాలుమ్, నానావిధమాన
కొడిముడికళాలుమ్, తిరువుళ్ళమ్మిణిప్పణ్ణమ్మడి యాశ్చర్యమాయి
రుక్తై.

ఇప్పడివిచిత్రమాన పర్లకూటశాలై కలై యుడైత్తాయన్తో తిరువ
యోద్యైయుమిరుప్పతు. అలైయోళొల్లకిఱతెన్న, (అసౌగిరిః) “కల్లు
జ్జనైకడలుమ్ వై కుందవానాడుమ్ పుల్లెఱ్ఱెఘ్రున్దనకొల్” ఎఘ్రు-కైవిట్టు
ప్పోన్దవై పోలేయో? “అమర్ నినితుత్తైకోయిల్” ఎగ్గిఱపడియే, అవను
కన్ద వర్తిక్కిఱవిమ్మలై.

ఎన్నోలవెన్నిల్; (గిరిరాజోపమోగిరిః) పెరుమాళుమ్మిరాట్టియు
మ్ శేరవెఘ్రుందరులియిరుక్తైయాలే, “తిరుమాలిరుఱ్ఱోలై మలై” ఎఘ్రు-
అళికరుమ్ నాచ్చియారుమ్ ఎఘ్రుందరుళియిరుక్కిఱతిరుమలై యోడొప్ప
చ్చొల్లలాయిరున్దతు.

ఇప్పడిక్కిమ్మలై క్కేల్మమెన్నెన్న, (యస్త్రికవసతికాకుత్స్థః)
పిఱన్దపడైత్తు ప్పొకట్టుప్పొన తిరువయోద్యై పోలుమ్మియిలే, పిఱ
న్దపోలే పొకట్టుప్పొనమధురై పోలుమ్మియిలే, యాతోరుమలై, “నఙ్గ
ళోకున్దలై విడాన్” ఎగ్గిఱపడియే, విడాతేఎఘ్రుందరుళియిరుక్కి-తార్.

ఇష్పడియిరుక్కిఱవర్ తామ్యాఁరెన్నిల్, (కాకుత్స్థః) ఇక్కు
లమాక వుద్ధరిక్కుమ్బడియాన పెరువైయైయాడైయ పెరుమాశ్చెన్ఱిఱతు.
(కాకుత్స్థోయన్తిక్వవసతి) * కకుత్స్థకుల త్తిలేపిఱన్దు తిరువయోద్వైయి
లే యెఱ్ఱున్దురుళియిరుక్కిఱపెరుమాళ్ యాతోరుమలైయిలేయెఱ్ఱున్దురు
ళియిరుక్కిఱార్, (కాకుత్స్థోయన్తిక్వవసతి) ఇమ్మలైయిన్దేలే ఎఱ్ఱు
న్దురుళియిరుక్కిఱపోతే, ఇక్కులత్తుక్కు కూటస్థనాయరుప్పతోరురా
జావాననక్, ఇన్ద్రక్వృషభమాయిరుక్కు వతిక్వఱ్ఱు త్తిలే నిన్ఱ్ఱాప్పోలే
యిరున్దుతు. (కాకుత్స్థోయన్తిక్వవసతి) “పరక్వెన్ఱుశేరితిరువేఱ్ఱడమ్”
ఎన్ఱిఱపడియే సర్వాధికవన్తు ఇనితమర్న్దురుళికిఱదేశమితే.

ఇష్పడిఇమ్మలైయిలే యెఱ్ఱున్దురుళియిరుక్కిఱవితు వనవాసమర్యా
దైయాలే క్లేశాత్తకమాయిరుక్కుమోసెన్నిల్, (కుబేరభవనన్దనే) ధన
పతియాన వైశ్రవణక్, తక్వెరుక్కాలే స్వర్గలోక త్తిలేఇన్ద్రోద్వానమా
ననన్దనవన త్తిలే యిరున్దాప్పోలేయిరున్దుతు. కుబేరనుడైయతోప్ప వైత్ర
రధమన్ద్రో, నన్దనవనఁజైచ్చొల్లువానెన్ఱెన్నిల్, అయోధ్యాపరిసరమాన
తోప్పకఁజై విట్టు చిత్రకూటపరిసరమాన తేనమరుమ్పోఱ్ఱిఱ్ఱారలిలెఱ్ఱున్దు
రుళి యిరున్దుపోతు, వైశ్రవణక్ స్వాసాధారణమాన వైత్రరధఁజైవిట్టు
ఇన్ద్రోద్వానమాన నన్దనవన త్తిలే యిరున్దాప్పోలే యిరున్దుతు. ఇత్తాల్
వచ్చాశత్ కోటివిస్తీరైయాన భూమిప్పరప్పక్కుళ్ అవక్ ఉకన్దురుళిన
దివ్యదేశమే ఉద్దేశ్యమెన్ఱిఱతు. ౧౩.

తాత్పర్యము — ధనపతియైనకుబేరుఁడు ఆలకాపట్టణమును వదలి స్వర్గలోక
మందుండు ఇంద్రోద్వానమైననందనవనమునందునిహరించునటుల, శ్రీరాములు అయోధ్య
నువదలి గుఖముగనివసించుచున్న ఆశ్వర్యకరమైన శిఖరములచేతను గైరికాది ధాతుస
మూహములచేతను భాసిల్లుచున్న ఈపర్వతము శ్రీ శ్రీయగిషతులు నిత్యవాసముజేయు
తిరుమాలిరుణ్డోలైపర్వతమువలె ప్రాప్యముగాను అతిరమణీయముగాను శోభిల్లుచున్న
దని భరతులు శత్రుఘ్నులతో సుడువుచున్నారు.

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళైతిరువడికళేశరమ్.

ఆరణ్యకాణ్డము - ౧౯ - వ సర్గము, ౧౪ - వ శ్లోకము

మూ. తరుణౌ రూపసంపన్నా సుకుమారౌ మహాబలా |

పుణ్డరికవిశాలాశ్చ చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ ||

౧౪.

అర్థము. తరుణౌ - యౌవనముగల, రూపసంపన్నా - సౌందర్యముచేత సంపూర్ణులైన, సుకుమారౌ - మృదుస్వభావముగల, మహాబలా - గొప్పబలముగల, పుణ్డరికవిశాలాశ్చ - తామరపువ్వులులవలె విస్తృతమైన నేత్రములుగల, చీరకృష్ణాజినాంబరా - చెట్టుపట్టుముజంకతోలును వస్త్రములుగాగల (వారుగాను రామలక్ష్మణులున్నారు).

వ్యా. అవతారికై. “సహిదేవై శిరుదీర్ఘస్య రావణస్య వధార్థిభిః అర్ధితో మానుషే లోకే జజ్ఞే విష్ణుస్సనాతనః” ఎన్నిటపడియే, దశకణ్డకుణ్డితశక్తికళానదేవర్కళ, రాక్షసర్కళుడై యరజనైస్సోక్కుమ్బుడి రజోధూసరమానపడిపుకళుమ్, రాక్షసస్త్రీకళుడై యమాజ్గల్గళో వాఙ్ముడి కఘ్రుత్తిలే కట్టిన కప్పడగళుమ్, రావణబద్ధిక్మతై కళానతగళో స్త్రీకళుడై యవిరిత్తతలై, “విముక్తకేశ్యోదుఃఖారాః” ఎన్టు-రాక్షసికళోతలై యిలే యామ్బుడి తాగళో విరిత్తతలై మయిరుమ్, “హాప్రతేతి చవాదినో హనాధేతి చసర్వశః” ఎన్నిటపడియే, అవర్కళో ముఖగళిలే విలాపాక్షరగళామ్బుడి తగళో ముఖగళిలే స్ఫురిక్కిట శరణాక్షరగళుమ్, “ఉన్మత్త్యచభుజౌ కాచిత్” ఎన్నిటపడియే, అవర్కళో కై కలై యెడుత్తు క్షూప్తిడుమ్బుడి తాగళో తోడుత్త అజ్జలిపద్దగళుమ్, “స్నాపయన్తి ముఖం బాష్పైస్తుపారైరివపజ్జుజమ్” ఎన్నిటపడియే, అవర్కళో కణ్డలిలే కణ్ణీర్పాయమ్బుడి, తాగళో కణ్ణుమ్ కణ్ణీరుమాయ్, “ఛాయావృక్షమివాధ్యగాః” ఎన్టుమ్-చకోరాథవ శీతాంశుచాతకాథవ తోయదమ్ | అధనాథవదాతారం దేవాజన్మర్దనార్దనమ్” ఎన్టుమ్ శొల్లుకిటపడియే, అధ్వక్రాన్తరానవర్కళో ఛాయావృక్షైః చ్చెన్టు శేరుమాహ్సోలేయుమ్, చకోరగళానవై

శి ఉదీర్ఘస్య - మదింబిన. † కప్పడం-కణ్డమందుపేగుకొనుచక్రము.

తోడుత్త - చేర్చిన

శరచ్చంద్రైరయణుకు మాప్పాల్పేయుమ్, చాతకశ్శానవై వర్షకనలాహ
 కజ్జలైచ్చెన్టుకిట్టుమాప్పాల్పేయుమ్, దరిద్రరాసవర్కశో దాతావైచ్చె
 న్టుకిట్టుమాప్పాల్పేయుమ్, శ్రియఃపతియైచ్చెన్టుకిట్టి, ‘తమబ్రువకాసురా
 స్సర్వేసమభిష్టాయసన్నతాః’ ఎఱ్ఱు - సప్రప్రియనానవనైస్తోత్రమృణ్ణ
 వార్కళాకత్తుడగ్గి ‘సదైకరూపరూపాయ’ ఎఱ్ఱు - అనికృతరాసదే
 వర్, ‘నాట్టిట్టిపింద పడాతనపట్టుమనిశర్కాయ్’ ఎఱ్ఱిపడియే,
 అఱ్ఱిపుకిట్టు త్రిహస్విభూతియిలే యిరుక్కక్కడవదేవర్ చతుష్పాతాయ్
 హిరణ్యాక్షక్షపణమృణ్ణిత్తుమ్, కేవలమీర్త్యక్త్యతాలే పోరాశెన్టు సర
 జలన్దశిభమాయ్ హిరణ్యానిరసనమృణ్ణిత్తుమ్, ‘మహతోవహీయా’
 ఎఱ్ఱిపడివైక్కు అళురువాక్కి, అల్లమలర్మకశోపాకమయక్కుకలైమ
 అన్దు, బ్రహ్మచారియాయ్, ‘దద్యాన్నప్రతిగృహ్ణీయాత్’ ఎఱ్ఱుమ్ - ‘గో
 సహస్రప్రవాతారమ్’ ఎఱ్ఱుమ్ ‘అలమ్బరిన్దఁడున్దకై’ ఎఱ్ఱుమ్
 శొల్లకిఱపడియే, బ్రహ్మద్యసేకపద ప్రదరాసదేవర్ మహాబలిపక్కలిలే
 పదత్రయైయర్దిత్తుమ్, ‘బ్రాహ్మణోఽస్యముఖమాసీత్ బాహురాజ
 న్యఃకృతః’ ఎఱ్ఱు - బ్రహ్మక్షత్రధళుక్కు ఉత్పాదకరాసదేవర్, ‘పిత్ర్య
 మంశ ముపవీతలక్షణమ్మాతృకశ్చ ధనుర్జాతందధత్’ ఎఱ్ఱిపడియే,
 జమదగ్నిరేణుకైకశో పక్కలిలే బ్రహ్మక్షత్రియరాయవన్దుతోన్ది, ఇరుప
 త్తోరుపడికాల్ దుష్టక్షత్రియరై పరశువుక్కు ప్రాతరశనమాక్కిత్తుమ్,
 ‘భక్తానామ్’ ఎఱ్ఱుమ్ ‘వరదసకలమేత త్సంశ్రితార్థంచకర్థ’ ఎఱ్ఱు
 మ్-అడియోగళుక్కాకనన్తో వెన్టు స్తోత్రమృణ్ణి, ‘చాపమానయ’
 ఎఱ్ఱు - కైయిలే ఆయుధ మెడుక్కుమ్మడి తగ్గళుడైయ వజ్రపరశుదణ్డాపా
 శాద్యాయుధజ్జలై పొప్పకట్టుమ్, అవక, ‘సాగరం శోషయిష్యామి’,
 ఎఱ్ఱుమ్మడి కణ్ణిరై కాట్టియుమ్, ‘సుగ్రీవంశరణంగతః’ ఎఱ్ఱుమ్ - ‘సము
 ద్రంరాఘవోరాజా శరణంగన్తుమర్హతి’ ఎఱ్ఱుమ్ - అవక శరణమ్మకు
 మ్మడి తాగ్గళో శరణమ్మక్కుమ్, అఱ్ఱులింప్రాజ్ఞుఖఃకృత్వా’ ఎఱ్ఱు - అవక

అజ్ఞలిపణ్ణమ్బుడి తాగ్గళ్ అజ్ఞలిపణ్ణియుమ్, “ ప్రసీదస్తుభవనోమే ”
 ఎన్టు - అవఁస్తొత్రమ్బుణ్ణమ్బుడి తాగ్గళ్ స్తోత్రమ్బుణ్ణియుమ్, “ సర్వే
 సన్నిహితాః ” ఎన్టు-తమయనాన విన్ద్రుమ్ముత్పాడనామ్బుడి తిరువ
 డికిలిలే సమ్రాయ్, “ సనమేయమ్ ” ఎన్టురుక్కిఱవర్కిశై త్తలై యభీ
 త్తు తరవేణుమెన్టు విణ్ణప్పమ్ శెయ్య, పరమకారుణికనాన సర్వేశ్వరసుమ్
 నిత్యానపాయినియానపెరాట్టియుమ్, “ పితరంరోచయామాసతదాదశ
 రధంనృపమ్ ” ఎన్టుమ్ - “ జనకస్యకులేజాతా ” ఎన్టుమ్ శొల్లఁకిఱపడి
 యే, తావ్ దాశరథియాయుమ్ అవళ్ జనకకులనున్దరియాగామ్, తిరు
 వవతరిత్తు, ఇరువరు మిరణ్డిడ త్తిలుమాక వళర్ న్దరుళుకిఱ కాలత్తిలే,
 ఇన్దుధునమ్ ఇప్పడియకలవిరుక్కుప్పెఱాతు, ఇప్పడియకలవిరున్దపాతు
 రక్షకరాకాపైయన్టుకే, “ జగత్సశైలుపరివర్తయామి ” ఎన్టుమ్, “ కిన్ను
 సాగరమేఖలామ్ మహిందహతి ” ఎన్టుమ్ - ఇవర్ కళ్ తల్లళాలేజగత్తు
 క్కు అభీవువరుమెన్టుమ్, “ అవాభ్యాంకర్తాణిక ర్తవ్యానిప్రజాశోచన్తా
 దయితవ్యాః ” ఎన్టుమ్-“ ఉపేతంసీతయాభూయ శ్చిత్రయాశశినయథా ”
 ఎన్టుమ్ - జగత్తుక్కుమగ్గళావహమాయరుక్మై యాలుమ్, ఇన్దుధున తై
 చేర్ క్కువేణుమెన్దిఱ వచిసన్ధియాలుమ్, “ వినాశాయచదుష్కృ
 తామ్ ” ఎన్టుమ్ - “ సంభవామి ” ఎన్టుమ్ - “ యజ్ఞవిఘ్నకరంహ
 న్యామ్ ” ఎన్టుమ్-అవరుడైయ అవతారరహస్య సజ్కల్పఘైయడియొ
 ధ్దీ సవనాకై యాలును, విశ్వామిత్రభగవానానవఁ దశరథగత్నాకర
 ఘైక్కిట్టిరామరత్నత్తై యపేక్షీక్కు, అవనుమ్ వాత్సల్యత్తాలేమతియొ
 గ్గాముళ్ కలగ్గి పెరుమాళై యుల్లపడియతియాతే, “ ఉపసఖాడశవ
 ర్నోమే ” ఎన్టు - ఇన్నమ్ పదినాఱుపిరాయమ్ నిరమ్బిద్దీ, “ బాల
 ఆషాడశాద్యషాత్ పౌగణ్డశ్చైతికీర్త్యతే ” ఎన్దిఱపడియే, అసాప్త
 వ్యవహారరాకై యాలే తనిత్తోరుకార్యత్తుక్కుశల్లర్, “ చతుర్థబలైర్యు
 క్తంమయాచ సహితంనయ ” ఎన్దిఱపడియే, ముతుకణ్ణాకవెన్నై యుమ్

కూట్టికొట్టుపోవెన్న, విశ్వామిత్రసుమ్ ఇవర్ పరువత్తిల్ శిలుమై
 కడ్డో నీర్ వార్తైశొల్లకిఱతు, “శిలుమైయిన్ వార్తైయైమావలియిడై
 చెప్పిన్ కేళ్ ” ఎన్ఱు సాక్షిభావిన్ఱు, పోయ్ కేడ్క యి ముఱిత్తాయా
 కిల్, “వనిష్ఠోపిమహతేజా యేచేమేతపసిన్ధితాః ” ఎన్ఱు - అఱియుమ
 ఎర్ కళుమాయ్, సన్నిహితరుమాయ్, పలరుమాన వివర్ కళై కే
 డ్కమాట్టాయో? ఎన్ఱి డేద్రశ్రియిళైవిక్క, ఇవనుమిళైన్ఱు, “దదా కుశి
 కపుత్రాయ ” ఎన్ఱు - ఇవనుకు ఇష్ట వినియోగార్హమాక ప్పిల్వైక
 భిరువరై యుమ్ కొడుక్క, అవనుమ్ రామలక్ష్మణర్ కళై కొట్టు
 పోయ్, కర్ణజ్ఞానజ్ఞభాలే అవిద్యైయై నిరసిక్కుమాప్పాలే, అవ
 ర్ కళై యిడువిన్ఱు తాటకైయైనిరసిప్పిన్ఱు, అనన్తరమ్, అవిద్యాసభి
 తమాయ్ పుణ్యపాపరూపమాన ఉభయవిధ కర్మజ్ఞళై యుమ్బాలే,
 తాటకాజనితరాన సుబాహుమారీచర్ కళై యుమ్భిన్ఱు, అతుతన్నిల్,
 “ఉత్తరపూర్వాఘయోరన్లేషవినాశౌ ” ఎన్ఱుమాప్పాలే, ఒరుత్త
 నైకొన్ఱు ఒరుత్తనైయకలవడిన్ఱు విశ్వామిత్రా భవరత్నామ్బుణ్ణి,
 “శ్రియమిచ్ఛేధుతాశనాత్ ” ఎన్ఱుమ్ - “జాతవేదోమమావహాల
 క్షీమ్ ” ఎన్ఱుమ్ - లక్ష్మీయైప్పెఱుమ్బాతు అగ్నిపురస్సరమాక పెఱ
 వేణ్ఱుకైయాలే, “విశ్వామిత్రేణసహితో యజ్ఞంద్రష్టుం సమా
 గతః ” ఎన్ఱు - జనకనుడైయయజ్ఞసమయ త్తిలేశెన్ఱు అగ్నిత్రయజ్ఞళై
 యుముపాసిన్ఱు, “విల్లిఱుత్తు మెల్లియల్ తోళ్ తోయ్దాయ్ ”
 ఎన్ఱుమ్ శొల్లకిఱపడియే, రాద్రమానవిళైయళై ప్పిన్ఱు, దేవతాన్తరస్ప
 ర్భుతాలే వన్ద వతినుడైయదోషమ్బొమ్బడి తిరుక్కైయిలే వాణ్ణి * గు
 ణారోపణమ్బుణ్ణి, భజ్గళులైయనపిరొట్టియైయుమ్ కైప్పిడిన్ఱు మీన్ఱు
 వరుకిఱవళవిలే, రామత్వమ్ ఈరరశుపట్టతోవెన్ఱు అతికుపితనాయ్ వన్ద
 పరశురామనైక్కణ్ఱు పుత్రవత్సలనానచక్రవర్తి చకితనాయ్, “అభయం
 సర్వభూతేభ్యోదదామి ” ఎన్ఱు క్కడవపెరుమాళ్ తమక్కతిశ్శైవణ్ణి,

యి ముఱిత్తాయాకిల్ - వెనుకదీసిసయెడల.

*గుణము, (౧) అల్లెతాడు (౨) సుంబిగుణము, భజ్గళులై - ధనుర్భజ్గమునకుపంచెమైన.

“ బాలానామమపుత్రాణా మభయంచాతుమర్హసి ” ఎన్టు-వేర్వాశి
 కుమ్మపిణిజీ వనవనాకై యాలే, పెరుమాళ్ తిరునామమ్మోల్లవళ్ళి, సా
 ధారణమాక వెణ్ పిళ్ళైకళుక్కు అభయప్రదానమ్మణ్ణవేణుమెన్టు ఇరక్క,
 ఇవ్వార్జైయైక్కేట్టు||ప్రవర్గమ్బాలేకిళిర్ నైరికిఱవివనై క్కణ్ణు తణియ
 విడువోమెన్టుపార్త్తు, వసిస్తాదియుషికళుమ్, “తంద్రువ్వాభీమసజ్గా
 శంజ్యలన్తమివపావకమ్ । ఋషయోరామరామేతి వచోమధురమబ్రు
 వన్ ” ఎన్గిఱపడియే, ఉన్నైయొక్కియ రామాన్తరముణ్ణోవెన్టు పెరు
 మాళుడైయ రామత్వజైయుమ్ అవన్దలైయిలే యిరట్టిక్కమాట్టెటి
 న్దు నెరుప్పిలేసీరైచ్చొరివారైప్పోలే కుళిరవారైశొన్నవిడత్తిలుమ్,
 అనన్జామదగ్గియాకైయాలే ఆతామైయాలే, పెరుమాళుమ్ ఇవన్
 కైయిలేఇన్దకాప్యమిరుక్కయాలేయితే యివనెరికిఱతెన్టుపార్త్తు,మేలె
 మున్దత్తత్రతేజస్సోడే అత్తైవాణ్ణి, సహజమాన బ్రాహ్మణ్యమేశేషిక్కు
 మ్మడిపణ్ణి, “ అక్షయంమధుహస్తాగం జానామిత్వాంసురోత్తమమ్ ।
 ధనుషోన్యపరామర్శాత్ స్వస్తితేస్తుపరంతప ” ఎన్టు-అవనుమ్తక్సాన్వా
 భావికమానబ్రాహ్మణ్యత్తుక్కు ఈడాకస్వస్తిశొల్లి, తన్నుడైయ వైష్ణవ
 మానవిజై వాక్కుకైయాలే పెరుమాళుడైయవైభవమ్ సర్వలోకసిద్ధ
 మామ్బడి మ్మహేంద్రిప్పోక, పెరుమాళుమ్, “ బ్రాహ్మణోసీతిపూ
 బ్యోమే”ఎన్టు-ఇవన్ స్వస్తిశొల్లుకైయాలే బ్రాహ్మణసెన్టఱుతియిట్టు+అఱు
 కుమ్ + తాళియుమ్పఱిత్తివన్కాలిలే పాకట్టు కుమ్మిట్టు, మారిల్నూలే
 * కడకాకవిట్టు రక్షిత్తు, మీన్డు తిరువయోద్యైయిలేపుక్కు, ఇచ్చరక్కు
 పెఱుకైక్కుప్పట్టవరుత్తమటియు నువరాకైయాలే ఇవన్ శీర్తైయైయ
 టిన్దు, “ రామస్తుసీతయాసార్ధమ్ విజహరబహునృతౌన్ ” ఎన్గిఱప
 డియే, పెరుమాళుమ్పిరాట్టియుమ్ ఇనితమర్దైమున్దరుళి యిరుక్కక్కు
 ణ్ణు, శ్రీభూమి ప్పిరాట్టియానవళి, “ లోకపాలోపమంనాథమకామ
 యతమేదినీ ” తానుమ్నాచ్చియారోపాతి అంశభాగినియాకైయా

|| ప్రవర్గమ్ - యజ్ఞవిశేషము.

† అఱుకుమ్ - ఒకగడ్డి † తాళి - ఒకతీగ * కడకు-రక్షకము.

లుమ్, “యదాతుభార్గవోరామస్తదాభూధర్ణీప్వయమ్” ఎన్టు-తనక్కు
 వకు త్త పరశురామావతార త్తినుడై యతేజస్సు మిక్లే సజ్జ)మిక్లే
 యాలుమ్ తక్ * కూత్తుక్కుక్క పెరుమాళై స్వయంవరమాకవరిక్కు,
 రాజాపుమితుగాన్ధర్వమాన వివాహమాకవొణ్ణాతు, సమస్త్రకమాక క
 రగ్రహణమ్బణ్ణైక్కు వేణుమెన్టుపార్తు పౌరజానపదమన్త్రి పురోహి
 తాదికళై త్తిరట్టిఁమన్త్రిత్తు, “మన్త్రియత్వాతతశ్చక్రేనిశ్చయజ్ఞస్సుని
 శ్చయమ్ | శ్వపవపుష్యోభవితాశ్వోభిషిచ్ఛామిమేనుతమ్ | రామంరా
 జీవతామ్రూక్షం యావరాజ్యతిప్రభుః ” ఎన్ఱిఱపడి, సంపన్ననక్షత్ర
 మానపూశ త్తిలే పెరుమాళై యభిషేకమ్బణ్ణక్కడవతెన్టు నిశ్చయిత్తు,
 అతఱ్కువేణుమ్ సంవిధానజ్గళై ప్పణ్ణ, “ సోహంవిశ్రమ మిచ్ఛామి ”
 ఎన్టుమ్ - “ యావరాజ్యేనసంయోక్తుమైచ్ఛత్ ” ఎన్టుమ్ - నాట్టారో
 డురాజావోడుఁజ్జినవాళై వ్పాడుకిల్ తాజ్గళ్ పణ్ణినతాకై యాలే, “ఎణ్ణీ
 నవాతాకవిక్కురుమజ్గళ్ ” ఎన్ఱిఱపడియే, అవై సకల్పమాయ్, “ఆవా
 సస్త్రహమిచ్ఛామిప్రదిష్టమివకాననే” ఎన్టుమ్- సత్యసజ్కల్పరానవర్
 తమ్మడైయ సజ్కల్పమే సజ్కల్పమామ్బడి కై కేయామన్ధరాన్తర్యామి
 యాయేనిన్తుకలక్కి, కాట్టిలేఎఱ్ఱునరుభిదణ్ణకారణ్యావాసికళానపరమషిఁ
 కళై క్కాణుమ్బొత్తు, “క్రహస్తేననోపేయాత్” ఎన్ఱిఱపడియే, వెఱుమ్
 కైక్కుణ్ణుకాణలాకాతు ఎన్టుపార్తు, విరాధవధపురస్సరమాకచ్చెన్టు
 కాణ, అవర్ కళుమ్మహారాజరైప్పోలే పెరుమాళుడైయవీర్యత్తిలే అతి
 శ్శజ్జేపణ్ణి పరిక్షిత్తుడైలియవేణ్ణాతపడి, విరాధవధ త్తిలే దృష్టాదాహరణ
 రాకైయాలే వినితరాయవన్దు, “ పరిపాలయనోరామవధ్యమానాన్ని
 శాచరైః ” ఎన్టు - ఎజ్గళై రక్షీక్కు వేణుమెన్టు శరణమ్బుక, ‘ భవతా
 మర్థసిద్ధిగ్రమాగతోహంయదృచ్ఛయా ” ఎన్టు-ఓమ్కొడుత్తు, “జగా
 మచాశ్రమాన్తేషాం పర్యాయేణతపస్వినామ్ ” ఎన్ఱిఱపడియే, శరభ

* కూత్తుక్కు - ఆచంబరమనకు.

* మన్త్రిత్తు - ఆలోచించి

జనుతీష్ణాగ స్త్యతత్ భ్రాతృప్రముఖాన ఋషికళాగ్రమత్తిలేపర్యాయేణ
 ఎఱుద్దరులియరుక్మిణపెరుమాళ్, అగస్త్యోపదేశతాతే గోదావరీతీర
 మాన పఞ్చవటీపరిసరత్తిలే పర్ణశాలై యుమ్ శమైత్తు, “ సరామః పర్ణ
 శాలాయామాసీనస్సహసీతయా । విరరాజమహాబాహుశ్చిత్రయాచన్ద్ర
 మాభవ । లక్ష్మణేనసహభ్రాతా ” ఎఱు - నాచ్చియారోడుమ్ ఇళై య
 పెరుమాళ్లోడుఱ్గాడ ఇనితమర్ న్దైన్దురులియరుక్మిణవళవిలే, “ తన్దే
 శంరాక్షసీకాచి దాజగామయదృచ్ఛయా । సాతుశూర్పణఖానామ ”
 ఎఱు - శూర్పణఖై యాయరుక్మిణరాక్షసియూనవళో యాదృచ్ఛిక సుకృ
 తమడియాకవస్తుకిట్టి, ప్రాప్తవిషయకామైయాయరుక్మచ్చెయ్ తేయుమ్,
 ఘటకనాన ఓరాచార్యనడియాక విశేషజ్ఞానవిబ్బటవామైయాలమ్, పురు
 షకారమున్నాకప్పద్రాతవళవన్తి క్కే అన్విషయ త్తిలే అసహ్యపచార తై
 ప్పణ్ణి నక్షమామిక్కిలక్కాక, “ ఇత్యుక్తోలక్ష్మణస్తస్యాక్రొద్ధో రామస్య
 సశ్యతః । ఉద్భృత్యఖడ్గంచీచ్ఛద కర్ణనాసామహాబలః ” ఎఱుమ్ - “ కూ
 రార్ న్దనాళాల్ కొడిమూక్కుమ్ కాతిరణ్ణమీరావిడుత్తు ” ఎఱుమ్, “ కా
 తోడుకొడిమూక్కున్తుడనఱుత్తకై తలత్తా ” ఎఱుమ్ - శొల్లకిఱడియే,
 దక్షిణబాహువాన ఇళై య పెరుమాళా లేతామ్ కైత్తోడార యవై రూ
 ప్యతై విళైప్పిక్క, “ విరూపణం చాత్త నిశోణితేక్షితా శశంససర్వం భగి
 నీఖరస్యసా ” ఎఱు* వార్ న్దమూక్కుమ్ పడికిఱపుదిరముమాయ త్తభ్రా
 తావాన ఖరనుక్కుటివిక్క, అవనుమ్ కుపితనాయ్, “ వ్యక్తమాఖ్యా
 హి కేనత్వమేవం యాపావిరూపితా ” ఉన్నై యిప్పడిచ్చెయ్ తవర్ కళో
 యార్? అవర్ కళై తైలియచ్చొలెన్తు కేడ్క, అవర్ కళై యిన్నా రెన్తు అ
 చై యాళన్దెరియచ్చొల్లకిఱాళ్, తరుణౌ - ఎఱుతుడన్జి.

“ పుతౌ దశరథస్యాస్తాం భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ” ఎఱు - ఇన్నా
 ర్ మకనెన్తుమ్ ఇన్న పేరైయుచైయవ రెన్తుమ్ శొల్లప్రాప్తమాయరుక్మ,
 తరుణౌ రూపసంపన్నః - ఎఱు - పరువ తైయిల్లుచ్చొల్లువతువడివఱైయై

* వార్ న్ద - పెరిగిన,

ట్టుచొచ్చిలువతావతెన్నెన్నిల్, ఇవళుక్కు వై రూప్యవిబుజన్దతి త్తనైపోక్కి, వై రాగ్యవిబుజన్దతిలై యితే. ఆకై యాలే, “కామమోహితా” ఎన్ని అతన్నభినివేశమ్వడివిట్టు భాతాక్కళ్ మున్నెన్దుపారాతే, తన్నుడై యహ్మగత జైచొచ్చిలుకతాళ్. అనుకూలరాకీలుమామ్ ప్రతీకూలరాకీలు మామ్, ఇన్విషయ త్తిలకప్పట్టవర్కళుక్కు*ప్పణియితేయితు. “యాని రామస్యచిహ్నాని ” ఎన్దు-అడైయాళన్దెరియచ్చొల్లెన్దు పిరాట్టి తిరువడి మైక్కేడ్డు, “త్రిస్థిరస్త్రిఃప్రలమ్బశ్చ” ఎన్దు - శొల్లువతమ్ముమున్నే, “ రామః కమలపత్రాక్ష స్సర్వసత్వమనోహరః ” ఎన్దుశొన్నానితే. ఇవైతనక్కు ప్రయోజకరూపనామగ్గళ్ శొల్లవెన్దుమణ్ణితే. అతిలే, “రూపాణివిచిత్రధీరః నామానికృత్యా ” ఎన్నిఅక్రమత్తిలే ప్రథమభావియా నరూప త్తైముఱ్ఱుడచొచ్చిలుకితాళాకవుమామ్. అన్ది యిలే, “సుప్తప్రమత్తకుపితానాం భావజ్ఞానందృష్టమ్” ఎన్దు-కుపితైయాకై యాలే హ్మగ్గతార్థజై అవశమాక వెలియిడుకితాళాకవుమామ్.

ఇతిలే, “ రామమిందీవరశ్యామం కన్దర్పసదృశప్రభమ్ । బభూవే న్ద్రోపమందృష్ట్వా రాక్షసీ కామమోహితా ” ఎన్నిఅపడియే, తానవరై క్కణ్డుకాముకై యాకైక్కడియా యిరుప్పతిరు ఆకర్షకమాన ఆకారముమ్, త్తృపరిభవత్తాలుణ్డనకోపాతిశయత్తాలే, “ తయోస్తస్యాశ్చ రుధిరంపిబేయమహమ్ ” ఎన్దు శొల్లుకిఅవళాకై యాలే, “ కోయమే వంమహావీర్యః ” ఎన్దు - ఇవర్కళై యళవిడమాట్టాలే, అరుకిరుక్కిఅ భాితావానఖరసుక్కు, “ఫలమూలాశినాదాన్తా తాపసాధర్మచారిణౌ ” ఎన్దు-అవర్కళో ఎళిమైశొల్లుకిఅతోరు ఆకారముమ్, “రామస్య చమహత్కర్తృమహంస్త్రాస్రోభవేన్దమ ” ఎన్దు-ఇవర్కళుక్కుజ్జీనవళాకై యాలుమ్, అవకాన్జ్జిలేయెరిచ్చల్ పిఱక్కైక్కాకవుమ్, “బుద్ధ్యా హమనుపశ్యామి నత్యం రామస్యసంప్రతి । స్థాతం ప్రతిముఖేశక్తస్స చాపస్యమహారణే” ఎన్దు- కై యుమ్విల్లుమా యవ్వాణ్ణిశ్శైపుఱపప్పట్టా

లో, నీయో అవర్ మున్నే నిత్యితా యోస్తు అవర్ కళుడై య ఆజ్ఞై శోల్లవ తోరు ఆకారముమ్, ఆక ఆకారత్రయముమ్ విపక్షితమ్.

అతిలోముఱ్ఱుడ ఆకర్షణకార త్రిలో యోజనై యిరుక్కిఱపడి. (తరుణౌ రూపసంపన్నౌ సుకుమారౌ మహాబలా । పుణ్డరికవిశాలాక్షౌ చీరకృష్ణా జినామ్బరౌ) అవర్ కళుడై య పరువవిరుక్కిఱ పడియుమ్, వడివళుకు ఇరుక్కిఱపడియుమ్. శేయలో ఇరుక్కిఱపడియుమ్, * మిడుక్కిరుక్కిఱపడి యుమ్, కణ్ణళుకు ఇరుక్కిఱపడియుమ్, ఓ ఒప్పునై యళుకు ఇరుక్కిఱపడి యుమ్, అవర్ కళిరువర్ కుక్కు ముణ్డిత్తనై పోక్కి, వేతొరువర్ కుక్కు మిలై కాణ్ణెన్ఱితాళో. “ ఎన్నై యితువిలైత్త వీరిరణ్ణుమాల్లరైత్తోళో మన్నవళ ” ఎఱ్ఱు - ఎన్నై యకప్పడ ఇప్పడియాక్కిత్తు అన్దగుణసము దాయమన్టో* ౧. (తరుణౌ) ‘యువాకుమారః’ ఎఱ్ఱుమ్ - ‘యః పూర్వార్వ య వేధ సేనవీయ సేనుమజ్జానయే విష్ణువేదదాశతియవీయ సే ” ఎఱ్ఱుమ్ - “అరుమ్మిన్ఱైయలరై ” ఎఱ్ఱుమ్ - వేచాన్తసిద్ధమాన వర్ధన్తైయివళోరు రాక్షసియానవళో కై యాడ్చియాక చ్చొల్లుకితాళితే. ఇతుతా రాక్ష సికళుక్కు ప్పణియానిరుద్దతితే. “వ్యక్తమేషమహాయోగీ పరమాత్మా సనాతనః । తమసఃపరమోధాతా శఙ్ఖచక్రగదాధరః ” ఎఱ్ఱుళితే మ ణ్డోదరి యుమ్.* ౨. (తరుణౌ) ముక్తరానవర్ కళోడు దశరథవామ దేవా దికళోడువాళియఱ, “కరియానారు కాళై ” ఎఱ్ఱుమ్ - “కాళై పుకుత క్కనాక్కణ్డే ” ఎఱ్ఱుమ్ - ప్రణయినికళై యకప్పడు త్తిక్కొళ్యవతు పరువన్ఱైయిట్టితే. అప్పరువ త్తిలేయాయ్లో ఇవళుమ్ ముఱ్ఱుడ పీడుప ట్టతు.* ౩. (తరుణౌ) ఇవళో బద్ధభావై యాయ్లో పెరుమాళో పక్కలిలే యాకిలో, వై రూప్యమ్ విలై త్తార్ ఇన్ఱై య పెరుమాళో పక్కలిలేయాకిలో, ఇరణ్ణుపక్ష త్తిలుమ్ ఒరుత్తరేయమైన్దిరుక్కు, ద్వివచనాన్తమాకచ్చొ ల్లువా నెన్నెన్నిలో, ‘అన్యోన్యసదృశౌ వీరా’ ఎఱ్ఱుమ్ - అళుకుక్కుమ్

* మిడుక్కు - బలము.

ఓ ఒప్పునై - ఆలక్ష్మీరము.

ఆణ్ పిళ్ళై త్తనత్తుక్కుమ్ ఒరువర్ కొరువర్ కుత్తైయామైయాలుమ్,
 “కృతదారోస్థిభవతిభార్యే యందయితామను” ఎన్ఱుమ్ - “శ్రీమాన
 కృతదారశ్చలత్తణోనామవీర్యవాన్ । అపూర్వభార్యాప్రార్థిత తరూః
 ప్రియదర్శనః । ఏనంభజవిశాలాక్షిభర్తారమ్” ఎన్ఱుమ్- నాన్ కృతవివా
 హనుమాయ్ సిగ్గభార్యనుమాకై యాలే ఉనక్కుయోగ్యసల్లన్, ఇవన్
 ఆకృతవివాహనుమాయ్ వివాహవృణ్ణి వేణ్ణిమెన్ఱిఱ వాళైయై యుడై
 యవనుమాయిరుక్కితాన్, పిన్బుఇవనై భర్తావాకవరియెన్ఱు పెరుమాళ్
 తిరువుళ్ళమాక, అవ్వళియాలే ఇళైయ పెరుమాళ్ పక్కలిలే ఇవళ్
 బద్ధభావైయాక, “కథందానస్యమేదాసీ భార్యాభవతుమర్హసి । ఆర్య
 స్యత్వంవిశాలాక్షి భార్యాభవయవీయసీ ” ఎన్ఱు - అవరడిమైయాన
 వెనక్కు స్త్రీయానాల్ నీయుమ్ అడిమైయావాయి త్తనై, అతువణ్ణులిల
 రక్కరాన పుగ్గళుక్కుచ్చేరాతు, నాచ్చియారాక వాళిలామ్బడి, అవ
 ర్తమక్కుఇళైయనడైయరాకప్పారాయెన్ఱు ఇళైయ పెరుమాళ్ శొల్ల,
 పెరుమాళ్ పక్కల్ తువక్కుణ్ణుమ్, ఆకవిరువర్ పక్కలిలుమ్ తువక్కు
 ణ్ణు, ఇప్పడిబద్ధభావైయాకై యాలుమ్, వైరూప్యకరణ త్రిలుమ్, “విరూ
 పయితుమర్హసి” ఎన్ఱు - ప్రయోజకతాన్ వాయుమ్, “ఉద్భృత్యభిద్గం
 చిచ్ఛేదకర్ణనాసౌమహాబలః” ఎన్ఱు- ఇళైయ పెరుమాళ్ క్రియాకతాన్
 వాయుమాక విప్పడియిరుక్కైయాలే, “తాభ్యాముభాభ్యాంసంభూ
 యప్రమదామధికృత్యతామ్ । ఇమామవస్థాంసీతహమ్” ఎన్ఱు-ఇరువరై
 యుమ్కూట్టాక చొల్లకిఱవళాకై యాలుమ్, ఇడ్డెరువరైయు మొక్క
 చొల్లకిఱాళ్. *౪.(తరుణౌ) “ఇరువరాయ్ వన్దా రెన్మున్నేనిన్దార్”
 ఎన్ఱుమాప్పోలే, ఒరువరిరువరాయ్ వన్దన్తో ఎన్ఱై*యాడళి త్తతు.*౫.(తరు
 ణౌ) తమ్మితమయనానాల్ పరువ త్రిలేయుమ్ శిఱితువేటుపాడుకాణ
 లామిఱే. అప్పడియన్ఱియిలే ఒరువడియాయ్ కాణిరుక్కిఱతు. పునర్నూ
 శమ్ పూశమాయ్ పిన్నాళున్ మున్నాళుమానాల్, అత్తనై వాళిఱెఱ
 యాతిఱే.

ఇవ్వడిపరువత్తైయిట్టు మయక్కుమి త్తనైయాయ్, వడివుతనైన్
 ప్పార్ త్తాల్ పోలియాయరుక్కుమోవెన్నిల్, *౧. (రూపసంపన్నా)
 రూపత్తైప్పార్ త్తాల్ అళికువేణ్డియిరుప్పార్ క్కు అవర్ కళో పక్కలిలే
 ఇరన్దుకొణ్డుపోక వేణ్డువ్వుడియాయ్ కాణ్ *కూడుపూరిత్తుక్కిడన్దపడి.*౨.
 (రూపసంపన్నా) “కామనార్ తాతై” ఎన్ఱు-అన్దకామనకప్పడ, “అన్దాద
 క్కాత్సంభవతి” ఎన్ఱు-ఇవర్ తిరుమేనియి లేక దేశ తిలే ఉత్పన్న నాకైయాల
 న్ఱో అవ్వళికుతానున్డాయ్. *౩. (రూపసంపన్నా) “ఉత్పన్నం ద్రవ్యం
 క్షణం నిర్గుణం తిష్ఠతి” ఎన్ఱి అపడియే, ముఱ్ఱుడవాశ్రయమున్డాయ్ పిన్బుఅ
 వ్వాశ్రయ తిలే గుణగ్ధభున్డాకై యన్ఱి క్కే, “రూపదాక్షిణ్యసంపన్న గీప్ర
 సూతః” ఎన్ఱి అపడియే, రూపతదాశ్రయగ్ధో సహోత్పన్నగ్ధభాయ్ కాణ
 వర్ కళో పక్కల్ ఇరుక్కిఱతు.*౪. (రూపసంపన్నా) “వడివుడై వానోర్
 తలై వసే” ఎన్ఱుమ్ - “అచ్చోనారువరళి కియవా” ఎన్ఱుమ్ - “ఎన్ఱులై
 యాళవారునాళున్న కలత్తాలాళాయ్” ఎన్ఱుమ్ - “కారార్ తిరుమేని
 కణ్డతువే కారణమాప్పేరా ప్పితత్తాత్తిరుతరువన్” ఎన్ఱుమ్ “రామేతిరా
 మేతిసదై వబుధ్య విచిన్ద్రవాచాబ్రువతి” ఎన్ఱుమ్ - పెణ్ణిఱన్దారై
 ప్పిచ్చేన్ద్రో వాయ్ వెరువప్పణ్ణుమ్ వడివుకాణవరతు. అవర్ తప్పియార
 న్ఱో మన్ద్రయార. ఇవర్ కళిరువరుడై యవుమ్ వడివళి కిలేకాణ్ నా
 నుఱ్ఱులుకిఱతు.

ఇవ్వళి కేయాయ్ నైత్తు పార్ త్తాల్ / ఉత్తైత్తిరుక్కుమోవెన్నిల్; *౧.
 (సుకుమారౌ) ముఱ్ఱురాక్షసరాన ఉగ్ధలైప్పోలే యన్ఱుకాణవర్ కళో
 మార్దవమిరుక్కిఱపడి. పూవిలే అన్దైత్తాప్పోలే కాణిరుప్పతు. దృష్టాన్తమ్
 శొల్లుమవర్ కళుమ్, “అతసీపుష్పసజ్జాశమ్” ఎన్ఱుమ్ - “రామమిందీవర
 శ్యామమ్” - ఎన్ఱుమ్ - “పూవై ప్పువణ్ణా” ఎన్ఱుమ్ - “కాయామ్బావణ్ణా”

§ పోలి - అసారము.

* కూడు - గాడె, ధాన్యముపెట్టునది

¶ వాయ్ వెరువ - జల్వింప.

/ ఉత్తైత్తు - కరిసముగా,

ఎన్ఱమ్-పుష్పయైత్తితేశ్లోల్లర్ *2 (సుకుమారౌ) “వడివిణ్ఱైయిలా
మలర్ మకళి మర్మనిలమకళి పిడిక్కుమైల్లడి” ఎన్ఱమ్-“పూవిలోపరిమ
ళైయైమ్ మణ్ణి పరిమళైయైమ్ ఉపాదానమాకవుడై యపిరాట్టి
మారుమ్మిడ అణ్ఱైక్కైయన్ఱిక్కే, అడు తడుత్తుప్పార్ క్కవుమ్ పోరా
తవడియాయ్ కాణవర్ కళి మార్దవమిరుక్కుమ్బడి. *3. (సుకుమారౌ)
“నడన్దకాళి కళి నొన్దవో” ఎన్ఱమ్-“అడియారల్లల్ తవిర్ తవళై వోవె
నేలిప్పడితాన్ నీణ్డతావియవళై వో” ఎన్ఱమ్-“తాళాలులక మళిన్దవళై
వేళోల్” ఎన్ఱమ్ - స్వాభావిక మానవ్యాపార మకప్పడ త్తిరుమేనిక్కు
ప్పొత్తాణ్ఱై అసుకూలర్ వయిలుపిడిక్కుమ్బడియాయ్ కాణవర్ కళి
మార్దవమిరుక్కుమ్బడి. *4. (సుకుమారౌ) దివ్యనానకామనారువనితేః
ఇవర్ కళి ఇళమైన్ఱైప్పారీర్ ఇరణ్డ కామరాయ్ కాణ్ తోల్ ముకిటతు.

(రూపసంపన్న సుకుమారౌ) అపననజ్ఞనాయితే ఇరుప్పతుః
“కన్దర్పఇవమూర్తిమాన్” ఎన్ఱిటపడియే, రూపవాన్దళాయ్ కాణిన్దకా
మన్దలిరుప్పతు “ రామమన్దళరేణతాడితా దుస్సహేన హృదయే
నిశాచరి” ఎన్ఱు - కామనాకవే పరిగ్రహిత్తుచ్చొన్నాళితే.

ఇప్పడి యెభీలు మళి కుమాయ్ దూర త్తిలే యకప్పడుత్తుమళవే
యాయ్, కిట్టియసుభవిక్కుచ్చార్ త్తాల్ ఉడల్ కొడుక్కుమాట్టాతపడి దు
ర్బలరామోవిరుప్ప తెన్నిల్, *5. (మహాబలౌ) “వైయాత్యత్తిల్ వన్దాల్,
“తోల్ తోల్ ముడ నెళ్ళామెమ్మెరుమాన్నా రణలు” ఎన్ఱమ్-“వరైయెడు త్త
వెరుమానుక్కిళి నే నెకవరివళై” ఎన్ఱమ్ - పెళ్ళిటన్దార్ తోల్ ముమ్మి
తిక్కుడుక్కుమ్బడియాయ్ కాణిరుప్పతు. * 6. (మహాబలౌ) “రామస్తుసీ
తయాసార్ధం విజహారబహునృతాన్” ఎన్ఱమ్ - “మైన్దవై మలరాళో
మణవాళవై” ఎన్ఱమ్ శొల్లుకిటపడియే, శృంగార త్తిల్ వన్దాల్, అనేక
ఋతుక్కుళై యెరుపడిప్పడ నడతానిన్దాలుమ్, ఎతిర్ త్తలై అప్రధాన

మాం తామే ప్రధానరామృడికాణవర్కళ ప్రాబల్యమిరుక్కుమ్బడి. అన్తిక్కే, *3. (మహాబలౌ) “కాతలకడల్ పురై యవిళై విత్తకారమర్ మే నినన్దణ్ణ” ఎన్దిటపడి, పరువత్తై యుమ్ వడివక్కై యుమ్ శివస్వై యు మిట్టు పిఱరై ప్పడుకులై ప్పడు త్తిత్తుడిక్కుమ్బడిపణ్ణి, పిన్నై యవర్ కళ నిన్నై విలోరడియుమ్ పుకురాతపడియాం కాణ్ అవర్ కళ ధ్యవసాయ ప్రాబల్యమిరుక్కుమ్బడి ఎన్ఱుపుమామ్.

ఆకవిప్పడిసముదాయ శోభై యిలుమ్ అవయవశోభై మట్టమా యిరుక్కుమోవెన్నిల్, *౧. (పుణ్డరికవిశాలాక్షౌ) అతుకణ్ణుక్కై త్తప్పినా లన్ఱోవేటారు అవయవ త్తిలిఱ్ఱియవొట్టువతు. *౨. (పుణ్డరికవిశాలాక్షౌ) అవై యెల్లాగ్గిటినాలభిక్కుమవై. ఇని యితు అజ్ఞసన్ఱిక్కే, “తూతుశె క్కణ్ణళో కొణ్డెన్ఱువేళి” ఎన్ఱుమ్ - “తామరై క్కణ్ణళో కొణ్డీర్రియా లా” ఎన్ఱుమ్-తూతిలేతోన్ద్రశీనపోతే యభిక్కుమ్బడియాం కాణ్ కణ్ణ భిరుప్పతు. *3. (పుణ్డరికవిశాలాక్షౌ) పుణ్డరికమ్ సితామ్బాజమితే, “సంర క్తనయనాఘోరా” ఎన్ఱు-ఉక్కులై ప్పొలే యెరివిఱ్ఱియాయరుక్కై యన్ఱి క్కే, సుస్రసన్నధవళమానవక్కణ్ణళో ఇరువ్దపడికాణ్. *౪. (పుణ్డరికవి శాలాక్షౌ) రక్షణోపయోగిచూన కరువిఱ్ఱియుమ్ శెవ్విఱ్ఱియుమ్ కణ్ పర ప్పమ్ తమోగుణోదేకత్తాలే నిద్రాకమాయిత మాతల్, రజోగుణో దేకత్తాలే కోపసంర క్తమాతలన్ఱిక్కే, సత్వప్రచురరాకై యాలే అవర్ కళుడై యదృష్టిప్రసాదమిరువ్దపడికాణ్. *5. (పుణ్డరికవిశాలాక్షౌ) అవర్ తామ్, “ఆత్మానంమానుషంమన్యే” ఎన్ఱు-తప్తైమహద్రాకిలుమ్, “య థాకప్యాసంపుణ్డరికమేవమక్షిణీ” ఎన్దిటపడి, అకవాయిఱ్ఱిడన్ద పరత్వ టైక్కోళో చొచ్చిల్లైరానిష్ఠతాయిన్ద్రు క్కణ్ణళో తాణ్. *6. (పుణ్డరికవి శాలాక్షౌ) పాఱ్కడల్ పోలే ఇక్కణ్ణళుక్కుళ్ళవకలమ్ ఒరువగాలోకరై కాణవొణ్ణాతపడియాం కాణిరుప్పతు. *౭. (పుణ్డరికవిశాలాక్షౌ) కణ్ణి

లుణ్డానతేలిపుక్కు పుణ్డరీకతైయైయ* పోలి శొన్నోమి త్తనై పోక్కి, అక
లతైప్పార్ త్తాల్ కడల్ పుక్కార్ కరై కాణమాట్టా తేమయజ్జుమా పోప్పి
లే, “పుడై పరన్దుమిళిర్ న్దుశెవ్వరియోడి నీన్డ వప్పెరియ వాయ్ కణ్ణో”
ఎన్దుమి త్తనై పోక్కి, వేటారు పాశురమిడవొన్డా తుకాణ్,*౨. (పుణ్డరీక
విశాలాక్షా) “ఉయిర్ క్కెల్లామ్ తాయాయ ధిక్కిన్దు తణ్డామరైక్కణ్ణన్”
ఎన్దుమ్- “తడజ్గోళ్ తామరైక్కణ్ విళిత్తు ఇడజ్గోళ్ మూవులగున్దొళి
విరున్దరుళాయ్” ఎన్దుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, బన్దము క్కనిత్యైత్త కమాయ్
త్రివిధకోటియాన ఉభయవిభూతియుమ్ ఏకాద్యోగ త్రిలేకటాక్షిక్కు
వన్ద్రాయ్ కాణ్ కణ్ణలిరుప్పతు.

(మహాబలా పుణ్డరీకవిశాలాక్షా) బలతైక్కాట్టి అవర్ కళై త్తో
ర్పిత్తు, అవర్ కళై, “జిత నైపుణ్డరీకాక్ష” ఎన్దుమ్- తామరైక్కణ్ణనై
విణ్డోర్ పరపున్దలైమకనై” ఎన్దుమ్- ఎఱ్ఱుతిక్కోళ్ వతు కణ్ణళై యిట్టితే.
(మహాబలా పుణ్డరీకవిశాలాక్షా) అవర్ కళళవిలే యీడుపట్టవర్ కళో నే
రాకక్కై వాఙ్గమాట్టాతే, “అవలోకనదా నేనభూయోమాంపాలయ”
ఎన్దుమ్ - “పుణ్డరీకాక్షరక్షమామ్” ఎన్దుమ్ - తామరైక్కణ్ణళాలే నో
క్కాయెన్దుమ్ తిరియనై పణ్ణి క్కాల్ కట్టుమ్బడిపణ్ణవతు ఇక్కణ్ణళికా
తణ్ణళికాణ్. పుణ్డరీకవిశాలాక్షా - సుకుమారా-ఎన్గిఱపదద్వయత్తాలే,
కామర్ కళెన్దుశొల్లిద్రోణ్ణే. అనాల్ పుప్ప బాణరాక వేణుమే, అప్పడిక్కు
క్కణ్డతెన్నెన్నిల్, “కడైక్కణెన్దుమ్ శిజైక్కోలాల నెఱ్ఱాడురువవే
యణ్ణునిలైయున్దళర్ న్దనైవేనై” ఎన్దుమ్బడి, ఎన్నెనిలై కులై త్తపుప్ప
బాణజ్గలిరుక్కిఱపడికాణ్.

అవనువశోభామాత్రత్తాలేయో అకప్పడుత్తువతెన్నిల్,*౩. (చీర
కృష్ణాజినామ్మరా) ఒప్పనై యళికాలు ముచ్చప్పార్ కళో కాణవర్ కళెన్గి
తాళో.*౨. (చీరకృష్ణాజినామ్మరా) “శెవ్వర త్తపుడై యాడైయతన్నేలో

౮ శివిభిక్తై క్క' ఎన్ఱుశొల్లుఱిఱపడియే, ఉభృదుప్పతు మరవురి, మేల్ శా
 ధ్దువతుకలైత్తోలుమాయిధ్ శిరుప్పదు. * ౩. (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ)
 తారుణ్యాదియానగుణ సముదాయత్తైప్పొదిన్దతొరుకీర్థ్ చీర్చైయిరున్దప
 డికాణ్. * ౪. (తరుణౌ రూపసంపన్నౌ సుకుమారామహాబలాపుణ్డరిక
 విశాలాక్షౌచీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) ' కిమివహిమధురాణాం మణ్డనంనాకృ
 తీనామ్' ఎన్ఱిఱపడియే, * వత్తెముఱుకలానఱుషికళు మకప్పడవికృతమా
 మ్బడియిరుక్కక్కడవ అమరవురియుమ్ తోలుమ్ అవర్ కళో వడివిలేశే
 ర్న్దపడియా లే, అళుకు పెల్ శిరున్దపడిరాణ్. * ౫. (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ)
 ఏతేసుమాకవక్లెశాధ్దువమైయుమితే ఆకషకమాకైక్కు. " తాసా
 మావిరభూచ్చొరిస్తయమానముఖాచ్చుజః | పీతామ్బరధరస్స గ్రీవా
 త్తాన్దన్దధమన్దధః " ఎన్ఱిఱపడియే, " పీతకవాడైయుడై తాళువరున్దా
 వనత్తై కణ్డోమే " ఎన్ఱుమ్ - " శెయ్యవుడై యమ్ తిరుముకముమ్ శెజ్గ
 నివాయుమ్కుళులుజ్జణ్డ " ఎన్ఱుమ్ - పెణ్ణిఱన్దార్ వాయ్పులధ్దుమ్బడియా
 య్ కాణ్డిడై యళుకుఱురుప్పతు. * ౬. (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) " ఉడుత్తుక్కు
 త్తైన్దనిఱ పీతకవాడై యుడుత్తుక్కుల త్తతుణ్డ " ఎన్ఱు - స్వరూపజ్జరాళైప్ప
 డువతుమ్ " పెరుమానరైయిల్ పీతకవణ్ణవాడై కొణ్డెన్నే వాట్టన్దణియ
 వీరెశీ " ఎన్ఱు - భోగపరరాళైప్పడువతుమ్ పరియట్టతైయాయిధ్దు.
 * ౭ (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) " రూపసంహననం లక్ష్మీం సౌకుమార్యంసు
 వేషతామ్ | దదర్శుర్విస్త్రి తాకారాః " ఎన్ఱు - స్వరూపధ్యాన పరరాన
 ఱుషికళకప్పడ ఇన్విగవగుణ త్రిలేయుడై కులైప్పడానిన్దార్ కళో. " క
 న్యాకామయతేరూపమ్ " ఎన్ఱుమ్ - " పెల్కొక్కలవనాకమ్ పెణ్ణి
 ఱ్దోముయ్యోమో " ఎన్ఱుమ్ - ఉడఱైబ్బయుకప్పిక్కక్కడవ స్త్రీ కళా
 ఱ్ జ్జాల్ పడచ్చొల్ల వేణుమో.

ఎభివైశొల్లుఱిఱయోజనైయిల్, (తరుణౌ) అవర్ పక్కలితే శర
 క్కుణ్డాకనిన్దై త్తిరుక్కవేణ్డాకాణ్? " నయున్దయోగ్యతా మస్యవశ్యా

* వత్తెముఱుకలాన - వేచినపదార్థమువలె కరినమైన.

మి ” ఎన్నిటపడియే, పూశలుక్కు ఆళాకాతార్ శిలబాలరాయ్ కాణిరు
ప్పతు. నా నేయోవితుశోన్నే ౯ “ బాలోహ్యకృతవిద్యశ్చ సచవే
త్తిబలాబలమ్ | సచాస్త్ర బలసంపన్నో సచయుద్ధవిశాగదః ” ఎన్టు-వెన్
తకప్పనకప్పడ పెజ్జాఱుట్టిలనా (తరుణో) “ యావనేవిషయైషి
ణామ్ ” ఎన్నిటపడియే, విషయప్రవణరాయ్, అన్యపరరాయ్ త్రిరికిటవ
ర్ కళుక్కు మొరు పూశలున్దో పారువతు.

బాలరాసవివ్వళపుమన్తు కాణ్, (రూపసంపన్నా) “ కన్యాకా
మయతేరూపమ్ ” ఎన్టున్- “ రూపేణవనితాజనమ్ ” ఎన్టున్ - స్త్రీ
కళకప్పడుకైక్కు మేనిమినుక్కి త్రిరియు మత్తనైపోక్కి, పురుష
ర్ కళకప్పడుమ్మడియానవాణ్ణై యుడై యవర్ కళల్లకాణ్. (రూపసంప
న్నా) మూగ్గేట్టొన్దుపోలే తోలిల్ సచ్చైయి త్తనైపోక్కి, అకవాలు
లుభీడిలై కాణ్

అతుక్కడియెన్నెన్నిల్, (సుకుమారా) శ్రీమత్పుత్రర్ కళాకై
యాలే శైల్వప్పిల్లై కళాయ్ కాణిరుప్పతు. (సుకుమారా) “ సరశ్వధ
హతస్యాద్య మస్తప్రాణస్యభూతలే ” ఎన్నిటపడియే, కడైక్కణ్ శివన్దు నీ
పార్ క్కుమ్ పాచ్చైయి లే మాయుప్పడియిరుక్కు మవర్ కళో పున్ను
డైయి అత్యుగ్రమాన ఆయుధజ్గలైప్పొఱుక్కు ప్పకుకితార్ కళో.

వడివైప్పార్ త్తాల్ తిఱవియరల్లవాకిలుమ్ కాన్యత్తిల్ వన్దాల్ తిఱ
వియరాయిరార్ కళోవెన్నిల్, (మహాబలా) బలహీనరాస వళవేయన్తు
కాణ్, శ్రమాగతమానరాజ్యత్తై కొడుక్క చెయ్ తేయు మకప్పడ
ఆళమాట్టా తే యొతుజ్గి వెణ్ణాట్టిక్కజ్జి పాకట్టుప్పొరుమ్మడి అత్యన్తబాల
రాయ్ కాణిరుప్పతు. అన్బియిలే, (మహాబలా) బలవాన్గళ తానానాలు
మివర్ కళిరువరుమి త్తనైపోక్కి, ఇవర్ కళుక్కుమేల్ బలమాయ్ వరప్ప
కుకితార్ కళున్దో? “ దృష్టాతత్రమయానారితయోర్త ధ్యే సుమధ్యమా ”
ఎన్నిటపడియే, కాఱ్కుకట్టామ్మడి కుత్తైచ్చరక్కా యిరుప్పొళిరు వెణ్ణాట్టి
యైయుమ్ ముతుకిలే కొణ్ణుతిరికిటవర్ కళో పూశలాడప్పకుకితార్ కళో.

పూశలాడమాట్టార్ కళెన్దు అటిద్దపడియెన్నెన్నిల్, (పుణ్డరీక విశాలాక్షా) విలైవతటియామైయాలే, ఇవళుక్కువై రూప్యమ్ విత్తైత్తోమ్, మేలెన్నా కప్పకుకిఱితోవెన్దు, అవర్ కళో వెళుక్కువెళుక్కువిఱిక్కిఱివిఱ్ఱియిలే కణ్డేన్గాణ్. పుణ్డరీకంసితామ్పాజమితే. (పుణ్డరీక విశాలాక్షా) నీరిత్తామరైయైవఱిలే యిఱుప్పారైప్పోలే, తన్ని అనూననాట్టు క్కవర్ కళాళిత్తనైప్పోక్కి, వెత్తునిలమానకాట్టుక్కాళ్ళన్దైన్దుమిడమ్ అవర్ కళాకణ్ణళ తానేశొల్లి తరుకిఱిన కాణ్.

అవర్ తాజ్గళ శశక్తరానాల్, ఐశ్వర్యత్తాలే పడైయాణ్దు పోర్ త్తైన్దెన్దురుక్కువేణ్డా. (చీరకృష్ణాజినామ్మరొ) ఉడుక్కైక్కొరుపుడ. వైయకప్పడలన్దుయిలే, కాటిల్ మరత్తోలైయుమ్ మాత్తోలైయుము హత్తుత్తిరికిఱవర్ కళో కాళు నేర్ న్దుపడైయాళప్పకుకిఱార్ కళ. (చీరకృష్ణాజినామ్మరొ) ఉడుక్కిఱపుడవైయిరణ్దు మేకజాతీయమాక పెప్పిల్ తో? ఉళ్ళుడైయొన్దుమ్ మేలుడైయొన్దుమాయన్తో ఇరుక్కిఱతు. (చీరకృష్ణాజినామ్మరొ) స్థావర మొన్దుకొడుక్క, జగ్గమమొన్దుకొడుక్క, ఇప్పడి పల్ పక్కలాక ఇరన్దతన్తో ఇతుతానుముడుక్కిఱతు.

పారుపోపపాదనయోజనైయిల్; (తరుణౌ) “ఉంపూడశవర్షః” ఎన్దుమ్మడియానపిల్లై ప్పరువముమ్మన్దియిలే, “అనేకవర్ష సాహస్రీవృద్ధ స్త్వమసిపార్ధివ” ఎన్దుమ్మడి, ముతిర్ న్దపరువముమ్మన్దియిలే, పూశలెన్ద్రాల్ కాట్టుక్కాట్టెన్దువరుమ్మడియాననల్లపరువణ్గాణ్. (తరుణౌ) “యావనే విషయైషిణామ్” ఎన్దుమ్- “రాజ్యకామవిషయావిభేదిరే భవద్విషయ వాసిసః” ఎన్దుమ్-విషయశబ్దమ్ రాజ్య వాచియాకై యాలే, ఇన్నమ్ రాజ్య జ్ఞోళ్ళవేణుమెన్దు, మేలేవిజిగీఱుక్కుళామ్ పరువణ్గాణ్. (తరుణౌ) ఇప్పరువముడైయారొరువరమైన్దిరుక్కు, ఇరువర్ కూడినా లియలాతతుణ్డో?

ఇప్పరువముమ్ యోగ్యతై యుమటియవడిపుపార్ త్తాల్ ఇవర్ కళెన్దు పూశల్ పారువతెన్నుమ్మడి ఆభాసమాయరుక్కుమో వెన్నిల్,

(రూపసంపన్నా) “ సింహచారస్కం మహాబాహుమ్ ” ఎన్నిటపడియే, వేటారు ఆయుధమ్ వేడ్డతడడియవర్కళ్ తోవై యుమ్ మార్పైయు జణ్ణపోతే ఎతిరికళ్ కాల్ వాఙ్మప్పడియాంకాణిత్పుతు. (రూప సంపన్నా) రూపమెట్టుమ్మతిప్పా యిప్పరువణ్ణొణ్ణనుమిక్కైయన్తిక్కే, “ గత్వా సౌమి త్రిసహితో నావిజిత్యనివర్తతే ” ఎన్టుమ్. “ యశ సశ్చై చ క భాజనమ్ ” ఎన్టుమ్ శొల్లకిఱడడియే, అయోధ్యాపరిసరన్దడగ్గి సుబా హుమారీచాది విరోధిపథమ్మణ్ణినత్తాలే పెరుమతిప్పా యిరుక్కిఱవర్కళ్ళల్లవో వెన్టాకవుమామ్.

ఇప్పడివిరోధిపథమ్మణ్ణమిడత్తిల్ వరుత్తతోడేక్లేశితోపణ్ణవతెన్నిల్, (సుకుమారా) అవర్కళ్ ఆన్మైత్తనత్తిల్ వన్దాల్ ఒరువకై క్కుచ్చిటితుశొల్లలామి త్తనైపోక్కి, వడివక్కుకై ప్పార్ త్తాల్ బహుముఖ మాయ్ పొల్లాతాయరుక్కైయన్తిక్కే, అత్యన్తమభిరూపమాయ్ కాణిరుప్పతు. (సుకుమారా) అవర్కళ్ళుమాయ్ చ్చిటిప్పార్ త్తార్ కళాకిల్, మున్నే వన్దనాలిరణ్ణు పేరైక్కొన్టువిడుమళవేయో? “ సదేవగన్ధర్వమనుష్యపన్నగంజగత్సన్తై లంపరివర్తయామి ” ఎన్టుమ్- “ సాగరమేఖలాం వహీందహతి కోపేన ” ఎన్టుమ్-భూమియై యిరున్దతే కుడియాక నశిప్పి యార్కళో?

ఇప్పడి నశిప్పిప్పతు ఎత్తుకై ముతలాక వెన్నిల్, *౧. (మహాబలౌ తోళ్ వలియేకై ముతలాయ్ కాణిరుప్పతు, *౨. (మహాబలౌ) మహాచ్ఛబ్దత్తాలే, కేవలమ్ బాహుబలమేయన్టు, మనోబలము ముడైయ వర్కళ్ళ. కేవలమ్ మనోబలమేయన్టు, బాహుబలము ముడైయ వర్కళ్ళెన్టు ఇరణ్ణై యుమ్నినైత్తువొల్లకితాళ్. *౩. (మహాబలౌ) ఉన్నుడైయ చతురగ్దబలముమ్ అసత్కల్పమామ్మడికాణ్ అవర్కళ్ళబలత్తిఁమికుతి యిరుక్కుమ్మడి. *౪. (మహాబలౌ) నెడుమ్పొతు యుద్ధమ్మణ్ణినాలుమ్ శ్రమమ్తట్టాతపడి, బలాతిబలైకళెన్గిఱ విద్యై కళుడైయరాయ్ కాణిరుప్పతు

ఇప్పడిక్కుశ్రాంతితట్టాతెస్తు అతిసదపడియెన్నెన్నిల్, (పుణ్డరీకవిశాలాక్షా) వెబ్బునిలమాన విక్కాట్టిలే తిరియచ్చెయ్ తేయుమ్, తన్నిలత్తిలే నిన్ఱతామరైపోలే అక్కణ్ణి శెవ్వితానే శొల్లానిన్ఱతుకాణ్ (పుణ్డరీకవిశాలాక్షా) ఎతిరికళెన్ఱాల్ అవర్కళ్ పక్కలిలే ఒరుగౌరవవైప్పణ్ణి శిఱుత్తల్ పెరుత్తల్ శెయ్ కై యన్ఱిక్కే, అవికృతమాయ్ కాణ్ కణ్ణలిరుప్పతు. (పుణ్డరీకవిశాలాక్షా) “ప్రీతివిస్ఫారితేక్షణమ్” ఎన్ఱు-ఎతిరికళైక్కణ్ణాల్ *ఉతావుకై యన్ఱిక్కే, ఓమేనాణిచ్చా లే ఒరుక్కాల్లెక్కొరుక్కాల్ విస్తృతజ్ఞభాయ్ కాణ్ కణ్ణలిరుప్పతు.

ఎతిరికళెన్ఱాల్ ఇప్పడిముకమ్ మలరుకైక్కడియెన్నె! పూశలుక్కెన్ఱుకట్టియుడుత్తు సన్నధరానాల్వో అప్పడియే యిరుక్కలావతు, అనవసరత్తిలేవన్ఱుతోబ్బశినారుణ్ణాకిల్ శెయ్యుమతెన్నెన్నిల్, (చీరకృష్ణాజినామ్మరొ) “సన్నధౌవిచరిష్యతః” ఎన్ఱిఱపడియే, ఉళ్ళుడైయుమిఱుక్కి ఉడమ్బుక్కిడుమిట్టు సన్నధరాయ్ కాణవర్కలిరుప్పతు. (చీరకృష్ణాజినామ్మరొ) కాట్టిలేసర్వవిధసత్వజ్ఞతైయుమ్ వేటైయాడిత్తిరికిఱవర్కళాకైయా లే ఉడైత్తోలుమ్ మరచ్చడైయుమాయ్ కాణవర్కలిరుప్పతు.

ఆకవిప్పడి, “సత్యేనలోకాన్ జయతిదీనాన్ దానేనరాఘవః! గురూశుశ్రూషయావీరో ధనుషాయుధిశాత్రవాన్” ఎన్ఱిఱపడియే, అబలైకళైయ్తూకాలే యచ్చిత్తుమ్, అరికళై బలత్తాలేయభీత్తుమ్, అగతికళై యరుళాలేయభీత్తుమ్, తక్కార్క్కుత్తక్క కరువికళై యుడైయవరాయ్ కాణవర్కలిరుప్పతు, ఆనపిన్ఱు, “వల్లాళ్ తోళుమ్ వాళరక్కణ్ ముడియుమ్ తడై పొల్లాత మూక్కుమ్ పోక్కివిత్రాన్” ఎన్ఱిఱపడియే, నామూక్కఱు ప్పుణ్ణాప్పోలే, నీయుమ్ ముడియఱుప్పణ్ణుపోమిత్తనైక్కి, అవర్కళోడుపుక్కాల్ ఫలియాతుకాణెన్ఱు పరిభవిత్తుచ్చిల్లకితార్:

౧౪.

తాత్పర్యము (౧) రామలక్ష్మణులనవయావనవంతులుగాను, మన్మథుడుమొదలగువారు లజ్జింపదగిన నిరతిశయశాస్త్ర్యముగలవారుగాను, దిరిసెన పుష్పమువలె అతిసుకుమారులయ్యును కార్యకరణసమయములందు ఇంచుకైనను ఆయాసముజేందని మిక్కిలి ఒలముగలవారుగాను, ఎల్లప్పుడు సత్యమున వదలనివారుగాను, వికసించిన తెల్లదామరల పుష్పములవలె వికాలముగాను నిర్మలముగానున్న సేత్రములుగలవారుగాను, నిరుపమానమైన సహజ శాస్త్ర్యముగలవారుగాను, తాము ధరించినవారచీరలచేతను కృష్ణాజినము చేతను మిక్కిలి శోభిల్లుచున్నారనియు శూర్పణఖ రామలక్ష్మణ శాస్త్ర్యమోహితురాలై తనసోదరులైన ఖరదూషణులతోఁ జెప్పుచున్నది.

(౨) రామలక్ష్మణులకు ఇప్పుడు యుద్ధముజేయఁదగిన వయస్సుగూడరాలేదు, తమ శాస్త్ర్యముచేత స్త్రీలనుమోహింపఁజేసిన వారితోబ్రాద్దువుచున్న సుకుమారులుగా తిరుగుటయేగాని మీఁబోటిపిరులయెదుటవచ్చుటకుఁ గూడ ధైర్యములేనిపిఱికితనముగలవారును, తనరాజ్యమును జక్కఁగా బరిపాలించుటకుఁ దగిన శక్తిలేక పోయినను రాజనెడు పేరుతోనైన, ఊరిలోనుండుటకుఁ గూడ శక్తిలేక రాజ్యమునువదలి అడవిచేరి అక్కడిను సుఖముగ సంచరించుటకుఁ బ్రతిబంధకమైన స్త్రీని వెంటఁబెట్టుకొని తిరుగువారును, నాముక్కుచెవులుకొనినపిమ్మట మీవలననేమిప్రమాదము సంభవించునోయని భయముచేతఁ దెల్లదామరవలె తెల్లబోయినకండ్లను దెంచి నలుదిక్కులఁజూచుచున్నవారును, కట్టుటకు వస్త్రములురెండునుగూడ ఒకచోటసంపాదించుటకు సామర్థ్యములేక చెట్లనడిగి కట్టువస్త్రమును, మృగమునడిగిపై బట్టయు కప్పపడిసంపాదించుకొని చాలిచాలకకట్టుకొని యున్నవారుగానున్నారనియు, యుద్ధముజేయ ఖరదూషణులకు ధైర్యముకలుగునట్లు రామలక్ష్మణులకు సనేక విధములైన దౌర్బల్యములను ఆపాదించెను

(౩) కామలక్ష్మణులు యుద్ధమునకు అశక్తముడను వయస్సుగలవారును, శత్రువులను దర్శనమాత్రముచేత వెనుక మరలునట్లుచేయురూపముగలవారును, అనాయాసముగ తమబాహుబలముచేతను మనోఒలముచేతను బలాతిబలాదివిద్యాబలముచేతను శత్రువులను సశింపఁజేయువారును, శత్రువులనుజూచి యెంతమాత్రమువికారముపొందక నిర్భయముగజూచువారునై బట్టలుదట్టిలుగట్టుకొని యుద్ధమునకు సిద్ధముగనున్నారనిగానవారితోమీరుయుద్ధమునకు వెడలివయెడల నా ముక్కుపోయినట్లు మీతలలునుపోవునని ఖరదూషణులను పరిభవించి శూర్పణఖచెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్నిశ్చైతిరువడిక శేశరణమ్.

ఆరణ్యకాణ్డము ౩౦ - ప సర్గము, ౩౯ - ప శ్లోకము.

మూ. తం ద్యప్రస్థా శత్రుహస్తారం మహర్షిణాం సుఖావహమ్ |

బభూవ హృష్టా వై దేహీ భర్తారం పరిషస్వజే || ౧౫.

అర్థము — వై దేహీ- నీతాదేవి, శత్రుహస్తారమ్-పగతురను హింసించువాడును, మహర్షిణామ్ - గొప్పయోగులకు, సుఖావహమ్ - సౌఖ్యముచేయు (వాడునునగు), తమ్- ఆ, భర్తారమ్-పెనిమిటియైనరాముని, ద్యప్రస్థా-చూచి, హృష్టా-సంతృప్తిచిత్తురాలుగు, బభూవ - ఆయెను, పరిషస్వజే - పరిపూర్ణముగ కాంగిలించుకొనెను.

వ్యా. అవతారికై. “చతుర్దశసహస్రాణి” ఇతిప్రక్రియేయా లే, రాక్షసవేష్టేయాడిన పెరుమాళ్ళుడై య యుద్ధాయాసపరిస్థితి న్న మా సతిరుమేనియిల్ రాక్షసశరవ్రాతప్రణారోపణ దివ్యౌషధమాన గాఢా లింగనైవృణ్ణి, పిరాట్టిసన్తై పెద్దాశ్చెన్నిటను.

*౧.(తమ్)“స్త్రియంపురుషవిగ్రహమ్” ఎన్టు-విణ్ణౌషమ్ శెయ్యవే ణ్ణుమ్బడి, రాక్షసభూయిషమాన దేశ త్తిలున్నైక్కొండ్లుపోక వజ్రువేనెన్ట వరై.*౨.(తమ్)“స్త్రియంపురుషవిగ్రహమ్” ఎన్టు-పిరాట్టివాయాలేలిస నుమతమాక, అన్టుతుడజ్జితిరువుళ్ళ త్తిలే*కరువియిరున్డు, వతిసాలాయిరమ్ రాక్షసరైయుమ్ ముడియుముడలుమాక త్తటిత్తుడుతిరవెళ్ళ త్తిలే ముత క్కవిట్టుపిరాట్టియైక్కయైప్పిడిత్తుకొండ్లుకాట్టినవరై.*౩.(తమ్)“ఆదిత్య ఇవతేజస్వీ” ఇత్యాదిపృడియే, వీరప్పాట్టుక్కుచ్చిటువిరల్ ముడక్కుమ్బడి అవతీర్ణ రానవరై. *౪.(తమ్)పడుక్కై త్తలైయిల్ విడుపూవిఱ్ఱున్దుతిరు మేనిశివక్కుమ్ సాకుమార్యాతిశయ న్తైయుడైయవరై.*౫ (తమ్)ఉకప్పా లేఅడుత్తుప్పార్ క్కిల్, నయమాన తేజస్సుక్కుమ్ స్థానమాన తిరుమేని యుడైయవరై.*౬.(తమ్)ముషికళుక్కుప్పణ్ణిన ప్రతిజ్జెయైక్కడలోశై యాకాతపడితలైక్కట్టుకై యాలే పూర్ణ రానవరై. *౭.(తమ్) రత్నఖ వితిమాన శ్చ పాన్నరిమాలైపోల్, శత్రుశరవ్రాత ప్రణాజ్జితమాన దివ్యమజ్జశవిగ్రహత్తై యుడైయవరాయుళ్ళవరై.

(దృష్ట్యా) కరుముకైమాల్లెయై ప్పన్నీరిలే తోయ్ కైడుప్పారై
 ప్పాలే. యుద్ధాయాసపరిస్వీన్నమాన తిరుమేనియై త్తా పారైవ్వియా
 కిటవన్నీరాలే వచ్చయవార్ త్తు. (దృష్ట్యా) అతపాభిభూతరుడైయ శీత
 తటాకప్రవేశమ్బాలే, రాక్షనాశని కరాభిభూతమాన తిరుమేనియై
 త్తాపారైవ్వియాకిట పూర్ణతటాక త్తిలే తోయ్ కైడుత్తు.

(శత్రుహస్తారమ్) ప్రతిపక్ష నిరసనత్తాలే వస్త*పుకరుడమై.
 “సమోహంసర్వభూతేషు” ఎన్నిటపెరుమాళుక్కు శత్రుక్కుళుణ్డోవె
 న్నిల్; “జ్ఞానీత్వాత్తైవ” “మమప్రాణాహి” ఇత్యాదికథాలే ఆశ్రితవి
 రోధికళ్ తనక్కువిరోధికళామి త్తనైయితే.

(మహర్షీణాంసుఖావహమ్) యుద్ధప్రారమ్భద్దడగ్గి, “కింభవిష్యతి”
 ఎన్ఱు - వయిటుపిడిత్తు దుఃఖితరాయరున్ద మహర్షికళుడైయభయన్దీర
 శత్రుక్కుళడగ్గొన్ఱు, అవర్కళుక్కు సుఖావహారాయుళ్ళవరై. (మ-
 హర్షీణాంసుఖావహమ్) తమ్ముడైయపోష్యకుటుమ్బత్తుక్కు సుఖత్తైప్ప
 ణి తమ్ముడైయసత్తైక్కుఆపాదకరానవరై.

(బభూవ) మాలై యుమ్మణముమ్మపోలే అత్యస్తసుకుమారమా
 నవిగ్రహత్తైయుమ్ స్వభావత్తైయముడైయ పెరుమాళ్, కరినగాత్రస్వ
 భావరానముటట్టురాక్షసరోడేయుద్ధమ్ప్రారమ్భి త్తపోతుతుడగ్గి, ప్రేమా
 తిశయత్తాలే సత్తైమాణ్ణుకిడన్దపిరాట్టి, తిరుమేనియిలారు తీర్జ్జియిలేని
 స్త పెరుమాళై క్కణ్ణు సత్తైపెర్నాశెన్గిటతు.

(హృష్టా) ధర్మియుణ్డానాల్ ధర్మవిబ్బటక్కడవతితే. రామ
 సౌందర్యత్తై ముక్కుక్కణ్ణుతిరువుళ్ళమీడువట్టపడి.

*౧.(వై దేహీ) వియర్ వయిర్నలే పిఱన్దిలేనాకిల్, ఎనక్కిప్పే
 టిలైయే. *౨.(వై దేహీ)ఇక్కుడియిల్ పిఱన్దిలేనాకిల్, పెరుమాళెన్నై
 కైప్పిడియారే. *౩.(వై దేహీ)ఇన్నిల త్తిల్ పిఱన్దిలేనాకిల్, ఇన్నిల్లోట్టై

*సౌభ్రాత్రజ్ఞిదైయాతే. అవిల్లోపై సౌభ్రాత్రమిదైయాకీల్, వీర్యశాలై-
యాకథివాకారజ్ఞాడాతే.*౪.(వై దేహీ)ధనుర్భజమాత్రత్తిలేయెన్నె
యుమ్ తమ్మడైయ వంశత్తైయుమ్ పెరుమాళుక్కు అడిమైయాక వెత్తి
క్కిడుత్త వైయర్ ఇన్దవాకారజ్ఞణాల్ ఎన్నడువరో.*౫.(వై దేహీ)
“పుంసాంద్యప్తిచిత్తాపహరిణమ్” ఎన్నిపడియే, సర్వలోకాకన్న కమాన
ఇన్నిలైయై, వియరైయెట్టియనాకాణ్బ తెన్దుపిత్తన్నతిపణ్ణకిటాళ్.
(భర్తారమ్) పాణిగ్రహణవేత్తైతుడజ్జి పతిత్వప్రతిపత్తిపణ్ణిపో
న్దాళ్, ఇపోతతేథాత్వర్థమీడివత్తతా.

(పరిషస్వజే) అలిగనమ్బణ్ణినాళ్. (పరిషస్వజే) పరిపూర్ణ
మాకత్తమునినాళ్. (పరిషస్వజే) పర్యాప్తమాకత్తమునినాళ్.
తముమ్బ మాటుమళపు న్దమునినాళ్. శరవ్రణజ్ఞభాలే వన్దతముమ్బె
ల్లా మాటుమళపుమ్ తిరుములై తడత్తాలే* వేతుకొణ్డాళ్. తాకై
క్కణ్డమరున్దితే. శరవ్రణజ్ఞభుక్కాలిగన మామిడత్తిల్ విన్దోడెన్నా
టోడివాశియైయే. అన్తర్గరుళ్ళుట వెయ్త పుణ్ణుక్కు మరున్దా
నవితు తోల్పురై కీయెయ్త పుణ్ణుక్కు మరున్దాకచ్చెల్లవేణుమో?
ఎన్దిరున్దాళ్. ఒరుకొడి యాకిటతు కొమ్మకొమ్మెచ్చెత్తముని యల్లతు
నిల్లాతితే. (భర్తారంపరిషస్వజే) నిత్యసంయోగస్థితిరూపమానభర్త
త్వాకారమొరుకొమ్మకొమ్మకుణ్డానాల్ తదాధారమాయ్ కొణ్డు
కొమ్మకొమ్మెచ్చెముట్ట పుడర్దు, అత్తైశిఁపిత్తుకొణ్డల్లతు స్వరూపమి
దైయోభార్యాత్వాకారమానకొడిక్కు. భర్తారమవలమై బ్రవభార్యా
యాస్థితిరిష్యతే! అవలమ్బ్యద్రుమంవల్లీస్థీయతేననినాద్రుమమ్” ఎన్దుమా
పోలే.

తమ్-ఎన్నిపదమ్, పెరుమాళుడైయ సర్వాకారజ్ఞలై యజ్ఞాట్టు
కిటతు. ద్యప్రస్థా - ఎన్నిపదత్తాలే, పెరుమాళుడైయ సర్వాకారజ్ఞలై

* సౌభ్రాత్రము - స్నిగ్ధసహవ సము. * వేతుకొణ్డాళ్ - వేడిచేసెను.
‡ ఎయ్త - పాండన,

యుమ్నోక్తి క్కాణక్కణ్ణుడైయాళోపిగాట్టియెన్గిటతు, శత్రుహస్తారమ్-
మహర్షి శాంసుఖావహమ్-ఎన్గిటపద్యభాలే, తన్నోడుకుడబ్బువక్కుణ్ణాన
చేతనర్ క్కు అనిష్టనివృత్తియైయుమిష్టప్రాప్తియైయు మృణ్ణినపోతల్లతు
ఇవనైక్కాణక్కణ్ణిలై ఎన్గిటతు. బభూవ - అత్తలైక్కు అతిశయావ
హాయాయ్ సత్తైవేర్థపడి. హృష్టా - సతిధర్మిణిధర్మాశ్చిన్యస్తే. వై
దేహీ-ఉపకారస్త్వతిపణ్ణుకితాళో. భక్తామ్-తాకార్యమ్ శుమన్దనడత్తి
నారెన్టాళో. తాకార్యమ్ శుమన్ద నడత్తుకై నూవతు, “పితుర్దశగుణం
మాతా” ఎన్దై యాలే, తాపుత్రరక్షణవృణ్ణుకైయితే. పరిషస్వజే-ఆశ్రి
తరక్షణత్తాల్ వస్తకభిష్పక్కుప్పోక్కువీడు అలిజ్జనమ్బాలే యిరున్దతు.
అవదక్కుమ్ ప్రయోజనమతుపోలే కాణుమ్. ౧౫.

తాత్పర్యము — పదునాలుగువేల కంచురథములెక్కివచ్చిన, ఖరదూషణాది శత్రు
వులనెల్లనుసంహరించి మహద్బలకు గుఱిమనుజేసిన శత్రుశరణాల వ్రణాజ్ఞితమైన తిరు
మేనుగల తన భర్తయైన రాముని వీరుడైన విదేహుల కులమునందివరించిన వీరపత్ని
యైన సీతాదేవి కండ్లపండుగగ జూచి ఆనందభరితురాలై గాఢాలిజ్జనముజేసికొని గా
యములకుఁ దనకుచుములచేత నొత్తడమిచ్చి వ్రణములారుసంతపఱకు పరామర్శించెను.

పెరియవాచ్చాన్బిల్వైతిరువడికళేశరణమ్.

కిషిన్క్కాకాణ్ణుము మొదటి-సర్గము, ౭౧ - ప శ్లోకము.

మూ. పద్మ కేసర సంస్కృష్టో వృక్షాన్తర వినిస్సృతః ।

నిశ్శాన్వస ఇవ సీతాయా వాతి వాయు ర్హనోహరః॥ ౧౬.

అర్థము — వాయుః-గాలి, పద్మ కేసరసంస్కృష్టః-తామరపువ్వుల కిష్కలములతోఁ
గలసేడియు, వృక్షాన్తరవినిస్సృతః - చెట్లయొక్క మధ్యప్రదేశమునందుండి బయలుపె
డబునదియునై, సీతాయాః - సీతాదేవియొక్క, నిశ్శాన్వసఇవ - నిట్టూర్పువలె, మనో
హరః-మనఃస్ఫురు ఆకర్షించునదియై, వాతి-వీచుచున్నది

వ్యా.*౧ (పద్మ కేసరసంస్కృష్టః) సర్వప్రాణికభుక్కుమ్ ప్రాణనహేతు
వానకాబ్ధుత్తానే నస్తైసగ్వస్వాపహారవృణ్ణానిష్ఠతీ ఎన్గితార్. ౧౭. (పద్మ

కేసరసంస్కృష్టః) ఇక్ష్వాశ్శ్చకార్యమధూళియ్యైస్తు శెల్లానిష్ఠతు. *3. (పద్మ కేసరసంస్కృష్టః) తామరైయాశ్ కై విట్టపడియాలే, తామరై తామ తుమ్ ప్రతికూలి త్తతు.*౪. (పద్మ కేసరసంస్కృష్టః) “నాదారున్తుదమేవప జ్జజరజః” ఎన్తు-అవశ్ తనక్కుమకప్పడ బాధకమానతు, నమక్కుబాధకమాకచ్చొల్లవేణ్ణావితే.*౫. (పద్మ కేసరసంస్కృష్టః) ఇతినుడై యరాజ సమిరుక్తు మ్బడియే? నత్తైయుమ్మతిక్కిఱితిన్దైయే.*౬. (పద్మ కేసరసంస్కృష్టః) ఇతఱ్ఱడికట్టకికళోన్దైసంసర్గమితే.*౭. (పద్మ కేసరసంస్కృష్టః) ఇత్తై క్కాశ్శైన్దురున్దోమ్, ఇతు కేసరియూరున్దతీ. * ౮. (పద్మ కేసరసంస్కృష్టః) తనక్కుమేలే కూట్టుప్పడైయున్దేడి వారానిష్ఠతు. రూపవాన్దళితే అసహాయశూరరాయుపప్పార్ , ఇతురూపహీనమాకైయాలే తున్దైతేడుమితే.

ఇప్పడిబాధకమాయ్నన్దతాకిల్ అత్తిన్దరుకవే పరిహరిక్కుత్తైన్దై న్నెన్న్, *౧. (వృతాన్తరవినిస్సృతః) దూర త్తిలేకణ్ణుపరిహరిక్కువొణ్ణా తపడి, “కున్ఱూడు పొట్టిల్ నుత్తైన్దు ” ఎన్ఱిఱపడియే, మరగ్గళిలేవన్దుపతి కిడన్దునడువేపుఱప్పడక్కణ్ణుతిత్తనై.*౨. (వృతాన్తరవినిస్సృతః) శెల్వప్పి త్తైళ్ళో వెయిల్ పాతామల్ నిళిలిలేవరుమాప్పోలే, ఇతుపుమ్మరత్తు నిళిలిలేవారానిష్ఠతు. *3. (వృతాన్తరవినిస్సృతః) కీధైపద్మ కేసరసంస్కృష్టః-ఎన్తు సారభ్యమ్శొల్లిత్తు. మరత్తిలే తేగ్గియిడై వెళియాలేకి యొల్లక పుఱప్పడుకైయాలే మాన్ద్యమ్శొల్లిత్తు. మరత్తినిళిలిలేవరుకైయాలమ్, తామరైయిలుళ్ళతేన్దై న్నయళావివరుకైయాలమ్, శైత్యమ్శొల్లిత్తు. ఆక, సారభ్యముమ్ మాన్ద్యముమ్ శైత్యముమ్శొల్లిత్తు. * ౪. (వృతాన్తరవినిస్సృతః) విడాయ్ త్త నత్తై మర త్తడియిలే యొత్తుగ్గ వొట్టుకిఱితిన్దై.

ఇప్పడిబాధకమాయ్ వస్తాల్ నష్టైక్కొణ్ణికలు మిత్తనైయన్తో
 వెన్న,*౧. (నిశ్వాసఇవసీతాయాః) ముఖమ్ పక్కినాప్పోలే ఇరుక్కై
 యాలే, అతువుమ్ శెయ్యప్పోకిఱితిల్లై.*౨.(నిశ్వాసఇవసీతాయాః) మైది
 లియుడైయ మూచ్చుక్కాల్ పోప్పోలే యిరుక్కైయాలే, అవళోతాన్
 మరత్తడియిలే యొళిత్తునిన్ఱు వరుకితాళో వెన్ఱిఱనశైయాలే పోకప్పో
 కిఱితిల్లై. *౩.(నిశ్వాసఇవసీతాయాః) “ఆమోదముపజిఘ్నైస్తాస్వనిశ్వా
 సానుకారిణమ్” నిశ్వాసత్తుక్కు-పరిమళముణ్ణాకి చొల్లక్కడవతితే.*౪.
 (నిశ్వాసఇవసీతాయాః) స్వర్ణనమాయ్*నలికిఱతఱుమ్మేల్ స్తారక
 మాయుమ్ నలియానిన్ఱుతు

ఇప్పడిక్కొత్తకాల్లు తోన్ఱినివళవోవెన్నిల్, (వాతి) కాడుతన్
 ప్పరప్పమ్ తానామ్బడి యులావానిన్ఱుతు. అన్ఱియిలే, (వాతి) ఎన్ఱు-బా
 ధకమెన్ఱు కొణ్ణిపోక వొణ్ణాతపడి తాన్ సంపాది తగన్దత్తాలే తువ
 క్కానిన్ఱుతు. ఇతుతాన్ గన్దవాహమితే.

ఇప్పడిబాధకమాకవన్ఱు తోన్ఱియులావుకిఱుతా నేతెన్నిల్;
 (వాయుః) సరోష్ఠిజీవనహేతువాన కాల్లుకిడి రిప్పడి బాధకమాకిఱుతు,
 (వాయుః) “భీమాన్స్తాద్వాతఃపవతే”ఎన్ఱు-ఇవరుక్కళ్ళై త్రిరికిఱకాల్ శతే
 ఇవర్ తష్టైయజ్జప్పణ్ణి త్రిరికిఱుతు.

ఇప్పడియజ్జప్పణ్ణికిఱపడియెన్నెన్నిల్; (మనోహరః) మేలెఱ్ఱు
 న్దతన్ఱియిలే, ఉళుళుళు పదార్థమకప్పడ అపహరియానిన్ఱుతు. (మనో
 హరః) ఇనియారై పోప్పోలే/ యిన్నా పుచ్చెయ్యానిన్ఱుతు. ఇతులోక త్తిలే
 యొరు వళిప్పటిక్కాఱర్ సమాధియాయ్ నడక్కిఱుతు.

పద్మ కేశరసంస్కృతః- ఎన్ఱైయాలే, తగ్గళై యిన్నా రెన్ఱు అఱియా
 మైక్కుమ్, కణ్ణాల్ ధయప్పడుక్తైక్కాళవున్, అవర్ కళుమ్ భూళనమ్బుణ్ణి
 వరుకితాప్పోలేయిరుక్కిఱుతు. వృక్షాన్తరవినిస్సృతః-ఎన్ఱై యాలే, అ

ర్కళో వక్త్రీహ్నికీఽవర్కళై వరున్దనై యమ్ మరత్తడియిలేపతిడిన్ద్రు,
 అవర్కళో అణుక వన్దవాతే పుటప్పడుమాహ్నిలే యిరుక్కిఱతు.
 నిశ్వాసథవసీతాయాః-ఎనై యాలే, అవర్కళో కైకభీయహ్ని కామేతువ
 క్కుమ్బడి* పణ్డు కణ్డటియుమాహ్నిలేయిరున్ద్రు, ఉన్దుడైయ డోర్ శొల్లీ
 ర్ పేర్ శొల్లీర్ ఎన్టాహ్నిలే, ముకమటిపుశొల్లి యుకప్పిక్కుమాహ్నిలే
 ఇరుక్కిఱతు. వాతి - ఎనై యాలే, కార్యమ్ కై ప్పకురున్దనై యు మవ
 ర్కళో నిన్దవిడత్తిలేనిల్లాతే, పరకుపరకెన్దు సళ్ళురిక్కుమాహ్నిలే యిరు
 క్కిఱతు. వాయుః - ఎనై యాలే, యారేనుమ్ తుడర్న్దపిడిక్కుప్పక్కా
 లో ఉడమోబ్బడుడమ్బు తాక్కానిఱ్ఱుచ్చెయ్ తేయుమ్, కైక్కుప్పిడికొ
 డాతే యిరుక్కుమ్బడియై చ్చొల్లుకిఱతు. మనోహరః - ఎనై యాలే,
 మేలెన్దున్దక్కిల్ చ్చీరై యన్దియిలే, ఉళ్ళుళ్ళతడైయ అపహరిక్కుమ్బడి
 శొల్లుకిఱతు. ౧౬.

తాత్పర్యము:—వాయువు తామరకింజల్కములహిందనుండి బయలు వెడలి చెట్లనీ
 డలలో మెల్లమెల్లగావీచుటచేత కైత్య మాన్ద్య సౌరభ్యములుగలదై నీతయొక్కనిట్టూ
 ర్నును జ్ఞాపకపఱచి దొంగలవలె నాసర్వస్వమును అపహరించుచున్నదని పంపాతీరము
 నందు రాముఁడు లక్ష్మణునితోఁ జెప్పుచున్నాఁడు.

పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళై తిరువడిక శేశరణమ్.

కిష్కిన్ధాకాణ్డము-౨౪-వ సర్గము, ౩౧-వ శ్లోకము.

మూ. త్యమప్రమేయశ్చదురాసదశ్చ జితేంద్రియశ్చోత్తమధార్మికశ్చ
 అక్షయ్యకీర్తిశ్చనిచక్షణశ్చక్షీతిక్షమావాక్క్షతజోపమాక్షః॥ ౧౭.

అర్థము. త్వం-నీవు, అప్రమేయశ్చ-పరిచ్ఛేదింపవలగానివాడవు, దురాసదశ్చ-
 (అనాశ్రీతులకు)పొందవలగానివాడవు, జితేంద్రియశ్చ-జయింపబడిన ఇంద్రియములు
 గలవాడవు, ఉత్తమధార్మికశ్చ-శ్రేష్ఠమైన ధర్మమునుజేయువాడవు, అక్షయ్యకీర్తిశ్చ-
 నశించనియశఁగుగలవాడవు, విచక్షణశ్చ-కుశలుడవు, క్షీతిక్షమావాక్- భూమివలె
 ఓర్పుగలవాడవు, క్షతశోపమాక్షః - నెత్తురువలె నెత్తునైన నేత్రములుగలవాడవు.

వ్యా. అవతారికై. “తతశ్చ రేణాభిహతో రామేణరణకర్కశః |
 పపాతసహసావాలీ నికృత్త ఇవ పాదపః” ఎగ్గిటపడియే, పెరుమాళ్
 తిరుక్కైయిలమ్బూలే నివైవెన్ఱియిలే* మఱుపాడురువ వేళుణ్ణు తత్రైవట్ట
 వాలియానవళ, కుపితనాయ్, “జానేపాపసమాచారం తృణైః కూపమి
 వావృతమ్ | సతాంవేషధరంపాపం ప్రచ్ఛన్నమివపాచకమ్” కిట్టినారై
 విక్రిష్ణుణ్ణుకైక్కుప్పుల్ మాడు కీణతా యిరున్దీర్, అణుకీనారై ముడిక్కై
 కుక్కుప్పొడిమూడు తణలాయిరున్దీర్. ఇప్పడిప్రచ్ఛన్నపాపరాననీర్, పర
 మపావనమాయ్ జటావల్కలరూపమాని ఇత్తాపసవేషత్తై ఎళళెయ్య
 క్కట్టియుడు త్తీరెన్ఱుతుడణ్ణి, “విషయేవాపురేవాతే యదానాపకరో
 మ్యహమ్” ఎన్ఱు-ఉమ్మోడెబ్బళుక్కుక్కాణిత్రాయమ్ భూమిత్తాయమిల్లై.
 || ఎల్లైమయక్కమిల్లై కున్దిరవళుక్కాట్టమిల్లై. ‡ వాణపకై వట్టప్పకై యి
 ల్లై, జ్ఞాతిప్పకై కుడిప్పకై యిల్లై. || పశుమఱిత్తల్ * నిరైశాయ్ త్తల్ శెయ్
 తతిల్లై, ఊర్ పిణక్కు నీర్ పిణక్కు ఇల్లై. పెణ్ పిణక్కు మణ్ పిణక్కు
 ఇల్లై; “నచత్వాంప్రతిజానేహం కస్తాన్తాంహంస్యకిల్బిషమ్” ఎన్ఱు-నాణ్
 తానుప్తైయిన్నా రెన్ఱటియే, ఇప్పడి ఇరుక్క. నిరపరాధరాన నాబ్బిరు
 క్కిటవిడ త్తిలేనీర్ తామేయిడఱిక్కిణ్ణువన్ఱు ఎళళెయ్యకొన్ఱీర్, “మా
 మిహాప్రతియుధ్యస్తమశ్చేనచ సమాగతమ్ | ధర్మలిబ్ధప్రతిచ్ఛన్నః క్రూరం
 కర్త సమాచరే” ఎన్ఱు-ఉమ్మోడేపారవన్ఱవన్ఱ, వేటారువనోడే పోరుకిట
 వణ, ఇప్పడియిరుక్కిట వెన్నైర్పుడితియిలే పుకున్ఱు కొన్ఱు కొడున్దొట్టోల్
 శెయ్తీర్. “వయంవనచరారామ మృగా మూలఫలాశనాః | ఏషాప్రకృతి
 రస్తాకంపురుష స్త్వంనరేశ్వరః” ఎన్ఱు-నాబ్బళో కాడర్, నీబ్బళో నాడర్,

* మఱుపాడురువ - వెనుకకిదూచుకొనిపోవునట్లు. / తాయం - భాగము.

|| ఎల్లైమయక్కం - హద్దునిమిత్తమైనభా)ని ని మన్దిరవళుక్కాట్టం - గృహనిమిత్తమైన

వివాదము ‡ వాన్మకై - దీర్ఘతైరమే || పశుమఱిత్తల్ - పశువులనుచెఱుచుటయు.

* నిరైశాయ్ త్తల్ - పశువులగుఁపులను మర్చి చుకొనిపోవుట. ‡ పిణక్కు - వివాదము.

‡ ఎడఱిక్కిన్ఱు - కాలదువ్వుకొనుచు

నాజ్గో మృగజ్గో, నీజ్గో మనుష్యో, నాజ్గో తిబ్బతు కాయో క్షిజ్గు,
 నీజ్గో తిబ్బతు శెన్నెట్చోటు, నాజ్గో కుడిమక్కో, నీజ్గో రాజా
 క్కో, ఎన్టుమ్ - అధార్యంచర్తమేసద్దీ రోమాణ్యస్థివివర్జితమ్ | అథ
 య్యోణిచమాంసాని త్వద్విధైర్ధర్మచారిభిః" ఎన్టు-వేటైయాడవర్దిరాకిల్,
 కలైత్తోల్ పులిత్తోల్ పోలే యెజ్గో తోల్ యజ్వాక్కళు | క్కుఱున్వత్తో
 లుక్కుఱు ప్పాకిఱతల్ల, ఎజ్గళుడైయ రోమాస్థికళో శవరిశామరజ్గళో పో
 లవుమ్, యానైక్కొమ్బుపులిశాయుకిర్ పోలవుమ్, వినియోగయోగ్యము
 మల్ల, ఎజ్గళుడైయ మాంసమ్ ముట్టుప్పిమానుడుచ్చు ముశలామైయివ
 శ్శోకమాంసజ్గళో పోలేభోజ్యజ్గళల్ల, నిషిద్ధమ్. "రాజహాబ్రహ్మహాగోఘ్న
 శోరః ప్రాణివధేరతః | నాస్తిః పరివేత్తాచ సర్వేనిరయగామిభః" ఎన్టు-
 రాజవధాదికళో పణ్ణినార్కు నరకమేకామజ్గతి ఎన్టుప్పోలే, ఇప్పు
 డైకళిలేయెరుకోటి పరుషగ్గళైచ్చొల్ల, "అధిక్షిప్తస్తథా రామగిహిత్వా
 ద్వానినమబ్రవీత్ | ధర్మమర్థంచకామంచ సమయంచాపితాకికమ్ | అవి
 జ్ఞాయకథంబాల్యాత్ మామిహాద్య విగర్తసే" ఎన్టు- ఇప్పడిప్పారా
 మల్ శొల్లప్పట్ట పెరుమాళుమ్, నీయెరువివేకియాయ వైదికపురుషార్థ
 మఱికిఱాయిలై, తాకికమాన/పల్లక్కుమఱికిఱాయిలై, కిన్నిటిపు కేట్టాల్
 న్యాయానుధానమృణ్ణిన నపైప్పభీక్కిఱాయి తనైయిత్తే. కాణిత్తాయమ్
 భూమిత్తాయమిల్లైయెన్టాయ్, ఇత్తోకూణామియంభూమిస్సలైలవనకా
 ననా" ఎన్టు - మలై మూగ్గిల్ కళోడు శిఱుకాట్టోడు పెరుజ్గాట్టోడు వా
 శియఱ ఇన్దభూమియడైయ వెజ్గళతన్తో? "భూమిః క్షేత్రం కళత్రంచ"
 ఎన్టు-ఎజ్గో కాణియూరాకిఱతుశ్శతువన్తో? ఎలైయెక్కమిలై మన్దిరవ
 మ్మక్కొట్టమిలైయెన్టాయ్, "తవ్వంవయస్యశ్చహృద్యోమేహ్యోకందుగిఖం
 సుఖంచనా" ఎన్టు - సమానసుఖదుగిఖరామ్మడి మహారాజరోడే సఖ్య
 మృణ్ణినోమ్, ఆనపిన్బు, "తేనాహంప్రతిషిద్ధశ్చహృతరాజ్యశ్చ" ఎన్ను
 మ్మడి, ఎలైమాతాట్టమాత్రమన్తిక్కే, నేరాక రాజ్యజైప్పటిత్తుమ్

పరికరజ్ఞే నాలుపేగొడ్డియ శేర్త్తుకొండ్లుమ్ శెయ్తాయ్. వాణ్ పక్తై పక్కిప్పక్తైయిలైయెన్టాయ్, “యథావచ్చాభ్యవాదయమ్! ఉక్తాశ్చనాశిషస్తేన” ఎన్టు-అవణ్ కాలిలే కునిన్దవళవిలు మణ్ణీకరియాతే, వస్తే) జైకేనవానరః! తదావిద్రావయామాసవాలీ” ఎన్టు-ఒన్ శ్లై యుడైయోడే ఓడవడిత్తిలైయో! జ్ఞాతిప్పక్తై కుడిప్పక్తైయిలైయెన్టాయ్, “అయంభ్రాతాసుదారుణః” ఎన్టు-నీయేశొన్నాయ్? అప్పడికొత్తతమ్మియోడే వెలుత్తిలైయో! పశుమణిత్తల్ నిరైకాయ్ తల్ శెయ్తతిలై ఊర్ పిణక్కు నీర్ పిణక్కు ఇలై యెన్టాయ్, అవణ్ కృషి గోరక్షణ వాణిజ్య ముఖర్తాలే అగ్ధార్జన మృణుకీట సురభి ముత్తిటముమ్, పట్టమాక ఎఱుకీట కుడిక్కాడుకళుమ్ కుళజ్జళుమ్ వాణ్ణీ కొండ్జిలైయో? పెణ్ పిణక్కు మణ్ పిణక్కు మిలై యెన్టాయ్, “భ్రాతుర్వర్తసి భార్యయామ్” ఎన్టు-అనుజభార్య చహారముమ్ కిష్కిన్దాపహారముమ్ పణ్ణిత్తిలైయో? నాన్దానుపైయిన్నా రెన్టటియేక్, ఇప్పడియరుక్క నిరపరాధరానవెజ్జలై యిరున్దవిడత్తిలే నీర్ తామే యిడటికొండ్లువన్దు ఎణ్ శెయ్యకొన్ణి రెన్టాయ్, “తాంపాలయతిధర్మాత్తా భరతస్సత్యవాగృజాః! తస్యధర్మకృతాదేశాత్ వయమన్యేచపార్థివాః! చరామోవసుధాంకృతాన్మమ్” ఎన్టుమ్ “త్వాంచధర్మాదతిక్రాంతంకథంశక్యముపేక్షితుమ్” ఎన్టుమ్-నాజ్గళ్ రాజా భరతనుడై యధర్మనిర్దేశకారికళాయ్ దుష్టనిగ్రహమ్బుణ్ణిత్తిరికిటవర్కళ్. నీ కున్ శ్లైమ్ శెయ్తవాతే నీయిరున్ద విడన్డే డివన్దున్నె దణ్ణిత్తోమ్. ఉమ్మోడేపోరవన్దవనల్ల, వేటొరువనోడేపోరుకీట వణ్, ఇప్పడియరుక్కిటవెన్నైకొన్ణి రెన్టాయ్, “వధ్యన్తివిముఖాం శ్చాపిసచదోషోత్రవిద్యతే! అయుధ్యక్ ప్రతియుధ్యక్ వాయస్తాచ్చాఖామృగోహ్యసి” నమ్మోడేపోరాతోఢియవుమామ్, కెట్టోడవుమామ్, ఉన్నైకొండ్లాలొరుదోషముమిలై, నీయోబరుకురజ్జణ్ణి రాజాక్కళ్ శొల్లుమాప్పోలే శొన్నాయ్. నాజ్గళ్ కాడర్, నీజ్గళ్ నాడర్, నాజ్గళ్ మృగజ్గళ్, నీజ్గళ్ మనుష్యర్కళ్, నాజ్గళ్ ఫలమూలాశికళ్, నీజ్గళ్

రాజాన్నభోక్తాక్కుళో, నాగ్గళో కుడిమక్కుళో, నీగ్గళో రాజాక్కుళో. ఎన్టాప్పోలే అప్రయోజనమాకచ్చిలతు శోన్నాయ్, “భరతఃకామవృత్తానాం నిగ్రహేపర్యవస్థితః” ఎన్టుమ్-“మృగవక్షిమనుష్యాణానిగ్రహప్రగ్రహావపి” ఎన్టుమ్-ఎగ్గేనుమ్ తిరియిలుమామ్, ఏతేనుమ్ జాతియాకిలుమామ్, ఏతేనుమ్ తిన్నిలుమామ్, ఇప్పడి భవ్యరాకిలుమామ్; దుష్టనిగ్రహమ్ రాజాక్కుళుక్కుడు త్తతుకాణ్. ఎగ్గళుడైయరోమాస్థిమాంసగ్గళోనిసిద్ధగ్గళో, ఇప్పడిఇరుక్కునిష్ప్రియోజనవ్యాపాదనమ్బుణ్ణిసీరెన్టాయ్; “వాగురాభిశ్చ పాశైశ్చ కూటైశ్చ వివిధైర్నరాః | ప్రతిచ్ఛన్నాశ్చదృశ్యాశ్చనిఘ్న నిస్తబవహ్వా మృగాః” ఎన్టు- రాజాక్కుళానవర్కళో రోమాస్థిమాంసాదికళాకిఱ ప్రయోజనగ్గళై యొట్టియవుమ్, మృగగ్గళాలే నాడట్టియప్పక్కాల్, జనపదహితార్థమాకవుమ్ వేట్టెయాడువతాయుమ్. వలెకట్టి వత్తైత్తుమ్ *కణ్ణి కట్టిప్పిడిత్తుమ్ ఊట్టి | చ్చతిత్తుమ్ *పార్వైమాళవైత్తుమ్ ఒళిత్తునిన్టుమ్ కొల్లక్కడవరాయ్ కాణిరుప్పతు. రాజవధమ్బుణ్ణినార్క్కునరకమేకాణుగ్గతియెన్టాయ్, “ఔరసీంభగిసీంవాపి భార్యాచాప్యనుజస్యయః | ప్రచరేద్వానరఃకామాత్ తస్యదణ్డోవధస్తృతః” ఎన్టు-రాజవధమ్బుణ్ణినాలన్టోకుఱ్ఱముళుతు, నీయెరుకురణ్ణు. అనుజభార్యాపహారమ్బుణ్ణినాయాకైయాలే దణ్డ్యే. “రాజాత్వశాసనాత్పాపంతదవాప్నోతికిల్బిషమ్” ఉన్నైదణ్డీయాతపోతుతా నమక్కుపాపమ్వరుమి త్తనై ఎన్టిప్పడైకళిలేతిరు త్తమాకచ్చిలవార్తైకళైయరుళిచ్చెయ్య, వాలియుమ్. “ప్రత్యువాచతతోవాక్యం ప్రాజ్ఞలిర్వాసరేశ్వరః | యత్త్వమాణసరశ్రేష్ఠ తదేతన్నాత్రసంశయః” ఎన్టు-ఉడక్ పట్టు శాన్తనాక, ఇప్పడి భుజయుద్ధత్తాలుమ్ వాగ్యుద్ధత్తాలుమ్ వాలియైచ్చెన్టు కొన్టువెన్టికొన్టు పెరుమాళ్ నిఱ్ఱిఱవళవిలే, భత్యువధజనితమాన శోకక్రోధగ్గళాలే విక్కుతైయాయ్, ఎన్నాన్డకనై కొన్టు

వనై వాయాఽటవై యవేణుమెన్టు కట్టియుడుతుపన్ద తారై యానవళి,
 “సాతంసమాసాద్యవిశుద్ధసత్వా” ఎన్టు- పెరుమాళైక్కణ్డు తత్సన్నిధి
 నూహఃత్వత్రాలేకోపన్దణిన్దు సత్సమ్ తలై యెడుత్తు, “సత్వాత్సంజాయ
 తేజ్ఞానమ్” ఎన్టు- సత్వకార్యమాన జ్ఞానమృతిన్దు శెళివున్దశిదై యళా
 కై యాబుమ్, అవ్వనువై యెరుహాకియాక సాత్మాత్కరిత్తు నిర్ణయమ్
 పణ్ణి, వై య్యుప్పక్కవాయాలే వాత్తుత్తుకితాళి. “తస్మిన్దృష్టేపరావరే
 భిద్యతేహృదయగ్రన్ధిశ్చిద్యనై సర్వసంశయాః! క్షీయన్తేచాస్యకర్మాణి”
 ఎన్టు-భగవత్సాత్మాత్కారమృతిన్దుల్ ప్రతిబన్ధకమ్సోయ తత్త్వానుభ
 వమృణ్ణకున్దుతై యిత్తై యితే.

శ్రీవాల్మీకిభగవాన్, అల్లాత ఋషికళై యున్ వేదజ్ఞతై యుమ్బాలే,
 “అలోడ్యసర్వశాస్త్రాజివిచార్యచపునఃపునః! ఇదమేకంసునిష్పన్నం ధ్యే
 యోనారాయణస్సదా” ఎన్టుమ్- “వేదశాస్త్రాత్పరంనాస్తి నదైవం కేశ
 వాత్పరమ్” ఎన్టుమ్- “నాస్తి నారాయణసమోనభూతోనభవిష్యతి”
 ఎన్టుమ్- “సత్వత్సమోస్త్యభ్యధికః కుతోన్యః” ఎన్టుమ్ - “అగ్నిర్వైదే
 వానామవమోవిష్ణుః పరమః” ఎన్టుమ్ - “సతత్సనుశ్చాభ్యధికశ్చదృ
 శ్యతే” ఎన్టుమ్-యస్తాత్పరంనాపరమస్తికించిత” ఎన్టుమ్-సతస్యేకేశ్చన”
 ఎన్టుమిత్యాదికళాలే, తామ్తామ్ భగవత్పరత్వోపపాదనమృణ్ణత్తుడన్ణి,
 “నమోహిరణ్యగర్భాయహరయేశ్కరాయచ” ఎన్టుమ్-“రుద్రాణాం
 శక్కురశ్చాస్తి” ఎన్టుమ్ - “సబ్రహ్మసశివస్సేంద్రః” ఎన్టుమ్-వచనాన్తరజ్ఞ
 కాలే సామ్యశక్తై పణ్ణుమ్బడియావతు, “విశ్వాధికంరుద్రంబ్రహ్మకార
 ణకారణమ్” ఎన్టుమ్-“విశ్వాధికోరుద్రోమహర్షిః” ఎన్టుమ్-“నకిరన్ద్ర
 స్త్వదుత్తరోనన్ద్యాయానస్తివృత్రహా” “అకాశ ఏభ్యోజ్ఞాయాన్
 ఆకాశఃపరాయణం” “శివ ఏవధ్యేయః శివజ్కురః” ఎన్టుత్యాదికళాలే,
 దేవతాన్తరజ్ఞభినుచ్చైయ నాధిక్యశక్తైపణ్ణుమ్బడియావతు, ఇతల్లు
 పూర్వాపరజ్ఞభుమ్ ధర్మిగ్రాహక ప్రమాణజ్ఞైన్దు సామానాధికరణ్య

వాక్యజ్ఞభుక్తుమ్ అస్తర్యాని పర్యంతానుసంధానతాలే యెష్టుమ్, అవ్యోదేవతైకతై చ్చొల్లకిఱ ప్రదేశజ్ఞ తానుమ్, “క్రయ్యోయం గౌర్భహుక్షీరాసాధ్వీచ ” ఎన్టు-విలైప్పశువైప్పోరప్పొలియచ్చొల్లమా ప్పోలే, తత్వపరమన్టు, ప్రశంసాపరమెన్టుమ్, ఆకాశస్థానావామదేవేన్దు ప్రహ్లాదాదికభుక్తు పరత్వమ్పరిలాయిత్రు దుద్రాదికభుక్తుపరత్వమ్పరు పశ్చెన్దిఱతుల్యన్యాయతాలుమ్ ఉపపాదిక్కువేణ్ణి క్లేతబహుళమాయితాత పడి, ఆస్త్రీబాలమ్ ప్రసిద్ధ వైభవర్ పెరుమాళై స్థటివిక్కైక్కాక, తారాజ్ఞదాదిగళైయిట్టు తత్వనిర్ణయమృణ్ణుకీతాన్.

ఇతిల్, “సుసంవృతంపార్థివలక్షణైశ్చతంచారునేత్రంమృగశా బనేతా” అదృష్టపూర్వంపురుషప్రధాన మయంసకాకుత్స్థ ఇతిప్రజ్ఞై” ఎన్టు-ఇష్టైక్కుమున్నుకణ్ణటియాతిరుక్క్చెయ్తేయుమ్, తిరుమేనియిల్ స్వయంపరిత్తుక్కిడక్కిఱ రాజలక్షణజ్ఞాలుమ్, “రామగిమలప్రతాక్షః” ఎన్టు-అసాధారణమాన కణ్ణళికాలుమ్, ఎన్నుడైయ భర్తావైక్కొన్టు పె రుమాళివరెన్టుఱిన్దొళెన్టు సాలభ్యత్తిలేయెరుయోజనైయుమ్, “సుసం వృతం పార్థివలక్షణైశ్చ” ఎన్టు-సాలభ్యచిహ్నజ్ఞాలేమతైన్దిరుక్కుచ్చె య్తేయుమ్, చకారసూచితమానపరత్వచిహ్నజ్ఞాలుమ్, “యథాక ప్యాసం పుణ్డరికమేవమక్షిణీ” ఎన్టు - పరత్వసూచకమాన తిరుక్కుణ్ణ ళాలుమ్, “కణ్ణవాత్తాన్దనతేయులకెననిన్టాన్” ఎన్టునిగ్గిలెమ్మికిఱపు రుష ప్రాధాన్యతాలుమ్, “అయంసకాకుత్స్థ ఇతిప్రజ్ఞై” ఎన్టుమ్ - “ఆయర్ పుత్తిరన్లనరున్దెయ్వమ్” ఎన్టుమ్-ఇచ్చక్రవర్తిత్తిరుమకనార్ అప్పగవస్తుతానెన్టుఱిన్దొళెన్టు పరత్వత్తిలొరుయోజనైయుమితే. అవిన్ద రణ్ణైయుమ్శేర్త్తు యోజిక్కిఱతు.

*౧. (తప్తమ్) ఇవభుడైయ భర్తృభక్తియిరుక్కిఱపడి రాజాక్కుళై యుమకప్పడ త్వుజ్జురిక్కితాళో *౨. (తప్తమ్) మేలే అప్రమేయశ్చ-ఎన్టు

తుడగ్గి ఏఱుప్పకుఁగిఱగుణభార తుక్కు అధిష్ఠానముఁజ్ఞామ్బడిఆశ్రయన్దన్నై
 కిప్పారిక్కితాళ్. *3. (త్వమ్) “గుణానామాకరోమహాన్” ఎఱిఱపడియే,
 అనవధికాతిశయాసజ్ఞేయ కల్యాణగుణగణభజ్జెయ ఒరు*శిఱజ్జేయా
 మ్బడియానస్వరూప త్రిక్ కనమిరున్దపడియెన్. *౪. (త్వమ్) రావణదున్దుభి
 ప్రభృతికలైయకప్పడ తలైయట్టిత వాలియైక్కొన్టువెన్టిక్కొన్టు ఒన్టు
 మ్ శెయ్యాతారై పోలేనిన్దనిలైయెన్టాళ్. *౫. (త్వమ్) వాలిక్కజ్జిఁగిడి
 జ్జడైన్దుకిడన్దమహారాజరుక్కకప్పడ వెల్లికోడుత్తు శరణాగతవత్సలరా
 ననీర్. *౬. (త్వమ్) స్త్రీ బాలక్ కళాన నాజ్గుళుమకప్పడమతియాతే నన్దు
 కిట్టుమ్బడియాననీర్. *౭. (త్వమ్) వస్తువై వస్తువైర మాకుమాపోలే
 వాయారవైయవన్దవెన్నైవాళ్ తుమ్బడి పణివై తనీర్.

నీవాల్ తుక్కైక్కిరుప్పట్టాయాకిల్, అతుతన్నై తుడజ్గులాకాతోవె
 న్న, *౮. (అప్రమేయః) ఉపైయుమటియాతే ఎన్నైయు మటియాతేము
 కజ్జోళ్ళలామోవెన్టుపార్ త్తే, అతుముకజ్జోళ్ళవొణ్ణాతాయిరున్దతు. *౯.
 (అప్రమేయః) నానేయన్టు, “వేదాహమ్” ఎన్టుతుడగ్గినవేదభ భకప్పడ,
 “మహాన్తమ్” ఎన్టుమ్-“కణ్ణత్థావేద” ఎన్టుమ్- మీళుమ్బడి యన్తోడి
 మ్బుడైయఅపరిచ్చేద్యత్వమ్. *3. (అప్రమేయః) ప్రమావిషయః-ప్రమేయ
 మితే. ప్రమేయాకిఱతుతాన్ సమ్యగనుభవమితే, అతావతు-ప్రత్యక్షాను
 మానాగమజన్యజ్ఞానమితే. అవై మూన్టుక్కుమ్విషయమల్లీరాయిరున్దీర్.
 “ససన్ద్ర శేతిష్ఠతిరావమన్య సచక్షుషావశ్యతికశ్చనైసమ్” ఎన్టుమ్-“క
 డ్దిలి” ఎన్టుమ్శొల్లుకిఱపడియే, ప్రత్యక్షజ్ఞానవిషయమల్లీరాయిరున్దీర్.
 దృష్టానుమానత్తిల్ వ్యాప్తిగ్రహణత్తుక్కు ప్రత్యక్షయోగ్యమల్లామై
 యాలుమ్, “సతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే” ఎన్టుమ్-ఒత్తార్ మికా-

న్ద ఏఱుప్పకుఁగిఱ-అధికముగప్రవేశించెడు, అనగా, వర్ణించెడు శి పారిక్కిరాళ్-విస్తరిం
 చుచున్నది. * శిఱజ్జే - చారెడు, అనగా స్వల్పము. శి కిడజ్గు - చెరసాల.

| వాయార - నోటినిండ.

+ ఒరుప్పట్టాయాకిల్ - సమృద్ధిచిన్నయెడల.

రైయిరై చూయమామాయ” ఎన్టుమ్దృష్టా న్తమిల్లాపైయాలమ్, సా
మాన్యతోదృష్టానుమాన త్తిల్ వ్యాప్తిగహణదశైయిల్లై. సర్వకర్తృనుగ
తమాక, కర్తృవశ్యత్వదుఃఖిత్వాయాసిత్వాప్రయోజనత్వభిన్న త్వాదియా
న అపురుషార్థభిల్ వ్యాప్తిబలన్దన్నా లే పరుకైయాలమ్, పక్షధర్త తాబ
లత్తుక్కు నిత్యనిర్దోషధర్మిగ్రాహక శ్రుతిబలత్తా లే త్రివిధకారణము
మాయ్, సకలేతరవిలక్షణముమాక అన్యధైవసిద్ధికైయాలమ్, అను
మానజ్ఞానవిషయమల్లీర్. “యతోవాచోనివర్తంతే అప్రాప్యనుససా
సహ” ఎన్టుమ్- “నేతి నేతి” ఎన్టుమ్- “యతోనవేదమనసా సహేన
మనుప్రవిశే నితధై వమానమ్” ఎన్టుమ్- వేదజ్ఞభుమ్ పరిచ్ఛేదిక్కుమాట్టా
పైయా లే ఆగమజన్యజ్ఞానత్తుక్కుమ్ విషయమల్లీర్.*౪. (అప్రమేయః)
ప్రమాణజ్ఞభుక్కు విషయమల్లీరెన్టుమిడమ్ శొల్లవేణుమో.*౫. (అప్రమే
యశ్చ) ఇవర్కతైచ్చొల్లవేణుమో? “సోఽజ్ఞవేద యదివానవేద” ఎన్టు
మ్ - “తనక్కున్త౯దశై యతిపరియానై” ఎన్టుమ్- స్వతస్సర్వజ్ఞరా
నదేవర్ తమక్కున్త౯పరిచ్ఛేదిక్కు విషయమో? *౬. (అప్రమేయశ్చ)
నిత్యత్వత్ కాల*పరిచ్ఛేద మిల్లై. విభుత్వాత్ దేశపరిచ్ఛేద మిల్లై.
ప్రకార్యన్తరాభావాత్ వస్తుపరిచ్ఛేదమిల్లై. ఆకవిప్పడి త్రిప్రకారత్తా
లుమ్ త్రివిధచేతనరుక్కుమ్ త్రివిధకారణజ్ఞాలుమ్ త్రికాలతిలుమ్
పరిచ్ఛేదిక్కువొణ్ణాతవరన్తో?

* ౧. (త్వమప్రమేయః) మున్నే వస్తునిల్కుమెన్దైక్కు మెయ్తానెన్ది
అపడియే, ఎకకణ్ ముకప్పే నిల్కుచ్చెయ్ తేయుమ్ ఎట్టప్పోకితిల్లై.*౨.
(త్వమప్రమేయః) అయమ్-ఎన్నుమ్బడి, సన్నిహితదేశ వర్తమానకాల
సంబంధియా యిరుక్కుచ్చెయ్ తేయుమ్, సః-ఎన్నుమ్బడి, విప్రకృష్టదేశ
కాలాన్తరవర్తికళైప్పోలే అశవిడప్పోకితిల్లై.*౩. (త్వమప్రమేయః) కణ్ణి
ట్టుప్పార్ త్తనాతే ఎళియారాయుర్నీర్. నెజ్జిట్టుప్పార్ త్తనాతే అటి

యారాయరున్దిర్. “నచక్షుషాగృహ్యతే” “మనసాతువిశుద్ధేన” ఎన్నిట ప్రమాణమ్ పాయ్యాయరున్దతు. *౪. (త్వమప్రమేయః) “అవష్టభ్యచతిష్ఠ చందదర్శధనుహజితమ్” ఎన్టు - కై యుమ్ విల్లుమా యెళియారాయరు క్కిఱనీర్, “తమగః పరమోథా తా శబ్దచక్రగదాధరః” ఎన్టు - కై యుమ్ శబ్దచక్రజ్ఞమానపరపస్తు వాయరున్దిర్. *౫. (త్వమప్రమేయః) పరత్వమ్ ఎట్టవొణ్ణా లెన్దిరున్దోమ్ - సౌలభ్యద్దాను మెట్టపోక్కిటితిల్లై. *౬ (త్వమప్రమేయః) ఒరుపరికరముమిన్టు క్కే తనిమైప్పట్టాప్పోలే యరుక్కిఱనీర్, “అనుభావవిశేషాత్తు సేనాపరివృతావిన” ఎన్నిటపడియే, అపరిమిత పరికరరైప్పోలే ఉట్టాళ్ళవొణ్ణా తపడియాయరున్దిర్. *౭. (త్వమప్రమేయః) పితృని యోగత్తాలే తాపసరాయ్ వనివాసమ్మణ్ణా పోన్దిర్, విరాధఖరకబద్ధవా లిప్రభృతికళైక్కొన్టు తిరియానిన్దిర్. ఉమ్ముడైయ నినైవుమ్ శెయలుమ్ అఱుతియిడప్పోక్కిటితిల్లై.

అన్తఃకరణత్తుక్కు ఎట్టవొణ్ణా తెన్దొట్టిన్దొల్ బాహ్యకరణ స్తనన్తు ఎట్టలా మోవెన్దిరున్దోమ్, *౮. (దురాసదశ్చ) అతువుమ్ శెయ్యవొణ్ణా తపడియాయరున్దతు. మనస్సాల్ కిట్టవొణ్ణా లైయో శరీరత్తాల్ కిట్టలాకిటతు. *౯. (దురాసదః) “విష్ణురారాధ్యతేషన్ధాః” ఎన్టుమ్ - “మహాజనోయేనగతస్సవన్ధాః” ఎన్టుమ్ శొల్లుకిట నల్ వట్టియిలేపోవార్క్కు క్కిట్టలామత్తనై పోక్కి, “పథస్థలితమ్” ఎన్టుమ్ - “వట్టి తిక్కై తలమరుక్కిన్దే” ఎన్టుమ్ - వట్టికెట్టు నిన్టవర్కళు కొరుకాలుమ్ కిట్టవొణ్ణా తా యారానిన్దతు. (దురాసదః) “షదిల్ విశరణగత్యవసాదసేషు” ఇతే, అప్పడి, *౩. విశరణార్థయాయ్, పాడియాక్క వెన్టుచార్త్తాల్, “సుసూక్ష్మమ్” ఎన్టు - సూక్ష్మద్రవ్యమాకై యాలే, స్థూలపదార్థ మ్బాలే పాడియాక్కవొణ్ణా తు. *౪. గతియాయ్, నిన్టవిడత్తిలుమ్ *కడక్కవడిక్క వెన్టుచార్త్తాల్, “విభుమ్” ఎన్టు - ఎఱుమ్పరన్దుళనాకై యాలే కడక్కవడిక్కు పోక్కి కాతు. *౫ అవసాదన

మాయ్, ముడిక్క వెన్టపార్ త్రాల్, “నిత్యమ్ ఎన్టు-సర్వకాల సత్తాకై
యా లే, కాదాచిత్కమాన నాశమ్బుణ్ణావొణ్ణాతు. ఆక, “ నిత్యంవిభుం
సర్వగతంసుసూక్ష్మమ్ ” ఎన్దిరుక్తైయా లే, ఇవై మూన్టుమ్ శైయ్యము
డియా తెన్టుమామ్. వాలివధకుపితరానవర్క భుమ్ వన్దడర్న్దు ప్రతిక్రియై
పణ్ణలామో వెన్దిరున్దోమ్,*౬.(దురాసదః) అప్పడివరువార్క్కు అణు
కవుజ్జూడవొణ్ణాతపడి యాయరున్దిరెన్నుమామ్. బాహ్యకుదృష్టిక భుడై
యకుతర్క్కు జ్ఞా లేదూషిక్కు-లామో వెన్దిల్; *౭.(దురాసదః) “తరో-
౭ ప్రతిష్ఠశ్చ త్ర యోవిభిన్నానచాన్య షేర్దర్శనమస్తికించిత్ । ధర్మస్య
తత్త్వంనిహితంగుహయామ్” ఎన్దిటపడియే, “ ఉభక్-శుడర్ మికుశురుతి
యుళ్ ” ఎన్టు-వేదగు హైయి లే సురక్షితమాకై యా లే, * తర్కాభాసజ్ఞ
భా లే యాతల్ * ఒరు త్తలై మాన్ దమాన శ్రుతిస్మృతి కభా లే యాతల్
(అవిచార్యరాయరున్దిరెన్టు ప్రమామ్.

ఇప్పడి అప్రమేయదుర్ధర్మ త్వజ్ఞభా లే దృష్టరాయ్, పరదారాజ్య
జ్ఞతై ప్పటిత్తా భువతాక కొన్టి రెన్దిరున్దోమ్,*౮.(జితేన్దియశ్చ) అప్పడి
యన్దియి లే మహారాజర్క్కు కొన్డు త్త పడియా లే విషయ చపలరన్ది
యి లే యిరున్దిర్.*౯.(జితేన్దియః) ఇన్దియజ్ఞభుమడక్లాతే కణ్డవిషయ
జ్ఞలిలేచపలజ్ఞభాకై యన్ది కే, అవై యుమ్ముడైయ కీర్తేయడజ్ఞుమ్బడియ
ముక్కి యాశవల్లిరాయరున్దిర్.*౩.(జితేన్దియః) ఆరేసు మొరు పురుష
నుమ్ వలేసు మొరుక్రీ యైక్కిట్టినాల్ వటిట్టుప్పార్క్కు క్కుడనతాయి
న్ దీరుప్పతు. అప్పడియిరుక్కు, “నరామసిపరదారాంశ్చచక్షుర్భ్యామపిప
శ్యతి” ఎన్దిటపడియే, ఇత్తనైపోతు నాన్ నిట్కిటవిడ త్తిల్ ముకజ్జొడు
త్తుప్పారాతేనిట్టతే! ఎన్నవిరక్తరోవివరెన్టాళ్.*౪.(జితేన్దియశ్చ) “ప
శ్యత్యచక్షు సృశ్యచోత్యకర్ణః” ఎన్టుమ్-“అపాణిపాదోజవనోగృహీతా”
ఎన్టుమ్-“సర్వేన్దియైరపి వినా సర్వం సర్వత్రపశ్యతి” ఎన్టుమ్-నాట్టో

పాతిక్కువై పడై తీర త్తనై పోక్కి, నాట్టారైప్పోలే ఇన్దిరియాధీనప్రవృత్తియన్దియిలే యిరున్దిరెన్నుమామ్.*౫. (జితేన్దిరియః) “దుర్గ్రహం మన సాప్యన్దైర్దిరిన్ది మైరపిదుర్జయమ్” ఎన్టుమ్-“మనసుణ్ వళవిలకపాతి యుణ్ వవై యిలక” ఎన్టుమ్ శొట్టకీఱపడియే, నాట్టరుడై య బాహ్యన్దరకరణజ్గభుక్కుఎట్టవొణ్ణతపడియాయిరున్దిరెన్టుమామ్.*౬ (త్వంజితేన్దిరియః) “అహల్యామైజారన్సురపతి రభూదాత్త తనయాం ప్రజానా ధోయానీ దభశతగురోరిన్దురబలామ్” ఇత్యాదిప్పడియే, ఎజ్గళ్ మా మనారాన ఇన్దిర అహల్యాజారనానా, అవనుక్కుమేలాన బ్రహ్మ సుతాభిలాష మ్మణ్ణినా, ప్రకాశకనానచన్దిర గురుదార ద్రోహీయానా, ఆదిత్యపుత్రరాన మహారాజరుమ్ ఇన్దిపుత్రరాన వాలియుమ్ ఎన్నళవిలేపట్టపాడితు, విత్వామిత్ర మేనకాచపలనానా, ఇప్పడియే నాడిరున్దితేకుడియాకవకప్పడానిఱ్కు, సీరొరుపరుమేకాణుమ్ విరక్తరాయిరున్దిర్. “ఇన్దిమైః కామవృత్తస్స కృష్య సేమనుజేశ్వర” ఎన్దిఱపడియే, రాజ్యదారజ్గళై విట్టిరుక్కిఱనీర్ అన్దనళైయాలే వన్దిరోశెన్దిరున్దోమ్.*౭. (జితేన్దిరియః) అవశ్శోలేనేరాక నిస్సృహరాయిరున్దిర్.

ఇప్పుడివిరక్తరాయరుక్మిణివర్ననపై నలివానెక్, అధార్మికరో
వెన్చిరుద్దోమ్,*౧. (ఉత్తమధార్మికః) ఇంద్రవ్యాపారమెల్లామ్ పరార్థమాక
ఉపకరిక్తైయాకవిరుద్ధతు, * ౨.(ఉత్తమధార్మికః) తనక్కెన్ఱు శెయ్యు
మవక్ అధమధార్మికక్. తనక్కుప్పిటటు మెన్ఱు శెయ్యుమవక్
మధ్యమధార్మికక్. పిటెన్ఱుశెయ్యుమవక్ ఉత్తమధార్మికక్. అన్ఱి
క్కే, ధార్మికః- ఉద్ధార్మికః- ఉత్తరధార్మికః- ఉత్తమధార్మికః- ధార్మి
కరాకిటార్ ధర్మసమ్బన్ధికల్. అతావతు - “వర్ణాశ్రమా చారవతా
ఆరాధ్యతే ” ఎన్ఱు - వర్ణాశ్రమ ధర్మసమారాధ్య రాకై. ఉద్ధార్మికరా
కైయావతు - “తమేవంవిద్వానమృత ఇహభవతినాన్యఃపన్థాః ” ఎన్ఱిట
పడియే, భక్తిమార్గతాలే భజనీయరాయరుక్మిణి ఉత్తరధార్మిక రాకై

యావతు-“శరణమహంప్రపద్యే” ఎన్నిటపడియే, సర్వలోకశరణ్యరాకై -
ఉత్తమధార్మిక రాకైయావతు - “ తేనాను గృహీతో బ్రహ్మలోకంగ
చ్ఛతి ” ఎన్టుమ్ - “ ఉపాయోగురు రేవస్యాత్ ” ఎన్టుమ్-పురుషకార
వశీకార్యమాకై. ధార్మికత్వ మావతు సామాన్య ధర్మనిష్ఠత్వమ్.
ఉత్తమధార్మికత్వమావతు అసాధారణధర్మనిష్ఠత్వమ్. సామాన్యధర్మ
మావతు, “ ఆన్యశంస్యం పరోధర్మః ” ఎన్టు - నొన్దారై క్కణ్డాలయ్యో
వెట్టిరుక్కై. అసాధారణ ధర్మమావతు - “ కులోచితమితక్షాత్రం
ధర్మంస్వరూపమన్యతే । వధశ్చధర్మయుధేన స్వరాజ్యపరిపథినామ్ ।
క్షత్రియాణామయంధర్మో యత్ప్రజాపరిపాలనమ్ ” ఎన్టు-తన్నై యడైన్ద
వరోకళుక్కోరాత్తుణ్డనాల్ మాగ్నిలేయమ్పేత్తి పరిహరిత్తుక్కొడు
క్కై. ఆకై నూలే, వాలియోడేపారుతుమహారాజరై రక్షిక్కైయాలే,
ధార్మికరానవరన్టిక్కే, ఉత్తమధార్మికరాయరున్దీరెన్టుమామ్. *3. (ఉత్త
మధార్మికః) ఆర్తరాన మహారాజరై రక్షిత్తు, “ రాజభిర్ధృతదణ్డాస్తు
కృత్వాపాపానిమానవాః । నిర్తలాస్వర్గమాయాన్తి సస్తస్సుకృతినో
యథా ” ఎన్నిట పడియే, అకృత్య కరణత్తాలే నారకియాన వాలియై,
“తస్యదణ్డోవధస్త ఎంతః” ఎన్టు-వధదణ్డత్తాలే పూతనాక్కిన పడియాలే
ఉత్తమధార్మికరా యరున్దీరెన్టుమామ్.

ఒరుశ్రేయ సాధనధర్మ మేయాయ్ ఫలవర్యస్తమన్తోవెన్టిరున్దోమ్;
(అక్షయ్యకీర్తిశ్చ) “తస్యనామమహద్యశః” ఎన్టుమ్-“ నికరిల్ పుకథా
య్ ” ఎన్టుమ్శొల్లుకిటపడియే, మన్నుమ్ పెరుమ్ముకథాయరున్దీర్. (అక్ష
య్యకీర్తిశ్చ) ఒరువరాలుమ్మతిక్కవొణ్ణాశపుకట్టై యుడైయిరాయరు
న్దీర్ అతావతు-ప్రబలనాన వాలియైక్కొన్టు తేడిప్పడైత్త పుకళుక్కు
మత్తెన్దునిన్టు కొన్టిరెన్టుమ్ నిరపరాధతిర్యగ్వధమ్బణ్ణి నీరెన్టుమ్- నిష్ప్ర
యోజన వ్యాపాదన మ్మణ్ణిని రెన్టుమ్ ఇప్పడై కళిలే యనేకమ్ కణ్ణ
ళివుమ్ శొల్లియళిక్కలామో వెన్టు పార్తోమ్, రాజాక్కళుక్కువేట్టై

యుమ్మమైన్దునిన్దుకొల్లుకై యుమ్ నీతియెన్దుమ్, సుహృత్తమనాయ్ శరణాగతనానవన్ పక్కలిలే కుర్మమ్ శెయ్ కై యాలే, సాపగాధవధ స్బుణ్ణినోమెన్దుమ్, జనపదహితార్థమాకదుప్టమ్మగవధమ్మణ్ణుకై యాలే, సప్రయోజనవ్యాపాదన మ్మణ్ణినోమెన్దుమ్, ఇద్దిక్కుకళిలేనిరుత్తరమా కవుత్తరమ్మశొల్లి పరిహరిత్తపడియాలే, ఎజ్జళాలుమ్మిక్కువొణ్ణాత పు కత్తై యుడై యీరాయిరున్దీర్.

ఇప్పడిమాతాత పుకర్తపడైక్కైక్కడియెన్దెన్దిరున్దోమ్,*౧. (విచక్షణశ్చ) అతుక్కుడియాన కార్యజ్గలిల్ మున్నడిపార్తుశెయ్యమ్మడి యాన నిరూపకరుమాయిరున్దీర్. *౨. (విచక్షణశ్చ) “యస్సర్వజ్ఞస్స ర్వవిత్ స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ ” ఎన్దు-సహజసర్వజ్ఞ రానవుమ్మి తువారువర్మమో? * ౩. (విచక్షణశ్చ) నీర్ శొన్నవర్మమక్కు నాజ్గళో కుర్మమ్మశొన్నాల్, “ఉత్తరోత్తరయుక్తాచవక్తావాచస్పతిర్యథా” ఎన్ది ఉపడియే, అవై య్మియమేలేమేలే వార్ తై శొల్లుమ్మడియాన*పాటి వాళరాయిరున్దీర్.*౪. (విచక్షణః) సహజసాదృశ్యత్వాలే*ఇలక్కుమా తాడి ఆశ్రితవధమ్మిటవాతపడి కమ్మత్తిలేమాలై కట్టివిడువతే? ఇతెన్న కూరై తాన్.*౫. (విచక్షణః) నీర్ తామ్ అప్రమేయరాయ్ అటియవొణ్ణాతపడియాయిరున్ది రాకిలుమ్, నీర్ తామెల్లామటి వీరాయిరున్దీర్.*౬. (విచక్షణః)కివకారిమైత్రియాకై యాలే మహారాజర్ సమక్కుత్తుడై యా వారెన్దుమ్, రావణమైత్రియాకై యాలే వాలి తుడై యాకానెన్దుమ్ నిశ్చ యిత్తు, ఇవరై కూట్టి అవనై య్మిత్తపడియినాలే, నల్లారటివీర్ తీయా రటివీర్ ఇవ్వొకత్తెల్లామటివీ రాయిరున్దీర్.

ఇప్పడివిచక్షణరానాల్, “శత్రోశ్శేషం నశేషయేత్” ఎన్దుమ్- “సప్రత్రపౌత్రంసాచూత్యం సమిత్రజ్ఞాతిభాన్ధవమ్|హత్వా ” ఎన్దుమ్ శొల్లుకిటపడియే, వచనాసురోధమ్మణ్ణి, ఒట్టిస అజ్గదాదిగళై యుమ్మనిర

* పాటివాళర్ - బుద్ధిమంతులు. * ఇలక్కులక్ష్యము. * కివకారిమైత్రియాలే -

తనకుశత్రువుడైన రావణుడేశత్రువుగాగల సుగ్రీవునితోడి చెలిమిచేత.

స్వయమాకముడిప్పిక్కిటిరోవెన్దిరున్దోమ్, *౧. (క్షీతిక్షమావాణ) పొలు
మైంబులమ్ భూమియాయురున్దిర్. వాలియైక్కొన్టశీర్మమ్మాతాతే
నిత్తిటనిలై యిలే నానుమ్ అజ్గదనుమ్ సెన్ద్రయిల్ వేమ్బాలే మున్నే
పన్దునిన్టల్ కుడిక్కొలై యాకవలుక్కి ప్రాప్తమాయురుక్కి, ఎగ్గలై
ప్పొలుప్పతే *౨ (క్షీతిక్షమావాణ) “క్షమయాపృథివీసమః” ఎన్దిటపడి
యే, పళ్ళాశత్తోటి విస్తీర్ణైయాన భూమిప్పరప్పిలుళ్ళ పొత్తై యత్త
నై యుమ్ ఉమ్మెరువర్ పక్కలిలుమాయురున్దతు. *౩. (క్షీతిక్షమావాణ)
ముట్టుడ సెన్జిలే కున్ద్రమ్ కిడన్దపిన్బు పొలు త్తతాకై యన్దిక్కే, ఇరు
న్దపడి ముతలిలేకున్ద్ర త్తిలటివిన్దిక్కే, పొలు మైయే నిరూపకై యాన
భూమియై పొత్తై యాయురున్దతు. *౪ (క్షీతిక్షమావాణ) భూమిప్పరప్పు
క్కాక పణ్ణక్కడవ పొలు మైయై ఎన్నరు త్తియళవిలుమ్ పణ్ణవతేయే
న్టుమామ్ *౫. (క్షీతిక్షమావాణ) భూమార్దత్తిలేనుతుప్పాయ్, ఎన్న
రు త్తియళవిలేపణ్ణిన పొలు మై భూమిక్కాక పోరుమాయురున్దతు ఎన్టా
కవుమామ్.

ఎన్నళవిల్ ఇప్పడి పొలు మై పణ్ణకైక్కడి యెన్నెన్దిరున్దోమ్, *౧
(క్షతజోపమాక్షుః) “ఉయి ర్కెల్లామ్ తాయాయళిక్కిన్టతణ్ణానురైక్క
ణ్ణై” ఎన్టు - సర్వరక్షకత్వ సూచకమాన విక్కణ్ణిక్ వైలక్షణ్యమి
రున్ద పడియెన్టాళి. *౨. (క్షతజోపమాక్షుః) వాలియైక్కొన్ట పోతు శీర్మ
త్తాల్ పిటన్దశివప్పు ఇన్న ముమ్ మాతాతేయిరుక్కి ఎన్నై *మునియా
తేపొలుప్పతే ఎన్దితాళి. “శరేణై కేస” ఎన్టు-వాలియై యోరమ్బాలేకొ
న్టి రెన్టుకేట్రోమ్, అజ్జన్దియిలే, “రామోరక్తాన్తలోచనః” ఎన్టు- కచ్చై
క్కణ్ శివన్దతి త్తనైయాయురున్దిర్. *౩. (క్షతజోపమాక్షుః) “రక్తాన్తసే
త్రపాణిః” ఎన్టుమ్ - “త్రితామః” ఎన్టుమ్-కణ్ణిలోశివప్పుమ్ నాముద్రి
కిలక్షణమాయురున్దపడియాల, ఇన్న ముమ్ మేల్ నార్వభౌమ రాయా

భువీ రెన్డుతోఁద్రోయిరానిన్దు తు.*ర (క్షతజోపమాక్షః)క్షతత్తాలేపిజన్దుతి
తే క్షతజమాకిఱు అప్పడియే, “యథాకప్యాసంపుణ్డారికమేవ మక్షి
ణీ”ఎన్దు-సుప్రసన్నధవళమానపున్దుడై యకణ్ణుక్కుచ్చివపుసావావిక
మల్ల, కోపత్తాలేపన్దేటియెన్దుతోఁద్రోయిరన్దు తెన్దుమామ్.*౫.(క్షతజోప
మాక్షః)ఇక్కణ్ పిరాట్టిపిరివాలేవన్దు శోకాశ్రుమతనత్తాలే శివన్దుతో?వా
లిపక్కల్ శీఘ్రత్తాలేశివన్దుతో? మహారాజకపక్కల్ వాత్సల్యత్తాలే
శివన్దుతో? ఇత్తనైయాలుమ్ శివన్దుతో తెరికిఱితిలై.

ఇతిలే, అప్రమేయశ్చ-దురాసదశ్చ-జితేన్దియశ్చ- ఎన్దుతోడజ్జి
పదజ్జణ్ తోఱుమ్ చకారమిట్టాల్. అలెన్నెన్నిల్, ఇవద్రోలొవ్వొరు
గుణజ్జణ్ యివరుడైయ పెరుమైక్కు పోన్దిరుక్కు, ఇత్తనై గుణజ్జభుమ్
శేర్న్దిరున్దుల్ శొల్లవేణుమోవెన్దైక్కాక. అన్దికే, ఇచ్చకారజ్జభాల్
పుఱిమోర్బొరుగుణమోరాశ్రయన్దునక్కుక్కిడై యాలేయరుక్కు, ఇత్త
నై గుణజ్జభుమివ్వాశ్రయత్తిలే శేరక్కిడప్పతే? ఎన్దితాళాకప్రమామ్.

ఆనాలనేకపదజ్జణ్లిలే చకారమిట్టాల్, క్షితిక్షమావాణ-క్షతజో
పమాక్షః-ఎన్దిఱపదజ్జణ్లిలుమ్చకారమిడవేన్డావో! ఇడాతపోతురితిభజ్జ
మెన్దుకుఁద్రోమాకాతోవెన్నిల్, ఆకాతు. కీఱ్ పదజ్జణ్లిలే, అప్రమేయ
త్వాదిగుణతిదాశ్రయసమ్బన్ధమాత్రవివక్షైయాలేశొన్నాల్, క్షితిక్షమా
వాణ. ఎన్దిఱపదత్తిల్, పళ్ళాశతోటి విస్తీర్ణే యానభూమిప్పరప్పిలు
శ్మక్షమాగుణమడైయ ఇతోరు ఆశ్రయత్తిల్ అడజ్జిద్రోన్దుమ్, మతుప్పి
నాల్ భూమార్థత్తాలుమ్ ఆశ్రయత్తి లడజ్జాతపడియాన గుణప్రాచు
ర్యజ్జైయనుసన్ధిత్తపడియాలే, ఇనియివ్వాశ్రయత్తిల్ గుణాన్తరజ్జభు
క్కుఇడమిలై యెన్దుఱుతియిట్టు, పూర్వోత్తరగుణజ్జలై మఱన్దుపడియాలే,
సముచ్చయిత్తిలకాన్తాకప్రమామ్. అన్దియిలే,క్షమావాణ-ఎన్దు పెరు
మాభుడైయ పొటైయుడైమైయై యనుసన్ధిత్తవాతే, ఏలేనుమ్పిట్టై
యుణ్డాకిలుమ్ పెరుమాళో పొలుత్తరుభువర్, పెరుమాళో పొలుత్తవా

తేనాట్టార్ పాటుప్పార్ కళ్, ఎన్ఱు నిల్బన్దియా తే పోనాళాకవుమామ్. ఇతప్పడియాకిటతు.

క్షతజోపమాక్ష - ఇతిల్ చకారహానిక్కుచ్చెయ్యుప్పడియెన్నెన్నిల్, క్షతజోపమాక్ష - ఎన్ఱు శరీరగుణమాయ్ భిన్నాధికరణమాకైయా లే సముచ్చయిక్కవేణ్ణవత్తిలైయెన్ఱు పరిహారమాకవుమామ్. *అన్ఱిక్కే, అప్రమేయశ్చ - దురాసదశ్చ - జితేన్ద్రీయశ్చ - ఉత్తమధార్మికశ్చ - అక్షయ్యకీర్తిశ్చ - విచక్షణశ్చ - ఎన్ఱు ప్రథమావిభక్తియాయ్ సరోక్ష నిర్దేశమాయ్ ఏకరీతి యాకైయా లే చకారాపేత్తైయుణ్ణు. ఇజ్జుత్వమోపాతి క్షతజోపమాక్ష - ఎన్ఱు సమ్బుద్ధ్యస్తమాయ్ మున్నిలైయా లే రీత్యస్తరమాకైయా లే సముచ్చయా పేత్తైయిలై యెన్ఱాకవుమామ్.

త్వమప్రమేయశ్చేత్వాది- శ్రీవాల్మీకి భగవాన్, “జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యవీర్యతేజాంస్యశేషతః” ఎన్ఱు పరత్వానుబన్ధియాన పాద్యణ్యత్తుక్కు ఎతిర్ త్తట్టాక, కీర్తై, “అన్యశంస్యమనుక్రోశం శ్శ్రుతంశీలం దమశ్శమః । రాఘవంశోభయస్త్యేతేషదృణాః పురుషోత్తమమ్ ” ఎన్ఱు సౌలభ్యానుబన్ధియాక బరుపాద్యణ్యమ్ కాట్టినాన్. ఇప్పోతు అపహతపాప్తత్వాదిగుణాష్టకత్తుక్కు ఎతిర్ త్తట్టాక అప్రమేయత్వాదియా లే యెరుగుణాష్టకమ్ కాట్టుకితాన్.

౧౦౮.

తాత్పర్యము:—సౌలభ్యయోజన, బలవంతులైన రావణాసులను వెడలంగొట్టిన వానరాధిపతియైన వాలిని ఒకచిన్నచెట్టును గొట్టినట్లు అనాయాసముగ నొక బాణముచేత సంహరించి ఆశ్రితుండైన సుగ్రీవునికి జయము నిచ్చినవారు నాకంటె యెదుట వేచేసెయుండినను మిత్రభావమంతయుని లెక్కింపనలవిగాని వారుగానున్నారు. తాముకలైనను శత్రువులకు దగ్గిఱచేరుటకు కూడనలవిగానివారును, పరస్మిన్ పరాజ్యములంగు పరాజ్ఞులై సదునొకొండు ఇన్ద్రియములను స్వాధీనపఱచుకొని ఇతరుల మేలుకొఱకే సర్వవర్తముల నయస్థించువారును, తుత్రియలకు తమధర్మమైన దుష్టనిగహశిష్టపరిపాలనముల నొనర్చువారును, స్థిరమైనకీర్తిగలవారును, యుక్తాయుక్త విచారణమందు చుహుశలులును, భూదేవివలెమిక్కిలి ఓర్పుగలవారును, పశ్చాత్తాపములేని స్త్రీగ

*క్షతజోపమాక్ష - అనుపారముననుసరించి ఈయోజన.

మైన భూమణ్ణలముసందుడు సాధువులకందటికియందు ఓర్వంతియొడేరియుంచువారును, ఇట్టియుత్తమగుణములనుగూచించుకేయునదియు మహాపురుషులక్షణమునైనై ఎటుపైన నేత్రాస్తమలుగలవారునైయున్నారనియు వారినివధించిన శ్రీరాములనుమాచి నోటూర తిట్టుటకువచ్చిన తార దర్శనమాత్రముచేత మహాపురుషులనిచెలిసికొని స్తోత్రముజేసెను

పరత్వయోజన, సకలగుణపరిపూర్ణులుగాను, ప్రత్యక్షానుమానాగమములనెడు త్రివిధప్రమాణములచెబెను ఎవ్వారికైనను ఒకవిధముగనుఇంతయని తెలిసికొననశక్యమైన మహాప్రభావము గలవారుగాను, శ్రోవతప్పినడచువారికిని భక్తిలేనివారికిని దిగ్గజచేర రానివారుగాను, బాహ్యకుష్టప్రీతుతర్క్కుములచేత చలించుగూడనివారును, లోకులవలె ఇంద్రియాధీనప్రవృత్తిలేనివారును, లాకిమలబాహ్యంతరకరణములకు సంసకుండైదువారుగాను, ఆకృత్యకరణముచేత వారికిసంభవించినపాపములెల్లను తోలంగునట్లు శిక్షారూపమైన సంహారంబొనర్చి వానిని పరిశుద్ధినిగాచేసిన ఉత్తమధార్మికులును, మాచేతనాశనముజేయఁగూడనికీర్తిగలవారనియు, సర్వజ్ఞులనియు, పరత్వసూచకమైన రక్తాస్త్రలోచనులుగానున్నారనియుపెరుమాళ్లును పరవస్తువని పలువిధముల స్తోత్రముజెసెను.

పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళైతిరువడిక శేశరణమ్.

సుందరకాణ్డము, ౧౫ - వ సర్గము, ౫౩ - వ శ్లోకము.

మూ. దుష్కరంకృతవాక్ రామోహీనోయి దనయాప్రభుః!

ధారయత్యాత్మనోదేహం స శోకేనావసిదతి || ౧౮.

అర్థము:— యత్ - ఏకారణముచేత, అనయా - ఈశీతచే, హీనః - ఎడబాసినవాడై, ప్రభుః-తనపనులచూచుటకుశక్తుండైయున్నవాఁడును. ఆత్మనః తనయొక్క, దేహం-శరీరమును, ధారయతి-ధరించుచున్నాఁడో, శోకేన-గుఱుముచేత, నావసి-తి-నశించలేదో, (ఆకారణమువలన) రామః శ్రీరాముఁడు- దుష్కరం-చేయవసాగ్యమైనకార్యమును, కృతివాక్ - చేసినవాడయ్యెను

వ్యా. అవతారికై. “ అన్యత్రభీష్మాద్దాడ్యేయా దన్యత్రచహనూమతః | హరిణీఖురమాత్రేణ చర్తణామోహితంజగత్ ” ఎన్టు-భీష్మనోడొక్క మూకుకుళప్పడియొడొత్తస్త్రీయినవయసవిశేష త్తిలకప్పడాతే అత్యంత విరక్తనాన తిరువడి యకిప్పడ పిరాట్టయై తిరువడియొ-

పిరాట్టివైలక్షణ్యైయ మివ శ్శ్రుద్దరుళియిరుక్కిట దైన్యైయగ్గణ్ణ,
ఇవలైయిప్పడి * ఇరుత్తువతే ఎన్దు పెరుమాళై శిష్టగర్వైప్పణ్ణకీర్తాణ్.

(దుష్కరంకృతవాణ్ రామః) నామ్ పెరియత్తలైక్కడన్దు అరు
న్దొళల్ శెయ్ తోమాక నినై త్తిరున్దోమ్, పెరుమాళ్ నమ్మిలుమరున్దొ
ళల్ శెయ్ తారాయున్దత్తు (రామః) ఏకదార వ్రతరాయ్ పిరాట్టియై
యొళియవర్తియాత పెరుమాళుక్కు దుష్కరమ్, ప్రణయిశాయ్
పిణ్డారాకల్ శెయ్యవరి తొన్జైచ్చెయ్ తార్ (దుష్కరమ్) కాట్టుక్కు
పోకిటపో తకప్పడక్కుడక్కుణ్ణపోన పెరుమాళ్ తమక్కుమ్ ఇతు
క్కుమున్ను శెయ్యరెరుతు.

ఇస్సంసారవైచ్చెయ్యకోలి త్తవిర్న్దారోవెన్నిల్, (కృతవాణ్)
పత్తుమ్ పత్తాక అనుక్కి త్తిలన్ ?

ఇప్పడియివర్ శెయ్ తరు తానే శెన్నిల్ , * ౧. (రామః)
పిరాట్టియైప్పిరిన్దు కుటియశ్శామల్ నిన్దార్. * ౨. (రామః) పిరా
ట్టియైప్పిరిన్దాల్ పుకరభ్రీన్దు ఎళిల్ కులైన్దు ముఖమ్ వెళుత్తు ఉడప్పి
లైత్తు ఇట్టకాలిట్టకై యాయుక్కు వేణ్ణావో, ఇతైప్పల్మవితే పిరాట్టి
యమ్, “ కచ్చిన్న తద్దేమ సమానార్గం తస్యాననంపద్ద సమానగన్ధి ”
ఎన్దు- మకత్తి లొళియామ్ మణముమ్ మాతాతే శెల్లానిష్ట తే యెన్దు
కేట్టతు. * ౩. (రామః) క్క పొడిమూడు తణలాయున్దార్. ఎడివిల్
పచ్చెయైక్కాట్టి త్తువక్కిక్కొణ్ణపోన్దు నడుక్కాట్టితే తళ్ళువతే

కర్తతాలే అపవ్పావై యానాశ్శల్లతు ఇవర్ తిల్ళినారోవెన్న ,
ఇవలైక్కణ్ణవైత్తాలవర్ తా మకలప్పెణునరో ? * ౧ (హీనోయద
నయా) ఇవరివలై విట్టు మాన్బిన్నే పోకప్పట్టన్తో ఇవ్వహారన్దాన్బిట
న్దతు. * ౨. (అనయాహీనః) ‘ ఇతైయుమకలకిల్లేణ్ ” ఎన్బిటవివలై యో
పిరివతు. * ౩ (అనయాహీనః) మతుస్పినుడైయ నిత్యయోగతైయమ్

కులై త్తిలరో? * ౪. (అనయాహీనః) “ అనన్యభావామనురక్తచేత
నాంత్యయావిహీనాం మరణాయనిశ్చితామ్ ” ఎన్టుశొన్న వివళైయన్టో
పిరివతు. * ౫. (అనయాహీనః) “ శ్రద్ధయాదేవో దేవత్వమగ్నుతే ”
ఎన్టుమ్ - “ అప్రమేయంహితతేజోయస్యసా జనకాత్తజా ” ఎన్టుమ్ -
“ అసన్యారాఘవేణాహం భాస్కరేణప్రభాయథా ” ఎన్టుమ్-ఎల్లాప్పడి
యాలుమ్ తమక్కుమినుక్కు ముణ్డాయురుక్కిఱ వివళైయో విడువతు.

* ౧. (ప్రభుః) ఒన్టుమటియారాయరున్దార్ ప్రభుత్వమావతు అఱి
యాత్తనమితే. * ౨. (ప్రభుః) మేన్తైయన్డొత్తనైపోక్కి, నీర్మైయిన్తై
యాయరున్దతు. * 3. (ప్రభుః) ఆనైకుతిరై కట్టవుమ్ పడైయాళవుమ్
కణక్కుక్కేల్లక్కవుమ్ కఠ్ఠారిత్తనైపోక్కి, ప్రణయిత్వత్తిల్ * పుతి
యతుణ్డెలరాయరున్దతు. * ౪. (ప్రభుః) పెణ్ణిక్ వరుత్తమటియాతాక్.
“ బహుథావిజాయతే ” ఎన్టుమ్ - “ బహూనిమేచ్యతీతానిజన్తాని ”
ఎన్టుమ్ - “ పల్పిఱవిప్పెరుమాక్ ” ఎన్టుమ్-పిఱక్కిఱ పిఱవి వెళ్ళత్తిలే
యెరు పెణ్ణిఱవి పిఱన్దానాకిలితే ఇవ్విన్తైయాళనాయ పెణ్ పిఱన్దా
రెయ్త పెరున్దుయరటివతు.

ఇప్పడిప్రభుక్కుళాయవర్ శెయ్తతెన్నెన్నిల్, (ధారయత్యా
త్తనోదేహమ్) పిరాట్టియై ప్పిరిన్ద పెరుమాళ్ కడలిలే వుక్కారాయ్
ముడిన్దారెన్టు పేర్ పడైక్కువేణ్డావో? (ధారయతి) ధరిత్తిరుప్పతే ఇ
త్తనై పోతుసత్తై యభీయవేణ్డావో? నిత్యమాన స్వరూపత్తై యభీ
క్కుప్పోమోషెన్న, (ఆత్తనోదేహమ్) నిత్యమాన స్వరూపమిరుక్కు,
“ ఇచ్చాగృహీతాభిమతోరుదేహః ” ఎన్టు-వన్దేటియాన వుడప్పై విడ
లాకాతో? “ నిత్యనిత్యాకృతిధరమ్ ” ఎన్టు- స్వరూపత్తోపాతి రూప
ముమ్నిత్యమన్తోవెన్న, (రామఃఆత్తనోదేహమ్) అప్రాసృతమానశరి
రత్తైచ్చొన్నేనో? ఆతియఞ్ఞోతియురువై యఙ్గువై త్తిఙ్గు ప్పిఱన్దపడిన్తై

* పుతియతుణ్డెలరాయ్ - మొదటిభోజనములేనివరుగా, అనగా ఏమి తెలియనివారుగా.

విట్టాలాకాతో ? (ఆత్మనోదేహమ్) తామెరుపిరాట్టియామ్, “చరా
ధీనాస్త్రియస్సర్వాః” ఎన్టుమ్-“మాయమ్ వక్తై యతీయేన్ సలోవిన్దై
యేన్ పెన్ పిటన్దే” ఎన్టుమ్- పరద్రవ్యమాయ్ నోక్కి యిగుక్కితారో?
తమ్మతానపుడమ్బైప్పోక విట్టాలాకాతో ? (ఆత్మనోదేహమ్) తమ్మ
డమ్మతమ్మతో? “భక్తానామ్” ఎన్టు-పిటరతన్టో? పిటరుడమ్బై ఎన్ శె
య్యచ్చుమక్కితారో.

అవర్ శెయివ టెన్, ముడ్డిక్కైక్కు * కరువియిల్లై యాకిలెన్న్,
(సశోకేనావసీదతి) శోకమిరుక్కవేటు కరువివేణుమో? (సశోకేనా
వసీదతి) “శోకాగ్ని రిప్రథక్ష్యతి” ఎన్టు-శోకమాకిట పెరునెరుప్పిరుక్క
వేటుకేట్టువేణుమో? ౧౧౨.

తాత్పర్యము.-శ్రీరాములు రాజ్యమునంగు ఆములు జరిగించుటకును, రాక్ష
శులమీద శరవర్షము కురిపించుటకును, సమర్థులుగా తోచుచున్నారేగాని ప్రణయ
రసముచు కొంచెమైన నెఱిగినట్టుతోచలేదు ఎలసన్న, ఒకక్షణమైనను తననువిడచి
యుండు మరళులేనిదియు తనకును దేవత్యమును పత్ని సమ్మన్యముచే నొసగునదియు
నైన ఈశీతాదేవిని ఇన్నిదినములు విడవాడిన వియోగదుఃఖముచే తనదేహమును గ్రక్క
నవిడువక జీవించియుండుటజూడ నేను సూరామడపాడవుగల సముద్రమునుదాటిన
దానికంటె కష్టమైనపనిని చేసినవారుగా తోచుచున్నదని శ్రీ ఆంజనేయులు ఆశోక
పనికియందు సీతాదేవియొక్క ధైర్యమునుజూచి శోకపరవశుడై చెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్నిశ్చైత్తిరువడిక శేళరణమ్.

సుందరకాణ్డము-౨౧-వ సర్గము, 3-వ శ్లోకము.

మూ తృణమస్తరతరి కృత్వా ప్రత్యువాచ శుచిస్థితా ।

నివర్తయ మనోమత్త స్వజనే ప్రీయతాం మనః ॥ ౧౯.

అర్థం.-తృణమ్-గడ్డిపోచను, అస్తరతరి-తనకును, రావణునికినినడుమ, కృత్వా-
(ఉండునట్లు) చేసి, శుచిస్థితా-పరిశుద్ధమైననగభగలదై, ప్రత్యువాచ- బదులుచెప్పెను,
మత్తః-నావలననుండి, మనః-చిత్తమును, నివర్తయ-మఱిించుము, స్వజనే- స్వీయమైన
అస్త్రః పురుజనమునందు, మనః-హృదయమును, ప్రీయతామ్-ప్రీతియుంచుచువుగాక

వ్యా అవతారికై. “ స్రీ స్రమాల్యామ్బరధరో వై దేహీమను
చిస్తయక్ । భృశంనియు క్తస్తస్యాంచ నుదనేన మదోత్కటః ” ఎన్టు-
ఉఱగ్గేయుణర్ ద్దు ఎమ్మసిరున్దరావణా, మదనపరవశనాయ, “ దీపికాగి
కాఞ్చనీగికాశ్చిత్ ” ఎన్టు- కనకదీపికా కళాచీ చాలవ్యజన తాలవృన్ద
భృగ్గారచామర రమణీయధ్వజచ్ఛత్రాని ఇరిబర్హజ్జలైక్కొణ్డు అజ్గ
నాశతమ్ సేవిక్క, “ రావణస్యాత్తమాస్త్రియః ” ఎన్టు-ప్రథానమసాషి
కళిలే శిలర్పిక శెల్ల, నిద్రాశేషమద్దగతియాక కొణ్డు ఆశోకవనికై
యిల్ శెల్ల, “ తతోద్యప్త్యైవవై దేహీరావణం రాక్షసాధిపమ్ ” ఎన్టు-ఇవనై
క్కణ్డు పెరుగ్గాల్ శీల్ పెరుగ్గొడియాడైప్పోలేనడుగ్గి, “ ఊరుభ్యాముద
రంచాద్య బాహుభ్యాంచ పయోధరౌ । ఉపవిష్టావిశాలాక్షీ ” ఎన్టు-
స్తనజ్జలైవిషద్విష్టికళ్ పారాతపడి మ్మతైక్కుమాప్పోలే, రామభోగ్య
మాన తిరువ్వుది తిరువుతరమ్ తిరుములై తిరుక్కణ్ణళై, తిరుత్తోడై,
కళాలుమ్ తిరుత్తోళ్ కళాలుమ్ కణ్ణీర్ కళాలుమ్ మత్తైత్తు, “ సజ్గుల్ప
హాయ సంయుక్తైర్యానీ మివమనోరధైః ” ఎన్గిటపడియే, * కడువిశై
యాయ్ తళై సజ్గుల్ప మాకీఱుపురవికళై ప్పూట్టిన మనోరథ త్రిలేపటి పె
రుమాళై క్కిట్టి, “ సమీక్షమాణాంరుదతీమనిదితాం సుసక్తళా మాయత
పద్మలోచనామ్ । అనువ్రతాం రామమతీవమైధిలీం ప్రలోభయామీ సవ
ధాయ రావణః ” ఎన్టు- పెరుమాళైజ్జే యెన్టుపార్ త్తు కాణామైయా లే అమ్మ
వతు, పాతివ్రత్యత్తిలే యివళోరు త్తియే యెన్టుకొణ్డాడుమ్మడియావతు, య
థామనోగధం పెరుమాళైయనుభవిక్కప్పెత్తామైయా లే, “ స్తిమితవికసి
తానాముల్ల సద్భూగ్రిలత నామ్ ” ఎన్నుమ్మడి, “ తిమిర్ త్తు || కుచ్చియిట్టవి
మైయుమాయ్ పెరుమాళైజ్జే యెన్టు అవిరున్దమాల్యాచానశపుమ్ నెడుక
వడియొల్లవతు, ఇత్తైక్కుమడియాన ఆభిజాత్యముడై యవళాయ్

* కడువిశై - మిక్కిలివేగముగ శీ పురవికళై ప్పూట్టిన - గుఱ్ఱములుకట్టిన.

¶ తిమిర్ - తిరురిపట్టి || కుచ్చియిట్ట - పుట్టమై

శ్లేశిక్కిఱపిరాట్టియై ఏద్రవారై శొల్లి, స్వవినాశ హేతువాక, అతు
తరుకిఱేనితుతరుకిఱే నెఱ్ఱునిలై పోక్కలామోవెట్టేద్రవినాక. ఇప్పితద్రై
యెల్లామ్ పాత్తు, “హేతునిఱ్ఱపాన్నకళల్” ఎఱ్ఱు - అనుకూలరోడు
ప్రతికూలరోడు వాశియఱ సర్వస్వామికళాయ్, “వధార్హ మపికాకుల్ స్థః
కృపయా పర్యపాలయత్” ఎఱ్ఱు - పరమకృపాభువాన పెరుమాళుక్కు,
“రామస్యస్యనిసాయజ్ఞా” ఎఱ్ఱు-శరు త్తటిన్ద మహిషి యాకై యాలుమ్,
“త్వంమాతాసర్వలోకానామ్” ఎఱ్ఱుమ్- “అఖిలజగన్దాతరమ్” ఎఱ్ఱుమ్-
“ఉపాయభూతాసావల్లభాప్రాప్తియోగినీ” ఎఱ్ఱుమ్ - “లక్ష్మీకిపురు
షకారత్వే నిర్దిష్టాపరమపిఱ్ఱిః” ఎఱ్ఱుమ్- విశేషిత్తుపురుషకారమాకిఱ
సమ్మన్ధత్తాలుమ్, తక్ పరిభవద్దళో కిడక్క ఇన్దనర్థజైకణ్ణు, పిరాట్టియుమ్
ఇవళోన్న వద్రుక్కు ప్రతివచనముమ్ హితముమ్ శొల్లికిఱాళ్ ఇస్స
ర్దత్తలే.

“కామయేత్వావిశాలాక్షి” ఎఱ్ఱుమ్- “యద్యత్పశ్యామితేగా
త్రం శీతాంశుసదృశాననే । తస్మిన్ తస్మిన్ పృథుశోఽణి చతుర్తమనిబధ్య
తే” ఎఱ్ఱుమ్-స్వచాపలమ్ శొన్న వద్రుక్కు, “నివర్తయమనోమత్తః”
ఎఱ్ఱుమ్- “సాధుధర్మమవేక్షి స్వనాధుసాధువ్రతం చర” ఎఱ్ఱుమ్- “య
థాతవతథాన్యేషాం దారారక్ష్యానిశాచర” ఎఱ్ఱుమ్- పొల్లాఱుకళై త్తవి
ర్త్తుననై కళై ఆచరియెఱ్ఱు ఉత్తరమ్ శొల్లియుమ్, “బుక్ష్యభో
గాక యథాసుఖమ్” ఎఱ్ఱుమ్- “ఏకవేణీధరాశయ్యాధ్యానం మలినమ
మృరమ్ । ఆస్థానేఽప్యపవాసశ్చనై తాన్యోపయికానితే” ఎఱ్ఱుమ్ శొన్న త
ఱ్ఱు, “అకార్యం న మయాకార్యమేకపత్న్యవిగహితమ్ । కులంసం
ప్రాప్తయాపుణ్యం కులేమహావిజాతయా” ఎఱ్ఱుమ్ - “అసకృత్సంయు
గేభగ్నా మయావిమృదితధ్వజాః । అశక్తాః ప్రత్యనీకేషు స్థాతుం మమ
సురాసురాః” ఎఱ్ఱు - తన్నాణ్ణైత్తైత్తనమ్ శొన్న తఱ్ఱు, “జనస్థానే
హతస్థానే నిహతేరక్షసాంబలే । అశక్తేన త్వయా రక్షః కృతమేతద
సాధువై ॥ ఆశ్రమంతుతయోశ్శూన్యం ప్రవిశ్య నరసింహయోః । గోచ

రంగతయోర్భ్రతో) రపనీతాత్వయాధమ । సహిగధముపాశ్రూయ
 రామలక్ష్మణయోష్టవయా । శక్యంసద్దర్శనేస్థాతుం శునాశాద్దూలయో
 రివ ॥ ఎఱ్ఱు - పెరుమాళ్ కణ్ వెట్టత్తిలేనిస్తు నీతపువయో పులిము
 న్నేనిఱ్ఱుమ్ నాయ్ పోలే ? పతినాలాయరమ్ పేరై త్తనియేనిస్తుకొన్ఱు
 * కూత్రయాడిన తనివీరత్తుక్కు స్రతిక్రియేయాకమారీచనైక్కొన్ఱు సీప
 ణ్ణిసక్తిమత్తిలే కణ్డిలోమో ? అవ్వాణ్ పులికళ్ నాన్ద్రమ్ కేట్టు
 నిన్ఱాల్, పిన్దన్ఱోడై వెన్ద్రాయమ్ ఉన్నాణ్బీత్తై త్తనముమ్ కాణలా
 మ్, ఎఱ్ఱు - పెరుమాళ్ పడై య అణ్బీత్తై త్తనముమ్ పేళి ఉత్తరమ్ శొల్లి
 యమ్, “ లో కేభ్యోయానిరత్నాని సంప్రమథ్యాహృతానిమే । తాని
 త్తేరుసర్వాణి రాజ్యంవైతదహంచతే ” ఎఱ్ఱుమ్- “ ఇమాంచపృథివీం
 సంప్రం నానానగరమాలినీమ్ జనకాయప్రదాస్యామి ” ఎఱ్ఱుమ్- “ యాని
 వైశ్రవణసుభ్రుతానిచ ధనానిచ ” ఎఱ్ఱుమ్- రాజ్యరత్న ధనధాన్య
 నగర పత్తనాదకత్తై తరుకితే నెన్ఱు ప్రలోభిత్తతఱ్ఱు, “ శక్యాలో
 భయితుంనాహ మైశ్వర్యేణధనేనవా । అనన్యారఘవేణాహం భాస్క
 రేణప్రభాయథా ” ఎఱ్ఱుమ్- “ యంత్రం దేవినిరీక్షసే । సశ్లాఘ్యస్సగు
 ణీధన్యస్స కులీనస్సబుద్ధిమాన్ ” ఎఱ్ఱుమ్- మహాధన పైప్పిరియాతేయరు
 క్కిఱవెన్నైయో నాలుకాశీట్టు ఎశీకరిక్కత్తేడుతీయెన్ఱు ఉత్తరమ్ శొ
 ల్లియుమ్, “ బహుమన్యస్వమామ్ ” ఎఱ్ఱుమ్ - “ మాంచభుజ్త్వయ
 థాసుఖమ్ ” ఎఱ్ఱుమ్- ఎన్నైయు మాదరిత్తుక్కొన్ఱు అణైయవేణుక్లా
 ర్ ఎన్ఱ తఱ్ఱు, “ ఉపథాయభుజంతస్యలోకనాధస్యసత్కృతమ్ । కథం
 నామోపథాస్యామి భుజమన్యస్యకిన్యచిత్ ” ఎఱ్ఱుమ్- “ ఆణిమికుతామ
 రైక్తైయై యన్దోఁడిచ్చి యోన్దలై మిళై నీయణియాయ్ ” ఎఱ్ఱుమ్- ఎల్లా
 రుమ్ తలై యాలే శుమక్కుమ్మడియాన ఉలకుడై య పెరుమాళ్ తోళిల్లే-
 తలైవై తనాః, వేళురుత్తుద్రనై త్తీణువతోవెన్ఱు ఉత్తరమ్ శొల్లియుమ్,

“ బహుమన్యస్యమామ్ ” ఎన్ఱమ్ - “ నహివై దేహి రామస్తాన్ద్ర
 ఘ్నంవాప్యపలభ్యతే ” ఎన్ఱమ్- “నచాపిమనుహస్తాత్త్వాన్ ప్రాప్తుమ
 ర్హతిరాఘవః ” ఎన్ఱమ్-ఎన్కైయిలకప్పట్ట వునై ఎప్పెరుమాళ్ కాణ
 వుమ్ కిట్టవుమ్వల్లరో వెన్ఱత్తు, “ అపనేష్యతిచూంభగా త్వత్త
 శ్చీఘ్రమరిన్దమః । అసురేభ్యశ్చీయందీచ్ఛాం విష్ణుస్త్రిభిరివక్రమైః ” ఎన్ఱమ్-
 అసురాపహృత శ్రీమై మీట్టాప్పోలే ఉన్నెతిరేవనైయుమ్ మీట్కప్ప
 కుకిఱవడిపారెన్ఱు ఉత్తరమ్ శొల్లియుమ్, “ ఋద్ధింమమానుపశ్యత్వో
 త్రియంశద్రేయశశ్చమే ” ఎన్ఱమ్-ఎనై శ్వర్యసంపత్కిర్తికైత్తైప్పారాయె
 న్ఱత్తు, “సమృద్ధాని వినిశ్యన్తిరంష్ట్రాశినగరాణిచ । తథేయంత్యాం
 సమాసాన్యలజ్జా రత్నైః సజ్జులౌ । అపరాథాత్తవైకస్య నచిరా
 ద్వినిశిష్యతి ” ఎన్ఱమ్-నశియాతపివై యజ్ఞేయ నిశిక్కప్పుకుకిఱవడి వారెన్ఱు
 ఉత్తరమ్ శొల్లియుమ్, “ నిక్షిప్తవిజయోరామో గతశీర్వనగోచరః ।
 వ్రతీ స్థణిలశాయీచ శక్లేజీవతివానవా ” ఎన్ఱమ్-భగ్నేశ్వర్యరాయ్ సజ్ఞై
 తన్నిలే యకప్పడ సద్దేహిక్కుమ్బడి ఇరుక్కితారెన్ఱు శొన్నత్తు, “ షీ
 ప్రంతపసనాథోమేరామ స్సామిత్రిణాసహ । తోయమల్పమివాది
 త్యగిప్రాణానాదాస్యతేశరైః ” ఎన్ఱమ్-అవర్ తమ్మియుమ్ తాముచూక
 ఉత్తరైయైయత్తు సుఖమేయరుక్కు ప్పుకుకిఱవడిపారెన్ఱు ఉత్తర
 మ్ శొల్లియుమ్, “ సరామస్తపనాదేవిసబలేననవిక్రమైః । నభనేనమయా
 తుల్యస్తేజనాయశసాపివా ” ఎన్ఱమ్-బుజబలవిక్రమధన తేజసికీర్తికళాశే
 నమక్కురుత్తరుమ్బారాతెన్ఱుశొన్నత్తు, “వర్జయేద్వజ్రముత్సృప్తం
 వజ్రయేదన్తకశ్చిరమ్ । త్వద్విధంతునసంక్రుద్ధో లోకనాథస్సరాఘవః ।
 రామస్యధనుషశ్శబ్దం శ్రోష్యసిత్వంమహాస్వనమ్ । ఇషవోనిఽతిష్యన్తి
 రామలక్ష్మణలక్ష్మణాః ” ఎన్ఱమ్ - వెరుమాళాత్తైక్కునీయైకొణ్ణాయ్, అవ
 ర్ కళో కణోవట్టత్తిలేతోశ్శీనాల్తునై ఉయిరోడేవిడువరో, అవర్
 తామ్ వేణుమో అవరుడైయవిల్లిల్ శిఱునాణొలియైక్కేట్టుప్పొలుతా
 లన్ఱో? తిరునామమ్ శాత్తినపమ్బుకళన్ఱో కాట్టుకాట్టెన్ఱుశొల్లుకిన్ఱన ఎన్ఱు

ఉత్తరమ్ శొల్లియుమ్, ఇప్పడి ఇవనై మీడ్కులామోవెన్టు పార్క్కి తాళి స్సరత్తాలే.

ముతల్ శ్లోక త్రిలే, కొడియనాన పైయల్ వార్తెయైక్కేట్టు తాళిల వార్తెశొన్నా శ్లెన్దిటతు ఇరణ్డామ్ శ్లోక త్తాలే అవళ్ శొన్న వార్తెయైకిటతు, “ పలిరేకోగతిస్సదా” ఎన్టుమ్ - “గతియెన్టుమ్ తానా వామ్” ఎన్టుమ్ - ఎల్లావవన్డైయిలుమ్ రక్షకర్ పెరుమాళాకై యాలే, ఇప్పడి పడాతపడి రక్షిత్తుక్కొల్లీ ఎన్టాళ్. ఇశ్లోక త్తాలే, అవర్ దూర స్థర్, వన్దు రక్షిక్కున్డనైయు మిసనుక్కు హితమ్ శొల్లిమీట్కులామో వెన్దిటనినైవాలే, కిడన్దతురుమ్బెమున్నే పొకట్టు, ఎన్బక్కుల్ నిన్టుమ్ ఉన్నెన్జై మీట్టు, *వకు త్త వుక వెణ్ణోడే పొరున్దివ రిక్కుప్పా రెన్దిటాళ్.

*౧. (తృణమస్తరతరికృత్వాప్రత్యవచ) వార్తెశొల్లికిటవిడ త్రిల్ తురుమ్బెమున్నే పొకట్టుచ్చొన్నాళ్. వార్తె శొల్లివార్కెల్లామ్ అజమన్టే తురుమ్బుపోడుకై. ఇతుక్కువాసనైయెన్నెన్నిల్, “ ఆసన మన్న ముదకందేయమ్” ఎన్టు - రాజాక్కళుక్కు ఆసనమిడుకై విహిత మ్మాకై యాలుమ్, ఉపచరిత్తాల్ తాళ ప్రసన్న నాయ్ మీళుమోవెన్దిట శ్లెన్జై యాలుమ్, “అభావే భూమిరుదకంతృణాని” ఎన్దిటమర్యాదైయాలే, ఆసనమిట్టాళాకవుమామ్. * ౨. (తృణమస్తరతరికృత్వా) “ ఋజు ప్రణామక్రియయైవ తస్మీ ప్రత్యాదిదేశ” ఎన్టు - నెన్జిలిరుక్కిటతట్టు అన్య వదుపచరిత్తాల్, ఇవళ్ విరక్తైయెన్టు నిరాశనామో వెన్దిట నినైవాలే యాకిలుమామ్, అన్దియిలే. * 3. (తృణమస్తరతరికృత్వా) ఎన్టు - “సమీపముప సఙ్ఖాప్తమ్” ఎన్టు - అణకవిడతే రావణానాసన్న నాక వ్వకున్దపడియాలే, వ్యవధానమ్ వేడ్డి, “ స్తమ్భేన సలిలేనవా పక్తి భేదోభిజాయతే” ఎన్దిటన్యాయత్తాలే, తురుమ్బెన్డువే పొకట్టాళాక వుమామ్, అన్దియిలే. * ౪. (తృణమస్తరతరికృత్వా) ఎన్టు - “ నవర ముఖనిరీక్షణం నాపి సంభాషణమ్” ఎన్టు - స్త్రీ కళుక్కు వరపురుషనిరీక్ష

ణమ్బుణ్ణతల్ వార్ శై శొల్లుతల్ శెయ్యలా కాతు. అక్షై యాలే తృణ శై
మున్నే పాకట్టు అక్షై వ్యాజీకరిత్తు, అవక ఉపశోతావ్వాక్కాకిలు
మామ్ అన్తియిలే, * ౫ (తృణమ స్తరతరికృత్వా) ఎన్టు - “ పథ్య
ము క్తం విచక్షణైః । రాక్షసానామభావాయ త్వంవా న ప్రతిపద్యసే ”
ఎన్టు - పణ్డుమ్ హితపరరాన అకిమ్మనమారీచ మూల్యవత్ప్రముఖర్
శొన్న వార్తైయైయుమ్ కేట్టిశై. ఇప్పోతుమ్ ఇత్తురుచ్చుప్రతిప త్తిపణ్ణిలితే
నీప్రతిప త్తిపణ్ణవతెన్టు, “నిదర్శనమసారాణాం లఘుర్భూత్యేణంధరః”,
ఎన్టుదృష్టా నీకరిత్తు ప్పొకట్టాళాకవుమామ్. అన్తియిలే, * ౬. (తృణ
మ స్తరతరికృత్వా) ఎన్టు-అరుమనవర్ధతుక్కు-ప్రతిపత్తావాక వేణుమెన్టు
“సమలీనస్సబుద్ధిమాన్” ఎన్టు-తాన్ పార్ త్తవై బుద్ధియు క్కజ్జళాకై యా
లే, ప్రతికూలియాతతృణ శై చేతనమాక్కువో మెన్గిఱనినై వాలే యాకి
లుమామ్. అన్తియిలే, * ౭. (తృణమ స్తరతః కృత్వా) ఎన్టు - తృణతై
చేతనమాక్కి స్వశ క్తియైయిట్టు ఇన్ద వైభవత్తాలే భీతనాయమీభుమో
వెన్గిఱనినై వాలే యాకిలుమామ్. అన్తియిలే, * ౮. (తృణమ స్తరతరి
కృత్వా) ఎన్టు-అజ్జనాయరుక్కిఱవునై, “ తృణమివలఘుమేనే ”
ఎన్టు-ఇ త్తృణత్తో పాశియాక నినై త్తిరుప్ప తెన్టు పొకట్టాళాకవుమామ్.
అన్తియిలే, * ౯. (తృణమ స్తరతరికృత్వా) ఎన్టు “హృదయేకృత్వా”,
ఎన్టాయ్ ద్రావతు ప్రతికూలాచరణ మ్పణ్ణాతే ఇవ్వళవాలే తృణ శైక్కు
వాలాక నెళ్ళిట్కొణ్ణు, “నత్వాతృణత్వం మన్యేనత్వా తృణాయమన్యే”
ఎన్టుమాప్పోలే, ఉన్నైయిత్తురుమ్పా పాశియాకవుమ్ నినై త్తిరేన్గాణె
న్టాకవుమామ్. అన్తియిలే, * ౧౦. (తృణమ స్తరతరి కృత్వా) ఎన్టు -
అజ్జనాయరుక్కిఱనీ, “ జ్ఞానేనహీనరి పశుభిస్సమానః ” ఎన్టు-ఇప్పన్దై
త్తినిఱపశువన్టోవెన్టు పొకట్టాళాకవుమామ్. అన్తియిలే, * ౧౧. (తృణ
మ స్తరతరి కృత్వా) ఎన్టు-“త్వం నీచశశవత్ స్తృతః” ఎన్టుమ్-“యద
స్తరం సింహస్య గాలయోర్వాసే ” ఎన్టుమ్-తిర్యగ్జాతీయనాన వునక్కు

భోగ్యమ్ పుణ్యో १ “ నాహమాపయికి భార్యాపరభార్యాసతీతవ ”
 ఎన్నిపడియే, నానామో వెస్తు పొకట్టాళాకవు మామ్. అన్నియిలే,
 * ౧౨. (తృణమస్తరతరి కృత్వా) ఎస్తు - “విచిత్రాణిచమాల్వానిచన్ద
 నాన్యగరూణిచ । వివిధానిచవాసాంసి దివ్యాన్యాభరణానిచ । యాని
 వైశ్రవణేసుభు రత్నానిచధనానిచ ” ఎస్తు-నీయడిక్కినవల్ల ఇత్తు
 ణత్తోపాతియాక కాణ్ నిన్నెత్తిరుప్ప తెస్తు పొకట్టాళాకవుమామ్.
 అన్నియిలే, *౧౩. (తృణమస్తరతరికృత్వా) ఎస్తు - “ ధారయత్యా
 త్తనోదేహం తత్తమాగమకాజ్ఞిణీ ” ఎస్తు - అవర్ వరువరోవెన్నిటనకై
 యాలే యిరున్దే నత్తనై. “ ఉబ్బధ్యవేణ్యున్ద గ్రహనేన శీఘ్రమహంగమి
 హ్యమి యమస్య మూలమ్ ” ఎస్తుమ్ - “ తృణంశూరస్య జీవితమ్ ”
 ఎస్తుమ్-తృణత్తో పాతియుయిరిల్* శరక్కిల్లై కాణ్ ముడియక్కాణప్ప
 కుకితేనెస్తు పొకట్టాళాకవుమామ్ అన్నియిలే, *౧౪. (తృణమస్తరతరి
 కృత్వా)ఎస్తు - “లక్కారత్తోఘసమ్మలా । అపరాధాత్తవైకస్య నచి
 రాద్విసశివ్యతి ” ఎస్తు - ఉక్కుకుల్లైలై లక్కి నశిక్కి స్వకుకిటతు,
 అప్పొలైక్కుఁగ్గురాలై తిరట్టి యెరుకుడిలై ప్పణ్ణిక్కొళ్ళవల్లి యెస్తు
 పొకట్టాళాకవుమామ్. అన్నియిలే, * ౧౫. (తృణమస్తరతరి కృత్వా)
 ఎస్తు-తృణోపల న్యాయత్తాలే సామాన్య విశేషరూపమాన కార్యజ్ఞతై
 యుపదేశిక్కి తే గ్గాణెన్దొకవుమామ్. అన్నియిలే, * ౧౬. (తృణమ
 రతరి కృత్వా) ఎస్తు-నీ ఉపదేశిత్పుతు అపరైక్కు కుల్లైల్లైప్పొటుక్కి
 న్ణోవెస్తు నిన్నెక్కితానాకక్కరుతి, కడలిలేఁగురుమైప్పొకట్టాల్, ఇతు
 నడుక్కిడవాతాప్పొలే, అవర్ తిరువుళ్ళత్తిలే కిడవాతుకాణ్, “ నస్తర
 త్యపకారాణాం శతమప్యార్తవత్తయా ” ఎస్తు - పిత్తై యటియాత పెరు
 మాళ్ కాణెన్నిటనినై వాలే యాకిలుమామ్ అన్నియిలే, * ౧౭. (తృణ
 మస్తరతరికృత్వా) ఎస్తు-నడుక్కిడనతురుమై యెడుత్తుప్పొకట్టు, ఇప్ప
 డియే, “ ఈష్వారోమో బహిష్కృత్య ” ఎస్తు - నెజ్జిల్ రోమాదికత్తై

* శరక్కు - సామగ్రి అనగానైనది. ఏ తురాలై - చెత్తినది. † కరుతి - ఆశపడి.

చాక్షుః అవరైః పృథ్వీశ్చైవ భాకృతామ్, అన్తియిలే, * ౧౮. (తృణమస్తరతః కృత్యా) ఎన్టు - “మిత్ర మాపయింకంకిర్తుం రానుస్థానంపరి పృతా! వధంచానిచ్చతాఘోరమ్” ఎన్టు - ఉక్ కుడియిరుప్పుమున్ను యిరుమ్ వేడ్డియిరుప్పతాకిల్. ఇప్పుడై క్కన్వి యవ్యాణ్బిచ్చైకాలిలే విథాయెన్టుపాకట్టాభాకృతామ్, అన్తియిలే, * ౧౯. (తృణమస్తరతః కృత్యా) ఎన్టు-తురుమై బ్రహ్మణాక్కి అత్తాణిలే రాఘవ సింహాశై పృఠ ప్పడవిట్టు చాల్లాణునినై త్త న్నెళ్ళై ప్పిళప్పిక్కనినై వాలే యాకిలుమామ్. అన్తియిలే, * ౨౦ (తృణమస్తరతః కృత్యా) ఎన్టు-తృణలోహాదికత్తై మున్నే * ముడియెటిన్దు ప్రతిక్షై పణ్ణ క్కడవతితే. అన్దుమర్యానై చూలే తురుమైబ్బమున్నే ఎటిన్దు. “క్షీప్రంతవసనాథోమే రామస్సౌమిత్రీణా సమా! తోయమల్పమివాదిత్యః ప్రాణానాః సృతేశరైః! ఎన్టు- ఉన్ను యిరై త్తీణ్డార్, కోలిట్టు కు త్తియెడుత్తుప్పొక క్కకుకిఱపడియై చ్చార్చెన్టు ప్రతిక్షై పణ్ణకితాభాకృతామ్, అన్తియిలే, * ౨౧. (తృణమస్తరతః కృత్యా) ఎన్టు-“సచాపిమమహస్తాత్వాం ప్రాప్తుమర్హతి రాఘవః” ఎన్టు ఉక్ మున్నే “అప నేష్యతిమాం భర్తాత్వత్ శ్రీఘ్నమరిష్టమః” ఎన్టు - ఉన్నై త్తలై యఱుత్తుక్కొన్డు పోకప్పకుకిఱపడిచారాయెన్డాకృతామ్, అన్తియిలే, * ౨౨. (తృణమస్తరతః కృత్యా) ఎన్టు-“విప్రపీడాకరంఛేద్య మగ్రమబ్రాహ్మణస్యతు” ఎన్టుశాస్త్రమ్ శొల్లుకై చూలే, “భృక్షారథా రారోధృశ్చ శుక్రస్యాక్షిసదక్షిణమ్ | పవిత్రస్యశిరోగ్రేణక్షోభయామా సవామనః” ఎన్టుమ్ - “శుక్కిరకణ్డైత్తురుమ్బాత్కిళతియ” ఎన్టుమ్- తురుమ్బాలేశుక్రకణ్డై క్కలక్కినాప్పొలే, “యద్యత్పశ్యామితే గాత్రం శీతాంశుసదృశాననే | తస్మిన్తస్మిన్పృథుశోణి చతుర్థమనిబధ్యతే” ఎన్టు-పరదారదర్శనమ్బణ్ణిన పుణకణ్డైత్తురుమై బ్బయిట్టు కలక్కుకితే నెన్డా కృతామ్, అన్తియిలే, * ౨౩. (తృణమస్తరతః కృత్యా) ఎన్టు-“సద ర్భంసంస్తరాద్యహ్యపిసస్తిస్తసదక్షిణమ్” ఎన్టు-దర్భత్తైయిట్టుకీణ్డై

యనాన కాకశ్చై * క్కణ్ణరై యనాక్కినాప్పోలే, ఇత్తురుమైబ్బి యిట్టు ఉకా
కణ్ణై క్కలక్కువిక్కితే నెన్ఱు పాకట్టాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౨౪
(తృణమస్తరతరి కృత్వా) ఎన్ఱు - సరనారాయణార్కళిల్ నారాయణా
ఇషీకత్తైక్కొణ్ణుదమ్బాదభవనైక్కొన్ఱాప్పోలే, ఇత్తురుమైబ్బి యిట్టు ఉనై
క్కొణ్ణువిక్కితే నెన్ఱు పాకట్టాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౨౫. (తృణమ
స్తరతరి కృత్వా) ఎన్ఱు - “సీతాయా నేజసాదగ్ధామ్” ఎన్ఱుమ్ - “సత్వా
కుర్చిదశగ్రీవభస్మభస్మా తేజసా” ఎన్ఱుమ్ - ఎక పాతివ్రత్య తేజస్వీలే
ఇత్తురాలైయిట్టుమాట్టి యునై చ్చుడుకితే నెన్ఱు పాకట్టాళాకవు
మామ్. అన్ఱియిలే, * ౨౬. (తృణమస్తరతరి కృత్వా) ఎన్ఱు - “కృతిఛే
దనే” ఎన్ఱిఆథాతు విలేయాయ్, కిడన్దతురుమైబ్బి సడువేకిళ్ళిప్పొకట్టు,
“అజుళ్ళ్యగ్రేణతాహన్యామ్” ఎన్ఱుమ్ - “పొల్లావరక్కనై క్కిళ్ళిక్కి
ళన్దానై” ఎన్ఱుమ్ - శొల్లుకిటపడియే, ఉకతలై యైక్కిళ్ళి పొక్కువి
క్కితే నెన్ఱు పాకట్టాళాకవుమామ్

ఆకవిప్పడితురుమైబ్బిప్పొకట్టు మేల్ శెయ్ తతెన్నెన్నిల్, * ౧ (ప్రత్యు
వాచ) ప్రతివచనమ్బణినాళ్ * ౨. (ప్రత్యువాచ) కేట్టవార్ తైక్కు
ఉత్తరమ్ శొన్నాళ్. అవకాశొన్న వత్తుక్కినైన్ద ఓమెన్ఱాలుము త్తరమితే.
అప్పడిమోవెన్నిల్, * ౩ (ప్రత్యువాచ) ప్రత్యాఖ్యానమ్బణినాళ్.
అతావతు - “నాహమాపయిశీభార్యా” ఎన్ఱుమ్ - “సమాంప్ర
ర్థయితుంశక్యం సుసిద్ధిమివపాపకృత్” “అకార్యం సమయాకార్యమ్”
ఎన్ఱుమ్ - ప్రతినిషేధిత్తుచ్చొన్నాళ్. * ౪. (ప్రత్యువాచ) నిషేధిత్తవళ
న్ఱి కే ప్రతికూలమాకవే శొన్నాళ్. అతావతు - “ప్రాణానాదాస్యతే
శరైః” ఎన్ఱుమ్ - “రాక్షసేన్ద్ర మహాసర్పా సరామగరుడోమహాః |
ఉద్ధరిష్యతివేగేన” ఎన్ఱుమ్ - అవసుక్కు పరుషమాకవే శొన్నాళ్. * ౫.
(ఉవాచ) “వచపరిభాషణే” ఇతే. ఒరువారై శొన్నాళ్ళాకైయన్ఱి కే,

పరితః- పరక్క-విడువారైశొన్నాల్, అతావతు “సాధుధర్మమపేక్ష
స్వసాధుసాధువ్రతంచర ” ఎన్టుమ్ - “యథాతవతథాస్యేషాం చారా
రత్యైనిశాచర ” ఎన్టుమ్-పొలుమై శొల్లియుమ్, “ఏవంత్యాంపాపకర్తా
ణంపత్న్యై నికృతాజనాః” ఎన్టుమ్ - “దిప్త్యైతద్వ్యసనం ప్రాప్తోరాద్ర
ఇత్యేవహర్షితాః ” ఎన్టుమ్ - హృదయభేదమ్మిటక్తుమ్బడిశొల్లియుమ్,
“మాంచానై ప్రయతోభూత్వా నిర్యాతయితుమర్హసి । విదితస్సహిధ
ర్మజ్ఞశ్శరణాగతవత్సలః । తేనమైత్రీభవతు” ఎన్టు - జ్ఞానచానమ్బణ్ణియుమ్,
“అన్యథాత్వంహికుర్వాణోవధంప్రాప్సున్యసి” ఎన్టుమ్- “ప్రాణానాదా
స్యతేశరైః” ఎన్టుమ్ - దణ్డమ్శొల్లియుమ్, ఇప్పుడైకళితే సామభేదదా
నదణ్డరూపమాన చతు రుపాయజ్గలై యుమ్ శొన్నాల్.

ఇప్పడిక్కన్ది, శొల్లుకిటపోతు ముఖవికారమిరుద్దపడి యెన్నె
న్నిల్, *౧. (శుచిన్దితా) ఎతిరి కికనవియనాకిలితే సమ్భ్రమమ్బుణ్ణవేణ్ణు
వతు. అనీతియాలే తన్నడైయే నశిక్క ప్పకుకిటవివనితే ఇప్పడిశొల్లుకి
తానెన్టు శిరిత్తాల్. * ౨. (శుచిన్దితా) “హసన్ని వస్యహాన్తి ”
ఎన్టు-రాజాక్కల్ కుఝవాళరై వెట్టివై క్కచ్చొల్లుమ్బాతు శిరి త్తితే
శొల్లువతు. ఇవళ్తానుమ్, “అభిజ్ఞారాజధర్తాణామ్ ” ఎన్టు- రాజమ
ర్యాదై యటియుమవళాయ్ రాజపుత్రయమామ్ రాజమహిషియు
మాయితేయిరుప్పతు. అవతరుకితేనెన్టు ధనధాన్యరత్నాదికలై క్కే-
ట్టు స్త్రీచాపల్యత్తాలే యుకన్దుశిరిత్తాల్ వొన్నిల్, * ౩. (శుచిన్దితా)
అర్థచాపలనిబన్ధనమ్ల, వైరాగ్యనిబన్ధనమ్లెట భావశుద్ధిశిరిప్పిన్బడియిలే
కాణలాయిరున్దుతు. * ౪. (శుచిన్దితా) “ ఆశ్రమంతుతయో శ్శూన్యం
ప్రవిశ్యనరసింహయోః । గోచరంగతయోర్భృత్రోరపనీతాత్వయాధమ’
ఎన్టు-అవ్యాజ్ఞిత్వైకళోమున్నేటితోట్పిన్దెన్నె :: శిత్తెకోలమాట్టాతల
బలన్దాన్గిడీర్, “ నరామస్తపసాదేవిసబలేననవిక్రమైః । నధ నేనమయా

* విడువారై - ధారాళమైసమాటలు.

శి కనవియన్ - గౌరవముగలవాడు.

:: శిత్తెకోలమాట్టాత - చెఱలో పెట్టడముకు అసమర్థుడైన.

తుల్యః” ఎఱ్ఱ-పెరుమాళ్లై త్తామల్లరెన్ఱితానెఱ్ఱు శిరిత్తాళ్. * ౫. (శుచి
స్థితా) “ వధంప్రాప్యసి” ఎఱ్ఱ- కట్టుకుమ్ పరున్దమ్ కవ్వక్కిడక్కిఱ
వన్దాన్ఱిడో, “ శక్కేజీవతివాళవా” ఎఱ్ఱ - పెరుమాళ్ తిరుమేనిక్కు
త్తీఱుశొల్లుకిఱానెఱ్ఱుశిరిత్తాళ్. * ౬. (శుచిస్థితా) “ విభీషణవిధే
యంహి లక్ష్మైశ్వర్యమిదంకృతమ్|శ్రీమతారాజరాజేనలక్ష్మాయా మభిషే
చితః” ఎఱ్ఱ - విభీషణుక్కు ప్పెరుమాళ్ కొడు త్తవశ్వర్యఱైయిలే,
“ఋద్ధిమ్మామానుషశ్యత్వంశ్రియంభద్రే”ఎఱ్ఱ-తన్న తాకభ్రమిత్తుప్పితల్ మ
కిఱానెఱ్ఱుశిరిత్తాళాకవుమామ్. * ౭ (శుచిస్థితా) “ ఉపధాయభుజం
తస్యలోకనాధస్యసత్కృతమ్| కథంనామోపధాస్యామి ” ఎఱ్ఱిరుక్కిఱ
వెన్ఱై యిలే ఇప్పయల్, “ మాంచభుక్షత్వ ” ఎఱ్ఱ - పితల్ మతలెఱ్ఱు
శిరిత్తాళాకవుమామ్. * ౮. (శుచిస్థితా) “ కుశలీయదికాకుత్స్థః ”
“ కిన్నుసాగరమేఖలాం మహీందహతి ” ఎఱ్ఱ - పెరుమాళ్ కుఱియశ
క్లాతేయిరుక్కు, నానోయివ్విరుప్ప ఇరుప్పేనెఱ్ఱు, తతస్సాహీమతి
పోలే వ్రీళాస్థితమ్బుణ్ణినాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౯. (శుచిస్థితా)
ఎఱ్ఱ - “ తతోమలిససంవీతామ్” ఎఱ్ఱమ్-“మాశుడై యుడమ్బు
డుతలై యులఱి వాయప్పఱిమ్ వెళుత్తు ” ఎఱ్ఱమ్- విరహవిషణ్ణైయాయి
లై యముతు శెయ్యామైయాలే, స్థితమ్బుణ్ణినపోతు వెళుత్త తిరుము
త్తోళియై యుడై యళా యిరున్దా శెఱ్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౧౦.
(శుచిస్థితా) ఎఱ్ఱ-పిరాట్టయై అపహరిత్తానెఱ్ఱుకేట్టపోతు, “ కృతంకా
ర్యమితి శ్రీమాన్వాళహార పితామహః” ఎఱ్ఱ-ఇనిరావణ్ పట్టానెఱ్ఱు
బ్రహ్మప్రియప్పట్టాపోలే, ఇవళుమ్ ఇవణ్ అపరాధమ్బుణ్ణినపోతే పట్టానె
ఱ్ఱు ప్రీతిస్థితమ్బుణ్ణినాళాకవుమామ్.

ఇప్పడిస్థితమ్బుణ్ణిచ్చొన్న పాశురమెన్నెన్నిల్, * ౧. (నివర్త
యేత్యాది) అకృత్యజలై త్తవిర్న్ద కృత్యజలై యనున్ఱి ఎన్ఱితాళ్. * ౨.
నివర్తయమనః) మనోవ్యాపారమ్ ఆత్మాధీనమనో? ఆనవిన్బు, నెఱ్ఱైమీళె

నితాల్. *3. (మనోనివర్తయ) నల్లకుతిరైయాడ్కుల్ కుతిరైయై*క్క
 తై తాఱుమాహ్ప్పలే, మనరిప్రవాహాత్తై మీడ్కుప్పార్. * ౪. (మనోనివ
 ర్తయ) “ మనోహి హేతుస్స ర్వేషా మిద్ధియాణాం ప్రవర్తనే” ఎన్ఱి
 పడియే, కొత్తుముతలియాన మననై మీడ్కువే బాహ్ప్పియిబ్బళుమ్
 మీభుక్కాణ్. * ౫. (నివర్తయమనః) ఉన్నెత్తై మీట్టు ప్రాణజ్జై మీట్టు
 కొల్ళాయ్. * ౬. (నివర్తయమనః) “ ఆత్తై వహ్యత్తనోబధురాత్తై వ
 రిపురాత్తనః” ఎన్ఱు-నిత్తళత్తువై జయిక్కప్పారాయ్. * ౭. (మనోనివ
 ర్తయ) నాట్టిల్ వేగవత్పదార్థజుక్కు మనోజవమెన్ఱు దృష్టాన్తమ్
 శొల్లలామ్మడిక్కు కడువిత్తై యాయ్ శ్శరుప్పతుక్కై కక్కిన్దొల్ మీడ్కువా
 ణ్ణాతు, కరణాధిపనాననీ మీడ్కుప్పార్. “ మమత్వశ్వా నివృత్తస్యన
 ప్రావర్తనవత్తాని” ఎన్ఱు-అశ్వహృదయమతియుమ్ సుమన్త్రై తప్పై
 చొన్నానితే.

కిడక్కిఱరాజకార్యమ్ మేడుపళ్ళముమ్ మనరిప్రవృత్తియై త్తవిర
 ప్పోమోవెన్ఱు, *౧ (మత్తోనివర్తయ) పుటమ్బళ్ళువత్తై త్తవిరచొన్నే
 నో? ఎన్ఱక్కల్ నిన్ఱుమ్ మీళ్. *౨. (మత్తోనివర్తయ) “పళ్ళాస్యామివ
 పన్నగీమ్” ఎన్ఱు-విషవత్పదార్థజుక్ పోలే యునక్కు వినాశహేతువాన
 ఎన్ఱక్కల్ నిన్ఱుమ్ మీళ్. *3. (మత్తోనివర్తయ) “నయన్ఱినికృతిప్రజ్ఞం
 పరదారాగిపరాభవమ్” ఎన్ఱు - ఎప్పడియుమ్ పరిభవశీలై కళాయ్ శ్శరు
 పరదారమిరుప్పతు, ఆనసిన్ఱు, ఎన్ఱక్కల్ నిన్ఱుమ్ మడైమాతాయ్.

ఉన్ఱక్కల్ నిన్ఱుమ్ మాఱినాల్ మనస్సు నిర్విషయమాయరు
 క్కుమోవెన్ఱిల్, * ౧. (స్వజనేప్రియతామ్) పకుత్తవిషయత్తిలే
 యుక్కుమ్మడి పారాయ్. * ౨. (స్వజనేప్రియతామ్) “ స్వేషుదా
 రేషు రతింనోపలభామ్యహమ్” ఎన్ఱినినైవైమాఱి, “ స్వేషుదారే
 షురమ్యతామ్” ఎన్ఱిపడియే, అగ్నిసాక్షికమాక కైప్పిడిత్తధర్మదార
 జ్జై రమిక్కప్పార్. * ౩. (స్వజనేప్రియతామ్) విజాతీయరాన మని
 తరైవిట్టు సజాతీయరానరాక్షసస్త్రీ కళోడే భుజిక్కుప్పార్-ప్రియతామ్

* కత్తై తాఱుమాహ్ప్పలే - కొండాలో కొట్టిమరలించునట్లు.

కొత్తుముతలియాన-సమాహముకుస్వామియైన. † కై కక్కిన్దొల్ - చెయ్ విడిచిపోయిన.

ఎన్టు రాగ ప్రాప్తమాకవరుమత్తై బలత్తిలే సేహిప్పిక్కలామోవెన్ని
 ల్, ప్రియతామ్-ఎన్టు ప్రసాదిక్కితాళ్, *ర. (మనగిప్రియతామ్) నీప్రి
 యప్పట్టాయాకిల్ మనస్సుతాన్ ప్రియప్పడువతాక-స్వజనే ఎన్టు విష
 యసప్తమియాకైయన్తిక్కే, అధికరణసప్తమియాక్కి. స్వజనత్తిల్ వర్తి
 క్కిఱమనస్సు ప్రియప్పడువతాకవెన్టుపారుళామ్. అతావతు - “తా
 స్త్వాం పరిచరిష్యన్తి” ఎన్టుమ్- “యావత్త్యో మమసర్వాసామైశ్వర్యం
 కురుజానకి” ఎన్టుమ్-ఎన్నెయవర్కళ్ సేవిక్కుమ్మడిశోన్నపడియా
 లే, అవర్కళ్ వెఱుత్తాయిత్రరుప్పతు అతుతవిర్న్దు ఉన్నళవిలేయవ
 ర్కళ్ నెఱ్ఱుకుళిరుమ్మడి పణెన్టుమామ్. * ౫ (స్వజనేమనగి ప్రియ
 తామ్) స్వజనత్తిల్ మనస్సుప్రియప్పడువతాక. స్వజనత్తినుడైయ మ
 నస్సెన్నపడియాయ్, “పరిభూతావిషణ్ణాచేద్బా ర్యాభర్తావినశ్యతి” ఎన్టు-
 సీపణ్ణిస*పారామైయాలుముపేత్తైయాలుమ్ అవర్కళ్ వెఱుత్తాల్ ఉన
 క్కనర్ధమ్వరుమ్ అతువారాతపడి అవర్కళ్ నెఱ్ఱుకుళిరుమ్మడి, మత్తోని
 వర్తయ - ఎన్టాకిలుమామ్.

(మత్తోమనోనివర్తయ) “ధ్యేయోనారాయణస్సదా” ఎన్టుమ్-
 “ధ్యేయస్సదాసవిత్తమణ్డలమధ్యవర్తినారాయణః” ఎన్టుమ్- “స్తృ
 తోయచ్చత్తిశోభనమ్” ఎన్టుమ్- “రామేతిరామేతిసదైవబుద్ధ్యావిచిన్త్య”
 ఎన్టుమ్ - “జగమమనసారామమ్” ఎన్టుమ్ - “నినైత్తిరున్దేశిరమన్దిర్
 నే” ఎన్టుమ్- “అడియార్కళ్ తమ్మడియేనినైయుమ్మడియవర్” ఎన్టుమ్-
 ఉజ్జివనమాన విషయత్తై అనవరతభావనైపణ్ణ ప్రిప్రమత్తనైపోక్కి,
 అనర్ధహేతువాక వెన్నెనినైయాతేకోళ్. (నివర్తయ) ప్రవృత్తిధర్మ
 మొరుకాలుమాకాతు, నివృత్తిధర్మమే ఉత్తారకణ్ణాణ్. (మనోనివ
 ర్తయ) “స్వేషుదారేషురమ్యతామ్” నివృత్తిక్కు విషయమ్ నిషిద్ధమ్,
 ప్రవృత్తిక్కు విషయమ్ సంసారమ్. ఆనపిన్బు, నిషిద్ధశ్చైవిట్టు విహితశ్చ
 లిలేప్రవృత్తిక్కువ్పార్. ఆకవనశ్లోకత్తాల్ స్వానర్థజ్ఞిడక్కపరానర్థమ్
 పొలుక్క మాట్టాత పిరాట్టియుడైయ శీనీరైయుమ్ కృవైయుమ్శోల్లు
 కీఱతు.... .. ౧౯.

* పారామైయాలువ - ఆలక్ష్యతచేతను.

శీనీరై - సౌలభ్యము.

తాత్పర్యము — రావణుడు, నీతనదలచికొని మనస్థబాణ వీడికుండై నీత దగ్గఱకు జనుచెంచి నీకష్టైశ్వర్యములనిచ్చెద నాయభీష్టమును నెఱిగింపుమనినిర్బంధింప, నీతాదేవిరావణునియెదుటగడ్డిపొటకుఁ జేసెను అట్లువేయుట కభిప్రాయములేమన్నను,

(౧) రావణుని ప్రసన్నునిజేయుటకు రాజులకుంచలసినపీటకుబడును,
(౨) తనకుతగినజవాబియక కార్యాస్తర పరురాలయ్యెనని రావణునికి నిరాశ కలుగుననియు,

(౩) రావణునిని తనకును వ్యవధానముండవలయుననియు,
(౪) పరపురుషునిముఖముజూడ రాదుగాన బదులుచెప్పటకు వ్యాజము చేసుకొనుటకును, [మగను,

(౫) ఈపుడక ప్రతిపత్తి చేయునట్లు నీవును ప్రతిపత్తిచేయుదువని దృష్టాంతార్థ

(౬) తనకటాక్షముచే తృణమును చైతన్యముగలదానినిగా జేయతలంపుచేతను,

(౮) తృణమునుచేతనముగజేసిస్వశక్తినిజూపిన రావణుడుభయపడుననియు,

(౯) నిన్ను శృణుముతో సమానముగదలంచియున్నానని తెలుపుటకును,

(౯) ఈతృణమునకుగూడ సరిగా నిన్ను దలంపననియు,

(౧౦) నీవుఈగడ్డితిరెండవకుపుతో సమానుడవనియు,

(౧౧) నీకుభోగ్యము ఈగడ్డియేకాని నేనుగాదనియు,

(౧౨) నీవిచ్చెదినన్న సంపత్తును దీనితో సమానమనియు,

(౧౩) నీప్రాణము తృణ ప్రాయమనియు,

(౧౪) లంకకాలినపిమ్మట ఈగడ్డితో గుడిసెనేసికొనుమనియు,

(౧౫) తృణోపల న్యాయమును దెలుపుటకును,

(౧౬) దీనినిసాగరమునందు వేసినయెడలనడుమనిలువకుండునట్లు నీవురాముని శరణుజొచ్చితివేని నీతప్పులుమన్నించుననియు,

(౧౭) ఈతృణమువలె ఈర్ష్యాదులువదలి రాముని ఆశ్రయింపుమనియు,

(౧౮) దీనినికప్పకొని రాముని కాళ్ళమీఁద బడుమనియు,

(౧౯) ఈగడ్డినిస్తంభముజేసి రామువసించుని వెడల్పినిన్ను జీర్పించెదననియు,

(౨౦) క్రతిజ్ఞుచేయుటకును, (౨౧) నీతలద్రుంపఁబోవువిధముజూడుమనియు,

(౨౨) శుక్రునికంటివలెనీకంటిని దీనిచేఁబాడిచెద ననియు,

(౨౩) కాకాశురునివలె నీకంటినిదీనిచేఁ బాడిపించెదననియు,

(౨౪) ఈగడ్డిలోఁచుచేసిన్ను జంపించెదననియు, [ననియు

(౨౫) ఈగడ్డిపోచను మార్చునట్లు నాపాతివ్రత్యతేజస్సు నిన్నుభస్మముజేయు

(౨౬) ఇట్లునీతలద్రుంపెదననియు తృణమునుద్రుంచియెదుటవేసి, తనయనీతిచేత

నశించబోవునట్టి వీడెట్లు చెప్పుచున్నాఁడేయనిచిఱుగగవునవిద్య, నీమనస్సును

నాపక్కనుండి మరల్చి అగ్నిసాక్షికముగఁ జేపట్టిన ధర్మదారలతో రమింప

జూడుమని నీతాదేవిరావణునికి హితోపదేశముజేసెను.

పెరియవాచ్చాన్నియై త్తిరువడికళేశరణమ్

సుందరకాణ్డము, ౨౧- వ సర్గము, ౧౯- వ శ్లోకము.

మూ. మిత్ర మా పయికం కర్తుం రామ స్థానం పరీక్షతా

ఎథం చా నిచ్చతా ఘోరం త్వయా సౌ పురుషర్షభః॥ ౨౦.

అర్థము:— ఆసౌ - ఈ, పురుషపూర్వ - పురుషశ్రేష్ఠుడైన, రామః— శ్రీరాముడు, స్థానమ్ - రాజ్యమును, పరీక్షతా - కోలుచున్నవాడవును, ఘోరమ్, క్రూరమైన, ఎథంచ - చంపుటను, అనిచ్చతా - కోఱనివాడవును అగు, త్వయా-నీచేత, మిత్రమ్ - స్నేహితునిగా, కర్తుమ్- చేసికొనుటకు, ఔపయికమ్-తిగిసవాడు.

వ్యా. అవతారికై. అశోకవనికైయిలే ఎఱువరుభి యిరుక్కిఱ పిరాట్టిసన్నిధియిలే రావణకౌశెస్టు తన్నుడై య*అభిజనవిద్యా వినోదజ్ఞ భిల్ నాట్యారిల్ కాట్టిల్ తనక్కుళ్ళ మినుక్కుత్తైచ్చొల్లియుమ్, బహు విధమానక్షేత్రధనధాన్యరత్న వస్త్ర భూషణ పరికర పరిబర్తదాసదా సికళై త్రుకితేనెస్తుమ్ పిరాట్టియై నిలై పేర్క్కలామోవెస్తు ఏద్రోవా రైశొల్లి, పిరాట్టియుమివళ శొల్లికిఱవై యొత్తై యుమ్ పారాతే, ఇవను డై యఅనర్థయైపార్తు, ఇవనుక్కొరునల్వారై శొల్లివారిల్లమై యాలితే ఇవనిప్పడి పిత్రోకుకిఱతెస్తు ఆచార్యపరంపరావధియాయ్ పర మాచార్యభూతై యాకైయాలే, ఇవనుక్కుహితమ్ శొల్లికిఱాళ్. శొల్లికిఱవిడ త్తిల్, తృణమ నరతరకృత్వా-ఎస్తు పరపురుషముఖిమ్ పార్ త్తువారై శొల్లిక్కడవతల్లవెస్ట మర్యాదై యాలేయాతల్, తృణతోపాతి యుమ్ అవనైమతియమైయాలే యాతల్, అచేతనమాన విత్తురుమ్ము ప్రతిప త్తిపణ్ణిలన్తో నాకశొన్న వారై యైయవళ స్రతిప త్తిపణ్ణవతెస్తుమ్ నినై వాలేయాతల్, “ యంత్యందేవి నిరీక్షసే సకులీనస్సబుద్ధిమాకా ” ఎస్తు - తాకపార్ త్తవర్కళి బుద్ధియుక్తర్కళావార్కళెస్తుమ్ నినై వాలేయాతల్, పెరుమాళ్ తురుమ్మైక్కొణ్ణు కాకళై యొట్టినాప్పాలే.

* అభిజన-ఉత్తమగులము.

▲ పరిబర్త - ఛత్రచామరాదులు.

○ నిలై పేర్క్కలామో - మర్యాదనుమాటచుచున్నా.

ఇవళుమిత్తురుమైబ్బొక్కొండు ఇవనై యొట్టవేణు మెన్టుమ్ నినై వాలేయా
తల్, — సృగాల*శశమోబ్బలే పశుప్రాయనాన పునక్కుభోగ్యమితువన్తో
వెన్టుమ్ నినై వాలేయాతల్, “ శీతోధ పహనూమతః ” ఎన్టు-దాహక
మాన అగ్నియై శీతశమాకప్పణ్ణప్పకుకితాప్పోలే అచేతనమాన తురు
మైబ్బ చేతనమాక ప్పణ్ణువోమెన్గిఱ సజ్కల్పత్తాలే యాతల్, ఆసన్న
మాయిరుక్కిఱ వివనుక్కుమ్ననుక్కుమ్ ఒరువ్యవధానమ్ వేణుమెన్టుమ్
నినై వాలేయాతల్, తురుమైబ్బత్తాణాక్కి అత్తాణిల్ నిన్టురాఘవసింహ
త్తైప్పఱప్పడువిక్కివేణుమెన్టుమ్ నినై వాలేయాతల్, “ మిత్రమాపయి
కమ్-అనిచ్చతా ” ఎన్టు - శొల్లప్పకుకిఱవివళో వీరపత్నియాకై యాలే
ఇప్పలై క్కున్వి అవ్వాళ్ళైశ్శైకాలిలే విధాయెన్టుమ్ నినై వాలేయాతల్,
ఎనై ఎప్పరప్పాలియచ్చొన్నపునై ఎయుమ్ నీయడిక్కిన ధనధాన్య
రత్న వస్త్రాదికత్తై యుమ్ ఇత్తురుమోసాతికాణ్ నినై త్తిరుప్ప తెన్టుమ్
నినై వాలేయాతల్, తురుమైబ్బమున్నే పొక్కిట్టు, “ నాహమాపయికి
భార్యాపరభార్యాసతీతవ ” ఎన్టు - ఇన్దదుర్బుద్ధియునక్కాకాతుకాణ్,
“ స్వేషుదారేషురమ్యతామ్ ” ఉనక్కు వకుత్తవెణ్ణుకళ్ వయితెరియా
తవడి యవర్కళోడు పొరున్దివర్తిక్కిప్పారాయెన్టుశొల్లి, “ ఇహసన్తోన
వాసన్తి ” పళ్ళురుమ్పత్తైయరుమామ్ సెరుమ్పరప్పాన ఇద్దేశత్తుక్కుళ్ళే
యొరువన్ అనర్ధప్పట్టానెన్టాల్ ఇజ్జనేశెయ్యలూకాతు కాణెన్టు హితమ్
శొల్లిమీత్తైక్కు ఒరునన్దనితరిత్తై యాకాతే, “ వాసన్తి ” శ్రీవిభీష
ణాహ్ వా తొడక్కమాన పరమధార్మికరుణ్ణాకై యాలే సత్తుక్కుల్లిలై
యెన్నువొణ్ణాతు, ఉణ్ణు, “ సతోవానానువర్తసే ” “ ప్రణిపాతేనపరిప్రశ్నే
నసేవయా ఉపదేష్యన్తి ” ఎన్టు-తజ్గళ్ కాలిలే కునిన్దనువర్తిక్కిఱవర్కళు
క్కితే అవర్కళన్లత్తు శొల్లువతు, అప్పడిక్కివర్కళో కాలిలేకునిన్దతి
యాయో? అడియేతోడజ్గి నీయిప్పురిలిరున్దవళ్ళల్ల, నేబ్బువన్దనీ కునియేనో
వెన్టత్తిన్దపడియెన్నెన్న, “ తథాహివిపరీతాతేబుద్ధిః ” ఉన్బుద్ధియిన్

పొల్లాజుతానే అత్తైచ్చొల్లుకిఱతుకాణెన్న, బుద్ధియిక్ పొల్లాజు ఆటి
కైక్కు నీ అన్తర్యామియన్తే ఎన్న, “ఆచారవర్జితా” ఉన్నుడైయవను
ప్రానత్తాలే అనుమితేన్దాణెన్దు హితమ్ శొల్లుమవర్కళ్ శొల్లుతపడి
యాన వివనుడైయ దురాచారత్తై క్కణ్ణు వెలుత్తు, ఇని యొరువరై
యుమ్ అనువర్తిక్కవేణ్ణా, అనువర్తననిరవేక్షమాక నానునక్కు హి
తమ్ శొల్లుకిఱే, నాశొన్న పడియే అనప్పిక్కప్పారాయెన్దితాళ్.

అమాకిల్ అనుప్పిక్కిఱే, అన్దహితన్దనైచ్చొల్లలాకాతోవెన్న, *౧.
(మిత్రమాపయికంకర్తుంరామః) పెరుమాళ్తోడే ఉనక్కు విరోధవృణ్ణినా
ల్ ఫలియాతు-అవరోడేఉఱవుపణ్ణక్కాణవడుప్ప తెన్దితాళ్. *౨. (మిత్రం
కర్తుమాపయికమ్) *తీరక్కళీయ పపరాధవృణ్ణనవునక్కు అవర్తిరు
వడికళిలే శరణమ్ పుక వేణుక్కాణ్. మిత్రమెన్దానిఱుచ్చెయ్తే శరణమె
న్బానెన్దెన్నిల్; మేల్ శ్లోక త్తిలే, “విదితస్సహిధర్తజ్ఞ శ్శరణాగత
వత్సలః । తేనమైత్రీభవతుతే” ఎన్దు-అవర్ శరణాగత వత్సలర్ కాణ్,
ఆనపిన్బు, నీయుమ్ శరణమ్ పుకాయెన్దు మర్ధ త్తిలే మైత్రీశబ్ద ప్రయోగ
వృణ్ణుకైయాలే శరణశబ్దపర్యాయమాక్కక్కడవతు, “అర్చనం వందనం
దాస్యం సఖ్యమాత్మనివేదనమ్” ఎన్దు-సఖ్యత్తైభక్తిప్రకారమాకవుమ్
శొల్లిల్ శీతే. ఆకైయాలే అవరై శరణమ్బుకా యెన్దితాళ్. “తమేవ
శరణమ్ గచ్ఛ సర్వభావేనభారత” ఎన్దుమ్-పిరాట్టయైప్పోలేధార్మికగా
యిరుప్పార్ వేతేశిలరుమిప్పాశురమ్ శొన్నార్ కళితే. ఆనాల్ నేర్
కొడు సేరేశరణమ్ ఎన్నా తే, మిత్రమెన్బానెన్దెన్నిల్, తుద్రరైప్పోలే
తన్దామైయుయరవైత్తుపిఱరై/త్తణ్ణియతా కచ్చొల్లుమ్బుడియానళిపున్దైయి
ల్లాతపిరాట్టి నీరైయాలే శొల్లుకిఱాళ్. ఇవళేయన్తే యిప్పడిశొన్నాళ్;
పెరుమాళ్ తాముమ్ రాక్షసనై, “మిత్రభావేన” ఎన్దుమ్ - ఒరుకురక్కై
“సఖాచమే” ఎన్దుమ్-ఒరోట్టైయొడక్కారనై, “ఆత్మసమస్సఖా”
ఎన్దుమ్-“ఉకన్దతోఽహి” ఎన్దుమ్-ఆరుళిచ్చెయ్ తారిఱే-ఇన్న మొరు

* తీరక్కళీయ - సంపూర్ణముగా. / త్తణ్ణియతా-నీచముగా.

కి పున్దై - చిన్నతనము.

అకారత్రాలే మిత్రశబ్దమ్ శొల్లకితాళ్ - అలెన్నెన్నిల్, “ననమేయమ్”
 ఎన్టు - వణజ్జలిలరక్కనాయ్ దుర్తానియాన విఎనైశరణమ్బుకాయెన్టా
 లిశైయానెన్టు మత్రాలే తోళిపై కొళ్ళాయెన్టితాళ్.*3 (మిత్రంకర్తు
 మాపయికమ్) “మితాత్త్రాయతథతిమిత్రమ్” ఎన్టు-4 “ఇమిదాన్నే
 హనే” ఎన్టిఱథాతువిలేయాయ్ పెరుమాళుక్కు ద్వేషవిషయమా
 కాతేన్నేహవిషయమాకై యళికియరుకాణ్. నేరాకవిరుక్కు శత్రు
 వుమాయ్ ప్రబలనుమా యిరుక్కిఱనాన్ నాపేక్షనాయ్ పెరుమాళు
 క్కు ద్వేషవిషయమాకాతే ఇనర్వక్కలుఱవు కొణ్డాడప్పకుకేతోవే
 న్న,*5.(మిత్రంకర్తుమాపయికమ్) ఇప్పడి ప్రాతికూల్యప్పణ్ణినవునక్కు
 పత్తుమ్బుత్తాక వుఱవుశెయ్యవేణుక్లాణ్. ఇతుపణ్ణినాల్ ప్రయోజనమె
 న్నెన్న,*6.(మిత్రంకర్తుమాపయికమ్) ఉక్ప్రణారక్షణత్తిల్ వినియో
 గజ్జొళ్ళలామ్.*7.(భోపయికమ్) “ఉపాయఃనిమిత్తకారణమ్” ఉన్న
 డైయ ఉజ్జివనత్తుక్కు ఉపాయన్. “ఉపాయాత్ప్రాస్వత్వచ్చ”
 ఎన్టు- ఉపాయశబ్దమ్ ఉపయశబ్దమాయ్, స్వాధేరక్కాయ్, ఇగాదే
 శమాయ్ ఆదివృద్ధియాయ్ అకారలోపమాయ్, భోపయికమ్ - ఎన్టు
 పదమాకిఱతు ఇప్పడిక్కు ఇతుఉపాయమెన్టు, “స్థానంపరిష్కృతా-పథం
 చానిచ్ఛతా” ఎన్టు- మేలేఫలమ్ శొల్లకైయాలే స్పష్టమితే.

అనాల్ నానుఱవు క్కిశైయక్కొళ్ళ ముకమ్తారాతే ప్రతాపి
 కళా యుతటికిలోవెన్న,*8.(రామః)వరైయాతే పారున్దుమ్బడియాననీ
 ర్ పైయుడైయవర్కాణ్.*9 (రామః) *కైవర్తరోడుమ్కురజ్జోడుమ్
 ఉఱవుశెయ్కిఱవర్ ఇత్తనైయోగ్యతైయుడైయవున్నెవిడుకితాగో?
 *3.(రామః) నీయల్లేనెన్నిలుమ్, “యదివా రావణస్వయమ్|ఆనయై
 నమ్” ఎన్టు అత్తైత్తువిడువతు, ఆపత్తుముడుకినవాణ్, “గచ్ఛ” ఎన్టు-
 విట్టడిప్పతాకిఱ పెరుమాళి త్తనైనీయశైవాయుమానాల్ విడుకితా

¶ ఏతదనస్తరము - అద్వైపాదికళారే ఆపత్తిల్ నిన్దుమ్ రక్షిక్కిఱ స్వభా
 వత్తైయుడైయ ఇవరైప్పల్లో నీ ఆపత్తైప్పొక్కిక్కొళ్ళాయ్ అని పూరణము
 ౧ ముకమ్తారాతే-కుళలవశ్యసంధాపణములుచేయక *కైవర్తరో-ఓడవడుపువాడు.

○ ముడుకిన - సమీపించిన.

రో ?*౪. (రామోమిత్రంకర్తృమాపయికమ్) దుర్వృద్ధయరాయ్దు
రుపదేష్టాక్కభూమాన ప్రహస్తాదికలై విట్టు, “ సుహృదంసత్వభూతా
నామ్ ” ఎన్టుమ్-“నివాసశృరణం సుహృత్ ” ఎన్టుమ్ శొల్లకిటసర్వభూ
తసుహృత్తాన పెరుమాళోడే ఉటవుశెయ్యప్పార్.*౫. (రామః), “రమ
యతీలిరామః”. “నేయమస్తిపురీః జ్ఞానయూనుంనచరావణః” ఎన్టు-
ఉనై ఎవిట్టకన్టునిట్కిట వున్నడైయ వుటవుముత్తైయుమున్నయిరు
ముణ్డాక్కలిలేపత్తై యపడియేపారున్దుమ్బడిపణ్ణవల్లర్ కాణ్.

పడ్డేఎన్న తాయరుక్కిటచత్తై ఇవర్ పారున్దుమ్బడి ధరిక్కప్ప
ణ్ణవేణుమోవెన్న, *౧. (స్థానంపరీప్సతా-వధంచానిచ్చతా) ఇతటుక్కు
మున్ ఉన్న తేయాకిలుమ్ ఉన్కుడియిరుప్పమున్ ప్రాణనుమ్ మేలుమ్ వేణ్డి
యిరున్దాయాకిలవరై ప్పత్త *పడుక్కుమ్.*౨. (స్థానంపరీప్సతా) స్థానమ్
అవాసః-“అభిషిచ్యచలజ్ఞానాంగాక్షసేన్ద్రంవిభీషణమ్ ” ఎన్టు-ఉన్
తమిక్కు ఇప్పడై వీడుకొడుక్క వాయిత్రబుప్పోకితార్. అతుశెయ్యా
తపడి నీయే ఇప్పడై వీడాళ వేణ్డియిరున్దాయాకిలెన్టుమామ్.*౩. (స్థానం
పరీప్సతా) స్థానమ్ - స్థితిః - “త్రీకలోకాన్సంపరిక్రమ్య ” ఎన్టు -
కాక్కైపోలేకన్డవిడమెక్కుమ్ పటన్దుతిరియాతే/నిలై కొళ్ళ వేణ్డియిరున్దా
యాకిలెన్టుమాన్. *౪. స్థానమ్-సంస్థానమ్-అతావతు, చతురజ్గమాన
పరికరమునీయుమ్/కోప్పక్కులై యామలిరుక్కు వేణ్డియిరున్దాయాకిలె
న్టుమామ్.*౫. (స్థానంపరీప్సతా) స్థానమ్ అధిస్థానమాయ్, స్వామ్యమా
త్యసుహృత్కోశాదియాకిటప్రహస్తాదిమన్త్రివర్గముమ్ కుంభకశ్చేన్ద్రజి
త్ప్రేముఖరాన భ్రాతృపుత్రాదివర్గముమ్ నీతేడిప్పడై తవర్థముమ్ నె
డుజ్గాలముమ్ కుడియాక్కినపడై వీడు మాకిట ఇవ్వధిస్థానమ్ కులైయా
మలిరుక్కు వేణ్డియిరున్దాయాకిలెన్టుమామ్. పడై వీడుమ్ అధిస్థానముమ్
పార్ త్తిరుక్కిశ్తేనే, వేతేయిరువిడ త్తిలే పోయిరుక్కితేనోవెన్న.*౬

* అడుక్కుమ్ - సంభవించును, / నిలైకొళ్ళ - స్థితినిపొంద.

✓ కోప్ప-అతిశయము.

(స్థానంపరిష్కృతా) “రసాతలంవాప్రవిశేత్పాతాళం వాపిర వణఃపితా మహాసకాశంవా సమేజీవహిమోక్ష్యతే” ఎన్టు-భూమితన్నిలుమ్ మలై మూజ్గిల్ కలిలేపోకిలుమామ్, ఉనక్కుజన్ద భూమియాసపాతాళ త్రిలే పోకిలుమామ్, ఉన్నైయిప్పడి వరచన్దువాల్ విత్త బ్రహ్మలోకి త్రిలేపోకిలుమామ్, అవ్వోవిడగ్గలిలునక్కుయిర్ కొణ్డు నిఱ్ఱువొణ్ణాతు, * శుద్ధీతే పోయిరుక్కప్పార్తాయాకిలు మవరుఱవాక వేణుగ్గాణ్.

ప్రసిద్ధస్థలగ్గలిలే పోయిరుక్కిఱపోతన్తో అవర్ వేణువతు, అజ్ఞాతవాసనూక ఒరువిడ త్రిలేమత్తెయవిరుక్కితే నెన్న, *౧. (వధంచానిచ్చతా) ఉన్నై ఉయిరో డేవిడిలన్తో నీయొలిత్తిరుప్పతు, అప్పడిశాకామలిరుక్కైక్కు వేణ్డీయిరున్దాయాకిలుమనరైప్పత్త వేణుమ్. *౨. (వధమనిచ్చతా) ఒరువ్యాధ్యాదికళాల్ పిఱక్కుకిఱమరణమొళియ, ఒరుశత్రుబలత్తినాలే పుకున్దుతలై యఱుప్పణ్డాయెన్గిఱఱరిభవమ్ వారాతేయొళియ వేణ్డీయిరున్దాయాకి లెన్దుమామ్. పీరునుక్కుశత్రువిక్కైయిలేపడుకైయన్తో ఖతరమెన్గితాయాకిల్, *౩. (ఘారంవధమనిచ్చతా) నాట్టారైప్పోలే శామాఱుశామ్బాతు మవరైప్పత్త వేణుగ్గాణ్. *౪. (ఘారంవధమ్) ఉన్నై కొల్లుమ్బాతు మెలితాకవిడువరో? ఆలై వరవిట్టుంనిలై నాట్టిఅన్దదూతనై కొణ్డు తత్తెక్కిడాక తోప్పై ముఱిత్తుఱ్ఱుపశలైయై త్తిరుకిఱ్ఱ న్నోలక్కత్తిలేమతియాతేపుకున్దుతన్నా య్ పెరుమైయెయుమ్ ఱ్ఱ తాల్ మైయెగుమ్ శొల్లి య్ పడై వీడు పాటియుమ్ పుక్కైయుమ్ ఎఱ్ఱుమ్బుమ్బుడిశుట్టుకరిక్కుడాక్కి, మీణ్డువన్దువిశేషమ్ శొల్లుమ్బుడి పణ్ణి అనన్దపరికరత్తై యడైత్తుక్కాణ్బరై కాణ్బిత్తుక్కొణ్డుఱ్ఱున్నాళియ నెణ్ణిలేకల్లిట్టాప్పోలేయానక్కునీర్ చ్చిత్తైయానకడలిలేకల్లిట్టడైత్తుప్పెరువభీయాక్కి కురగ్గుకలై క్కాల్ నడైయేయక్కరైప్పడుత్తి, ఱ్ఱ

* శుద్ధీతే-సమీపప్రదేశమందు ఖ తరం - తగినది ఁ నిలైనాట్టి - స్థిరపఱచి.
 ఁ పశలైయై-మహిమను డ ఓలక్కత్తిలే - గోష్ఠియందు థ అళియ - సముద్రము
 మతోసమానమైశ. నీర్ చ్చిత్తై - జలమగళము.

పడై వీడైయ కై యన తిళి పడు త్తి నీయాణ్డపరికరమడై య వెఱున్దతైయా
క్కి యున్ను అవుముతైయారై మూక్కై యరివతు తోళైత్తుణిప్పతు
కాలై త్తణిప్పతు తలై మైయఱుప్పతాయ్ పనన్దని యుతిర్ త్తాప్పో
లే యుక్ తలై కళైయుతిర్ ప్పతుతోళి కళై క్కళిప్పతు ఉడలైత్తుళైప్ప
తు ఇ*ప్పతిరిక్కుతై మైయుక్ పెణ్ణుకళుక్కుక్కాట్టువతాళ, “గచ్చ”
ఎన్ఱువిట్టడిప్పతాయ్ ఇప్పడి నిత్రవధమ్బణ్ణికా ణునై యవర్ కొల్లు
వతు. ఇప్పడిక్కు కొడున్దొలై వేణ్డిశ్శిలై యాకిలవరై ప్పశ్శిన్దొక
వుమామ్.

ఇవర్ వెఱు త్తమనితరితఱుముక్ ఇప్పడిప్పటారణ్డోవెన్న ;
(త్వయా) ఇప్పడి వేటారువర్ ఇత్తనై అపరాధమ్బణ్ణినారుమిత్తై.
ఇప్పడిప్పట్టవర్ కళుమిత్తై. || ఆతతాయాయ్ అసహ్యపచారమ్బణ్ణిచిత్ర
వధప్రాప్తనాన వునక్కు ఇత్తనై యుమ్ వేణుమ్ (స్థానంపరిప్పతా-వధం
చానిచ్చతాత్వయా) నీయిరుక్కు మాటిరుక్కుమ్బాతుమవర్ వేణుమ్,
నీశామాఱు శామ్బాతుమవర్ వేణుమ్.

అవర్ తామిక్లేసన్నిహితరాక వేణ్డొవోవెన్న, ఇత్తాలిక్లేసిట్కి
తారెన్ఱితాళి. (అసా) “రామమేవానుషశ్యతి” ఎన్ఱుమ్-“రామేతిరా
మేతిసదై వబుధ్యావిచిన్ద్ర” ఎన్ఱుమ్-ఎప్పోతుమ్ పెరుమాళై యేభా
విక్కైయాలే ఉరువెలిప్పడాయ్ తనక్కెప్పొళుతుమ్ సన్నిహితరా
యిరుక్కైయాలే ఇవరెన్ఱుకాట్టుకితాళి. ఇవనుక్కితుక్కుముక్ అవ
రోడువాసనై యిల్లామై యాలుమ్, స్నేహపూర్వానుభ్యాస మిల్లామై
యాలుమ్, అన్యపరనాకై యాలుమ్ తోశ్శితై. ప్రతికూలనానమారీ
చనుక్కుట్టడవాసనై యున్ఱాకైయాలే, “వృక్షేవృక్షేహిషశ్యామి”
ఎన్ఱు-పార్ త్త పార్ త్త విడమెణ్ణుమ్ పెరుమాళాయ్ తోశ్శిన్దొశ్శితై.

రావణాన్ధానుమ్ పూశలిలేవాసనైపణ్ణినన్ని తిరుచ్చరజ్జో నెజ్జిలే
పట్టు, “ స్వ రకరాఘవబాణానామ్ ” ఎన్ఱునినైత్తొక్కొణ్డపట్టానితే.
(అసా) సన్ని హితదేశవర్తమానకాలసంబంధియైయితే అయమ్- ఎన్నతు.
ఇన్ఱుబుద్ధియిల్ అదూరత్వత్తాలుమ్ దేశకాల విప్రకర్షత్తాలుమ్ అదూ
రవిప్రకర్షవాచి యానపోతు అదశ్శబ్దత్తాలే శొల్లుకితాళ్. (అసా)
“అస్యాదేవ్యామనస్తస్మి తస్యచాస్యాంప్రతిష్ఠితమ్” ఎన్ఱుమ్- “ఉన్నై
క్కొణ్డెన్నుళ్ వైత్తే ఎన్నై యమున్నిలిట్టే” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిటపడియే,
ఇవర్ తిరువుళ్ళమువర్ పక్కలిలే ౪ తట్టుమాటిక్కిడక్కెయాలే పిరాట్టి
౦ క్కొరుపోకియాకతోల్ మిక్కుత్తైయిలై యితే.

ఆసన్న రాక్కి యవరైప్పెలు మ్బాతు నాకపణ్ణినవిరోధజ్జలైనినై
త్తువికృతరాయుర్కుటవర్ ఎన్నైక్కొళ్ళువరోవెన్న, *౧ (పురుష
ర్షభః) శెయ్ తార్ శెయ్ తకున్ ద్దజ్జలై నినై త్తిరుక్కుమవర్లర్, పిత్తై య
టియాత పెరుమాళ్ కాణ్. *౨ (పురుషర్షభః) “ అవిజ్ఞాతా ” ఎన్ఱుమ్-
“నస్త రత్యపకారాణాం శతమప్యాత్త వత్తయా” ఎన్ఱుమ్- “అపరాధాన
భిజ్జస్స సదై వకురుతేదయామ్” ఎన్ఱుమ్- కవిపాట్టుక్కొణ్డవర్ కాణ్
*౩ (పురుషర్షభః) పిత్తై యటియాతవళవేయల్ల, “దోషోయద్యపితస్యస్యా
త్” ఎన్ఱుమ్- “కున్ఱయ నై యక్కున్దమ్ శెయసుమ్” ఎన్ఱుమ్- శెయ్ తకున్
మ్ నోల్ మాక వేక్కొళ్ళుమ్బడియానవుత్తమ పురుషర్ కాణ్. *౪ (పురుష
ర్షభః) యదివారావణస్వయమ్” ఎన్ఱుమ్- “గచ్ఛానుజానామి” ఎన్ఱుమ్-
ప్రతికూలదశైయిలే యకప్పడవున్నై రక్షిక్కెక్కు అత్తై త్తువిడువతు
పోకవిడువతాకప్పకుకిటవర్ నీయుమనుకూలిత్తాల్ విడువరో? *౫ (పురు
షర్షభః) నీపురుషర్ కళిల్ అధమనాయుర్కు మాప్పిలేకాణ్ అవ
రుమ్ పురుషర్ కళిల్ ఉత్తమరాయుర్కుమ్బడి *౬ (పురుషర్షభః) పురుషో
త్తమః - ఎన్నిటపడియే, అధమనాకితాక్ శెయ్ తకున్ ద్దజ్జలై నినై త్తిరు

పూశలిలే - యుద్ధమందు.

౪ తట్టుమాటి-స్థితితప్పి.

౦ ఒరుపోకియాక - ఏకభోగముగా,

క్కుమవణ్. మధ్యమనాకితాణ్ కుశ్శ్రుతైనాభోట్టత్తోడే పాఱుక్కుమ
వణ్.డి త్తమనాకితాణ్ కుశ్శ్రుజ్ఞాణ్బానేక్ మత్తైప్పానేక్ ఎఱ్ఱు ముతలు
క్కుక్కాణాతవణ్ *౭.(పురుషర్షభః)ఇప్పడియనుకూలియాతపక్ష త్తిల్
అవరుడైయ శాఙ్గణ్ వ్యాపారత్తాలే యునక్కు*వ్యాపాదన మెఱ్ఱునినై
త్తిరు. *౮ (పురుషర్షభః)అవరుడైయకొమ్పాలేయునక్కుకొలైయెఱ్ఱు
నినై త్తిరు ఇత్తాలివనుక్కిప్పడి యుపదేశమ్బణ్ణమ్బడియానపిరాట్టియను
డైయ నీర్ మైయి నేర్ శ్రముమ్ ఇప్పడిప్పట్ట విదనీర్ మై యకిప్పడక్కై
తప్పమ్బడియాన రావణనుడైయ పాప ప్రాచుర్యముమ్ శొల్లిల్ శొయిల్ శు.

తాత్పర్యము, — బ్రహ్మస్త్రముచేత తరుమబడెన కాకాశునిపగిదిలిరిగి అల్లాడక
ఈలంకాపట్టణమందు బంధుజనలతో రాజ్యపరిపాలనము జేయవలయుననియు, సేనా
విధురుండవై తుండు తుండుగఁజేయబడకుండవలయుననియు, ఇచ్చయించినయెడల దు
ష్టులైన ప్రహస్తాదులనువదలి దోషభోగ్యుండును పురుషోత్తముండునైన శ్రీరామునితోన్నే
హముజేయుట కుపనిరావణుని అనర్థమును సహించక నీతాదేవివానికిహితముజెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్నిశ్చైత్తిరువడిక శేశరమ్.

నుద్దరకాణ్డము - ౨౧ - వ సర్గము, ౯ - వ శ్లోకము.

మూ. ఇహా సన్తోనవాస ని సతోవా నానువ ర్తసే ।

తథాహి విపరీతాతే బుద్ధి రాచారవర్జితా ॥ ౨౧.

అర్థము ఇహ-ఈలంకయందు, సన్తః-సత్పురుషులు, ససన్తివా-లేరా? సతోవా-
ఉన్నసత్పురుషులను, నానువ ర్తసేవా - ఆనుసరించలేదా? తథాహి-అదియు క్తమేగదా
తే - నీయొక్క, బుద్ధిః-మతి, విపరీతా - శాస్త్రగర్హితమైనదియు, ఆచారవర్జితా-
సదాచారముచే విడువబడినదియు.

వ్యా. అవతారికై. పిరాట్టి, రావణా తన్నెన్నోక్తిప్పితల్లీన
పరవైక్కేట్టు కోపకృపైకళోపిఱుద్దు హితమ్ శొన్నాల్ మీఱ్ఱానాకిలగ్గిలా

కాతెన్టు విలక్కువారిల్లె యో? అవర్ కళిరజ్జుమ్మడి అనువ ర్తియాయో?
అప్పడియిరునదుకాణ్ ఉణ్బుద్దియుమ్ అనుస్థానముమ్ ఎన్ఱితాళ్.

* ౧. (ఇహ) నల్లమనితర్ నడై యాడాతపడి రాక్షసభూయిష్ట
మాన విద్దేశ త్తిలే. * ౨. (ఇహ) పళ్ళరుమ్ పత్తైయరుమాయ్ పత్తు
కోటి ప్రజావర్గముమ్ నడై యాడుకిట విద్దేశ త్తిలే. * ౩. (ఇహ) ఉళ్
పడైవీడుమ్*పుటప్పడై వీడుమ్ పడజ్జుమ్ పాళైయముమాయ్ పెరుమ్బు
రప్పానవిద్దేశ త్తిలే. * ౪. (ఇహ) ఉణ్బారుమ్ ఉడుప్పారుమ్ పూశువా
రుమ్ ముడిప్పారుమ్ నల్లతుతీయతు అట్టినిరుక్కిట విద్దేశ త్తిలే. * ౫.
(ఇహ) “ అగ్నిహోత్రాశ్చ వేదాశ్చరాక్షసానాం గృహేగృహే ”
ఎన్టుమ్ - “ శుక్రావబ్రహ్మఘోషాంశ్చవిరాత్రేబ్రహ్మరాక్షసామ్ ” ఎన్టుమ్ -
ఓతువారోత్తు చొల్లువారాయ్ వేదవైదికమర్యాదై నడత్తుకిటతాక
భావిక్కిట విద్దేశ త్తిలే. * ౬. (ఇహ) “ తపస్సంతాపలబ్ధస్తే సోయం
ధర్మపరిగ్రహః ” ఎన్టుమ్ - “ ప్రాప్తంధర్మఫలంతావత్ భవతామ్ ”
ఎన్టుమ్- తపస్సంతాపలము మఱిన్దు నడత్తుకిటవిద్దేశ త్తిలే. * ౭. (ఇహ)
రాజాక్కళుమ్మన్త్రికళుమ్ పురోహితరుమ్ - శడశ్శికళుమ్ పట్టర్
కళుమ్ శిష్టర్ కళుమాయ్ పారిప్పణ్ణాన విద్దేశ త్తిలే.

ఇప్పారిప్పక్కు ఇప్పోతువనదుకైయెన్నెన్నిల్, *౧. (సన్తోన)
పతర్ కూడుణ్డత్తనై పోక్కి సారభూతరై క్కణ్డిలోమే. * ౨. (సన్తోన)
పరానర్థపరరాన ప్రహస్తధూమ్రాక్ష వడదంష్ట్ర ప్రముఖరాన అసత్తు
క్కళై క్కణ్డోమి త్తనై, పరహితపరరాయ్ సత్తై యుణ్డాక్కుకిటసత్తుక్క
ళై క్కణ్డిలోమ్. * ౩. (సన్తోనసన్తి) “ అస్తిబ్రహ్మేతిచేద్వేద సంతమే
సంతతోవిదుః ” ఎన్టు-భగవద్ జ్ఞానత్తాలే తాన్దళుముళరాయ్ పిటరై యు

* పుట-వైలుఉన్న. • పడజ్జు-దేరా. - శడశ్శికళుమ్-కర్మములను అనుష్ఠించేవారును.

పట్టర్ కళ్ - బ్రాహ్మణులలో ఒక భేదము.

○ పతర్ - అక్షానులు

ముణ్డాక్కుమవర్ కళిలై యాయరున్దతు. * ౪. (సన్తోన) ఒరుసత్తుణ్డానాల్, “త్వాన్తుధిక్కులపాంసనమ్” ఎన్జెణ్ణి తల్కిక్కతవై యడైప్పార్ కళో? పలరుణ్డారాకిలితే ఈడేటలావతు. అప్పడిక్కుప్పలిలై యాయరున్దతు.

“తంసన్తశ్రోతుమర్వాన్తి సదసద్వ్యక్తిహేతవః ” సారాసార వివేకికళిలై యో? శిఱితునిరూపియావతు ఎన్టు- పూర్వపక్షజైవ్యావర్తి ప్పిక్కితాల్. (వా) ఇరై యెణ్ణాతు.

ఇరైయెన్నువొణ్ణాతాకిల్ శొల్లుమ్బడి యెన్నెన్నిల్, * ౧. (సన్తి) ఉణ్డే. * ౨. (సన్తి) ఇప్పడెవీట్టిలేత్తనై విజయసుపత్పుత్రాది సమ్మదియుణ్డాకై యాలే ఇతఱ్ఱడియాన ధర్తానుష్ఠానముమ్ అతఱ్ఱ ఉపదేష్టాక్కళాన సత్తుక్కళుమ్ ఉణ్డాక వేణుమ్ అప్పడియాకాతహాతు అకారణకార్యోత్పత్తి ప్రసక్తమ్వరుమ్. * ౩. (సన్తి) సత్తుక్కళెన్టుశిలజాతియన్టే? అనీతియెచ్చొల్లుతల్ శెయ్తల్ శెయలిహ్పొతితే అసత్తుక్కళావతు. సదర్థోప దేశమ్బుణ్ణినహాతు సత్తుకళితే. ఆకై యాలే అవనుక్కునల్వారై శొన్న అకమ్మనమారీచమాల్య వత్కుంభకర్ణవిభీషణ ప్రభృతికళుణ్డాకై యాలే సత్తుక్కళుణ్డే. * ౪. (సన్తి) సత్తామాత్ర)మేయుళ్యతు. కార్యకరత్వమిరై.

సత్తైయుణ్డాకిల్ ఉపదేశియార్ కళోవెన్న, * ౧. (సతోహనానువర్తనే) ఉణ్డానాలుమ్ “నాపృష్ఠగికి స్యచిదూర్భయాత్” ఎన్టుమ్- “ప్రణిపాతేనపరి ప్రశ్నేనసేవయా ఉపదేక్ష్యన్తి” ఎన్టుమ్ - ప్రణిపాత ప్రశ్నాద్యనువర్తనమ్బుణ్ణికేట్టాలితే అవర్ కళో శొల్లువతు. అప్పడిక్కు అనువర్తియాయాకాతే. * ౨. (సతోహనానువర్తనే) “త్రివర్షపూర్వశ్రోతియోఽభివాదనమర్హతి” ఎన్టుమ్- “జ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్నా భక్త మన్తోజనార్దనే । ప్రణస్తవ్యావిశేషేణ సాత్త్వికైర్ధర్తచారిభిః” ఎన్టుమ్ - “తతోశేత్రై యెమ్బెరుమా తాల్ తొమ్మివార్ కాణ్ మినెన్దలై మేలారే” ఎన్టుమ్-యోగ్యానువర్తనమ్ విహితమాయరుక్క, అతుశే

య్యాయాకాతెన్గితాశ్. * ౩. (సతోవానానువర్తసే, “అప్రియస్యతు
పథ్యస్యవక్తాశ్చోతాచదుర్లభః” ఎన్టుమ్ - “దుర్లభంనూనుపంమస్యేవైకు
ణ్ణప్రియదర్శనమ్” ఎన్టుమ్ - అప్పడిక్కిల్లత్తమహానుభావరైక్కిట్టుకైయా
వతువేల్దువైత్తు అత్తైక్కితాయాకాతే. * ౪. (సతోవానానువర్తసే)
పూర్వావస్తైయి లిరణ్ణుమ్బడి, “ప్రణిపత్యాభివాద్యచ” ఎన్టు - అనువ
ర్తిక్కవేణుమ్ ఉత్తరావస్తైయిల్ కృతజ్ఞనాకైయాలే, “త్యక్తోపివేదా
ధ్యయనమధీతమఖిలమ్ ఎన్టుమ్ - “ఎన్నైత్తిమనశ్శెడుత్తాయనక్కై
శెయ్కే” ఎన్టుమ్ - అనువర్తిక్కప్రాప్తమ్, అతుశెయ్యాయాకాతే.
* ౫. (సతోవానానువర్తసే) ‘ప్రత్యక్షేగురవస్తుత్యాః” ఎన్టు-స్తోత్ర
మృణ్ణవేణ్ణిరుక్క, “సోహంపరుషితస్తేన దాసవచ్చావమానితః”
ఎన్టు-నిద్దిప్పాయాకాతే. అన్టియిలే, * ౬. (నానువర్తసే) ఎన్టు-ప్రణిపా
తాదికల్లైయొత్తియ, “యథాతేతేషువర్తేరక తథాతేషువర్తేభాః”
“యద్యదాచరతిశ్రేష్ఠస్తత్తదేవేతరేజనాః” ఎన్టుమ్ - ‘వేశితేవేశిల
ల్లల్” ఎన్టుమ్ - గౌరవ్యోశొన్న నార్తైయమ్* శెయ్యెన్టునాడి అప్ప
డిక్కే శెయ్యాయాకాతెన్టుమామ్. * ౭. (సతోవానానువర్తసే) అవర్
కశ్ సన్తైయన్డానపోతు శొల్లియల్లతు నిల్లార్కశ్, నీయనుషియాతా
యిరున్దతు.

నేల్దునన్దునిన్దాయ్, అనువర్తిప్పనోఅనువర్తియానోవెన్టు అత్తిన్దు
పడియెన్నెన్న, * ౧. (తథాహి) అప్పడియిరున్దతు కాణ్. * ౨.
(తథాహి) సంప్రతిపత్తియిలేయాయ్ ఇవర్ధత్తిల్ విప్రతిపత్తియిన్దో?
సర్వలోకప్రతిపన్నమన్దో? అన్టియిలే, (తథాహి) ఎన్టు - “హిహేతా”
వా-తథాత్వాత్ - ఎన్టుఅనువర్తియా యెన్గిటనాధ్యత్తుక్కుహేతుశొల్లు
కితాళాకవుమామ్. * ౩. (తథాత్వాత్) అప్పడియాకైయాల్. * ౪.
(తథాత్వాత్) ఎన్టు - తచ్చబ్దమ్ ప్రకృతపరామర్శియాకైయాలే, కీర్త్

* శెయ్యెన్టునాడి - బాగనియచ్చయించి. ◉ సంప్రతిపత్తి - నిశ్చయము.

✓ విప్రతిపత్తి - సంశయము.

చొన్న సాధ్యజై పరామర్శిత్తు అనువర్తయ్యామైయా లెన్న పడియితే అప్పోతు అనువర్తయ్యామైయా లెన్తు హేతు సాధ్యావిశిష్టమాకాతో వెన్నిల్, ఆకాతు, ప్రకృతపరామర్శిత్తుక్కుక్కులైయిల్లై. ప్రకృతన్దా ఉక్తమెన్తుమ్ బుద్ధిచమెన్తుమ్ ఇరణ్ణ. “విపరీతాతేబుద్ధిః” ఎన్తు-నన్యమాణ మాయ్ బుద్ధిస్థితైయాన్ ప్రకృతజై పరామర్శిక్రైయాలోరుకులై యిల్లై. ఎజ్జనెయెన్నిల్, అనువర్తనాభావసాధ్యమాయుమ్ బుద్ధివై పరీ త్యహేతువాయుమిరుక్రైయాలే సాధ్యావిశిష్ట మాకాతు. తథాత్వా త్తనకుప్పొరుళాయ్ వైత్తతెన్నెన్నిల్, ఉన్నుడైయ అననువర్తన త్తుక్కు సాధనమయిరుప్పతోరు హేతువై యుడైత్తాకై యాలెన్న పడి.

తథాత్వాత్ ఎన్తు బుద్ధిస్థజై యరుళిచొన్న తిత్తనైయన్తో? అన్ద హేతువేతెన్నిల్, * ౧ (విపరీతాతేబుద్ధిః) ఉన్నుడైయ బుద్ధివిపరీతై యాయిరానిష్టతే. నదీపూరజైక్కణ్ణువర్వతపరిసరత్తిల్ వృష్టియై అను మిక్కుమాప్పోలే, తనబుద్ధివై పరీత్యాత్ ఎన్తు- కావ్యలిక్గానుమానమ్ శొల్లకితాల్. * ౨ (విపరీతాబుద్ధిః) శాస్త్రవిహిత ప్రకారత్తుక్కు విరుద్ధమాయరానిష్టతు * ౩ (విపరీతా) పరదారపరద్రవ్య పరహిం సాదికళ్ నిసిద్ధమాయరుక్క, అవై కర్తవ్యజ్ఞతెన్తునినైపు నడవానిష్టతే. * ౪. (విపరీతాబుద్ధిః) “బుద్ధ్యాహ్యప్రాగ్గయాయుక్తః” ఎన్తుమ్ - “బుద్ధిమాన్తధురాభాషీ” ఎన్తుమ్- ఉక్తాగ్రకళిత్రూపాదికళాల్ సంప వ్నైయిన్తిక్కేయిరున్దతే. * ౫. (విపరీతా) “బుద్ధినాశాత్ప్రణశ్యతి” ఎన్తు-అనర్థహేతువాయేయిగున్దతు. * ౬. (విపరీతా) “పరీతంతు దినంప్రోక్తమ్” ఎన్తు- నాభాయ్,విగతమానదినతై యుడైత్తాయురన్దతు. అతావతు, ఆయుహ్నియై ఉడైత్తాయిరున్దతెన్లై. * ౭. (తేబుద్ధిః) అతిపుడైయారై అనువర్తియాలే యిరుక్కిఁటవున్నుడైయబుద్ధి. “నీతి మాకబుద్ధిసంపన్నో ధీరోదక్షశ్శుచిర్నైపుః” ఎన్తు- రాజాక్కళాకిల్

ఏవక్కుఱుయుక్తఱుఱు ప్రాప్తఱు యుక్కు అవైయిల్లాతెబుద్ధి. * ౮. (తేబుద్ధిర్విపరీతా) బ్రకృత్యాఱుత్తసోహ్యేషః" ఎన్ఱుమ్ - "విపరీతస్తథాసురః" ఎన్ఱుమ్ - ఇన్దబుద్ధివై పరీత్యక్తుక్కు త్తమతియాస జన్మముడైయ ఉన్నుడైయ.

ఎన్నుడైయబుద్ధి విపరీతైయెన్ఱు అతివపడియెన్? నీ అన్తర్యామియన్ఱై అతిపతెన్ఱు, * ౧. (ఆచారవర్జితా) అతుఱుమ్ కార్యకల్పమన్ఱో వెన్ఱిటాళ్. * ౨. (ఆచారవర్జితా) ఆచారమావతు, శ్రుతిస్తృతి విహితమాన వగ్గాశ్రమ నిష్ఠానుష్ఠానమ్ అతుడన్బక్కుల్ కణ్డిలోమే ! * ౩. (ఆచారవర్జితా) ఇతుముఱ్ఱుడ ఇన్ఱైయెన్ఱువొణ్ణాతు. పరదార కరణేతా ద్రోహ ద్యనాచారమ్ ప్రత్యక్షసిద్ధమే. బుద్ధిరాచారవర్జితా ఎన్ఱానిన్ఱాయ్, బుద్ధిరూపతు ఆన్తరన్యపారమ్; ఆచారమావతు బాహ్య కాయకవ్యాపారమ్, ఆనాల్సామానాధికరణ్యమ్ కూడుమోవెన్నిల్, "యద్ధిమనసాధ్యాయతి తత్కర్తృణాకరోతి" ఎన్ఱుమ్ - "జ్ఞాతేహిచ్ఛా ఇష్టేహిప్రవృత్తిః" ఎన్ఱుమ్ - బుద్ధియైయొఱ్ఱియకర్తమ్ కూడాపై యాలుమ్, బుద్ధి పిఱన్దల్లతు నిల్లాపై యాలుమ్ ఇవ్వనినాభావ సంబన్దన్ఱైనినైన్ఱు, సంబన్ధహానియై వర్జితాన్ఱిఱతు. * ౪. (బుద్ధిరాచారవర్జితా) పరదారాపహారాది దురాచారమ్ కాన్ఱైయాలే ఇతుక్కుడియాన బుద్ధికణ్ఱోమిత్తనై. షేక్కుబుద్ధియిల్ సదాచారమిన్ఱైయెన్ఱిటాళ్. ఆకివితైల్ దురాచారగ్గోణ్ణదుర్బుద్ధియై అనుమిన్ఱై; బుద్ధియైక్కుణ్ణుసద్బుద్ధి జనకరానసత్తుక్కులై అనుమిత్తయైయెన్నుమిడమ్అనుమిత్తే నెన్ఱిటాళ్. * ౫. (ఆచారవర్జితా) నైనంసూర్యగి ప్రతపతిపార్వే వాతినమారుతః! చలోర్తిమాలీ తంచృష్ట్యా సముద్రోపినకం పతే" ఎన్ఱుమ్ - "త్రస్యత్యపిపురన్దరః" ఎన్ఱుమ్ - విఱన్దవన్ఱుతోడజ్జినకలదేవతై కళుమ్ కులై యుమ్బుడి యిరుక్కైయాలే, ముతలుక్కివ్యా శ్రయన్ఱిల్ ఆచారమ్పుకున్దపైయమిన్ఱై, ఎన్ఱుమ్ వ్రాగభావమే యిరుగ్గతు. * ౬.

(ఆచారవజ్ఞతా) స్రాగభావమెన్టాల్ మేలొరుకాలాకిలుమ్ వరక్కుడుమితే, అజ్ఞనన్మిలె, ఆచారాత్యన్తాభావమేయూ యిరున్దతు. అత్యన్తాభావమామ్బుడియో? బ్రహ్మవెనోక్కి తపనైన్పన్ణువతు రుద్రనెనోక్కి తపనైన్పన్ణువతాయ్ సదాచారమ్బున్ణున్ శీలన్తో వెన్నిల్, *౭. (బుద్ధిరాచారవర్జితా) “శై త్యంహియత్సప్రకృతిర్జలస్య” ఎన్టు-జలతత్వత్తుక్కు శై త్యమ్ స్వభావమాయరుక్కుచ్చెయ్తే ఉష్ణజలమెన్టుఅగ్ని స్పర్శత్తాలే బౌష్ణ్యమాపాధికి మామాప్పోలే, ఇవనుక్కుమ్ విశ్వరూపధ్యత్వాయు ధాద్యపేక్షయా బౌపాధికమాకసదాచారమ్వద్దేతియి త్తనై , ఇవన్ బుద్ధిక్కు సదాచారహాని స్వతర్గిప్రాప్తమేన్గిఅతు. “సన్దృష్టే తిస్మణాం పురామపిరిపా కణ్డూలదోర్నణ్డల క్రిడాకృత్త పునఃప్రరూఢ శిరసోవీరస్యలిహ్సోర్విరమ్ । యచ్చాదైన్యపరాశ్చియస్య కలహాయ నై మిధ స్తస్యం వృణు త్వంవృణ్విత్యభితౌముఖాని సదశగ్రీవఃకథంకథ్యతే ” ఎన్టు- తవ స్తువణ్ణికాన్తనాయరుక్కిఅపోతకప్పడ ప గాపేక్షాదశైయిల్ ఒరుము ఖత్తుక్కురుముఖమ్*దోషకలుషితమాయ్విప్రతిప త్తిపణ్ణిన్ శ్రేతే. ౨౧

తాత్పర్యము,— ఈపాపిష్టిలంకయందు ప్రహస్తుండు మొదలగు పాపాత్ములు తప్పువరోపదేశముజేయు సత్పురుషులులేరా? లేక, ఇట్టిసంపత్తును, అగ్నిహోత్ర వేదాధ్యయనాదులను జూడఁగా సత్పురుషు లుండవచ్చునని తోచుచున్నది అయినను వారినిశుశ్రూషజేసి అనువర్తించియుండవని శాస్త్రోక్తమగ్గమునువదలనిషిద్ధాచారములచుఁజేయుచు నీఆయుఁగును వోగొట్టుకొనెడు నీబుద్ధిచేత తెలియుచున్నది బుద్ధి మాకంటికి తెలియవచ్చును. వర్ణాశ్రమ విరుద్ధమైన నీదురాచారముచేత స్వప్రమగుచున్నది, అనిరావణునితో నీతాదేవిచెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్నిశ్చైతిరువడికళేశరణమ్.

* దోషకలుషితమాయ్ - యాచించవలసినదోషము సంభవించినచేయని కలకనొంది.

సువర్ణకాణ్డము. ౩౧ - ఎ సర్గము, ౧ - వ శ్లోకము

మూ. సా తిర్యగూర్ధ్వం చ తథా ధృ ధస్తా ।

న్నిరీక్షమాణా త మచిన్త్యబుద్ధిమ్ ।

దదర్శ పిక్లాధిపతే రమాత్మ్యం ।

వాతాత్తజం సూర్య మివో దయస్థమ్॥

౨౨.

అర్థము:— సా- ఆసీతాదేవి, తిర్యక్- అడ్డమగాను, ఊర్ధ్వం-చ- మీఁదుగాను, తథా-అట్లు, అధస్తాదపి- క్రిందుగాను, నిరీక్షమాణా- చూచుచు, తం- ఆ, అచిన్త్యబుద్ధిమ్ - చిత్తమునకగోచరమైన బుద్ధిగలవాఁడును, పిక్లాధిపతేః - వానరరాజుయొక్క, అమాత్మ్యం-మన్త్రియైనవాఁడును, వాతాత్తజమ్-వాయువు పుత్రుఁడునైన ఆంజనేయుని, ఉదయస్థమ్-ఉదయ పర్వతమునందుండు, సూర్యమివ-అదిత్యునివలె, దదర్శ-చూచెను.

వ్యా అవతారికై. అశోకవనికామధ్యగతైయాన పిరాట్టి, రావణప్రేరితైకళాన రాక్షసికళుడైయతర్జనభత్సకానా ద్యసహతైయాలుమ్ రామవిరహవ్యసనాతిశయత్తాటుమ్, ప్రాణత్యాగ వ్యవసితమనస్త్రైయా య శింశుపాశాఖ శిఖావలమ్బినియాయ్ ఎఱున్దరుభినిష్ట సమయత్తిలే తిరువడికణ్డు, మున్ను పెరుమా శరులిచ్చెయ్త వైలక్షణ్య జాతజ్గళై ముఱుక్కత్తిరుమేనియిలే కాణై యాలేపిరాట్టి యెన్దఱుతియిట్టు, అర్ధగతి సంభాషిక్కిల్ భీత్యాసత్తానాశ మ్పిఱక్కుమ్, సంభాషియాతే మీణ్డిల్ అవిదితవృత్తానై యాకై యాలే శరీరవిశ్లేషమృణ్ణక్కుడుమెన్డు విన్దు) వ్యాకరణపండితనాకై యాలేతన్నెఱ్ఱాలే*తర్కిత్తు క్రమశఃపాఱుప్పిప్పో మెన్డునిర్ణయిత్తు, వాతోపహతనైక్కిఱ్ఱేవైత్తు తాన్ ఉన్నతప్రదేశత్తిలే యిరున్దుధారైపాఱ్ఱియూమాప్పోలే, శింశుపావృక్షత్తిన్ మేలేయిరున్దు, ‘‘రాజాదశరథోనామ’’ ఎన్తుతుడజ్జీ కథా శరీరతై అమృతధారైయా కవర్సిక్క, చిరకాలమవనతియాలే స్తబ్ధమానతిరుక్కుఱ్ఱై మహతా

* తర్కిత్తు - విచారించి

శీ పాఱుప్పిప్పోమ్ - ఒప్పించెదము.

శరీరతై - స్వరూపమును.

ప్రయాసేనఉన్నమిత్తుపిరాట్ట తిరువడియై తిరుక్కణ్ శాత్తివడియై చొట్టుకొంటు ఇశ్లోకమ్.

శ్లోకత్తుక్కు- వాక్యార్థమ్- అవళీతిరుక్కణ్ పైయిరు*మరుఙ్గుమ్ పుఱ్ఱి మేలుమ్ కీఱుమ్వార్త్తు మీణ్ణుమేలేనోక్కి ప్పారానిన్ఱుక్కొండు ఉదయగిరి శిఖరస్థనాన సూర్యనైప్పులే సుగ్రీవ సచివనాన మారుతా త్తజనైక్కణ్ణాళెగ్గిఱతు.

* ౧. (సా) పూర్వక్షణత్తిలే శరీరవియోగాధ్యవసాయ మ్బణ్ణి నవళీ. * ౨. (సా) మారీచపరిభ్రమమీతోడజ్జ ఉపరితనవృత్తాన్తానభిజ్జై యాకై యాలే అఱ్యన్తమ్ విపజ్జై యాయుళ్ళవళీ. * ౩. (సా) అరుకె యెరుశెరుకలై యొనై ప్పడిలుమ్హృదయమ్+కులైన్ఱు పళై యత్తై యా నిఱ్ఱుమవళీ. * ౪. (సా) రావణకర గృహీతైయానవన్ఱు తోడజ్జి శెమ్మళి త్తకణ్ విక్కిక్కవఱియాతవళీ.

(తిర్యక్) తిరుక్కణ్ పై యిరుమరుఙ్గుమ్ పుఱ్ఱిప్పార్త్తాళీ. చిర కాలమ్ చేఱ్ఱియాత కణ్ణాకై యాలే ఇప్పోతు ఇరుమరుజ్జై గుమ్ విధే యమాక్కినాళీ. నమ్మడైయఅధ్యవసాయ పైక్కణ్ణు ములైయెఱ్ఱున్దార్ వ్యసనమ్ ములైయెఱ్ఱున్దార్ క్కు ప్పొఱుక్క వొణ్ణామైయాలే దిగజ్జనై కళీ శొన్న వార్తై యొవెన్ఱు ఇరుమరుఙ్గుమ్ పురిన్దపార్త్తాళీ,

(ఊర్ధ్వమ్) శచ్చీనభృతికిళుమ్ నన్ఱిప్పోలేయకప్పట్టు ప్రాణ త్యాగా ద్యవసాయమ్బణ్ణి మీణ్ణుమ్ స్వస్వధర్తాక్కలై ప్రాపిత్తవర్ కిళాకై యాలే ఇప్పోతునమ్మడైయ అధ్యవసాయమ్ తవిర్ కైక్కాక అవర్కిళీశొన్న వార్తై యొవెన్ఱు మేలేప్పార్త్తాళీ. (ఊర్ధ్వమ్) ఎఱ్ఱు న్దశబ్ద త్తినుడైయ ముళుక్కత్తాలే, “ ఆకాశగుణశ్శబ్దః ” ఎగ్గిఱపడియే, శబ్దగుణకమాన వాకాశమ్ శెవిక్కినితాక ప్పఱున్ఱుక్కొండు త్త ప్పొమో వెన్ఱుప్పార్త్తాళీ.

* మరుఙ్గు-పక్క † కులైన్ఱు - వణికి.

‡ పళైయత్తై - అక్కలొండుకొననట్లు

చకారమ్ సముచ్చయాధామామోబ్బతు వత్సమాణమాస దిగ
స్తరజ్జల్ కేరచ్చిల్లవేణ్ణావాకైయాలే పూర్వమ్ నిరిక్షిత్త భాగజ్జలై
పుసన్నిరిక్షణవబ్బణ్ణినాళ్ సంభ్రమత్తాలే.

(తథావ్యధస్తాత్) అప్పడియే కీమ్మిమ్ పార్ త్తాళ్. తక కాలడి
యిలే యరున్దుశిలర్ ఒరువార్తైశొల్ల సంభావనై యిన్దిక్కే యిరుక్క
కీథైపార్ కుక్కైక్కు ఉపపత్తి శొల్లుకిఱతు తథాశబ్దమ్. గృధ్రుమ్
మహాభూతజ్జళుమ్ శొల్లక్కడవతాక ముట్టుడవే కట్టిత్తాళ్, అన్దవాస
నై యాలేపార్ త్తాళ్. (అధస్తాత్) తన్నుడై యక్లేశొతిశయత్తైక్కణ్ణ
ఁజిచ్చి తక ఎయిన్ద్రైరిచ్చిలాలే శొన్నాలోవెన్డు వార్ త్తాళ్.

(అపి) మీన్డుమేలేపార్ త్తాళ్. కీథైశొన్నవత్తుకు సముచ్చయ
మానాలోవెన్నిల్, నిరిక్షమాణా- ఎన్నిఱమేలోడుఘటియాతు, కణ్ణతు
కీథైయిల్లామైయాలే.

(నిరిక్షమాణా) ఎన్నిఱ వర్తమానత్తాలేసాద రాతిశయమాక
వైత్తకణ్ వాజ్జీత్తలశ్చెన్నిఱతు. నిరిక్షమాణా దదర్శేత్సన్వయః.

(తమ్) ఎన్నిఱపదమ్ తిరువడియినుడైయ సర్వానుభవజ్ఞైయుమ్
శొల్లుకిఱతు.

(అచిన్త్యబుద్ధిమ్) తిరువుళ్ళత్తి లిడముడైమై తిరుమేరియిలే
నిఱైల్లుకై.

(దదర్శ) సముద్రలఙ్ఘనాద్యాయాస మెల్లామ్పొమ్బడి శ్రీమత్క
టాక్షత్తాలే పూర్ణమాకప్పార్ త్తాళ్.

(పిఞ్గాధిపతేరమాత్యమ్) ఒరుమహారాజావినుడైయ ఆణైక్కిథై
యిరున్దానొరుమన్ది యెన్ఱుమిడజ్జై అవతానాయరున్ద విరుప్పకో
డ్పొల్లిక్కొడుత్తతు. యావనొరువనాలే మహారాజావినుడైయ పిఞ్గాధి
పత్యముమ్ తన్నుడైయ వమాత్యత్వముమ్ పెరుమాళుడైయ ప్రధమ
కటాక్ష త్తినాలే యుణ్ణాక్కప్పట్టతు, అవనై.

నిన్నపయమెన్నఁదైప్ప” ఎన్ఱు- పిరాట్టి తిఱత్తిలే తీరక్కఱియవపరాధఁడై
పృణ్ణ సాపరాధనానకాకఁడై క్కుఱిత్తు పెరుమాళ్ బ్రహ్మస్త్రైప్రయో
గిత్తరుళ, అవనుమతుక్కజ్జో తనక్కుప్పకలామిడ మెల్లామ్బాయ్ తట్టి
త్తిరిన్దు పోక్కఱ్ఱు. ఎఱ్ఱుమ్బాయ్ కరై కాణాఁజెఱికడల్ వాయ్మీ
ణ్డేయుమ్ వఱ్ఱత్తికూమ్బెఱు మాప్పఱవై యాయ్ విఱ్ఱుపోతమాన పె
రుమాళ్ తిరువడికలిలేవన్దు విఱ్ఱునపడియై చొచ్చుఱ్ఱుఱు.

*౧. (సః) సాపరాధర్ పిఱై కలైప్పాఱుప్పి కైక్కుపురుషకార భూ
తైయానపిరాట్టితిఱత్తిలే అపరాధమ్బణ్ణి నేరాకవధ్యనా యిరుక్కిఱవణ.
*౨. (సః) భాగవతాపచారమ్బణ్ణి, నక్షమామిక్కిలక్కా యిరుక్కిఱవణ.
* 3. (సః) పరమపురుషార్దఁడైవిట్టు, “ భక్త్యార్థిబలిభోజనః” ఎన్ఱు -
తుద్రపురుషార్దఁడైప్పఱ్ఱీ అరునరక త్త్రున్దుమ్బయన్పడై తిరుక్కిఱవణ.
* ౪. (సః) అపరాధమ్బణ్ణి సఙ్కల్పిత్తపోతే దేవత్వమ్ పోయ్ కాక
మాయ్ స్వరూపహానిపిఱిన్దుక్కిఱవణ. * ౫. (సః) “ నఖై స్సరుధి
రైః ” ఎఱ్ఱిఱపడియై, ఆర్ద్రాపరాధనాయుతిరక్కైయ నాయిరుక్కిఱ
వణ. * ౬. (సః) “ధరా న్తరచరః” ఎన్ఱు- ఇతుక్కుము స్పెల్లామ్ * పాతు
మ్బుకలిలేఅడగ్గివాఱ్ఱన్దు ఇప్పోతుఅపరాధమ్బణ్ణిపడియాలే, “ పవ
నస్యగతౌసమః” ఎన్ఱు- ఆకాశ త్తిలే కాఱ్ఱుప్పోతెరికిఱవణ. * ౭. (సః)
“బద్ధశ్చపితాచమమరాఘవః” ఎన్ఱు- † నిరుపాధిక బద్ధవాయిరుక్కిఱ
పెరుమాళ్ కై విట్టపడియాలే సోపాధికబన్ధుక్కళమ్కై విడుమ్బడియి
రుక్కిఱవణ.

సోపాధికబన్ధుక్కళో కై విట్టపడి ఎఱ్ఱనేయెన్నిల్, (పితా)చపరిత్య
క్తన్సురై శ్చసమహపిఱిః) ✓ కొణ్డాన్-విళివై క్కణ్డాన్ విళిన్దు అఱై
యకై విట్టార్కళో. ఉళోమనితర్ పుఱుమనితరెన్నుమ్ వాళియుఱ్ఱో వె

* పాతుమ్బు-తొట్ట † నిరుపాధిక-నిర్లేతుక. ✓ కొణ్డాన్-స్వామియైనశ్రీరాములు.
— విళివై-కోపమును.

న్నిల్, * ౧. (పితా)చపరిత్యక్తః) ముష్టుడ ఉళోమనితర్ కై విట్టార్ కళైన్నిటతు. * ౨ (పితా)చపరిత్యక్తః) బ్రహ్మస్త్రన్దొడర్న్దు*ముడు క్కినపడియాలే, పెన్దు తకప్ప రక్షిక్కుమోవెన్దు అక్లేఱప్పనాన్ ; అవనుమ్ కై విట్టాన్. త్రైలోక్యధిపతియా యిరుక్కిటవన్ కై విడు కైక్కడియెన్నెన్నిల్, * ౩. (పితా) “ ఇన్ద్రోమహేన్ద్రస్సురనా యకోవా త్రాతుంసతక్తాయుధి రామవధ్యమ్” ఎన్దు-పెరుమాళ్ ముని న్దవర్కళైరక్షిక్కు తనక్కుశక్తియిల్లామైయాలే కై విట్టాన్. అన్ది క్కే, * ౪. (పితా) చరిత్యక్తః) పితవరనానపడియాలే ఇవన్ శైయత వవిన యత్తుక్కు అత్తనైయుమ్ వేణుమెన్దు కై విట్టానెన్దుమామ్. * ౫ (పిత్రా) అన్ది క్కే, భృచ్చైశ్వర్యనాన తనైలబ్ధైశ్వర్య నాక్కినాళ్నాచ్చి యారాకైయాలే, అన్దకృతజ్జలైయాలే అవిషయత్తిలే అపరాధమృణ్ణి నపడియాలే కై విట్టానెన్దుమామ్. * ౬. (పిత్రా) అన్ది క్కే, “ సవేన్ షామేవలోకానాం పితా ” ఎన్దుమ్- “ దేవదేవో హరిరిపితా ” ఎన్దుమ్- సకల జగత్పితావాన పెరుమాళ్ కై విట్టపడియాలే ఇవన్ పితావున్ కై విట్టానెన్దుమామ్. * ౭. (పిత్రా) అన్ది క్కే, “ విష్ణో పుత్రత్వమా గచ్ఛ ” ఎన్దు అపేక్షితవన్ అవతార రహస్యత్రైయటియు మవనాకై యాలే, పుత్రస్నేహత్తిలుమ్ భ్రాతృస్నేహమ్ కనవియతాకైయాలే కై విట్టానెన్దుమామ్. * ౮. (పిత్రా) అన్ది క్కే, పెరుమాళ్లాలే తన్ కుడియిరుప్పమ్ పెన్దు పరిభవముమ్ తీరత్తేడుకిటవనాకైయాలే, అవిషయత్తిలే అపరాధమ్పణ్ణినపడియాలే కై విట్టానెన్దుమామ్ * ౯. (పిత్రా) అన్ది క్కే, “ మాముషాస్వ ” ఎన్దు-తనైల భగవత్పర్యస్త మాక అనుసన్ధిక్కుమ్ జ్ఞానవానాకైయాలే భగవద్ద్రోహియెన్దు కై విట్టానాకవుమామ్.

కై విట్టపడితాన్ మేలెన్దోవెన్నిల్, (చరిత్యక్తః) లోకయాత్రైక్యాకవిన్దిక్కే బుద్ధిపూర్వకమాక కై విట్టాన్ (చరిత్యక్తః) ఇవన్ త

న్నశవస్తి క్కే ఇవసై చ్చుత్తస్థ భార్యాపుత్రాదికత్తై యు మకప్పడకై విట్టాన్.

హితపరనాకై చూలే ఇవన్ కై విడుకితాన్, ప్రియపరైయానతా యార్ శెయ్ తపడి యెన్నెన్నిల్, చకారత్తాలేయవళుమ్ కై విట్టా శెన్ని అతు, చకారమను క్తసముచ్చయపరమ్. ఇవళ్ కై విడుకై క్కడియెన్నెన్నిల్, “సీతానారీజనస్యాస్య యోగక్షేమంవిధాస్యతి” ఎన్టు-పెణ్ణి అన్దార్ క్కురక్షి కై యాన పిరాట్టి*తి అతిలే అపరాధమ్బణ్ణినపడియాలే కై విట్టాళ్. (చ) మాత్రాచపరిత్యక్తః-“త్వంమాతా సర్వలోకానామ్” ఎన్టు - సర్వలోకమాతావాన పిరాట్టి కై విట్టపడియాలే ఇవన్ మాతా వుమ్ కై విట్టాళ్.

ఇవళిప్పడి కై విట్టవళవిల్ వుఅమ్బుకలనాచున్దోవెన్నిల్; (సురైః) సజాతీయరాన దేవర్ కళ్ పక్కలిలేశెన్టాన్, అవర్ కళుమ్ తల్లి సార్ కళ్. అవర్ కళ్ తల్లికై క్కడియెన్నెన్నిల్; “స్వవిభ్యతిదే వాశ్చ జాతరోషస్యసంయుగే” ఎన్టు-పెరుమాళ్ కణ్ శివన్దాల్ భయ ప్పడువర్ కళాకై యాలే కై విట్టార్ కళ్. (సురైః) కల్లిట్టుకొట్టి నాలుమ్ శాకామైక్కు అమ్మతపానమ్ పణ్ణినవర్ కళాకై యాలే, పెరుమాళ్ తిరుచ్చరత్తాలేముడిన్దు పోకితోమోవెన్టు భయత్తాలే కై విట్టార్ కళాక వుమామ్. (సురైః) దేవైః-“విష్ణు భక్తి పరాదేవాః” ఎన్టు-అనుకూల ప్రకృతికళాకై యాలే ప్రతికూలనానవివన్దైక్కై విట్టార్ కళాక వుమామ్.

పూర్వావస్థైక్కు సజాతీయరాన దేవర్ కళ్ కై విట్టార్ కళ్; ఇప్పోతైక్కు సజాతీయజ్గళానపక్షి కళ్ శెయ్ తపడియెన్నెన్న, చకారత్తాలేపక్షికళుమ్ కై విట్టనవెన్ని అతు. అవై కై విడుకై క్కడియెన్నెన్నిల్; “పక్షిణోపిప్రయాచస్తే సర్వభూతాను కమ్పనమ్” ఎన్టుమ్-“పఅవై యిన్ కణ్ణళ్ కూడుతి అప్ప” ఎన్టుమ్-పక్షికళుమ్ పెరుమాళ్ పక్కలిలే

పక్షపాతికభావైకై యాలేకై విట్టన. అన్తియిలే, “పటవైయరైయా” ఎన్టుమ్-
 “పుళ్ళరైయా” ఎన్టుమ్ - తగ్గళుక్కు నియామకనాని పెరియతిరువడి
 సయనార్క్కు వెఱుప్పమెన్టు కై విట్టన వెన్టుమామ్. అన్తిక్కే, “అన్న
 మాయన్టు జరుమతైపయన్దాన్” ఎన్టుమ్ - “అన్నమాయనూల్ పయ
 న్దాన్” ఎన్టుమ్-తగ్గళుక్కుల్లామ్ కూటస్థనాయరువ్వుతోరు పక్షివిశేషత్తు
 క్కు కుఱ్ఱమ్ శెయ్త పడియాలే సజాతీయగ్గ శెల్లామ్ కై విట్టన వెన్టు
 మామ్. అన్తిక్కే, ఇవిష్టుపదతైప్పశ్రీ త్తిరికిఱవై యాకైయాలే, పెరు
 మాళ్ తిరువడికిల్లిలే అపరాధమృణ్ణనానెన్టు కై విట్టనవాకవుమామ్.

ఇవైయిప్పడిశెయ్తాల్ ఆనృశంస్య ప్రధానరాన ఋషికళోశె
 యేతపడియెన్నెన్న, (సమహర్షిభిః) దేవర్కళో కై విడుకిఱవిడత్తిలే
 ఋషికళోడొక్కకై విట్టార్క శెన్నుమ్పడి విట్టార్కళో, ధార్మికరానవి
 వర్కళో కై విడుకైక్కడియెన్నెన్తిల్ ; ఋషికళాకితార్ కాణవల్లర్
 కళో, మహర్షికళాకితార్ దూరక్కాణవల్లర్కళో, అతావతు -
 ఇత్రాల్ నామివనైక్కెక్కొణ్డాల్ ఇవన్దాను మివనోడు సంసర్గిత్త
 నాముమ్ నశిప్పొమ్మెన్టుమ్, నామ్కై విట్టాల్ ఇతోరు అనన్యగతియే
 ఎన్టు పెరుమాళ్ తానేఱరక్కువరెన్టుమ్ అవ్వళవుమ్ శొల్లక్కాణ వల్లవర్
 కళాకైయాలే కై విట్టార్కళో. (సమహర్షిభిః) “యో విష్ణుం సతతం
 ద్వేష్టి తం విద్యాదన్త్యరేతసమ్” ఎన్టు-భగవద్గోపికళో చన్డాళరెన్టటి
 యుమవర్కళాకైయాలే, “చన్డాలరిపక్షిణాంకాకః” ఎన్తిఱచన్డాలర్
 ఇక్కు పుకురలాకాతెన్టు కై విట్టార్కళాకవుమామ్. (సమహర్షిభిః)
 ఋషికళాకితార్ కేవలమ్భగవద్వైభవ మఱియుమవర్కళో, మహ
 షికళాకితార్, “ఒన్డామరైయాళ్ కేళ్వనారువనైయే నోక్కు
 ముణార్వు” ఎన్తిఱ ఇన్దవైభవముణర్న్దిరుక్కుమవర్కళో. అకైయాలే
 పురుషకారవిషయత్తిలే అపరాధమృణ్ణన పడియాలే కై విట్టార్కళాక-
 వుమామ్.

ఇవర్కళో ఇప్పడి కైవిట్టతు అవక్ తక్కువ పక్కల్ వరామైయో వెన్నిల్ ; (త్రీలోకా సుపరిక్రమ్య) ఇరుద్దవిడన్దోటుమ్ శెలచ్చెల్లత్త ల్ళినార్కళెన్దిఱు. (త్రీలోకా) “అనైత్తులకున్దిరిన్దోడి” ఎన్ని పడియే కణ్ణుక్కెట్టినవిడమెల్లామ్ పోనాన్. (త్రీలోకా) భూమ్య న్దరిక్షస్వర్గాజ్గభాకిఱదేశమడైయ తిరిన్దాన్. భూమియెన్దుమ్ తట్టి త్తి రిన్దవళవిల్, మహాపిణభిరి పరిత్యక్తః-ఎన్దు మహాపిణకళో కై విట్టార్ కళో. అన్దరిక్షమడైయతట్టి త్తిరిన్దవళవిల్ ఆకాశచారికభానపక్షికిళో కై విట్టన. స్వర్లోకమడైయ తట్టి త్తిరిన్దవళవిల్ మాతా పితాక్క థుమ్ దేవర్కళుమ్ కై విట్టార్కళో. (సుపరిక్రమ్య) ఒరుకాల్తట్టి త్తిరి న్దవిడ త్తిలే ఒన్దుతుకాల్తట్టి త్తిరిన్దాన్. అకముడైయవర్కళటియాత పడి కైప్పడైకళిలే ఒతుజ్జే క్కిడప్పతుమ్ శెయ్తాన్.

ఇప్పడి తిరిన్దవిడ త్తిలే మేల్ శెయ్త తెన్నెన్నిల్,* ౧. (తమే వశరణంగతః) ఇన్కతజ్జమెన్దు భ్రమిత్తుప్పోనవర్కళిలుజ్జాట్టిల్ కొల్ల నిన్దు పెరుమాళో ముకన్దానే కుళిర్న్దిరున్దతు, అవర్తప్తైయేపద్రనాన్. * ౨. (తమేవ) “యదివారావణస్వయమ్” ఎన్దు-శరణాగత నానవిభీషణుక్కు ప్రాతికూల్యమృణ్ణినవనై విరుమ్బుక్కడవరానవ ర్తప్తైయే పద్రనాన్. * ౩. (తమేవ) “శరణాగతవత్సలః” ఎన్దు-శర రణాగతిక్కెరైయానవవర్ తప్తైయేపద్రనాన్ అశరణ్యరానవర్కళై ప్పద్రనైత్తిరిన్ద నెజ్జాఱల్తీర సర్వలోకశరణ్యరానవర్తప్తైయేపద్రనాన్. * ౪. (తమేవ) “తామరైయాళాకిలుమ్ శితకురైక్కు మేల్ ఎన్నడియారతుశెయ్యార్ శెయ్తారేల్నన్దుశెయ్తార్” ఎన్దు- పిరాట్టి యేకుద్రమశొల్లిలుమ్ మన్డాడి యేటిట్టుక్కొన్దు రక్షిక్కుమవర్తప్తై యేపద్రనాన్.* ౫. (తమేవశరణంగతః) శరణాగతనాన గన్ధర్వనైయు మ్ బాణనైయుమ్ కాట్టిక్కొడు త్తవర్కళైప్పొల్లన్దిక్కే, “దోషోయ

ద్యపి" "సత్యజేయమ్" ఎన్టు-దోషమే Δ పద్ధతాశాకకైక్కి-కొంభ్యమవర్
తమైయే పద్ధతినా* Δ (శరణంగతః) ఉపాయబుధ్యాపద్ధనానల్ల
కణ్డవిడమెట్టుమ్ తట్టితిరినవనాకైయాలే, కాలముతిన్దు ఒత్తున్దు
లోతేడివన్దా, అన్విడమ్ నివాస వృక్షమాయిరున్దుతు. అల్లతు, "భూ
మానిపతితమ్" ఎన్టు-తత్తైయిలే తలై యుమ్ మడియిలే కాలమాయ్
విల్లున్దువన్ శరణాగతిపణ్ణి నానన్దితే. ఇత్తాల్ సర్వేశ్వరన్ రక్షిక్కై
క్కు ముతల్ అపరాధ భూయిష్టతైయుమ్ అనన్యగతిత్వముమ్ శొ
న్న్గిదాయ్దు.

౨౩.

తాత్పర్యము. చిత్రకూట పర్వతమునందు పిరాట్టికి మహాపరాధము జేసినఇన్దు
నికొడుకైనజయన్దుడనెండు కాకాశురునిమిది శ్రీరాము లొకదర్శనభిమన్త్రించిజేయ
నదియొక బ్రహ్మస్త్రిమైతరుమ, భూమి, ఆకాశము, స్వర్గము ఈమూడులోకములన్నియు
తిరిగినను, తనతండ్రిచేతను ప్రియపరురాలైన తల్లిచేతను, సహాయులైనదేవతలచేతను,
పక్షులచేతను ధార్మికులైన బుధులచేతనున్న పలుమారుపేక్షించబడినవాడై ఆనన్యగతి
కుండై శరణాగతవత్సలుడైన ఆరామునే శరణుజొచ్చెను.

పెరియవాచ్చాన్పితైతిరువడిక శ్లోకము.

సున్దరకాణ్డము - ౫౩ వ, సర్గము ౩౮ వ, శ్లోకము.

మూ. సత్యం రాక్షసరాజేంద్ర కురుష్వ పచనం మమ ।

గామదాసస్య దూతస్య వానరస్య విశేషతః ॥ ౨౪.

అర్థము. - రాక్షసరాజేంద్ర- ఓరక్కసతేడ ? విశేషతః-అధికముగ, గామదా
సస్య- శ్రీరామునికిజ్జరుడైన, దూతస్య- దూతుడైన, వానరస్య-శాఖామృగమైన, మమ-
నాయొక్క, పచనమ్- మాటను, సత్యమ్ - యథార్థముగ, కురుష్వ - చేయుము.

వ్యా అవతారికై. "సుజాత మన్యేతి హి సాధుబుద్ధేః" నొన్దా
రైక్కణ్డా లయ్యోవెన్టుమ్ సత్ప్రకృతి యాకైయాలమ్, "యచ్చీల
స్సాన్వమీ తచ్చీలాప్రకృతిః" ఎన్టు- పరమకారుణికరాన పెరునూళడి

మైయాకై యాలుమ్ రావణనుడై య వనర్థజణ్ణు అవనుక్కుహితోపదే శవ్వుణ్ణుకితాన్ తిరువడి.

*౧ (సత్యమ్) శత్రుపక్ష త్రిల్ నిన్దుమ్ వద్దవివన్ శొల్లుకిటవా రైతివిప్ర లమ్మకరమెన్దు నిన్దై త్రిరాతే ఉన్దై యెన్దునిన్దై త్రిరు. * ౨. (సత్యమ్) సదై రూపమ్ శిజితు నా భొరుపడియాయ్ పిన్దై వేటొరుపడియిన్ది యిలే ఒరుపడిప్పడ నడక్కు మెన్దునిన్దై త్రిరు. * ౩. (సత్యమ్) వెటుము నక్కేయన్దియే ఎక్లభుక్కుమ్ కార్యమాకైయాలే పొయ్యాయరాతు కాణ్. రామగోష్ఠియిల్ వాసనై యాలే నాశొల్లుకిటతు సత్యమా యల్లతుఇరాతుకాణ్. వారైయిలే పొయ్యిన్దై యాకిలుమ్ అసభిమత మాయిరుక్కుమోవెన్నిల్, * ౪. (సత్యమ్) “సత్యంభూతహితంప్రొ క్తమ్” ఎన్దిటపడియే, సర్వప్రాణిక భుక్కుమ్ హితమాయ్ కాణిరుప్పతు.

నాట్టాదుక్కుహితమ్ శొల్ల పోన్దోమోవెన్న, * ౧. (రాక్షస రాజేంద్రం) ఇత్తనై వేరుక్కు క్కడవనానవునక్కు అవర్కభుడైయహి తమ్ శెయ్యవేణ్డావో? అన్దియిలే. * ౨. (రాక్షసరాజేంద్రం) ఇప్పడిక్కొత్త ఉన్దై యాన వారై కేట్టన్దో ఇన్దై వ్యశ్వర్యమ్ ఉనక్కుణ్డాయిన్దు. * ౩. (రాక్షసరాజేంద్రం) అశవుపట్టవిశ్వర్యమన్దో ఉన్దై వ్యశ్వర్యమ్, నాట్టిల్ రాక్షసరాయ్ ప్పిఱన్దార్ క్కుమ్ రాజాక్కళాయ్ ప్పిఱన్దార్ క్కుమ్ మేలానవనన్దో? నీ. * ౪. (రాక్షసరాజేంద్రం) రాక్షసరాజాక్కళ్ తాన్ ఉన్ కాలిలేవిభుమ్బడియాకవన్దో ఉన్ పెరుమైయెన్దొకవుమామ్, * ౫. (రాక్షసరాజేంద్రం) “ఇదిపరమైశ్వర్యే” ఇతే. రాక్షస రాజా క్కళ్ విశ్వర్యయుక్తర్, నీపరమైశ్వర్య యుక్తర్.

నమ్మైప్పడి ఇప్పోతు ఉనశ్లోకిక్కిఱతెన్నెన్న; * ౧. (కురు ష్య) నాన్ శొల్లుకిట వారైయై అనుష్టిప్పాయాకవేణుమ్. * ౨. (కురు ష్య) శెయ్ వేనో తవిరువేనో వెన్దు విచారిత్తాల్ తవిరేతల్ శెయ్యవొ ణ్ణాతు, పత్తుమ్ పత్తాకవనుష్కిక్కువేణుమ్. * ౩. (సత్యంకురుష్య) ప్రహ

స్తాదిస్వపక్షమల్లనివన్, పరపక్షమ్వసిస్తాది జ్ఞాతావల్లనివన్, ఒరుకుర
బ్బు, ఆకైయాల్ అనాప్తనెన్టు నిన్వైత్తిరాతే ఎన్టాన్. ఉన్జైయాక
చ్చొల్లుకిటవారైన్దు నీ ఇన్జైయవేణుమ్ *౪. (రాక్షసరాజేంద్ర)కురు
ప్ప) ఉన్కోడై యొతుజ్జేనప్రాణికళైరక్షిక్కుమొబ్బతు ఇత్తనైయుమ్
శెయ్యవేణుజ్ఞాణ్.

ఇప్పడేశెయ్యచ్చొల్లుకిటతుతానేతెన్నిల్, *౧ (వచనమ్) నాన్
శొల్లుకిటవారైయై. *౨ (వచనమ్) “అర్థంవక్తీతివచనమ్” ఎన్టు- పాశుర
ప్పరప్పడై అర్థగర్భమానవారైయై వచనమ్ కురుప్ప- ఎన్నానిన్టా
య్, నీశొల్లుకిటపాశురజై నాన్ అనుభాషిక్కువోవెన్న, * ౩. (వచనమ్)
వాగ్ వ్యాపారమాన ప్పొత్తియల్ల, అన్దవాక్యప్రతివాద్యమానవర్థతై.

యారుడైయవాక్య ప్రతిపాద్యమెన్న, *౧. (మమ) ధూమ్రాక్షాది
వారైపోలే దుఃఖకరమాకై యిన్టయే శరదుఃఖాసహిష్ణువాన వెన్ను
డైయవారైయై. * ౨. (మమ) మున్బు అశోకవనికైయిలే వాళై
యురువి పిరాట్టియై నలియప్పక్కవడైయకప్పడక్కణ్ణు కార్యప్పట్టా
లేయతైప్పాటుత్తు పోన్ద వెన్నుడైయ. *౩. (మమ) “అహోరూపమ
పెళావీర్యమ్” ఎన్టుమ్- “నుద్యధర్తనబలవాన్ స్యాత్” ఎన్టుమ్- “పున
శ్చసోఽచిన్తయదార్తరూపః” ఎన్టుమ్- ఉన్నుడైయయోగ్యజైయైక్కణ్ణు
ఆశ్చర్యప్పట్టమ్ ఉన్నుడైయ అనర్థజైక్కణ్ణు వెలుత్తుమిరుక్కిటవెన్ను
డైయ. *౪ (మమ) సర్వాత్మాక్కళుక్కుమ్ ప్రాణభూతనానవాయువు
త్రనాయ్ వైత్తు, నీయనుకూలిక్కుమ్ పక్షత్తిలున్నుడైయ ప్రాణహని
యైచ్చొల్లువేనో? *౫ (మమ) విన్ద్రవ్యాకరణతై యధికరిత్తు ఆదిత్యశి
ష్యనాయ్ సుశిక్షితనాన వెన్నుడైయవారైయోమ్ పాయ్యామో? *౬.
(మమ) “పిఞ్గాధిపతేరమాత్యమ్” ఎన్టు- కాట్టరశనానమహారాజరైయు
మకప్పడవీడేద్యుచ్చిడి యొరురాజావుక్కు మన్ద్రియానవెన్నుడై
యవారైయోమ్ పాయ్యామో?

ఉన్నైక్కణ్డవై త్తణ్ణే నాన్ సద్దేహిక్కిఱతా యరుక్క, మమ వచనమ్-ఎన్ఱ ఇతోరుహేతువాన్చొల్లువానెన్నెన్నిల్, వాసరమా నవాకారమునక్కుసామాన్యమాకవిరున్దతాకిల్ ఎకవారైవిశ్వసనీయ మాకైక్కుహేతుక్కళైచ్చొల్లకీతే. (రామదాసస్యదూతస్యవాసరస్యవిశేషతః) ఇవన్ద్రోహోరొన్ఱై వోరుమ్, ఇవై మూన్ఱాకారమునై యవెక్ వారై పాయ్యాకాతుకాణ్ (రామదాసస్యదూతస్యవాసరస్య) ఎన్నుడై య వాప్తత్వమ్ ముప్పిరియూట్టయన్ఱొవిరుక్కిఱతు. (విశేషతోరామదాసస్య) పాయ్శొల్లామైక్కు నానేహోరుమ్, విశేషిర్తు పెరుమాళ డియానుమ్పాయ్శొల్లుమో? * ౧. (రామదాసస్య) “ర మోద్విర్నా భిభాషతే” ఎన్ఱుమ్- “సత్యవాదీచరాఘవః” ఎన్ఱుమ్ సత్యవాదియాన పెరుమాళోడే వాసనై పణ్ణిన వెక్వారై యుమ్ పాయ్యామో? * ౨. (రామదాసస్య) “రమయతీతిరానుః” ఎన్ఱు-ఎల్లారోడుమ్ పొరన్ఱుఱిపెరు మాళడియానాయరుక్కిఱ నాన్ వెళువారైశొల్లువేనో? * ౩. (రామదాసస్య) “యదివారావణస్వయమ్” ఎన్నుమ్బడియాన పెరుమాళో తిగువుళ్ళమఱియుమెన్నుడై యవారైయన్ఱో? * ౪. (రామదాసస్య) నానిళ్ళేపాయ్శొన్నె నెన్ఱు పెరుమాళో కేట్టరుళినాల్ ఎన్నైత్తలైయైచ్చిరైత్తువిలక్కిడారో? * ౫. (రామదాసస్య) ఏతేనుమాకపరో, దేశమ్బణ్ణి ఆచార్యపదమ్ నిర్వహిప్పారుక్కుత్తిరునామమ్బాలే వేణ్ణియిరున్దతితే.

ఇప్పడి*యరియ వడియనాయు/న్నాయన్బక్కల్ ిపరివాలేపురట్టి చొల్లుఱిఱవారైయై మెయ్యెన్ఱిరుప్పేనోవెన్న, * ౧ (దూతస్య) ఇప్ప డిక్కురియ వడియానేయాకిలమ్ ఏటిట్టుక్కొన్ఱ వధికారత్తు క్కిడాక నడక్కవేణ్ణావో? * ౨. (దూతస్య) దూతనావాణ్, ఆత్తలైక్కుప్పారు న్దవారైశొల్లి స్వామి నిన్ఱైవైత్తలైక్కుట్టుమవనితే. అప్పడిక్కున్నోడే కుళిరవారైశొల్లి పిరాట్టియైక్కొన్ఱ పోకవన్దవెన్నుడై యవారై. * ౩. (దూతస్య) దూతనావానెన్ఱుచ్చొన్న వారైయైయిళ్ళేశొల్లి ఇన్ఱుచ్చొన్న

వారైయై యజ్ఞశొల్లి యథాధవాదియా మత్తనై పోక్కి ఇట్టు చొప్పి
ల్లువానో? * ౪. (వానరస్య) అణ్ణుకట్టినట్లై తాలియై యిజ్ఞేపాకట్టు ఇజ్ఞేక
ట్టిన ట్లైతాలియై యజ్ఞే పాకట్టు తిరికితివెనక్కు మొరుకొటిల్వముణ్డో.

అతువో నీటలై దూతనాయ్ అభిమతనాయ్ అనాహూతనాయ్
వన్దతు, తోప్పైముఱిత్తు సేనాపతికళై కొల్లువతు, మన్త్రిసుతరై
కొల్లువతు, కుమారనై కొల్లువతాయ్ నీశెయ్యత తీమ్బుకళుణ్డో?
ఉన్వారైయై విశ్వసిక్కలామోవెన్న. * ౧. (వానరస్య) అతువో
జాతిప్రయుక్తమానవారై, కురజ్జాట్టమత్తనై పోక్కి దాత్యత్తుక్కుక్కు
తై యన్టుకాణ్. కైయిలేపత్తై కొడుక్కిలుమ్ ఉఱుమ్బిప్పటి
కై కురజ్జుకళుక్కు స్వభావమన్తో * ౨. (వానరస్య) తోప్పైము
ఱిత్తు, శాఖామ్మగమాకైయాలే పణైయోడు పణైతావి తిరిన్దే,
మరజ్జో దుర్బలజ్జళాకై యాలుమ్, “మహాకపే” ఎన్నుమ్బడి, నాకబలవా
నాకై యాలుమ్, ఎన్నైప్పొఱుక్కుమాట్టామల్ముఱిన్దతి త్తనై. సేనా
పతిప్రముఖరుమ్ ప్రథమాపకారమ్బుణ్ణి*నలిందొర్కళ్, ఎన్నైఱ్ఱినోక్కు
కై క్కాక శిలవ్యాపరిత్తే. పిన్నైయమ్ళినాడోడియాన కురజ్జుపోల
న్దియిలే ఎన్నుడైయ అద్బుతా-పదానజ్జళైక్కుణ్ణుఅజ్జినార్కళ్, అజ్జి
నారైయోరతైయతైన్దు అడిత్తు ప్పొకట్టేనత్తనై, ఎన్నైట్టైయిడై.
* ౩. (వానరస్య) వివేకికళాన మనుష్యజాతి యల్లై, రాక్షసజాతియ
ల్లై, అఱివిల్లాతతిర్వగ్జాతియాన వెన్నుడైయ వారైయిలుణ్డోపా
య్. * ౪. (వానరస్య) వ్యాఘ్రవానర సంవాదమ్కేట్టటియామో?
బాధకనాన వేడనుక్కుకప్పడ రక్షకమాన జాతియిలే పిఱన్దవెన్నుడై
యవాక్యమ్ బాధకమామో.

ఆకవిత్తాల్ మమవచనంసత్యమెన్టు, “వాతమామకళ” ఎన్నిఱ
పడియే, దేవయోనిజనానవెవారై పొయ్యికాతెన్టు సామాన్యవచ

* నలిందొర్కళ్ - కష్టపరిచి,

ఱ్ఱినోక్కుకైక్కు - రక్షించుటకు

ళి నాడోడియాన - స్థితిలేనివాడు,

— అపదానజ్జళై - చరిత్రమును.

సమ్మోల్లి, విశేషతోరామదాసస్యదూతస్య వానరస్యవచనంసత్యమెఘ్తు
ఋజుక్మలాన పెరుమాళడియానావతు ఉక్తార్థ వాదియాన దూతనా
వతు ఇట్టుచొట్టుకై క్కడియాన వివేకమిల్లాత తిర్యక్కావతా యిరు
క్కిరి వెన్నుడైయ వార్తైయవ్తోవెఱ్ఱు విశేష హేతుక్కులై యుమ్మోల్లి,
నీతానారు పెరియానారు త్తనుమాయ్ ఉనక్కురక్షణీయమాన కుఱ్ఱై
చ్చరక్కు ముణ్డాయిరున్దతు , ఆనవిన్ను నాకొన్న పడియే అచక్కిక్కు
వ్పారాయెన్గితాకా, ౨౪

తాత్పర్యము పరమైశ్వర్యసంపన్నుడౌ రాక్షసులకును రాజులకునుతేడై
శత్రుపక్షము నందుండివచ్చిన వానిమాటలు నమ్మకూడదను సందేహమునుమాని భూతహి
తమైన నామాటను అవశ్యముచేయుము ఏలనన్న సర్వజంతువులకును ప్రాణభూతమైన
వాయుపుత్రుడనుగాను, శత్రుగోష్ఠియందును శరణాగతవత్సలుడని ప్రసిద్ధుడైనరాము
గోష్ఠియందు మొదట వాడనుగాదా సూర్యునివద్ద విన్నవ్యాకరణము నభ్యసించిన
శుశ్రీతుడనుగానా? ఆముగ్గురు మహామహాలగుణములు నాయందుకొంచమైనను సం
క్రమించవా? ఇదిగాక చెప్పినమాటచెప్పు దూతనుగాని ఇప్టమొచ్చినట్లుకలిపిచెప్పుస్వతం
త్రుడనుగాను, అట్లుఅబద్ధములుచేర్చిచెప్పటకు తగినజాతియందును నేరుపుటలేదని రావ
ణునికి ఆంజనేయులు హితమును బోధించిరి,

పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళైతిరువడిక శేశరణమ్,

శ్రీమతేరామానజాయనమః

అభయప్రదానసారము.

అవతారికై.

“తౌతుమేఘావినాదృష్ట్యా వేదేషుపరినిష్ఠితౌ । వేదోపబృహ్తా
 ణార్ధాయ తావగ్రాహయతప్రభుః ” ఎన్టు - వేదోపబృహ్తాణార్ధమాక
 ప్రవృత్తమాన ప్రబంధమూకైయా లే, జగత్కారణ భూతపరంస్తు ప్రతి
 సాదకమాన, “అద్యస్సంభూతసి పృథివ్యైర్సాచ్చ’ ఇత్యాదివాక్యజ్ఞ
 లై యమ్ అన్దవస్తువినుడైయ అవతారోపసాదకమాన, “అజాయ
 మానో బహుధావిజాయతే ” ఇత్యాది వాక్యజ్ఞలై యమ్ అవతార
 ప్రయోజనమాన సాధుపరిత్రాణ దుష్కృద్వినాశజ్ఞలై చ్చొల్లుకిఱ,
 “యోదేవేభ్య ఆతపతి యోదేవానాంపురోహితః” ఎన్టుమ్-వవమాది
 వాక్యజ్ఞలై ఉపబృహ్త్కిఱతు శ్రీరామాయణమ్. అతుతాన్ ఎన్నె
 న్నిల్, “వ్యక్తమేషమహాయోగీ షరమాత్తా సనాతనః” “భవాన్నా
 రాయణోదేవ శ్రీమాన్చక్రాయుధోవిభుః|అర్ధితోమానుషేలోకేజ్ఞః
 విష్ణుస్సనాతనః” ఎన్టు- పరతత్వమ్ రామాత్తనా అవతరి త్తతెన్ను మిడ
 జ్ఞాన్మమ్. విశ్వామిత్రాధ్వరత్రాణమ్ శ్రీదణ్డకారణ్య వాసికళాన ఋషి
 కళుడైయ సంక్షణమ్ రావణాదికళుడైయ వరబలభుజబలజ్ఞళాలే నోవు
 పట్టణ్ద్రాదికళుడైయ పరిపాలనమ్ ఇవై తొడక్కమాన వశ్శాలే సా
 మాన్యరక్షణజ్ఞైయమ్, “గామోరామోరామ ఇతిప్రజానామభవన్క
 థాః| రామభూతంజగదభూద్రామేరాజ్యంప్రశాసతి” ఎన్టుమ్ - “తిర్య
 గ్యోనిగతాశ్చాపి సర్వేరామమనువ్రతాః” ఎన్టుమ్ - తమ్ముడైయ అహి
 కాలుమ్ శీలత్తాలుమ్ తప్తై యొక్కియ చ్చెల్లాతపడి తిరుత్తి మోక్ష ప్రదా
 నమ్పణ్ణినారెన్టు సాక్షాదవతార ప్రయోజనమాన విశేష రక్షణజ్ఞైయ
 జ్ఞాల్లుకై యాలుమ్, సాధుపరిత్రాణజ్ఞాన్మమ్, తద్విరోధికళానతాటకా

తాటకేయప్రముఖరెన్న, ఖరదూషణత్రి శిరస్సుకళెన్న, రావణకుమ్మకర్ణ ప్రభృతికళెన్న, ఇవర్కళుడైయవధత్తాలే దుష్కృద్విదానాశనముజ్జణోమ్. పితృవచనపరిపాలనమ్, ఋషిదేవతాద్యనువర్తనమ్, శిటియతైస్పెరియ తునలియాతపడిరక్షిత్తై త్కూత్రచూనధర్మమ్, ఆశ్వమేధ శతైర్భజనమ్, ఇత్యాదినామాన్యధర్మజ్ఞత్వైయుమ్, “సుగ్రీవంశరణంగతః” “సముద్రం రాఘవో రాజా శరణంగస్తుమర్హతి” ఎన్టువిశేషధర్మజ్ఞైయుమ్, “మర్యాదానాంచలోకస్య కర్తాకారయతాచనః” ఎన్టుమ్ - “స్వేస్వేధర్మే నియోజ్యతి” ఎన్టుమ్-పిజరైయనుష్ఠిప్పిక్కైక్కాక అనుష్ఠితపడియాలే ధర్మసంస్థాపనమ్ పణ్ణక్కణ్డోమ్. ఇప్పడివేదోపబృహ్మణమానశ్రీరామాయణత్తుక్కు ప్రధానప్రమేయమాన, “న్యాస ఇత్యాచుర్హసీషిణో బ్రహ్మణమ్ తస్మాన్నాన్యసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః” ఎన్టు-ధర్మజ్గలిల్పరమధర్మమాకచ్చొల్లప్పట్ట శరణాగతి ధర్మత్వైవిభీషణవృత్తాన్తత్తాలే ఉపబృహ్మిక్కితాన్ శ్రీవాల్మీకిభగవాన్.

ఇతుప్రధానప్రమేయమానపడి ఎన్నెన్నిల్, ఇప్రబన్ధత్తిల్ చక్రవర్తిత్తిరుమకనైక్కుత్తిత్తుచ్చొల్లగిజ పరతత్వముమ్ సంసారిసజాతీయరాయ త్కమేత్తై పారాతే గుహశబరిసుగ్రీవ ప్రభృతికళోడే ఒరుసీరాకక్కలన్దశీలాదికళుమ్, సాధుపరిత్రాణమ్ ధర్మసంస్థాపనమ్ దుష్కృద్విదానాశనమ్, ఎన్టు - ముఖభేదేన శొల్లప్పడుకిజ సర్వరక్షకత్వముమాక ఇవైయితే శరణ్యస్వభావమావతు. ఆకైయాలే, ఇప్రబన్ధక్రమమడైయ విభీషణవృత్తాన్తత్తిత్తుచ్చొల్లగిజ శరణాగతియిరుడైయ ప్రతిసమ్భన్ధిస్వభావప్రతిపాదకమాకైయాలే శరణాగతియే ప్రధానప్రమేయమ్.

ఇప్రకరణత్తిల్ శరణ్యనుక్కు శరణాగత రక్షణత్తిలుణ్ణాననిర్భన్ధత్తైయుమ్, శరణాగత రక్షణ కాలత్తిలుమ్ ఆశ్రితపరాధీననాయరుక్కుమెన్నుమిడముమ్, తద్విషయత్తిల్ ఆశ్రితరుడైయ పరివైయుమ్, ఇన్దశరణాగతిక్కు అజమాన స్వభావజ్ఞత్వైయుమ్ ప్రతిపాదియా నిన్టుకొణ్డు శరణాగతివైభవత్తై ప్రతిపాదిక్కితాన్.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౬ వ, సర్గము, ౧ వ, శ్లోకము.

మూ. సునివిష్టం హితం వాక్య ముక్తవస్తం విభీషణమ్

అబ్రవీ త్వరుషంవాక్యం రావణః కాలచోదితః || ౨౫.

అర్థము.— పాత్రమ్-వెనుక మేలుచేయునట్టి, వాక్యమ్-వాక్యమును, సునివిష్టమ్-చక్కగఁజూసనట్లు, ఉక్తవస్తమ్-చెప్పచున్న, విభీషణమ్-విభీషణునిగుఱించి, రావణః-రావణుఁడు, కాలచోదితః-యమునిచేత్రేపేపంబడినవాడై, పరుషమ్ - కఠోరమైన, వాక్యమ్ - మాటను, అబ్రవీత్ - చెప్పెను

వ్యా. అవతారికై. ముతల్శ్లోకత్తాలే ఆణ్విశ్చేయాన చక్రవర్తిత్తిరుమకనోడే వైరమ్బుటనునిష్టదశైయిలే, ఇశ్చై నిస్తరిక్కలామ్బుడిభ్రాతావానవన్ పరమహితత్తై ఉపదేశిక్క, ఇశ్చైక్కామ్బుడైకొణ్డనాశకనాన కాలనుడైయవార్తైయైక్కేట్టు అవన్నినోబ్బవతే ఎన్టు ఋషివెఱుక్కిటాన్.

(సునివిష్టమ్) అర్థత్తళవుమ్ శెల్లవేణ్డాలే, సంశ్రవేమధురమామ్బుడి అఱికియసన్ని వేశ్చైయైతైతాయరుక్కుమ్ వార్తైయై అతాకిటతు-అనభిమతమానాలుమ్ విడవొణ్ణాతిరుక్కై, అన్విక్కే, సునివిష్టముక్తవస్తమ్ ఎన్టు - క్రియావిశేషణ మాకవుమామ్ వార్తై అఱికియతానాలుమ్ నెజ్జిట్టడావిడిల్ కామ్బుడైకొళ్ళలామితే. అజ్జనన్విక్కే, నెజ్జిలే అఱికియతాక నివిష్టమామ్బుడి శొన్నానెన్దై.

(హితమ్) వెఱుమ్ శెవిక్కినితాయరుక్కైయన్విక్కే దుర్దశైయై నిస్తరిక్కలామ్బుడిపథ్యమా యరుక్కుమ్వార్తైయై. అనభిమతమానాలుమ్ విడవొణ్ణాతాయరుక్కుమ్ వాక్యసన్ని వేశ్చైప్పార్తల్. శ్రవణకఠోరమానాలుమ్ విడవొణ్ణాతు పథ్యైయైప్పార్తల్. ఇతారువసుక్కసహ్యమావతే ఎన్దై.

(వాక్యమ్) శొల్లవేణ్డమ్హితమ్ పరిపూర్ణమామాయరుక్కై. వాక్యమావతు-అర్థశ్చై పరిపూర్ణమాకచ్చొల్లుమతితే.

(ఉక్తవస్తమ్) “నాసంవత్సరచాసినే ప్రబూ)యాత్ ” ఎన్ఱు-
అత్యాదరమ్బణ్ణి కాఱ్కుడైయిలే తువళువార్ క్కుచ్చొల్లుమ్ వార్తైయై
ఇవణ్ దుర్గతికణ్ణు తణ్శెల్లామైయాలే శొన్న వనై.

(విభీషణమ్) దూరస్థశొన్న వార్తైయాకిల్, ఆప్తమోఅనాప్త
మో ఎన్ఱు శజ్జిత్తు క్కైవిడలామ్, “భ్రాతాస్వామూర్తిరాత్మనః” ఎన్ఱి
అపడియే హితమ్ శొన్న వన్ ప్రత్యాసన్న నెన్ఱై.

(పరుషంవాక్యమబ్రవీత్) శ్రవణసమనస్తరమ్, “స్థితోస్థిగతసన్దేహః”
ఎన్ఱు*కలక్కుమ్ తీర్న్ద స్థితనాతల్, “త్వత్తోహి వేదాధ్యయనమ్” ఎన్ఱు-
ఉపకారస్సృతియాలే పుకళుతల్, “ఎన్నై త్తిమనక్కెడుతాయ్” ఎన్ఱు-
ప్రత్యుపకారక్లాణామైయాలే తేకడాడుతల్ శెయ్యవేణ్ణుమళవిలే శత్రు
క్కుళైచ్చొల్లుమ్ వార్తైయైచ్చొన్నాన్ (వాక్యమ్) అవణ్ శొల్లవేణ్ణుమ్
విహితజ్జళై నోక్కుచ్చొన్నాప్పోలే, పరుషజ్జలిలుమ్ ఇనిచ్చొల్లలావతిల్లై
యెన్నుమ్బడి శొన్నాన్. అవణ్ హితమ్ శొన్న పోతు సునివిష్టమామ్బడి
శొన్నాప్పోలే, ఇవనుమ్ నెజ్జిలేపుణ్ వడుమ్బడివ్యక్తమాక ప్పరుషితాన్.

ఇతుక్కు హేతుశొల్లకిట తు మేల్ పదద్వయమ్. (౨వణః) “రావ
యతిరోదయతి” ఎన్ఱు - పరహింసైయాలే నాటైక్కుప్పిడప్పణ్ణుతల్,
అథా నేకాలిట్టుక్కొణ్ణు తానుమ్ కూప్పిడక్కడవనాయరుక్కై. ఇత్తాల్
తనక్కుమ్ పిటర్క్కుమ్ హితమతియాత దుష్ప్రకృతియెన్ఱై

(కాలచోదితః) భ్రాతాశొన్న వార్తై శెవిప్పడాతపడి ప్రత్యాస
న్ననాన కాలన్ పిడరితళ్ళ అవణ్ శిన్పొనాన్. భ్రాతావెరుమాళ్ తిరువడి
శలిలేశరణమ్ పుకుఎన్ఱాన్, కాలన్, అతుక్కుడవతల్ల, ఎణ్ వత్తియేపోవెన్ఱాన్.
భ్రాతావిణ్ వార్తై, “ద్విథాభశ్చేయమప్యేవంసనమేయమ్” ఎన్ఱు-తణ్
ప్రకృతిక్కుచ్చొరామైయాలే కాలన్ వత్తియేపోనా నెన్ఱై. ౨౫.

* కలక్కుమ్- తెలియకపోవుట.

† తెకడాడుతల్-తడబడుట

తాత్పర్యము.- ఇప్పుడు అప్రియముగను నన్ను వెనుక మేము చేయునట్టిమంచిమాటలను మనస్సునందు చక్కగాతాకునట్లు విభీషణుండు బోధించినను పరహింసజే లా కలరు దుఖింపజేసి తాళకార్యమునజేసి తిత్ఫలముగతానును దుఖించునట్టి స్వభావముగలరావణుండు చెడ్డకాలముచేతను యమునిచేతను ప్రేరేపింపబడినవాడై విభీషణుని పలువిధములధిక్కరించినిందించెను.

పెరియవాచ్చాచ్చిత్తై తిరువడికళేశరణమ్.

అవతారికై, రావణా అతిక్రమత్తిలేకై వళర్న్దిరుక్కచ్చెయ్ తే యుమ్నమక్కుకర్తవ్యమేతెన్టు మన్ద్రత్తిలేయిట్టిన్దవితువే అవకాశమాక ఇన్దదుర్గత్తియైనిన్దరిక్కలామ్బుడియాన పరమహితజైచ్చొల్లచ్చెయ్ తే ఇవనుక్కు అసహ్యమాయిరుక్కొన్డవాణే ఇవనిరున్దదేశముమ్ నమక్కు త్యాజమ్, పరమధార్మికరానపెరుమాళిరున్దదేశమేనమక్కు ప్రాప్యమెన్టు పుటప్పట్టు,వేకిట వకత్తిల్నిన్టుమ్ తుడిత్తుక్కొన్డు పుటప్పడువారైప్పోలే పోన్దానెన్దివనున్దై యధర్తరుచియైకణ్డు కొన్డాడుకితాన్ ఋషి.

యాన్దకాన్డము, ౧౭ - వ, సర్గము, ౧ -వ, శ్లోకము.

మూ. ఇత్యుక్తావ్ పరుషంవాక్యం రావణం రావణానుజః|

ఆజగామ ముహూర్తేన యత్ర రామ స్సలక్షణః|| ౨౬.

అర్థము.- రావణానుజః-రావణునితమ్ముడైన విభీషణుండు,రావణమ్-రావణునిగూర్చి, ఇతి-ఇట్లు, పరుషమ్-కఠినమైన, వాక్యమ్-వాక్యమును, ఉక్తావ్-చెప్పి, యత్ర-ఎచ్చట రామః- శ్రీరాముండు, సలక్షణః- లక్షణునితో కూడికొనినవాడైయున్నాడో అచ్చట-ముహూర్తేన-శీఘ్రముగ, ఆజగామ-వచ్చెను.

వ్యా. ఇతిపరుషంవాక్యముక్తావ్-(ఇతి) ఎన్టు - “ప్రదీయతాం దాశరథాయవైధిలీ ” ఎన్టు - కర్తవ్యత్తినుడైయ సౌకర్యజైయుమ్, “ యావన్నగృహ్ణాన్తిశిరాంసిబాణాః ” ఎన్టు - అకరణేప్రత్యవాయజై యుచ్చొన్నప్రకారజై, సన్తోషత్తాలే అనువదిక్కితాన్, ఋషి.

(పరుషమ్) సర్వాశ్వాసకరమానతెన్తల్ సృగాలత్తుక్కు అసహ్యమా
 మాహ్సలే, ఆశ్రయదోషతాలే ఇంద్రపరమహితమ్ రావణనుక్కు స్పరు
 షమాయ్దజు. (వాక్యమ్) హితోపదేశమ్పరిపూర్ణ మాయరుక్మై. (ఉ
 క్త్యా) హితజ్ఞుమాయభ్రాతావాయుమిరుక్కితవన్ ఇంద్రదుర్గతియిలేకై
 విట్టుప్సానెగిట కుత్తెతీరచ్చొల్లుమ్ వార్తైయడైయచ్చొల్లి, అవస్థ
 క్కల్ అవకాశమిల్లామెయాలేపోద్ధా. ఇవ్వనుభాషణత్తుక్కు ప్రయో
 జనమ్-రావణనుడైయ అతిక్రమకైక్కణ్డపోతే కాల్యాణప్రాప్తమాయి
 రుక్కు, హితజ్ఞొల్లి మీట్ర-లామోవెన్టు ఇవనుక్కుణ్డానవట్టియడైయ
 చొల్లుకై, శొన్న హితమ్మరుషమాకైక్కు హేతుశొల్లుకిటతు. (రావణమ్)
 వరబలభుజబలజ్ఞళాలే ప్రబలరోడు దుర్బలరోడు వాశియట ఎల్లారై
 యమ్ నలిన్దుపోన్దవనుక్కు ఎతిరికళుడైయ బలమ్శొన్నాల్ పరుషమె
 న్నుమిడమ్ శొల్లవేణుమో? (రావణనుజః) అవన్కిడన్దకుడలిలే సహ
 వాసమ్మణ్ణిప్సాన్దవన్కిడీర సత్వోత్తరశొల్లుమ్హితతైచ్చొల్లుకిటానెన్టు
 శ్రీవిభీషణాత్ వాసుడైయ ఏన్ద్రతైచ్చొల్లుకిటాన్ ఋషి. హితజ్ఞొ
 ల్లుమిడత్తిల్ జ్యేష్ఠకనిష్ఠ విభాగమిల్లై, అతియుమవన్ అతియాతవను
 క్కు చొల్లుమత్తనైయెన్టుమామ్. జగామ-ఎన్న అమైన్దిరుక్కు, అజగా
 మ-ఎన్దతు, రావణగోష్ఠియిల్ తనక్కుసంబన్ధమిల్లామెయాలిమ్, రామ
 గోష్ఠి తన్నిలమాయరుక్కిటపడియు న్దోన్దచ్చొల్లుకిటాన్ ఋషి. (ము
 హూర్తేన) “న శౌరి చింతావిముఖజన సంవాసవై శసమ్! వరంహుతవహా
 జ్వాలా పక్షరాన్త వ్యకన్ధితిః” ఎగ్గిటపడియే, నెరుప్పుప్పట్టవకత్తిల్ కా
 ల్యాణమతల్లతు నిక్కుమాట్టాతాహ్సలే రావణగోష్ఠియిల్ ధరిక్కుమా
 ట్టాతపడియెచ్చొల్లుతల్. కట్టినిష్ఠ కన్తైవిట్టాల్ తాయ్ ములైయిల్ వాయ్
 వైత్తల్లతు ధరిక్కుమాట్టాతాహ్సలే, రామగోష్ఠియిల్ పుకున్దల్లతు ధరి
 క్కుమాట్టాతవనాయ్ పుకున్దానెన్నుతల్. “వత్సోగామివమాతరమ్”
 “తాయ్ నాడుకన్తేపోల్” ఎన్నక్కడవతితే. (యత్రరామః) రామసమ్మ
 న్దైక్కాట్టిల్ రామసమ్మన్దిదేశమేఉద్దేశ్యమెన్దై. “యత్రపూర్వసాధ్యా

స్పన్తిదేవాః” “నుభగశ్చిత్రకూటోపా” ఎన్నక్కడవతితే. (సలక్షణః) ఇత్యైవపెరుమాళ్ పెరుమాళుక్కు నిరూపకరా యిరుక్కిఱపడియై చొల్లుకిఱతు. ఇత్తాల్ ఆశ్రితమక్కుఆశ్రయణీయనై యొట్టియచ్చెల్లా తెనై. అపూర్వరెన్నిరుక్కువేణ్ణాతపడి శెల్లుకిఱవనుక్కు అణ్ణేపురుషకారముణ్ణెన్నపుమామ్ మహారాజర్, వధ్యతామ్-ఎన్న, “లక్షణంపుణ్యలక్షణమ్” పెరుమాళివనైక్కైక్కొళ్వతు కాణెన్టు తన్దిరుపుళ్ళత్తిల్తణ్ణలితోన్దు ఇరున్దానితే. తన్శొల్జీవియాత రావణగోష్ఠియిల్ వర్తితనెజ్జాఱల్ తీర తమ్మియిట్ట వల్లక్కాన రామగోష్ఠియిలే పుకున్దానెన్నపుమామ్. ఇణ్ణోకత్తాల్ భగవద్రుచియుడైయవనుక్కు తద్విముఖిరున్ద ఇడమ్ త్యాగ్యమెన్నుమిడముమ్, భగవత్సన్నిధియుణ్ణానఇడమే ప్రాప్యమెన్నుమిడమాణ్ణొల్గిన్ద్రాయన్దు.

౨౬.

తాత్పర్యము — విభీషణుడు రావణునితో నిట్లు కరిసముగాఁబలికి రామలక్ష్మణుండుచోటికి వచ్చిచేరెను.

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము. ౨ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. రావణగోష్ఠియిల్ నిన్దుజ్జీళమిబ్బ ఆకాశస్థనానపోతే ఇవనైముతలికళ్కణ్డార్కళెన్దితాన్.

మూ. తం మేరుశిఖరాకారందీప్తా మివ శతప్రదామ్ ।

గగనస్థం మహీస్థా నై దదృశు ర్వానరాధిపాః॥ ౨౭

అర్థము.— మేరుశిఖరాకారమ్ మేరుపర్వతముయొక్క శిఖరమువంటి ఆకారముగల, దీప్తామ్-ప్రకాశించుచున్న, శతప్రదామివ-మెరుపువలె, గగనస్థమ్-ఆకాశమునందున్న, తమ్-ఆవిభీషణుని, మహీస్థాః - భూమియందున్న, తే-ఆ, వానరాధిపాః - వానరశ్రేష్ఠులు, దదృశుః-చూచిరి.

వ్యా. (తమ్) కాట్టుత్తెన్మై తప్పినవకామడువిలే విట్టుమాప్పులే తన్నభినవేశ మెల్లాన్దోడవద్దవనై. (మేరుశిఖరాకారమ్) ప్రతిపక్షై విట్టుపోర పెట్టుకైయాలే స్థిరనాయమ్ ఒలిపెన్ద్రపడియుమ్ పారత స్త్రిన్దోడవద్ద పడియుమాకిఱిన్ద్రావజ్జళా లే మేరుశిఖరాకారమ్-ఎన్గితాన్. ఇత్తలైక్కుప్రధాన అవయవమానశృజమ్ పెన్ద్రతెన్దుమ్ రావణనుక్కు ఒరుశృజభజ్జమ్పిఱున్ద్రతెన్దుమ్ నిన్దైక్కితాన్. (దీప్తామివళత హ్రదామ్) ముతలికిళుడైయ పరివైక్కున్దు పెరుమాళై త్తిరువడిత్తొళి వొణ్ణాత్తోకిఱితో వెన్గిఱ నడుక్కుముమ్, పునున్దలత్తు ధరిక్కుమాట్టాత త్వరైయున్దోడ యిరుక్కై. ఇవనుడైయ ఒలిక్కు మిన్నలావతు దృష్టాస్తమాక ప్పారామైయాలే, దీప్తామ్-ఎన్గిఱ విశేషామ్ అభూతో ప్పమై. ఇత్తాల్ మేరుశిఖరాకారమ్-ఎన్గిఱపదత్తిల్ ఆర్థమాకనిన్దై తదీప్తియై ఇజ్జేశాబ్దమాక్కినాన్. (గగనస్థమ్) లజ్జైయిల్ నిన్దుజ్జాల్యాజ్జినహో తేకణ్డార్కళై. (మహీస్థాః) భూమియిత్తా వలుక్కుడై త్తవర్కళో తాన్దామధికరియాల గగనరక్షణత్తిలుమ్ ఆవహితరానారెన్దు అసర్కిళుడైయ సావల్ కుఱిక్కిల్ శొల్లొఱు. (తేదవృళుః) ఒరుత్తర్కణ్డు ఒరుత్తరుక్కుచ్చొన్నాలుమ్ ఎల్లారుజ్జణ్డారావరితే, అజ్జనన్గిక్కి, ఎల్లారుమొక్క కణ్డాలే కణ్డార్కళై. (వానగాధిపాః) కావలడై పుణ్డ ముతలికిళుక్కుమున్దై కావలడై త్తముతలికళో విట్టువిడతై యిరున్దుకణ్డార్కళై వెన్గిఱు పెరుమాళ్ పక్కల్ ఇవర్కళుక్కున్దాన పరిపు ఆళిట్ట నిత్తోముతన్గిక్కి, కావల్ తానివర్కళుక్కుజ్జిన సమాయరుక్కిఱుపడి. వానరాధిపాః-ఎన్దు-ఇవర్కళో పరివిలే ఆవహితరానరక్షణ ఋషికోణ్డాడుకితా నాకపుమామ్. ఇశ్శోకత్తాల్ ప్రతికూలర్ సమాహత్తిల్ నిన్దుమ్ పోరప్పెన్ద్ర లాభత్తుక్కుమేలే అనుకూలర్ కటాక్షత్తుక్కుమ్ విషయమానా నెన్దుకిరుత్తు.

౨౭.

తాత్పర్యము. మేరుశిఖరముపరెగొప్పకారముతో మేరు, వలె అకసమునం గు వెలుగుచున్న విభీషణుని భూమియంగున్న వానరవినుసమాచి

పరియవాచ్చాన్బిత్తై త్తిరువడికి శేషరణమ్

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౩- వ శ్లోకము.

అవతారికై. పెరుమాళ్ పక్కల్ పరివాలే వందవనుడై య
ఆనుకూల్యమ్ నెజ్జోట్టుడాతే ఇవనారో వెన్దిట అతిశక్తైయిలే ఇట్టిన్దు మ
హారాజర్ముతలికళోడే మన్త్రిత్తిలే ఇట్టిన్దా రెన్దిటతు తమాత్మ
ఇత్యదియాలే

మూ. త మాత్మ పఞ్చమం దృష్ట్వా సుగ్రీవో వానరాధిపః ।

వానరై స్సహ దుర్ధర్ష శ్చిన్తయామాస బుద్ధిమాన్॥ ౨౮.

అర్థము. - ఆత్మ పఞ్చమమ్-తనతోనై దవవాండైన, తమ్-అవిభీషణుని, దుర్ధవః-పరి
భవంపనశక్యండైన, బుద్ధిమాన్-మంచిబుద్ధిగల, వానరాధిపః- వానరప్రభువైన, సుగ్రీవః-
మంచికంఠముగల సుగ్రీవుడు, దృష్ట్వా-చూచి, వానరైస్సహ - వానరులతో, చిన్తయా
మాస-మోచించెను

వ్యా. (తమ్) పెరియఅభినివేశత్తోడే వందలతు ధరిక్కమాట్టాత
పడివంద అనుకూలనానవనైక్కిడీర్ అతిశక్తి తత్తెన్దై. (ఆత్మ పఞ్చమమ్)
విభీషణు పెరుమాళ్ సజ్జాపూరక రాస మాత్రమే, అవర్కళోడు సమ
ప్రధానరాయరుక్కై. అతావతు-అన్యోన్యముణ్డైన భవ్యతైయమ్* శెటి
వుమ్. “దై వంచైవాత్రపఞ్చమమ్” ఎన్నిటపడియే, అవర్కళుడై యనత్తై
స్వాధీనై యామృడియాన ప్రాధాన్యతైచ్చొల్లిన్దాకవుమామ్. (సుగ్రీ
వఃదృష్ట్వా) ఇవర్కణ్డు తుణుక్కెన్దు తలైయెడుత్తుప్పార్తపోతు గ్రీవా
ళోడై ఇరున్దపడియెన్దెన్దు బుషికోణ్డాడుకితా నెన్దు పిల్వైతిరునత్తెయూ
రైయర్ పణిప్పర్. (వానరాధిపః) తుణుక్కెన్దైక్కు అడి, వానర సే
నైయడై య తమక్కుక్కుత్తై చ్చరక్కాకవుడై యరాకై యాలే రాజకుమ
రర్కళో పక్కల్ పరివు, “రాఘవార్ధే పరాక్రాంతా న ప్రాణే కురుతే ద
యామ్” ఎన్నిటవర్కళువు జ్ఞైల్లక్కడవతితే. (దుర్ధర్షః) శరణమ్ పుకున్ద
వనుక్కుమ్ పిత్కాలిక్కవేణుమ్బడి అనభిభవనీయరాయరున్దారెన్దై
అతాకిటతు- తమ్ముడైయ అనభిభవనీయతై తోడ్తాతే కూచ్చుమ్మేట్టు
చిన్తైయిలే యిట్టిన్దారెన్దై. (బుద్ధిమాన్ వానరైస్సహ చిన్తయా

మాస) తామేచిన్తిక్కుక్షుమరాయరుక్మచ్చెయ్తే, కార్యగౌరవత్తాలే
ముతలికళైయుజ్జూట్టిక్కొంట్టు చిన్తిత్తార్ (బుద్ధిమాన్ చిన్తయామా
స) తూతనో, ఆర్తనో, ఎతిరియో, ఎన్ఱు చిన్తిత్తార్. ప్రశస్తబుద్ధికళాకై
యాలే చిన్తిత్తారెన్ఱుమామ్. వరుకిఱవనుడైయ ముఖవికారాది లిడద
ళాలే కణ్డపోతే ఆనుకూల్యప్రాతికూల్యజ్జళై నిర్ణయిక్కువల్ల ప్రశస్తబుద్ధి
కళాయరుక్మచ్చెయ్తే స్వామిపక్కఱ్ఱురివాలే కలజ్జీ చిన్తైయిలే యిట్టి
న్దారెన్ఱుమామ్. ప్రశస్తబుద్ధియాకైయాలే చిన్తిత్తారెన్ఱుమామ్. స్వామి
క్కుఎన్ఱురుకిఱతోవైత్తైయితే ప్రశస్తబుద్ధియాకిఱతు. “సంస్కృతన్నా
సనంశౌరే ర్మహామతిరుపావిశత్” ఎన్నక్కడవతితే. ౨౦.

తాత్పర్యము — నలుగురుమంత్రులతోఁగూడికొనిన విభీషణుని శత్రువులకు భయ
పడనిబుద్ధికాలియైన సుగ్రీవుడచూచి తన సచివులైనవానరులతోనిట్లుయోచించెను.

పెరియవాచ్చాన్బిల్భైతిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౪-వ శ్లోకము.

అవతారికై. శ్రీవిభీషణాధ్యక్ష సపరికరరాయ్కొంట్టుశడక్కె
నక్కిట్టిక్కొడుపోకైయాలే మన్ద్రత్తిలే విళిమ్మిక్కుక్కడవో మల్లో
మెన్ఱు పార్తుచ్చడక్కెన నిర్ణయిత్తు ముతలికళైక్కుటిత్తునిర్ణయిత్త అర్థ
తైచ్చొల్లుకితాన్.

మూ. చిన్తయిత్వ్యా ముహూర్తన్తు వానరాం స్తా నువాచ హా|

హనూమత్ప్రేముఖాన్ సర్వా నిదం వచన ముత్తమమ్||౨౧.

అర్థము — ముహూర్తమ్-క్షణకాలము, చిన్తయిత్వ్యా-అలోచించి, హనుమత్ప్ర
ముఖాన్-హనుమంతుడుమొదలగు, తాన్-ఆ, సర్వాన్-అందఱైన, వానరాన్-వానరు
లను, ఇదిమ-ఈ, తమమ్-క్రేవ్యమైన, వచనమ్-మాటను, ఉవాచ-చెప్పెను, హ-ఆశ్చర్యము.

వ్యా. (చిన్తయిత్వ్యా) చిన్తై నిర్ణయాన్త మూకైయాలే ఇవివిడ
త్తిల్ చిన్తాశబ్దమనిర్ణయతైచ్చొల్లుకిఱతు. చారనుమల్లన్, తూతనుమ
ల్లన్, బాధక సెన్ఱు నిర్ణయిత్తు. (ముహూర్తమ్)ఎలిర్తుతైయిలే* అరణ్ణిక్కు

లజ్జై, అరణిల్లాతవెలినిల త్రిలే పెరుమాళెన్టు ఇవనై నలియ వరక్కాట్టి
 నాన్. మస్త్ర్రిత్తిల్ విళమ్మిక్కిల్ పైయల్ మేలిడుమెన్టు శడక్కెననిర్ణ
 యిత్రారెన్దై. (తు) ఎతిరియెన్టునిర్ణయి త్త పిన్బు కూచ్చుత్రాలే పూర్వా
 వస్త్రై యిత్రాట్టిల్ వన్దవేయిపాడు. (తాన్ వానరాన్ డివాచ) మహారాజ
 ర్ కాణవన్దశోరైన్దుమ్బడి పరివిల్ ప్రధానరానవర్ కన్దై మ్మట్రుచ్చొ
 న్నార్ (హ) ఒరున్వామియుమ్ పరికరము మిరుక్కుమ్బడి యెన్నెన్టు
 ఋషిగొన్డాడుకితాన్ (హనూమత్ప్రముఖాన్) పళమైపార్కిల్, జా
 మ్బవత్ప్రముఖాన్-ఎన్న వేణుమ్, పరియట్టముతైపార్కిల్, అగ్గరప్రము
 ఖాన్-ఎన్న వేణుమ్, ఆపత్తుక్కుళిల్ తిరువడియుడై య తిఱమైయైప్పల్,
 హనూమత్ప్రముఖాన్-ఎన్గితాన్ (సర్వాన్) పెరుమాళ్ పక్కల్ పరివిలే
 ప్రధానరోడు అప్రధానరోడు వాళియిల్లామైయాలే సర్వా నెన్గిఱతు.
 (ఇదంవచనమ్) అర్ధవిధురనూక ఋషివచనసన్ని వే శత్తైక్కొన్డాడు
 కితాన్. (ఉత్తమమ్) అర్ధశైప్పార్తల్ సర్వోత్కృష్టమానతైయుడై త్తా
 యిరుక్కుమెన్దై అతావచు-సర్వోత్కృష్టమాన కిలక్కశై అర్ధమాకవు
 డైత్తాయిరుక్కుమెన్దై. వన్దవనచుకూలనల్లన్ ప్రతికూల నెన్టు కలఙ్గుకై
 ఉత్కృష్టమ్, వన్దవన్ సమృళవఱిన్దుపోక వన్దానెన్ను మళవన్టిక్కే నమ్మైక్కొల్ల
 వన్దానెన్టు తమ్మైప్పారాతే కలఙ్గుకై ఉత్కృష్టతరమ్, పరికరభూతరాన
 సమృళవన్టిక్కే, “శరేణై కేన రాఘవః” ఎన్టు-ఓరమ్బాలేవాలియై అఱ్ఱియ
 చెచ్చయేతబలజైయుమ్ విస్తరిత్తు నమక్కెల్లామ్ వేర్పల్దాన పెరునూ
 లై యుమ్ నలియవన్దానెన్ను మతు ఉత్కృష్టతమమ్.

౨౯

తాత్పర్యము — సగ్రీవుఁడు కొంతసేపుయోచించి అంజనేయగలసిలాదులతో
 ఈశాఘ్యమైనమాటలను జెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాండము. ౧౭-వ సర్గము, ౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. చింతయిత్వాముహూర్తంతు ఎన్టు-తామనిర్ణయి త్త ప్రకారత్తై*సోపపత్తికమాక వెళియిడుకితాన్.

మూ. ఏష సర్వాయుధోపేత శ్చతుర్భి స్సహ రాక్షసైః ।

రాక్షసోఽభ్యేతి పశ్యధ్వ మస్తా వ్రాన్తుం నసంశయః॥ ౩౦.

అర్థము — ఏషః ఈ, రాక్షసః-నిశాచరుఁడు, చతుర్భిః-నలుగురైన, రాక్ష సైస్సహ-రక్కసులతోడ, సర్వాయుధోపేతః-సమస్తఆయుధములతోఁగూడుకొన్న వాఁడై, అస్తాన్-మనలను, హస్తమ్ -చంపుటకు, అభ్యేతి-ఎదురుగావచ్చుచున్నాఁడు, నసంశయః-సందేహములేదు, పశ్యధ్వమ్-చూడుఁడు.

వ్యా. (ఏషః) పాతకత్వత్తుక్కు ఏకాన్తమాన ఉత్సాహిల్క్రా ర్యమ్ ఇవన్వడివిలే తోడఁబడితియైయో?(సర్వాయుధోపేతః) నెజ్జిల్క్రా ర్యానుకూలమాన హింసాపరికరజ్జలాలమ్ పూర్ణ నెన్దై. “ఉత్పాతగ దాపాణిః” ఎన్టు-ఒరుతడియైకొండువందానెన్నచ్చెయ్లే, సర్వాయుధో పేతః-ఎన్నానెన్నెన్నిల్, అనుకూలనైప్రతికూలనాక శజ్జిత్రాత్తో లే, ఓరాయుధపేషలఆయుధమాకవు న్తోడఁబడితియై. తోడువాన్దినకా తుతోడిట్టకాతు ఎన్నుమాపోలే, కై యమ్ ఆయుధముమ్మెరున్దినపడి యాలే, సర్వాయుధజ్జలిలుమ్ శ్రమముజ్జెన్దితారెన్నపుమామ్ పెరుమా లైనలైక్కు నేరేబ్రహ్మస్త్రమాన శరణాగతియుమ్ ఇవన్కైయిలే ఉజ్జెన్దితినినైవాలే సర్వాయుధోపేతః-ఎన్దితారెన్నపుమామ్.(రాక్షసః) “సర్వజాతిరియంకూరా” ఎన్దితిపడియే, కీర్తించున్నక్రార్యమ్ జాతి ప్రయుక్తమెన్దై. (చతుర్భిస్సహరాక్షసైః) ఇవనుజైయ యుద్ధకాశలజ్జణి లికోలో?వెరుమ్మజైయోడేశెల్లల్ కాఱ్ఱుట్టుపడువుతోమ్,తనియేవరిల్ మీన్డుపోకవొణ్ణాతుఎన్టు, పరిమితబలనాయ్పదపడి కణ్డిలికోలో? (రాక్ష సైః) తన్క్రార్యజై స్పిన్కశెల్లుమ్ సజాతీయరైయేకొండువందానెన్దై. (అ భ్యేతి) పిత్కాలియాతే తన్నిలత్తిలే పుకురుమాపోలే మతియాతే పుకుర్దపడి. ఇత్తల్ శడక్కై నప్పరిహరిక్కువేణుమ్మడివందానెన్దై.(పశ్యధ్వ

* సోపపత్తికమాక - యుక్తియుక్తముగ,

మ్) నానుపదేశిక్క వేణుమో? ఉజ్జల్ ముఖ త్తిలుజ్జుణ్ణిలై యో? (అస్తాహాన్తుమ్) నమ్మిలేశిలరై నలియిల్ అల్లాతారుప్పిత్తై క్కలామ్, నమక్కెల్లామ్ వేర్ప్పదానపెరుమాళ్ నలియవదాన్. అవర్ ఉళరాకిల్ నామెల్లామిలై యాకిలుమ్ ఉణ్ణాక్కవల్లవర్. (ససంశయః) సాయుధనాయ్ సపరికరనాయ్ వరుకైయా లే బాధక నెన్నుమిడ త్తిల్ సద్దేహమిలై. తూతరాయిరుప్పార్ సాయుధరాయ్ సపరికరరాయిన్బిక్కై యిత్రేవరువతు. ౩౦.

తాత్పర్యము. - ఈవిభీషణుడు నలుగురు రక్కసులను తోడుజేసుకొని మన అసందళిని జంపుటకు ఆయుధము లేత్తుకొని ఇదోపచ్చు చున్నాడు చూడుడు సందియంబువలదు.

పెరియవాచ్చాన్బిలై తిరువడిక శ్లేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౬ వ శ్లోకము.

అవతారికై. మహారాజర్, “ అస్తాహాన్తుమ్ ససంశయః ” ఎన్తు - కూశివార్తైశొన్నపడియైక్కేట్టు అవరుడైయ కూచ్చనీరముతలి కళ పరికరత్తోడ శ్రీవిభీషణాధ్వనై నలివర్కళాక శైలవృక్షాదికలై క్కైయిలేకొణ్డు ఇవ్వార్తైశొన్నార్కళి.

మూ. సుగ్రీవస్య వచ శ్శ్రుత్వా సర్వే తే వానరోత్తమాః ।

సాలా సుద్యమ్య శైలాం శ్చ ఇదం వచన మబ్రువత్ ॥ ౩౧.

అర్థము. - సర్వే - సమస్తమైన, తే - ఆ, వానరోత్తమాః - వానర శ్రేష్ఠులు, సుగ్రీవస్య - సుగ్రీవునియొక్క, వచః - మాటను, శ్రుత్వా - విని, సాలా - చెట్లనున్న, శైలాంశ్చ - పర్వతములనున్న, ఉద్యమ్య - ఎత్తుకొని, ఇదమ్ - ఈ, వచనమ్ - మాటను, అబ్రువత్ - చెప్పిరి.

వ్యా. (సుగ్రీవస్యవచశ్శ్రుత్వా) తద్గళ తుణివిలేనిర్వాహకరానమ హారాజరుడైయ అనుమతియుమ్ పెద్రొకకళై. (సర్వేతే) ఇవర్కళుడైయ వధోత్సాహత్తిల్ ప్రధానరోడు అప్రధానరోడు వాళియ

గ్రోధిరుద్దపడి సర్వేవానరో త్తమాః- ఎన్న అమైందిరుక్క, తేషిన్తతు- అవ
రోకళెచ్చుమి త్తనైపోక్కి, అవరోకళుడైయ ఉత్తాహత్తై స్పరిచ్చేదిక్క
వాణ్ణాణ్ణై. (వానరో త్తమాః) పెరుమాళ్ పక్కల్ పరివిల్ మహారా
జరిలుమ్ అతిక్రమి త్తిరుద్దపడి. ఉత్కర్షా పక్కల్ శేషిత్వ శేషత్వజల్ల
ప్రయోజకమ్, సాత్తాదుత్కర్ష హేతువాన రామభక్తియై (సాలాను
ద్యమ్యశైలాంశ్చ) మలైయోడుమరక్కళోడు వాశియ అ కైక్కెట్టిసవై
యడల్ల ఎడుత్తార్ కళ్ ఇవరోకళుడైయ వధత్తిల్ తగ్గళుక్కుణ్ణాన ఆద
రాతిశయత్తాలే తని త్తనియే ఉభయపరికర యుక్తరానారొకళై. పె
రుమాళ్ళుడైయ అనుకూలవృత్తియిల్ ఇళై య పెరుమాళ్ చత్రచామర
పాణియానాటోలే. ఇవరోకళై కొల్లుకై రామకైబ్బర్య మెన్రితే
ఇవరోకళిరుక్కి తార్ కళ్. (ఇదంవచనమ్) తగ్గళుడైయ శేషత్వ సిద్ధిక్కాక
ఇవరుడైయ అనుమతి అపేక్షితమాయురుక్క, అత్తై యొచ్చేయవే అవరో
కళుడైయ నధనిశ్చయోపపాదకమానవార్తైయై (అబ్రువ) గుణప్ర
ధానభావముమ్ బొచిత్వముమ్ పారాతే తిరళాకచ్చిన్నా రొకళ్ ౩౧.

తాత్పర్యము, - ఇట్లు సుగ్రీవుఁడు చెప్పఁగా వానర యోధులు విని తటాలునఁ
జేరికందిన చెట్లను పర్వతములను ఎత్తుకొని యిట్లు చెప్పిరి

పెరియ వాచ్చున్బిత్తై తిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౭- వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఎలిరియాన రావణనుక్కు పరిభవమాకప్పిడిత్తు
క్కట్టియిట్టువై త్తల్ ఇవనైత్తొడు త్తఅమ్బాడే విడుతల్ శెయ్యక్కడవో
మల్లోమ్, వధత్తిలే అనుమతిసన్ణిరెనితార్ కళ్.

మూ. శ్రీఘ్రం వ్యాదిశ నో రాజ్ వధానైషా స్థరాత్తనామ్ ।

నిపతన్తు హతా యావ ధరణ్యా మల్పతేజసః ॥ ౩౨

అర్థము. - రాజ్ - తేడా, ఏషామ్ - ఈ, దురాత్తనామ్ - దుష్టులయొక్క,
వధాయ - సంహారముకొఱకు, సః మమ్ములను, శ్రీఘ్రమ్ - శ్రీగముగ, వ్యాదిశ - అజ్ఞాపించుము
అల్పతేజసో యావత్ - స్వల్పవరాక్రమముగలవారంబును, హతాః - చంపఁబడినవారై,
ధరణ్యాః భూమియందు, నిపతన్తు - పడుదురు.

వ్యా. (శీఘ్రం వ్యాదిశ) ఇవర్కళకొలై యుణ్ణార్కళ త్తనై. అను మతినిశిష్టక్కుమాకిల్ స్వతస్త్రాయ్ కొన్న్తో మెన్నుమ్ స్వరూపహ నివరుమ్ అతువార తపడిశడక్కెన ఏవవేణుమ్. (సః) "సాలానుద్యమ్య శైలాంశ్చ" ఎన్దు-వధ త్తిలేడున్యక్తరాన ఎజ్జశై. వధ త్తిలే ఉద్యోగి త్తికో ఖాకిల్ నవ్ అనుజ్జెయ్ నెన్నిల్, (రాజన్) రాజాజ్జైయై అనువ ర్తిత్తో మాకైక్కాః. (వధాయ) ఉయిరో డేవిడిత్తుక్కట్టివై త్తాలుమ్ ఇజ్జేఱరు న్దు శిలఅనరజ్జశై విళైక్కవొణ్ణాతు వధార్ధచూక అనుమతిపణ్ణవేణు మెన్దై. (ఏషాం దురాత్మనామ్) ఇవర్కళుడైయ దుర్మనోరధమ్ వడివిలే తోడొడిఱితిలైయో? (నితన్తుహతాయావత్) ఎల్లారుమ్మట్టువిళున్దూర్ కళాకబుద్ధిపణ్ణుమ్. "యావత్తావచ్చసాకలే" (ధర్మణ్యామ్) అకాశ త్తిల్ తోడు త్తత మొచ్చే పోకవిడోమ్, భూమియిలేకట్టువిళుమ్మడి పణ్ణక్కడ వోమ్. యుద్ధ త్తిల్ జయాపజయజ్జో పాక్షికమన్తోవెన్నిల్, (అల్పతేజ సః) అల్పబలాః. నమ్మడైయ బలత్తుక్కు ఇవర్కళానై వాయ్ కీరైయ నోవెన్దై.

3౨

తాత్పర్యము - ఈదంబులను నిమిషములోఁజంపి క్రిందఁబడఁద్రోసెను. అట్ల మాత్రమిప్పింపుడు.

పెరియవాచ్చాన్బితైళ్ళ తిరునడిక లేతరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౮-వ శ్లోకము.

అవతారికై. తన్నుడైయ నిరసన త్తిలే వానైశొల్లుకిఱుతులి కళుడైయ వానైయై అనాదరిత్తు త్తాయ్ములైయై*క్కణిత్తు చెల్లుక్క న్దుపోలే పరుమాళ్ సన్నిధియాలే ఉద్దేశ్యమాన వడకరైయై అడైన్దు ధరిత్తా నెన్దిఱు

మూ తేషాం సంభాషణానా మన్యోన్యం స విభీషణః ।

ఉత్తరం తీర మాసాద్య ఖన్ధ ఏవ వ్యతిపతే ॥ 33.

అర్థము. - తేషామ్ - వారు, అన్యోన్యమ్ - ఒకరినొకరు, సంభాషణానామ్ - ఆరమరలేక మాట్లాడుకొను చున్నవారగుచుండగా, సః-ఆ, విభీషణః - విభీషణుడు. ఉత్తరమ్- ఉత్తరపు, తీరమ్ - గట్టును, ఆనాన్య-పొంది, ఖన్ధఏవ-ఆకసమునందున్నవా డయ్యే, వ్యతిపతే-నిలిచెను

వ్యా. (తేషామ్) తన్నుడైయ నిరసన త్తిలే విరైన్దవర్కళడైయ. అనాదరేష్య్. (అన్యోన్యంసంభాషమాణానామ్) తన్నుడైయ వధ్యత్వాను కూలమాక అన్యోన్యమ్ వారై శొల్లానిఱ్ఱు. ఇతుక్కుసమ్యక్త్యమావతు. నిగ్నాహక రానమహారాజరోడు నిర్వాహ్యరాన ముతలికళోడు వాళియ అవక కణ్ణరాయ్ చొల్లుకై. తన్నుడైయ వధ త్తిలే ఉద్యక్త రానవర్కళ డైయ వారైడైయ అనాదరిక్కైక్కు హేతుశొల్లుకిఱ్ఱు. (సఃవిభీషణః) ఎఱ్ఱు-భావశుద్ధియైయమ్ త్వరైయైయు ముడైయ వసై శుద్ధియావతు. అవర్జనీయమాన సమృద్ధముణ్డానాలుమ్ ప్రతికూలనాన రావణగోష్ఠియి త్పోరున్దామైయుమ్, బాధకరానాలుమ్ విడమాట్టాతధార్కికరానరామ గోష్ఠియిల్ పారు త్తముమ్. త్వరైయావతు- “ఆజగామముహూరైన్” ఎఱ్ఱు-వన్దల్లతు ధరిక్కమాట్టాతశతశ్రమ్. (ఉత్తరంతీరమాసాద్య) పెరు మాతైక్కాట్టిల్ అక్కరై ఉద్యేశ్యమెన్దిరుక్కితాణ్. లక్ష్మైయిలేయిరు న్దుముడిశూడియిరుప్పతిక్కాట్టిల్ పెరుమాళైయిలే పోయ్ కొలై యు ఙ్గుపోక్కై ఉఱ్ఱుమెన్దిరుక్కితాణ్. ౧ తిరువాళీక్కల్లుక్కు-శ్చే పుకురుకైయా లే, భయస్థాన త్తిల్ నిన్ఱుమ్ ఒరుకణైయ త్తుక్కు శ్చే పుకున్దాత్పోలేగుమ్, కాట్టు త్రియిల్ నిన్ఱుమ్ ఒరుకణలిలే పుకున్దాత్పోలేయుమ్ నిన్ఱై త్తిరు క్కితాణ్. (ఖన్ద ఏవవ్యతిర్థత) ముతలికళో విషయాకారమ్ పెన్దై త్తై యిలేకాల్ వావుతఱ్ఱుమున్నె ఆకాశ త్తిలే ధరిత్తమై తోన్దనిన్ఱాణ్. ఇవర్కళ డైయ విషయాకారత్తు క్కుడలాక త్తాచి వెఱుమైయే అలమ్మ నమాకనిన్ఱానెన్ఱు పిళ్ళాన్నిర్వాహమ్.

33.

తాత్పర్యము - వారిట్లు మాట్లాడు కొనుచుండగా విభీషణుండు పుత్తరపు గట్టుకువచ్చి అకసమునందేనిలిచెను.

పెరియ వాచ్చాన్నిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

* పదశ్రమ్ - తొండరపడుట ౧ ఉఱ్ఱుమ్ - తగును ౨ వెఱుమై ఆకిచ్చునము

౧ తిరువాళీక్కల్లుక్కు-శ్చే-భగవత్సన్నిధియందు. ౨ కణైయత్తుక్కు-శ్చే కొలులో.

యౌధికాణ్డము. ౧౭-వ, సర్గము, ౯-వ శ్లోకము.

అవతారికై తన్నుడైయ నిరసనత్తిలే ఉద్యోగి త మహారా
జరైయుమ్ పరికరచ్చై యుక్కుటిత్తు తన్నార్తి యెల్లామ్ మిడత్రోశై
యిలేతోన్ బుప్పడియాక బరువారై శొల్లువతుమ్ శయ్తాన్ .

మూ ఉవాచచ మహాప్రాజ్ఞ స్వరేణ మహతా మహాన్ |

సుగ్రీవం తాం శ్చ సంప్రేక్ష్య ఖస్థ ఏవ విభీషణః || ౩౪.

అర్థము.- మహాప్రాజ్ఞః-చక్కగఁ దెలిసినవాఁడును, మహా-మహత్తుఁడునైన,
విభీషణః - విభీషణుఁడు, ఖస్థఏవ - ఆకసమునందున్న వాఁడయ్యె, సుగ్రీవమ్-సుగ్రీవుని,
తాంశ్చ- ఆవానరులను, సంప్రేక్ష్య - చక్కగాఁజూచి, మహతా- గొప్ప, స్వరేణ-కర్ణ
ధ్వనితో, ఉవాచ-చెప్పెను.

వ్యా. (ఉవాచచ) పెరుమాళ్ళుడైయ విషయూ కారత్తుక్కుత్త
స్వరపు అపైందిరుక్కు చెప్పితే బరువారై యుజ్జూన్నా నెనితాన్
బుషి. “పద్యామభిగమాచైవ” ఏన్టు-వరపు తానుమ్మికై యెన్దిరుక్కు
మవర్కు అతుక్కు మేలే వారై శొల్లుకై వ్రణతొరమ్బాలే యితే.
(మహాప్రాజ్ఞః) జ్ఞనాకై యావతు- హేయో పాదేయ విభాగజ్ఞ నాకై.
ప్రాజ్ఞనాకై యావతు- హేయత్యాగ పూర్వకమాక ఉపాదేయ మిన్న
తెన్టటికై, మహాప్రాజ్ఞ నాకై యావతు - హేయత్యాగ పూర్వకమాన
ఉపాదేయ లాభత్తుక్కు * శరదమాన ఉపాయశ్చై యటికై. అతావతు.
రావణతజ్జే యైయుమ్ పెరుమాళ్ పెరుమైయైయుమ్ అటికైయుమ్, అవ
నై విట్టు ఎప్పెరుమానై ప్పన్ వేణు మెన్టిటుక్కైయుమ్, అవర్ లాభ
త్తుక్కు అవర్ తిరువడికలే శరదమాన ఉపాయ మెన్టిటుక్కైయుమ్.
(స్వరేణమహతా) స్వరత్తుక్కు మహత్తై యావతు- “మరణభమిరజ్ఞుమ్
వక్త” ఎన్టిటపడియే-ధ్వనియై క్కేట్టపోతే శరణ్యను క్కున్టిక్కే వట్టిప్ప
క్కరుమిరణ్వేణ్డుమ్బడి మిక్కి ఆర్తియై యుడైత్తా యిరుక్కై. (మహాన్)
స్వరత్తాలేతోన్ బుక్కి ఆర్తియళవన్టిక్కే, ఆశ్రయ త్తిలార్తి అపరిచ్చినై

యాయరు కైక్య. ఆశ్రయమ్ ఆర్తిక్కుః అడ్డ వెన్దై. మహామనాః-ఎన్నపు
మామ్. అతావతు - “వాసుదేవస్సర్వమితి” ఎన్నిటపడియే, పెరుమాళ్
తిరువడికలే సర్వవిధ బంధువుమాయరు కైక్య. (సుగ్రీవంతాంశ్చ సంప్రే
క్ష్య) “అస్తాక్షహస్తుమ్నసంశయః” ఎన్నిటమహారాజరైయుమ్, “సాలాను
ద్యమ్యశైలాంశ్చ” ఎట్టు- తన్నుడై యవధోద్యుక్త రానముదలికళై యు
మ్బహుమానమాక ప్పార్తు. అతుక్కడియెన్నెన్నిల్, పెరుమాళ్ పక్క
ప్పరివర్ తమక్కుడైశ్యరాకై యాలుమ్, అవర్కళేతమక్కు ప్పరుషకా
రమాక వేణ్డుకై యాలుమ్, ఆశ్రయిక్కిటవనే తేనుమ్ కున్దవాళనే యాకి
లుమ్, “జ్ఞానీత్వాతైవమేమతమ్” ఎట్టు-తనక్కుధారకరాకచ్చొల్లుమవర్
కళుడై య వార్తైయై *మటుక్క మాట్టామైయాలే నిష్ట ఇడై తిలేనిష్ట
వార్తైశొన్నాన్. 3౪.

తాత్పర్యము. - ప్రాప్యోపాయమును జక్కగా నెఱింగిన మహానుభావుడైన
విభీషణుండు ఆకాశమునందుండియే వానరులను తదధిపతియైన శుగ్రీవునింజూచి అంద
ఱువినునట్లు ఎలుంగెత్తిచెప్పెను

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యాదృకాణ్డము. ౧౭ - వ, సర్గము; ౧౦ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. అనంతరమ్ శరణాగతిక్కు అజ్గమానస్వనికర్షత్తై
యుమ్పరిగ్రహపరిత్యాగత్తై యుజ్జ్వాల్లి శరణమ్బకుకితాన్ మేలైనుళ్ళో
కత్తాలే. ఇతిల్ముతల్ శ్లోకత్తాల్ ప్రతికూలశేషత్వత్తాల్ వననికర్షము
మ్ ప్రతికూలనోడు అవర్జనీయసమ్బధత్రాలుణ్డాననికర్షముమ్స్వరూపేణ
వననికర్షముమ్ ఉడైనితాన్.

మూ. రావణోనామ దుర్వృత్తో రాక్షసో రాక్షసేశ్వరః ।

తస్యాహ మనుజో భ్రాతా విభీషణ ఇతి శ్రుతః॥ ౩౪.

అర్థము - రాక్షసేశ్వరః-రాక్షసరాజును, దుర్వృత్తి - చెడ్డవ్యాపారముగల
వాఁడునైన, రావణోనామ - రావణుం డనెడు పెరుగల, రాక్షసః - రక్షసుండు,
(ఉన్నాడు) అమామ్- నేను, తస్య-ఆరావణునియొక్క, అనుజః- వెనుకబుట్టిన, భ్రాతా-
సహోదరుండను, విభీషణఇతి-విభీషణుండని, శ్రుతః-ప్రసిద్ధుడైనవాఁడను.

వ్యా. (రావణఃనామ) “రావయతి” ఇతి సర్వలోకజగభూషిడు
 మ్బుడి హింసకనాకై యాలే రావణశిష్టగుణనామమ్. నామ-ఎన్టు-ప్రసిద్ధి
 యాయ పరగోష్ఠియిలుమ్ హింసక నెన్నుమిడమ్ ప్రసిద్ధమన్తో వెన్తై
 దుర్వృత్తః) వృత్తమావతు-ఆచారమ్, దుర్వృత్తమావతు-అహారనిద్రా
 భయమైదునాదికళిల్వరై యామై. “నిహీనాచారోఽహంనృపశుః” ఎన్టా
 ర్ ఆళవన్దార్. “బుద్ధిరాచారవర్జితా” ఎన్టాళ్ళిపిరాట్టి. (రాక్షసః) ఉక్త
 మానదోషభల్ జాతిస్రయుక్తమాకై యాలే దోషమెన్టుశొల్లి నివర్తిప్పి
 క్కనాణ్ణాత్తోట్టై. అభిజాతనుక్కుణ్ణాన వృత్తహాని జన్మత్తై ఉణ్రిని
 వర్తిప్పిక్కలామ్, నిహీనజాతిక్కు అతుకులధర్మాకై యాలే అపరిహ
 రణీయమితే. (రాక్షసేశ్వరః) స్వతస్త్వనాకై యాలే ఒరుత్తక్షహితజ్ఞా
 న్నాల్ శేవితాట్టుమవనల్లన్, సజాతియర్ పణ్ణుమ్మపత్తుక్కుమ్ ప్రవ
 ర్తక నెన్టుమామ్. వట్టియడత్తు*మూలై యడియేనడప్పా ర్కెల్లామ్ ఒతు
 జ్గనిళిలాయరుక్కుమవనెన్తై అత్తాల్ ఉనక్కె న్నెనిఱశక్టైయిలేశొల్లు
 కిఱతు ఉత్తరాధమ్. (తస్యఅహమ్) “శేషేషః” అహనుక్కు అతిశయై తై
 విత్తైక్కైయితే శేషభూతనుక్కుస్వరూపమ్. “రాజ్యఞ్చాహంఽహరామ
 స్య” ఎన్టు - స్వరూపప్రాప్తమానశేషత్వజై రావణ స్వక్మల్ పణ్ణిప్పొ
 న్డేక. (అనుజఃభ్రాతా) అవనాలేదూపితమాన కుడలిలేకిడన్దానొరువక.
 “భ్రాతాన్వామూర్తిరాత్మనః” ఎన్నుమ్బడి శరీరమోబ్బాలే అవనుడైయఅ
 నీతిక్కెల్లామ్ ఉపరణభూతనెన్తై. (విభీషణఃఇతిశ్రుతః) రావణసంసర్గత్తా
 లేవన్దదోష త్తళవన్తిక్కే, “వివిధంభీషయతీతివిభీషణః” ఎనిఱపడియే,
 బహుప్రకారభయజ్కరనాక లోకప్రసిద్ధక. అవనుక్కుత్తన్నాల్ వన్దదో
 షమేడుళుతు, ఎనక్కు స్వదోష త్తళవన్తిక్కే అవనోట్టెసంసర్గత్తాల్ వన్ద
 దోషముమ్ ఉడ్డెన్తై. “విభీషణస్తుధర్మాత్తా” ఎన్టు-లోకప్రసిద్ధనాయరు
 క్కచ్చెయ్తేయున్తన్నైత్తాక అనుసన్ధి త్తపడియితే. ౩౫.

తాత్పర్యము — ఆహారనిద్రాభయమైదునములందునియతిలేక చెడ్డనడతలనునడ
 చుచుండు రాక్షసేశ్వరుడైన రావణునితప్పుడును. అనేకవిధములుగ ఘయపఱచు విభీష
 ణుడను పేరుగలవాడను.

పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౧౧ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. కీర్తనోన్నదోషజ్ఞో ప్రాయశ్చిత్తసాధ్యజ్ఞో,
‘నక్షమామి’ ఎన్నిటపడియే, దుష్పరిహరమాన భాగవతాపచారముమ్
ఉండెనితాన్. ‘దుర్వృత్తః’ ఎన్ఱు- పిరాట్టపక్కల్ పణ్ణిన అపచారమ్ ప్ర
స్తుతమాకై యాలే అత్తైవివరిక్కిటతాకవునూమ్.

మూ. తేన సీతా జనస్థానాద్ధృతా హత్వా జటాయుషమ్ |

రుద్ధాచ వివశా దీనా రాక్షసీభి స్సురక్షితా || ౩౬.

అర్థము - జటాయుషమ్ - జటాయువున, హత్వా - చంపి, తేన - ఆరావణునిచేత,
జనస్థానాత్ - జనస్థానమునందుండి, హృతా - అపహరింపఁడిన, సీతా - సీతాదేవి - రుద్ధా -
చెరియించబడినదై, వివశా - కరణములయందు పోయిన స్వాధీనము గలదిగాను, దీనా -
దయనీయురాలుగాను, రాక్షసీభిః - రాక్షసస్త్రీలచేత, సురక్షితా - భద్రపఱచబడి
యున్నది.

వ్యా. (తేనహృతా) ఉక్తసకలదోషజ్ఞభుక్కుమ్ ఆకరనాయి
రుద్ధభృవనాలే ఇవ్వతిక్రమత్తిలిక్కియుమోత్తుమ్ అప్పడిపాపప్రచురనా
కవేణుమితే (హృతా) ‘అనన్యారాఘవేణాహమ్’ ‘జలాన్తత్యావివో
ద్ధృతా’ ఎన్ఱు- పిరియప్పడాతవల్ పిరిక్కప్పట్టాల్. (సీతాహృతా) గర్భ
వాసాదిలేశమిన్ఱిక్కే పరమపద త్తిలిరుప్పిల్ సాకుమార్యజ్ఞులై యాతప
డిపిటన్దనుకుమారియైప్పిరితాన్. (జనస్థానాత్ హృతా) తిరువయోధై
యిరువుచ్చిత్రైయెన్నుమ్బడిపుష్పావచయాదిభోగజ్ఞభుక్కువకాన్తమా
నజనస్థానత్తిల్ నిన్ఱుమ్ హరిక్కిప్పట్టాల్. (హృతా) ‘ఏకమవధిః’ ఎన్ఱు
వీతరాగర్కుమ్ అసహ్యమానవత్తైయితే శెయ్తతతు, ఉష్టైయెయుమ్
అనిరుద్ధాల్ వానై యుజ్జూట్టి చ్చిత్రైయిలేవైతాత్వోలే ఇరువరై యు
జ్జూట్టివైతానాకిలుమామితే రాజకుమారర్కత్తై మారీచమామై
యాలే పిరి త్తితేనల్లిన్దతు (జటాయుషం హత్వా హృతా) ‘మమప్రాణా
హి’ ‘జ్ఞానీ త్వాత్తై వ మేమతమ్’ ఎన్నుమ్బడి, అభిమత రానపెరియఉడై

యారైమీట్రులామ్బుడి శిత్రశెయ్యుమళవన్తిక్కే అన్వయవినాశజ్ఞైష్ఠ్య
 జ్ఞయితే పిరిత్తతు చక్రవర్తిత్తిరుమకినోడే ఆత్రివిరున్దపత్తైకొళ్ళుకై
 యాలే సవికరనాకత్తా నశిక్కుమ్బుడిశూట్త్తుకొణ్డానెన్దై. (రుద్ధా
 చ) ఇప్పడిప్పిరిత్తాలుమ్ అనుతాపమ్మిఱర్దు మీళవిడలామితే దుమ్పా
 పమన అశోకివనికై యిలే మూచ్చువిడవొణ్ణాతపడి రుత్తైయానాళో
 (వివశా) “ఇట్టకాల్లిట్టకై కళాయ్” ఎన్నుమ్బడి, పెరుమాళైప్పిరిన్దఇళివె
 ల్లాన్దోన్ద పరవళై యామ్బుడియిరున్దాళో. (దీనా) ఇవ్వళవిల్ నమక్కుఆ
 శ్వాసకరావారోవెన్దు తన్నుడై యబలహానితోన్ద ఇరున్దాళో. పెరుమా
 లోపైభోగ పరమ్పరై యాలే హృస్టైయాయిరుక్కుమవలై ఇవ్విరుప్పిరు
 క్కుమ్బుడిపణ్ణినానెన్దై. (రాక్షసీభిన్నరక్షితా) వికృతభయజ్కురవేషవ
 చోవృత్తైకళాన ఏకాక్షివకకర్ణిప్రభృతికళాన రాక్షసికళాలే ఆశ్వాసక
 రానతిరువడిక్కుణ్ణొల్లవొణ్ణాతపడి నెరుక్కుణ్డాళో. ఆకర్ణిజ్ఞానోకత్తాలు
 మ్ సకలవాఙ్మనసాగోచరమాన మహాపాపజ్గళై ప్పణ్ణినవర్కళుక్కుమ్
 భగవత్ప్రాప్తియిలే అధికారముడైన్ను మిడమ్ అఖిలవేదార్థదర్శియాన
 శ్రీవాల్మీకిభగవానాలే సూచితమాయీన్ద “శరణంతాంప్రపన్నానాంత
 వాస్తీతిచయాచతామ్| ప్రసాదంపితృహస్తానా మపికుర్వన్తిసాధవః|
 కుయోనిష్ఠపిన్జాతోయస్సకృచ్ఛరణజ్ఞతః| తంమాతాపితృహస్తారమపి
 పాతి భవార్తిహః|దురాచారోపిసర్వాశీకృతఘ్నానాన్తికరిపురా|సమా
 శ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయాశరణంయది|నిర్దోషంవిద్ధితంజన్తుంప్రభావాత్ప్ర
 రమాత్తనః| “తస్మాదపివధ్యం ప్రపన్నన్న ప్రతిప్రయచ్ఛతి” 3౬.

తాత్పర్యము ఆదురాత్ముడైన రావణుడు జటాయువునుజంపి జనస్థానమందు
 షేడుకగళులుగోసి శుకుమారముగ విహరించుచు గర్భవాసాదిదుఃఖముగూడ నెఱుంగని
 సీతిను అసహరించి అశోకవనమందు చెఱుగిడి ఏకాక్షి మొదలగు ఘోరరాక్షసశ్రీలను
 కావలియించి యున్నాడుగాన, ఆమె పెట్టినకాలుచేతులుపెట్టిన ప్లేయించి చూచినవా
 రిమ్మాదియంబులెల్లకరిసి నీరగునట్లు అతిదీనస్థితిలోనున్నయది

పెరియవాచ్చాన్బిల్లై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౧౨ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇత్తాల్ ఉనక్కె న్నెన్నిల్, ఇవణ వణ్ణిన అపరాధజై
క్కణ్డల్ నెరుప్పుప్పట్ట వక త్తిల్ నిన్దుమ్ పుటప్పడుమాప్పోలే అప్పో
లేపుటప్పడప్రాప్తమాంబురుక్క, అవనుక్కుమ్ హితజ్ఞాల్లిమీట్టు ఉజ్జీ
విప్పిక్కవిరుద్ద పాపిన్ద్రా నానెన్దితాన్.

మూ త మహం హేతుభి ర్వాక్యై ర్వివిధై శ్చ న్యదర్శయమ్ ।

సాధు నిర్యాత్యతాం సీతా రామాయే తి పునః పునః॥౩౭

ఆర్థము — సీతా-సీతాదేవి రామాయ-రామునికొఱకు, సాధు-మంచితనముగ,
నిర్యాత్యతామ్-ఇయ్యుంబడనిమ్ము, ఇతి-అని, వివిధైః-ఆనేక విధములైన, వాక్యైః-మాటలచే
తన, హేతుభిః-కారణములచేతన, తమ్-ఆరావణునిగూర్చి, అహమ్-నేను, పునఃపునః-
పలుమారు, న్యదర్శయమ్- తెలిపితిని.

వ్యా. (తమ్) ముతల్ శ్లోక త్తిలే తచ్చేషత్వత్తాల్ శవదోషమితే
శ్లోల్లిన్దు, అవ్వళవన్దేఇతు, “సహస్రన్తుషితుర్దాతా గౌరవేణాతిరిచ్యతే”
ఎన్దు-సర్వేశ్వరనిత్కాట్టిల్ సహస్రగుణమ్ అనువర్తనీయాయ, సర్వ
లోకజననియాన పిరాట్టితిట త్తిలుమ్, “సమహాత్మానుదుర్లభః” “ద్వితీ
యమైస్తరాత్మానమ్” ఎన్దు-తన్దిరువుళ్ళ త్తిలే నిన్దై త్తిరుక్కుమ్ పెరియ
ఉడై యార్ తిట త్తిలుమ్ అపచారపరమ్మరై కళై ప్పణ్ణినవనై. (అహమ్)
ఇప్పడిపాపిన్ద్రానెన్నుమిడతై యటిన్దువైత్తు అవనై అనాదరియాతేహిత
జ్ఞాల్లియిరున్దనాన్. (వివిధై ర్వాక్యైః) సామభేదాది ముఖత్తాలే, నానా
విధవాక్యజ్ఞభాలుమ్. (హేతుభిశ్చ) ఆర్థత్తుక్కు అనురూపమాయురున్దు
ళ్ళ ఖరదూషణకబద్ధవాలివధముఖమాన నానావిధలిజ్జభాలుమ్. (న్య
దర్శయమ్) అబోధయమ్. ఉఱిన్దినవనై ఉఱుర్తుమాప్పోలే ఉఱుర్తిచ్చొ
న్నేన్. బోధితమానవర్ధమ్ ఇన్న తెన్దిటతుమేల్. (సాధుని ర్యాత్యతామ్)
నిర్యాతనమాకిటతు ప్రదానమ్. “నిర్యాతనం వితరణం స్పర్శనం ప్రతిపా
దనమ్” ఎన్నక్కడవతితే, సాధుత్యమావతు- అనుతప్తనాయ్ ఆకిళ్ళి

న్యతైః పురస్కరితు శరణమ్బుక్కుక్కొడుక్కై. (నీతా) అవనుడై మై
యై అవనుక్కుక్కొడుక్క వేణ్ణువతోత్రియనీబత్తైక్కొడుక్క వేణ్ణువతిత్తై.
తమ్ముడై మైయై తమక్కుక్కొడుక్కైలుమ్ అపహరి త్తవంశ తై ప్పొ
ఱుత్తు ఇవనాలే పెద్దో మెన్నుమ్ గుణాధిక రెన్దై తమ్ముడై మైయైనమ్మా
లే పెద్దో మెన్దరుద్దాలుమ్ నమ్ముడైయ అపరాధ తై ప్పొఱుక్కుక్కొడుక్క
మోవెన్న, (రామాయ) “ సతన్ని పతితంభూమా శరణ్యశ్శరణాగత
మ్ | వధార్హ మపికాకుత్ స్థరి కృపయాపర్యపాలయత్ ” ఎన్నిటపడియే,
కాకాపరాధ తై ప్పొఱుత్తు రక్షిత్తవరన్దో ? (ఇతి పునఃపునః) అవనుక్కు
అపేక్షితమిన్ది క్కే యిరుక్క చెయ్ తేయుమ్ ఇవన్ శెయ్యుమోవెన్నిటన
శై యాలే పలకాలుమ్ అతివిత్తేన్ ఒరువన్ సాపరాధనుమాయ్ అపే
క్షైయుమిన్ది క్కే జ్యేష్ఠనుమాయరుక్కుమవనుక్కు హితజ్ఞోల్లుకైయు
క్తమోవెన్నిల్, “ ఆకేశగ్రహణాన్తిత్రమ్ ” ఎన్టుమ్- “ అపిననేష్టుమ్
యుక్తమ్ ” ఎన్టుమ్-దుర్గతియైక్కణ్డల్ హితజ్ఞోల్లుకైయుక్తమ్, ఆనా
లుమ్ ఒరుకాల్ శొల్లవమైయుమ్, పలకాల్ శొన్నవిడమ్, అవనై త్తిరు
త్తి ఉజ్జీవిప్పికై యిలుణ్డాననశై యాలేయితే

32.

తాత్పర్యము — నీవు మహాపరాధముజేసి యున్నావుగాన వశ్యాత్వాపమునొంది
రామునిశరణజొచ్చి అపరాధక్షమజేసికొని నీతన సమర్పించిబ్రతుకుమని అనేకయుక్తుల
తో సనేకనిదిర్బనములనజూపి బహువిధములం బెక్కుమారులరావణునికి దెలిపితిని
పెరియవాచ్చున్దిలై తీరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౧౩ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. మరణోన్ముఖనానవక భిషక్కివా రైయైక్కొ
ళ్ళాతాప్పోలే సాదరమాకనాన్ శొన్నవా రైయై మృత్యుపెరితనాయ్
క్కొణ్డు పరిగ్రహితానల్లెన్దితాన్.

మూ. స చ న ప్రతిజగ్రాహ రావణది కాలచోదితః |

ఉచ్యమానం హితం వాక్యం విపరీత ఇవోషధమ్ || 3౩.

అర్థము.— విపరీతః - చావనిచ్చయించువాడు, బోషధమివ - మంచునువలె,
సః-ఆ, రావణః-రావణుడు, కాలచోదితః - కాలునిచేత ప్రేరేపించబడనవాడై,
ఉచ్యమానమ్, చెప్పబడుచున్న, హితమ్- హితకరమైన, వాక్యమ్- మాటను. సప్రతిజ
గ్రాహ-అంగీకరించలేదు.

మూ. సోహం పరుషితస్తేన దాసవచ్చా వమానితః!

త్యక్త్యా పుత్రాం శ్చ దారాం శ్చ రాఘవం శరణం గతః॥౩౯.

అర్థము.— సః-అట్టి, అహమ్-నేను, తేన - అరావణునిచేత, పరుషితః-కఠినః క్షులుపలుకఁబడినవాడనై, దాసవచ్చ-దాసునివలెను, అవమానితః-పరిభవించఁబడినవాడనై, పుత్రాంశ్చ - కొడుకులను, దారాంశ్చ - భార్యలనును, త్యక్త్యా-వదలి, రాఘవమ్-రఘురాముని, శరణమ్-రక్షకునిగా, గతః-పొందినవాడనైతిని.

వ్యా. (సఃఅహమ్) ఇవన్ విముఖనాయురక్కు ఇవననర్థశైయేపార్తు హితమ్శొన్ననాఁ. (పరుషితః) హితమ్శొన్నతువేహేతువాక వాగ్విజ్రుతాలే నెఱుపుణ్ పడుమ్బడి పణ్ణినాఁ. (తేన) నాన్శొన్నహితశై అనాదరితవళవే యన్తిక్కేమృత్యువిన్ వార్తెయైహితమెన్తుపరిగ్రహిత్తవనాలే (దాసవచ్చావమానితః) నాన్ శొన్నతు అహితమానాలుమ్ జ్యేష్ఠనానతాన్ పరిభవిత్తువిడుమళవన్తిక్కే తన్నుడియనాన ప్రహస్తనై యిడువిత్తుమ్, “తాతకనిష్ఠ వాక్యమనర్థకమ్” ఎన్తుకొండ్లు ఇన్దప్రకారత్తాలే బాలనాన ఇన్ద్రజిత్తైయిడువిత్తుమ్, ఉచ్చిష్టభోజికభాన అడియారై అవమానమ్ పణ్ణుమాప్పోలే అవమానమ్ పణ్ణప్పట్టే. ఇత్తాల్ పాపిష్ఠనాన రావణనుక్కుమ్ ఆకాతానారుత్తనెన్దై. ప్రత్యాసన్ననాన భ్రాతావిసుడైయ-బంధవిపాకమ్ ఇతువాకైయాలే అల్లాతారుడైయవళవుమ్ ఇవ్విఱ్ఱుక్కాడితే యెన్తు సోపాధికరానబంధుక్కళైవిట్టు నిరుపాధికబంధువాన పెరుమాళైయేపహ్నీనేనెన్దితాన్ ఉత్తరార్ధత్తాలే. (పుత్రాంశ్చ) నిరయనిస్తారకరాన పుత్రర్కకత్తైయుమ్. (దారాంశ్చ) సహధర్మచారికభాయిరుద్దళ్యభార్యైకత్తైయుమ్. ఇత్తాల్ ప్రపత్తిపణ్ణ మవనుక్కు ప్రాప్యాభానజ్జభుమ్ ప్రాపకాభానజ్జభుమ్ త్యాజ్యమెన్ను మిడమ్ తోఁబుకిఱు. (త్యక్త్యా) క్త్యాప్రత్యయత్తాలే పణ్ణుకిఱ ప్రపత్తిక్కుత్యాగమ్ అజ్గమెన్ను మిడమ్ శొల్లుకిఱు. (రాఘవంశరణంగతః) “భ్రాతాభర్తాచబంధశ్చపితాచ మమరాఘవః” ఎన్దిఱపడియే, విట్టఉఱవెల్లా న్నామాకవల్లారైప్పహ్నీనే. “కింత్వర్థినామ

రితదానదీక్షాకృతప్రతస్థాఘ్నిమిదంకులం తే' ఎన్నిటపడియే, ఆశితరు
ద్వైయ సర్వాపేక్షితజలై యమ్ కొడుక్కుజుడిప్పిటప్పడైయవలైప్ప
వ్దనై నేన్దుమామ్. 3౯.

తాత్పర్యము.— రావణుండు ఇట్లుహితము దెప్పిన నన్ను కరినో క్తులువలికిమిక్కి
లితవమానపటచినందున, ప్రాప్యభాసములైన దారాపుత్రాదులనువదలి రామునే శర
ణుజొచ్చితిని.

పెరియవాచ్చాన్బిల్వైత్తిరువడ వేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సగ్గము, ౧౫ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఎకదుర్గతియై క్కణ్డు పెరుమాళ్ విషయీకరి
క్కుప్పడియాకచ్చడక్కెన ఎకవరవైన్ణిప్పమ్ శెయ్యవేణుమెన్దితాక.

మూ. నివేదయత మాం షీప్రం విభీషణ ముపస్థితమ్!

సర్వలోకశరణ్యాయ రాఘవాయ మహాత్మనే॥ ౪౦.

అర్థము.— ఉపస్థితమ్ - సమీపమందున్న, మామ్ - నన్ను, విభీషణమ్ - విభీషణు
నిగా, సర్వలోకశరణ్యాయ- సమస్తలోకములకురక్షకుండైన, మహాత్మనే-మహానుభావుం
డైన, రాఘవాయ-రఘురామునిగొఱకు, షీప్రమ్-వేగముగ, నివేదయత- తెలుపుండు.

వ్యా. మామ్ ఉపస్థితమ్ నివేదయత-ఎన్నప్రాప్తమాయరుక్క,
ప్రథమత్తిల్ (నివేదయత) ఎన్నిటతు, తన్నుడైయత్వరైయాలే. (మామ్)
“ప్రచ్యుతః” ఎన్నిటపడియే, మున్నుపవ్దనైన్దు పరిగ్రహణై విట్టు ఉద్దేశ్యరా
నపెరుమాళ్ తరువడియిల్పుకురప్పెతాతే ఆకాశస్థనాయ్, *కాణవా
రాయెన్దు కణ్ణమ్ వాయుమ్ తువర్న్దు నిట్కిటపన్నై. (షీప్రమ్);
వద్దవనుడైయగుణాగుణ నిరూపణమ్బణ్ణి అటివిక్క వేణ్డావో వెన్నిల్,
సీజళ్ నిరూపణత్తిలే ఇళివతెలుమున్నే నాకముడివక; ఉజ్జళుక్కుప్ప
ళివారాతపడి శడక్కెనఅటివియుజ్జోళ్. నీఓరధికారియాయటివిక్కవే
ణ్డావో వెన్నిల్, (రాఘవాయ) సర్వాపాశ్రయమాన రఘుకులత్తిట్పిన్దు
వర్కశుక్కుఓర్ అనధికారికళుణ్డో? (మహాత్మనే) రఘుకులత్తార్కు ఓర్

అసధికారికభుక్తాకిలుమ్ ఎతి ర్తలై యిచ్చిఱుమైపారాతే తమ్మళవిలేషిష
యాకరిక్కుమ్ పెరుమాళుక్కు ఆకాతాదుణ్డో? “రామోరామోరామ
ఇతి” ఎన్టుమ్—“తిర్యగ్యోనిగ తాశ్చాన్యే” ఎన్టుమ్—“అన్టుచరాచరజ్జలై వై
కున్దత్తేఱ్ఱి” ఎన్టుమ్ శొక్లక్కడవతితే. ఇత్తాల్ పరవ్యూహాద్యవస్థా న్దరజ్జలి
త్తాటిల్ రామావతారత్తు కున్డాన నిరవధికాకన్తిక సుహృత్వత్తై చ్చొన్
లుకిఱతు (సర్వలోకశరణ్యాదు) “లోక్యన్ద్రతిలోకాః” ఎన్టు-లోకన్ద
రానపురుషర్ కలై ని నైక్కిఱతు. ఇరున్ద తేకుడియాక ఎల్లారుక్కుమ్ శరణ
వరణార్హరన్తో పెరుమాళ్? రావణబన్ధత్తా లేత్యాజ్యనాక ని నైత్తిరుక్కిఱ
ఎన్నుఁజై యలళవో? “ద్విభాభజ్యేయమప్యేవం ననమేయంతు కస్యచి
త్” ఎన్ట వన్దాన్ వన్దాలుమ్ విడాతవరన్తో. నీజ్జళ్ ఎన్నే విడిల్, ఎన్నో పా
తి పెరుమాటై విడే న్నెరుక్కు త్తెట్టుణ్డో? “మదంశభూతో రామః” సర్వశ
బ్దార్థమ్ మదేక పరితమా యో ఇరుప్పతు. (విభీషణమ్) నీజ్జళ్ తాన్ ఎన్నో
దుబప్పతికలో? పుఱి మ్మెరుసర్ కుమ్ ఆకాతానై పెరుమాళ్ విష
యాకరిత్తా రెన్గిఱవ్వుఱ్ఱి అవర్కుక్కొడుక్క వన్దవన్దేనో? (ఉపస్థితమ్)
లక్ష్మై యే నీన్టు శరణమెన్టేనాకిలుమ్ లక్ష్మై తాన్ మడుక్కురై పట్టుతు
పడవేణ్డో? నాలడివన్ద్రడమ్ పెరుమాళ్ కార్యమ్ శెయ్ తేన్ద్రో? రం.

తాత్పర్యము.— విభీషణుడు లంకనుండివచ్చి తిమసన్నిధియందు కాచుకొని
మున్నాడని ఎల్లవారిని గాపాడఁ గంతఱు కట్టుకొనియుండెను శ్రీరాములతో
విన్నవించుడు.

ఇతిఱుక్కుతనిశ్లోకవ్యాఖ్యానమ్.

అవతారికై నివేదయతమాంక్షిప్రం రాఘవాయ మహాత్మనే ।
సర్వలోకశరణ్యాదు విభీషణముపనితమ్|| కీర్తీశ్లోక త్తిలే “సోఽహంప
రుషిత స్తేనదాస వచ్చా వమానితః । త్వక్రావృత్రాంశ్చ దారాంశ్చ
రాఘవంశరణంగతః” ఎన్టు- పెరుమాళ్ తిరుపుళ్ళత్తిఱుక్కు ప్రియమాక

పుష్ప రావణనుక్కు అనభిమతమాకపుష్ప శిలవాచైకశ్ శోన్నేక.
 ఇష్టడిచ్చినాల్, “ప్రత్యక్షేగురవస్సుత్యా” ఎన్టుమ్ - “ఎన్నైత్తిమ
 నజ్జెడుత్రా యునక్కెణ్ శెయ్ కే” ఎన్టుమ్ - “అఱియాతనవఱి విత్తవ
 త్తానీశెయ్ తన” ఎన్టుమ్ - కృతజ్ఞనాయ్ పుకళి ప్రాప్తమా యిరుక్కి,
 అనకదుప్పకృతి యాకై యాలే, “త్వాంతుదిక్కులపాంసనమ్” ఎన్టు-
 పరుమిత్తు, “ అస్తి ముహూర్తేనభవేత్ ” ఎన్టు తన్నడియార్కు
 గోమశెయ్ తాల్ శొల్లుమాప్పోలేవెట్టివై యాతోన్దేనెన్టు అవమానమ్
 వణ్ణవతాక జ్యేష్ఠనాకై యాలే అవక వేణ్డీన్దుచ్చెయ్ కిఱా నెన్టరున్దే,
 అవ్వశవేయన్టిక్కే, తకవయిన్ద్రలేపిఱన్దశిఱుపై యాలై యిట్టు, “కిన్నామ
 తేతాతకనిష్ఠవాక్యమనర్దకంచైవ సుబీతవచ్చు | అస్తిన్దులేయోఽపిభవే
 న్నజాతస్సోసీదృశంచైవ వదేన్నకుర్యాత్ ” ఎన్టు - పరిభవిష్టిచ్చెయ్
 తా. అత్తాలే అనుకూలరేయాకిలుమ్ అవనడియాక వన్దభార్యాపుత్రా
 దికలై విట్టు, “శేలేయ్ కణ్ణియరుమ్ పెరుజ్జాల్యముమ్ నన్దక్కళుమ్ అవర్ ”
 ఎన్టిఱపడియే, విట్టపుఱవముత్తైయెల్లామ్ పెరుమాళే యావ్బడి తిరువడి
 కళిలేవన్దేనెన్టు*నాట్టారో డియల్వొబ్బిన్దు నారణనై నణ్ణి నిన్టాకీశ్-ఇని
 రాజనీతిమర్యదైయిల్ ఒరుశత్రువికతమ్బి పాయ్యేశరణమెన్టు ఎరుక్కా
 ట్టిల్ కైక్కొళ్ళ విరున్దార్కులో? పోకాయ్, ఎన్టుతఱియిరున్దార్కుల్
 ముతలికళ్ ఇవర్కులై వ్పార్తు నీజ్గళుతఱుకిఱతుస్వామికార్యమాకవన్టో?
 రాక్షసరాల్పలివువట్టు శరణమెన్టునన్దవర్కుళుక్కు చ్చకలాన రఘుకు
 లత్తిలేపిఱన్ద పెరుమాళుక్కు రావణత్తమ్బి విభీషణక శరణమ్బుకున్దా
 నెన్టఱివిక్కైతానుమ్ స్వామికార్యమ్, అనపిన్బు తలై కావలిలే నిట్టై
 ఱవర్కుళఱివిత్తిలర్, ఎన్టు-మునివతఱుమున్నే శడక్కెన విణ్ణప్పమ్
 శెయ్యుజ్గోశెన్టా. దర్శనమర్యాదైయిల్, “విదితస్సహి ధర్మజ్ఞ శ్శరణా
 గతవత్సలః” ఎన్టు - పెరుమాళ్ శరణాగత వత్సలరెన్ను మిడమ్ కేట్ట
 ఱియాయో? నేరేశొల్లుమాట్టాయోవెన్న, అప్పడివట్టి శెడప్పోనా నో
 రువనోనా, “తవభరోహ మకార్షిహిధార్మికైః” ఎన్టుమ్*వేదమ్

వల్లార్కులై కొండ్లు విణ్ణోర్పైరుమాన్ తిరుప్పాదమ్మణియు మవన్గాణు
జ్జోళ్ నాన్. ఆనవిన్బు, నీజ్గో పురుషకారమాక పెరుమాళ్ తిరువడిక
ళిలేకొట్టకొడుజ్జోళెన్ద్రతానాకపుమామ్.

*౧ (నివేదయతమామ్) . యంప్రజాపతిర్వేదసపుణ్యోభవతి ఎన్దు-
అవర్ తిరువుళ్ళ త్తిలే పట్టపోతా యిల్లు ఇత్తలై క్కు స్వరూపమ్ జీవి
ప్పటు అత్తనై యుముగ్గళాలే పెన్ద్రనాక వేణుమామ్ *౨. (నివేదయత)
'ఉపదేక్ష్యంతి తేజ్ఞానమ్' ఎన్దుమ్. "తైశ్చోక్తమ్మురుష కుత్సాయ"
ఎన్దుమ్. అవనై ఎగ్గళు క్కటివిక్కిఱ మాత్రమ్ ఎగ్గళై యు మవనుక్కు
టివిక్కు వేణుమ్. ఏతేనుమాక పటివిక్కై ఉగ్గళుక్కు ప్పణియన్దో? *౩.
(నివేదయత) : స్వరేణమహతామహాన్" ఎన్దు-నానుమ్ పెరుమిడలుశె
య్తు కూప్పిట్టపోతే పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళమ్మబ్బువర్, నీజ్గళుమటివి
త్తికోళాయ్ ఒరుస్వరూపమ్మెఱి ప్పారుజ్జోళ్ *౪. (నివేదయత) అటివి
యాతపోతుభాగవతాపచార మ్మణ్ణువారైప్పోలే ఉగ్గళుక్కు స్వరూప
హాని అటివిత్తాల్ *కూవుతల్ వరుతల్ శెయ్తిలరాకిల్ శరణాగత పరి
త్యాగియానవవరుక్కు స్వరూపహాని. ఇరణ్డతలై యు మిప్పడియానపి
న్బు పరగతాతిశయాధాన మ్మణ్ణుకైశేషత్వ లక్షణమానాల్, అత్తలై
క్కు అవద్యావహనాకైయాలే శేషభూతనాన వెనక్కు స్వరూపహాని.
ఇవై యిత్తనై యుమ్ వారామల్ అటివిత్తుచ్చేరవిడుజ్జోళ్. *౫. (నివేద
యత) వ్యాఘ్రవానర సంవాదజ్జేట్టటియార్ కళో? ఇప్పడిశరణాగతరక్ష
ణమ్మణ్ణిన జాతియిలేపిఱన్దనీజ్గళో శరణాగతనై అటివియుజ్జోళ్. *౬. (నివే
దయత) ఎనై నిర్వేదిప్పియాతే పెరుమాళుక్కు నివేదియుజ్జోళ్.
*౭. (నివేదయత) నిభృతమ్ వేదయత-ఇప్పడికొరు మూర్ఖనోవెన్దుతి
రువుళ్ళమ్మబ్బుమ్మడి ఉద్భటమాక ప్పన్ద్రయటినియాతే, "అటియచ్చె
న్దురైయాయ్" ఎన్నుమాప్పోలే, ఉగ్గళుడై యనవినయగతిప్రశ్నజ్గళాలే
ఇప్పడికొరు సాత్వికనో అవనెన్నుమ్మడి నిభృతమాక విణ్ణుప్పజ్జెయు

జ్ఞోశ్. *౮. (నివేదయత) నితరామ్ వేదయత, అతావతు- మస్త్రవ్యా
 పారాదికభిలే పరాక్కానపెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిలే పదుమ్పడియాక
 ఊన్ట విణ్ణప్పజ్జాయుజ్జోశ్. *౯. (నివేదయత) ఒరు పెరున్దిరళాయరున్దా
 ల్ ఒరువరిల్లాతోరువరటివిక్కలాకాతే. *౧౦. (నివేదయత) ప్రార్థనా
 యాంలొట్టాయ్, “అన్నజ్జేల్ వీరుమ్ వణ్ణానజ్జేల్ వీరుమ్ తొమ్మితిరన్దే”
 ఎన్నుమాప్పోలే, నీజ్జళుమ్ముక్షవానరగోలాగ్గాలగ్గళాకిట వనేకజాతి
 యాయరున్దిర్ జోశ్. ఉగ్గళై యిరక్కిటనాన్ నిక్కిటనిలై యై విణ్ణప్పజ్జే
 య్యవేణుమ్ *౧౧. (నివేదయత) ఒరువనైక్కుటిత్తుచ్చొల్లాతే సముదా
 యత్తిలే శొల్లుకితాన్. ఇత్తిరళుక్కు మున్నుపరిచయమిల్లామైయాలే
 సాధకరిన్నా రెన్టటియామైయాలే. అన్బియిలే, *౧౨. (నివేదయత) ఎన్టు-
 “తత్రభాగవతాస్సర్వే క్లాఘ్యసిపూజ్యాశ్చభారత” ఎన్టు-రామసమ్మర్థ
 మెల్లార్ క్కుమ్ ఒక్కైయాలే అడై యనమక్కు గౌరవ్యరన్టోవెన్టుసము
 దాయత్తిలే శొల్లుకితానాకవుమామ్. అన్బిక్కే, *౧౩. (నివేదయత) “లో
 కోభిన్నరుచిః” ఎన్టుమ్ - “వేటువేటుఞానమాకి” ఎన్టుమ్ - “మతివి
 యప్పాల్” ఎన్టుజ్జొల్లుకిటపడియే పలరాయ్ భిన్నబుద్ధికళా యిరు
 క్కైయాలే, ఒట్టేనెన్టు ఒరువన్, విడేనెన్టుఒరువన్, కట్టేనెన్టుఒరువన్,
 కట్టేన్న పుకటలాకాతో వెన్టు ఒరువన్, అటివిక్కితేనెన్టు ఒరువన్,
 జీవిక్కిలావతెన్బాన్ ఒరువన్ ఎన్టుమ్ సముదాయత్తిలే శొల్లుకితానాకవు
 మామ్. అన్బియిలే, *౧౪. గురుఘబహువచనమాయ్ ఇప్పడిక్కెల్లామ్ని
 ర్వాహకరాయ్ రాజావాయరుక్కైయాలే, మహారాజరై నోక్కిచ్చొ
 న్నానాకవుమామ్. *౧౫. అన్బియిలే, (నివేదయత) ఎన్టు-రావణగోష్ఠియి
 లేదూతవధమాకా తెన్టు నల్వారై శొల్లిక్కతోపకారనాకైయాలేతి
 రువడిన్దు హృదయాకరిత్తు ప్రతీకోపాదానమ్మణ్ణి, ఒరువనైచ్చొన్నాల్ మ
 థ్తవర్ కళో విపరీతమ్ పణ్ణువార్కళెన్టు సామాన్యమాక చొన్నానా
 కవుమామ్. అన్బియిలే, *౧౬ (నివేదయత) ఎన్టు-పెరుమాళుగ్గళై ఎన్ని
 డై యాట్టమాక క్కేళ్ళుర్, అప్పోతుపేశొతిరాతే, శజ్కనీయ నెన్టా

కవుమామ్, విశ్వసనీయ నెన్డాకవుమామ్, సక్రాహ్య నెన్డాకవుమామ్, నిగ్రాహ్య నెన్డాకవుమామ్, ఏతేనుమాకత్తోత్తనార్ తోత్తనపడిస్వమ తక్కులై యతివియుక్తోశ్చెన్డాకవుమామ్ అన్తియిలే, *౧౭.(నివేదయత) “విద్విలాభే” ఎన్తిఁ ధాతువి లేయాయ్, “సమహత్తాసుదుర్లభః” ఎన్తు- నేరాక నెన్జ్జాఱుప్పట్టుక్కిడక్కిఱ పెరుమాళుక్కు ఒరు ఆత్తలాభమ్బణ్ణి క్కొడుక్కోళ్. అన్తియిలే, *౧౮. “విదసత్తాయామ్” ఎన్తు-సత్తైయిలే యాయ్, “అహంజీవితంజహ్యమ్” ఎన్తు- ఎన్నె ప్పెత్తాతపో తక్కుఱ పెరుమాళుక్కు సత్తైయన్డాక్కివిడుక్కోళ్. అన్తియిలే, *౧౯. “విద విచారణే” ఎన్తు-విచారణ త్తిలేయాయ్ అజ్గద శరభ జాంబవత్ ప్రముఖ రక్షయ విచారియుక్తోశ్చెన్తుమామ్.

ఇప్పడొచ్చన్న వాతే, ఆకిఱతువిణ్ణప్పజ్జెయ్కితోమ్, “సోఽహం పరుషితస్తేన ” ఎన్తుమ్ - “రాఘవం శరణజ్గతః” ఎన్తుమ్-ఇరణ్ణరజై చ్చొన్నా యాకిల్, రావణా పరుషిత పడియై ముఱ్ఱుడచ్చొల్లవో? శరణాగతనాన వున్నె అతివిక్కువోవెన్న , *౧.(మామ్నివేదయత) అవనుడైయ పారుప్పత్తుక్కు ప్రతిక్రియైఱణ్ణి యదుభవతు నానస్తరజ్గ నానాల్లవో ; ఆసన్ను, ముఱ్ఱుడ వెన్నె విణ్ణప్పమ్ శెయ్యుక్కోళ్. నీవైక్కుమ్పొఱుక్కుడమేతో డున్నె అతివిక్కువోవెన్న, *౨. (మామ్) “ఇజ్జుమ్మాడొరుపాడుల్లల్వా నోరడియానుశక్” ఎన్తిఱపడి యే, నాగపాశ బ్రహ్మస్త్ర జ్గళాలే నీనలిన్దవార్తైక్కు ముడన్దేడాయ్ విడాతేనిత్తైక్కు ఒరడియావన్దా నెన్తువిణ్ణప్పమ్ శెయ్యుక్కోళ్. ఇతుక్కు మున్ శెయ్తతన్తో మేల్ శెయ్వతెన్న, *౩.(మామ్) “ప్రదీయ తామ్దాశ రథాయమైధిలీ” ఎన్తు - ఇట్టుత్తైక్కునల్ వార్తై శొన్న వెన్నె. నుని నాక్కాలే ఒరువార్తై శొన్నాయాకిల్, ఇల్తాల్ పెత్తతెన్న, అతువో పిఠాట్టిశ్శేఱ్ఱున్దరుళివన్దతెన్న, *౪.(మామ్) “యావన్న గృహ్లాన్తిశిరాం సిబాణారామేరితా రాక్షసపుజ్గవానామ్” ఎన్తుమ్ - “విధమేచ్ఛపురిం లక్ష్మామ్” ఎన్తుమ్-రావణన్తున్నె పెరుమాళ్పెరుమ్మైచ్చొల్లి, “ఋక్సా

మచగేష్టా ” ఎన్టు - అరశుపులవరాన వేదజ్ఞులొనాతి పెరుమాళ్ శీర్తి
 పటహమానవెన్దై. ఇతువుమ్, “గురుత్వాద్భిత్మిచ్ఛతా” ఎన్టు- రావ
 ణన్నేహత్తాలే ప్రత్యవాయ పురస్సరమాక హితజ్ఞొన్నవత్తనైయన్టో!
 ఇప్పడిరావణభక్తనానవున్నెయో యతివిక్కిఱతెన్న, *౫.(మామ్)
 “ఋషితస్తేన, అవమానితశ్చ” ఎన్టు-ఇవృత్కర్నమ్ పాతామైయాలే
 పరుషిత్తుత్తల్లివిడప్పట్టవెన్దై. “జ్యేష్ఠామాన్యగిషితృసమః” ఎన్టు-నీతా
 నేశొల్లభ్రలైయో?తమైయక ఒరువార్తైశొన్నానాకల్, ఇతెన్నతప్పాక
 వన్దాయ, *౬.(మామ్) “త్యక్త్వాపుత్రాంశ్చవారాంశ్చ” ఎన్టు-పారుష్య
 మ్పాఱుక్క మాట్టామైయాలే, “ఆత్తావైపురుషస్యచారాః” ఎన్టుమ్,
 “ఆత్తావైపుత్రనామాసి” ఎన్టుమ్-ఎన్నో పాతియాన ఇవర్కలైయుట్టు
 డవిట్టు అవనోడుతువక్కఱవెన్దై. నీఅవనోడుతువక్కఱవోల్, లా
 భమెక? ఇత్తలైయిలారు పద్రాశైయిలైయోవెన్న, * ౭ (మామ్)
 “రాఘవంశరణగతః” ఎన్టు-“తయరతర్కుమకత్తనైయన్టిమద్రభేక
 తజ్జమాకవే” ఎన్టిగుక్కిఱవెన్దై. *౮.(మామ్) “ఆత్తానంసర్వభారక్ష
 పురీక్షౌవసరాక్షసామ్” ఎన్టు- పరుష్కిఱ రావణనోడుమ్, అవనోడు
 శేర్న్దారోడుమ్ వాళియఱ హిశజ్ఞొల్లకైయాలే, “ఆనుకూల్యమితి
 ప్రోక్తా సర్వభూతానుకూలతా” ఎన్టిఱవాసుకూల్య సజ్జల్పముమ్
 “జాతక్రోధోవిభీషణః” ఎన్టుమ్ - “క్రుద్ధోహన్యాద్గురూనపి” ఎన్టుమ్-
 రావణనైక్కొల్ల ప్రాప్తమాయరుక్క, “ఉత్పపాతగదాపాణిః” ఎన్టు-
 కైయిలేగదైయరుక్కొల్లాలే పోస్తవనాకైయాలే, “ప్రాతికూల్యశ్చ
 భూతానామ్ సర్వేషాం నసమాచరేత్” ఎన్టిఱ ప్రాతికూల్య వర్జన
 ముమ్, “సుగ్రీవశ్చాభిషేచితః” ఎన్టు - సోదాహరణమాక కొండ్లు
 నపైరక్షిప్పారెన్టు అఱుతి యిడుకైయాలే, “రక్షిష్యత్యనుకూలాన్నః
 ఇతియానుదృఢామతిః । సవిశ్వాసోభవేత్” ఎన్టిఱరక్షిష్యతీతి విశ్వాస
 ముమ్, “భవంతం శరణగతః” ఎన్టు- ఉపైయేరక్షక రాకప్పగ్గోసేనెన్దై
 యాలే, “గోపాయితాభవేత్యేవం గోప్తృత్వవరణంతథా” ఎన్టిఱగో

ప్రత్యవరణముమ్, “భవదగతమైరాజ్యంబు జీవితంబునుభానివై” ఎఱ్ఱ-
 ఫలభరన్యాసమ్మంజుకైయా లే, “ఫలేస్వామ్యవిగమక్తతా కేశవార్పణ
 పర్యంతాహ్యత్తనిక్షేపఉచ్యతే” ఎఱ్ఱి ఆత్మనిక్షేపముమ్, “తేనచాస్త్వ
 వమానితః” ఎఱ్ఱ-ఛరిభూతనాయ్ కైయైత్తూక్కివిడుకైయా లే, “ఇతి
 యాగర్వహనిస్తదైన్యం కార్పణ్యముచ్యతే” ఎఱ్ఱికార్పణ్యముమ్, ఆక
 విప్పడి శరణాగతియినుచైయ పట్ప్రకారముమ్ కుఱైయాతపడిపణ్ణిన
 వెన్నై. *౯.(మామ్) “అహమస్త్వపరాధానామాలయోఽకింబునోఽ
 గతిః” “త్వమేవోపాయభూతోమే భవేతిప్రార్థనామతిః” ఎఱ్ఱిపడియే,
 విభీషణనాయ్, దుర్వృత్తనాన రావణభ్రాతావాకైయా లే అపరా
 థానామాలయమామ్, ఉపాయాన్తరమిల్లామైయా లే అకింబుననాయ్,
 రావణసుమకప్పడ త్తల్లివిట్టపడియా లేఅనన్యగతియాన్, వెరుమాళైయే
 ఉపాయమాకప్పణ్ణినపడియా లే*త్వమేవోపాయభూతోమేభవేతిప్రార్థ
 నామతియైయుచైయనానవెన్నై. *౧౦.(మామ్) “ఉత్తరస్తీరమాసాద్య”
 ఎఱ్ఱైయా లే, *అక్కరైయెన్నుమనత్తక్కడలుళ్లున్ది యున్నేరరుళాలి
 క్కరైయేటి యిళైత్తిరుక్కిఱవెన్నై. *౧౧.(మామ్) “పరిత్యక్తామ
 యాలంకా మిత్రాణిచధనానిచ” ఎఱ్ఱ - అఱ్ఱుళ్ళరైయెల్లామ్పోక్కి
 ట్టు, “ఖన్ధవవవ్యతిషత” ఎఱ్ఱ-ఆకాశ త్రిలోతడుమాఱుకిఱవెన్నై. *౧౨.
 (మామ్) “సోఽధ్వనరిపారమాహ్నతి తద్విష్ణోఽపరమంపదమ్” ఎఱ్ఱ-
 వరుమ్వభీయెల్లామ్వన్దువిష్ణుపదత్తైప్పల్ శీనవెన్నై *౧౩.(మామ్) “ప్ర
 చ్యుతోవాఅస్తాల్లోకాదాగతోదేవలోకమ్” ఎఱ్ఱమ్-“అఱ్ఱుల్ శీనల్లై”
 ఎఱ్ఱమ్శొల్లకిఱపడియే, రావణగోష్ఠియిలోనిన్దుమ్పుళుపట్టురామగోష్ఠి
 యిట్టుకురప్పెతాతే ఆన్తరాలికనాయురుక్కిఱవెన్నై. *౧౪.(మామ్)
 “ఎఱ్ఱనల్లవాక్కైయు మ్పైయ్యవేపుయక్కల్ శతమ్” ఎఱ్ఱిపడియే, నీళ్ళ
 శతీవిత్తాలితువుణ్ణాయ్, అఱ్ఱివియాతపోతు ఇళైయమ్మ డియాంబురు
 క్కిఱవెన్నై.

ఆకితః, ఉన్న పేక్షైః సైవిత్తాయాకిత్, ఆటి విణ్ణప్పమ్ శె
య్ కిటో మెన్న, *౧ (క్షీప్రమ్) ఒణ్ణాతు, ఇహో తేవేణమ్. ఇప్పడిప్పతఱు
కిట తెన్నెన్న, *౨. (క్షీప్రమ్) విరై యమ్ కార్యమ్ తూక్లెన తూక్లెన
మ్ విరై య వెన్ను మతు శొత్తేట్టటియార్కళో ? విరై యక్లార్యనూ
నపడియెన్నెన్న, *౩. (క్షీప్రమ్) “చచ్చలమ్ హిమనః” ఎన్ఱమ్ - “చలాహి
ప్రాణినామతిః” ఎన్ఱమ్ - “నిన్ఱవానిల్లా నెన్ఱాయన్ఱో ఎల్లారుమరుప్పతు.
ఆనపిన్ఱు, ఎనక్కుప్పిన్ఱ వానుకూల్యమ్ పిరివతఱ్కుమున్నే విణ్ణ
ప్పమ్ శెయున్ఱోళ్. *౪. (క్షీప్రమ్) “క్షీప్రమ్ రామానుశంసధ్వం నీతాం
హరతిరావణః” ఎన్ఱు - పిరాట్టిశొన్న పోతే దేవతైకళటియామైయాలే
కణ్ణీర్కళో రజనీచరన్వశ త్తిలే యకప్పట్టాళ్. అప్పడియేనానుమ్ మనోర
జనీచరన్వశ త్తిలే యకప్పడువతఱ్కుమున్నే యటివియున్ఱోళ్. *౫.
(క్షీప్రమ్) “వన్దొలై కూడుమినో” ఎన్ఱమ్ - “ఒలై నీపోతాయ్” ఎన్ఱమ్ -
శడక్కునవావెన్ఱు నీగళత్తైక్క ప్రాప్తమాయరుక్క నానపేక్షిక్కుమ్మడి
యావతే? *౬. (క్షీప్రం నివేదయత) “జీవన్తిమ్ మామ్ యథా రామ
స్సంభావయతికీర్తిమాన్. తత్త్వయాహనుమత్ వాచ్యః” ఎన్ఱిపడియే,
ఎన్ఱైక్కిడక్కిటపోతే అవర్ కైక్కిణ్ణారాయ్ పుకళ్ళున్ఱైక్కుమ్మడి
యటివిత్తుక్కిళ్ళున్ఱోళ్. *౭. (క్షీప్రం నివేదయత) “త్వక్వాపుత్రాంశ్చ
దారాంశ్చ” ఎన్నుమ్మడి, *మాతరార్కయఱ్కుణెన్నుమ్ వలై యుళ్ళట్ట
బున్ఱు వేనైహోతరే ఎన్ఱుశొల్లిపున్ఱియిన్ఱుకున్ఱు తన్బాలాదరప్పెరుకవై
త్తార్. ఆనపిన్ఱు, “దత్తమస్యాభయమ్” ఎన్ఱు - మున్ఱుడువతఱ్కు
మున్నే నీగళో మున్ఱుడున్ఱోళ్. *౮. (క్షీప్రం నివేదయత) ఎన్నోల్లొమై
యాలే ఇన్న మొరుకాల్ శరణాగతిపణ్ణి, “తద్ద్యయం సకృద్ధుచ్చారో
భవతి” ఎన్ఱమ్ - సకృదేవప్రపన్నాయ ఎన్ఱమ్ - సకృత్ప్రయోగమే
అమైన్ఱిరుక్కిట ప్రపత్తిస్వరూపత్తియ్ మ్ హానివరువతఱ్కుమున్నే
అటివియున్ఱోళ్. *౯. (క్షీప్రం నివేదయత) “ఉపాయోఽయం సత్తుర్థసే

ప్రోక్షశ్శీఘ్ర)ఫలప్రదః” ఎన్టుమ్- “తావదా రిస్తథావాఞ్ఞా తావన్తోహ
స్తథాసుఖమ్! యావన్నయాతి శరణమ్ ” ఎన్టుమ్ శొల్లుకిఱిఉపాయ
స్వభావత్తాలే ఫలిత్తుకొండ్లు నిఱ్ఱువాయీలు ప్పకుకిఱితు. అతుక్కు
మున్నే నీజభుమానుకూల్యమ్ ప్పణ్ణినీరోళ్ళాక అఱివియుఱ్ఱోళ్. *౧౦.
(క్షీప్రమమామ్నివేదయత) వెరుమాళ్, “యనివారావణస్స్వయమ్”
ఎన్టు. రావణనైత్తేడిప్పిడిక్కువాయీలు ప్పకుకిఱితు అతుక్కుమున్నే శడ
క్కెనవన్నై అఱివియుఱ్ఱోళ్. * ౧౧ (మామ్నివేదయత) “తమేవ
శరణంగచ్ఛ” ఎన్టు - శరణ్యనై అఱివిక్కిఱి నీజళ్ బరుశరణాగతనై
అఱివియుఱ్ఱోళ్

ఆకిఱితు ఇప్పడిశడక్కెని అఱివిక్కిఱి తారుక్కు? లక్షైయిలే
ఫరిచితరాన తిరువడిక్కి? పడైక్కెల్లామ్ నిర్వాహకరాన మహారా
జరో? ఎన్నిల్, *౧. (రాఘవాయ) “ఇత్వైకూణామియంభూమిస్స
శైలవనకాననా” ఎన్టు - అత్తిరువడియోడుమ్, మహారాజ రోడుమ్,
మాల్యవానోడుమ్, చిత్రకూటత్తోడుమ్ వాళియఱి రక్షకరాయ్, *పా
ఱ్ఱోతమ్శూర్ న్దవువనియుమ్ విణ్ణులకుమర్జాతుమ్శోరామేయాభుకిఱిపె
రుమాభుక్కు. * ౨. (రాఘవాయ) శరణాగతరక్షకరానకుడియి లేపిఱిన్దపె
రుమాభుక్కు చ్చరణాగతనాన వెన్నై చ్చొల్లుఱ్ఱోళ్. * ౩ (రాఘవాయ)
“సకృదేవప్రపన్నాయ...అభయమ్...దదామి ఏతద్రవ్యతంమమ” ఎన్టు-
శరణాగతత్తాణ్తిలే కాప్పకట్టినవరుక్కు చ్చొల్లుఱ్ఱోళ్. * ౪. (రాఘ
వాయ) “రాఘవాణామయక్తోయమ్ కులస్యాస్యవిపర్యయః” ఎన్టుమ్-
‘ఆప్యసుప్రణయినాంరఘాః కులే నవ్యహస్యత కదాచిదర్థితా’ ఎన్టుమ్-
అపేక్షితార్ అపేక్షితప్రదానమ్ పిఱిన్దుపడైత్తతలైవర్క్కు చ్చొల్లుఱ్ఱో
ళ్. * ౫. (రాఘవాయ) ‘అప్యహంబీవితంజహ్యమ్ సహిప్రతిజ్ఞాంసం
శ్రుత్య” ఎన్టు-తప్తైయభీత్తుమ్ ఆశితరక్షామ్ పణ్ణుమవర్క్కు చ్చొల్లుఱ్ఱో
ళ్. * ౬. (రాఘవాయ మాంనివేదయత) *మాటిల్ పోరరక్క మతిళ్
నీతొళిచ్చెన్దకన్దపిఱు శేవకనా ర్కెన్నై యఱివియుఱ్ఱోళ్. * ౭. (రాఘ

వాయమాంక్షిప్రం నివేదయత) “రాఘవస్యయశోహీయేత్ ” ఎన్టు-
ఆషాఢపరిషత్ సుగ్రీవకాకప్రముఖరై రక్షిత్తు త్రేడిప్పడై త్త పుకభైల్లామె
నై రక్షియాతపడియా లే ఇళిక్క వాయిదబుప్పకుకిటతు , ఆతట్టు
మున్నే శడక్కెన ఆటివియుజ్జోళ్.

“సతిధర్మిణిధర్మః” ఎన్టు-అవర్ తపైప్పెత్తాలన్టోపుకళి వేణ్ణ
వతు, “ప్రాప్తశ్చత్రురతర్కితః” ఎన్టు-శత్రువాయిరుక్కిటవునై యటి
విక్రైయావ తెన్నెన్న, విభూతియాక శత్తుక్కిళానాలుమ్ ఒరుపా
ల్లాబ్బునినై క్క వాణ్ణాతాయ్ కాణుజ్జోళ్ అవర్ పెరుమైరుప్పతు.
*౧. (మహాత్మ నే) “మర్యానామ్ మరణాద్భయమ్” ఎన్టిపుజ్జలైప్పోలే
యన్టియిలే, “ఉత్తమానాస్తు మర్యానామవమానాత్పరంభయమ్ ”
ఎన్టు-శరణాగతరక్షణ మ్మణ్ణిత్తలోమెన్టు గర్విక్కిల్ శెయ్వి తెన్నెన్టు
భయప్పడుమ్మడియాన పెరుమైయై యుడైయ పెరుమాభు క్కటివి
యుజ్జోళ్ *౨ (మహాత్మ నే) ఆత్మశబ్దమ్ జీవవాచియామ్, “తదేవాను
ప్రావిశత్, తదను ప్రవిశ్య, సచ్చత్యచ్ఛా భవత్ ” ఎన్టు - తాత్ప్ర
వన్దాల్ వరవాణ్ణా తెన్టు ఏఱువే పుకున్దు కలన్దు జ్ఞానస్వరూప నెన్టు
అవనైచ్చొల్లుమ్ శొల్లా లేతపైచ్చొల్లలామ్మడిజీవాన్తర్యామియారుక్కి
టవర్కు ఎన్నై యటివి యుజ్జోళ్. *౩ (మహాత్మ నే) ఆత్మశబ్దమ్ భృతి
వాచియామ్, “ఆపద్యపిస్వకార్యేషు కర్తవ్యత్వస్థితిర్భృతిః” ఎన్టు-శత్రు
దేశమాకై యాలే సాపాయమా యిరున్దతేయాకిలుమ్ రక్షకనానతమ్ను
డై యకృత్యత్తిలోనిలై యుడై యవర్ కాణుజ్జోళ్ నెన్టుకవుమామ్. అన్టియి
లే, *౪. (మహాత్మ నే) ఆత్మశబ్దమ్ దేహ వాచియామ్, “మహాదేహయ”
ఎన్టిటపడి. ఆతావతు. “తద్విశ్వరూప వై రూప్యమ్ రూపమన్యథరేర్ష
హత్ ” ఎన్టుమ్- “నతస్యప్రాకృతామూర్తి ర్తాంసమేదోస్థి సంభవా ,
ఎన్టుమ్- “నిత్యోనిత్యాకృతిధరమ్” ఎన్టుమ్ శొల్లుకిటపడియే, యారేను
మ్ ఏతేనుమ్ శెయ్యిలుమ్ కఱుడిత్తుప్పల్ ముటిత్తు త్తజ్జోడే పోమ్మడి
నిత్యవిలక్షణ విగ్రహారాయ్ కాణుజ్జోళ్ బిరుప్పతు. *౫. (మహాత్మ నే) అన్తి

యిలే, ఆత్మ శబ్దమ్ స్వభావవాచియామ్, ఆశ్రితవిషయ త్రిల్ అనిష్టనిష్ట
 త్రివిధప్రాప్తికళో పణ్ణియిర్ముక్తైః అవరుక్కువస్తేటియన్తి క్కే స్వభావమా
 కపుడైయరాయ్ కాణుజ్గో భిరుప్పతు. *౬. (రాఘవాయ మహాత్మ నే)
 ఆత్మ శబ్దమ్ పరమాత్మ వాచియామ్, రఘుకులకుమారరాయ్ తప్తైత్తా
 మ్రివిట్టారేయూకిలుమ్, అత్తుక్కిప్పాల్ తాన్ పరమాత్మావాయ్ కాణుజ్గో
 భిరుప్పతు. * యారుమోర్నిలై పైయ నెన పటివరియ వెంబెరునూనాకి
 లుమ్ * యారుమోర్నిలై పైయ నెన పటివెలియ వెమ్మెరుమానాయితే
 యిరుప్పతు. వేదపురుషమమ్ “సంబాహుభ్యామేతినంపతత్రే” ఎన్టుమ్-
 “ద్యావాప్యధివీజనయన్ దేవవకః” ఎన్టుమ్ - “ వేదాహమేతంపురుషం
 మహాన్తమ్ ” ఎన్టుమ్- ఇప్పడినులభనా యిరుక్కిఱ వస్తుతానప్పెరియవస్తు
 వెన్టుశొన్నానితే! వైదికపురుషనాన విశ్వామిత్ర భగవానుమ్, “ రా
 మంమహాత్మానంవేచ్చి ” ఎన్టు - శొన్నానితే! అవనై చ్చొల్లవేణుమోః
 “ అయంసకాకుత్స్థభిప్రజ్ఞే ” “త్వమప్రమేయశ్చ ” ఎన్టు - తారై
 ఎన్టుబరువన్ పెణ్డాట్టి యకప్పడవటిన్దతు ముడభుక్కు తెరికిఱితిలైయా!
 * ౭. (మహాత్మ నే) ఆత్మ శబ్దమ్ అరాగ్ని వాచియామ్, రామదివాకరః
 శత్రురక్షోమయంతోయ ముపశోషంనయిష్యతి ” ఎన్టుమ్- “అభితఃపావ
 శోపమమ్ ” ఎన్టుమ్- “ముళైక్కతిరై ” ఎన్టుమ్- “కజ్జన్ వయి త్రిల్ నెరు
 ప్పన్ననిన్ద నెడుమాలే ” ఎన్టుమ్ - శత్రుక్కుళు క్కు-దాహకమాయన్తో
 అవరిరుప్పతు. నీడభజ్జాతే అవరుక్కుటివియుజ్గోళో. * ౮. (మహాత్మ నే) అన్తి
 యిలే, ఆత్మ శబ్దమ్ మతివాచియామ్ నిజ్గళో మేలెమ్మిన్ద శాఖాచారి
 కళత్తనై పోక్కి శాఖార్ధవిచారికళల్లీర్ఛోళే! “ దేవావై త్వష్టారమజిహం
 సన్. సపత్నీంప్రాపద్యత. తన్నప్రతిప్రాయచ్చత్ తస్తాదపివధ్యంప్రపన్నం
 నప్రతియచ్చతి ” ఎన్టుమ్ - శరణాగతమాహ “ అరిఃప్రాణాన్ పరిత్యజ్య
 రక్షితవ్యరి కృతాత్త నా ” ఎన్టుమ్- శొల్లకిఱపడియే, వేదవైదిక వచనన్ద
 భిల్ నిలైవరాయ్ శత్రువేయాకిలుమ్ శరణాగతనైత్తన్నై యభీయమాటి
 యుమ్ రక్షిక్కుక్కుడవతెన్గిఱ పోటివాళరా యిరుక్కిఱవర్కు చ్చొల్లు

జ్ఞోశ్. అన్తియిలే, *౯ (మహాత్మ నే) ఎన్టు-వాతవాచియాయ్, “తస్మై వాతాత్త సేనమః” ఎన్టుమ్ - “కాలాయ్ ” ఎన్టుమ్ శొల్లకిటపడియే, శత్రుక్కుళుక్కు నాశకగాయ్, శరణాగతరుక్కు ఆశ్వాస కరరా యిరుక్కు మవరెన్టుమామ్.

అథకియతు, నీతానే మహాత్మ నే-ఎన్టు-అవర్పెరుమైయై చొన్నా యితే' అప్పడిక్కు “శెల్వర్పెరియిర్ శిఱుమానిడవర్ నామ్” ఎన్టుమ్- “అవనెన్విడత్తాయానార్” ఎన్టుమ్ - పర్వతత్తుక్కుప్పరసూనుపోలే యిరుక్కిటనామ్ అవ్వస్తువై అణుకవుమ్ శరణావరణమ్బుణ్ణవుమ్బా నూ వెన్నిల్; *౧. (సర్వలోకశరణ్యాయ) పెరుమాళ్ నీడై క్కాకాతారు ణ్డో? *౨. (సర్వలోకశరణ్యాయ) * లోకభర్తారమ్పోలే అన్దసర్వలోక త్తిలే నాను మొరువనన్టో? *౩. (సర్వలోకశరణ్యాయ) “నీశ సేకనిత్తై వొన్టుమిలేక ఎజ్జో పాశమ్వై త్తపరజ్ఞుడర్చితి ” ఎన్టు - ఎత్తనైయే నుమ్తీరవపరాధమ్బుణ్ణినారై యుమ్ అగ్గీకరిత్తు, ఇత్తాలే తేజస్వికళాయి రుక్కిటవర్కు.*౪. (సర్వలోకశరణ్యాయ) “సప్తలొకై కవీరస్యదశకణ్డ కులద్విషః ” ఎన్టు - “భూర్భువస్సువర్తహర్షనస్తపస్సత్యమ్ ” ఎగ్గిట సప్తలోకత్తుక్కు మ్బుకలానవర్కు.*౫. (సర్వలోకశరణ్యాయ) అవ్వళవే యన్తిక్కే, భూర్భువరాదికలోదుమ్, అతలవితలనుతలతలాతలమహాతల రసాతలపాతాళజ్ఞలోదుమ్వాశియట చతుర్దశలోకజ్ఞభుక్కుమ్పుకలాన వర్కు. అన్తియిలే, *౬ (సర్వలోకశరణ్యాయ) ఎన్టు-“పొన్నులకాళీరోపు వనముల్లుతాళీరో” ఎన్టుమ్-“పువనియుమ్ విణ్ణులకు మగ్గొత్తుజ్జో రామే యాల్కిన్ట ” ఎన్టుమ్-“హిరన్తయేప రేలోకే” ఎన్టుమ్-“అన్తికసాంప్రతం లోకే” ఎన్టుమ్ శొల్లకిటపడియే, ఉభయ విభూతిక్కుమ్ ప్రాచ్యరాన వర్కు.*౭. (సర్వలోకశరణ్యాయ) “మహ్నః క్రోశన్తి” పోలే, లోకాన్ద సర్వరిజన్తుక్కులై రక్షిక్కిట తాకవుమామ్. అన్తియిలే, *౮. లోకమ్ ఎన్టు - “ లోకస్తుభువనేజనే ” ఎన్టు-జనవాచి యాకవుమామ్. * ౯. (సర్వలోకశరణ్యాయ) సర్వవిధలోకమ్, అతావత్తు-దేవయోనికళా

యుమ్ మనుష్యయోనికళాయుమ్ స్థావరయోనికళాయుమ్, ధర్మార్థకళాయుమ్ కామార్థకళాయుమ్ మోక్షార్థకళాయుమ్, అనుకూలరాయుమ్ ప్రతికూలరాయుమ్, ఉత్కృష్టరాయుమ్ అపకృష్టరాయుమ్, ఇప్పడి అనేకివిధరాన ఎక్కభుక్కెల్లా మృకలాలనవరవో?

అవలైయిప్పడి ఎజ్జనేకణ్డోమెన్నిల్, “అభీష్టఫల సదానై రికోఽస్యగి ప్రజాపశుంతి పరిపాతి” ఎన్టు - దేవర్కళాన బ్రహ్మాదికళుక్కు ఇళిన్దపదమొడు త్తవర్, “విష్ణుభక్తి పరోదేహః” ఎన్టు - పెరుమాళుక్కు నల్లైనా కైయా లేదేవనాన నానిళిన్దరాజ్యన్దారారో? , సుగ్రీవమేవతద్రాజ్యేరఘవఃప్రత్యపాదయత్” ఎన్టు - తిర్యక్కుకళాన సుగ్రీవాదికళుక్కు ఇళిన్దరాజ్యజ్గొడు త్తవర్, “జ్ఞానేనహీనః పశుభిస్సమానః” ఎన్టు - అటివిల్లామైయా లేతిర్యక్కున నానిళిన్దరాజ్యన్దారారో? , అథానతేచీరభృతోయథాస్వచిరోద్ధృతాన్యాశ్రమమణ్డలాని” ఎన్టు మనుష్యశరీరజ్జళాన జనస్థానన సిఃళిళిన్ద దేశజ్గొడు త్తవర్, మానుష్యజ్గొణ్డాడి ఉటవాయవన్దనానిళిన్దదేశన్దారారో? , “వైలయాపంపరిత్యజ్య ప్రతిపేదేస్వకాన్తనుమ్” ఎన్టు - స్థావరమానఅహలైయైత్తక్ ప్రకృతియోచే కూట్టివవర్, “ఖిన్దవవ్యతిపత” ఎన్టు - స్థావరప్రతిష్ఠైయాక నిట్కిటఎనై ఎకప్రకృతియోచేకూట్టారో? , “రక్షితవ్యాన్త్యయా శశ్వద్గర్భభూతాన్తపోధనాః” ఎన్టు - తపోఽచుస్తానత్తాలే ధర్మార్థకళాన ఋషికళుక్కు శిష్టకలాలనవర్, “విభీషణస్తుధర్మాత్మా” ఎన్టు - ఎనక్కుప్పకలాలకారో? “రుద్రనాజ్యమయాచత” ఎన్టు - అర్థఫలమానరాజ్యజ్గొ ఇరన్దచక్రవర్తిక్కుక్కుడు త్తవర్, రాజ్యకాజ్జీయాన వెనక్కుత్తారారో? తారారుమైకళైవిరుమ్మికామపరవిశరానమహారాజర్కుదారజ్గళైక్కుడు త్తవర్, “త్యక్త్వాపుత్రాంశ్చదారాంశ్చ” ఎన్టు - పిరాట్టిపక్కలిలే ఆనుకూల్యమ్బణ్ణిన ధర్మదారజ్గళైయిళిన్ద వెనక్కుత్తారారో? , “గచ్ఛలోకాననుత్తమా” ఎన్టుమ్ - “ఆవహత్పరమాణ్డతిమ్” ఎన్టుమ్ - జటాయు వాలికళుక్కు మోక్షిజ్గొడు త్తవర్, ఎనక్కు మోక్షన్దారారో? “మజ్జళానిప్రయుజ్జానాః” ఎన్టు - అను

కూలమాన ఋషికభుక్కు పృథకలానవర్, ఆనుకూల్య సజ్జల్యాదికితై
 పృణ్ణినవెనక్కు పృథకలాకారో? “క ఒన్ఢన్నా మయా వేణవిక్పితం ఘోరది
 ర్భనమ్! తన్ని హత్యమహాబాహు ద్దహహస్తర్గతశ్చసః” ఎన్ఢమ్-“విద
 దారస్తనాస్తరే” “ప్రతివేదేస్వమాలయమ్” ఎన్ఢమ్-ప్రతికూలనానక
 బన్ఢనుక్కుశాపజస్తమాన విరోధిశరీరత్తై యుమోబ్బక్కి స్వదేశత్తైయు
 జ్గొడుత్తు, ప్రతికూలనానకాకత్తుక్కు విరోధియైహ్పక్కి స్వదేశత్తైక్కి
 డుత్తవర్, ప్రాప్తశ్చత్రు రతర్కితః” ఎన్నుమ్బడి ప్రతికూలనాన వెనక్కు
 ఎన్దేశన్దారారో? “తమబ్రువకుసురాస్స ర్వేసమభిష్టాయసన్న తాః” ఎన్ఢ-
 ఉత్కృష్టరానదేవర్కభుక్తు పృథకలానవర్ ప్రపన్న నాకైయా లేఉత్కృష్ట
 నాన వెనక్కుత్తారారో? “కపిత్వజ్ఞప్రదర్శితమ్” ఎన్ఢమ్- “పాషాణగౌత
 మవఘావపురాత్తి హేతుః” ఎన్ఢమ్-అపకృష్టజ్ఞానతిర్గక్థావరజ్ఞభుక్తు
 ఆపన్నివారకరానవర్. “ప్రకృత్యారాతసో హ్యేషః” ఎన్ఢ - అప
 కృష్టనాన వెనక్కు ఆపన్నివర్తకరాకారో? ఇచ్ఛదాహరణజ్ఞలిలే కణ్ఢు
 కొళ్ళతాకిటతు.

ఆరైయటివిక్కిటతెన్న,*౧. (విభీషణమ్) పరాశరపరాజ్ఞుశాది
 శబ్దమ్యాలే విరోధివిభీషణనెన్ఢాయ, రావశాదికత్తై భయప్పడుత్తువే నె
 న్ఢులి నైత్తిరుజ్గోళెన్ఢు అవయవశక్తితానాకిలమామ్ * ౨. (విభీషణమ్)
 “భీషాస్తాద్వాతఃపవతే భీషాదేతిసూర్యః” ఎన్ఢమ్-భయంభయానామ
 పహరిణి” ఎన్ఢమ్-పరభయజ్ఞరరుమాయ్, ఆశితాభయజ్ఞరరుమాన
 పెరుమాళ్ళరికరత్తుక్కుమ్ వేటారుపగ్కుమ్ భయప్పడవేణుమో? * ౩
 (విభీషణమ్) ఆరైయుమ్ శెజ్గోలుమ్ నడత్తుకైక్కు. “గదాపాణిః” ఎన్ఢ-
 బరుతడిక్కారనెన్ఢు శొల్లుజ్గోళ్. అన్ఢిక్కే, * ౪. (విభీషణమ్) ఎన్ఢ -
 అనుకూలనెన్ఢు అటివిక్కిమాట్టిరగళాకిల్, “ఉత్పాతగదాపాణిః”
 ఎన్ఢ-కైయుమ్ తడియుమాయెరు త్తకభయప్పడుమ్బడి నిన్ఢానెన్ఢాకిలు
 జ్జొల్లుజ్గోళ్. నిదానజ్ఞనానభిషక్కిముక్ వ్యాధిగ్రస్తతాక్ పణ్ణిన
 వపధ్యజ్ఞలైచ్చొల్లి అత్కిడ్డాకపరిహరిత్తుక్కుళ్ళుమాహ్పిలే, “నిర్యా

ణంభేషజంభిషక్” ఎన్టుమ్-“మరు త్వవనాయ్నిన్తుమామణిషణ్ణా” ఎన్టుమ్-
 వేశప్పడుకిఱ సర్వజ్ఞా మున్ను సుసారి స్వదోష జైమున్నిట్టు రక్షిత్తు
 కొల్లుమ త్తైవోక్కి నన్తైయైమున్నిడుకై కొల్లు మిల్లైయితే, ఆకై
 యాలే, * ౫ (విభీషణమ్) “ననిన్దితంకర్త అదస్తిలోకే సహస్రశో
 యన్నమయావ్యథాయ” ఎన్టుమ్-“కొన్టేకపల్లుయిరై క్కుటికోల్లొన్తి
 లామైయినాల్” ఎన్టుమ్- ఎన్నుడైయ పూర్వపు త్తజ్ఞానగళివై యెన్ను
 జ్గోళ్. * ౬. (విభీషణమ్) “ఈదృశంవ్యసనంప్రాప్తంభ్రాతరం యది
 పరిత్యజేత్” ఎన్టుమ్ - “ఉవర్తసిర్పిలవెన్ది నుత్తవర్కొన్టు మల్లేక్”,
 ఎన్టుమ్ - సోదరనాన రావణానకప్పడ వెరువుమ్బడి పణ్ణినదోష దుష్టనె
 న్నుజ్గోళ్.

ఉన్నుడైయ పుత్తజ్ఞానగళివై యాకిల్, పెరుమాళ్ తిరుమున్నేయ
 టివిక్కుమ్బడి యెన్నెన్నిల్, *౧. (ఉపస్థితమ్) “దురాచారోఽపిసర్వా
 శీకృతఘ్నానాస్తికఃపురా | సమాశ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయాశరణంయ
 ద్||నిర్దోషు విద్ధి తం జన్తుమ్” ఎన్నిఱపడియే మున్నప్పడియేయాకిలుమ్,
 భగవదాశ్రయణమ్బుణ్ణినాల్ నిర్దోషనాయాయ్ శ్రువపుతు. అప్పడిక్కు,
 *తూయోమాయ్ ఎన్దునిన్టుమ్ ఎన్టుశొల్లుజ్గోళ్. * ౨. (విభీషణముప
 స్థితమ్) మున్నేవద్దు నిన్తేనెన్నుజ్గోళ్. నాలడియుమ్వద్దు పెరుమాళ్
 క్కుపకరిత్తే నెన్నుజ్జొల్లుజ్గోళ్, వారాతే లక్ష్మైయిలేయరున్దు శరణ
 మెన్తేనాకిల్ కడఱురై మడువిన్కరైపట్టతుపట్టు అరైకులైయ తలైకు
 లైయ అవర్ వద్దు విధివేణ్డావా? * ౩. (ఉపస్థితమ్) ఎలైక్కు శ్శేనవ్విన్దు,
 “స్థితోఽస్తిగతసన్దేహః” ఎన్నుమ్బడి నిలై వెల్ శ్శే. * ౪. (ఉపస్థితన్ని వే
 దయత) “ఎన్నిలైయైయరైయాయ్” ఎన్నిఱపడియే, ఎన్నుడైయ వ్యవస్థితి
 యైయటివియుజ్గోళ్. * ౫. (ఉపస్థితన్ని వేదయత) మతియా త్తనమాక
 పడుత్తుక్కిడు పుకురాతే, తిరువుళ్ళమ్బార్దు పుకురవేణుమేఎన్టు ఉగ్గ
 శరుకేనిఱ్కిఱనిలై యై చొల్లుజ్గోళ్. * ౬. (ఉపస్థితన్ని వేదయత) ఎతిర్
 శూక్రల్పుక్కు త్తిరియాతపడి*ఉడు త్తణిత్రాక వద్దపడిశొల్లుజ్గోళ్. * ౭.

(ఉపస్థితన్ని వేదయత) తద్దామైతేడిక్కిడుక్క చెప్పయేతేయుమ్, “జగ్గు
ర్గరితటా త్తస్తాదన్యం శిఖరము త్తమమ్” ఎత్తుమ్-“ఓడినేనోడి” ఎత్తుమ్-
పిఱికిట్టుప్పొమ్మవర్కలై యటివిత్తనీజ్జళ్, ఇరుద్దరిడనేడి నానేవన్ద వెన్నె
అటివిక్కలాకాతో? * ౮. (విగ్గేషణముపస్థితన్ని వేదయత) గావణ్
తమ్మియాయ్ నడువేయోరిడ త్తిలే యిరున్ద ఆళ్వరచిట్టు సద్ధినిగ్రహ
మ్మణ్ణిచ్చెయ్యలామ్మడిక్కు పిడియాళ్కొన్డు పిన్నెవరుత్తె యన్తిక్కే,
“ ఉన్నెయెయ్ తియ్ తీవినైకళ్ తీర్ న్దే ” ఎత్తుమ్ - “పొన్నడియై
అడై యన్దయ్ న్దే ” ఎత్తుమ్-“ఆలిన్నేలా లమర్ న్దానడియన్దై కళ్ ” ఎత్తుమ్
శొల్లకిఱపడియే, ఫలమ్ పిన్నే పట్టతు పడప్పకున్దుకొన్డునిన్ద నిలైయైవిన్ద
ప్పజ్జెయ్యుజ్జోళ్.

ఆకవిత్తాల్, భగవత్సమాశ్రయణమ్మణ్ణువార్కు భాగవత్తున్ని
లై యాకవర వేణుమెన్ను మర్థజ్జొల్లిన్ ద్రాయ్ ద్దు

పెరియ వాచ్చాన్నిచ్చైర్ తిరువడికి శేశరణమ్.

యుద్ధ కాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౧౬-వ శ్లోకము.

అవతారికై. మహారాజర్, పెరుమాళ్ పక్కల్ పరివాలేక్షివిభీ
షణాద్వాన్మడై య అనుకూలభాషణజ్జలై విప్రలంభ మెన్దుబుద్ధిపణ్ణి, తన్ని
రసనార్ధమాక పెరియపత్త్తన్దోడేకూడ పెరుమాళ్కుకు బరువార్తై
విన్దొప్పమ్ శెయ్ తారెన్దిఱతు.

మూ. ఏతత్తు వచనం శ్రుత్వా సుగ్రీవో లఘువిక్రమః ।

లక్ష్మణస్యాగ్రతో రామం సంరంభ మిద మబ్రవీత్ ॥ ౪౧.

అర్థము. - లఘువిక్రమః - జేగమైననడకగల, సుగ్రీవః-సుగ్రీవుడు, ఏతత్ -
ఈ, వచన-వాక్యమునైతే, శ్రుత్వా - విని, లక్ష్మణస్య - ఇతైయ పెరుమాళ్లయొక్క,
అగ్రతః - ఎదుట, సంరంభమ్ - తొట్టుపడునట్లు, ఇదమ్ - దీనిని, అబ్రవీత్ - చెప్పెను.

వ్యా. (ఏతత్తు వచనం శ్రుత్వా) “రాఘవంశరణంగతః” ఎగ్గిఱ
వార్తైయైక్కేట్టతుక్కుప్పిన్దుమహారాజర్ వేణుపట్టారెన్దిఱతు. “చిన్ద

యిత్వాముహూర్తం ను” ఎన్నిటిని తిల్, చారనుమల్ల, తూతనుమల్ల, శత్రువెన్లు నిర్ణయి తనా శే కూచ్చత్తాత్పిటన్దవికృతిపోలన్తి కే, ఇతు తాకాపాతకత్నై మత్తైత్తు పెరుమాళ్ తనై యనుకూలనైన్లు స్మిక రిక్కుమ్ వార్తై యైచ్చిల్లి, అమ్మఖత్తాలే నిలియవన్దా నైన్లు పిటన్దవికృతి యితే. (సుగ్రీవోలఘువిక్రమః) ఇవన్ శరణోక్తి పెరుమాళ్ శేవిప్పడు మాకిల్ పిన్నై మీట్టు వొణ్ణాతు, నామ్ అన్దశబ్దత్తుక్కు ముఱ్ఱుడవేణు మెన్లు శడక్కెనప్పూ రెన్దిఱు. (లక్ష్మణస్యాఽగ్రతః) తద్వోపాతిపరవరా న ఇళై య పెరుమాళ్ సన్నిధియిల్ అవరుమ్ అస్థానే భయశక్తియా నవరాకై యాలే అవరై యుక్కుట్టి కొళ్ళుకితార్ “భరతస్య వధేదో షం నాఽహం పశ్యామి” ఎన్నిటివరితే. (రామమ్) “రాఘవంశరణంగతః” ఎన్నిటివాక్య శ్రవణత్తాఽన్తాననోషత్తాలే అభి రామరాయగుక్కిఱవరై. (సంభ్రమ్) పెరుమాళ్ళుక్కుమ్ ఇవర్ పోకిఱవళియై అన్యథాకిరిక్కై యొణ్ణాతపడి అడ ర్తుకొణ్ణు. అతాకిఱు-రాజ్యమ్ విట్టుప్పొనతుక్కు వాల్ నాళుణ్డో? రాజనీతియై మఱన్దతో? ఇవిష్టమ్ లక్ష్మోద్వారమన్తో? రావణ శేయ్యుమ్ అనీతితియిల్లై యో? ఒరు త్తశరణమెన్నున్దా ట్టిల్ ఇవన్ శ్రమఱన్దతో? ఎన్టాటో లేశొల్లుకై. (ఇదమబ్రవీత్) వన్దవన్ రాక్షసేన్ద్రనాయరున్దా, అనుకూలభాషణముమ్ పణ్ణినాన్, ఇవనారా యరుక్కితానో ఎన్లు సన్దేహిత్తు, పెరుమాళ్ళుక్కు ఇవన్ వరపుశొల్లుకై యన్తికే, శత్రువెన్లు నిశ్చయిత్తు తత్పరిహారత్తుక్కాక చెయ్యవేణ్ణుమం శత్తై చొన్నార్. (రామలక్ష్మణస్యాఽగ్రత స్సంభ్ర మిదమబ్రవీత్) పెరుమాళై ప్పిరాట్టి ఇళై య పెరుమాళై నోక్కి అడర్ తువార్తై శొన్నా టోలే శొన్నా రెన్నువుమామ్.

౪౦.

తాత్పర్యము — సుగ్రీవుఁడీమాటయవిని విభీషణునిక్రూరహృదయమును పాటిం పక శరణుజొచ్చితి నెడమాటను వినినమాత్రమున రాముఁడంగీకరించునేమోయని అతి శంకచే వేగముగ రామునియొద్దకు వెళ్లి లక్షణునిసహాయముజేసికొని ఇట్లు చెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్నిచ్చై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౧౮- వ స్లోకము

అవతారిక. ఇవర్కథాల్సమైఒన్ముమ్ శెయ్యవొణ్ణాతపడివేర్
మన్త్రాదికళితే ప్రవృత్తిక్కవేణుమెచ్చుశొల్లి అవ్యభిలీనిల్లాతపరివాలే
మజ్జభాశాసనమ్పణ్ణకితార్.

మూ. మస్త్రే హ్యహే నయే చారే యుక్తో భవితు మర్హసి.

వానరాణాం చ భద్రం తే పరేషాం చ పరంతప || ౪౨.

అర్థము — సరంతప! శత్రువులపతనమునకేయువాడ! మస్త్రే. రాజకార్యనిరూ
పణమందును, పూహే - సేనలయవీక్షించుటయందును, నయే - కార్యనిర్వాహ
మందును, చారే - దూతయందును, యుక్తి-జాగరూకుడవుగా, భవతుమ్ - అగుటకు,
అహాసి-తగుచున్నావు, తే-నీకును, వానరాణాం - వానరులకును, పరేషాం - ఇత
రులైనలక్షణాదులకును, భద్రమ్ - సుంగళము

వ్యా (మస్త్రే) న్యాయవిత్తుక్కులాన సచివరోజే రహసిరాజ
కార్యమనిరూపిక్కు. (పూహే) యుద్ధయోగ్యమాన సేనై కితై ని
ఱ్ఱుమనిలై కళితే నిఱుత్తుకై. (నయే) సామాద్యపాయతాలే కార్యతై
సడత్తుకై. (చారే) పరాభిప్రాయపరిజ్ఞానార్థమాక నిపుణనాసపురుషునై
వపుకై. (యుక్తోభవితమర్హసి) మున్ముపాలే సమక్కారితైరెన్దు
ఇరుక్కువొణ్ణాతు. గాజకృత్యజళితే అవహితరాకై యోగ్యమ్. దైవ
పౌరుషజ్గళితే పౌరుషజ్జై పూర్వాధర్మతాలేశొల్లి, దైవసహకారజ్జై ఉత్త
రార్థతాలే ఆశాసిక్కితార్. (భద్రంతే) సర్వలోకనాథరాన దేవరు-
మజ్గళముణ్ణాక వేణుమ్. (వానరాణాం) “రాఘవాధే పరాక్రాంతా
సప్రాణేకురుతేదయామ్ ” ఎన్దిరుక్కుమ్ వానరగోలాజ్జూలాదికళు
క్కుమ్. (పరేషాం) అల్లాతలక్షణాది కళుక్కుమ్ మజ్గళజ్గళుణ్ణాక
వేణుమ్. (వానరాణామ్పరేషాం విషయేమస్త్రే హ్యహేనయేచా
రేయుక్తో భవితమర్హసి)వానరకళుడై యపుమ్ శత్రుక్కుళుడై య
పుమ్ విషయమాకమన్త్రాదికళితే అవహితరాక వేణుమ్. (భద్రస్తే) ఇవ
ర్కళిప్పితు భద్రమాక నిసైక్కిఱుతు శరణమెన్దువనై కొల్లాళొత్తొట్టికై.

(పరస్తప) శత్రుక్కుశదైయమణ్ణుణ్ణుబ్బడియన్తో దేవర్ప్రతాపమిరుక్కుమ్మడి. ఇత్తిరునామమ్ యథార్థమాకవేణమ్. ౪౨.

తాత్పర్యము — వాసలగులతో యుక్తాయుక్తవిచారముజేసి సేనలుండవలసినపద్ధతుల నేర్పఱచి శత్రువుల మస్త్రీవ్యూహములను దూతలను బంపి దెలిసికొని సామాన్యపాయములచే కార్యజాలమును జాగ్రత్తగానిర్వహించినయెడల తమకును తమనమ్మి వచ్చియుండు వాసరులకును లక్షణాదులకును శుభమగును.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడికళేశరణమ్

యాద్యకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౧౯ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. శిలర్ అనుకూలరాయ్ వందార్ కళాకిల్, నీర్ ఇప్పడిసంభ్రమిక్కు ఉమక్కువస్తతు ఎన్నెన్న, ఇవర్ కళానుకూల్యమ్ విశ్వసిక్కువాణ్ణాతెన్గితార్.

మూ. అస్తర్ధానగతా హ్యేతే రాక్షసాః కామరూపిణః ।

శూరాశ్చ నికృతిజ్ఞాశ్చ తేషు జాతు న విశ్వసేత్ ॥ ౪౩.

అర్థము — ఏతే - ఈ, రాక్షసాః - రక్కసులు, అస్తర్ధానగతాః - కనుబడక సంవరించువారును, కామరూపిణః - ఇచ్చవచ్చినరూపమునైత్తువారును, శూరాశ్చ - పరాక్రమవంతులును, నికృతిజ్ఞాశ్చ - కపటోపాయమెఱిగినవారును హి - కదా? తేషు - వారియందు, జాతు - ఒకవ్వడును, నవిశ్వసేత్ - నమ్మకముంచగూడదు.

వ్యా. (ఏతేస్తర్ధానగతాహి) ఏతే-ఎష్టప్రత్యక్ష నిర్ధరానవర్కతై అస్తర్ధానగతాః ఎగ్గిటపడి ఎన్నెన్నిల్, ఇవర్కళో కాణ్ణిటవళవల్ల, యితిపడై ఉణ్ణెన్నుమ్ నినై వాలే.(రాక్షసాఃకామరూపిణః) ఇవర్కళుడై యితికారమే అవిశ్వసనీయత్వతై చొల్లిత్తారానిష్టతెన్నై. ఇవర్కళో నాలెన్దువేర్ వద్దనపైచ్చెయవ తెన్నెన్నిల్, (శూరాశ్చనికృతిజ్ఞాశ్చ) నేర్కొడునేర్ నలియమాట్టార్కళాకిలుమ్, వఇచ్చిక్కువిరకటివర్కళో ఉమక్కు చ్చెవైవైయిలుణ్ణాన అభియోగ మత్తనైయుమ్ వఇచ్చనత్తిలే

ఉణ్ణుకాణమ్ అవరోకభిక్కు, (తేషుజాతుసవిశ్వసేత్) ఆనసిన్బు, ఆయు
రమ్ప్రపత్తివణ్ణినాలుమ్ ఇవరోకభో పక్కల్ నిరూపకనా యిరుక్కుమ
వక్ విశ్వసిప్పానల్లక్.

౪౩.

తాత్పర్యము. - ఈరాక్షసులు తమకృష్టమువచ్చిన రూపములనుగరించి కండ్లకగు
పడకసంచరించుచుఁ బ్రచ్ఛన్నముగ విప్రియమునేయువారును శూనులునుగానవారినిగొం
దెమైనను నమ్మఁగూడదు

పెరియవాచ్చాచ్చిలై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౨౦ - వ శ్లోకము

అవతారికై. అనుకూలనల్లనాకిల్ ఇవక్ ఆరాయ్ వన్దాన్, వన్దవక్
తాన్ అవహితరాఫ నప్తైచ్చెయ్యుజ్జార్య మెన్నెన్నిల్, అవశ్తచ్చొప్పిల్లకి
ఐతు ప్రణిధిః ఇత్యాదియాలే

మూ. ప్రణిధి రాక్షసేంద్రస్య రావణస్య భవేదయమ్।

అనుప్రవిశ్య సోఽస్తాసు భేదం కుర్యాన్న సంశయః॥ ౪౪.

అర్థము. - అయమ్ - ఈవిభీషణుఁడు, రాక్షసేంద్రస్య-రక్కసులకధిపతియైన,
రావణస్య - రావణునియొక్క, ప్రణిధిః - దూతగా, భవేత్ - అగును, సః - ఆతఁడు,
అస్తాసు - మనయంగు, అనుప్రవిశ్య - అనుసరణతోఁబ్రవేశించి, భేదమ్ - భేదమును,
కుర్యాత్ - చేయును, సంశయః - సందేహములేదు.

చ్యా. (అయమ్ ప్రణిధిర్భవేత్) సీరశరణాగతనాక భృమిక్కి
అభవక్ రావణా వరవిట్టానౌరుత్తనాక క్కడవక్. ఒరుత్తనాకిల్ ముత
లిలే తన్నై అమైత్తుక్కిణ్ణు పుకుమతోఁఱ్ఱియ, “విభీషణ ఇతిశ్రుతః” “విభీ
షణముపస్థితమ్” ఎన్టుమ్ - “రాఘవంశరణంగతః” ఎన్టుమ్ - తన్నై వెళి
యిట్టక్కిణ్ణుశరణమ్ పుకుమోశరణమెన్టు పుకున్దార్ శిలర్ ఛన్నర్
చ్చెయ్యుజ్జార్యత్తైచ్చెయ్ వరోకభోవెన్నిల్, (రాక్షసేంద్రస్య రావ
ణస్య) “వచస్యన్యన్తనస్యన్యత్ కర్తవ్యన్యత్” ఎన్నిఱుపడియే, తాన్ వే

౨౦౨ అభయప్రదానసారమ్—అభవాస్వయమేవైషః.

తొరు త్తనాయరుక్కు వేతొరు త్తనాకచ్చొల్లి క్కార్యకాలత్తిలేవేతొరు
రువనాకచ్చెల్లుమ్ దుర్వర్గత్తుక్కు నిర్వాహకనాన రావణమతిత్తువర
వ్వివనాకక్కడవణ. ఆనాల్ తాన్ పుకున్దు శెయ్ వ తెన్నెన్నిల్,
(సోఽస్తాస్వ సుప్రవిశ్య) నమక్కు ప్రతికూలనాననన్ నమ్ పక్కలిలే
అనుకూలవేషత్తోడే ప్రవేశిత్తు. (భేదుకుర్యాత్) “ఏకందుఃఖంసుఖంచ
నా” ఎన్దిరుక్కుమ్ దేవరైయుమ్ ఎన్నైయుమ్ ఎతిరికళామృడిపణ్ణమ్.
(సంతయః) రావణసంసర్గత్తాలే శత్రువాకనినైక్కుమ్బడి యిరుక్కిఅ
ఇవనోశరణమ్ముకున్దాన్, ఆనాల్ అనుకూలనో ప్రతికూలనోవెన్టు సంశ
యిక్కునట్టో అడుప్పతు ఎన్న, అతువేణ్డా, దుష్ప్రకృతియాకైయాలే
ఆచూర్యమ్ సంభవియాతు, వళ్ళుకనాయే వన్దానెన్టునిశ్చితమ్. ౪౪.

తాత్పర్యము — ఈవిధీషణుడు రావణునిదూతగానుండును మనకు అనుకూలు
నివలెనటించి మనలను సర్దుచి పిమ్మటనిస్సంభేదముగ మనలొనొక్కొక్కరికిని మనస్సు
ర్థులుగలగఁజేయును.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము ౧౭ - ఎ సర్గము, ౨౧ - వ శ్లోకము.

అపతారికై నామేకరసరాయరుక్కు, సమ్మక్కలిలే ఇవనుక్కు
బుద్ధిభేదమ్ పణ్ణలాయరుక్కుమో వెన్నిల్, అవతాశ మ్మెల్లలనాకిల్
అనుకూలనెన్టు నామ్ విశ్వసిక్కు-మళవుమ్ నమ్మాడే ఒరునీరాకక్కలన్దు
ఇడమ్మెల్లతొరు పోలిలేతానే ప్రహరిక్కిలుమ్ ప్రహరిక్కుమెన్దితార్.

మూ. అభవా స్వయమేవైష ఛిద్ర మాసాద్య బుద్ధిమాన్.

అనుప్రవిశ్య విశ్వస్థై కదాచి త్ప్రహరేదపి. ౪౫.

అర్థము— అభవా - లేనియెడల, బుద్ధిమాన్-బుద్ధిమంతుడైన, ఏషః- ఈవిధీ
షణుడు, ఛిద్రమ్-లోప-మయమును, అస్యా-పొంది, స్వయమేవ-తానే, విశ్వస్థై-సతి-
సమృక్తుముగలవాఁడవగుచుండఁగా, అనుప్రవిశ్య - వెంబడించిప్రవేశించి, కదాచిత్ - ఒక
ప్పుడు, ప్రహరేదపి - చక్కగమర్చించినను మర్చించును

వ్యా. (అథనా) “భేదంకుర్యాత్” ఎన్ది అనన్తః వ్యాసైక్కి
 అతు (స్వయమేవైషః) ఎన్నైక్కొండ్లు ఉన్నైనలితల్ ఉన్నైక్కొండ్లు
 ఎన్నైనలితల్ శెయ్యి ఇడమ్ పెన్ద్రులనాకిల్ తానేనలియిలుమ్ నలియుమ్.
 ఎన్నొతు ఇన్కనలివతెన్నెన్నిల్, (అనుప్రవిశ్యవిశ్వస్తే) నామ్ విశ్వసిక్కు
 మళపుమ్ నమ్మాడేబరునీరాకక్కలన్దు, నామ్ విశ్వసి త్తవళవిలే. విశ్వసిత్తా
 లుమ్ నజ్జేర్తియిలే ఇవనుక్కునలియ అవకాశమున్దో వెన్నిల్, (చిక్ర
 సూసాద్య) నామ్ విశ్వసి మూళపోరు ఇవనుక్కు ఇడమిచ్చిక్కే యొర్
 యుమ్ త్తనై పోక్కి, విశ్వసిత్తాల్ అవనుక్కునలియ ఇడమరితో? (బుద్ధి
 మాణ) ఇడమిల్లా విడిలుమ్ కాణవల్లబుద్ధి కూర్చైయై యుడైయవనెన్దై.
 రక్షణధర్మత్తిల్ అవసరప్రతీక్షరాన ఉమక్కుళ్ళ బుద్ధియోగ త్తళపున్దు
 కాణుమ్ ఇవనుక్కు ప్పరహింసైయిల్. (కదాచిత్ ప్రహరేదపి) ఇడమ్
 పెన్ద్రుబిరుపోతిలే ప్రహరిక్కిలుమ్ ప్రహరిక్కుమ్. అథవా, ఇవకరాన
 ణనుడైయ ప్రణిధిమాత్రమన్దిక్కే, రావణా తాముచ్చ సన్యాసివే
 షజ్జొండ్లునలిద్దాతోలే, శరణాగత వేషత్తై కొండ్లు నమ్మాడేకలన్దు
 నామ్ విశ్వసిత్తవాతే ఇడమ్ పెన్ద్రుపోతిలే నలియవన్దానాక పుజ్గాడు
 మెన్దుమామ్. రుగ్.

తాత్పర్యము, — లేక అనుకూలనివలెఁ బ్రవేశించి సమయమునగని పెట్టి తానే
 మనలనుగొట్టిననుగొట్టును.

పెరియ వాచాన్బితై తిరువడిక శేశరణమ్.

యథ కాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౨౨-వ శ్లోకము.

అవతారికై. నామ్ ఎతిరికళోమేలే ఎడున్దువిట్టవళవిలే అన్దిన్
 యిల్ నిన్దుమ్ శెవ్వియనాయ్ వద్దవన్ అడియన్దు వద్దవనాక పేయమ్.
 అవనైస్త్రికరిక్కై రాజనీతియన్దో? రాజాక్కళా యిరుక్కి-అక్కి సుక్కు
 ఇగురియి వేణ్ణావో వెన్న. అతునీతియన్దైన్దితార్.

మూ. మిత్రాటవీ బలం చై వ మాల్లం భృత్యబలం తథా।

సర్వ మేత ద్బలం గ్రాహ్యం వర్జయిత్వా ద్విషద్బలమ్॥౪౬

అర్థము.— ద్విషద్బలమ్—శత్రువులబలమును, వర్జయిత్వా—వదలి, మిత్రాటవీబలమ్—మిత్రసంబంధమైనబలము అడవిజనులబలము, మాల్మ - పరంపరగావచ్చిన దానవర్గము, తథా— అట్లు, భృత్యబలమ్—భటులననుసరించినబలము, ఏతత్ - ఈ, సర్వమ్—సమస్తమైన, బలమ్ - బలము, గ్రాహ్యమ్ - పరిగ్రహించఁదగినది.

వ్యా. (మిత్రబలమ్) అతావతు-సమదుఃఖ సుఖరాయరుక్తైః. తథాకామస్తకే- “ఔరసమ్మిత్రసంబంధం తథావంశక్రమాగతమ్ । రక్షకం వ్యసనేభ్యశ్చ మిత్రంజ్ఞేయం చతుర్విధమ్” (అటవీబలమ్) వన్యప్వజ్ఞైః. (మాల్మ) ఓత్పవై తామహాక్రమాగతమానదాసవర్గమ్. (భృత్యబలం తథా) కూలిష్పజైః. (సర్వమేతద్బలంగ్రాహ్యమ్) ఇన్దచతుర్విధ బలముమ్ గ్రాహ్యమ్. (వర్జయిత్వాద్విషద్బలమ్) శత్రుబలమ్ గ్రాహ్యమన్తు-తథా కామస్తకే, “అరిర్నిత్రమరేర్నిత్రం మిత్రామిత్రంతతఃపరమ్ ” ఇత్యాది. ఇతుక్కుఁబరుశాస్త్ర మేవేణమో? అవస్తే లే అముప్పడక్కణ్ణినీర్ పాయమ్ ఇవనై యో నమక్కు బలమాకక్కొళ్ళువతు. ౪౬.

తాత్పర్యము.— మిత్రబలము అడవిజనులబలము మూలబలము భృత్యబలమనెడు చతుర్విధబలములను పరిగ్రహించి శత్రుబలమును వదలవలయును.

పెరియ వాచ్చాన్బిళ్ళైతిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭-వ సర్గము, ౨౩-వ శ్లోకము.

అవతారికై. “వర్జయిత్వాద్విషద్బలమ్” ఎన్తు-సామాన్యతాలే అనాదరిక్క క్కుడవోమో? అఱ్ఱుత్తైనశై యన్దుప్పొన్దవన్ విశ్వసనీయ ననో? అనాల్ అవనైపరిగ్రహిక్క త్తటెన్నెన్న, అఱ్ఱుత్తైనశై యన్దుప్పొరామైక్కుమ్ అత్తాలేవిశ్వసనీయ నల్లామైక్కుమ్ హేతుక్కుళై చ్చొల్లుకిఱతు ప్రకృత్యా-ఇత్యాదియాలే.

అభయప్రదానసారమ్ - ప్రకృత్యా రాక్షసో హ్యేషః. ౨౦౫

మూ. ప్రకృత్యా రాక్షసో హ్యేష భ్రాతా ౨ మిత్రస్య వై విభో!

ఆగత శ్చ రిపోరి ష్టాత్కథ మస్మిం శ్చ విశ్వసేత్ ॥ ౪౭.

అర్థము - విభో - న్వామి! ఏషః - ఇతఁడు, ప్రకృత్యా - జాతిచేత, రాక్షసో హి - రక్కసుఁడుగావా. అమిత్రస్య - శత్రువుయొక్క, భ్రాతావై - సహోదరుఁడుగావా, రిపోరి - శత్రువుయొక్క, ష్టాత్ - ప్రక్కనుండి, ఆగతశ్చ - వచ్చినవాఁడునుగావా. అస్మిన్ - వీనియందు, కథమిట్లు-విశ్వసేత్, నమ్మవచ్చును.

వ్యా. (ప్రకృత్యా రాక్షసో హ్యేషః) పిఠప్పల్ రాక్షసనెమ్మ మిడమ్ ఉమక్కు సంప్రతిపన్న మే. ఆనాల్, అవనై అనాదరిత్తు విసజాతీ యరాననస్తైప్పల్ సంభావనై ఉడ్డో? (హి) సంప్రతిపత్తై. (భ్రాతామిత్రస్య) “భ్రాతాస్వామూర్తిరాత్మనః” ఎన్టునమ్ శత్రువుక్కు శరీరమెన్టు శొల్లలామ్మడి యిరుక్కిఱ అవనన్తో? (వై) “రాహస్యానుజో భ్రాతా” ఎన్టు తజావాయాలే శొల్లుకై యాలే పసిద్ధమన్తో? నీరుమ్ భ్రాతావై విట్టన్తోనస్తైప్పల్ నతెన్న, (ఆగతశ్చ రిపో ష్టాత్) ఎన్టై పోలేనిరస్తనా యవనవనన్తై అవనోలక్కు త్తిల్ నిన్టుమ్ వనవనన్తో? (విభో) ముతలికళెన్నా ఆరాయ్ చ్చియైక్కై విడాతేకోళ్ళిర్. (కథమస్మిం శ్చ విశ్వసేత్) ఇప్పడి అవనై అనాదరిక్కు అనేక హేతు ఉడ్డాయిరుక్కు, ఎన్న యుక్త్యా భానజ్జొణ్ణ ఇవనై విశ్వసిప్పతు. ౪౭.

తాత్పర్యము. - ఈవిధీపఁజు జాతియందో రాక్షసుఁడు, పుట్టుకయందో రావణునితోఁబుట్టు, వచ్చినదో శత్రుపక్షమునందుండి, ఇట్టివానినెట్లు నమ్మవచ్చునో స్వామి మీరేమోచింపుఁడు

పెరియ వాచ్చాన్నిలై తిరువడిక శేషరణమ్.

యుద్ధ కాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౨౪ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అవక తనైప్పరిభవిక్కై యాలే శనై యగ్గళు ఆరనాశరణమ్మకున్టు వన్దానెన్టు విశ్వసిక్కుత్తై ట్టెన్నేన్న, అన్ద్రతి పత్తి విప్రలమ్భ కృతైయెన్ను మిడతై సహేతుకమాక చ్చొల్లుకితార్. రావణేన ఇత్యాదియాలే.

మూ. రావణేన ప్రణిహితం త మవేహి నిశాచరమ్!

తస్యా౭ హం నిగ్రహం మన్యేక్షమం క్షమవతాం వర! ర౧.

అగ్రము.— క్షమవతాంవర! - యుక్తములను దెలిసినవారిలో 'క్రేష్టుండా' తమ్. ఆ, నిశాచరమ్ - రక్కసుని, రావణేన - రావణునిచేత, ప్రణిహితమ్ - చారకృత్యము నందు నియమింపబడినవానినిగా, అవేహి-ఎఱుంగవలయు అహమ్-నేను, తస్య-ఆతని యొక్క, నిగ్రహమ్-చంపుటను, క్షమమ్-ఈ క్షమనదానినిగా, మన్యే-తలచుచున్నాఁడు.

వ్యా. (తంనిశాచరంరావణేనప్రణిహితమ్) నీరీఅనుకూలనాక భృమిక్కిఱ ఇవనై ననుక్కు శత్రువాన రావణానాతే ప్రణిధికృత్య త్తిలేని యుక్తనాకబుద్ధిపణ్ణీర్. (అవేహి) ఉమక్కుఇవక్ ప్రణిధి ఎన్నుమిడమ్ తోఁబ్బుకీతిలైయాకిత్, ఎక్ పక్కలిలే ఒరు అపూర్వవృత్త త్తిపణ్ణీర్. అతీయాతవై ఎల్లార్కుజ్జేట్టటియవేఱుమ్. అనాల్ ఇవనై చెయ్య వడుప్పతెన్నెన్న; (తస్యా౭హంనిగ్రహంమన్యేక్షమమ్) నాక్ అవను డైయనిగ్రహమే యుక్తమాకనినైక్కితేక్. ఇవనై ఉళ్ళపడియటిన్దనాక్ వళ్ళుకనానఇవనుడై యనిగ్రహమేయుక్తమాక అఱుతియిట్టేనెన్దై. భగ వద్విరోధముణ్డానవిడ త్తిల్ వధమేక ర్తవ్యమెన్నుమిడమ్ శాస్త్ర సిద్ధమ్. “ద్యావుమేవధకార్యే౭స్త్రి నక్షత్రవ్యోకధంచనా యజ్ఞవిఘ్నకరం హ న్యాంపాణ్డవానాంచ దుర్హృదమ్” “కర్ణాపిథాయ నిర్యాయాత్” “యస్యా౭మృతామలయశః” “నా౭హమాత్మానమ్” (క్షమవతాంవర) యుక్తశ్చెల్లా మఱివారుత్తలైవరల్లీరో? యుక్తశ్చెల్లామ్ అతీన్దరుళ వేణ్డావో! అధవా, తస్యా౭హంనిగ్రహంమన్యేక్షమమ్-ఎన్నిఱహోతు అవ్వ శవిల్ పెరుమాళో తిరుముఖ త్తిల్ ఇరక్కత్తైప్పార్తు ఉమ్ముడై యక్షమా తిశయత్తుక్కు దుష్టనానఇవనో విషయమ్, ఆశితరన్దో విషయమెన్దితా రెన్దుమామ్.

ర౧.

తాత్పర్యము — స్వామి! దేవరవార్లకుఁ దెలియనియంశములేకున్నను నామనవి యొకటిచేకొనవలయు ఆరాక్షసుండు రావణునిచేబంపబడిన దూతగాని యథార్థము గళరణుజొచ్చి వచ్చినవాడుగాదుగాన నతఁడు తమనిగ్రహపాత్రుండుగావలయునే కాని అనుగ్రహపాత్రుండుగాఁగూడదు

పెరియ వాచ్చాన్బిల్వైతిరువడిక శ్శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౨౫ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. “తస్యైహానిగ్రహం మన్యే” ఎఱ్ఱ ప్రణిధివధమ్
యుక్తమెన్నక్కడవీరోవెన్న, కేవలమ్ ప్రణిధిత్వమేయఱ్ఱ, దుష్ప్రకృతి
యాకై యాలే ఇడమ్ పెడవిడ త్తిలే నలియక్కుడుమాకై యాలే కొ
ల్లత్తట్టిలై ఎన్ఱితార్ రాక్షసః ఇత్యాదియాలే.

మూ. రాక్షసోజిహ్వాబుద్ధ్యా సద్విష్టో య ముపస్థితః ।

ప్రహర్తుం మాయయా ఛన్నో విశ్వస్తే త్వయిచానఘోరః.

అర్థము — అనఘ! - దోషరహితుడా! అయమ్ - ఈ, రాక్షసః - రక్కసుఁ
డు, జిహ్వా-కుటిలమైన, బుద్ధ్యా-బుద్ధిచేత, సందిప్తః-పంపబడినవాడై, త్వయిచ-జీవ
రవారును, విశ్వస్తే - నమ్మకముగలవారగుచుండగా, ప్రహర్తుమ్-ప్రహరించుటకు, ఉపస్థి
తః - సమీపమందున్న వాడై, మాయయా-కపటముచేత, ఛన్నః-కప్పబడినవాడుగా
నున్నాడు.

వ్యా. (అయం రాక్షసః) రావణా ప్రణిధియాయ్ వద్దరాక్షసా
కేవలమ్ ప్రణిధికార్యత్తిలే వ్యాపరిప్పానాయ్ వద్దానల్లఁ. ఎకశైయ్య
వద్దానెన్నిల్, (జిహ్వాబుద్ధ్యాసందిప్తః ప్రహర్తుముపస్థితః) కుటిలబు
ద్ధ్యానెరితః త్వంప్రహర్తుముపస్థితః. రాక్షసరాకితార్ కుటిలబుద్ధికళె
న్నుమిడమ్ నమక్కు అనుభూతమన్తో? రావణేన సందిప్తః కుటిలబుద్ధ్యా
ఉపస్థితః-ఎన్నపుమామ్. నస్తైయిజ్ఞనేనలియలా యిరుక్కుమోవెన్నిల్;
(మాయయాఛన్నః) కృత్రిమత్తాలేతనై మత్తైత్తు వద్దవనాకై యాలే
నలియలామ్. అతావతు - శరణాగతవేషత్తాలే తక్రార్యత్తై మత్తైత్తు
వరుకై. ఎవ్పీతు అవన్నలివ తెన్నిల్, (విశ్వస్తేత్వయి) ఇవకాకవాం
ఆరాయాతే ఉక్తిమాత్రజైక్కిణ్డు శరణాగతనెఱ్ఱ ఉపై అవకా అధీన
మాక్కినవళవిలే. చశబ్దత్తాలే లక్ష్మణాదికళై యుమ్ సముచ్చయిక్కిఱతు.
‘అప్యహంజీవితంబవ్యమ్’ ఎఱ్ఱ-ఆశ్రితరుక్మిణీపుక్కిట్టవడివాక త్తనై
నినై తిరుప్పారెఱ్ఱపార్తు ఉమక్కు నెఱ్ఱోరియుమ్ లక్ష్మణాదికళై యుమ్

౨౦౮ అభయప్రదానసారమ్-ప్రవిష్టశ్శత్రునైనన్యమ్.

సలియుమెన్నితార్, (అనఘ) ఆత్మానుమానత్వాలేపిఱ్ పక్కల్ దోష
జ్ఞానవతియూర్, నాశ్శొల్లవాకిలుమ్ అఱిన్దరుభీర్. ౪౯.

తాత్పర్యము — స్వామీ! తాము దోషము లెఱుంగనివారుగాన కుటిలబుద్ధితో
రావణునిచేఁ బ్రేరేపింపఁబడిన యారాక్షసునిదోషము నెఱుంగకున్నారు. కపటోక్తులతోఁ
దమనిజస్వభావమును మరిపించి తమకును లక్షణాదులకును నమృతమునుబుట్టించి పిమ్మటఁ
చక్కఁగఁ గొట్టుటకు దిగ్గఱకువచ్చియున్నాఁడు.

పెరియవాచ్చాన్బిల్లై తిరువడిక శ్లేశరణమ్,

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౨౬ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. స్వనికర్ష పూర్వకమాక నమ్మక్కలిలే శరణమ్మకు
న్దవివకపక్కలిలే దోషత్తెన్నినైత్తు ఆరాయ్ కై నమక్కు పోరుమో
వెన్నిల్, శత్రువానవకనత్తెన్నిలికైక్కాక శరణమ్మకున్దాల్ ఇవనై ఆరా
యాతే స్త్రీకరిత్తాల్ మహానరథమ్ విల్లైయుమెన్నితార్ ప్రవిష్టః ఇత్యా
దియాలే.

మూ. ప్రవిష్ట శ్శత్రునైనన్యం హి ప్రాప్త శ్శత్రు రతర్కితః!

నిహన్యా దస్తరం లభ్యా ఉలూకా నివ వాయసః॥ ౫౦.

అర్థము — అతర్కితః - పరిశీలించఁబడని, శత్రుః - పగతుఁడు, శత్రునైనన్యమ్ -
శత్రునేనను, ప్రవిష్టః హి - ప్రవేశించి వాఁడయ్యెనదా, ప్రాప్తః - అస్తరజ్ఞునను పొంది
నవాఁడై, అస్తరమ్ - రంధ్రమున, లభ్యా - పొంది, వాయసః - కాకి, ఉలూకానివ -
గుడ్డసూబలువలె. నిహన్యాత్ - చంపుచు.

వాగ్. (అతిర్కితశ్శత్రు శ్శత్రునైనన్యంప్రవిష్టః హి) ఇవకాను
కూలనో ప్రతికూలనో ఎన్దు ఆరాయాతే అనుకూల వేషత్తాలే ఒరుత్త
నాయ్ కొల్లపోమో వెన్నిల్, (ప్రాప్తః) అస్తరజ్ఞనాయ్ ప్రాప్తనాన
శత్రువానవక శత్రునైనన్యత్తెన్నియుమ్. ఒరుతిరకై ఒరువనాల్ నలియ
పోమోవెన్నిల్, (అస్తరం లభ్యా నిహన్యాత్) స్వాపాదికభుజ్జానవళ

విలేకొల్లుమ్ సహజశాత్ర వత్తుక్కుమ్, ఒచ్చే అనేకజై నశిప్పిక్కుమ్ మెన్ను
మిడత్తుక్కుమ్, దృష్టాత్తజ్జొల్లుకీతార్. (ఉలూకానివవాయసః) కాక
మొట్టమే తనక్కు సహజశక్తిక్కుళాన వివాభీతజ్జలై తనక్కువకాశ
మాన అవాస్సీలే నలియుమావ్వాలే. ౪౯.

తాత్పర్యము — శత్రువులనుబరిశీలించక నైస్యమునందుఁ బ్రవేశపెట్టితిమేని క్రమేణ
ఆస్తరజ్ఞుడై సమయమువచ్చినప్పుడు కాకి గడ్డగుబలనువలెచంపుచు.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడికేశ్వరణమ్

యాద్యకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౨౭ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి ఇవనాల్ బహుముఖమాకవరుమనర్థతై
విణ్ణప్పజ్జాయ్ తిరుక్కుచ్చెయ్ లేయుమ్, పెరుమాళుక్కు అవకాపక్కుల్
తణ్ణళిమాతాతేయిరుక్కైయాలే భీతభీతరాయ్+చ్చినమ్తోడై తామే
ఇవనుడై యవధత్తై ఆజ్ఞాఙ్కితార్ వధ్యతామ్ ఇత్యాదియాలే.

మూ వద్యతా మేష తీరేణ దణ్డేన సవివై స్సహా

రావణస్య నృశంసస్య భ్రాతా హ్యేష విభీషణః॥ ౫౧.

అర్థము — ఏవః - ఇతఁడు, సవివై స్సహా - ముక్తులతోడ, తీరేణ - కాద్రమైన,
దణ్డేన - శిక్షచేత, వద్యతామ్ - చంపఁబడఁబలయు, హి-ఎందువలననగా, ఏషః-ఈ,
విభీషణః - విభీషణుఁడు, నృశంసస్య - క్రూరకర్తగల, రావణస్య - రావణునియొక్క,
భ్రాతా - తమ్ముడు.

వ్యా. (ఏషవద్యతామ్) ఇవనైక్కట్టియిట్టువై తల్, మారీచనై
ప్వాలేమేలే ఓరనర్థతై విలైక్కుమ్బడి తొడుత్త అమోబడే విడుతల్
శెయ్యక్కడవోమల్లోమ్, కొన్టేవిడువోమ్ (తీరేణదణ్డేన) కొల్లుమిడ
త్తిలుమ్ ఓరమ్బాలే శ్శుడితినాల్పోలే కొల్లుకై యన్విక్కే, తలైయి
లేముడివై త్తాల్పోలే శిజ్జవిళక్కెరిక్కడవోమెడై. (సవివై స్సహా)

నప్తేనలికై క్కు క్కుట్టాప్పడైయాయ్ వనవర్కళై తలైయై యలు
త్తుఇవ్కళై యిలే కొడుత్తు ప్పిన్బు ఇననై కొల్లక్కడవోమ్. తీవ్రదణ్ణ
త్తాలేనలికై క్కు హేతుశొల్లకిఱుమేల్. (ఏషవిభీషణః రావణస్యసృ
శంసస్యభ్రాతాహి) ఇవ్ బాధకనెన్నుమిడమ్ విహితమాయరుక్క,
క్రూరకర్తావాన రావణసుడైయ భ్రాతానెన్నుమిడమ్ సంప్రతిపన్నమితే,
*శురికుళిఱునివాన్ త్తిరువినై ప్పిరి త్తక్రూరకర్తావితే, అవ్ పెన్ద
తాడైయమ్ తకప్పనై గుణ్ణేర ప్పాతాతవనితే. ఉడలై యముయి
రై యుమ్పిరిత్తాత్పేలే నిత్యానపాయనియాన పిర ట్టియై యుమ్ పెరు
మాళై యుమ్, కడలారుపుఱుముమ్ మలైయెరు పుఱుమమాకవుమా
క్కిన పైయలుక్కు, “భ్రాతాస్వామూర్తిరాత్తనః” ఎన్నిఱపడియే, అవ
యవమెన్బు శొల్లలామ్బడి ప్రత్యాసన్ననన్దో? (హి) సంప్రతిపత్తై ఇతుప్రణి
ధియెన్బుమ్ శత్రువెన్బుజ్జొల్లకిఱ పూర్వపత్తుత్తుక్కు మూలయుక్తి. ౫౧.

తాత్పర్యము:— ఈవిభీషణుడు క్రూరుడైన రావణునిశరీరమేయనఁదగినతమ్మ
డుగానతిగనిని చులకనగవఁడఁచుడడు, ఇతనిమంత్రులనుమందుచంపివారితలలను ఇత
నిచేతికిచ్చి తలయందు దీపముబెట్టి మానభిజ్ఞముజేసి కుట్టాసిరియైనను బెట్టక ఖండితముగ
జంపియేతీరవలయును

ప్రాప్తః ఆచటకు బదులుప్రాప్తః అనిపాశాంతరము.

పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౨౮ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి పెరుమాళై క్కుఱిత్తు విణ్ణప్పణ్ణాయ్త
విడత్తిలుమ్ పెరుమాళు క్కువప్పక్కలుణ్ణాన ఆభిముఖ్యతై క్కుణ్ణు,
ఇనిఅవరరులిచ్చెయ్యుమ్వారైక్కు అనుకూలమాక వారై శొల్లక్కడ
వోమెన్బుపేశాతే యిరున్దొరెన్నిఱుమేల్.

మూ. ఏవ ముక్త్యాతు తం రామం సంరభో వాహినీపతిః ।

వాక్యజ్ఞో వాక్యకుశలం తతో మాన ముపాగమత్ ౫౨.

అర్థము — వాక్యజ్ఞః - (సోరైత్తరుడని) మాటలనెఱంగిన, సంరభః - ప్రేమచే బలాత్కారముగఁజేప్పిన, వాహినీపతిః - సేనాధిపతియైన సుగ్రీవుఁడు, తమ్-ఆ, వాక్యకుశలమ్ - వాక్యములందు సమర్థుఁడైన, రామమ్ - శ్రీరాముఁఁగూర్చి, ఏవమ్ - ఇట్లు, ఉక్త్యాతు - చెప్పి, తతః - పిమ్మట. మానం - ఊరకండుటచు, ఉపాగమత్ - పొందెను.

వ్యా (ఏవముక్త్యాతు) తుశబ్దత్వాల స్వవాక్యా నాదరముమ్ విభీషణపక్షపాతముమ్ పెరుమాళ్ తిరుముఖత్తిల్ తోడైనవాతే భయత్తాప్పిటన్దవేఱుపాట్టైచ్చొల్లుఁజితు (తం రామమ్) స్వవాక్యనాదరముమ్ విభీషణపక్షపాతమున్దోడ విరుద్ధపెరుమూలై. (సంరభః) పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తైప్పిళ్ళెల్లాతే ప్రేమపరతన్త్రయ హరాత్కరిత్తుచ్చొన్న. (వాహినీపతిః) పరివిల్వందాల్ అవర్కళుక్కు నిర్వాహకరెన్దు శొల్లలామ్బడి యిరుక్కుమవర్. ఇత్తాల్ ఇవర్ వారై మతలి కళుక్కుల్లామ్ ఇష్టమెన్తుకరుత్తు. (వాక్యజ్ఞః) పెరుమాళ్ళుక్కు మఱునాక్కుడుక్కువొణ్ణాతపడిశొల్లమ్ వారై కత్తై యతియుమవర్. (వాక్యకుశలమ్) వక్రసిద్ధాన్తతైయతిన్దు అత్తైప్పగట్టిత్తన్నినై విలే విఱుమ్బడివారై శొల్లవల్లరై. (తతః) ఇనిఇవర్ వారై శొల్లమ తోఱ్ఱియత్తాళ్ళొల్లమ్ వారై యడైయచ్చొల్లుకై యాలే. (మానముపాగమత్) అరుళిచ్చయ్యుమ్ వారైక్కు అవసరప్రదానమ్ పణ్ణియిరుందార్. ౫౩.

తాత్పర్యము. — సర్వసేనాధిపతియైన సుగ్రీవుఁడట్లు ప్రేమాంధుఁడై బలాత్కారముగ మాతాఁడఁగూడనిమాటలను కుతర్కములు ఎదిరియందే ఆ సమించునట్లు మాటలాడుటయందు సమర్థుడైన ఆ శ్రీరాములతో విన్నవించి తాచుచెప్పెఁడు మాటలు వారికిఁ బ్రసంగి మతముగానున్నదని ముఖవికాసముచేఁ గనిపెట్టి వారేమి జవాబుచెప్పెదరోమాతమని మిన్నకుండెను.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడికలేశ్వరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - ప సర్గము, ౨౯ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. మహారాజర్ ప్రేమాన్ధ రాకై యాలే నమ్వారై
కేట్టుమాట్టారెన్దు పెరుమాళ్ తిరువడిముతలానారై కుఱిత్తువారై
యరుళిచ్చెయ్.కితార్.

మూ. సుగ్రీవస్వ తు తద్వాక్యం శ్రుత్వా రామో మహాబలిః ।

సమీపస్థా నువాచేదం హనూమత్ప్రముఖా స్తర్కీ. ౫౩.

అర్థము — మహాబలి - గొప్పమనోబలముగల, రామః - శ్రీరాముడు, సుగ్రీవ
స్వ - సుగ్రీవునియొక్క, తత్ - ఆ, వాక్యమ్ - మాటను, శ్రుత్వా - విని, సమాధానాత్ -
సమీపమందున్న, హనుమత్ప్రముఖాత్ - తిరువడిమొదలగు, హరీత్ - వానరులనుగూర్చి,
ఇదమ్ - ఈమాటను, ఉవాచ - చెప్పెను

వ్యా. (సుగ్రీవస్వతద్వాక్యమ్ శ్రుత్వాతు) విప్రతిపన్నతైచ్చో
న్నాలుమ్, ఇవర్ వారైయన్తోవెన్దు స్వీకరిక్కవేడ్డియరుక్కు మవరుడై
యయుక్తియుక్తమాన వారైమైకేట్టుతుశబ్దతాలే ఇవర్ వారై కేట్ట
పిన్బు పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిట్టిఅద్ద విశేషతై చ్చొట్టుకీటతు. అతా
కీటతు-నామ్ కైవిట్టార్ కుమ్ ఇవర్ ఉళరెన్దిరున్దోమ్, ఇవరుడైవిడు
మ్బడి దియనీయ దినైయై ప్రాప్తనాన విభీషణనుక్కు నామల్లతుఇల్లై
యాకై యాలే ఎన్దుతిరువుళ్ళత్తిట్టిఅద్ద పక్షపాతమ్. (రామోమహా
బలిః) మహారాజర్ శొన్నయుక్తికళాల్ కలగ్గాత † తిజైయైయుడైయ
రానారెనై. (సమీపస్థా) మహారాజర్ వారై కేట్టు నిష్ఠముతలికడై.
(హనూమత్ప్రముఖాత్) మహారాజరోపాతి ప్రేమాన్ధరా యిరుక్కు
చ్చెయ్తే యుక్తురు త్తడిన్దు కాగ్గజ్జాయన్లనాన తిరువడిముతలానా
రై. (హరినువాచ) 'ప్రియోనసేనాపతినా' ఎన్దు-సేనై ముతలియార్ పెరు
మాళ్ తిరువుళ్ళమ్మత్తిత్తు విణ్ణప్పజ్జాయత్తిరుక్కుగ్గళాలే అనుమతిపణ్ణి

హ్వయమతుతవిర్న్దు, రామకార్యత్తుక్కు క్కుడవరాకీల్ కురజుకళాక
వుమ్, అవర్కళి అనుమతియై ఆపేక్షిత్తుబ్బామ్వారై కేట్టువుమాయ్
విఘ్నవతే! ఎఱ్ఱు-బుషికోణ్డాడుకితాన్. (ఇదమువాచ) తక్కార్యఽసఱుతి
క్కువేణ్ణుమ్వారైయై ఆనస్తరమ్కేట్టు ప్రాప్తమూయరుక్కు, మహా
రాజరుడైయ వైభవప్రకాశకమాన హలైయైచ్చొన్నార్. ౫౩.

తార్పిర్యము — మహాసభాపులైనశ్రీరాములు శుగ్రీవుడు విన్నవించినమాలలను
ఆలకించి తమసన్నిధియందున్న తిరువడిమొలలను వారరక్రభువులతోసఱు ఆనతిచ్చిరి.

పెరియవాచ్చాన్నిశ్చైత్యతిరువడికి శ్లేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭- వ సర్గము, ౩౦-వ శ్లోకము.

అవతారికై. మహారాజర్ తమ్మక్క-ల్ ప్రేమాతిశయత్రాలేశొ
న్నవారైయెన్దు తిరుప్రళ్యమ్బుల్లి అత్తైక్కొణ్డాడుకితార్.

మూ. యదుక్తం కపిరాజేన రావణావరజంప్రతి

వాక్యం హేతుమదర్థంచ భవద్భిరపితచ్చుతమ్ ౫౪.

అర్థము.— కపిరాజేన- వానరాధిపతియైన శుగ్రీవునిచేత, రావణావరజంప్రతి-
రావణునితమ్మునిగురించి, యత్- ఏవాక్యము, ఉక్తమ్- చెప్పబడెనో, తత్-ఆ, హేతు
మత్-యుక్తియుక్తమైన అర్థమే-ప్రయోజనమునుండివలసి, వాక్యం - మాట, భవ
ద్భిరపితచ్చుతమ్, శ్రుతం - వివరించెను.

వ్యా. (యద్వాక్యముక్తమ్) మహారాజన్సమక్కు సల్లర్ పోలేనా
ముమ్నణ్గోమాకిలితే అవ్వారైక్కు*స్సాశురమిడలావతు, యదుక్తమ్
ఎన్నుమిత్తనై. (కపిరాజేన) కుడైచ్చరక్కుడైయార్ ఇతుక్కు ఎన్వరు
కిఱితోవెన్దు అజ్జివారైశొల్లప్రాప్తమితే. అథవా, (కపిరాజేన యదు
క్తమ్) తమ్ముడైయ ముతనైతోల్లచ్చొల్లప్పట్టవారైయాతోన్దు, “సంర
భమిదమబ్రవీత్” ఎన్దు-అడర్తువారైశొల్లిల్లు. (రావణావరజంప్రతి)

౨౦౪ అభయప్రదానసారమ్ - సుహృదాహ్వానకృచ్ఛేషు.

రావణ సంబంధమై పార్వతీ ఇప్పడి కలజీవారై శొల్లుకై కుత్తటై యెట్టు ఇవరుడై యకలక-త్తుక్కు హేతుశొల్లుకితార్. (హేతుమత్) “వధ్యతామ్” ఎన్టు-ప్రతిజ్ఞామాత్రమా యరుక్కై యన్తిక్కే, రావణా ౭వరజత్వాత్ ఉపపత్తియుక్తమాయరుక్కై (అర్థమే) ఒరుత్తరుడై య పరివేవారై శొన్నప్రకారమెన్టుకేట్టార్ క్కెల్లామ్ ప్రార్థనమాయరుక్కై. (చ) శబ్దతాలే, “అర్థవన్తధురంలఘు” ఎన్టాటోప్పేలే, మఝిముణ్డానవచన గుణజ్ఞతై సముచ్చయిక్కి-అతు. (భవద్భిరపితచ్చు)తమ్) ఆపిప్రశ్నే. ముతలికళాల్ కేట్టుప్పట్టతిత్తై యో? శ్రుతమాకిల్ ఒన్టై నియమియాతే ఆనావిష్కృతరాయరుక్కై ప్రాప్తమో వెన్టుకరుత్తు. సానునయప్రశ్న మాయ్ స్వపక్షత్తుక్కు క్కూట్టుమ్బడి అనునయ సహితమాయ్ ప్రశ్నమ్ పణ్ణుకితార్ ఎన్టుమామ్.

౫౪.

తాత్పర్యము. - విభీషణవిషయముగ ననేక హేతువులను పాదించి మధురము గను అభ్యాసుగను శుగ్రీవుడు పశ్యసించిన వాక్యశాలమును మీరును వింటిరిగదా ?

పెరియవాచ్చాన్నిత్తై తిరువడిక శేషరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౩౧ వ శ్లోకము.

అవతారికై. “భవద్భిరపితచ్చు)తమ్” ఎన్టు - నిర్ణయాపేక్షమాన వారై యెక్కేట్టు, ఉభయపరతన్త్రాన నామ్ నిర్ణయిక్కైయుక్తమో ఎన్టుముతలికళోనినై వాక, ఇవ్వళవిల్ సుహృత్త్వత్తాలే ఉపదేశమయ్యుక్త మెన్టితార్. సుహృదా ఇత్యాదియాలే.

మూ. సుహృదా హ్వానకృచ్ఛేషు యుక్తం బుద్ధిమతా సతా।

సమర్థేనా ౭ పిసద్దేష్టుం శాశ్వతీం భూతిమిచ్చతా॥ ౫౫.

అర్థము: - కృచ్ఛేషు - కార్యసంకటములయందు, బుద్ధిమతా - బుద్ధికారియు, సతా - శత్రురుధుండును, శాశ్వతీం - నిత్యమైన, భూతిం - సంపత్తును, ఇచ్చతా - కొరుచున్నవాండును, సమర్థేన - శుశబ్దుడైన, సుహృదాపి - స్నేహితునిచేతను, సం దేష్టుమ్ - ఉపదేశించుటను, యుక్తంహి - ఉచితముగదా.

వ్యా. (సుహృదాహి) 'శోభనమాశంసతీతిసుహృత్' అనన్ని ధానత్రిలుమ్ శోభనత్వై ఆశంసిక్కుమవనితే, సుహృత్తావాక్, ఒరు త్త రుదై యఅనర్థత్తిల్ సెజ్జారివుడైయనాయరుక్కుమవనాల్. (అర్థకృచ్ఛే షు) కర్తవ్యాఽకర్తవ్య నిర్ణయసజ్కుటజ్జలిల్. "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్టు-వన్ద విభీషణాత్ వాక్, తన్నైస్వీకరియా తోఱ్ఱియిల్ పిత్తైయాతా నాయరున్దాక్. "తస్యాఽహంనిగ్రహంమస్యే" ఎన్ఱిట మహారాజర్ హింసి యాతోఱ్ఱియిల్ పిత్తైయాతారాయరున్దార్, ఇప్పడియానసజ్కుటత్తిల్. (బుద్ధిమతా) ఇతు కర్తవ్యమ్, ఇతు అకర్తవ్యమ్ ఎన్టు నిర్ణయిక్కుమనా యరున్దుళ్ళవనాలే. (సమర్థేన) నిర్ణయిత్తపడిన్దు ఎతిరియాల్ మఱునా క్కెడుక్కుప్పొకామల్ తల్లిచ్చొల్లశ క్తనానవనాలే. (శాశ్వతీంభూతిమి చ్చతా) ఒరువనుక్కునిత్యేసిద్ధమానతివిభూతియై ఆకాక్షిత్తిరున్దవనా లే. ఇప్పొత్తు ఇవర్ శాశ్వతియాన విభూతియాక నిన్దై త్తిరుక్కిఱతు, శరణాగత సంరక్షణ సజ్కుల్పానుపాలనత్వై; యశశ్శరీరత్వై శాశ్వతియాక నిన్దై త్తిరుక్కిఱవరాకై యాలే, నమశరీరత్తుక్కు ఎకవరుకిఱతో వెన్దిరుక్కుమ్ మహారాజర్ అశాశ్వతియాన భూతియై ఇచ్చిక్కితారెన్తునిన్దై క్కితార్. (సతా) పరసమృద్ధైక ప్రయోజననా యరున్దుళ్ళవనాలే. (శాశ్వతీంభూతిమిచ్ఛతాసతా) శాశ్వతియానభూతియైఇచ్చిత్తు, అతు ణ్డానాల్ అత్తాల్ తాఁడళనా యరున్దుళ్ళవనాలే యెన్టుమామ్. (అపిస న్దేష్టుంయుక్తమ్) అపిశబ్దోఽవధారణే- ఏవంవిధనానసుహృత్తాలే, "ఆకే శగ్రహణాన్ప్రీతమ్" ఎన్ఱిటపడియే, హితజ్ఞాల్లుకై యుక్తమ్.

ఇశ్లోకత్తాల్ ఆశ్రితర్ చందానువృత్తికళన్తిక్కే షోభకరరానా లుమ్ అన్దక్షోభమ్ అవర్కరాలే ఊమిక్కువేణుమెన్ఱిటపెరుమాళుడై య ఆశ్రితపారతన్త్ర్యజ్ఞాల్లిల్లు.

౫౫.

తాత్పర్యము:— బుద్ధిమంతుఁడును సమర్థుఁడును శాశ్వత సుఖమును ఇచ్చయిండు వాఁడునగు న్నే హితుఁడుగదా ఇట్టిసంకటసమయములందు హితోపదేశముజేయవలయు.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తై తిరువడిక శేశరణమ్.

౨౧౬ అభయప్రదానసారమ్-ఇత్యేవంపరిపృష్టానై.

యదృశకాణ్డము, ౧౭-వ సగము, ౩౨-వ శ్లోకము.

అతఃతారికై ఇప్పడి పెరుమాళ్ అరుళిచ్చెయ్ తవాతే ముతళి కళో సోపచారమాః తన్నామితస్తైవిణ్ణిష్పజ్జాయతా గెన్గిఱతు ఇత్యేవమ్ ఇత్యాదియాల్

మూ. ఇత్యేచిం వరిపృష్టాస్తే స్వం స్వం మత మతన్దితాః!

సోపచారం తదా రామ మూచు ర్ద్వితచిక్ష్వివః॥ ౫౬॥

అర్థము. — తే-ఆవానరులు, ఏవం-ఇట్లు, ఇతి-ఆని, స్వంస్వమ్-తమతమ, మతం-మతములు, పరిపృష్టాః-అడుగెడినవారై, అతన్దితాః-జాగరూకులును, హితచిక్ష్వివః-హితముచేయనిచ్చయించువారునునై, తదా-అప్పుడు, సోపచారమ్-ఉపచారహితముగ, రామం-శ్రీరామునిఁగూర్చి, ఊహః-చెప్పిరి.

వ్యా (ఇత్యేవమ్) ప్రకారవాచియాన సదద్యయత్తాలుమ్ఉక్త వచనప్రకారజైయుమ్ అచనమప్రకారజై యుజ్జహాల్లకిఱతు. (పరిపృష్టాస్తే) పరిపృష్టమావతు-పరితః ప్రశ్నమాతల్, పరిస్థిత్యా ప్రశ్నమాతల్ పరితః ప్రశ్నమావతు - నేర్ నేర్ కేత్తైయన్దిక్కేతన్నినై విలే విల్లుమ్బడికేత్తై. విభీషణాగ్రీకారమ్ మహారాజరై వోలే ఉజ్జభుక్కు ఇష్టమోఅనిష్టమో ఎన్టునేర్ నేర్ కేత్తైయన్దిక్కే, “ సుహృదాసన్దే ఘ్నమ్యుక్తమ్” ఎన్టు సామాన్యేన కేత్తై. పరిస్థిత్యా ప్రశ్నమావతు-అపిశబ్దజ్ఞాతే వస్తసానునయప్రశ్నమ్ అతాకిఱతు. అనుసరిత్తుక్కేత్తై. ఆకవిత్రాల్ తమ్మైతొగ్గ్ ప్రశ్నమ్బణ్ణుకై యన్దిక్కే, అచార్యనైశిష్యర్ కళో కేట్టుమావ్పొలే కేత్తై. కేట్టత్తుక్కుక్కరుత్తు, అఱిక్తై యమ్, కార్య నిర్ణయత్తుక్కు వేణ్ణుమళవుడైమైయుమ్. (స్వంస్వంమతమ్) “తేషుజా తునవిశ్వసేత్” ఎన్టు-మహారాజర్ మతత్తిలే విల్లుమ్బడియాక పరితా హేతుభేదజ్ఞాతే లేతన్దాముకై యమతజై (అతన్దితాః) రామకార్యత్తిలే సావధానరాయుళ్ళార్. (సోపచారమ్) పెరుమాళునైయ పెరుమైయై పుకల్ న్దుకొణ్డం. (తదా) పెరుమాళుక్కుత్తాజ్జో హితజ్ఞాల్లుకై అవే

క్షీతమానదశ్చైయితే. (హితచిక్కిర్న వః) పెరుమాళ్ళుడై యస్రియమ్ ఒరుత
లైయానాలుమ్ హితత్తై ఇప్పేణువార్ ఇచ్చెయ్యుడైయరా యిరుక్కు
మవర్కళ్. (రామమూచుః) ౫౬.

తాత్పర్యము, — శ్రీరాములు ఆవాసరులతోనిట్లు సెప్పఁగా వారుహితమునజేయ
నిచ్చయించి శ్రీరాములను స్తోత్రముజేయుచు సతిజాగ్రతిగాఁ దమతమ యభిప్రాయము
లను విన్నవించిరి.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తై తిరువడికళ్ళేరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, 33-వ శ్లోకము.

అవతారికై. తద్దాముడై యమతత్తై చొల్లువార్కళాకనినైత్తు
క్కిఱ్ఱిల్ సోపచారమ్ - ఎన్ఱు ప్రస్తుతమాన ప్రకారత్తై చొల్లుకీతా
ర్కళ్ మేల్ ఇరణ్డుళ్లోకత్తాలే. అతిల్ ముతల్ శ్లోకత్తాల్, దేవర్ సర్వజ్ఞ
రాయరుక్కుచ్చయితే ఎజ్జలై క్కేట్కిఱతు, ఆత్రితర్ శొల్లిల్లొల్లతు శెయ్
తరుళాఱెన్గిఱవ్వుమ్ దేవర్ క్కు ఉణ్డాకైక్కాక వితే ఎన్గిఱతు.

మూ.— అజ్ఞాతం నాస్తి తే కించి త్రిషు లోకేషు రాఘవ !

ఆత్మానం పూజయన్ రామ పృచ్ఛస్యస్తాన్ సుహృత్తయః॥ ౫౭.

ఆర్థము — రాఘవ - రఘుకలోద్భవుడా! త్రిషు - మూడైన, లోకేషు - లో
కములయందు, తే - నీకు, అజ్ఞాతమ్ - తెలియనిది, కించిత్ - కొంచెమైనను, నాస్తి -
లేదు. రామ- శ్రీరాముడా, సుహృత్తయ - స్నేహభావముచేత, ఆత్మానమ్ - మిమ్ము
లను, పూజయన్ - ప్రకాశింపించుచు, అస్తాక్ - మమ్ములను. పృచ్ఛసి - అడుగుచు
న్నావు.

వ్యా. (త్రిషులోకేషు తే అజ్ఞాతమ్ కిఞ్చిన్నాస్తి) అనుకూలప్ర
తికూలమధ్యస్థకోటి త్రయరూపమా యిరున్దుళ్ళుచేతనర్ నిమిత్తమాక
స్వతస్సర్వజ్ఞ రాయరున్దుళ్ళు దేవర్ క్కు అవర్కళుడైయ స్వరూపస్వభావ
జ్ఞతెన్ను, ఉత్కర్షాపకర్ష విభాగమెన్ను, త్యాజ్యోపాదేయవిభాగమెన్ను,
ఇవద్దశ్రిలజ్ఞాతమాయరుపృతోన్జితై అజ్ఞాతంనాస్తి-ఎన్ఱున్యతిరేకత్తాలే

ఇ పేణువార్ - ఇచ్చయించువాడు.

౨౦౮ అభయప్రదానసారమ్-త్వంహిసత్యవ్రతశూరః.

శొలిల్ల అర్ధదైర్ఘ్యము కాక (రాఘవ) ఇంద్రసావ్యజ్ఞమెన్ను, వక్ష్యమాణ స్వభావజ్ఞులెన్ను, ఇవై యెల్లామ్ రఘుకులార్థభవత్వత్తాల్ వందతెనై. “య శస్వీజ్ఞానసంపన్నః” ఎన్నక్కడవతితే. (రామసుహృత్తయాఆత్మానా పూజయన్నస్తాన్ పృచ్ఛసి) ఆశ్రితర్కు నత్తై యేఎణ్ణుదిదువుళ్ళత్తైయు డైయారెన్గిఱ ఇమ్మహాగుణత్తై ప్రకాశిప్పిక్కైక్కాక ఆరమ్మిత్తీర్. ఇత్తాలుమ్ ఆశ్రితశొన్న పడియల్లతు శెయ్యారెన్డుదేవర్కువరుమ్ ఏ ధ్దత్తై లోకిజ్జొణ్ణాడుకైక్కాక, సర్వజ్ఞరానదేవర్జ్ఞానత్తు ఁక్కడై విల్లాత తిర్యగ్జాతియాన ఎజ్జలై క్కేట్టరుభుకిఱతి త్తనై. ౫౭.

తాత్పర్యము — న్యూమి! కృతకము అకృతకము కృతకాకృతకము అనియెడిముల్లొకములయందును దేవరవారికిని విషయ మేమైనను గలవా? తమఆశ్రితపారతత్త్వమును బ్రకాశింపజేసి భక్తులను రమింపజేయుటకు సర్వజ్ఞులైన దేవరవారుతిర్యగ్జాతియందుఁబుట్టి జ్ఞానములేని దాసులనడుగుచున్నారు

 సూచయక-జానకాని పారాశరము

పెరియవాచ్చాచ్చిలై తిరువడికళేశరణమ్,

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, ౩౪-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఆశ్రితార్థమాక చెయ్యవేణ్ణుమవై దేవర్కుబరు త్తరైక్కేట్టు చెయ్యవేణ్ణాతేయరుక్క, ఎజ్జళ్ పక్కల్ ఇప్పడిభరన్యాస మ్మణ్ణివైత్తీర్, ఇతు ఎన్న స్వభావమెన్డు త్తజ్జళ్ ప్రీత్యతిశయత్తాలేశొల్లు కిఠార్కళ్ త్వంహి ఇత్తాదినా.

మూ.- త్వం హి సత్యవ్రత శూరో ధార్మికో దృఢవిక్రమః ।

పరిశ్ఠకారీ స్తుతిమా ని సుష్టా౭౭త్తా సుహృత్సుచ॥౫౮.

అర్థము — త్వమ్-నీవు, సత్యవ్రతః - తప్పనిసంకల్పముగలవాడవు, శూరః- ఆశ్రితవిరోధములను బోగొట్టెడు శౌర్యముగలవాడవు, ధార్మికః-ఆశ్రితరక్షణ ధర్మమునందు స్థిరుఁడైనవాడవు, దృఢవిక్రమః - స్థిరమైనవ్యాపారము గలవాడవు, పరిశ్ఠకారీ - పరిశీలించికార్యములను జేయువాడవు, స్తుతిమాక - సమయమందు జ్ఞప్తితెప్పనివాడవు, సుహృత్సు-న్నేహితులయందు, నిసుష్టాత్తాచ- ఉంచబడిన మనస్సుగలవాడవును.

వ్యా (త్వమ్) వక్ష్యమాణ గుణాశ్రయమాన దర్శియుడై య
వైలక్షణ్యజ్ఞాల్లంఘితు. భగవద్వ్యతిరిక్తర్కు గుణాధీనమితే స్వరూ
పోత్కర్షమ్. ఇవిషడ త్తలే గుణోత్కర్షమ్ స్వాశ్రయజైప్పత్తీ యరు
క్కుమెన్దై. “గుణాయ త్తంలోకే” ఎన్టారితే ఆత్మీవాన్. (హి) కీర్తు
త్తమాన సుహృత్తా ప్రతిపాదనసూచకమ్. (సత్యవ్రతః) అమోఘస
జ్కుల్పః. అతాకిఱతు - “అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రత
మ్మమ” ఎన్టు - ఆశ్రితసంరక్షణ సజ్కుల్పమ్ అమోఘమాయరుక్తై.
(శూరః) అన్దరక్షణజ్గళుక్కు విఘ్నశతమ్వన్దాల్, అవత్తైయశీయచ్చె
య్యమ్ హింసాసామర్థ్యమ్శూరత్వమ్. (ధార్మికః) అతుతాన్శైవై
ప్పుశలాలేయాయరుక్తై. అధవా, అన్దరక్షణధర్తమ్ స్వప్రయోజనత్తు
క్తాయుడక్తై యన్తిక్కే తద్రక్షణైక ఫలమాయరుక్కుమెన్టుమామ్. (దృ
ఢవిక్రమః) దృఢవ్యాపారః శైయతతొత్తై ఒరుత్తరాల్సన్ అఱ్ఱిక్కువొ
ణ్ణామై. అతాకిఱతు- ఆశ్రితర్ తద్గళాలుమ్ పిఱరాలుమ్ అఱ్ఱిక్కువొణ్ణా
తిరుక్తై. (పరీక్ష్యకారీ) ఆశ్రితార్థమాక పరాక్రమిక్కుమిడ త్తిల్పార్తు
చ్చెయ్తై. అతాకిఱతు- పిఱరాలవరుమ్ విరోధత్తై విక్రమత్తాల్ అఱ్ఱి
ప్పోమ్, అవన్టన్నాల్వరుమ్విరోధత్తై ప్పొత్తైయాలేయఱ్ఱిప్పోమెన్టుపా
ర్తుచ్చెయ్తై. “దాస్యమైశ్వర్యవాదేన” “యస్యాఽమృతాఽమలయశ
శ్చ” వణావగాహః”. (స్మృతిమాన్) మున్బుపిఱర్దజ్జానమ్ అవసరేన్మృతి
విషయమానై. అతాకిఱతు- ఆశ్రితర్ బుద్ధ్యాపణ్ణుమ్ అవరాధత్తైప్పొఱు
క్తైక్కుడి, ఇవన్ అడియిట్టణ్ణిన ఆభిముఖ్యత్తైయే నిన్తైత్తిరుక్తై.
(నిస్మష్టాఽన్తా సుహృత్సన) ఆశ్రితర్ పక్కల్ ఇన్పడిసర్వప్రకారరక్ష
రాయరుక్కుచ్చెయ్తే దేవర్కార్యమ్ ఆశ్రితర్దష్టపూక్కామ్బడి అవర్క
శ్ పక్కలిలే సమర్పిత్తువై తీర్. కీర్తుళ్ళగుణజ్జైగ్డణ్ణుక్కిలుమ్ ఇమ్మ

౨౨౦ అభయప్రదానసారమ్-తస్తా దేకై కశస్తావత్.

హాగుణతై ఒరు త్రరాలుమ్ ఉణ్ణుక్కుప్పోమో వెన్ఱు కరుత్తు. చ శబ్ద
త్రాల్ అను క్తమాన గుణజ్జులై సముచ్చయిక్కిటతు. ౫౮.

తాత్పర్యము - మీరు సత్వసంకల్పములు. ఆశ్రిత విరోధి నిరసనకారులు. శరణా
గతరక్షణ ధర్మనిష్ఠాగరిష్ఠులు స్థిరమైన వ్యాపారముజేయువారు. ఏ కార్యముజేసిననుచక్క
గవిచారించి చేయువారు. సమయమువచ్చినప్పుడు మరుపనివారు. ఆశ్రితపరాధీనులునుగా
నన్నారు.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడిక శేషరణమ్.

యద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, ౩౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి దేవర్ కార్యతై ఆశ్రితరిట్టవ్వుక్కాక్కివై
త్రీరెన్నతుయాతోన్ఱు, అత్తాలే దేవరుడై య సచివరాయిరున్దుళ్ళు అజ్గద
ప్రముఖర్ నాల్వరుమ్ తని త్తనియే తజ్జళ్ కరుత్తుక్కులై విణ్ణప్పజ్జోయ్య
క్కడవర్ కళ్, అతు ఎజ్జళుక్కెల్లామ్ కరుత్తాక క్కుడవతు ఎన్ఱు మేల్ వి
ణ్ణప్పజ్జోయ్య ప్పుకుకి నాలు ముతలికలై యుమొట్టిన్దో శీరడజ్జచ్చొల్లు
కితార్ కళ్.

మూ.- తస్తా దేకై కశస్తావ ద్భువివన్తు సచివా స్తవ ।

హేతుతో మతిసంపన్నా సమర్థా శ్చ పున స్తథా ॥౫౯.

అర్థము:-తస్తాత్ - అందువలన, మతిసంపన్నాః - బుద్ధిమంతులైన, సమర్థా
శ్చ - కుశలులైన, తవ - నీయొక్క, సచివాస్తావత్ - మంత్రులందఱును, పునః -
మఱి, హేతుతో-కారణములతో, ఏకైకశః-ఒక్కొక్కరుగా, బ్రువన్తు- నుడుపుండు.

వ్యా. (తస్తాత్) దేవరై ఆశ్రిత పరతన్త్ర రాక్కి అడియోజ్గళ్
శొన్నపడి శెయ్యక్క-డవతాక ఎజ్జలైవై త్త వైప్పాలే. (ఏకైకశః) తని త్త
నియే తన్దాముడై యకరుత్తుక్కులై విణ్ణప్పజ్జోయ్య క్కుడవర్ కళ్. (తా
వద్భువివన్తు) మున్దుఱుమున్నమ్ ఎల్లారుమ్ విణ్ణప్పజ్జోయ్యక్కడవర్ కళ్,

అభయప్రదానసారమ్-ఇత్యుక్తే రాఘవాయాఽథ, ౨౨౧

కార్యవేళై యితే తిరువుళ్ళమానపడి శెయ్ తరుభుడితెనై (తవసచి
వాః) ఆశ్రితరక్షణ మహాఽధ్వర త్తిలే దీక్షితరా యిరుక్కిఱదేవర్కు ఆ
ర్చిజ్యమ్బుణ్ణుకిఱవర్ కళ్, ఇప్పడి తాజళ్ శొల్లుకిఱతు, పెరుమాళ్ శ
రణగతరక్షణత్తుక్కు సహకారికళాక త్తజ్జళై నిసై త్తిరుక్కైయాలే
(హేతుతః) స్రవపన్నజ్జళైన్దు పెరుమాళ్ళుక్కు ఉపేక్షిక్కువొణ్ణాతపడి
సహేతుకమాక, (మతిసంపన్నాః) కార్యనిర్ణయ త్తిల్ తనిత్తనియేని
పుణరెనై. (సమర్థాశ్చపునస్తథా) యాతొరుపడి నిర్ణయిత్తార్ కళ్, అప్ప
డియే పిన్ను పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిలేపడుమ్బడి ప్రతిపాదన సమర్థ
రాయరుక్కుమవర్ కళ్, ఇప్పడిముతలికళ్, ఇవర్ కళ్ నాల్వర్ వాఱై
యైయుమ్ పెరుమాళ్ గౌరవిక్కైక్కాక ప్రశంసిత్తు విణ్ణప్పజ్జైయ్
తార్ కళ్.

౫౯.

తాత్పర్యము:— మీరుపూర్వోక్తగుణసంపన్నులుగానబుద్ధిమంతులైన తమమం
త్రులందఱును గ్రమముగఁచగిన కారణముల నుపపాదించి తమతమ యభిప్రాయముల
జెప్పవలయు

పెరియవాచ్చాన్బితై తిరువడికలేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, ౩౬-వ శ్లోకము

అవతారికై. అనన్తరమ్ సర్వప్రధానరాయ్ యువరాజరాయు
ళ్ళ అజ్గదప్పెరుమాళ్ తమ్మడైయమతతై ఉపన్యసిక్కిఱార్ ఇత్యుక్తే
ఇత్యాదియాల్.

మూ.- ఇత్యుక్తే రాఘవాయాఽథ మతిమా నజ్గదోఽగ్రతః ।

విభీషణపరిక్షార్థ మువాచ వచనం హరిః ॥ ౬౦.

అర్థము, — అధ-పిమ్మట, ఇతి - ఇట్లు, ఉక్తే-చెప్పఁబడుచుండఁగా, అగ్రతః -
మొదట- మతిమా -బుద్ధిమంతుడైన, అజ్గదః - అజ్గమండనెడు. హరిః-వానరుడు,
రాఘవాయ - రఘురామనికొఱకు, విభీషణపరిక్షార్థమ్ - విభీషణపరీక్షయే ప్రయోజనము
గాగల, వచనమ్ - మాటను, ఉవాచ - చెప్పెను.

౨౨౨ అభయప్రదానసారమ్—శత్రోస్సకాశాత్సంప్రాప్తః.

వ్యా. (ఇత్యుక్తే) ఎల్లార్కుమ్ అవర్కళ్ నాల్వరుమే క కడవ రాక ముతలికళ్ విణ్ణప్పజ్జాయ్తుళ్ళవిడ త్తిల్. (గాఘవాయహారిర్వచ నమువాచ) రఘుకులత్తార్ కార్యమ్ ఒరుకురగ్గినుడైయ వార్తైకొణ్ణు + ఈడణుక్కుమ్మడియావతే ఎన్దు పెరుమాళ్ళుడైయ ఆశ్రితపారతన్త్ర్య త్తైఱ్ఱుపిణ్ణాడుకితాక (అథా౨గ్రతః) ఎన్నిఱతు-పరియట్టముతైయా లే మహారాజ ర్కునన్తర మవరాకై యాలుమ్, ముతలికళ్ళెల్లార్కుమ్ ప్రథాన రాకై యాలుమ్ (మతిమానగ్దః) ఓరియట్టముతైయొళియ కార్యని ర్ణయత్తుక్కుప్పరికరమాన జ్ఞానాధిక్యతైయైడైయ అగ్దపప్పెరుమాళ్. (విభీషణపరితూర్థమ్) వధ్యతామ్-ఎన్టార్ మహారాజర్ సత్యజేయమ్-ఎన్నుమళవాయిరున్దతు పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళమ్, ఇవైయిరణ్ణుమ్ ఆరా యామత్సైయ్తై యుక్తమల్లవెన్దు పరితూర్థమాక వార్తైయెచ్చొల్లు కితార్.

తాత్పర్యము— ఇట్లు నెప్ప యువరాజైన అంగదప్పెరుమాళ్లు విభీషణునిబరి షించి పిమ్మట కర్తవ్యాంశమును నిశ్చయింపవలయునని శ్రీరాములతో విన్నవించిరి.

పెరియవాచ్చున్బిల్వై తిరువడికళ్ళేరరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౩౭-వ శ్లోకము.

అనతారికై. శత్రుసకాశ త్తిల్ నిన్దుమ్ వద్దవిభీషణ సహసా విశ్వాసయోగ్యసల్లక శజ్జ్యసెన్నితార్ శత్రోః ఇత్యాదియాల్.

మూ. శత్రో స్సకాశా త్సంప్రాప్త స్సర్వథా శజ్జ్య ఏవ హి।

విశ్వాసయోగ్య స్సహసా స కర్తవ్యో విభీషణః॥ ౬౦.

అర్థము,— విభీషణః-విభీషణుడు, శత్రోస్సకాశాత్-వైరివద్దనుండి, సంప్రాప్తః-వచ్చినవాడు, సర్వథా-సర్వప్రకారములచేత, శజ్జ్యఏవహి-సందేహింపఁదగినవాఁడేగా? సహసా-తటాలున, విశ్వాసయోగ్యః-సన్దేహగినవాడుగా, సకర్తవ్యః-చేయఁదగినవాడుగాడు.

వ్యా. (శత్రోస్సకాశాత్ సంప్రాప్తః) ద్వేషాతిరేకత్వాలేనామ గ్రహణమృణ్ణాతే శత్రోః ఎన్లితార్. భగవద్విరుద్ధరై శత్రుక్కుశ్చన్తితే తదీయన్ నినై త్తిరుప్పతు. తదీయరుడైయ శత్రుక్కుశ్చై త్తనక్కుశత్రువా కవితే అవనుమ్ నినై త్తిరుప్పతు. ఇతితేశేషశేషిక భుక్కుఅన్యోన్యమ్ పరి విరుక్కుమ్మడి. అల్లతు స్వశత్రుక్కుశ్చెన్తు శిలరై మతియార్ కళితే (సకా శాత్సంప్రాప్తాహి) అవశత్రువాకిల్ ఇవనుక్కున్నెన్న, అవనోలక్కు త్తిల్ నిన్తుమ్ వన్దవగెన్ను మిడమ్ దేవర్కుమ్ సంప్రతిపన్న మన్తో? ఆసన్ న్ను, అవశ కార్యత్తుక్కు వన్దానాకక్కుడాతో? (సర్వభాశజ్యోఏవ) ఆకైయాల్ సర్వప్రకారత్తాలుమ్ శజ్యనే. వధ్యక్ ఎన్నాతోక్రివ్దతు; పెరుమాళ్ తిరుముఖ త్తిల్ ఇవశమేలున్డానతణ్ణళియాలే. అవనుడై యసకాశ త్తిల్ నిన్తుమ్ వన్దపడియాలుమ్, అవశతమ్మియెన్తుతానే శొల్లు కై యాలుమ్, రాక్షస జన్తమాన పడియాలుమ్, విశ్వసిక్కైక్కు ఒరు హేతువిడై. (విశ్వాసయోగ్య స్సహసాపక ర్తవ్యః) శరణమెన్తు వన్దవశ విశ్వాసయోగ్యనల్లనో వెన్తు పెరుమాళ్ భిప్రాయమాక, అప్పడితన్నా లుమ్, శడక్కున విశ్వసిక్కైక్కు యోగ్యనల్ల. అతుఎత్తాలేయెన్నిల్, (విభీషణః) పరహింసైయాలే సర్వలోకభయజ్కురనానవశ పణ్ణిన శత్రు శరణాగతియాకై యాలే, నప్తైనలికైక్కు ఇన్దగోష్ఠియిలే విలైచ్చెల్లుమ్ వార్తైయెచ్చొల్లి వన్దానాక సంభావనైయున్డు, ఆకైయాల్ సహసా విశ్వసిక్కువడుక్కాతు, శజ్జిక్కువడుక్కుమెన్దై.

౬౧.

తాత్పర్యము,— శత్రుపక్షము లోనుండి వచ్చినవాడుగాన సర్వప్రకారముల చేతి శక్తింపవలసియున్నది. అవిచారితముగ నితనినష్టఁగూడదు. ఏలనన్న, పరహిం సచేత లోకమును భయపఱచువాడని రాధాస్తముగ పేరేపెట్టుకొని యున్నాఁడు.

పెరియవాచ్చాన్నిచ్చై తిరునడికలేశరణమ్.

౧౨౪ అభయప్రదానసారమ్-ఛాదయిత్వా౭౭త్తభావమ్.

యుద్ధకాణ్డము- ౧౭- వ సర్గము, ౩౮- వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఆర్థితోఽహ్వనస్తు శరణ మ్మృకున్దవనై విశ్వసిక్కు
వేణ్డావో వెన్ట్రరామాభిప్రాయమాక, శరణాగత నానాలుమ్ సహసా
విశ్వాసయోగ్యవల్ల నెన్నుమిడతై సహేతుకమాక ప్రతిపాదిత్తు విశ్వ
సితైల్వరుమ్ అనర్థతైచ్చొల్లుకిఱు.

మూ. ఛాదయిత్వా౭౭త్తభావం హి చరన్తి శరబుద్ధయః।

ప్రహరన్తి చ రన్ధ్రేషు సో౭నర్థస్తత్కృతో భవేత్॥ ౬౨.

అర్థము, — శరబుద్ధయః - దుష్టబుద్ధిగలవారు, ఆత్మభావమ్ - తమఅభిప్రాయ
మును, ఛాదయిత్వా-కప్పిపెట్టి. చరన్తిహి-సంచరించుచున్నారని! రన్ధ్రేషు- భద్ర
ములయందు. ప్రహరన్తిచ-చక్కగమర్దింతురు సః-ఆ, అనర్థః, అనర్థము, తత్కృతః-
ఆతనిచేతః జేయఁబడినదిగా. భవేత్-ఆగును.

వ్యా. (శరబుద్ధయః ఆత్మభావంఛాదయిత్వాచరన్తి) (శరబుద్ధ
యః) దుష్టబుద్ధయః-తామసప్రకృతికళాకైయాలే రాక్షసర్ దుష్టబుద్ధి
కళాయితే ఇరుప్పడు. (ఆత్మభావంఛాదయిత్వా) నలియక్కడవతాక
నిశ్చయిత్తువరుకిఱ తఱనినైవై మత్తెత్తు. (చరన్తి) సాధువత్ చరన్తి-తగ్గ
భుజైయభావదోషత్తు క్కెతిర్ తట్టాన అనుకూలవేష తైక్కొండు వ్యవ
హరియానిట్పొర్ కళ్. (హి) బాధకరానరాక్షసర్ అనుకూలవేషత్తోడ
సశ్చరిప్ప రెన్నుమిడమ్ మారీచన్మక్కలిలుమ్ రావణ న్మక్కలిలుమ్
సమక్కనుభూతమన్తో? ఇవ్వళవాల సహసా విశ్వాసయోగ్యవల్ల నెన్ను
మిడతైచ్చొల్లుకిఱు. స్వదోషత్తైమత్తెత్తు అనుకూల వేషత్తోడతా
వద్దాల్ అవకాశమైచ్చెయివతెన్నెన్న, (ప్రహరన్తిచరన్ధ్రేషు) ఇడబ్బలిలే
సలియానిట్పొర్ కళ్. అతాకిఱు-తనియిరుప్ప, అన్యపరతై, తన్నోడ
జురురొకక్కలకై, ఇవైయితే. (సో౭నర్థస్తత్కృతోభవేత్) అన
ర్థమ్ సహసా విశ్వసితవనుడైయ ఫలమాకక్కడవతు. ౬౨.

తాత్పర్యము — తామసప్రకృతులు పరహింసయందు నిశ్చయింపబడిన తమ ఆభిప్రాయమును బయలుపడనియ్యక లోపలనే పెట్టుకొని సమయమును వెదకుచుండును. దుర్బలగమయమువచ్చినస్వధు చక్కగమర్చించి తమ ఆభిప్రాయమును కొనసాగించుకొనుదురు ఇట్టి ఆనర్థమును విమర్శింపక తటాలున నమ్మువాని పాలగును

 సుమహాః ఆనిపారాంతరము.

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడిక శేశరణమ్,

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౩౯ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇవనుడైయత్యాగోపాదానత్తుక్కుఁబాన్పనపరీతుఁ ప్రకారమై చొల్లుకీటగు.

మూ. అథాఽనర్థా వినిశ్చిత్త్య వ్యవసాయం భజేత హి!

గుణత స్సజ్జగ్రహం కుర్యాద్దోషతస్తు విసర్జయేత్ || ౬౩.

అర్థము — అథాఽనర్థాఽచ- గుణదోషములను, వినిశ్చిత్త్య - చక్కగనిశ్చయించి, వ్యవసాయమ్-ఉద్యోగమును, భజేతహి-పొందవలెనుగాదా! గుణతః- గుణనిశ్చయముచేత, సజ్జగ్రహమ్-అశ్రీకారమును, కుర్యాత్-చేయవలయు, దోషతః- దోషనిశ్చయముచేత, విసర్జయేత్-విడువవలయును.

వ్యా.(అథాఽనర్థావినిశ్చిత్త్య) ఇవనై ప్పరిగ్రహితు ఒరుకార్యత్తి లే నియోగిత్తాల్ ఇవనాల్వరుమ్ ప్రయోజనజ్ఞునిశ్చయిత్తు. (వ్యవసాయంభజేతహి) త్యాగపరిగ్రహ వ్యవసాయత్తై ప్పణ్ణవతు ఇప్పడిపరీక్షియాతే సహనైవ త్యాగపరిగ్రహమ్ కార్యమల్ల. (హి) ఇతు నీతిశాస్త్రప్రసిద్ధమన్తో? నీరతియాయతత్తొన్టనే. (గుణతస్సజ్జగ్రహం కుర్యాత్ దోషతస్తువిసర్జయేత్) సకార్యమ్ ముఁబుచ్చెయ్యున్దనై యుమ్ గుణవానాకిల్ పరిగ్రహిప్పతు, సకార్యత్తై క్కెడుక్కున్దనై యుమ్ గుణహీననాకిల్ కడుకవిడువతు. గుణజ్ఞువై త్తే పరిగ్రహియా తొఱ్ఱిన్దాల్ ఇవనాత్కొళ్ళుక్కార్యమ్ ఇక్కువరుమితే. దోషజ్ఞు విట్టిలనాకిల్ స్వనాశత్తోడే తలై క్కట్టుమితే. ఆకై యాలే, విసర్జయేత్ ఎన్నిటతు. ౬౩.

తాత్పర్యము — ఒక కార్యమునందుఁ బ్రవర్తించునపుడు గుణదోషములను జక్కగ విచారించి గుణములున్నచో సంగీకరించవలయు దోషములున్నయెడల విడువవలయును.

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౪౦-వ శ్లోకము

అవతారికై. :: కట్టడజగుణవానా యిరుత్తల్ దుష్టనాయురుత్తల్ శైవ్యవారోరుత్తరితై యాకై యాలే త్యాగపరిగ్రహజ్ఞుక్కు ఇవై హేతువాకమాట్టాతెన్న, తత్తత్ ప్రాచుర్యజ్ఞులై కొండ్లు త్యాగోపాదానజ్ఞులై పుణ్యత్రట్టిలై యెనితార్.

మూ. యది దోషో మహాం స్తస్మిన్ స్త్యజ్యతా మవిశజ్జితః!

గుణాన్వాపి బహూక్ జ్ఞాత్వా సద్గ్రహణీక్రియతాం నృప॥౬౪.

అర్థము— తస్మిన్ - ఆవిభీషణునియందు, దోషః - దోషము, మహాన్వాపి - అధికమైనయెడల, అవిశజ్జితః - సందేహింపఁ బడనివాడై, త్యజ్యతామ్ - విడువబడవలయు, నృప - రాజా, గుణాక్ - గుణములను, బహూక్ - అనేకములుగా, జ్ఞాత్వా వాపి - తెలిసినియే, సద్గ్రహణః - అంగీకారము, క్రియతామ్ - చేయఁబడవలయు.

వ్యా. (నృప) నాదాళ ఇట్టు ప్రియదేవర్ కు ఇంద్రుని నాజ్ఞభువదేశిక్కవేణుమో? దేవర్ కు సంప్రతి పన్నమన్తో? (తస్మిన్ దోషోమహాన్వాపి అవిశజ్జిత స్త్యజ్యతామ్) దోషముహానాయురుక్కు మాకిల్, అల్పమానగుణమ్ అత్తాలే అభిభూతమాకై యాలే, అతుజీవిక్క మాట్టాతు, అకై యాలే, అన్దగుణలేశజ్ఞొన్వీకారజ్కుర్తవ్యమన్తు. - కణ్డబ్దు విడప్పడుమ్. (గుణాన్ వాపి బహూక్ జ్ఞాత్వా సద్గ్రహణీ క్రియతామ్) అప్పడియేగుణమ్ పువాలాయురుక్కు-మాకిల్, అత్తాలే అభిభూతమాన అల్పదోషన్దలై యెడుక్కు మాట్టామైయాలే, అన్దదోషలేశజ్ఞొన్వీకారజ్కుర్తవిడక్కడవోమల్లోమ్, స్వీకారమ్ కర్తవ్యమ్. ౬౪.

తాత్పర్యము.— ఆవిభీషణునియందు గుణదోషములు కలిసియున్నయెడల, దోషముధికముగానుండెనేని విడువవలయు. గుణముధికముగానుండెనేని పరిగ్రహింపవలయు.

పెరియవాచ్చున్నిలై తిరువడికలేతరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ స్తవ్యము, ౪౧ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పటి అజ్ఞదప్పెరుమాళ్ స్వమతజై ప్రతిపాదిత్తు నిష్టపళవిలే, అన్దగోష్ఠియిల్ ద్వితీయరాన శరభర్ స్వమతజై ఉపపాది క్కితార్.

మూ. శరభ స్తవ్యధ నిశ్చిత్వ సాధ్యం వచన మబ్రవీత్ ।

క్షీప్ర మస్మి న్నరవ్యాఘ్ర చారః ప్రతివిధీయతామ్ ॥ ౬౫.

అర్థము — అధ - పిమ్మట, శరభః - శరభుఁడు, సాధ్యమ్ - చేయఁదగినదానిని; నిశ్చిత్వ - నిశ్చయించి, వచనమ్ - మాటను, అబ్రవీత్ - చెప్పెను, నరవ్యాఘ్ర - పురుషోత్తముఁడా! అస్తిక - ఇతినిఁపయముగ, చారః - చూత, క్షీప్రమ్ - క్షిప్రముగ, ప్రతివిధీయతామ్ - పంపఁబడవలయు.

వ్యా. (శరభ స్తవ్యధ) పరియట్టముత్రయాల్ అజ్ఞదప్పెరుమా ఖుక్క నస్తరమ్ ప్రాప్తరాయరుద్దళ్య శరభర్ మతమ్ కీక్కిప్పక్షిత్తి త్కాట్టిల్ సుశకత్రైయినాలే వన్దవిశేపత్రై చొచ్చిల్లుకిఱతు, తుశబ్దత్రాలే. (సాధ్యం వచనం నిశ్చిత్యాబ్రవీత్) వచనత్తుకు సాధ్యత్రైయావతు-అర్థ త్తినుడై యకర్తుమ్ శక్యతై. (సాధ్యం నిశ్చిత్య వచనమబ్రవీత్) శైయ్యక్కడ వపడిమైనిశ్చయి త్తువారై శొన్నారెన్నుమామ్. (నరవ్యాఘ్ర) దేవర్ ఆణ్ పులియన్తో? వన్దవనుడై య త్తజై పారాతేఁ నోక్కక్కడవతో? ఆనాల్ శైయ్యక్కడవతెన్నెన్న, (అస్తికచారరిప్రతివిధీయతామ్) దుష్ట నో శుద్ధనో వెన్టుసంశయాక్రాంతనాన ఇవస్సక్కలిలే ఇవనుడై యస్వరూ పనిర్ణయార్థమాక చారన్విడప్పడువాన్. (క్షీప్రమ్) అనుకూలనాకిల్, ఇవనుడై య పరిగ్రహత్రిల్ విళమ్బియాతపడి శడక్కెన విడప్పార్ ప్పతు.

౬౫

తాత్పర్యము.— ఇట్లు అఁగదప్పెరుమాళ్ళు చెప్పినపిమ్మట శరభుఁడు, ఇఁకఁజేయఁ దగిన కార్యమును నిశ్చయించి చెప్పినదేమనగా, ఇతనియొద్దను చూచి క్షిప్రముగఁబంపవల యునని చెప్పెను.

పెరియ వాచ్చాన్నిచ్చై తిరువడిక శేశరణమ్.

— ౨౨౮ — అభయప్రదానసారమ్—ప్రణిధాయ హి చారేణ.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౪౨-వ శ్లోకము.

మూ ప్రణిధాయ హి చారేణ యథావత్ సూక్ష్మబుద్ధినా |

పరీక్ష్య చ తతః కార్యో యథా న్యాయం పరిగ్రహః || ౬౬ ||

అర్థము. — ప్రణిధాయ - పంపి, సూక్ష్మబుద్ధినా - మంచిబుద్ధిమంతుడైన, చారేణ - దూతచేత, యథావత్ - న్యాయప్రకారము, పరీక్ష్య - పరీక్షింపజేసి, తతః - పిమ్మట, యథాన్యాయమ్ - యుక్తప్రకారము, పరిగ్రహః - అగ్రీకారము, కార్యః - చేయఁబడవలయు

వ్యా (ప్రణిధాయ) ఇవశ్చైన్దు అవశః పృథ్వీ పరీక్షణ మృణ్మలా మృడిఅవసోదేనజతనాయ్ పరీక్షిక్కుడవశ. “ప్రణిధానం సమాధానుసమాధిశ్చ సమాస్సృతాః” ఎన్నక్కడవతితే. (సూక్ష్మబుద్ధినా చారేణయథావత్ పరీక్ష్యచ) ఇజ్జితనిమిత్తజ్జళాలే అవనుడైయగుణదోషజ్జళై అతీయవల్ల బుద్ధిమానానచారనాలే అవనుడైయ గుణదోషజ్జళై నిశ్చయింపుతు జ్ఞాయతు. (హి) కణ్ణిట్టు క్కణ్ణాత్పోలే చార ముఖతాలే అతీయవేణ మెన్నుమిడమ్ రాజావాన ఉమక్కుత్తెరియాతో? “రాజానశ్చారచతుషః” ఎన్నక్కడవతితే. (యథాన్యాయం పరిగ్రహస్తతఃకార్యః) అనుకూలనాకిల్ శరణాగతనై అగ్రీకరిక్కుమ్ ప్రకారత్తిలే ఇవనై పరిగ్రహిక్కైపిన్బుకార్యమ్. సహసాకార్యమన్వైన్దుకరుత్తు. గుణతస్సజ్జహంకుర్యాత్ దోషతస్తు విసర్జయేత్ ఎన్దు-వికల్పియాతే, పరిగ్రహః కర్తవ్యః - ఎన్దు, అవస్థక్కుల్ పెరుమాళుక్కుణ్డానతణ్ణళియైప్పవ్. ౬౬.

తాత్పర్యము — మంచిబుద్ధిగలచారునింబంపి నీతికాన్త్రప్రకారము అంగీకరించవలయు.

పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళై తిరువడిక శేశరణమ్.

అభయప్రదానసారమ్-జాంబవాంస్త్యధసంప్రేక్ష్య. ౨౨౯

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౪౩ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అగ్గోష్ఠియిల్ తృతీయరాన జామ్బవమహారాజర్
స్వమణజైయుపన్యసిక్కితార్.

మూ. జాంబవాంస్త్యధ సంప్రేక్ష్య శాస్త్రబుద్ధ్యా విచక్షణః।

వాక్యం విజ్ఞాపయామాస గుణవద్దోషవర్జితమ్॥ ౬౭.

అర్థము.— ఆధ - పిమ్మట, విచక్షణః - తుశిలుండైన, జాంబవాక్ - జాంబవం
తుండు, శాస్త్రబుద్ధ్యా - శాస్త్రపర్యాలోచనచేత, సంప్రేక్ష్య - నిరూపించి, దోషవ
ర్జితమ్ - దోషముచేవిడువబడినదియు, గుణవత్-గుణముగలిగినదియైన, వాక్యమ్-
మాటను, విజ్ఞాపయామాస - విన్నవించుకొనెను.

వ్యా. (జాంబవాంస్త్యధ) అధ-ఎన్నిటవితు మున్నుపోలే. తు-ఎన్నిటతు,
మున్నుజై పక్షుడో పోల్చి కే, అవశ్యమ్ పరిగ్రహణీయ నెన్నిటవిశేష
తైచ్చొల్లుకొనుట. (విచక్షణః) అజ్ఞదశరభాదికభుమ్ నీతిశాస్త్రజ్ఞరాయి
రుక్క, విచక్షణః- ఎన్నిటతు ఇవరుక్కు నీతిశాస్త్రత్తిలుడ్డాన అవగా
హనాతిశయత్రాలే. (శాస్త్రబుద్ధ్యాసంప్రేక్ష్య) పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళుతై
ప్పారాతే శాస్త్రబుద్ధియినా లే అట్టికీతాకనిరూపిత్తు. (గుణవద్దోషవర్జి
తంవాక్యమ్) వాక్యత్తుక్కుగుణవత్తైయావతు-స్వార్థత్తిల్ పెరుమాళ్ళు
క్కుమ్ సేహమశ్శీరుక్తై. దోషవర్జితమాకై యావతు-ఒరుపక్షుత్తై
యనువర్తిత్తుచ్చొల్లాతోళికై. (విజ్ఞాపయామాస) ౬౭.

తాత్పర్యము — పిమ్మట నీతిశాస్త్రజ్ఞులగుండైన జాంబవంతుండు శాస్త్రపర్యా
లోచనచేనిరూపించి పక్షపాతాది దోషములులేక మహాగుణవత్తరమైన వాక్యమును
బలికెను.

పెరియవాచ్చాన్పితై ౪ తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౪౪ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఆవ్యాకృమ్ ఇన్న తెన్గిఱతుమేల్.

మూ. బద్ధవైరాచ్య పాపాచ్య రాక్షసేంద్రా) ద్విభీషణః!

అదేశకాలే సంప్రాప్త సర్వథా శబ్ద్యతా మయమ్" ౬౮.

ఆర్థము. — అయమ్ - ఈ, దిభీషణః - విభీషణుడు, బద్ధవైరాత్ - ద్విభీషణుని శాత్రువముగల, పాపాత్ - పాపకర్తృగల, రాక్షసేంద్రాత్ - రావణునిచెంతనుండి, అదేశకాలే - ఆగనిదేశకాలమందు, సంప్రాప్తః - వచ్చివచ్చువాడు, సర్వథా - అన్నివిధములచేత శబ్ద్యతామ్ - సంధిహింపబడవలయును.

వ్యా. (బద్ధవైరాచ్య పాపాచ్య) కృత్రిమశత్రు విన్నాడు నిన్దుమ్. అతావతు-సర్వలోకశరణ్యరాన పెరుమాళ్ళుడై య తిరువుళ్ళమ్ పుణ్ణుడుమ్బడి తానేహూత్తై కొణ్డవనెన్దై. శత్రుక్కల్ ఇరణ్ణుపడి ప్పట్టిరుప్పర్కల్, “సహజరికార్యజన్మైవ ద్వివిధశ్శత్రురిష్యతే సహజ స్వీకులోత్పన్న ఇతరరికార్యజన్మైతః” ఎన్దు. ఇవకార్య శత్రువాకై యాలే దుష్ప్రసవానెన్దుకిరున్దు సహజశత్రుశైయ్యుమవ్దుకున్దు శత్రు బుద్ధిడిణ్డైకై యాలేవీఱ్ఱుక్కోలి పరిగ్రహిక్కలామ్. (పాపాత్) ఎన్దు-వచ్చుకనెన్దుమామ్. (రాక్షసేంద్రాత్) హింసకజాతిక్కు నిర్వాహకనా యిరుక్కు మవన్బక్కల్ నిన్దుమ్. (విభీషణః అదేశకాలేసంప్రాప్తః) అవకావపడియానాల్, ఇవిన్నిర్దోషనాక త్తైబైన్నిన్నిల్, శుద్ధకవరుమ్ దేశముమన్దు, కాలముమన్దు. ఎజ్జనేయెన్నిల్, ఇవక శుద్ధనాకల్ పిరాట్టి యైప్పిరిన్దు బుశ్యమాగిరియిలే వరవేణుమ్, ఇవన్ద్రుజ్జాలముమ్ అతువే, అజ్జనన్దిక్కే, లజ్జైక్కున్దు ప్రత్యాసన్న మానకడఱ్ఱురై యిలేవన్దాన్. ఆకాలేవరుక్కై యానతు- నీ అడైమతిల్పట్టదనై యిలే నన్దైవళ్ళిక్కైక్కు విరికుపార్తువన్దాన్. పకలిలేవరలాయురుక్కు రాత్రియిలేవన్దానెన్దు మామ్. (సర్వథాశబ్ద్యతామయమ్) అకైయాలే ఉక్తసర్వప్రకారతా

లుమ్ ఇవన్ శరణాగతనాయ్ వన్దాలుమ్ శజ్జీక్క ప్పడువా నొరుం నెన్దుకరుత్తు. ౬౮.

తాత్పర్యము — ఈవిధీమణుడు కృత్రిమశత్రువును పాపిష్టుఁడునైన రావణునిచెంతనుండి లంకకుసమీపమైన అదేశమందును రాత్రియైన అకాలమందును వచ్చినవాఁడుగాన సర్వదనుల శంకింపఁచునయ్యున్నాఁడు.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తైతిరువడికళేశరణమ్.

యద్ధకాణ్డిము. ౧౭-వ సర్గము, ౮౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. అనన్తరమ్ శ్రీమైన్దర్ స్వమతమైఉపన్యసిక్కిఱార్.

మూ. తతోమైన్దస్తు సంప్రేక్ష్య నయాఽపనయకోవిదః।

వాక్యం వచనసంపన్నో బభాషే హేతుమత్తరమ్ ౬౯.

అర్థము.— తతః - పిమ్మట, నయాఽపనయకోవిదః - న్యాయాన్యాయపండితుఁడును, వచనసంపన్నః-శ్లాఘ్యమైనమాటలతోఁగూడినవాఁడునైన, మైన్దస్తు-మైన్దుడైతే, సంప్రేక్ష్య-చక్కఁగాచూచించి, హేతుమత్తరమ్ - మంచిహేతువులుగలదిగాన మేలైనదియైన, వాక్యమ్ - మాటను, బభాషే. సంభాషించెను

వ్యా. (తతోమైన్దస్తు) తుశబ్దతాలే, సర్వథా శబ్ద్యతామయమ్-ఎన్దు విడుమశవన్దిక్కే, అనుకూలరాకకూక్కుట్టిక్కొణ్ణుఆరాయక్కడవతానవిశేషతైచ్చొల్లుకీఱు. (నయాఽపనయకోవిదః) న్యాయాఽన్యాయనిశ్చయ త్తిల్ పణ్డితనాయిరున్దుశ్శవన్ (వచనసంపన్నః) కేట్టారెల్లార్ క్కుమ్ శెవిచ్చెల్లపుమ్, నెన్జిలేపడుమ్మడి యాకవుమ్, నిశ్చయిత్త పడియేవాయ్ విడవల్లనాకై. (హేతుమత్తరమ్) హేతుమదర్థ్యంచ-ఎన్దిట మహారాజర్ వారైయిఱ్కొట్టే ఉత్కృష్టమా యరుక్కై. (సంప్రేక్ష్యవాక్యంబభాషే) శబ్దనీయ నెన్దుమ్, ఆరాయుమ్మడి ఇన్న తెన్దుమ్ నిశ్చయిత్తువారై విణ్ణప్పజ్జాయ్ తార్. ౬౯.

తాత్పర్యము.— పిమ్మట న్యాయాన్యాయనిశ్చయమందుఁ బండితుడైన మైన్దుడు చక్కఁగాచూచించి హేతువులను చూపించుటయందు అర్థదాదుల వాక్యములకంటె శ్రేష్ఠమైనశ్లాఘ్యవచనములనుజెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తైతిరువడికళేశరణమ్.

౨౩౨ అభయప్రదానసారమ్—వచననామ-భావమస్యతు.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౪౬ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అతిల్ ఆరాయన్దు కైక్కొళ్ళ వేణుమెన్నుమిడ తై
సంప్రతిపత్తిపణ్ణి, సర్వభావజ్ఞతామయమ్ - ఎన్నాతే ఆరాయమ్మడి
శొల్లకీతార్.

మూ. వచనం నామ తస్యైష రావణస్యవిభీషణః ।

పుచ్చ్యతాం మధురేణాఽయం శనై ర్నరపతీశ్వర ॥ ౭౦.

అర్థము సరపతీశ్వర! - రాజాధిరాజా! ఏషః - ఈ, విభీషణః - విభీషణుడు,
తస్య - ఆ, రావణస్య - రావణునియొక్క, వచనమ్ - వాక్యమైతే, పుచ్చ్యతామ్,
అడుగబడవలయు, అయమ్ - ఈతఁడు, శనైః - మెల్లగా, మధురేణ-ప్రియవాక్యము
చేత, పుచ్చ్యతామ్ - అడుగబడవలయును

వ్యా. అతిల్ అనుకూలనాక కూట్టిక్కొణ్డు సమ్మిలారు తనా
క్కివారై కేట్కువడుక్కుమ్. కేట్కుమ్మడియెన్నెన్నిల్, (ఏషవిభీషణ
స్తస్యరావణస్యవచనం నామపుచ్చ్యతామ్) సమక్కు శత్రువాన రావ
ణకానమవిషయ త్తిలే ఎన్న శొల్లి యిరుక్కితానెన్టుకేట్టుతు. (శనైర్నధురే
ణాఽయంపుచ్చ్యతామ్) కేట్కుమ్మోతు ఇవన్నతై, అశిరాతపడిపత
తాతే ఆతి ఇనియవేచ్చాలే కేట్కు-ప్పడుమ్. (సరపతీశ్వర)లోక త్తిల్
రాజాక్కళుక్కు నిర్వాహకరాన దేవక్కితే ఇప్పకారతాలే కేట్కు
మిడమ్ నీతిఎన్నుమిటదైరివతు. ౭౦.

తాత్పర్యము.— రావణుడేమి చెప్పెనని ఈవిభీషణుని తియ్యనిమాటలతో
మెల్లగానడుగవలయును

పెరియవాచ్చాన్నిచ్చై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ, సర్గము- ౪౭ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడియాలే ఆరాయన్దు కైక్కొళ్ళ వేణుమెన్నిటతుమేల్.

మూ. భావమస్యతు విజ్ఞాయత తత్త్వతస్తస్య కరిష్యసి

యది దుష్టో నదుష్టో వా బుద్ధిపూర్వం సరన్నభ ॥ ౭౧.

అర్థము.— సరన్నభ! - పురుషశ్రేష్ఠుఁడా! దుష్టవా-దుష్టుడైనను, నదుష్టవా
యది - దుష్టుఁడు కాకపోయినను, అస్య - ఇతనియొక్క భావము-అభిప్రాయమునైతే,
తత్త్వతః - యథార్థముగా, విజ్ఞాయ-తెలిసికొని, బుద్ధిపూర్వమ్-ఇష్టప్రకారము, త్వమ్-
నీవు, కరిష్యసి-చేయగలవు

† ఆశిరాతపడి - సద్దేహంపకుండునట్లు.

¶ పతతాతే - తొంరపడకుండు.

వ్యా. (యదిదుష్టఃనదుష్టోవా, అస్యభావంతుతత్త్వతో విజ్ఞాయ, త్వం బుద్ధిపూర్వంకరిష్యసి, మహారాజర్ నినై విస్పడియే దుష్టనాకపుమామ్, దేవర్ నినై విస్పడియే అదుష్టనాకపుమామ్, ఇరువర్ నినై వాలుమ్ అప్ర యోజకమ్, నాకశొన్నప్రకారత్తాలే ఇవనుడైయనినై వై ఉళ్ళపడి యటి స్తుకైక్కొళ్ళవేణుమ్, ఉక్తిమాత్రమేపోరాతు. ఇవనై ఇన్నా నెన్ఱటిన్దా ల్, పిఱ్ఱకరుత్తోడే కూట్టిచ్చెయ్ తరుళవేన్దా, దేవర్ తిరువుళ్ళ త్తిన్పడి యే శెయ్ తరుళుకిఱతు ఉక్తిమాత్రమేకొన్ఱ స్వీకిరిక్కైక ర్తవ్యమన్ఱెన్ఱు కరుత్తు. (సర్వభ) ఎతిర్ త్తలైయినుక్తియిక్ శీర్తైయైప్పార్క అమైయు మో? దేవరుడైయ శీర్తైయైప్పారత్తోకిఱతు ఎన్నెన్ఱుకరుత్తు. ౭౧.

తాత్పర్యము — ఈతఁడు గుగ్రీవుని యభిప్రాయప్రకారము దుష్టుడైనను సరి యే, లేక దుష్టుడు కాకపోయినను సరియే, ఇతని అభిప్రాయమును మాత్రము నిక్కము గాఁదలసికొని తమ తిరువుళ్లప్రకారము జరిగింపవలయును.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తై తిరువడిక శేళరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౪౮ - వ శ్లోకము.

అవతారికై, ఇవర్ కళో నాల్వరుడైయకరుత్తు ఎల్లార్ కుమ్ ఇష్టమూకై యాలే ఎల్లారుమ్ వేశాతిరున్దార్ క ఖాకై యాలే, దప్రతామ్- ఎన్ఱవరోడే, ఆరాయ వేణుమెన్ఱవర్ కళోడుచాళియఱి, ఇవర్ కళో వారై కేట్టపెరుమాళో తిరువుళ్ళన్దర్ న్దు తిరుమేనివెళ్ళక్కిఱ పడియైయున్దొన్ఱు, తిరువడి, నాయకరత్నమాన పెరుమాళో ఉళరాక వేణుమెన్ఱు మున్నుళ్ళ వారైకళై పూర్వపక్షిత్తు సిద్ధాన్తై విన్ఱొప్పజ్జాయ్ కితాన్. పెరు మాళో తిరువుళ్ళత్తుక్కు అభిమతన్నాకై యాలే తిరువడివారైయై కొన్ఱాడుకితాన్ ఋషి ముతల్ శ్లోకత్తాలే.

మూ. అధ్యసంస్కారసంపన్నో హనూమాన్ సచివో త్తమః ।

ఉవాచ వచనం శ్లక్ష్య మర్ధవ న్నధురం లఘు|| ౭౨.

అర్థము. — అధ - పిమ్మట, సంస్కారసంపన్నః- జ్ఞానవాసనతోఁగూడుకొన్న, సచివో త్తమః-మంత్రిగులలో శ్రేష్ఠుడైన, హనుమాన్ - ప్రళస్తమైన హనువులుగలఅంజనే యుండు, శ్లక్ష్యమ్- ఆమరిన, అర్ధవత్-మంచిఅర్థముగల, మధురమ్-తియ్యని, లఘు-సంగ్రహ మైన, వచనమ్- మాటయ, ఉవాచ- చెప్పెను.

వ్యా. (అథ) పూర్వపక్షోపన్యాసానంతరమెన్నుతల్, సిద్ధాంతోపక్రమమెన్నుతల్. (సంస్కార సంపన్నః) శాస్త్రజ్వలిలుమ్ రాజకులజ్వలిలుముణ్డాన చిరపరిచయతాలే, ప్రకృత్యాదికలిలుమ్ సన్నివిగ్రహాదికలిలుముణ్డాన జ్ఞానవాసనైయాల్ కుత్తై చగ్గివణ్ (హనూమాన్ సచివోత్తమః) పెరుమాళ్ళుక్కు అతిశయతై విత్తైక్క స్పృకుకిటవనాకై యాలే, రాజకార్యనిర్వాహకరిల్ ఉత్పృష్టతమః. (శ్లక్ష్యమ్) పూర్వాపరజ్గళ్ సజ్గతమాయురుక్కై. శబ్దత్తుక్కుమ్ అర్థత్తుక్కుమ్ ఉణ్డానసజ్గతియైచ్చొల్లిన్ నాకపుమామ్. (అర్థవత్) శబ్దత్తళ్ళపుమన్తిక్కే అర్థమిరుక్కై. విలక్షణచూన అర్థతైయుడై య సెన్బుమామ్. ప్రయోజన బహుళమాయురుక్కు మెన్నపుమామ్ అతావతు-పెరుమాళ్లెప్పెఱుకైయుమ్, శ్రీవిభీషణాళ్ వానైప్పెఱుకైయుమ్, మహారాజప్రభృతికళ్ కలక్కన్దిర్ కైయుమ్. (మధురమ్) నిరర్థకమా యురున్దతే యాకిలుమ్, పాశుర, మినితాయురుక్కై. (లఘు) అర్థమేనుగ్రహమామ్బడి పాశురమ్ పరప్పన్దీరుక్కై. (వచనమువాచ) ఇవనుడైయ వారై అనుష్ఠానపర్యంతమాకాతపోతు అనర్థమాకై యాలే, “మనువచనమ్” ఎన్టాత్పీలేయిరుక్కిఱవారైయైచ్చొన్నాన్. ఎల్లావిడ త్తిలుమ్ ఇప్పడియేయితే ఇవనుడైయ ఉక్తిచాతుర్యమ్, “సంస్కారక్రమ సంపన్నామదుక్రితా మవిళంబితామ్! ఉచ్చారయతి కల్యాణీంవాచం హృదయహ్నిణీమ్” ఎన్టు. ౨౨.

తాత్పర్యము — పిచ్చటసకలశాస్త్రనిశారదుండును మంత్రపుంగవుండునైనహను మంతుండు పాండికగలగంభీరమైన సుడువులనుమధురమగఁజెప్పెను.

పెరియవాచ్చొన్బిత్తైత్తిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము ౧౭-వ సర్గము, ౪౯-వ శ్లోకము.

అవతారికై తిరువడి, పెరుమాళ్ళుడైయనినై వే తనక్కు సిద్ధాంతమాకై యాలే, ఉమ్ముడైయ నినైవై ఒరువరాలుమ్ నిర్ణయిక్కువొణ్ణాతెన్టు పెరుమాళ్లైక్కిణ్ణాడుకిటాన్.

మూ. సభవస్త్రమతిశ్రేష్ఠం సమర్థం సరతాం వరమ్!

అతిశాయయితుం శక్తో బృహస్పతి రసి బ్రుచన్ ౨౩.

అర్థము — బ్రహ్మ-బాగుగజెప్పెడివాడగు బృహస్పతిఁగి-గురువున, వరతాంవరమ్-చెప్పవారిలో శ్రేష్ఠులైన, అతిశ్రేష్ఠమ్-అత్యుత్కృష్టులైన, సమర్థమ్-విచక్షణులైన, సభవస్త్రమ్-దేవరవారిని, అతిశాయయితుమ్ వించుటకు-సశక్తః-సమర్థుడుకాడు

వ్యా. ఎచుక్కాక వెన్నిల్ నమనైన వెఱ్ఱమ్ కరుత్తనై పెఱ్ఱమాకాణేఎఱ్ఱు పెరుమాళ్ శ్రీతరాకైక్కాక. (మతిశ్రేష్ఠమ్) త్యాజ్యోవాదేయజ్ఞులెన్న, కర్తవ్యాకర్తవ్యజ్ఞులెన్న, ఇవశ్శనుడైయ నిష్కర్వత్తిల్ ప్రశస్యతమరాయరుకై. (సమర్థమ్) నిర్ణయిత్తపడియే శెయ్తు తలైక్కట్టుచుమామర్థ్యతై యుడైయరా యరుకై. (వరతాంవరమ్) శెయ్యుమిడత్తిల్ ఇశైయాతారు మిశైయమృడి నెజ్జిల్ పడ వారైశొల్లనల్లవకోకళిల్ తలైవరాయరుకై. (సభవస్త్రమ్) ఆవ్యభవేయో ప్రకృతమాసవర్థజ్ఞుకు ఉయోగియాయ్, అనుక్తమాయరుద్దశ్శుకల్యాణగుణజ్ఞులల్ పరిపూర్ణరత్నీరో? (అతిశాయయితుమ్ సశక్తః బృహస్పతిఃపిబ్రుచన్) అర్థజాతతై వ్యక్తమాయ్ చొల్లుకితి బృహస్పతియుమ్ దేవరై అతిశయిక్కుమృడివారై శొల్లువానాసశక్తనల్లన్. అతిశయిక్కుయావతు నిష్టనిలైయైప్పొక్కై. అస్తాదాదికళో ఆశక్తరెన్ను మిడమ్, కింపునర్నాయసిద్ధమెఱ్ఱుకరుత్తు.

౨౩.

తాత్పర్యము — నామో బృహస్పతికూడ వక్తృత్వమునందుసర్వోత్కృష్టులైన దేవరవార్లను అతిశయించుటకు సమర్థుడుకాడు. దాసునిపంటివారికిఁజెప్పినట్ల. అది కింపునర్నాయసిద్ధమేకదా

పెరియవాచ్చాన్నిచ్చైత్తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౫౦ - వ శ్లోకము

అవతారికై. స్వసిద్ధానమాన విభీషణశుద్ధియై ప్రతిపాదిక్కుక్కాక పూర్వోక్తపక్షదూషణత్తుక్కుక్కారణజ్ఞై మహారాజరైక్కుటిత్తుచొల్లుకితాన్.

౨౩౬ అభయప్రదానసారమ్ - నవాదాన్నాఽపిసజ్జర్వాత్.

మూ నవాదాన్నాఽపి సజ్జర్వా న్నాఽఽధిక్యాన్నచ కాంతః।

వత్సోమి వచనం రాజన్ యథార్థం రామగౌరవాత్॥ ౭౪.

అర్థము — వాదాత్ - వాదసామర్థ్యమువలన, న - కాదు, సజ్జర్వాత్ - అనూచవలన, న-కాదు, అధిక్యాత్, హెచ్చువలన, న-కాదు, కామతశ్చ-పక్షపాతమువలన, న-కాదు, రాజక్-ప్రభువా, రామగౌరవాత్ - శ్రీరాములయొక్క గౌరవమువలన, యథార్థమ్-నిక్కమైన, వచనమ్-మాట, వత్సోమి - చెప్పుచున్నాను.

వ్యా. (నవాదాత్) వాదసామర్థ్య ప్రకాశనార్థమాక విజిగీషు తయాశొల్లకితేనల్లేక్. (నాఽపిసజ్జర్వాత్) నమ్నకాశ త్తిల్ శిలర్ వార్తై శొల్లకై యావతెన్నెన్దిట పాతామైయాలే శొల్లకితేనల్లేన్. (నాఽఽధిక్యాత్) నాన్ ఎల్లారిలుమ్ అధికనాయ్, ఎన్నార్తైయాలే కార్యన్దలై క్కట్టవేణుమెన్టు శొల్లకితేనల్లేన్. (వచకామతః) వరుకిటవస్త్వక్కల్ సేహత్తినాలే శొల్లకితేనల్లేక్. విభీషణస్త్వక్కల్ ఎనక్కుఒరుపక్షపాతముణ్డాయ్, అత్తాలే ఇతుశెయ్తరుళవేణుమెన్టు శొల్లకితేనల్లేక్. అవస్త్వక్కలారు ప్రయోజనత్తై క్కణిశిత్తుచ్చొల్లకితేనల్లేక్. తోగ్గోశ్శిరుచ్చొల్లకితేనల్లేనెన్నుచుమామ్. తాన్ ఇత్తనై పరిహరిత్తుచ్చొల్లవేణుకి అతఱ్ఱు హేతుశొల్లకిటతు. (రాజన్) రాజహృదయత్తుక్కు విరుద్ధమానకార్యమ్ శొల్లకిడత్తిల్ ఇత్తనై పరిహరిత్తుచ్చొల్లవేణుమితే. (యథార్థం వచనంవత్సోమి) యథాఽవస్థితార్థమాన వార్తైయొచ్చొల్లకితేన్. ముతలికళుడైయ మతగ్గల్ దోషయుక్తనూకైయాలే అతిరుద్దపడిశొల్లకితేనెన్నుతల్, విభీషణాహ్వాన్ శుద్ధనా యిరుక్కైయాలే శుద్ధియైఉళ్ళపడి శొల్లకితేనెన్నుతల్. స్వామిహృదయత్తుక్కు ప్రతికూలమాకిల్ యథార్థన్దాన్ శొల్లక్కడవతోవెన్నిల్, (రామగౌరవాత్) పెరుమాళుడైయ శీర్తైయాలే శొల్లకితేన్. నాన్ అర్థమిరుద్దపడి శొల్లకితేనాకిల్, పెరుమాళై ఉమక్కుక్కిడైయాలెన్ను నుత్తాలే శొల్లకితేనెన్టుకరుత్తు.

తాత్పర్యము.- నేనువిన్నవించెడుమాట నావాదకులతనచూపించుటకుఁగాదు, నాతోడి మంత్రులయందఁగూడచేతగాదు, నేనుగొప్పవాడననియెడి యభిమానముచేతగాదు, ఇష్టమువచ్చినట్లు మాటలాడవలయుననికాదు, విభీషణునియందుఁ బక్షపాతముచేతగాదు. ప్రహ్లాదా! క్షీరాముల సుగుణసంపత్తివలనను కార్యగోరవమువలనను ఉన్నది యున్నట్లుమనవిజేసెద.

పెరియవాచ్చాన్నిలై మ్మిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౫౧-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ప్రథమమతమాన అజ్గదప్పెరుమాళ్ మతత్తుక్కుదోషత్తైచ్చొల్లుకితాన్ అర్థానంద ఇత్యాదియాలే.

మూ. అర్థానంద నిమిత్తంహి యదుక్తం సచివైస్తవ ।

తత్ర దోషం ప్రపశ్యామి క్రియాన హ్యుపపద్యతే ॥ ౭౫.

అర్థము.- తవ - నీయొక్క, సచివైః - మంత్రులచేత, అర్థానందనిమిత్తమ్-ప్రయోజనప్రయోజనములు కారణముగాఁగల, యత్ - ఏమాట, ఉక్తంహి, చెప్పబడెనో-తత్ర - దానియందు, దోషమ్ - విరోధమును, ప్రపశ్యామి - చూచుచున్నాను, క్రియా-పరీక్షించిచేయుట, నోపపద్యతేహి - యుక్తముకాదుగదా.

వ్యా. (అర్థానందనిమిత్తంహి యదుక్తమ్) ప్రయోజనాప్రయోజనజ్గళే ఇవనుడై యత్యాగస్వీకారజ్గళుక్కు హేతువెట్లు యాతొన్లుశొల్లపట్టతు. (తవసచివైః) దేవరుడై యప్రకృతియఱియాతే శాస్త్రత్తైప్పార్తుచ్చొన్నార్కశ్చనై. బహు వచనతాలే, అజ్గదప్పెరుమాళ్ పక్షిత్తారెల్లార్కుమ్ అవరుడైయవాక్యమ్ అనుమతమెట్లు శొల్లుకిటతు అవర్పక్కల్ గౌరవ్యతైయాలెన్టుమాప్. కార్యమల్లామైయాల్ నిషేధిక్కితానిత్తనై, అవర్పక్కల్ గౌరవ్యతై యిఱ్ఱునైయిలై యెనై. (తత్ర దోషం ప్రపశ్యామి) అవహితమాకచ్చొన్నమతత్తిలే దోషన్దోహానిన్దతు, అన్దదోషమేతెన్నుచ్చొల్లుకితాన్. (క్రియానహ్యుపపద్యతే) క్రియా-పరీక్షా క్రియా-అన్దపరీక్షా క్రియైఅనుపపన్నై యెన్దిటతు. ౭౫.

౨౩౮ అభయప్రదానసారమ్ - ఋతేనియోగాత్సమర్థమ్.

తాత్పర్యము - పిభీషణుని స్వీకరించుటకుఁ దమమంత్రులలో నొకరైన అంగద
పైరుమాళ్ళు నెప్పిన మతమందు దోషములగుపడుచున్నవి ఏలనన్న, పరిక్షించి స్వీకరిం
చుటయుక్తము కాదుగదా.

పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౫౨-వ శ్లోకము.

అవతారికై. అనుపపన్నై యెన్నుమిడత్తై యుపపాదిక్కిఱ
తుమేల్.

మూ. ఋతేనియోగాత్సమర్థ్య మవబోధ్యం న శక్యతే ।

సహసా వినియోగో హి దోషవాన్ ప్రతిభాతి మా॥ ౭౬

అర్థము. - నియోగాదృతే - నియోజనములేక, సామర్థ్యమ్ - మంచిప్రయోజన
మగుటను, అవబోధ్యమ్ - తెలిసికొనుటకు, నశక్యతే - సాధ్యముగాదు, సహసా - చారాత్తుగ,
వినియోగః . నియోజనము, మా - నన్నుగూర్చి, దోషవాన్ - దుష్టమైనదిగా గదా,
ప్రతిభాతి - తోచుచున్నది

వ్యా. (నియోగా దృతే సామర్థ్య మవబోధ్యం నశక్యతే) సామ
ర్థ్యమావతు- సమ్యక్ ప్రయోజనభావః. అన్దప్రయోజన జ్ఞానార్థమాకని
యోగిక్ తత్తైన్నైన్నిల్ , (సహసావినియోగోహి దోషవాన్ ప్రతి
భాతిమా) ఇవనాల్ ప్రయోజనముజ్ఞానతీయాతే శడక్కెన ఏవుతోమా
కిల్ కార్యత్తుక్కు అనర్థనూమెన్టు తోల్ శొనిన్టుతు. ప్రయోజనముజ్ఞాన
తీన్దొలల్లతు ఏవనొణ్ణాతు, ఏవినొలల్లతు ప్రయోజన మతీయనొణ్ణాతు,
ఆక ఇతరేతరాశ్రయగ్రస్తమాకై యాలేపరీక్షాక్రియైఅనుపపన్నై. ౭౬

తాత్పర్యము. - ఈపిభీషణుని నొకకార్యమునందుఁ బ్రవేశపెట్టక యతనిగుణదో
షములుజెలియపు గుణదోషములు చెలియనిది యేకార్యమునందుఁ బ్రవేశపెట్టఁగూడదు,
ఇది ఆనోన్మాశ్రయముగానున్నదిగాన ఈమతము దోషయుక్తముగానున్నది.

పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్,

అభయప్రదాన సారమ్—చారప్రణిహితం యుక్తమ్. ౨౩౯

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, ౫౩-వ శ్లోకము.

అవతారికై అనన్తరమ్ శరభమత్యై దూషిక్కితాః.

మూ. చారప్రణిహితం యుక్తం యదుక్తం సచివైస్తవ |

అర్ధస్యాఽసంభవాత్తత్ర కారణం నోపపద్యతే || ౭౭.

అర్థము — చారప్రణిహితమ్ - దూతసుబంధులు, యుక్తమ్ - ఉపపన్నమని, తవ-నీ యొక్క, సచివైః - మంత్రులచేత, యత్ - ఏమట, ఉక్తిమ్ - చెప్పబడెనో, తత్ర - అవిషయమందు, అర్ధస్య-ప్రయోజనమయొక్క, అసంభవాత్ - లేమివల్ల, కారణమ్ - హేతువు, నోపపద్యతే - అమరియుండులేదు,

వ్యా. (చారప్రణిహితం యుక్తం యదుక్తంతవసచివైః) ప్రణిధానమ్ - భావేనిష్ఠా, (తత్ర కారణం నోపపద్యతే) అన్తమతత్తిల్ కారణము పపన్నమస్తు. హేతుశూన్యమైనై. (అర్ధస్యాఽసంభవాత్) ఇవన్ ప్రత్యక్షిత్తు నిత్యైయా లే ఇవన్బక్కుల్ చారనుక్కుల్ రవ్యమిల్లామైయా లే. అధవా, (అర్ధస్యాఽసంభవాత్ కారణం నోపపద్యతే) అర్థశబ్దతాలే, సామన్తాఽన్తఃపురసమాజోత్స వాదికళో శొల్లప్పట్టన. (కారణమ్) చారణమ్, చారవ్యాపారః. అతాకిఅతు - “వణిక్ కృషివలోభితుకః” ఇత్యాదికళో. ౭౭.

తాత్పర్యము — విభీషణుడు ప్రత్యక్షముగఁ గనఁబడుచున్నందున నతనియొద్దకు దూతసుబంధి తెలిసికొనవలయునని శరభుఁడు చెప్పినది యుక్తముగాదు.

పెరియవాచ్చాన్నిచ్చై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౫౪-వ శ్లోకము.

అవతారికై, శ్రీజాంబవ మహారాజర్ పక్షత్తై దూషిక్కితాః.

మూ. అదేశకాలే సంప్రాప్త ఇత్యయం యద్విభీషణః |

విశ్వాచాఽత్రమేఽస్త్రీయం తానిబోధ యథామతి || ౭౮.

౨౦౦ ఆభయప్రదానసారమ్—అదేశకాలే. సపషదేశః.

అర్థము.— ఆయమ్ - ఈ, విభీషణః-విభీషణుఁడు, అదేశకాలే-అదేశమందును ఆకాలమందును, సంప్రాప్తః - వచ్చినవాఁడాయెను, ఇతియత్ - అటుటయేదియో, అత్ర - దీనియందు, ఇయమ్ - ఈ, వివత్ - చెప్పటకిచ్చు, అస్తి - ఉన్నది, యథామతి-నా బుద్ధికవగాహించినంతవఱకు, తామ్ - దానిని, నిబోధ-విసవలయు.

వ్యా. (అయంవిభీషణః) “త్వాంతరిక్కులపాంసనమ్” “దా సవచ్చాఽవమానితః” ఎన్టు-రావణనాలే అవమానితనాయ్, “తస్యాఽహమనుజోభ్రాతా విభీషణఇతిశ్రుతః” ఎన్టు - స్వనికర్షతై మున్నిట్టు కొండ్లు, “రాఘవంశరణంగతః” ఎన్టు-దేవర్ తిరువడికభిలేశరణమ్బుకు న్దునిట్కిఱవిభీషణన్.(అదేశకాలే సంప్రాప్తఇతితవసచివై ర్యదుక్తమ్, అత్రమేఇయంవివత్తాఽస్తి-యథామతి తాం నిబోధ) ఇప్పక్షత్తిల్ ఎనకు- ఇందవివత్తై యుణ్డాకానిష్ఠతు, నాన్ అతీందపడికొల్ల, అవత్తై కేట్టరుళవేణుమ్. చ శబ్దః-తుళబ్దార్థమ్. మున్నుళ్ళపక్ష త్తిత్తా-ట్టిల్ ఇప్పక్ష త్తుక్కుణ్డాసదూషణ విశేషతై చ్చొల్లుకిఱతు. ౭౦౦

తాత్పర్యము, విభీషణుడు అదేశమందును ఆకాలమందును వచ్చినవాడుగాన విడువఁదగినవాడని కొందఱు మంత్రులునుడివరిగదా, అవిషయముగ నాకుఁదోచినంతవఱకు విన్నవించెద స్వామీ దయచేసి ఆకర్ణింపుఁడు

పెరియనాచ్చాన్నిశై తిరువడిక శేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, ౫౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. అనవివత్తై ఇన్నతెన్నిఱతుమేల్.

మూ. సపషదేశః కాలశ్చ భవతీహయథా తథా ।

పురుషా త్పురుషంప్రాప్య తథాదోషగుణావపి ॥ ౭౦౧

అర్థము.— ఇహ - ఇచ్చట, సః - ఆ, ఏషః - ఈ, దేశః - దేశము, కాలశ్చ-కాలమును, యథా - ఎట్లు, భవతి-అగుచున్నదో, తథా- అట్లు, పురుషాత్ - అధమను నుజునినుండి, పురుషమ్- ఉత్తమపురుషుని, ప్రాప్య-పొంది, దోషగుణావపి - దోషగుణములను, తథా - అట్లువిమర్శించి.

అభయప్రదానసారమ్-చారాత్మ్యం రావణే దృష్ట్యా. ౨౪౧

వ్యా. (ఇహ సవపదేశః కాలశ్చయథాభవతి తథాతానిబోధ) ఇతి పూర్వేణాన్వయః. యాతొరు కాల త్తిలే యాతొరు దేశ త్తిలే చంద్రాన్, ఇవన్ వరపుక్కు ఇతువే దేశముమ్. ఇతువే కాలముమ్, యాతొరుపడి యామ్, అప్పడిప్పట్ట వివత్తై కేట్టరుళవేణుమ్. ఎజ్జనేయన్నిల్, (పురుషాత్ పురుషంప్రాప్య తథాదోషగుణావపి) తమఃప్రకృతియాక్తే యాలే హింసైయే యాత్తైయావ రావణునై కాట్టిల్ సత్వోత్తరరాక్తే యాలే షరరక్షణమే యాత్తైయామరుక్కిఱదేవరై ప్రాప్యగాక బుద్ధి ప్పణ్ణి, ప్రాప్య-బుద్ధ్యా (తథాదోష గుణావపి) అవనై అవ్యళవిలేవిట్టు ప్పొరాతొత్తిన్ద్రాల్ వరుమ్దోష త్తైయుమ్ దేవరీరై ప్పశ్శినాల్ వరుమ్ న్దైయైయుమ్ బుద్ధిప్పణ్ణి. దోషమావతు-అవనుడై యకృత్యత్తుక్కు సహ కారియామ్ అన్ద ప్రాతికూల్యత్తోడే ముడిదుప్పాక్తే. నన్దైయావతు - ధార్తి కరోడేకూడ ప్పెణుకై యుమ్, అతిన్ ఫలమానదేవర్ తిరువడికళిల్ కై జ్జగర్వముమ్. ఇన్దవై షమ్యజ్ఞానముడై యవనుక్కు వరుకై యుక్తమ్.

తాత్పర్యము — ఏదేశమందు ఏకాలమందు శరణాగతుడేతెంచుచున్నాడో ఆతనిస్వీకారమునకు ఆదియేదేశము ఆదియేకాలము. నీచుండైనరావణునిబరిత్యించి పురుషోత్తిములైన మిమ్మురు ఆశ్రయించిట్లు రావణసహవాసదోషమునువదలి మీసన్నిధితెంచిన మహాగుణమును బొందియున్నాడుగనుక విభీషణుడిచ్చుటికి రాదగును.

పెరియవాచ్చాచ్చిత్తైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౫౬ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. కిచ్చు.

మూ. చారాత్మ్యం రావణే దృష్ట్యా విక్రమం చ తథా త్వయి!

యుక్త మాగమనం తస్య సచ్చశం తస్య బుద్ధితః || ౧౦.

అర్థము — రావణే-రావణునియందు, చారాత్మ్యమ్-దుష్టత్వమును, తథా-అట్లు, త్వయి-నీయందు, విక్రమం-చ-పరాక్రమమును, దృష్ట్యా-చూచి, తస్య-ఆవిభీషణునియొక్క, ఆగమనమ్-వచ్చుట, యుక్తమ్-తగును, తస్య-ఆతనియొక్క, బుద్ధితః-బుద్ధిచేత, సచ్చశమ్-అనుమానము

వ్యా. (రావణేదారాత్మ్యం తథా త్వయివిక్రమం చ దృష్ట్వా, తస్యాఽఽగమనం యుక్తమ్) దేవర్ తిరువుళ్ళత్తి లే పుణ్బడుమ్మడి రావణప్పణ్ణిన తణ్ణెయైక్కణ్ణు, దురాత్తాక్కళై అనాయాసేన కొల్లవల్లఅణ్ణిత్తైత్తన తై దేవర్ వక్కలిలేకణ్ణు వరుక్తైయుక్తమ్. (తస్యబుద్ధితస్సదృశమ్) న్న్యాయత్తిలే సజ్జరిక్కు మవన్బుద్ధిక్కుమ్ సదృశమ్. రావణన్దైక్కొల్లిప్పక, దూతవధమ్ యుక్తమల్లవప్త వనాకై యాలే కైక్కొణ్ణానితే, రాం

తాత్పర్యము — రావణుడు లోకమాతను ఎడబాసిన ఘోరకృత్యమును, వానినిశ్చింతించుచున్న మిషరాక్రమమునజూచి ఇచ్చోటికేతెంచినాడుగాన నతడు వచ్చుట సరియే అతనిబుద్ధిచేత యేమిదోషములేదు

పెరియ వాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౫౭ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అనన్తరమ్ మైన్దపక్షత్తై దూషిక్కితాః.

మూ. అజ్ఞాతరూపైః పురుషైః స్స రాజన్ పృచ్ఛ్యతా మితి ।

య దుక్తం తత్ర మేప్రేక్షా కా చిదస్తి సమీక్షితా ॥ ౮౧.

అర్థము — రాజన్-స్వామి! అజ్ఞాతరూపైః- తెలియఁబడని అభీప్రాయముగల, పురుషైః పురుషులచేత, సః-ఆవిభీషణుడు, పృచ్ఛ్యతామితి-ఆడుగఁబడనివ్వుని, యత్-ఎయ్యది, ఉక్తమ్-చెప్పఁబడెనో, తత్ర-అద్దానియందు, సమీక్షితా-చక్కఁగ విమర్శింపఁబడిన, ప్రేక్షా-యుక్తి, మే-నాకు, కాచిత్-ఒకానొకటి, అస్తి-ఉన్నది.

వ్యా. (అజ్ఞాతరూపైః పురుషైః) అజ్ఞాతాభి ప్రాయైః, తన్దామ్ నివైవై ఎతిరికళటియాతపడి మత్తైత్తుచ్చొన్న పురుషర్ కళాలే. (సపృచ్ఛ్యతామితి, తవసచివైః యదుక్తం రాజన్) దేవర్ రాజాక్కళానాల వక్తాక్కళ్ సుహృత్తుక్కళెన్దాల్, న్న్యాయబహిష్టమాన వాత్తైయైక్కేట్టుక్కడవతోన్దై. (తత్ర సమీక్షితాప్రేక్షా కాచిదస్తి) ఇప్పుత త్తిలేనీతివి రోధత్తైప్పల్లె ఎన్నాల్ నిరూపితైయాయరుప్ప తొరుబుద్ధియున్దు. ౮౧.

తాత్పర్యము — తెలియనిస్వరూప స్వభావములుగల వారిచే విభీషణుని అభిప్రాయము చెలిసికొనవలయునని కొంచఱుచెప్పిరిగా, అందుకు మంచియుక్తియొకటి నాకు దొరుకుచున్నది

పెరియ వాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౫౬ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అతు ఎన్నెన్న, ఇన్నె తెనితాన్.

మూ. పృచ్ఛ్యమానో విశజ్ఞేత సహసా బుద్ధిమాన్యచః !

తత్ర మిత్రం ప్రదూష్యేత మిథ్యాప్రప్టు స్సుఖాగతమ్॥౮-౨.

అర్థము. - సహసా-హతాత్మగ, వచః-మాటలు, పృచ్ఛ్యమానః-అడుగఁబడుచున్న, బుద్ధిమాన్-మతిమంతుఁడు, విశజ్ఞేత- సంజేహించును, తత్ర-అచ్చట, మిథ్యాప్రప్టుః- ఒకటితలఁచియొకటివడుగువానికి, స్సుఖాగతమ్-అనాయాసముగవచ్చిన, మిత్రమ్-స్నేహితుఁడు, ప్రదూష్యేత-దూషింపఁబడును

వ్యా (సహసావచః పృచ్ఛ్యమానస్సబుద్ధిమాన్ విశజ్ఞేత)
తనైస్సీకరిపృతఙ్కుమున్నే రావణన్ వచనజై ప్రశ్నమృణ్ణినాల్, ఇతు
స్వీకారత్తుక్తుప్పిన్ను కార్యవిచారసమయ త్తిలేకేట్టునుతు వెన్వటియుమ్
బుద్ధియోగజై యుడై యవక్, స్వనికర్షజై మున్నిట్టుశరణమ్బుక్కన
మ్బుక్కలిలేశత్రుబుద్ధియైప్పణ్ణినారోవెన్వ మిశపుమ్ శజ్ఞేకుమ్. శజ్ఞే
యిల్వరు మనర్థజైచ్చిల్లుకిఱతు మేల్ అర్థతాలే. (తత్ర)శజ్ఞేతవశ
విలే. (మిథ్యాప్రప్టుః) ఒజ్జైనినైత్తు ఒజ్జైకేట్టు-మవనుక్కు. (సుఖా
గతమిత్రం ప్రదూష్యేత) ఇరుకైముడవన్ తలైయిలే గజ్జైకుతిత్తా
త్సోలే, అనాయాసేన వన్దమిత్రమ్ ఇల్లిక్కువరుమ్. (మిథ్యాప్రప్టుమ్)
ఎన్వ. పాఠమానపాతు మిత్రవిశేషణమాయ్, పాయ్యేశిలవత్తై కే
ట్కిఱమిత్రమెన్వమామ్.

౮-౨.

తాత్పర్యము. - విభీషణుని మనగోష్ఠియందుఁజేర్చుకొనిన పిదప అడుగ వలసిన
రావణునిసంగతులు మునుపే హరాత్తుగనడిగినయెడల సంజేహమునకు నెడమై మనకు
అనాయాసముగ లభ్యమైన స్నేహితుని వదలవలసివచ్చును.

వెరియవాచ్చాన్నిచ్చెత్తిరువడిక భేతరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౫౬ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. మిత్రజై ఇల్లిక్కుమశవేయన్వ, అవన్నినైపు ఆరా
యపు మొణ్ణా తెనితాన్.

౨౪౪ అభయప్రదానసారమ్-అశక్యస్సహసా. న త్వస్యబ్రువతోజాతు.

మూ. అశక్య స్సహసా రాజన్ భావో వేత్తుం పరస్య వై ।

అస్తస్వభావైర్గీతై నై రై పుణ్యం పశ్యతో భృశమ్॥ ౮౩.

అర్థము — రాజన్-స్వామీ, భృశమ్-మిక్కిలి, నై పుణ్యమ్-సామర్థ్యమున, పశ్యతో-చూచునట్టి, పరస్య-ఇతరునియొక్క, అస్తస్వభావైః-గూఢాభిప్రాయముగల, తైః-ఆ, గీతైః-సంభాషణములచేత, భావో-అభిప్రాయము, సహసా-తటాకున, వేత్తుమ్ తెలుసుకుటకు, అశక్యవై-అసాధ్యముగదా.

వా. (పరస్యవై భావ స్సహసా వేత్తుమశక్యః) చిరపరిచయత్తా లే అన్యనుడై యహృదయమై యతీయుమతోభీయ, శడక్మేన అతీయ ప్సాకాతు ఎజ్జనేయన్నిల్, (భృశం నై పుణ్యం పశ్యతోపరస్య అస్తస్వభావై నై గీతైః భావో వేత్తుమశక్యః) దుష్టస్వభావనాయ స్వార్థతైసి పుణమాః స్పార్ క్కిటవనుడై య గూఢాభిప్రాయమాన ఉత్తరవచనజ్గళా లే భావమ్ అతీయప్సాకాతు. (అస్తస్వభావైః) తన్నుడై య భావమ్ వచన త్తిలేతోద్రాతే నెజ్జోలేకిడక్మే. (రాజన్) నీతిజ్ఞ రానదే వర్ కు అజ్ఞాతముయ్యోవెనై. నీడున్నుడై యభావతైమతైత్తు ప్రశ్నమృణ్ణినవోపాతి అవనుద్దన్నుడై యభావతైమతైత్తు తాన్ ఉత్తరజ్ఞాన్నాల్ అతీయప్సామో అవనుడై యభావమెనై. ౮౩.

తాత్పర్యము — చిరపరిచయముచేత నొకని యభిప్రాయము యథార్థముగ దెలియునుకాని తటాకున అడిగినయెడల తనఅభిప్రాయమును మఱుగుపఱచి వేరుమాటలు నెప్పును.

పెరియవాచ్చాన్నిచ్చై తిరు వడికి శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౬౦-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి పరమతమై నిరసనమృణ్ణి స్వసిద్ధాస్తతై ఉచస్యసిక్కితాన్.

మూ. న త్వస్య బ్రువతో జాతు లక్ష్మ్యతే దుష్టభావతా ।

ప్రసన్నం వదనం చాపి తస్మా నై నా లక్ష్మి సంశయః॥౮౪.

అర్థము.— ఆస్య-ఈతఁడు, బ్రువతో-(సతః)-చెప్పుచుండఁగా, దుష్టభావతా-చెడ్డతలంపు, జాతు-ఒకప్పుడును, సలక్ష్మ్యతే - కనుబడలదు, వదనంచాపి - ముఖమును, ప్రసన్నమ్- నిర్మలము (గానున్నది). తస్మాత్-అందువలన, మే-నాకు, సంశయః- సందేహము, నా స్తి-లేదు

వ్యా. (అన్యబ్రువతోదుష్టభావతా జాతునలక్ష్యతే) ఇవన్ వా
 దైశోల్లుకిఱవిడ త్తిల్ దుష్టభావతై ఒరుకాలుమ్ కాణప్పడుకిఱిత్తై.
 అనాదరేషక్కి. (జాతు) దుష్టభావనాకిల్ తదోషతై మత్తైత్తాలుమ్ ఓర
 శపుకలిలే ప్రకాశిక్కుమ్, ఇవన్ పక్కల్ సర్వకాలమున్దో ధ్మకిఱిత్తై. దుష్ట
 భావనూ వతు-దుష్టగుడై యచేష్టై అతావతు-ముఖివి కారమ్, స్వేద
 కంపాదిః, గతిః, నిరీక్షణమ్, ఆలోకనమ్, ఇవై తోడక్క-మానవై దుష్ట
 చేష్టితజ్జభాక శాస్త్రజ్ఞలిలే ప్రసిద్ధమ్. తథాచ యాజ్ఞవల్క్యః- “దేశా
 ద్దేశాన్తరంయూతి సృక్విణీపరిలేఖిచ| లలాటస్విద్యతేచాఽత్రముఖంవై
 వర్ణ్యమేతిచ|| పరిశుష్యత్ స్థలద్వాక్యో విరుద్ధం ప్రతిభాషతే| స్వభావా
 ద్వికృతింగచ్ఛేన్ననోవాక్కాయ కర్తభిః” ఇత్యాదిః. మనురసి, “బాహ్యై
 ర్విభావ్యతేలిజైర్భావ మన్తర్గతంసృణామ్| స్వరవల్లజ్గతాకారైశ్చక్షుషా
 చేష్టితేనచ|| ఆకారైరిజ్జితైర్గత్యాచేష్టయా భాషితేనవా| నేత్రవక్త్రవి
 కారైశ్చదృశ్యతేన్తర్గతమ్నః” ఇత్యాదిః. ఇవన్ పక్కల్ దుష్టలిజ్జగల్గిల్లామై
 యేయన్తు, శుద్ధనెన్నుమిడత్తుక్కు లిజ్జముడైన్దితాన్, (ప్రసన్నంవదనం
 చాఽపి) ఎన్నిఱవాక్యతాల్. ఇవనుడైయ ముఖమ్ ప్రసన్నమాయేయి
 రానిష్టతు వక్రియడియున్డువన్ తాయ్ ముఖత్తిలే విక్రితాత్పోలే,
 ఇవన్ ముఖమ్ కులిర్దన్దన్దో ఇరుక్కిఱుతు. ముఖప్రసాదమ్ శుద్ధలిజ్జమా
 కప్రసిద్ధమ్. యథాశ్రీమత్కిష్కిన్ధాకాణ్డే - “నముఖేనేత్రయోర్యా
 ఽపి లలాటేచభ్రువోస్తథా | అన్యేష్యపిచసర్వేషు దోషస్సంవిదితః
 క్వచిత్” ఇతి. (తస్మాన్నేనాఽస్తిసంశయః) ఇవన్ పక్కత్తిల్ దోషరాహి
 త్యత్రాలుమ్, గుణచేష్టావై లక్షణ్యత్రాలుమ్, “సర్వభాశజ్ఞ్యవపి”
 “సర్వభాశజ్ఞతామయమ్” ఎన్దు - ముతలికళుక్కున్డాన సంశయమ్
 ఎనక్కిల్లైయెన్దితాన్.

౮౪.

తాత్పర్యము.— ఈతఁడుమాటలాడుటనుజూడ నితనికిదుష్టభి ప్రాయమండునటు
 లగాని, చెమట తొట్రుపాటు మొదలగు దుష్టచేష్టలుగాని కనుబడలేదు, ముఖంబును
 ప్రసన్నముగానున్నదిగాన నితనియందు నాకెంతమాత్రము సందేహములేదు.

పెరియవాచ్చున్బిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

౨౪౬ అభయప్రదానసారమ్-అశక్తితమతి స్వస్థః.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౬౧ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇవన్ వద్దపడియూలుమ్, వాచై శొన్న పడియాలుమ్, ఎనక్కేయల్ల; ఇవనళవిల్ సర్వరుక్కుమ్ శక్తిక్క ఇడమిలై ఎన్ఱి తాన్.

మూ. అశక్తితమతి స్వస్థో న శరః పరిసర్పతి ।

నచాఽస్య దుష్టవాగస్తీ తస్మాన్నాఽస్తీహ సంశయః॥౮౫॥

అర్థము — అశక్తితమతిః - సందేహింపని బుద్ధిగలవాఁడును, స్వస్థః - నిర్భయఁ డును, శరః - విప్రియమునుజేయనివాఁడై, పరిసర్పతి - సమీపముగవచ్చుచున్నాఁడు. అస్య - ఈతనికి, దుష్టవాక్చ - చెడ్డనోరును, న - తేడు, తస్మాత్ - ఆకారమువలన, ఇహ - ఇతనివిషయమునందు, సంశయః, - సందేహము, న - లేదు.

వ్యా. (అశక్తితమతిస్వస్థః) ముతలికళ్ళ, “సాలానుద్యమ్య తైలాంశ్చ” ఎత్తు - తన్నై క్కుఱిత్తు క్కుల్లు న్తడియుమానవళి విలుమ్, బుద్ధియిల్ ఇవర్ కళ్ళ పక్కల్ ప్రతికూలశక్తై యిన్ఱి క్కేవన్దాన్. (నశ తః పరిసర్పతి) పరిసర్పణమావతు - పరిసమాగమనమ్. తనక్కు ఓర పాశ్రయ నేడివరువారై ప్పొలేకొట్టవన్దాన్. “రాక్షసోఽభ్యేతి” ఎత్తు - నన్నై మ తియాతే మేలిట్టువన్దా నెత్తు ముతలికళ్ళమ్ భయప్పడుమ్బడియితే కిట్టి కొంఱునిన్ఱు. ఇప్పడియో? దుష్టభావరుడై యవడియరుప్పతు. (నచాఽస్య దుష్టవాగస్తీ) ఇవన్ వాగ్వాపారత్తిల్ తళప్పమిలై. దుష్టరుడై యవాగ్ వ్యాపారమ్ స్థలనాదిదూషితమాయితేయరుప్పతు (తస్మాన్నాఽస్తీహ సంశయః) ఎనక్కేయల్ల, అస్థానేభయశక్తికళుక్కుమ్ ఇవన్ విషయ త్తిల్ శక్తై వేణ్డా.

౮౫.

తాత్పర్యము — వానరులు చెట్టుతీసికొట్టెదమని చెప్పినమాటలను వినియుగ్ం చెమైనను శంకింపక స్వస్థచిత్తుడై చెంత జేరియున్నాడు ఈతని మాటలు విన్ననుచెడ్డ విగానుండలేదు. కనుక నీతనియందు నేసిధమైన శంకయుగనుబడలేదు.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడిక శేశరణమ్

అభయప్రదానసారమ్ - ఆకారశ్శాన్త్యమానోఽపి. ౨౪౭

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭-వ సర్గము, ౬౨-వ శ్లోకము

అవతారికై - అవన్ విప్రలబ్ధులై మెయ్యొకనినైత్తుచ్చొల్లుకి
తామెన్లు ముతలికళుడై యనినై వాక చొల్లుకితాన్.

మూ. ఆకార శ్శాన్త్యమానోఽపి న శశ్యో వినిగూహితుమ్ ।

బలాద్ధి విప్రో త్యేవ భావ మన్తర్గతం నృణామ్ ॥ ౮౬.

ఆర్థము. - ఆకారః-ముఖవికారము, ఛాద్యమానోఽపి-కప్పబడుచున్నదైనను, వినిగూ
హితుమ్-దాచుటకు, నశశ్యమ్- అలవిగాదు, హి-నిందువలననగా, నృణామ్-మనుజుల
యొక్క, అన్తర్గతమ్ - లోపలనున్న, భావమ్-అభిప్రాయమును, బలాత్ - బలాత్కా
రముగ, విప్రోత్యేవ - బయలుపడుచుమానదు.

వ్యా. (ఆకారః) శరీరవికారః. (ఛాద్యమానోఽపి) ఛాదిక్కక్క
డవతాక ఇవన్ప్రవర్తితాల్ము. (నశశ్యోవినిగూహితుమ్) మనస్సు అ
న్యథాకరిత్తిరుక్కెయ్యాలే, ఇవనాల్మతైక్కప్పొకాతు, మతైక్కప్పొ
కామైక్కు హేతుశొల్లుకితము, (నృణామన్తర్గతంభావం బలాద్విప్రో
త్యేవ) ఇవన్మతైయనిఱుచ్చెయ్తేయుమ్, ఇన్దవికారమ్ స్వబల
త్తాలే పురుషునై అభిధనిత్తు తనక్కడియాయ్ నమక్కుతో న్ననాతేయి
రుక్కుమ్ భావదోషత్తైప్రకాశిప్పియానిఱుమ్. (హి) హేతో. అవధా
రణత్తాల్తప్పాతెన్దై. అత్ర)మనుః- “ ఆకారైరిజ్జితైర్గత్యా ” ఇత్యాది.

తాత్పర్యము. - ఈతని ప్రవర్తనమువంచకముగా నేలనుండగూడదన్న, మనుజుని
మనస్సునందున్న అభిప్రాయములు బయటరావండ వలయునని యెంతప్రయత్నముజేసి
మూసిబెట్టినను అంగవికారములచేత బయలుపడునుగానిదాగ నేరదు.

పెరియవాచ్చాన్నిలై ప్పలిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౬౩-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడిపరిశుద్ధమాయ్ దైవాదాగతమాన మిత్రత్తై
పరిగ్రహిత్తు, దేవరుడై యరక్షకత్వత్తై యుమ్, అవనుడై యవరవై యు
మ్, సఫలమాక్కియరుళవేణుమెన్లు సిద్ధాన్తత్తై నిగమిక్కితాన్.

౨౪౮ అభయప్రదానసారమ్—దేశకాలోపపన్నంచ.

మూ. దేశకాలోపపన్నంచ కార్యం కార్యవిదాం వర ।

సఫలం కురు తే షీప్రం ప్రయోగేణాభిసంహితమ్ ॥ ౮౭.

అర్థము — కార్యవిదాంవర! - చేయవలసినవాని నెఱింగిన వారిలో శ్రేష్ఠుఁడా! దేశకాలోపపన్నమ్ - దేశముచేతను కాలముచేతను నమరియున్న, కార్యమ్ - క్రియను, షీప్రమ్ - వేగముగ, ప్రయోగేణ - చేయుటచేత, అభిసంహితమ్ - కూడుకొనినదై, తే - నీకు, సఫలమ్ - ప్రయోజనముతోఁగూడుకొనునట్లు, కురు - చేయుము,

వ్యా. (దేశకాలోపపన్నంచకార్యం షీప్రంప్రయోగేణాభిసంహితంతే సఫలంకురు) (దేశకాలోపపన్నంచ) ఎన్ఱు - అవన్ వరపుక్కు దేశకాలజ్ఞో యోగ్యమానాత్పోలే, దేవరుడై యపరిగ్రహత్తుక్కుమ్ యోగ్యమాన దేశకాలజ్ఞశ్చై, (కార్యమ్) కర్తవ్యమ్. స్వీకారరూప కర్తవ్యతై. (షీప్రంప్రయోగేణాభిసంహితం తేసఫలంకురు) “అజగా మముహూర్తేన” ఎన్ఱు - అవన్ తుడిత్తు వద్దవరపుక్కు సదృశమామ్బుడి శడక్కెనవేణమ్. (కార్యవిదాంవర) కాలానుకూలమాకపుమ్ కర్తవ్యజ్ఞై యతీయుమవర్కభుక్కు వరణీయరన్ఱోదేవర్, అథవా, (దేశకాలోపపన్నంచకార్యం షీప్రంప్రయోగేణాభిసంహితం సఫలంకురుతే) కర్తవ్యజ్ఞానముడైయపురుషన్, దేశకాలజ్ఞభుక్కుచితమానకర్తవ్యజ్ఞైప్రయోగేణ అభిసంహితమాక్కి సఫలమాకప్పణ్ణానిఱ్ఱుమితే యెన్ఱుమామ్. (కార్యవిదాంవర) కర్తవ్యజ్ఞానముడైయార్పడి ఇతువానాల్, అవర్కభుక్కు వరణీయరానదేవర్క్కు అనుస్థాన మిన్ఱికై యొఱ్ఱియక్కడవతో?

తాత్పర్యము. — దేవరవాడు కాలానుగుణముగను దేశానుగుణముగను జరిపించు వారిలో నగ్రగణ్యులైన వారిలో శ్రేష్ఠులుగదా? దేశకాలాను గుణముగఁబ్రసత్తిచేసిన విభీషణుని శీఘ్రముగ సంగీకరించి అతఁడుజేసినప్రపత్తిని తమరక్షకత్వమును సఫలము జేయుడు

పెరియవచ్చాన్బిళ్ళై తిరువిడికళేశరణమ్,

యుక్తకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౬౪ - ౬౫ - వ శ్లోకములు.

అవతారికై. బంధుక్కలై యుమ్ విశ్వర్యజ్ఞేయుమ్ విట్టు వెఱుమ
నే నవ్వుక్కల్ మిత్రైత్రయ ప్రయోజనమీక వరక్కుడుమోవెన్ని
ల్, అతుకూడాతెన్నిరుద్దిరాకిలుమ్, భ్రాతృనిరసన పూర్వకమాక నవ్వు
క్కలిలేరాజ్యతై యపేక్షిత్తు వరక్కుడుమ్, అహ్వేతుమ్ పరిగ్రాహ్య
నెన్నితాన్ ఉద్యోగమ్ ఇత్యాదియాలే

మూ. ఉద్యోగం తవ సంప్రేక్ష్య మిథ్యావృత్తిం చ రావణమ్!

వాళినం చ హతం శ్రుత్వా సుగ్రీవం చాభిషేచితమ్॥౧౮.

రాజ్యం ప్రార్థయమానస్తు బుద్ధిపూర్వ మిహ౨౬౬గతః।

ఏతావత్తు పుకసక్రూత్య విద్యతే త్వస్యస్యహః॥ ౧౯.

అర్థము. — తవ - నీయొక్క - ఉద్యోగమ్ - ప్రయత్నమును, సంప్రేక్ష్య - చూచి,
రావణమ్ - శకలధర్మని, మిథ్యావృత్తిమ్ - మాయావ్యాపారముగలవానినిగాను, వాలినిమ్ -
వాలిని, హతంచ - చంపవబడినవానినిగాను, సుగ్రీవమ్ - సుగ్రీవుని, అభిషేచితంచ - పట్టా
భిషేకముచేయవబడినవానినిగాను, శ్రుత్వా - విని, రాజ్యమ్ - రాజ్యమును, ప్రార్థయమా
నః - కోరుచున్నవాడై, బుద్ధిపూర్వమ్ - సంకల్పపూర్వముగ, ఇహ - ఇచ్చటికి, ఆగ
తః - వచ్చినవాడాయెను ఏతావత్తు - ఇంతమాత్రమును, పుకసక్రూత్య - చుందుబెట్టు
కొని, అస్య - ఈతనియొక్క, సంగ్రహః - అంగీకారము, విద్యతేతు - ఉన్నదియే.

వ్యా. అవిన్ రాజ్యశ్రద్ధై పణ్ణివరుకై క్కు హేతుశొల్లుకిటతు. (తవ
ఉద్యోగం సంప్రేక్ష్య) ఖరదూషణ త్రశిరాక్కల్ ముతలాసపతినాలా
యిరమ్ రాక్షసరై యుమ్ మూన్తేముక్కాల్ నాభ్యైకై యిలే తనియేఅభి
యచ్చయేతదేవర్, వెలినిలమానకడల్లరైయిలేసపరికరమాక శ్చ ఇట్టు
కొడ్డిరుక్కిట బరుకపాట్టైక్కణ్డు. (మిథ్యావృ తంచ రావణమ్. వాలినంచ
హతంశ్రుత్వా, సుగ్రీవంచాభిషేచితమ్, రాజ్యప్రార్థయమానస్తు బుద్ధి
పూర్వమిహ౨౬౬గతః) దేవర్ క్కు ఎతిరియానరావణనుడైయ మాయా
వ్యాపార త్రైయుమ్, రావణనిలుమ్ అతిప్రబలనాన వాలియై ఓరమ్బా
లేఉప్తైయాశ్రయిత్త తేమిక్కాక అభియచ్చయేతపడియై క్కైత్తైయా

౨౫౦ అభయప్రదానసారమ్—యథాశక్తిమయోక్తంతు.

లుమ్, వాలియచుడై యరాజ్యత్తిల్ ఉమక్కునలై యిన్కిళ్ళై తమ్మిళ్ళై
కొడు త్తడియాలుమ్, రావణనై యభయచ్చెయ్తు రాజ్యత్తై తరువా
రెన్ఱు రాజ్యకాణ్డీ యాయ్కొణ్డై పరుకై యాలే శబ్దన్లల్, పరిగ్రా
హ్యన్. (ఏతావత్తుపురస్కృత్య ఆస్యసద్గ్రహస్తు విద్యతే) నమక్కు
అప్పడియే ఒన్ఱు వాయ్ వన్దా నెన్ను మిడమ్ ఉమ్మడై యపరికిరత్తుక్కు శబ్ద
సీయమానాలుమ్, ఏతావన్తాత్రై మున్కిట్టాకిలుమ్ ఇవనుడై యసద్గ్ర
హమ్ కార్యమే. ప్రథమత్తిల్ తు-శబ్దమ్, సముచ్చయార్థమ్, చరమత్తిల్
తు- శబ్దమ్, అపధారణార్థమ్. ౮౮ ౮౯.

తాత్పర్యము — నీవుఖరమామణాదులను జంపి చాసరిసేసలతో దండెత్తివచ్చి
యున్న ప్రయత్ని మునుజుచియు, రావణుని దెడ్డనడికలు మీరు వాలినిచంపి శుగ్రీవునికి
బట్టాభిషేకము చేసినదియు నీయు రాజ్యకాంక్షియై బుద్ధిపూర్వకముగ నిక్కడికివచ్చెను.
ఈశనియంగీకారమునకు నింతమాత్రమే చాలును

పెరియ వాచ్చాన్కిచ్చై తిరుపడిక శేశరణమ్.

యథాకాణ్డము- ౧౭ ఎ సర్గము, ౬౬-ఎ శ్లోకము.

అవతారికై. ఆకి ఇప్పడిలోక స్రసిద్దియాలుమ్ ఇదన్ సక్రాహ్య
నెన్ను మిడన్దొచ్చొల్లి, మేల్ ఇవనుడై యశుధ్యతిశయన్దై ఉపపాదిత్తు
కొణ్డై ఉక్తితై నిగమిక్కిటాన్.

మూ. యథా శక్తి మయోక్తంతు రాక్షసస్యా ఒర్జవంప్రతి ।

ప్రమాణం త్వం హి సర్వస్య శ్రుత్వా బుద్ధిమతాం వర॥ ౯౦.

అర్థము — రాక్షసస్య - రక్కసునియొక్క, ఆర్జవంప్రతి - ఋజుత్వమున నూ
ర్చి, మయా - నాచేతి, యథాశక్తి - శక్తియున్నంతవఱకు, ఉక్తమ్ - చెప్పబడెను,
బుద్ధిమతామ్-బుద్ధిమతులతో, వరః! శ్రేయః! శ్రుత్వా- విని. సర్వస్య - సకలమున
కు, త్వంహి - నీవుకదా, ప్రమాణమ్ - నిర్ణాయకుడు.

వ్యా. (రాక్షసస్యాఒర్జవంప్రతి) ముతలికళో జాతిమాత్రాత్తై
స్వగ్రో శేజ్జీక్కి-అవిపనుడై య ఆర్జవత్తైక్కుటిత్తు. (మయా) వాసర

మాతృమానవిన్నా లే, (యథాశక్తి ఉక్తం) యథాచాతిశోల్యస్పష్టం.
 (బుద్ధిమతాంవర) స్వదేశ సర్వకాల వర్తి సకలచదార్థజ్ఞై యుమ్ స్వ
 తపవ అత్యయమ్ దేవరీరేయితే ఇవనుజైయ శుద్ధయతీకైక్కుశక్తిర్.
 (శ్రుత్వాసర్వస్య ప్రమాణంత్యంహి) ఇవనుజైయగుణాధిక్యమెన్న, స్వ
 రూపమెన్న, స్వీకారమెన్న, ఇవై నాన్ విణ్ణపృష్టాయ్యక్ష్మాలుమ్,
 అవై యెల్లావర్ణియక్కుమ్ నిర్ణాయకర్ దేవరీరేయితే, శ్రుతియైస్త్వతి పిన్
 శెల్లుమాప్సోలే అడియోజ్ఞో దేవరీర్ తిరువుళ్ళవై ప్పిన్ శెల్లుమి త్తనై
 యెన్దుకరుత్తు. ౯౦.

తాత్పర్యము. — ఈశనిఋజుత్వమును గుఱించి నాశక్తికొలది విన్నవించు
 చిని. పిమ్మట సర్వముచెఱిగిన దేవరవాక్కుకదా తమతిరువుళ్లప్రకారము అన్నిటిని నిర్ణ
 యించవలయు

ఇతియుద్ధకాండే సప్తదశస్సర్గః.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరునడిక శేరణమ్.

యుద్ధకాండము - ౧౨ - వ సర్గము, ౧-౪, శ్లోకము.

అంతారికై ముట్టడ మహారాజర్ వారై యాలే కృచ్చితై పా
 వైరాన పెరుమాళ్, ఇహోతు తిరువడివారైయాలే ప్రతిష్ఠితరాయ్
 ముతలికలై క్కుఱిత్తు బరువారైసొన్నా రెన్దిఱు.

మా అథ రామః ప్రసన్నాత్తా త్తా శ్రుత్వా వాయుసుతస్య హ
 ప్రత్యభాషత దుర్ధర్షశ్చ తవా నాత్మని స్థితమ్॥ ౯౧.

అథము — అథ-పిమ్మట, దుర్ధర్షః - ధయవఱుచుఁడని, శ్రుతవాక్. మిక్కిలి
 వినియున్న, రామః - శ్రీరామఁడు, వాయుసుతస్య - వాయుపుత్రుఁడైన అంజనేయు
 నియొక్క, అత్మని-మనస్సునంగు. స్థితమ్ - ఉన్నగానిని, శ్రుత్వా - విని, ప్రసన్నాత్తా-
 నిర్దలమైనమనస్సుగలవాఁడై ప్రత్యభాషత . ఎరులచెప్పె

వ్యా (అథరామః) అనంతరమేపరుమాళ్ ఉళరానార్ అతా
 క్షితో-రక్షితత్వమేస్వరూపనూనై చూలే, శరణమెన్ద్రపోతే రక్షిక్కుప్పె

యుద్ధకాణ్డము ౧౮-వ సర్గము, ౨-వ శ్లోకము,

అవతారికై. ఉజ్జ్వల వార్తయై నాన్ కేట్టినోపాతి, ఇవన్ విషయ
మాక నాకశోల్లనినై క్షి-అవార్తయై యుజ్జ్వల తరవేణుమెన్టు ముతలి
కల్పై ఇరక్కితార్.

మూ. మమాపి తు వివత్నాస్తి కా చి త్ప్రతి విభీషణమ్ ।

శ్రుత మిచ్చామి త త్వర్వం భవద్భిశ్చేయసి స్థితైః॥ ౯౨.

అర్థము.— విభీషణప్రతి - విభీషణునిగూర్చి, మమాపి - నాకును, కాచిత్ -
ఒకానొక, వివత్నా - చెప్పబడిచ్చ, ఆస్తి-ఉన్నది శ్రేయసి - ఆభివృద్ధియందు, స్థితైః-
ఉన్న, భవద్భిః - మీచేత, తత్ - దానిని, సర్వమ్-అంతయు, శ్రుతమ్-వివచింపదగున
ట్లు, ఇచ్చామి-శోరుచున్నాను.

వ్యా (మమాపితు) ఎల్లారిలుమ్ తప్పుడైయ మతత్తుక్కుణ్డా
ళవిశేషతై చ్చొల్లకితార్. (కాచిద్వివత్నాస్తి) ఒరువివత్నైఉణ్డాకాని
న్దతెన్దై. (విభీషణం ప్రతి) విభీషణనైక్కుటిత్తు ఒరువివత్నై యుణ్డాకా
నిన్దతెన్దై. (తత్సర్వంశ్రుతమిచ్చామి) వివత్నాగతమాయ్, మిత్రభావే
న-ఎన్టు తొడగ్గి, కణ్వుపుత్రపర్యన్తమాన అర్థజాతజై ఇతువే అర్థమె
న్టు స్వీకరి త్తిలికోళాకిలు జ్ఞావితాక్కువమెయుమెన్టు ఇరక్కితార్.
(శ్రేయసిస్థితై భవావద్భిః) ఎన్నుడైయశ్రేయసిలే నిలైనిన్దతాలే న్దతై
యుణ్డాకానిన్దళ్ళ ఉజ్జ్వలాయెన్టుమామ్.

౯౨.

తాత్పర్యము — ఈవిభీషణుని విషయముగ నేనుచెప్పఁదలంచిన మాటలునుకొన్ని
కలవు నాశ్రేయస్సును గోరిక మీరు వానినన్నిటిని వివచలయునని శోరుచున్నాను.

పెరియవాచ్చున్బితై తిరువడికశేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము, ౩-వ శ్లోకము,

అవతారికై. అనన్తరమ్, కడఁక్కురైయిలే వానరసమాజత్తితే
సర్వప్రాణిప్రాణనహేతుభూతమాన తప్రకృతియై ప్రాసగ్గికమాక
వెలియిడుకితార్,

మూ మిత్రభావేన సంప్రాప్తం న త్యజేయం కథం చ న ।

దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్ సతా మేత దగర్హితమ్॥ ౯౩.

అర్థము. - మిత్రభావేన-స్నేహితునియొక్క న్యాపారముచేత, సంప్రాప్తమ్ - సమీపమునకువచ్చినవానిని, కథంచన, ఎంతకష్టమైనను, నత్యజేయమ్-వలనను దోషః-పాదము, యద్యపి-చండినను, తస్య, అతనికి, స్యాత్-వనికావలయు సతామ్-సత్యములగు, ఏతత్ - ఇది, అగర్హితమ్ - అనినీతము.

చ్యా. (మిత్రభావేన) ‘మితాత్తా’యతఇతి మిత్రమ్” ఎఱువు వ్యుత్పత్తియానపోతు, సర్వేశ్వరన్ వణ్ణిన ఉపకారత్వైకీకృచ్ఛేదిత్తుఅతు కు-సదృశమాన ప్రత్యుపకారమృణ్ణ యుడియామెయూలే, ఇమ్మిత్రశబ్ద త్తుక్కు అనుపదశబ్ద. మిత్రమావతు- విశ్వసనీయస్థలమ్, “తన్నిత్రం యత్రవిశ్వాసః” ఎన్నక్కడవతితే, అతావతు - స్పనికర్వోక్తిపూర్వక మాక, ‘రాఘవశరణంగతః’ ఎన్దే. అతువిప్రలమ్భ కరర్కుమౌబతు వస్తోవెన్నిలో, (భావేన) భావః-క్రియాం. విశ్వసనీయరుడైయ ఉక్తివ్యాపారమే ॥అపైయుమ్. (సంప్రాప్తమ్) ఇందఉక్తిలక్తైయిలేయానాల్, అరైకులై యత్తలైకులైయమడుక్కరైయిలే శెన్టాత్తోలేనమకు-చ్చెల్లవేణ్ణిరుక్క, ఇణ్ణేవన్దుశొన్న విడమ్ నమ్ కార్యవన్తోశేయతతు. (నత్యజేయమ్) ఇవణ వన్దువరపుతనైయే శ్లాఘిక్క వేణ్ణిరుక్క,విడసంభావనైయిలై. సంభావనాయాలిక్. విడసంభావనైయుణ్ణాకిలన్తోఆరాయ వడుప్పతు. విడసంభావనైయిక్కే యొక్కికిట తెన్నెన్నిల్, ఇవనై విట్టాల్ ఉళరావార్క్కన్తో ఆరాయసంభావనైయుళ్ళతు, పరిషీయాతే స్వికరిక్కుమవర్కతో తన్దామెఉపేక్షిత్తు స్వీకరిక్కితార్కళన్తో? ఉమ్మై ఉపేక్షిత్తు అవనైస్వీకరిక్కు స్పార్తిరాకిల్, ఉమ్మైవిట్టుధరిక్కు మాట్టాత ఎగ్గలై విడుకైయన్తో? అతావతు ఏతెన్నిల్, (కథంచన)అప్పడిదుమ్మ-రజ్జలై చెయ్యపుమ్ ఇంనై విడే న్నితార్. రావణభా)తా, రాక్షసణ, లోకభయజ్కుర నెన్నుమిడమ్ సంప్రతిపన్నమ్, అస్తద్యధభేదనాదికర్తా వాకప్రజ్ఞాదుమ్ ఇప్పడిదోషయుక్తనా యిరుక్కిట ఇవనై సర్వప్రకార

త్రాలుమ్ విడోమెన్నిఱ తెన్నెన్నిల్, (దోషోయద్యపి తస్యస్యాత్)
 దోషజ్ఞోఽనుక్కు ఉడ్డేయాకిలుమ్, శరణాగతిక్కు జన్మవృత్తనియతి
 యిల్లామైయాలే, ప్రపత్తిపణ్ణిన ఇదన్బక్కల్ ఎకపక్షత్తాల్ దోషమిచ్చే.
 (తస్యయద్యపిదోషః, తథాపిసత్యజేయమ్) వధభేదనాని క్లుప్తే
 ఉజ్జోపక్షత్తాలే దోషముడ్డేయాకిలుమ్ నాకావనై విడేక. ఇవనైదుష్ట
 నెన్బు అజ్జిదుక్కు చెప్పయేతే స్వీకరిత్తాల్ నాట్టార్ గర్హయార్ కిలో
 వెన్నిల్, (సతామేతిదగర్హితంన్యాత్) అస్తానే భయశఙ్కకళానఉజ్జభ
 క్కుగర్హవిషయమే యాకిలుమ్, సత్తుకళభుక్కు ఇవశ్వీకారమగర్హి
 తమాకిక్కుడవతు అధవా, (దోషోయద్యపి)దోషముడ్డాకిల్ అవనుడైయ
 దోషమన్తో? (స్యాత్) ప్రార్థనాయాంలిక్. నామ్ ప్రార్థిత్తిరుక్కుమతన్తో,
 గుణవానైరక్షిత్తాల్ అతు గుణత్తుక్కు విలెయాయ్, దుష్టనైరక్షిత్తో
 మెన్నిఱవోమ్ సమక్కుక్కిట్టుమో? నిరూపిత్తు. “వధ్యతామ్” ఎన్నిఱ
 నీరేశుద్ధనెగ్గితీరే అధవా, (దోషోయద్యపి) సత్తైసలియనినైత్తు, నామ్
 స్వీకరిక్కైక్కాక, “రాఘవంశరణంగతః” ఎన్డానాకిల్, (తస్యస్యాత్)
 అవనినైత్త కార్యనలై క్కుట్టిమనాకిఱతు మేల్కపోతాపాఖ్యానమాకై
 యాలే ఇతువే పారుళాక ఉచితమెన్బు భట్టరరులిచ్చెయ్ పర్ అన్తిన్నరే,
 “తస్మాదపివధ్యం ప్రపన్నం స ప్రతిప్రయచ్ఛతి” ఇతి. ఇప్పడిదుష్టనా యి
 రుక్కిఱవనై విడాతోభ్రీకిఱతు. విడిల్ ప్రత్యవాయముడ్డెనో? పురుషార్థ
 సిద్ధిచ్చాకవో? పాపక్షయార్థ మూకవో వెన్నిల్, (సతామేతిదగర్హి
 తమ్) ఇవై యుష్టుమల్ల, సద్గోషియిల్ నడైభీభీఎన్నామైక్కాక. సత్తు
 క్కుళాకిటార్ - తన్దామైయభీయమాటి యాకిలుమ్ పిటరై నోక్కుమ
 కిపోత విశ్వామిత్రాదికళో.

ఇతఱ్కు తనిశ్లోక వ్యాఖ్యానమ్

అవతారికై. పెరుమాళ్ దూరవిరున్దారెన్బు అజ్జియిరుక్కైయ
 వ్విక్కే, సడైక్కుట్టి క్కుడఱ్కురైయిలే కుఱుకవిట్టవన నైరమ్, రావణసమ్,

తన్నబద్ధుక్కులై యుమ్, సచివసామస్తపురోహితవర్గత్రైయుమ్తిరట్టిక్కులు
 టుకవిరుద్ధకార్యవిచారమ్పణ్ణుకీటవళవిలే, ప్రహస్తమహాపార్శ్వేష్టగ్రిజి
 త్రప్రముఖరానవర్కశ్ అవణశోభితైయుణ్ణు అవనుక్కుభిమతజ్జలై నొచ్చెల్ల,
 ఇతుక్కురావణను మ్మేలెట్టుతిట్టు తొళువ్చార్పు మ్బార్పు శి ఇటుమా
 ద్దిరుక్కు, “నితాచరేంద్రస్య నిశమ్యవాక్యమ్ సకుమ్భకర్ణస్యచ గర్జితాని।
 విభీషణో రాక్షసరాజ ముఖ్య మువాచ వాక్యంహిత మర్థయుక్తమ్”
 ఎన్టు-విడవొణ్ణోక్తుడబ్బడకైప్పార్పుఇవనుడై యవనర్థస్థన్నుడై య
 తాకక్కురుతి చ్చడక్కెన ఇత్తైప్పరిహరిక్కువేణుమెన్దిట బుద్ధియాలే,
 “యావన్నగృహ్ణంతి శిరాంసిబాణాః” ఎన్టు-శడక్కెనఇవనిశై యుమ్బడి
 ప్రత్యవాయ పురస్సరమాక, “ప్రదీయతాండాశరథాయమైధిలీ” ఎన్టు-శ్రి
 యరిపతియాయ్ అవాప్తసమస్తకామనానవవర్కుః ఎలియెలుమ్బనాన
 సీకొడుక్కు వేణ్ణువతిశై, అవరుడైమైయై అవరతాకయిశై య వమైయు
 మెన్టువారైశొల్ల, ఇత్తైక్కేట్ట ఇన్ద్రజితానవక, “కిన్నామలేతాత కని
 ప్తవాక్యమనర్థకంచైవ సుభీతవచ్చ । అన్తిక్కులేయోఽపిభవే న్నజాత
 స్సోఽపీదృశన్వై వ వదేన్నకుర్యాత్” ఇళైయవర్ శొన్నవారైయిరు
 న్దపడియె? కార్యత్తిలుమ్ఇళమైతోబ్బీయిరున్దతు ఇక్కులత్తిల్పుకున్ద
 వర్కుళుమివ్వారై శొల్లువార్కుళేయెన్టునెక్కివారైశొల్ల, “పుత్రప్రవా
 దేనహి రావణస్య త్వమిన్ద్రజిత్రితముఖోసి శత్రుః” ఎన్టు-వాడా! రావ
 ణసుక్కు పెరుమాళోశత్రు? గోముఖవ్యాఘ్రమ్బాలే మకనెన్టుపేరై
 యిట్టు ఉళ్ళేనిన్టు క్కుత్తటుక్కిట నీయన్తోశత్రు, “త్వమేవవధ్యశ్చనుదు
 ర్తతిశ్చ” ఎన్టు-శత్రుక్కులై తలై యటుక్కుప్పార్క్కి లున్నైయల్లవో
 తలై యటుక్కువడుప్పతు, ఎన్టాటోప్పే శిలవారైకళై చొచ్చెల్ల, “అబ్రవీ
 త్పరుషంవాక్యం రావణః కాలచోదితః” ఎన్టుతోడజ్జి, రావణా కుపిత

శి ఇటు రుద్దిరుక్కు- మిక్కిలిసన్తోపించియుండగా + కుడబ్బడకై -

గర్భసంబంధము ఎలియెలుమ్బనాన - టుగ్రుండైన.

నాయ్ మకనుమ-పరిస్త, “జానామిశీలం జ్ఞాతీనాం సర్వలోకేషు రాక్షసః హృష్యన్వివృసనేష్వేతే జ్ఞాతీనాంజ్ఞాతయస్సనా॥ “ప్రథాసంసాధనంవైద్యం ధర్మశీలంచరాక్షసః । జ్ఞాతయోహ్యవమన్యస్తే శూరంపరిభవన్తిచ॥ నిత్యమనౌన్య సంసృష్టావ్యసనేష్వతతాయినః । ప్రచ్ఛన్నహృదయాఘోరా జ్ఞాతయస్తుభయాసహః” ఎన్తు- జ్ఞాతీయినుడైయ శీలమఱియోమో? “శ్రూయస్తేహస్తి భిర్గితాశ్శౌకారి పద్మవనేక్వచిత్” ఇతుక్కుచ్చిలఉపకథై కలై యజ్ఞొల్లి, “యోఽన్యస్తేవంవిధంబ్రూయాద్వాక్యమేతన్నిశాచర! అస్తిన్తువచారే సభవేత్త్వాన్తు ధిక్కులపాంసనమ్” ఎన్తు- ఉనై యొట్టియ వేటారుత్త ఇన్దవార్తైశొన్నానాకిల్, ఇహ్వేతేవేలికమునైయిలేయాతల్, ఆనైయి కొమ్మిలేయాతల్, క్కువిత్తలైయిలే యాతలా యొట్టిన్దానితే, “సతురాక్షసచేష్టితః” ఎన్నుమ్బడి, ఇక్కులత్తుక్కు ౧ ఇక్కుక్కాయ్ ప్పిఱన్దాయ్, ఉనై నామ్ వేణ్డోమ్, ఎకణ్ ముకప్పిల్ నిన్తుమ్ ఓడిహ్వేవన్న, ఇవరుమ్ జ్యేష్ఠవచనాతిలన్ఱ సమ్ పణ్ణలాకాతెన్ఱ, “ఉత్పపాతగదా పాణిశ్చతుర్విస్సహరాక్షసైః” ఎన్తు- సంసారసాగరత్తైక్కడక్కైక్కొరు తెప్ప మ్పాలేయిరుక్కిరగదై యుమ్ తాముమాయ్, కరచరణాద్యవయవజ్జళోహాలేయిరుక్కిఱ నాటరాక్షసర్ కళున్దానుమాయ్, రాహునైవిట్టపోతేయెల్లారుక్కుమ్మేలానానెన్ఱతోఁబ్బుమ్బడికళమ్మి, “అన్తరిక్షగతశ్రీమా” ఎన్నిఱపడియే, మేల్ పెఱపపుకుఱి లజ్జైశ్చర్యత్తుక్కు ౨ అడియుణ్డామ్బడిశివిష్ణుపద తైప్పశ్శి, “ఆజగామ మహూరేన” ఎన్తుమ్- “వరమ్బొట్టివన్దొలైక్కూడుమిన్” ఎన్తుమ్- “బలై నీపోతాయ్” ఎన్తుమ్- పిఱరుపదేశిక్క వేణ్డాతపడి తానేశడక్కెనవన్ద, “యత్ర రామస్సలక్ష్మణః” ఎన్తు- విశేషణ భూతరాన ఇతైయ పెరుమాళ్ తిరుమేనియిలే శాయ్న్ద, పెరుమా భిరుక్కిఱ విడత్తిలే, “నాకణై మిళై నమ్మిరా” శరణేశరణ్ణమక్కు” ఎన్తుమ్- గగనన్దంసహిస్థాస్తే దదృశుర్వా

౧ ఇక్కుక్కాయ్-అగుముడై ౨ అడియుణ్డామ్బడి కారణముసంభవించుటలు
 ౩ నిన్తువకతై - ఆకాశమును ౪ విష్ణుపాదమును (గృసి.)
 ౫

స రాధిసాః” ఎన్టుమ్-తల్లై క్కావలిలిరుక్కిఱవర్ కళి కావల్ తుడిప్పాలే
 ఆకాశ త్రిల్ తో ద్ద శ్రీనపా తేకణ్ణు, మహా గాజరనుమతియోడే, “సాలానుద్య
 మ్యశైలాంశచ్చ” ఎన్టు-కల్లు న్నడియుమ్ కొళ్ళ, “ఉమాచచమహాప్రాజ్ఞస్య
 రేణమహతామహాః” ఎన్టుమ్-“మరజ్జభిమిరజ్జుమ్ వక్తైమణివణ్ణివో వెన్టు
 కూవుమాల్” ఎన్టుజ్జొల్లుకిఱపడియే, “సాలానుద్యమ్య” ఎన్టు-ఇవర్ కళె
 డుత్తచురత్తోడు, “వాసుదేవతరు” ఎన్టుమ్-“బ్రహ్మతయ” ఎన్టుమ్-“నివాస
 ప్పిక్షః” ఎన్టుమ్ శొల్లుకిఱ పెరియమరత్తోడు వాశియఱ నెజ్జిలే ఇరక్కమ్
 పిఱక్కుమ్బడి పెరుమిడఱుశెయ్ తుకూప్పిట్టు “రావణోనామదుర్వృత్తో
 రాక్షసోరాక్షసేశ్వరః । తస్యాహమనుజోభ్రాతా విభీషణ ఇతిశ్రుతః”
 ఎన్టు-స్వదోషతై మున్నిట్టు, “నివేదయతమాం క్షిప్రం రాఘవాయమ
 హత్త నే” ఎన్టు-రాక్షసర్ నిమిత్తమాక అజ్జివార్ కుళ్ళి ప్పకలిడమానకు
 డిప్పిఱప్పళ్ళ పెరుమాళుక్కు, “చఞ్చలంహి” ఎన్టుమ్ - “నిన్ట వానిల్లా
 నెజ్జు” ఎన్టుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, నెజ్జిలానుకూల్యమ్ పిరివతఱ్కుము
 న్నే అఱివియుక్కోళ్, “విభీషణముపస్థితమ్” “అన్తే వన్దడై నేక” ఎన్
 ఱిఱపడియే, నెజ్జిలీరమిశై యాకిలుమ్ కైయిలీరముణరు వతఱ్కుము న్నే
 వన్దే నెన్టు వార్తై శొల్ల, “ఏతత్తువచనంశ్రుత్వా సుగ్రీవో లఘువిక్రమః ।
 లక్ష్మణస్యాగ్రతోరామం సంరబ్ధమిదమబ్రవీత్ ” మహారాజరుమ్, “స్వ
 రేణమహతా” ఎన్టు-అవర్ కూప్పిట్టకురల్ పెరుమాళ్ తిరుచ్చెవియి
 ల్ పడువతఱ్కుము న్నే నెన్టు విలక్కవేణుమెన్టు కడునడైయిట్టోడి,
 రావణానుజ నాయరుప్పా నొరురాక్షసకవన్దా, వరుకిఱవిడన్దన్నిల్,
 “శరణమ్” ఎన్టు విప్రలంభతై ప్పణ్ణినా, ఇప్పడిక్కువన్దతో ద్ద శ్రీఅన్
 ర్భేదమ్ పణ్ణుతల్ నలితల్ శెయ్యవన్దా, “తస్యాహం నిగ్రహమ్మన్యే
 త్తమమ్ ” ఎన్టు - కల్లుత్తిలు జ్కాలిలు జ్కోర్ క్కవడుక్కుమెన్పుతు,
 అతు పెరుమాళ్ వాఱుత్తవాడే, “వద్యతామేష త్రివేణదణ్డేన సచి
 వైస్సహ” ఎన్టు-ఇవనై క్కొన్టుప్పొకడవమెయుమెన్న , ఇత్తైక్కేట్ట పె
 రుమాళ్, “యదుక్తంకపిరాజేన రావణావరజంప్రతివాక్యం హేతుమిద

ధర్మించభవద్భిరపితచ్చుతమ్" ఎన్టు-ఐ వ్యాఘ్రునివానరసంవాద త్తిలేశరణా
గతసంరక్షణమ్పణ్ణినన్దికథమ్, శరణాగతవధనిమిత్తమాక ఉజ్జల్లనాయ
నార్ శొన్న వార్తైకత్తై క్కేట్టికోలో? 'యదుక్తంకపిరాజేన' నెరుప్పెన్న
వాయ్ వేమెన్టు భయప్పడువార్తెప్పోలే, మహారాజర్ శొన్న పాశురమ్
తమ్మూల్ అసుభాషికకవుమ్ పోకామెయాలే, " యత్ " ఎన్నిరార్.
"ఉక్తమ్" తోఱినారితై నిన్దైప్పతు మన్దిక్కే శొల్లువతుమ్ శెయ్వ
తే " కపిరాజేన " శెల్వార్ శొల్లువజ్ఞానెన్టుణ్ణితే. "కపిరాజేన" ఇవర్
రక్షకరాకనన్దుకఉణ్ణవిరున్దికోలో. "కపిరాజేన" జాతిప్రయుక్తమానవ
టివు కేడుమ్ విశ్వరూపైవద్దవటివు కేడుమ్ ఇరణ్దుముణ్ణితే. "కపిరాజేన
రావణావరజంప్రతి" తన్తమెయనైక్కొన్టుముడిసూడినతామ్ కిడిర్ ఇప్ప
డిక్కువద్దరావణా తమ్బియైచ్చొల్లుకితార్తెన్దురుళిచ్చెయ్య, " ఇత్యేవం
పరిప్పట్టాన్తే స్వం స్వంమతమతన్దిత్తాః" ఎన్టు - ముతలికథన్తన్దామ్
నిన్దైవుకత్తైచ్చొల్ల, ఇవైపెరుమాళ్ తిరువుళ్ళన్తు క్కసవ్యామాక,
ఇత్తైయటిన్ద తిరువడియుమ్ ఇప్పత్తజ్జత్తై యెల్లామ్ అనుపవత్తికథాలే
దూషిత్తు, విభీషణా నిర్దోషా స్వీకార్యా ఎన్టునిద్దాన్తిక్క, ఇత్తాలే
పవనసుతనాలేల్బన్త్రాకరానపెరుమాళ్, "మమూపితువివత్తున్తికాచి
త్వత్తివిభీషణమ్ । త్రితమిచ్చామితత్సర్వం భవద్భిక్కేయస్మిన్దై" ఎన్టు-
నాముమ్ శిలవార్తై శొల్లప్పారానిన్దోమ్, ముతలికథితై క్కేట్టుత్త
రవేణుమెన్టు నీర్మెయాలేయవేక్షిన్తు, సదోషనాకిలుచూమ్, నిదో

ఐ వ్యాఘ్రువానరసంవాద త్తిలే-ఒక మనుజుని నొకపులి తరుమ, వాండొకచెట్టెక్కి
అక్కడనుండు వానరమునుజూచి భయముజెంద, తానున్నచోటికివచ్చినందున నాతనికి
నావానరము అభయముసంగెను. వానరభూతకుండైన నరునిచెట్టుచుండి క్రిందబడదోసి
తివేసి నీవుబ్రతుకుతువు, లేనిచో నమయముచూచి నన్ను వాడుచుంపును నేనును ప్రద
లనని పులింజెప్ప, నశ్వరమైన నాప్రాణముపోయినను బోనియు, నాచెంతజేరిన వానిని
సర్వవిధముల కాపాడుదునేగాని ఇంచుకైనను అపకారముజేయుటయును టెక్కడి
మాటయని కోరిచెప్పెను. పిమ్మటనాకోరి నిద్రించుచో నావ్యాఘ్రుమామనుజుని భేదింప
నతడా కృతేన్ను తిరుటోబడి దానినిక్రిందికినెట్టెనుగాని దైవవశంబున నాకాఖాయుగంబు
క్రిందపడక తొమ్మలసహాయముచే నిల్చెను ఇదిజూచి యాద్విపాత్తు గడగడపణక నాశ
రణ్య మాశరణుఁజొచ్చినవాని యముఁదిర్పిడ్డ కాపాడెను. బెట్టులియునికడజేయఁగలది
లేదనిచెల్లెను.

షనాకిలుమామ్ శరణాగతనానవనై యోరుకాలుక్కైవిడువతిత్తై ఎన్ఱు
స్వసిద్ధాన్తై యరుళిచ్చెయ్ కితార్.

ఇన్విభీషణశరణాగతితనక్కు, “అహమన్త్య పరాధానామాల
యోఽకిచ్చువోఽగతిః! త్వమేవోపాయ భూతోమే భవేతిప్రార్థనామతిః!
శరణాగతిః” ఎన్ఱిఱశరణాగతి లక్షణముద్దోవెన్నిల్, లక్షణమ్ సేరాక
వుణ్డు, “రావణోనామ దుర్వృత్తో రాక్షసోరాక్షసేశ్వరః! తస్యాసామ
నుజోభ్రాతా విభీషణ ఇతిశ్రుతః” ఎన్ఱు - స్వయంసూర్జితమాయుమ్
రావణసంబంధతాలుమ్ తనక్కుణ్డానదోషభూయస్తేయై చ్చొన్న పడియా
లే, “అహమన్త్యపరాధానా మాలయః” ఎన్ఱు మర్దజ్ఞాల్లుకిటతు.
పెరుమాళ్ తమక్కు యుద్ధసాహాయ్యత్తుక్కాక అత్తైత్తువిడవద్దవ
నన్తిక్కే, “రాజ్యంప్రార్థయమానశ్చ బుద్ధిపూర్వమిహగతః” ఎన్ఱు- తా
రాజ్యమ్ వేణ్డివద్దవనాయ్, ఇఱ్ఱుత్తైక్కోరు ఉపకారమిల్లామైయా లే, అకి
చ్చునః! ఎన్ఱు మర్థమ్ శొల్లుకిటతు “సోఽహం పరుషితస్తేన దాసవచ్ఛావ
మానితః” ఎన్ఱుమ్- “త్యాంతుధిక్కులపాంసనమ్” ఎన్ఱుమ్- భ్రాతావాన
రావణగోష్ఠికప్పడతనర్తనాయ్ పోన్దవడిమాలే, అనన్యగతిత్వమ్
శొల్లుకిటతు. ,, రాఘవఁశరణంగతః” ఎన్ఱు- పెరుమాళ్లై యే ఉపాయ
మాకప్పడతనపడిమాలే, “త్వమేవోపాయ భూతోమే భవేతిప్రార్థనా
మతిశ్శరణాగతిః” ఎన్ఱు మర్థతై చ్చొల్లుకిటతు. ఆకై యాలే లక్షణమ్
వుష్కులమ్

మహాభారత త్రిలే కృష్ణచరమ శ్లోకమోబ్బాలే శ్రీరామాయణత్తు
క్కుమితోరు చరమశ్లోకమాయ్, ముడివాకై యాలే చరమమాకిటతు.
ఇఱ్ఱు సర్గమధ్యత్రిలేచరమమామ్బడి యెన్నెన్నిల్, ఆన్యస్తగ్గళ్లు ఇన్విడ
త్తిల్ చరమార్థత్తుక్కుప్రయోజకమ్, అఱ్ఱుకర్తాద్యపాయజ్గల్లై పురక్కు
మున్నే విధిత్తు ప్పిన్ఱు చరమోపాయమాక ప్రపత్తియై విధిక్కై యా
లేచరమమాక విరుద్దతు, ఇఱ్ఱుమ్, అఱ్ఱు శరభ ప్రభృతికళ్ విభీషణా
స్వీకారత్తై తని తనియేశొల్లు, అవడై పూర్వపక్షీకరిత్తు చ్చరమమాక
సిద్ధాన్తి త్తై శ్లోకమాకై యాలే చరమమాకిటతు. ఇఱ్ఱుమ్ భృషీశ్వర్య

నైలభైశ్వర్యనాక్కిల్లు ఇట్లమ్ భగ్నేశ్వర్యనైలభైశ్వర్యనాక్కిలితమ. అట్లమ్ సేనైక్కునడువేనిష్టుశొన్న వార్తై, ఇట్లమ్ సేనైక్కునడువేనిష్టుశొల్లుకిటవార్తై. అట్లమ్ శోకనివృత్తిక్కాక చొచ్చున్న వార్తై, ఇట్లమ్ శోకనివృత్తిక్కాక చొచ్చుల్లుకిటవార్తై. అట్లమ్ మొరుగోపాలవాక్యమ్. ఇట్లమ్ మొరుగోపాలవాక్యమ్. అట్లమ్, “యచ్చేయ సాస్యన్నిశ్చితంబ్రాహ్మితస్తే” ఎన్టు-శ్రేయోర్ధికేట్ల-చొచ్చున్న వార్తై, ఇట్లమ్ “శ్రుతమిచ్ఛామితత్సర్వం భవద్భిశ్చేయసిద్ధితైః” ఎన్టు-శ్రేయోర్ధికేట్ల-చొచ్చుల్లుకిటవార్తై.

అట్లమ్ చరమశ్లోక త్తి లిక్కు చరమశ్లోకత్తుక్కు వాశియున్డు. అతావతు-అట్లమ్ కేట్టి-టవనుక్కు తేర్ మేలెళినిష్టుశొన్న వార్తై, ఇట్లమ్ నిలత్తిలేయిరున్డు ప్రతిష్ఠితరాయ్ చొచ్చుల్లుకిటవార్తై. అట్లమ్, “మాంప్రజ ఎన్టు-తనై ప్పన్ శైన్టు శరణ్యనాకై ప్పట్టపడిశొల్లిల్లు, ఇట్లమ్, “సంప్రాప్తమ్” ఎన్టు-ఎతిరియుడన్డు ప్పన్ శైనపడి శొల్లుకిటమ. అట్లమ్, “ధర్మాన్ పరిత్యజ్య” ఎన్టు ధర్మత్యైగమృణ్ణిల్లు ఇట్లమ్, “పరిత్యక్తానుయాలక్కు మిత్రాణిచ ధనానిచ” ఎన్టు-ధర్మత్యైగమృణ్ణికిటమ. అట్లమ్, “షడశస్త్రీ సహస్రాణి” ఎన్టు-బహుదార పరిగ్రహమృణ్ణినవన్ వార్తై; ఇట్లమ్, “సరామః పరదారాంశ్చ చతుర్భ్య మపిపశ్యసి” ఎన్టు-ఏకదారవ్రతన్ వార్తై. అట్లమ్, “వేతైక్కుప్పాయ్ కుటిత్తు” ఎన్టుమ్ - “ఒరువర్క్కు మైయునలై” ఎన్టుమ్ - అసత్యనాన కృష్ణన్ వాక్యమ్, ఇట్లమ్, “సత్యవాక్యః” ఎన్టుమ్ - “రామోద్విన్నాభి భాషతే” ఎన్టుమ్ - సత్యరాస రామన్ వాక్యమ్. అట్లమ్, కైయుముక్కువుశోలుమాన సారధివాక్యమ్, ఇట్లమ్ కైయుమ్ విల్లుమానదాశరధివాక్యమ్ అట్లమ్, శరణాగతాధ్యవసాయమ్ శొల్లిల్లు; ఇట్లమ్ శరణాధ్యవసాయమ్ శొల్లుకిటమ. అట్లమ్ శరణాగతనై ప్పాపజ్గళిల్ నిష్టుమ్ విడువిప్పే నెన్డుతు, ఇట్లమ్ నాన్ కైవిడే నెన్డుతు. అట్లమ్ సదోషనై విడువిప్పే నెన్డుతు, ఇట్లమ్ దోషనానాకిలుమ్ విడే నెన్డుతు. అట్లమ్ కాలాన్తరభావి

యాన అదృష్టఫలమ్ శొల్లిల్లు, ఇక్ష్వాసద్యః ఫలమాన దృష్టఫలభాగ్ని
కిఱుతు. అట్లు ప్రతిబద్ధకరిన్తి క్కే యిరుక్క రక్షిత్తపడి శొల్లిల్లు, ఇట్లు
ప్రతిబద్ధక రుద్దాయిరుక్క-చ్చెయ్ తేయుమ్ రక్షిత్తపడి శొల్లికిఱుతు.

ఇనిఇశ్లోకన్దన్నాల్, బుద్ధిపూర్వమాకిలుమామ్, అబుద్ధిపూర్వమాకిలు
మామ్. నప్తైప్పత్ శ్రీనవర్ కలై దోషముజ్జేయాకిలుమ్ విడువతిత్తై యెన్గితా
ర్. ఇతెల్లామ్ సీర్ శెయ్యవేణువతు ఉప్తైబద్ధబుద్ధిసన్ణివన్దపద్ శ్రీనాలన్టోవె
న్న, *౧. (మిత్రభావేనసంప్రాప్తమ్) సోదరభ్రాతావనరావణనై యుమ్
విట్టు నప్తైయేబద్ధవాకవన్ద పద్ శ్రీనిక్కిఱు నిలై కణ్డేరేయెన్గితార్. *౨.
(మిత్రభావేనసంప్రాప్తమ్) సతుశత్రుభావేన “వాప్తశ్శత్రురతర్కితః”
ఎన్టు-తోళినార్ శత్రువెన్టు పొల్లా తాకచ్చొన్నార్, మిత్రనాయేవన్దాన్
కాణుమ్. * ౩. (మిత్రభావేన) క్రుబ్దనాయ్ వన్దానల్లన్ కాణుమ్, మిత్ర
నాయ్ వన్దాన్. * ౪. (మిత్రభావేన) “మితాత్ త్రాయత ఇతిమిత్రమ్”
ఎన్టు-పన్ణిసఉపకార తైయళవిట్టు అతుక్కు సదృశప్రత్యుపకారమ్ పన్ణుకై
యితే మిత్రశబ్దార్థమాకిఱుతు, అప్పడిక్కు తాటకా తాటకేయవిరాధ
ఖరదూషణ కబన్దప్రభృతికలై కొన్టు కూలైయాడి ప్రాతికూల్యవృన్ణి
బరు ఉపకారవృన్ణామైయాలే ప్రత్యుపకారమ్ పన్ణివేణువతిత్తై. దేవ
రీర్ తాముపకరిక్క ప్పార్తిరాకిల్, “ఏషసర్వస్వభూతస్తు పరిష్వజః”
ఎన్టుమ్ - “పోకమ్ నీయేయ్ తిప్పిన్నుమ్ నమ్మిడై క్కే పోతువాయెన్టు పా
న్నరుళ్ ” ఎన్టుజ్జొల్లికిఱుపడియే, కొడు త్తరుళువతు ఉభయవిభూతియా
తల్, విభూతిమానాన దేవరీరై యాతలాయిరుక్కు-మితుక్కు సదృశ
మాకపన్ణిలానతోరుప్రత్యుపకారమిల్లామైయాలే, మిత్రభావమివనుక్కు
న్దానపడిఎన్నెన్న, అతుకేళీర్, మైత్రియావతు-పరసమృద్ధి సహమానచిత్త
పరికర్తమ్. ఆనప్పిచ్చు, నమ్మడైయపక్కలిలేయి త్తనై ఉడన్దేషజన్దాల్ పా
తామైపన్ణుకైయన్తి క్కే యిక్తైన్దిరున్దనితుతాన్దాణుమ్ మిత్రభావనూవతు.
అన్తిక్కే, * ౫. (మిత్రభావేన) ఎన్టు-“ ఇమిదాన్నేహనే ” ఎన్తికథా

తువిలేయామ్, స్నేహియాకైయాలే రక్షిక్కైకుఁ వందానెన్దుమా
మ్. * ౬. (మిత్రభావేన) ఇతుతాన్ అవన్బుద్ధ్యాశోన్నో మత్తనై
పోక్కి నమ్బుద్ధియైప్పార్తూల్ ఇత్తనై^౧యకవాయ్ వేణ్డాకాణమ్ “భా
వోలీలాక్రియాచేష్టు భూత్యభిప్రాయజన్తుషు” ఎన్దు-ఇష్వర్దగ్గలిలే భావశ
బ్దమాయ్, * ౭. (మిత్రభావేన) ఎన్దుతు లీలై యాయ్, లీలై యావతు
తాన్-హర్షప్రయుక్త చేష్టువిశేషమితే, ఇదన్ రాజావిన్ తిప్పియాయ్
చ్చెరుక్కిన్ మికుతియా లే మిత్రమానార్ వేషపరిగ్రహమ్ పణ్ణి ఎఱ్ఱుతియ
ణిన్దు వరవుమామ్. అన్తిక్కే, * ౮. (మిత్రభావేన) ఎన్తిఱుత్తు క్రియై
యాయ్, బుద్ధిపూర్వవిన్దియిలే వాయూదకాది ప్రేరితరై ప్పొలే^౨ శోల్ వి
ఱ్ఱుక్కాట్టిలే మిత్రమానార్ శెయ్యుమ్ శెయలై చ్చెయ్ తారెన్దుకవుమా
మ్, అన్తిక్కే, * ౯. (మిత్రభావేన) ఎన్దు చేష్టైయాయ్, స్నేహమిలై యా
కెలుమ్, “రాజ్యకాక్షీ” ఎన్దు-బరుప్రయోజనోద్దేశేన వాకిలుమిత్తనై చే
ష్టైపణ్ణినానెన్దుకవుమామ్. అన్దియిలే, భావశబ్దమ్ భూతియాయ్ భూతి
శబ్దమ్ సంపద్యాచియానపోతు, * ౧౦. (మిత్రభావేన) ఎన్దు-తన్బుద్ధియా
లే నష్టైమిత్రమాకవఱుతియిట్ట, నమక్కెల్లాననై యు ముణ్డాక వేణుమెన్దు
వందానాకవుమామ్. అన్తిక్కే, * ౧౧. భూతిశబ్దమ్ భవనవాచియానపోతు
మిత్రభావతోడేవన్దానాకవుమామ్ * ౧౨ (మిత్రభావేన) ఎన్దు-భావశబ్దమ్
సత్తావాచియాయ్, మిత్రమాననమ్ సన్తైకిడక్కైక్కాకవందానాకవుమా
మ్, అన్తిక్కే, * ౧౩ (మిత్రభావేన) ఎన్దు-భావశబ్దమభిప్రాయవాచియాయ్,
పోక్కల్ మురాజ్యకాక్షి యాయ్ వన్దవళవన్దియే, “పరిత్యక్తమయాలజ్ఞా
మిత్రాణిచధనానిచభవద్రతమ్మై రాజ్యంచ జీవితంచ సుఖానివై” ఎన్దు-పుఱ
మ్బుళ్యవై యెల్లావన్దై యుమ్ కై నిట్టు నామేఉద్దేశ్యమెన్దిఱు నినై వోడే
వందానెన్దుకవుమామ్. అన్దియిలే, * ౧౪. (మిత్రభావేన) ఎన్దు-భావశబ్దమ్
జన్తువాచియాయ్, “చతుర్భుస్సహరక్షోభిర్భవన్తం శరణంగతః” ఎన్దు-

^౧ అకవాయ్-అన్దరగ్గత, * శోల్ విఱ్ఱుక్కాట్టు-శోలకొయ్యవుద్దేశ్యఫలమంచుట.

తానేవరుకై యన్తిక్కే, బన్ధుజనతోడే వద్దానాకవుమామ్. ఇత్తాల్ ఒన్దన
నాయ్ నలియవద్దా నాకిల్ ఇత్తనై సేరోడే వరక్కుడాతెనై. అన్తి
యిలే, *౧౫. (మిత్రభావేన) ఎన్టు - వరుకిఱవిడవన్నిల్ రావణనోడే
రుప్టనాయ్ పురుషజ్ఞాల్లిప్పోరుకై యన్తిక్కే, “సత్వంబ్రాతాసిమేరాజ
న్ బ్రూహిమాం యద్యదిచ్చసి । జ్యేష్ఠోమాన్యః పితృ సమో నచధ
ర్మపధేస్థితః ” ఎన్టు- ఉన్నోస్తే క్కుడన్దన్దకాల్లుమ్, నీగౌరవ్వనా
కై యాల్లుమ్, నీవాన్దుక్కుతోన్దన తెల్లామ్ శొల్లక్కడవై, నాన్ ఇ
తుక్కు వెఱుక్కిలే, నీథార్కిక నల్లమైయాలే ధర్మాత్తావానవెనక్కు
చ్చేరామైయాలే పోకితేని త్తనై , “ఆత్మానం సర్వధారక్ష ” “స్వ
స్తితేఽస్తుగమిష్యామి సుఖభవమయావినా” ఎన్టు-ఇనిమైయోడే వద్దానె
న్టాకవుమామ్ “ రాఘవంశరణంగతః ” ఎన్టాన్, శరణాగత భావేన
ఎన్నాతే, “ మిత్రభావేన ” ఎన్నానెన్నెన్నిల్ , పిఱరైత్తాళివిట్టు త్త
మైయుయరవైత్తుప్పోరుమ్-పుల్లియర్క శల్లామైయాలేఞ్జీరియ తాకవరు
ళిచ్చెయ్ కితార్. గుహప్పెరుమాతై యకప్పడ, “ ఉకన్దతోఞ్జిసి ”
ఎన్నక్కడవ వివర్ ఇవనై ప్పెర్దాల్ విడుకితారో! ఇతుతన్నై, “ఆత్మ
సమస్సఖా ” ఎన్టు పిఱరుజ్ఞాల్లి, “ సోహంప్రియసఖారామః ” ఎన్టు-
అవర్ తాముజ్ఞాల్లిమ్బడియితేః పురైయఱనడ త్తినపడి “ తేనమైత్రిభవ
తుతే ” “మిత్రమాపయికంకర్తుమ్” ఎన్టుమ్- అరుళిచ్చెయ్ తారితే

మిత్రభావమ్ ఎణ్ణినెత్తాల్ ప్రయోజనమెన్ అవన్ లజ్జెయిలే
యన్తో ఇరుక్కిఱతెన్న , * ౧. (సంప్రాప్తమ్) అక్కణ్ణిళివుతీర్తా
నెన్గితార్ * ౨. (సంప్రాప్తమ్) “అజగమముహూరైన” ఎన్టు -
లజ్జెక్కుమేలే కిళమ్బక్కుణ్డోమ్, ఇక్కరైయిలే నిఱ్ఱక్కుణ్డోమ్, వన్ద
శడక్కు కాణుమ్ * 3 (సంప్రాప్తమ్) అక్కరైయిలే శరణమెన్టా
నాకిల్ మఱువిన్ కరైపట్టతువట్టు అరైకులై యత్తలై కులై య నమ

క్కుచ్చెల్లవేణ్డియరుక్కుమ్, ఇన్నా లడియమ్ వస్తు సమక్కుపకరిత్తాన్ కాణమ్. * ౪. (సంప్రాప్తమ్) “పద్యాభ్యుపగమానైశ్చ” ఎన్టుమ్ - “శిర్మజ్జేటుకాలేవస్తు” ఎన్టుమ్ - పోతల్లాప్పొతిలే వట్టియిల్లావట్టియేవస్తవరత్తుకాణమెన్టు నెజ్జాటప్పడుకిత్తార్. * ౫. (సంప్రాప్తమ్) నామిబ్బువరుకిటవిడిత్తిల్, శృజ్జేబేరపుర భరద్వాజాశ్రమ చిత్రకూట పజ్జువటి మాల్యవత్ప్రముఖమాన ఎత్తనైయిడత్తిలే తజ్జేత్తాత్తు వన్దోమ్, ఇవనజ్జనన్దియిలే, వట్టియిలే యొరుతజ్జు తావడియట ఒరుము హూర్తత్తిలేవస్తపడికాణమ్. * ౬. (సంప్రాప్తమ్) వరుకిటవిడన్దిల్ అళికియతాకవన్దాన్ కాణమ్. అతావతు - మైధిలిక్కు తన్ పెజ్జై అనలైయైయిట్టు ఆశ్వాసవచనమ్ పణ్ణియుమ్. హనూమానై నలియవుక్ దూతవధమాకా తెన్టువిలక్కియుమ్, “ప్రదీయతాం దాశరథాయ మైధిలీ” ఎన్టు. రావణనశవిలే నల్వారైశ్శొల్లియుమ్, ఇప్పడిబహుముఖమాక ఉపకారక నాయేవన్దానెల్లై. * ౭. (సంప్రాప్తమ్) వరుకిటవిడత్తిల్. లజ్జైయట్టిన్దు పోక్కన్దువరుకై యన్దిక్కే, లజ్జై కోప్పక్కులైయా తిరుక్కు నమ్మైయుకన్దువన్దాన్ కాణమ్ * ౮. (సంప్రాప్తమ్) తానిరున్దు విడత్తిలే నామ్ శెల్లగొళ్ళ, “జగ్గురిరితటా త్తన్నాదన్యం శిఖరము తమ్” ఎన్టు - ఇరున్దు మలైయైవిట్టు వేటారుమలైయేటప్పొకై యన్దిక్కే, నామిరున్దువిడత్తిలేతానేవన్దాన్ కాణమ్. * ౯. (సంప్రాప్తమ్) వరుకిటవిడన్దిల్, “బాహురేషః ప్రసారితః” ఎన్టు - కైన్దిట్టి నమ్మైసామ్య బుద్ధిపణ్ణుకైయన్దిక్కే, “పాదయోశ్శరణాన్వేషీ” ఎన్టు - కాలైప్పిడిత్తు త్తన్నైత్తావిట్టువన్దాన్ కాణమ్. * ౧౦. (సంప్రాప్తమ్) “విజితారిస్సదారశ్చ రాజ్యేమహతిచ స్థితః” ఎన్టు - తప్పై యొట్టియచ్చెల్లాత నునితరైమిన్నుక్కు మిడిక్కుమిరైయాక్కి వెఱుత్త రాజ్యదారజ్గళోడేవాత్తే కిటవనల్లన్ కాణమ్, “త్యక్త్వాపుత్రాంశ్చదారాంశ్చ రాఘవం శరణంగతః” ఎన్టు - రాజ్యదారజ్గళై కామ్మడైకొణ్డు నమ్మైయేవన్దాన్ కాణమ్. * ౧౧. (సంప్రాప్తమ్) నమ్మైప్పొలేంబన్దనాయేవన్దానో

౧ తాత్పర్య-తామసిచి, ౧ తావడి-ప్రయాణము. ౨ ఒన్దనాయ్- అవరణంజై.

నలియవద్దానో, నిగ్రాహ్యనో అనుగ్రాహ్యనో, స్వీకార్యనో బహిష్కార్యనో, వధ్యనో అవధ్యనో, ఎన్తు అశప్పతు ముకప్పతాకై యన్తిక్కేముతలడియిలే దృఢచిత్తనాయ్ నన్జై విశ్వసిత్తువద్దాన్ కాణుమ్. *౧౨. (సంప్రాప్తమ్) *సమిత్తేకీకారేయాయ్, తాన్ రాక్షసనుమ్ నామ్ క్షత్రియసుమాకవన్తిక్కే, “అన్తాభిస్తుల్యోభవతు” ఎన్గిటపడియే, నన్జిలే యొరువరామ్బడి ఏకరసనాయ్ వద్దాన్ కాణుమ్. * ౧౩. (సంప్రాప్తమ్) “కాణవారాయ్” ఎన్తుమ్-“కూవుతల్ వరుతల్ శెయ్యాయ్” ఎన్తుమ్-శొల్లుకిటపడియన్తిక్కే, “యత్రరామః” ఎన్తు-నామిరున్దవిడ త్తిలేతాన్ వద్దాన్ కాణుమ్.

తానేవద్దానెన్తోరర్థమో, నన్జుడైయ కాలాలేయో సడక్కిటతు, రావణాసుజనాయ్ బాధకనానవివనై, “ఆతతాయినహాయాన్తుమ్ హన్యాదేవావిచారయన్” ఎన్తుమ్ శాన్త్రిగతియైప్పార్తాల్, వరుకిటపోతే కొల్లప్రాప్తమాయరుక్క, కొల్లాతోన్దొల్ విడవాకిలుమ్ ప్రాప్తజ్ఞానుమెన్న, *౧. (నత్యజేయమ్) నీర్ శొల్లుకిటవాడైయైక్కై విడుమి త్తనై పోక్కి అవనై యొరుకాలుమ్ కైవిడోమ్. * ౨. (నత్యజేయమ్) “శకిలిజ్” ఎన్తులిజ్జాయ్. తోన్దొన్ శొల్లుమాన్ద్రామైక్కు విడనినైత్తోమాకిలుమ్ శక్తితానేయిడై. * ౩. (నత్యజేయమ్) తోన్దొన్ మహారాజరాకై యాలేత్యాగమ్ పణ్ణుకిటీర్, తాపసరాననాజ్ శెన్న త్యాగమ్ పణ్ణుకిటతు * ౪. (నత్యజేయమ్) “పరిత్యక్తామయాలజ్గా” “త్యక్తాన్ పుత్రాన్ శ్చదారాన్ శ్చ” ఎన్తు-నాట్టిల్ త్యాజ్యమాయ్ ప్పిటన్దవై యడైయ వవన్ కై కొన్డొన్, నమక్కు త్యాగవిషయమాన ఒత్తైక్కాన్గిటిలోమ్. * ౫. (నత్యజేయమ్) నామ్ విడప్పార్తాలుమ్. “చరణౌగాధమ్ నిపీడ్య” “ఇనినాన్ పోకలొట్టేన్” ఎన్తుమ్ - “తిరువాణైనిన్నాడై” ఎన్తుమ్ - “అమరవల్లుమ్ పుత్తుళావి యెన్నావి యమరత్తళువిన్ద్రానియకలుమో” ఎన్తుమ్ - అవన్ షణ్ణిస ఊన్ద్రత్తాలే నమ్మూల్ విడప్పోకాతుకాణుమ్.

అనాల్, అవనై విడవాణ్ణాతాకిల్ విడలావారైవిడుమి త్తనై
యన్టోవెన్న , * ౧. (కథంచన) “అప్యహంజీవితమ్జహ్యమ్” ఎన్ఱిఱప
డియే, నమ్ప్రాణనారుతలై యాక విడిలుమ్ అవనై విడోమ్. “నజీవేయం
క్షణమపివినాతామసి తేక్షణామ్” ఎన్ఱిఱపిరాట్టియై ఇళిక్కవరిల్ శెయ్ వ
తెన్నెన్న, * ౨. (కథంచన) “త్వాంవాసీతే” ఎన్ఱిఱపడియే, * ప్రాణేభ్యోపి
గరియసియానఅవళైవిడిలుమ్ ఇవనై విడోమ్. “అద్యైవాహంగమిష్యా
విలక్షణేనగతాంగతిమ్” ఎన్ఱిఱ్ణా ఇళై యవెరుమాళ్ పక్కల్ దేవరీర్ తి
రువుళమిరుప్పతు, “లక్షణేవామహాభాగే” ఎన్ఱిఱపడియే, అప్పడిక్కొత్త
వరళవిలారుత్తిక్కువరిల్ శెయ్ వతెన్నెన్న, * ౩ (కథంచన) “సలక్షణామ్”
ఎన్ఱు - అన్ఱఃపురత్తైవిడప్పార్ త్తాల్ అన్ఱఃపురపరికరత్తై యొట్టియ
వో, అప్పడిక్కువనవాన బద్ధవాసలక్షణనై విడిలుమ్ ఇవనై విడప్పార్
క్కిటిలోమ్. “త్యయికించితస్మాపన్నేకింకార్యంసీతయామమ” ఎన్ఱన్ఱో
ఎన్నళవిల్ దేవరీరుప్పతు, అప్పడిక్కు దేవరీరైప్పహ్ని యిరుక్కిఱ
అడియేనుక్కొరుత్తిక్కువరిల్ శెయ్ వతెన్నెన్న, * ౪. (కథంచన) అప్పడి
మైధిలియైవిట్టుప్పహ్నిమ్మడియాన వుమ్మైవిడవుమామ్, అవనై విడప్పార్
క్కిటిలోమ్.

అతెన్ ? శరణాగతనై విడమైక్కాకిల్ దేవరీరు మరుళిచ్చె
య్ కిఱతు, ఎన్నడైయశరణాగతియిలే పామ్బుశ్శెన్ఱతోవెన్న, “అన్ఱీన్ఱ
కన్ఱుక్కాక మున్నీన్ఱకన్ఱై క్కొమ్మిలుమ్కుళమ్మిలుమ్కొళ్ళమ్” ఎన్ఱుమ్
వుతుచ్చొల్లుమఱన్దీరో, “పూర్వాపకారిణాన్యైగే నహ్యధర్మోవిధి
యతే” ఎన్ఱు - దారాపహారమ్ పణ్ణిన రావణానుజనోహ్ననాయ వద్దవి
డమఱిన్ఱ నలియవదా; నామ్ తమ్ పడై వీట్టిత్తుల్లా తిరుక్కు త్తానేన
మ్మాళయ త్తిలేవన్ఱ ముత్తిమ్బుశెయ్ త ఇత్తనైదోషదుష్టనై విడక్కా
ణుమడుప్పతెన్న, * ౧ (దోషోపద్యపి) “ మిత్రభావేన సంప్రా
ప్తమ్” ఎన్ఱు-అవన్నిర్దోష నెన్ను మిడతై యుజ్జళుక్కుపదేశితోమ్, అతొ
న్ఱుమ్ శెవియిఱ్ఱుకాతే సదోష నెన్ఱే ప్రతిపత్తియాకిల్ నీర్జల్ శొన్న

వళవేయన్తియిలే యిన్నముమ్ శిలదోషజ్గళు ముణ్డాకిలుమ్ విదోమ్.

* ౨ (యద్యదోషః) ఉజ్గళుక్కె ఆ మెయ్ ప్పడవే దోషముణ్డో ,
 (తస్యస్యాత్) తస్యాధికార సమ్ప్రత్యేస్యాత్. అతావతు- “అహమ
 స్వ్యపరాధానా మాలయోఽ కించనోఽగతిః । త్వమేవో పాయభూ
 తోమేభవ” ఎన్టుమ్-“సధర్మనిష్ఠాస్తి.. శరణంప్రపద్యే” ఎన్టుమ్-శరణా
 గతనుడైయ దోషమన్టో. ఒరుధర్మియైక్కైక్కొళ్ళుమోబ్బతు ధర్మజై
 విట్టోక్కైక్కొళ్ళువలెన్టుమామ్. * ౩. అన్తియిలే, (దోషోయద్యపితస్య)
 ఎన్టు- అవనుక్కు దోషముణ్డోవెన్టు శశ్శిత్తు, (స్యాత్) ఎన్టు-పరిహార
 మాకవ్రమామ్. బౌపాధికబన్ధముళ్ళ విడత్తిలే ప్రజై పణ్ణిన తప్పన్మపా
 టుక్కువేణ్ణియిరానిన్టతు, అత్తోపాతియుమ్ పాతాతే యవనుడైయదో
 షమెన్గితార్. * ౪. (స్యాత్) ఎన్టు ప్రార్థనాయాం లిజ్జాయ్, అవను
 క్కుదోష ముణ్డాకి లతు సమక్కులభ్యలాభమన్టో? ఒరుగుణవానైర
 ష్శిత్తో మాకి లతుక్కు విలైయాయ్ ప్పొమ్, ఒరుకుఢ్ఢవాళనై రష్శిత్తో
 మెన్గిటవిప్పేటు పెటువతుకాణుమ్. అన్తియిలే, అవనుక్కు ముతలిలే దో
 షమిలై, ఉణ్డో? * ౫ (తస్యదోషః) అవనుడైయదోషమన్టో, అవనిలుమ్
 శ్లోఘ్యమన్టోనమక్కెన్గితార్. అభిమతవిషయత్తి లఘుక్కుకప్పాయిరు
 క్కుమాప్పొలే. అన్తియిలే. * ౬. (దోషోయద్యపి) దోషముణ్డాకిలో
 (తస్యస్యాత్) తస్యాభిమతసిద్ధిస్యాత్, అవన్నినైత్తువన్దతు పెఢ్ఢానాకి
 తార్ ఎన్టుమామ్, అన్తియిలే, * ౭ (దోషోయద్యపితస్యస్యాత్)
 “సమః” ఎన్టాయ్, అతుణ్డాయిఢ్ఢాకిలో అవక్కుగ్గమాకిటతు, రష్శిత్త
 సమక్కు కుఢ్ఢమిడైయే. అన్తియిలే, * ౮. (దోషోయద్యపితస్యస్యాత్)
 ఎన్టు - అవనుక్కుకాకిట కాలక్కాణుమ్. అతుఎజ్జనే యెన్టాల్, ఒరువక్
 సౌభాగ్రిత్రమిరున్దపడి, తమయక్ పడైక్కు టియభీయాతే యిరుక్కుప్పడై
 వీడు కోప్పక్కులై యాతేయిరుక్కు ఉడమిర్^౧ వడుప్పడాతేయిరుక్కు
 విరోధియై యభీత్తుక్కుడుత్తపడి కాణెన్టు కొణ్డాడుమ్బడి యిరుక్కు,
 అన్తిక్కే, * ౯. (దోషోయద్యపిస్యాత్తస్య) అన్టో ! “దురాచా

రోపిసర్వాశీ కృతఘ్నానాస్తికరిపురా । సమాశ్రయే దాదిదేవం శ్రద్ధ
యాశరణంయదిన్దిర్దోషంవిద్ధితం జస్తుమ్” ఎస్తుమ్ “జ్ఞానాగ్నిస్సర్వకర్తా
ణి భస్మ సాత్కురుతే” ఎస్తుమ్- “మన త్తినాఽప్యిద్ధిక్కు పోయపిత్తై యు
మ్ముకుతరుచానిష్టనవుమ్ తీయినిల్ తూశాకుమ్ , ఎస్తుమ్ - “పావక్కా
డుత్తిక్కోభీతివేకిష్ట తాల్ ” ఎస్తు జ్ఞాన్లుకిటపడియే, మున్ను సదోష నే
యాకిలుమ్ శరణాగతనానపోతే యవైయెల్లామ్ సశిత్తు నిదోషనా
య్ కాణుమిరుప్పతు. *౧౦. (తస్యదోషోయద్యపి)నప్తైక్కొల్లవద్దానో,
(స్యాత్) ఆతుణ్ణావతుకాణ్, “ఆరిఃప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రక్షితవ్యం
కృతాత్తనా ” ఎన్నిటపడియే, నప్తైయత్తియమాటి శరణాగత రక్షణమ్
పణ్ణినోమ్ ఎస్తు పేర్ పడైప్పతుకాణ్.

ఇప్పడి సదోషనేయాకిలుమ్ విడతొట్టిన్దాల్ ప్రయోజనమెన్నె
న్నిల్, * ౧. (సతామేతదగర్హితమ్) “శాతుకోట్టియుట్కాళ్ళప్పడు
వార్” ఎన్నిటపడియే, శరణాగతనానయయాతియై రక్షితైవైబ్యాదిగో
ప్తిక్కుమ్ శునశ్చేఘాదికతై రక్షితై విశ్వామిత్రాది గోప్తిక్కుమ్ బహి
ష్టరత్తిక్కేపోకిటోమ్ *౨.(సతామేతత్ స్యాత్) ఇతుసత్తు క్కళానభా
గ్యవాన్తళుక్కు సిద్ధిక్కుమిత్తనైపోక్కి, మహారాజరుక్కు ప్పరతన్త్ర
రాన సమక్కు క్కిడైక్కు ప్పకుకిటతో వెన్టుమామ్ *౩. (సతామేతత్
స్యాత్)కపోతవానరాది తిర్యక్కుక్కుళుక్కు సిద్ధిక్కుమిత్తనైపోక్కి మ
నుష్యశరీరపరిగ్రహమ్ పణ్ణిన సమక్కు సిద్ధిక్కుప్పకా నిష్టతోవెన్టుమామ్.
* ౪. (అగర్హితమ్) సన్ధ్యావన్దనాదిపణ్ణినాల్ ఫలమిన్దియే యొట్టిన్దా
లుమ్ పణ్ణాతపోతు ప్రత్యవాయముణ్ణామాప్సోలే, “క్షతాత్ కిలతాయత
ఇత్యుదగ్రంక్షతస్య శబ్దోభవనేషురూఢః” ఎస్తు-క్షత్రియరాన సమక్కు
ఆపన్నివారణమ్ స్వరూప ప్రయక్తమ్ , ఆతుపణ్ణాతపోతు గత్తై
పిటక్కుమ్, తన్నివృత్తియే యుళ్ళతు (అగర్హితమ్) ఎన్నిటనకుక్కు
తదన్య తదభావ తద్విరోధియెన్టు మూన్టుణ్ణాకైయాలే, *౫.(అగర్హితమ్)
ఎన్టు- తదన్యమాన “స్వర్గంస్యాత్తు ఫలోదయే ” ఎన్టు - స్వర్గాదిసిద్ధి

—౨౦— అభయప్రదానసారమ్—సుగ్రీవస్తవధతద్వాక్యమ్.

ప్రయోజకమెన్దుమామ్. అన్తిక్కే, * ౬. తదభావమాన గర్వానిప్పత్తి
ప్రయోజనమాకపుమామ్. అన్తిక్కే, * ౭. “యశశశ్చ” ఎన్దు. తద్విరో
ధియాన శ్లాఘ్యతైతానే సిద్ధిక్కు మెన్దుకపుమామ్.

ఆకవిన్దశ్లోకత్తాల్ శొల్లెల్లదాయల్లు, ఇవ్వధికారిక్కువేణ్ణవతు
అల్పమానుకూల్యమ్, ఇవ్వళవాలే, “నన్దరత్యపకారాణాం శతమప్యా
త్తవత్తయా! కథంచిదుపకారేణకృతేనైకేనతుప్యతి” ఎన్దుమ్- “తాన్త
మిత్యబ్రవీధరిః ” ఎన్దుమ్ - “ మాంప్రజ ..నర్వపావేభ్యోమోక్షయ
మ్యామి”ఎన్దుమ్-“మద్భక్తం నయామి పరమాం గతిమ్” ఎన్దుమ్- “శిన్ది
ప్పేయమైయుమ్”ఎన్దుమ్-“ఎణ్ణిలుమ్ వరుమ్”ఎన్దుమ్- ఇత్యాదికలితాన్
ల్లకిఱపడియే, అవనుక్కేతేనుమ్ ఆరేనుమ్ ప్రతిబద్ధక ముణ్ణాక్కిలుమ్
ఓరళవిలుక్కివిడాతే తన్నైక్కొడుక్కుమెన్ను మర్ధమ్ శొల్లెఱితు.

తాత్పర్యము. — ఎవ్వఁడైనను మిత్రునికూటలచేతగాని క్రియచేతగాని నన్ను
బాంధినమెడల నతని రక్షణమునందు ఎన్నికష్టములున్నను ఆతనియందెంత దోషమున్న
నువానిని రక్షించకవలదు. ఇట్లుచేయుటయే శిష్టసత్తుతము.

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడికలేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డిము - ౧౪ వ సర్గము, ౪-వ శ్లోకము.

అవతారికై. రామప్రకృతియైక్కేట్ట మహారాజర్, అతినాహ
సమెన్దు మికపుమ్ భయప్పట్టు బరువార్తై విణ్ణప్పణ్ణాయ్కితార్.

మూ. సుగ్రీ వస్తవధ త ద్వాక్య మాభావ్య చ విమృశ్య చ ।

తత శ్శుభతరం వాక్య మువాచ హరిపుంగవః ॥ ౯౪.

అర్థము. — అధ - పిమ్మట, హరిపుంగవః - వానరశ్రేష్ఠుఁడైన, సుగ్రీవః - సుగ్రీ
వుఁడు, తత్-ఆ, వాక్యమ్-మాటను, అభావ్య-అచభావించి, విమృశ్యచ - ఆర్థపరా
మర్శజేసియు, తతః-అంతకుపెను, శుభతరమ్-మిక్కిలిమేలైన, వాక్యమ్-మాటను, ఉవాచ-
నుడిచెను.

వా. (సుగ్రీవస్తు) ఇతి. (తు)కీశీల్ సర్గత్తిల్, “చిన్తయిత్వాము హూర్తస్తు” ఎన్నిట తు శబ్దత్తాల్ రావణభవనత్తిల్ నిన్దుమ్ వన్దవివన్ స పై నలికై నిశ్చితమెన్దు ఇవరుడై యహృదయ త్తిట్టి అన్ద వేళుపాట్టైచ్చొల్లిల్లు, “ఏతత్తువచనంశ్రుత్వా” ఎన్నిట తు శబ్దత్తాలే, పెరుమాళ్ ప్రకృతి యైయుమ్ ఇగ్గోష్టియిల్ విలైచ్చెల్లుమ్ వార్తైయైయుమటిన్దు, “రాఘ వంశరణంగతః” ఎన్దు తు, “నివేదయత” ఎన్దు-ఇజ్జనేశిలరై పురుషకారనూ కప్పిడిప్పతాకనిన్దున్, ఇతు పెరుమాళ్ శెవిప్పడుమాకిల్, సమ్ వార్తైకొ శ్శాసరన్దు త్విరి త్రివిశేషణై న్నొల్లిల్లు, ఇన్దు తు శబ్దత్తాల్, పెరుమాళ్ నామ్ పోనవత్తివరువర్, ఎలిరికత్తై అవరైక్కొన్దు వెల్లలామెన్దు రున్దార్, మిత్రభావముడై యార్ నన్దైనలియవన్దార్ కళాకిలుమ్ అతుక్కిశైన్దోమె న్దురుళిచ్చెయ్ కై యాలే, ఇవరుమ్ అవరుక్కు కూటా యిరున్దార్, ఇని ఇవరై నోక్కలావతు ఎన్ శెయ్ శాలెన్నిట భయాతిశయత్తాలే వేళు పట్టపడి. (అథ) స్వామి వార్తైశొన్నాల్, శేషభూతనానవన్, కరువై యుమటిన్దు తన్ శేషత్వత్తైయుమ్ పార్ త్తువిచారిత్తు అతుక్కుచ్చేరవార్తై శొల్లవేణ్ణియిరుక్కు, అతిసాహసమ్ విళైన్దపడియాలే క్రమమ్ పారా తే వార్తై ముడివతుక్కుమున్దే శడక్కెన ప్రతివచనమ్బున్దు త్తొడన్ణినపడి. (తద్వాక్యమ్) “షేల్ పల్ శ్శ్లోతవార్తైయై. అతావతు-ఇవన్ దుప్పన్దెన్దితే శొల్లలావతు, అత్తైయుమిశైన్దోమెన్దై యాలే :: పోక్కడియిత్తైయై. (ఆభాష్యచ) పదశఃపుమ్ తిరళపుమనుభాషిత్తు. (విమృశ్యచ) వేట్పిల్ శ్శి యానపదత్తై విమర్శిప్పతున్దొయ్తు. (అథవా) వాక్యానుభాషణముమ్ అతినుడై యా అర్థవిమర్శముమెన్నపుమామ్ (తతశ్శుభతరం వాక్యము వాచ) పెరుమాళ్ రుళిచ్చెయ్ త వాక్యమ్ శుభమ్, అతిత్కాట్టిల్ శుభత రమానవాక్యత్తైచ్చొన్నార్. అతావతు - “ఎన్దై ప్పల్లువారుక్కు మిత్రభావమే అమైయుమ్, అవర్ కున్దుమ్ పార్ త్తువిదోమ్” ఎన్దు-తపై ప్పల్ శ్శి నార్ కు ఇవ్వార్తై యిన్నియిలిలే జీవిక్కలామ్ వార్తైయైకై

౨౭౨ అభయప్రదానసారమ్-సుదుష్టోవాప్యదుష్టోవా.

యాల్, అశుభభమ్, “నీర్ పోనవత్తియేపోయ్ ఉమ్ముడైయ సద్భావత్తై యిత్తుక్కమాట్టేన్” ఎత్తువార్తైయాకై యాలేశుభతరమ్. (హరిపుణ్యమ్)
 “రాజవిద్యా” ఎన్నిటపడియే, తమ్ముడైయ కలక్కత్తుక్కు పోరుమ్బుడి పెరుమాళుక్కు అవ్వరుకేవిణ్ణిప్పజ్జైయత అశవుడైమై. ౯౪.

తాత్పర్యము — పిమ్మటవానరశ్రేష్ఠుడైనశుగ్రీవుఁడు, ఇట్లు శ్రీరాములు ఆనతిచ్చిన శ్రీసూక్తులన ఆకర్ణించి ఆశబ్దములను అనుభాషించి వానియర్థమును విమర్శజేసిఅంతకం పేను జ్ఞాఘ్నిమైనమాటనుజెప్పెను

“పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము ౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. దూషణాన్తర జ్ఞాంలువారాక, సంప్రతిపన్నదూ షణ్ణై యనువదిక్కితార్.

మూ. సుదుష్టో వా ప్యదుష్టో వా కి మేష రజనీచరః ।

ఈదృశం వ్యసనం ప్రాప్తం భ్రాతరం యది పరిత్యజేత్ ॥౯౫.

కో నామ స భివేత్తస్య యమేష స పరిత్యజేత్ ।

అర్థము — ఈగృహమ్-ఇట్టి, వ్యసనమ్-దుఃఖమును, ప్రాప్తమ్-పొందిన, భ్రాత రమ్ - సహోదరుని, యది-ఎవ్వఁడు, పరిత్యజేత్-విడుచునో, ఏషః-ఈ, రజనీచరః - రాత్రించరుఁడు, శుగుప్తోవా-దుష్టుడైనను, అదుప్తోవా, దుష్టుఁడు కాకపోయినను, కిమ్-ఏమి, యమ్-ఎవనినొకనిని, ఏషః-ఈతఁడు, సపరిత్యజేత్-విడువఁడో, తస్య - అత నికి, సః-వాఁడు, కోనామ-ఎవఁడు, భివేత్-అగును.

వ్యా. (సుదుష్టోవాప్యదుష్టోవా) గుణజ్గలిలేయితేవిప్రతిపత్తి, “సర్పజాతిరియంక్రూరా” ఎన్నుమాప్పోలే, రాక్షసనెన్ను మిడమ్ సంప్రతిపన్నమన్తో. (కిమేషరజనీచరః) కింతేపే ఇవనాల్ ఎన్నప్రయో జనముణ్డు. ఇవన్ రాక్షసనానాలుమ్, కిమేషః-ఎన్నక్కడవతో? స్వనికిర్న పూర్వకమాకశరణమ్ పుకున్దవన్ సమక్కు సహకారియామ్ ఎన్న-శొల్లు కిటతు. (ఈదృశమ్) రాజావాకై యాలే అధ్యనానవనై. (వ్యసనంప్రా ప్తమ్) శత్రుక్కళాననమ్మాలే వీడితనానవనై. వ్యసనమావతు - లజ్గా

దహనమ్ ఒన్ఘవధమ్ ఇత్యాదిః. (భౌతనమ్) వ్యసనమన్తిక్కు యొక్కి
 న్దాలుమ్ విడవొణ్ణాతబన్ధముడై యవనై. (యరిపరిత్యజేత్) యావనారు
 వక్ సహసనమాక విట్టానెన్ఱు గర్హిక్కితాక్. గర్హాయాం లిజ్. కీర్న్
 చొన్నవై ఓరొన్ఱే విడామైక్కు హేతువా యిరుక్క, ఎల్లావన్ఱై
 యుముడై యవనా యిరుక్కిఱవనై విట్టాక్ యావనారువక్, అన్ఱభవనా
 ల్ ఎన్న ప్రయోజనముణ్ఱెన్ఱు కీర్న్ డేఅన్వయమ్. అథవా, “ఈదృశమ్”
 ఎన్ఱు- వ్యసనవిశేషణమాకప్రమామ్ అతావతు-మాతాపితాక్కళాలు
 మ్ పరిత్యాజ్యరాయ్ వధార్హ రాయరుప్పార్క్కుమ్ ఉమ్ముడై య నిఱి
 లితే ఒతుజ్జవేన్ఱుమ్బడి యిరుక్కిఱ దేవర్ పులిశీటినాల్పోలే కీటి అఱ్ఱ
 యచ్చెయ్వతాక ఎడుత్తువిట్టిరుక్కిఱ ఇన్ఱవ్యసనజ్జైయన్ఱో ఇవక్ ప్రాప్త
 నాయిన్ఱు. ఇప్పడి అవనోడుళుతో త్తఱవిట్టుప్పన్ఱు నమ్మక్కలిలేవన్ఱవక్
 ననుక్కు సహకారియాక కూడాతోవెన్న, శొల్లుకితార్, (కోనామ)
 ఇతి. (తస్యాస్యకోనామసభవేత్, యమేష విభీషణో నఱరిత్యజేత్)
 గర్హాద్రవర్తనాకవన్ఱ ఇన్ఱవిభీషణనుక్కు అవక్ ఆరావాక్, యావనారు
 వనై ఇన్ఱవిభీషణావిడాక్, ఇవక్ విడాతోఱ్ఱైక్కు ఒరు త్తనిజై యె
 న్ఱై. అతావతు- నాట్టిల్ పరిత్యాజ్యరావార్-సమ్మ త్రివిప త్రిబన్ఱుత్వజ్జై
 త్తని త్తనియే యుడై యరాయరుప్పార్ మూవరుమ్, ఇవన్ఱ్ఱల్ ఇరజ్జై
 యుముడై యూర్ మూవరుమ్, సముదితగుణనాయరుప్పానారువనుమ్,
 ఆక ఎమ్మివరుమాయిన్ఱు. ఇవర్ కళిల్ సముదితగుణనాన రావణనై విట్ట
 ఇవనుక్కు అపరిత్యాజ్యనా యిరుప్పానారు అప్తమనిల్లామైయాలే ఇవక్
 విడమాట్టా తానారువక్ ముతలిలేయిజై యెన్ఱై. ౯౫౪.

తాత్పర్యము.— లంకాదహనము మొదలగుచుచున్న సమయము పొందిన సహా
 దరుని విడనాడిన వాడు చుష్టుండైన నేమి క్షిప్తుండైన నేమి మనకేమి ప్రయోజనములేదు
 ఈతఁడు రాక్షసుఁడుగాన దీక్షజెప్పినెవ్వరికిని నలవిగాదుగదా. ఇట్టివాఁడు ఎవనియొద్ద
 సునిలకడగ నుండునోరడు. ఎవని చెంతజెరినను సమయమువచ్చినప్పుడు వానిని విడనాడును

పెరియవాచ్చాన్నిజ్జై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ సర్గము, ౭-వ శ్లోకము

అనంతాశ్చై. మహారాజర్ వారైయై క్కేట్టు పెరుమాళ్, తామ్ నోక్కనినైత్త ననైయుమ్ పార్తు, ఇతిలొరు శ్రేమన్సభావమిరున్దపడి యెన్నెన్దు మునువల్ శెయ్తు, ఇవరుడై యురికరత్తిల్ నమక్కాళావారు ణ్డోవెన్దుపార్తు, అణ్ణేయొరువరైక్కాణ్డమైయాలే తమ్ముడైయకరుత్త తీయుమ్ ఇళైయ పెరుమాళైక్కుటిత్తు వారైయరుళిచ్చెయ్కితార్.

మూ. వానరాధిపతే ర్యాక్యం శ్రుత్వా సర్వా సుదీప్త్యచ F ౬.

ఈష దుత్సయమనస్తు లక్ష్మణం పుణ్యలక్షణమ్!

ఇతి హూ వాచ కాకుత్స్థో వాక్యం సత్యపరాక్రమః॥౭.

ఆర్యము. - సత్యపరాక్రమః యథార్థమైన పరాక్రమముగల, కాకుత్స్థః - శ్రీరాముడు వానరాధిపతేః - శుగ్రీవునియొక్క, వాక్యమ్ - మాటను, శ్రుత్వా - విని, సర్వా - అందఱిని, ఉదీప్త్యచ - చూచియు, ఈపల్ - కొంచెము, ఉత్సయమానః - చిటునగవుగల వాడై, పుణ్యలక్షణమ్ - శుభచిహ్నములుగల, లక్ష్మణమ్ - ఇతైయ పెరుమాళ్లనుగూర్చి, ఇతి - ఇట్లు, వాక్యమ్ - మాటను, ఉవాచ - చెప్పెను.

వ్యా. (వానరాధిపతే ర్యాక్యం శ్రుత్వా) పేరళవుడై యరాకైయాలే, ఎట్టునిలత్తిలే వారైశొన్ననరుడై యవారైయై క్కేట్టు. తామ్ పోనవధి ఎల్లారుక్కుమ్ శిరసావహిక్క వేణ్ణున్బడియాన నిర్వాహకత్వైయై యరెన్దుమామ్ (సర్వాసుదీప్త్య) ఇవర్ కళన్ నపైయుమ్ పార్ ప్పార్ కళో? ఇవర్ పోనవధియేపో వార్ కళో? ఎన్దుపార్తు. అధవా, 'ఆచార్యప్రాచార్యసన్నిపాతే ఆచార్య ఏవోపసక్తాహ్యః' ఎన్నిటన్వాయత్తాలే. నాముమ్ మహారాజరుమానాల్ నపైయనువిధానమ్ ప్లణ్ణువార్ కళోవెన్దుపార్తు ఎన్దుమామ్. (చ) శబ్దత్తాలే ముఖిమ్ పార్ త్తవళవిలేయునున్ది క్కే ఇణ్ణిత్తళై యుమ్ హృదయత్తిలే ఓడుకిటవారై యెయుమ్ పార్ త్తపడియై సముచ్చయిక్కి టతు (ఈషదుత్సయమానః) తామ్ నోక్కప్పుక్క ననైయుమ్ పార్ త్తపడి ఆన్ధ్యై ప్లణ్ణుమళవన్ది క్కే, నామ్ శొన్నపత్తుక్కు దూషణమ్ శొల్లున్బడి తెలివై యుమ్ పిఱప్పిక్కుచూ

కాతే ఇతోరుచేమస్వభావమరున్దపడి యెన్నెన్టు స్థితమ్బుజ్జెనఁడి. “న
 లమేవలితుకొల్” ఎన్నక్కడవతితే. (తు) మహారాజర్ శొన్నపక్ష
 జైత్తల్లి అతుక్కవ్వరుకే వారైశొల్ల నినై త్తవేటుపాడు. అతాకిటు.
 “యమేషసరిత్యజేత్” ఎన్నిటవరై క్కుటిత్తు, “వ్యసనేషు ప్రహర్తారస్త
 స్తాదయమిహగతః” ఎన్టునన్దాన్, విట్టువ్వాన్దా నెన్టుశొల్లుకై. (లక్షణమ్)
 మహారాజర్ యరికరత్తిల్ తన్వారైకేట్పారిల్లామైయాలే, “ప్రాగే
 వతుమహాప్రాజ్ఞః” ఎన్టు-తమ్నినై పుక్కు మట్టుడక్కడవరాన ఇల్లై
 యపెరుచూలైక్కుటిత్తు ఆరుళిచ్చెయ్ తార్. (పుణ్యలక్షణమ్) ఇవ్వళి
 పుశగణాగత్తరై విడతవారైయాలే మహారాజర్ పక్షత్తుక్కు అవ్వ
 రుకేవారై శొల్లక్కడవరెన్టు తచ్చ)పణ కాతూహలమ్ వడివిలేతోబోలు
 మ్మడియాన నఱుక్కుటియైయుడైయవర్. (ఇతివాక్యమువాచ) మహా
 రాజర్ తప్తైక్కొన్డాడుమ్మడి అవర్ ప్రేమాతిశయప్తైక్కొన్డాడినప్రకా
 రత్తైయుమ్, అవర్ శొన్నపక్షత్తుక్కు అవ్వరుకేవారై శొన్నప్రకారత్తై
 యుజ్జుల్లకిటు. (హ) తప్తేన్దేపారాతే ఇప్పడిక్కొన్డాడువతే! ఇతెన్న
 నీరైయెన్టుమ్ అవర్ పక్షత్తు క్కువ్వరుకే ఉత్తరక్లాప్తే! ఎన్టుమ్ ఋషి
 కొన్డాడుకితాఁ. (కాకుత్స్థః) ఇన్ద్రాధికభుక్కుమ్ ఇక్కుడియిట్టిట
 ద్దారైక్కొన్డా తగ్గళ్ వన్నియ మటుత్తు క్కుభృమ్మడియాన తగ్గుడి
 యిట్టిటప్పల్ వన్దమేన్దేపారాతే తాళివారై శొల్లునతేఎన్దే. (సత్య
 పరాక్రమః) అమాఘ పరాక్రమః. వ్యాపరిక్కు వొణ్ణాళపడి ఎతిరికళ్
 ముడికినాల్ పరాక్రమిక్కువల్లారైప్పోలే, పతకమ్ మాడిన్దాలుమ్ ఉత్తర
 గుణుప్రతివాదికత్తై వెల్లవల్లవర్.

౯౭.

తాత్పర్యము.— ఇట్లు సుగ్రీవుఁడాడిన మాటలను శ్రీరాములు విని అందఁజినిజూచి
 చిలునగవునవ్వి లక్ష్మణునితో నిట్లు పక్కాఁచించి.

పెరియవాచ్చాచ్చిత్తై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ సర్గము, ౮-వ శ్లోకము.

అవతారికై. అవర్ తామ్ శొల్ల ప్పకుకిట ఉత్తర త్తినుదైయ
వీన్మమ్ తోన్మైక్కాక ఇవర్ శొన్నవారైయికనత్తై క్కొణ్డొడు
కితార్.

మూ. అనధీత్య చ శాస్త్రానికి వృద్ధా ననుపసేవ్యచ ।

నశక్య మీదృశం వత్తుమ్ య దువాచ హరిశ్వురః ॥ ౯౮.

అర్థము.— హరిశ్వురః-వానరానిపతియైన శుగ్రీవమహారాజు, యల్ -ఏమాట
ను ఉవాచ-చెప్పెనో, (దానిని) శాస్త్రానికి-శాస్త్రములను, అనధీత్యచ-చదువకయు,
వృద్ధా - పెద్దలను, అనుపసేవ్యచ-నేపింపకయు, ఈదృశం-ఇట్లు, వత్తుమ్ - చెప్పటకు,
నశక్యమ్-సాధ్యముగాదు

వ్యా. (శాస్త్రాన్ని) అనధీత్య, వృద్ధాంశాచి ననుపసేవ్య, ఈదృశంవ
త్తుంనశక్యమ్) ఒరుశాస్త్రజ్ఞేయుమ్ ఒరుఆచార్యునై యుమ్ ఒరుకిరితిప్పా
డానబుద్ధియై యుముడై యవనుక్కుచ్చొల్లలామ్వారైయన్టు (ఈదృ
శమ్) ఇవ్వారై ఒరుపిఱర్ కు ప్పొలియాకవు జ్ఞాల్లవాణ్ణాతు, “తై”
ప్ర్యంశాస్త్రసమూహేషుప్రాప్తః” ఎన్టుమ్- “వృద్ధోపసేవీ” ఎన్టుమ్ -
“యస్తుదోషస్త్యయాస్రొక్తః” ఎన్టుమ్ మేలేశొల్లప్పడుకిటతమ్మారుజ్ఞా
ల్లప్పొకాతెన్టుకరుత్తు. (యదువాచ) సామాన్య నిర్దేశత్తాల్ ఇవర్వారై
యై అనుభాషిక్కువుమ్ ముడియాతెన్తై. (హరిశ్వురః) ఇతుక్కునదృశ
మేతెన్నిల్, ఇవర్ పెరువైక్కునదృశమెన్తై.

౯౮.

తాత్పర్యము.— సమప్రవాసదులకు అధిపతియైన శుగ్రీవ మహారాజు చెప్పిన
మాటలనువినగా శాస్త్రములను జదువక సంప్రదాయార్థములనుదెలిసిన పెద్దలనుకూ
షచేయక యంత్రేష్టముగాఁజెప్పటకు సాధ్యముగాదు.

పెరియ వాచ్చాన్నిత్తై తిరునడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮- వ సర్గము, ౯ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి ఇత్తైయ పెరుమా తై నోక్కి మహారాజరై
ప్రశంసిత్తు, శ్రీవిభీషణాత్మవ్వానై విశ్వసనీయన్తెన్టు తామ్ శొల్లప్పకుకిట

వారైరాజాక్కళెల్లార్ పక్కలిలుముళ్ళు తెస్తు మహారాజరై క్కుటిత్తువారై శొల్లుకిణార్.

మూ అస్తి సూక్ష్మతరం కించి ద్య దత్ర ప్రతిభాతి మే !

ప్రత్యక్షం తాకికం వాపి విద్యతే సర్వరాజను॥

FF

అర్థము, — అశ్రి. ఈవిషయమందు, సర్వరాజసు-సమస్తరాజులయందు, ప్రత్యక్షమ-అగుపడునట్టిదియు, తాకికమవాపి లోకసిద్ధమైనయు, యత్ - ఏది, విద్యతే - ఉన్నదో, మే-నాకు, ప్రతిభాతి - స్పించుచున్నదో, సూక్ష్మతరమ్ - (అట్టి) అతిసూక్ష్మతన, కించిత్ - ఒకానొక అర్థవిశేషము, అస్తి-ఉన్నది

వ్యా. (అస్తిసూక్ష్మతరమ్) మహారాజర్ కీర్త్ చొచ్చెన్న వారై సూక్ష్మమ్, ఇతు-సూక్ష్మతరమ్, ఇతుక్కు మేలారు అర్థమిల్లామైయాలే, ఒరుతప్పైప్పొలుప్ప తెన్నిల్లామైయాలేయమ్, ఎల్లావఱ్ఱుక్కు మేలానవారైయెన్దై. ఎజ్జనేయెన్నిల్, మహారాజర్ పక్కలిలుమ్ ఉక్తానుభాషణ మొట్టియ అర్థాస్తరమిన్దై, పెరుమాళ్ళుమ్ ఇవర్ ప్రేమాన్ధ్యతైప్పొక్కు కైక్కుత్త ద్దోళ్ పలియైప్పేళుకితారిత్తనై, ఆక్తెయాలే, ఎల్లావఱ్ఱుక్కు మేలానవారై యితు, (కించిత్) మహారాజర్ వారైక్కు అవ్వరుకాయుక్కచ్చెయ్ తే, “కించిత్” ఎన్టు-స్వోక్తి యాకై యాలే లఘువాకప్పేళుకితార్. (యదత్రప్రతిభాతిమే) విభీషణ విషయాకారత్తిల్. (ప్రత్యక్షమ్) సర్వప్రత్యక్షసిద్ధమ్. (తాకికంవాపి) ప్రత్యక్ష మేయాకిలుమ్జ్ఞాతి వధమదోషమన్టోవెన్నిల్, ఎల్లార్ క్కుమ్ పలువతోన్టు, ఎజ్జనేయెన్నిల్, (విద్యతేసర్వరాజను) ఎల్లారాజాక్కళో పక్కలిలుమ్. ౧ పరిమాలువతోన్టు “సర్వరాజను” ఎన్దైయాలే, మహారాజర్ పక్కలిలుమ్ ఉళ్ళతోన్టు, నన్బుక్కల్ ప్రేమాన్ధ్యతైయాలే మఱుదారిత్తనై.

FF.

తాత్పర్యము, — శుగ్రీవుడు చెప్పిన దానికంటెను సూక్ష్మమైనదై, సమస్తరాజులయందు గనుపడుచున్న లోకసిద్ధమైన అర్థవిశేషమొకటి నాకుదోచుచున్నది.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడిక శేషరణమ్.

౨౭౮ అభయ ప్రదానసారమ్-అమిత్రాస్తత్కులీనాశ్చ.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - ప సర్గము, ౧౦ - ప శ్లోకము.

అవతారికై. అష్టర్షమ్ ఇన్న తెన్నితార్ అమిత్రాః ఇత్యాది
యా లే

మూ. అమిత్రాస్తత్కులీనా శ్చ ప్రాతిదేశ్యా శ్చ కీర్తితాః ।

వ్యసనేషు ప్రహర్రాః స్తస్తాదయ మిహాగతః ॥ ౧౦౦,

అర్థము-— వ్యసనేషు-ఆపత్తులయందు, ప్రహర్రాః-ప్రహరించువారు, తత్కు
లీనాః-ఆకులమునందుబుట్టిన వ్యాతులును, ప్రాతిదేశ్యాశ్చ-ప్రక్కదేశమందుండువారును,
అమిత్రాశ్చ-శత్రువులుగా, కీర్తితాః-చెప్పబడియున్నారు. తస్తాత్-అందువలన ఆయమ్-
ఈతఁడు, ఇహ-ఇక్కడికి, అగతః-వచ్చినవాడాయెను

వ్యా. (వ్యసనేషుప్రహర్రాః, తత్కులీనాశ్చ, ప్రాతిదేశ్యాశ్చ,
అమిత్రాః కీర్తితాః) రాజాక్కళుక్కు వ్యసనజ్ఞో వద్దాల్, ప్రహర్రాః-
భావార్ ఇరణ్డుకోటి, తత్కులీనరాస అమిత్రరుమ్, ప్రాతిదేశ్యరాస అ
మిత్రరుమ్. తత్కులీనరాకితార్, వీరకులజాతర్, ప్రాతిదేశ్యరాకితార్,
ప్రాతిదేశవర్తికళో, అనన్తర దేశవర్తికళైష్టపడి, (వ్యసనేషు) అవర్కళిల్
అన్యతమనై వ్యసనజ్ఞో ప్రాప్తజ్ఞభాయుభృవిడత్తితే. (ప్రహర్రాః కీర్తి
తాః) ప్రహరిప్పార్కళెన్టు నీతిశాస్త్ర విత్తుక్కుళాలే శొల్లప్పడా నిన్టా
ర్కళో. అమిత్రాః - కీర్తితాః ఎన్టుమామ్. (తస్తాదయ మిహాగతః)
రావణన్టునక్కు నమ్మాలే వ్యసనజ్ఞో వద్దవాడే, కులీననాసనపై ప్రహరి
క్కు మెన్టు అవన్నలియ కూడుమెన్టు అత్తాలే వద్దాన్. జ్ఞాతికళెల్లార్
క్కు మెన్టావ్వాతో? ఇననుక్కు విశేషమే? ఎన్నవొణ్ణాతు, అవనుక్కు
హితజ్ఞొల్లుకిఱవిడత్తిలే నమ్మడైయ ఉత్కర్షముమ్ అవనుడైయ అప
కర్షమున్దొన్దొచ్చున్నాన్, అత్తాలే ఇవన్నక్కులిలే శత్రుబుద్ధిపణ్ణక్కుడ
వన్, అత్తాలే వద్దాన్ అధవా, అవనుక్కు వ్యసనమ్ వద్దవళిలే అవనుక్కు
ఇవన్ జ్ఞాతియాకై యాలే నష్టైకొన్టు అవనై నలియవద్దానాకవునూ మెన్టు
ఒరు వ్యాఖ్యాతాశొన్నాన్. ఇవైయిరణ్ణిలుమ్, “యమేషనపరిత్యజేత్”

ఎఱ్ఱుకొన్న ఇవరై క్కు ఆత్తు ఇవరుడై య శుద్ధియే సాధిక్కితా రాకై మూలుమ్, మేల్ ‘మానయ నిస్వకాకాహితాక్’ ఎఱ్ఱుకొల్లుకై యాలుమ్, ముఱ్ఱప్పై తేపారుళాకక్కడవతు.

ఆక ఇళ్ళోకత్తాల్, అవనుక్కు అజ్జీవన్దానాకిలుమ్ సజ్గాహ్యక్, నవైకొణ్డ అవనైనలియవన్దానాకిలుమ్ సజ్గాహ్యక్, ఉభయ పక్షత్తాలుమ్ “యమేషనవరిత్యజేత్” ఎన్నుమవనల్లక్, నమక్కు సహకారియెఱ్ఱ తాయిల్ల.

౧౦౦.

తాత్పర్యము.— విపత్కాలమునందు ఈశేయువారు శత్రువులుగానుండు వ్హతులును అనన్తరదేశస్థులుగానునన్నారు. గాన నీతంత్రాడికివచ్చి చేరెను.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడిక శ్లోకము.

యుధ్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ సర్గము, ౧౧ - వ శ్లోకము.

అపతారికై. స్వకులజరాయ్ అభిమతరాయరుప్పరై కొణ్డొడుమతోళియ సలియక్కుడుమోవెన్న శొల్లుకితార్.

మూ. అపాపాస్తత్కులీనాశ్చ మానయ నిస్వకాకాహితాక్ ।

ఏష ప్రాయో నరేంద్రాణాం శిష్కనీయ స్తు శోభనః॥౧౦౧

అర్థము — అపాపాః-దోషరహితులైన, తత్కులీనాః-ఆకులముందుబుట్టినవారు, స్వకాక్ - స్వకీయులైన, హితాక్-హితవరులైనవ్హకులను, మానయ స్త్రైవ-బహుమానితురే. నరేంద్రాణామ్-రాజులను, శోభనః-గుణవస్తుడైన, ఏషః ఈశ్వరీ, ప్రాయః-తటచుగ, శిష్కనీయః-శిష్కంపఁడైనవాఁడుగానున్నాఁడు

హ్య. (అపాపాః, తత్కులీనాశ్చ, స్వకాకాహితాక్ మానయ ని) స్వకులజగనాలుమ్ అపాపరాకవేణుమ్. తనక్కు-ఇష్టవినియోగార్హనామ్మడి హితరానార్ బుద్ధికత్తై కొణ్డాదుమ్బొత్తెన్దై. చ శబ్దః - అవధారణే. అపాపరేయాక వేణుక్లాణ్డెన్దై. (నరేంద్రాణాం ఏష శోభనః ప్రాయశ్శిష్కనీయః) లోక త్తిల్ పాపిస్థర్ పెరు త్తిరుక్తయాలే, రాజాక్కళుక్కు బద్ధుసంభావనారూపమాన ఇద్దశోభనస్వభావప్రాయశ్శిష్కనీయమ్. ఇద్దస్వభావముడై యారుక్కు చురుక్కమెన్దై. రాజాక్కళిల్ వైత్తుకొణ్డబసుసంభావనారూపమాన ఇద్దశోభనస్వభావత్తై

౨౦౦ అభయప్రకాశసారమ్—యస్తుదోషస్త్యయా.

యుద్ధైయవ శబ్ద-నీయ నెన్దు పురుషపరమాకృతమామ్ నిర్ధారణేష్యే.
(తు)శబ్దః-అవధారణే శబ్ద-నీయ నేయైశ్చ. “హితంవాక్యము క్తవస్తమ్”
ఎన్దుమ్-“మయాహితైషిణా” ఎన్దుమ్ అనుకూల నాకై యాలే ఇష్టవిని
యోగార్హనాయరున్దానే యాకిలున్, విభీషణా పరహింసా రుచియా
య పాపిష్ఠనాయపాన్ద రావణాన్దొడ్డాడ సంభావనైయై, హింసై
యే సంభావితమైశ్చ. ౧౦౦

తాత్పర్యము — హితపరులైన తమజ్ఞాతులను సన్దానించుధర్మియైన రాజులు
గూడ ప్రజాశౌర్యములుగల జ్ఞాతియెడల శబ్దతోడనే వర్తించుదురు, ధర్మలేశముచెలి
యనిరావణునివంటిపాపి యదోషమునకువడిగట్టుడు?

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడిక శేషరణమ్.

యుద్ధకాండము, ౧౦- న సర్గము, ౧౨-వ శ్లోకము.

అవతారికై. “వర్జయిత్వా ద్విషద్బలమ్” ఎన్దు శత్రుబలపరిగ్ర
హత్తిల్ చూతారు దోషమ్ శొల్లప్పట్టు, అవ్యళవిలే ఒరువి శేషమున్దు,
అశ్చైనాశొల్లక్కేళుమెన్దితార్

మూ. యస్తుదోషస్త్యయా ప్రోక్తో హ్యేదానేఽరిబలస్యచ ।

తత్ర తే కీర్తయిష్యామి యథా శాస్త్రమిదం శృణు ॥ ౧౦౨.

అర్థము — అరిగలస్యచ-శత్రు బలముయొక్కయు, ఆదానే-పరిగ్రహించుటయం
డు, యః-ఏ, దోషస్త-ప్రత్యవాయమైతే, త్వయా-నీచేత, ప్రోక్తః-చెప్పబడెనో, తత్ర-
ఆవిషయమగు, తే-నీకు, యథాశాస్త్రమ్-శాస్త్రప్రకారము, కీర్తయిష్యామి-చెప్పెదను,
ఇదమిదం-దీనిని, శృణు-వినుము

వ్యా. (అరిబలస్యచ ఆదానే హియో దోషస్త్యయా ప్రోక్తః
తత్రతు) శత్రుబలంపరిగ్రహ్య మల్లవెన్దు దోషభగ్గుక్కెల్లామ్ నీర్ తలై
యాకచ్చొన్న వతిలే సక్రాహ్యనాయరుక్కెల్లా దుహేతువున్దు, అన్దు
విశేషతై క్కేళుమెన్దితార్. (యథాశాస్త్రమ్) శత్రుబలమ్ అపరిగ్రా
హ్యమెన్దు నీర్ నీతిశొల్లకిటీరాక ఉప్పుచెయ ప్రేమతై వెళియట్టిరి త్తనై.

అనన్తాకైయాలే - ఎన్దుపాదానరమ్.

అభయప్రదానసారమ్—నవయంతత్కులీనాశ్చ. ౨౦౮

అప్పడియన్తి కే, శాస్త్రీ యానతికమేణ శొల్లకితోమెన్తై. (తేకీర్తయి
మ్యామి) దోషజ్ఞాన్న ఉమ్మడైయ మౌదయమిన్తై యుమ్బడిక్కు
చ్చొల్లకితోమెన్తై. (ఇదంశృణు) నాశొన్నతుక్కు విరుద్ధమెన్తాతల్,
రాజాక్కలెన్తాతల్, నమ్మక్కల్ సజ్గత్తా లెన్తాతల్, ఉపేక్షియాణే ఇత్తై
కేట్టుత్తారుమెన్తై. ౧౦౨

తాత్పర్యము — శత్రుబలమును పరిగ్రహింపగూడని దోషములలో మొండిది
గానీపుజెప్పినదానిలోనే పరిగ్రహించుటకు శాస్త్రీయమైన హేతువున్నది. అవిశేష
మును జెప్పెను

పెరియవాచ్చాన్బితై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౦ - న సర్గము, ౧౩-వ శ్లోకము.

అవతారికై. కీర్త తు శబ్దత్తాలే శొన్న విశేషమ్ ఇన్న తెన్నితార్.
మూ. న వయం తత్కులీనా శ్చ రాజ్యకాక్షీచ రాక్షసః।

పడ్డితా హి భవిష్యన్తి తస్మాద్ద్రాహ్మ్యా విభీషణః॥౧౦౩.

అర్థము.— రాక్షసః-రక్క-సుండు, రాజ్యకాక్షీ - రాజ్యాపేక్ష కలిగినవాడు,
వయమ్-మేము, తత్కులీనాః-అతలమునందు బుట్టినవారము, న-కాదు, పడ్డితాః- విచ
క్షణులు, భవిష్యన్తిహి-ఉండురుగదా, తస్మాత్ ఆకారణమవల్ల, విభీషణః-విభీషణుండు,
ద్రాహ్మ్యః- పరిగ్రహించదగినవాడు.

వ్యా. (రాక్షసఃరాజ్యకాక్షీచ, నవయంతత్కులీనాశ్చ, పడ్డితా
హిభవిష్యన్తి, తస్మాత్ ద్రాహ్మ్యోవిభీషణః) నాట్టిలే ఒరు రాజావుక్కువ్వస
నమ్ వద్దవళవిలే తత్కులీనరా యిరుప్పార్ కుమ్ అన్దరాజ్య స్పృహ
యుణ్డాకై యాలే అవర్ కళ తనక్కు సహకారికళల్లామైయాలమ్, తత్కు
లీననానవనుడై యరాజ్యపైయాలై ప్పడుకై యాలమ్, తత్కులీనరల్లా
మైయాలే అన్దరాజ్యత్తిల్ స్పృహయు మిన్తికే- ప్రబలరుమా యిరు
ప్పరైప్పల్ రాజ్యత్తై ప్పెఱుకైక్కు యత్నమ్ పణ్ణానిఱుమ్. ఆకై
యాలే, ఇవనుమ్, రావణనుక్కు నమ్మాలే ఓరాపత్తు వద్దవళవిలే రాక్షస

౨౦౨ అభయప్రదానసారమ్—అవ్యగ్రాశ్చప్రదుష్టాస్తే.

కులీనత్వేన రాక్షసరాజ్య కాజ్ఞీయాకైయాలుమ్, కార్యాన్తరజై
 పృథ్వీ రావణనై యభీయ చ్చైయ్యక్కడవతాక పెరియ సంధిచుత్తోడే
 కిట్టినతాకఎడుత్తు విట్టిరుక్మిణునమక్కు అన్దక్కులీనరాజ్య స్పృహైఇల్లా
 మైయాలుమ్, నప్తైపృథ్వీ త్తన్నుడై యరాజ్యమ్ పెఠ్ఠానాకిల్ తట్టై. ఒరు
 రాక్షసనుక్కు ఇన్దబుద్ధియెల్లామ్ ఉణ్ణాకక్కుడుమో? ఉమ్ముడై య పేర
 శవాలే అరుళిచ్చెయ్ కీఱీరి త్తనైయన్టోవెన్న, (పణ్డితాహిభవిష్యన్తి)
 రాక్షసనెన్దిఱ జాతిమాత్రజ్ఞోన్లు ఎల్లారైయుజ్జక్రమోణ్ణాతు. ఇవ్వ
 శ్రవణ్ణవల్లారుమున్లు కాణుమెన్దితార్. (తస్మాత్ గ్రాహియా విభీషణః)
 నప్తైక్కున్లు తా రాజ్యమ్ పెటవన్దవనై యభీయ చ్చైయ్యకై అప్రాప్తమ్,
 మేల్ హితకారియాకి క్కడవనాకై యాలుమ్ నమక్కుగ్రాహ్యం. ౧౦౩.

తాత్పర్యము.— రావణునికి రాజ్యభంశము కలిగినయెడల వానికులమునందుబు
 ట్టినరాక్షసుండు వానిరాజ్యమును ఆశపడవలయుగాని అత్యవశమనందు బుట్టిన
 మనకు ఆకాలేశముండదుగదా గనుక మనకుసహాయముగనుండి శత్రువులమీది తనప్ర
 తాపమునుజూపించి వారినిఓడించి రాజ్యముగైకొనవచ్చుచున్నాడు. రాక్షసునికి ఇంత
 యోచనయుండునాయని సందేహింపఁబనిలేదు, వారిలోను దీర్ఘాలోచనచేయఁగినబుద్ధి
 మంతులనేకులుండవచ్చు, గనుక విభీషణుని ఎరిగఁపించుటయేయొక్కము.

పెరియవాచ్చున్బిల్బై తిరువడికి శేశరణమ్.

యుద్ధకాండము, ౧౮-వ సర్గము, ౧౮-౧౫-వ శ్లోకములు.

అవతారికై. తిరువడి అవక వరపుక్కు హేతువాకప్పిట్టడచ్చె
 న్న ఐశ్వర్యాధిత్వమ్ తమక్కు పూర్వపక్షమూకైయాలే అత్తైముట్టడ
 ఉపపాదిత్తు అవనుడై య శుద్ధి ప్రకర్షతైయే సిద్ధాన్తికి తార్ అవ్య
 క్తాః ఎచ్చు తొడగ్గిమూన్లు అర్థతాలే.

మూ. అవ్యగ్రాశ్చ ప్రదుష్టాస్తే న భవిష్యన్తి సజ్జతాః।
 ప్రణాద శ్చ మహా నేష స్తతో ౭ స్య భయమాగతమ్॥ ౧౦౪.
 ఇతి భేదం గమిష్యన్తి తస్మాద్గ్రాహియా విభీషణః ।

అర్థము — స్రుశుష్టాః మహాగుచ్ఛులైశ్చ, తే-వాయ, అవ్యగ్రాః-పరమండువాయు, సజ్జతాశ్చ-చేరినవాయు, సభవిష్యన్తి-గారు, ఏషః-ఈ, ప్రవాహః-ప్రేమచెబుట్టినధ్వని, మహాకా-గొప్పది, తతః-అందువలన, ఆస్య-ఈతనికి, భయమ్-భీతి, అగ్రామ్-వచ్చెను, ఇతి-గనుక, భేదమ్ వేరుబాటును, గమిష్యన్తి-పొందుగలరు, తస్మాత్-అందువలన, విభీషణః-విభీషణుండు, గ్రాహ్యః-పరిగ్రహించునవండు.

వ్యా. (ప్రదుష్టాః తే) మికపుమదుష్టరాకితార్-నినై పుమ్ శోల పుమ్ శెయలుమ్ భేది త్తిరుక్కు మవర్కళి. (అవ్యగ్రాశ్చసభవిష్యన్తి) పతతాతేయుమి రాక్ కళి. ఇల్లుల్పార్, ‘వధ్యతామ్’ ఎన్నాదుమ్ ‘ఆరాయవేణుమ్’ ఎన్నాదుమా కానిష్టాల్, పతతాతిరుచ్చారిలై. ఇవర్కళి పక్కల్ పతత్తజ్జణిలోమ్. (సజ్జతాశ్చసభవిష్యన్తి) ‘సుగ్రీవంతాశ్చ సంప్రేక్ష్య’ ఎష్టుమ్-‘నివేదయతమామ్’ ఎష్టుమ్ శొల్లుకిఱిడత్తిల్ ఎల్లారు మొరుమిడతాయిరున్దార్ కళి. ఇవర్కళితన్ని లేశేర్న్దార్ కళి, (ప్రణాదశ్చ) ఇవనుడై య ధ్వనియుమ్ నమ్మోడేసంబధన్తో ముమ్మడియాయిరున్దతు. ‘ప్రణాదస్తు శబ్దస్వాదనురాగజః’ ఇత్యమరః. (మహానేషః) ధ్వని కేట్టార్ కుమ్ ఇవ నపేక్షిత పూరణమ్ పణ్ణి యల్లతు కుడియరుక్కవొణ్ణాతపడి ఆర్తితో మ్మయన్తో ఇరుక్కిఱతు. (ఏషః) నాన్ కేట్టు ఉమక్కు పదేక్కిఱేనో? నామిరువరుమ్ కూడ కేట్టతన్తో. (తతో-2 స్యభయమాగతమ్) ‘వ్యసనేషుప్రహర్తారః’ ఎన్ఱిఱపడియే, అవన్ నమ్మైక్కొల్లుమెష్టురావణనాలే భయప్పట్టువన్దాన్. (ఇతిభేదంగమిష్యన్తి) ఇతి-హేతౌ. శిలరాలేశిలర్ కుభయమ్ పిఱిన్దాల్, అవర్కళై అవర్కళి విట్టువోరువర్కళి. (తస్మాత్ గ్రాహ్యో విభీషణః). ౧౦౪౪.

రాత్వర్యము — ఆదుష్టరాక్షసులకు ఓర్పులేదు వికమత్యములేదు ఈతనిగొప్పధ్వనియు మనయందలి అనురాగమనకు సూచకముగనున్నది. ఈతనికితిన్నచంపు సనెడుభీతికలిగింది. ఈకారణములయబట్టి రాక్షసులనవదిలి వచ్చుచున్నాడుగాని వేరుగాదు, గనుక విభీషణుని పరిగ్రహించుటయే యుక్తము.

పెరియ వాచ్చాన్బిల్లై తిరునడిక శేషరణమ్.

యుద్ధికాణ్డము - ౧౮ వ సర్గము, ౧౬-వ శ్లోకము.

అవతారికై. భరతాదికభోడు దేవర్ పరిమాటపోస్తవై దేవర
రుళిచ్చెయ్య కేట్టరుద్దోమ్ , జ్యేష్ఠభ్రాతా నలియప్పుక ఇవన్ అజ్ఞ
పోనానాకై యాలే, ఇవన్ సమక్కుగ్రాహ్య నెట్టు దేవరరుళిచ్చెయ్ అతు
యుక్తమోవెన్న, శొల్లుకితార్.

మూ. స సర్వే భాతర స్తాత భవన్తి భరతోపమాః॥ ౧౦౫

మద్విధా వాపితుః పుత్రా సుహృదో వా భవద్విధాః॥

అర్థము, - తాత! నాయనా! సర్వే-అందఱు, భ్రాతరః-సహోదరులు, భరతో
పమాః-భరతుడుపమానముగాగలవారుగా, సభవన్తి-కారు, పితుః-తండ్రికి, పుత్రాః -
కొడుకులు, మద్విధావా- నాబోటివారును- సుహృదః- స్నేహితులు, భవద్విధావా-మీ
బోటివారును (ఉండరు).

వ్యా. (తాతసర్వేభాతరః భరతోపమానభవన్తి) పితౌభర
తనుడై యడి భ్రాతృత్వ ప్రయుక్తమల్లభరతత్వప్రయుక్తమై, “పడి
యిల్ కుణత్తుప్పరతనమ్మి” ఎన్నక్కడవతితే. అతాకిఅతు-నడునిలొచ్చి
రాజ్యశుల్కెయ్యకై యాలుమ్, దేవాసుర సక్రామత్తిల్ వరప్రదాన
త్తాలుమ్, వియర్తమక్కు రాజ్యజ్ఞోడుక్క, నాముమ్ అవర్ సన్నిధి
యిల్ కొడైయైనాదరిత్తుక్కాట్టిలేపోనసిన్ను, తాయ్ పట్రియేబరుజ్జ
ప్రాప్తనూయిరుక్క అతుశెయ్యాలే కాట్టిలేతోడర్ న్దువన్దు, “ఉమ్ముడై
యరాజ్యజ్ఞై నీరేకై కొళిమ్” ఎన్టు-నిర్బంధిప్పానొరు భ్రాతాపుడ్డో?
అతుక్కుమేలే సమక్కుప్రీత్యర్థమాక తనక్కుప్పొరున్దాతరాజ్యజ్ఞై యే
టిట్టుకొట్టు నాన్ కాట్టిఅట్టకేళ త్తళవన్తికే పడై పీట్టిలేయిరున్దుపడు
వానొరుభ్రాతాపుడ్డో? ఇతువేయన్టు లోకి వ్యవహారత్తుక్కు దృష్టాన్తమ్,
అన్తికే, ఉల్లోకమాయిరుప్పతు ఇన్న మ్ శిలవ్యక్తిక భుడైన్టు ప్రస్తుతస్తై
ర్యార్థమాక ప్రతిపాదిక్కితార్. (మద్విధావాపితుః పుత్రాః) పితృ
మాన్గళిల్ సమ్మాణోప్పరికై. అఱుపతినాయరమాణ్డు మలడునిన్దు

పిన్ను, “మహాతాతపసా” ఎన్టు-కి నత్తతవనై నప్పణ్ణి నస్తైప్పెన్దు నస్తైక్కొ
ణ్ణు ప్రాణధారణమ్మణ్ణి పోన్దు నమ్మడైయవ్యతిరేకత్తిలే లోకాన్తరజ్ఞత
రాననస్తైయరై పోలే యిరుక్కుమ్ సితాకన్కలై యుడైయరాయిరుప్పా
ర్ నస్తైయొట్టియడణ్ణో? నమక్కే ఉళ్ళతోరేన్దు మన్వోవితు. అభవా-పి
తుః పుత్రకోకభిల్ నమ్మోడొప్పారిలై, రాజ్యత్తు క్కురియోమాయ్
నస్తైయరాలే స్వేచ్ఛాదత్తమాయిరుక్కిట యావరాజ్యత్తు క్కునదువి
లాచ్చియాలే విఘ్నమ్ పిఱిక్క, అతిలోవివాదమ్ పణ్ణాతే సితృవచనత్తై
యేయాదరిత్తు నెడునాళో వనవాసమ్ పణ్ణి పోన్దు నస్తై పోలేయిరుప్పారుమ్
శిలరాజపుత్రరుణ్ణోవెట్టుమామ్. “వ్యాసస్సాధుః” ఎన్టాటోలే మహా
రాజర్ తెలివు క్కుఱుప్పాన యథార్థోక్తియాకైయాలే ఆత్మప్రశం
సైయిలై (సుహృదోవాభవద్విధాః) ఉమ్మడైయ సాహర్దముమ్ సుహృ
త్త్వసామాన్య ప్రయుక్తమన్టు. నీర్మున్ వరక్కడవతాకప్పణ్ణి సమయ
త్తై అల్పమ తిలక్కి, అతుపాతాతే, “త్వాంతుసత్యా దతిక్రాంతం
హనిష్యామి సబాన్ధనమ్” ఎన్టు-నాన్ కుపితనాయ్ పిలై యొక్కొడువర
క్కాట్ట, అవనుమ్ అతికుపితనాయ్ చొల్లక్కడవతల్లాతవార్తైయెచ్చి
న్నవిడత్తిలుమ్, ఒన్దత్తైయేపార్త్తు భీతరాయ్, నమ్ పక్కల్ ప్రేమాతి
శయత్తాలే శరణమ్బుకున్దవనై యుమ్ శత్రువెన్టు అస్థానేభయశఙ్కికళా
యిరుప్పార్ శిలసుహృత్తుక్కో పుటమ్పేయుణ్ణో? ఉమ్ క్కే ఉళ్ళతోన్దు
న్వో? ఆనపిన్ను, లోకవ్యవహారత్తైప్పార్ త్తాలే రావణన్ ఇవనై నలియని
నైక్కెయుమ్, అవనోడు ఇవన్ భిన్ననాయ్ పోరురై యుజ్జూ
డుమెన్దై.

౧౦౫౪.

తాత్పర్యము — తనకురాజ్యమిచ్చునటుల తనతల్లిపొందిన వరము సనాదిరించి
నావెనుక అడవికివచ్చి రాజ్యముగైకొమ్మని బలాత్కరించుభ్రాతయు గుఱోత్తరమైన
రాజగృహమునంబుండియు నాముఖోల్లాసము కొఱుకు తనకిష్టములేని రాజ్యమునైతిమీ
దవేగుకొని నేనడవియందు పడుకొప్పహంతయు నావిగ్లేషముచేబడునట్టి భ్రాతయుభరకు
డుడక్కరేకులండా? నావిగ్లేషమందు ప్రాణమువదలునంత వాల్చల్యముగలతండ్రులు
గలవారు నాకంపెనెవ్వరున్నారు చెప్పినగడుపుకురాక కొంతతడిపుజేసిన మాత్రమున

౨౮౬ అభయప్రదానసారమ్-ఏవము క్తస్తు రామేణ.

కోపగించి బంధుమిత్రసహితముగ హతముజేసెదనని ధనుస్సుయొక్క బెట్టినను ప్రతి
కోపింపక మైత్రీబంధమునుతుంచక శరణుజొచ్చినవాడును అనుకూలినీగూడ ప్రతికూ
లుడేమోనని అతిశంకజేయు ప్రేమాంశముగల స్నేహితులును నీకంటె వేరుగలరా? లో
కమునంగిట్టి మహాచుభావులు అరుదుగనుండినను సాధారణముగ లోకవ్యవహారమునుజూ
చిన అన్నయైనరావణుని బాధపడలేక శరణుజొచ్చుచున్నాడని విలచుటయూ క్తముగా
నున్నది

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువిడిక శ్లోకరణమ్.

శ్లోకరణమ్

యగ్ధకాణ్డము, ౧౮- వ సర్గము, ౧౭ - వ శ్లోకము.

అవతారికై ఇప్పడి శరణాగతనాన విభీషణాక్షవాన్బకల్
పెరుమాళ్ళుక్కుణ్డాన పక్షపాతాతిశయమైక్కణ్డు, మహారాజరుమ్ స్వా
మీతీతస్థిక్కాక ఇల్లైయ పెరుమాళ్ళై యుమ్ కూట్టిక్కణ్డు శరణమ్ పు
క్కుఒరువార్తై శొల్లుకితార్.

మూ. ఏవ ము క్తస్తు రామేణ సుగ్రీవ స్సహ లక్షణః । ౧౦౬.

ఉత్థాయేదం మహాప్రాజ్ఞః ప్రణతో వాక్యమబ్రవీత్ ॥

అర్థము — రామేణ-శ్రీరామునిచేత, ఏవమ్-ఇట్లు, ఉక్తః-చెప్పబడిన, మహాప్రా
జ్ఞః-విశేషజ్ఞానముగల, సుగ్రీవస్తు-సుగ్రీవుడైతే, సహలక్షణః- లక్షణునితో గూడకొ
న్నవాడై, ఉత్థాయ-లేచి, ప్రణతః-నమస్కారముజేసినవాడగుచు, ఇదమ్-ఈ, వాక్యమ్-
మాటను, అబ్రవీత్-నుడివెను.

పాఠ్య. (రామేణ ఏవము క్తస్తుగ్రీవస్తు) పెరుమాళ్ తమైయను
కూలిత్తు చొన్న పడియాలుమ్, తమక్కుప్పదకమ్మట్టిన పడియాలుమ్, అవ
ర్వభియేపోక ప్రాప్తమాయిరుక్క, పిన్నైయుమవరోడు వేళుపట్టు
అవరై తమ్మివ్వియిలే పోక్కయత్తమ్ పణ్ణినపడి (సహలక్షణః) తమ్మిలు
మ్ పరివరెన్దు, “లక్షణస్యాగతః” ఎన్దు-ప్రథమత్తిలే కూట్టిక్కణ్డాతో
లే, ప్రపత్తిక్కుమవరైక్కుట్టిక్కొళ్ళుకితార్. (ప్రణతః) శత్రుక్కుశోప
ణ్ణమ్ ప్రపత్తియేయన్దితే ప్రపత్తియావతు, అనుకూలర్ పణ్ణమ్ ప్రప
త్తిక్కు మిరణ్ణ వేణ్డావో? ఎన్దు అవనుడైయ ఒరుశరణాగతిక్కు అప

వాదమాక ఇరణ్డుశరణాగతియైష్వర్ణ్యకీతారెన్దుకరుత్తు. (మహాప్రాజ్ఞః) తమక్కు పృథకమృట్టైన దశైయిలుమ్ శరణాగతి సాధ్యర్ పెరుమా శెన్దు అతికై. (శిథాయ గ్రణతః ఇదం వాక్యమబ్రవీత్). పెరుమాళ్ తస్సై అభ్యయెడుత్తు, “నీర్ శొన్న కార్యమ్ శెయ్ కీతోమ్”, ఎన్దు శొల్లుమ్మడి తిరు వడికలిలే విఘ్నస్తుభ్బవార్తైయై విణ్ణప్పజ్జాయ్ తార్. ౧౦౬౪.

తాత్పర్యము - శ్రీరాములిట్లు నెలవొసంగ సుగ్రీవుడు అత్తునితోగూడ లేచి సమస్కరించి మఱిశ్రీరాములతోనిట్లు విన్నవించు ఖాసుచున్నాడు

మెరియవాచ్చుచ్చిత్తై తిరువడిక శేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ సర్గము, ౧౮-వ శ్లోకము.

అపతారికై. ఇప్పడి ప్రసన్నరాయ్ ప్రపన్నవాక్యమ్ కేట్టరు భుమవరెన్దు, “రావణేన ప్రణిహితమ్” ఎన్దు- ముట్పడవిణ్ణప్ప జ్జాయ్ తవై తన్నైయై విణ్ణప్పజ్జాయ్ కితార్.

మూ. రావణేన ప్రణిహితం త మవేహి నిశాచరమ్ । ౧౦౭.

తస్యాహం నిగ్రహం మన్యే త్మమం త్మమవతాంవర ॥

అర్థము - తమ్ - ఆ, నిశాచరమ్ - రక్కసుని, రావణేన - రావణునిచేతి, ప్రణిహితమ్ - ప్రణిధి కార్యమునందునియోగింపబడినవానిగా, అవేహి - ఎఱుంగుము, త్మమవతాంవర - తాళిమిగలవారిలోక్రేస్తుండా! తస్య-ఆతనియొక్క! నిగ్రహమ్-చింపుటను, త్మమమ్ - తనివనినిగా, మన్యే- తలంచుచున్నాను.

వ్యా. పునర్వచ నత్తుక్కు ప్రయోజనమ్-అవన్ శరణమెన్దు వార్తైయిలే అపహృత చిత్తరాయరుద్ద వళవిలే యాయ్మి నామవైశొల్లియ్మ, నామ్ శరణమ్బుక్కపిన్దు తెల్లిన్దు సల్వావార్తై కేట్పురెన్దు ముచ్చశొన్న వైతన్నైయై తిరువుళ్ళత్తిలే పడుత్తుకై. (నిశాచరమ్) కళ్ళరైప్పోలే మధ్యరాత్రియిలే పుఱప్పట్టు ప్పరహింనైయై ప్పణ్ణిక్కొణ్డుతిరియుమ్ జన్మపాన్తు ఇవన్ తన్నై తిరువుళ్ళత్తి అప్పడామైయితే ఇవన్ స

౨౦౮ అభయప్రదానసాగమ్-రాక్షసోజిహ్వాయాబుద్ధ్యా.

మక్కు సహకారియై న్నరుళిచ్చెయితతు, అత్తలే “ నిశాచరమ్ ”
ఎన్ఱితార్.

౧౦౭౪

తాత్పర్యము. — మునుపు నెప్పినదేమటల చెప్పెదనని కోపగించుకుండు ఒక్క
నిశరణాగతికి బదులు మేమిద్దరము శరణాగతిజేసెనము, మామనివిఅలకింపుడు, వాడు
దొంగలవలె రాక్షులయందు బదులుకెడలి పరహింసజేయు జాతియందువుట్టి న విషయ
మునుగమనించినయెడలతామిట్లు నెలవిచ్చియుండరు వాడునిక్కముగరావణనిదూతయే.
వానిని చింపుటయేయొక్కము అపరాధములను తీమించుటయందు మీరెంతపిచ్చుగల
వారైనను అటర్పుకు విషయము పీడుగాగు

పెరియవాచ్చాబ్బిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ సర్గము, ౧౯ - వ శ్లోకము.

మూ. రాక్షసో జిహ్వా యా బుద్ధ్యా సద్విష్టోఽయ మిహాగతః|౧౦౮.

ప్రహర్తుం త్వయి విశ్వస్తే ప్రచ్ఛన్నో మయి చా నఘ ।

లక్ష్మణే వా మహాబాహూ స వధ్య స్సచివై స్సహా| ౧౦౯

అగ్రము — అనఘ! దోషరహితుఁడా! అయిమ్-ఈ, రాక్షసి-రక్కసుండు, జిహ్వా
యా-కుటిలమైన, బుద్ధ్యా-బుద్ధిచేత, సద్విష్టః-పంపబడినవాఁడై, త్వయి - నీవు, విశ్వస్తే-
సమృతము గలవాఁడవగుచుండగా, ప్రచ్ఛన్నః-కనుబడనివాఁడై, మయి-నావిషయముగను
లక్ష్మణేచ-లక్ష్మణునివిషయముగను, ప్రహర్తుమ్-కొట్టుటకు, ఇహ-ఇక్కడికి, ఆగతః-వచ్చిన
వాఁడాయెను మహాబాహూ! - గొప్పభుజములుగలవాఁడా! నీ ఆతిఁడు, సచివై స్సహా-
మంత్రులతోగూడ, వధ్యః-చంపఁదగినవాఁడు.

వ్యా (అయం రాక్షసః జిహ్వాయాబుద్ధ్యా సద్విష్టః ప్రచ్ఛన్నః ఇహ
ఆగతః) నీచజాతి యానవిషన్ స్వజాతిమ్ క్కార్యజ్ఞాయ్యమత్త
వైపోక్తి ధార్మిక రాస నమక్కు క్కార్యజ్ఞాయ్యనాణమ్. (ప్రహర్తుం
త్వయివిశ్వస్తే) దేవర్ విశ్వస్తి త్తవాతే సహకారియై క్కే యొట్టియు
మళపన్తి క్కే ఉష్టై సలివత్తుజ్ఞాయ్యమ్. “ దోషోయద్యపిఃసృస్యత్ ”
ఎన్ఱు-అతుక్కు ఇన్ఱైన్ఱోమితేయెన్ఱ వవరుక్కు ప్పరిహరిక్కై క్కాక, (మ
యిచ) ఎన్ఱితార్. “ త్వయికిచ్చిస్సమాపన్తి క్కొక్కర్యం నీతయామమ ”

ఎన్టుమ్ - “సుహృదో వాభవద్విధాః” ఎన్టుమ్-నీర్నినై త్తిరుక్కిఱుఎన్పు
క్కలిలుమ్ నలియుక్కొణుమివన్. (లత్తుణేవా) “ముహూర్తమవిడివా
వః” ఎన్టు-అరుళిసీరాకిల్ ఉళరాయరుక్కు మవరైయుమ్ నలియుమ్. శర
ణాగతరక్షణమెన్టు ఒరువ్యాజత్తాల్ ఒరురాతు సనుక్కా క ఎగ్గళియవరై
యుమ్ నీర్ ఇళిక్కక్కిడీర్ పుకుకిఱుతు. (అనఘ) ఇన్దప్పొల్లాఙ్గుకళే
ఉమక్కువారాతోఱ్ఱున్దిడుక నెన్టుకరుత్తు. (మహాభాహో) ఉమ్ముడైయ
తోళై అడై కొణ్డరుక్కిఱు వెణ్డలై శత్రువిన్ కై యిలే కాట్టిక్కొడుక్కలా
మో. ఎడళో పక్కలిలే తణ్ణళియుమ్ అవన్ పక్కలిలే తోళో వలియుమా
కై యన్టో యుక్తమ్. (సఃసచివై స్సహవధ్యః) ఆకై యాలే సపరికరనాక
అవన్ వధ్యన్.

౨౦౯.

తాత్పర్యము. — ఈరాక్షసుడు కుటిలబుద్ధితోఁ బంపబడినవాఁడుగాన నను
కూలునివలెనటించి తమకునష్టకమును బుట్టించి విప్లుబాధించుట కిక్కడికివచ్చియు
న్నాఁడు. వానికిదోషముండినను ఉండనివనియెడలేమో నీబోటిన్నేహితుఁడు లేడనిమ
దించిన నన్నును మిమ్మునువిడచి తుణమైననుజీవింపఁనియెడి లక్షణునిబాధించును. ఒకరా
క్షసునికొఱకు ఆశ్రేతులైన నూయిద్దఱిని చేవిడుచుటధర్మముగాదు మీరుదోషరహి
తులుగాన ఈపాపమునకువడికట్టఁగూడదు మీరుమహాబాహువులైనందుకు తమభుజు
లమును ఈశత్రునియందు జూపవలయుగాని తమబాహుచ్ఛాయందు నొదిగియున్న
మమ్మును చెయివిడనాడుట ధర్మముగాదు. గాన నతఁడును అశనిపరికరమును చంపఁచిగి
నవారు.

పెరియవాచ్చాన్నిళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౨-వ, సర్గము ౨౦-వ శ్లోకము.

మూ. ఏవముక్త్యరఘుశ్రేష్ఠం సుగ్రీవో వాహినీపతిః।

వాక్యజ్ఞో వాక్యకుశలః తతోమాన ముపాగమత్॥ ౧౧౦.

ఆర్థము — వాహినీపతిః-నేనాపతియు, వాక్యజ్ఞః-వాక్యములనెఱింగిన, సుగ్రీ
వః-సుగ్రీవుఁడు, వాక్యకుశలః-వాక్యములయందు సమర్థుఁడైన, రఘుశ్రేష్ఠః రఘుకులతి
లకుఁడైన రామునిగూర్చి, ఏవమ్-ఇట్లు, ఉక్త్వా-చెప్పి, తతో-పిమ్మట, మానమ్- మిన్నకుం
డుటను, ఉపాగమత్-పొందెను.

౨౯౦ అభయప్రదానసారమ్—సుగ్రీవస్వతుతద్వాక్యమ్.

వ్యా. (రఘుశ్రేష్ఠమ్) శరణాగతనుక్మాక తన్నై యభీయమా
 టిన రఘువినుడైయ కులత్తార్ క్కుళిశస్య రెన్నుమ్బడి శరణాగతనంగతు
 ణత్తిల్ ప్రశస్త్రాయుశ్యవరై. (సుగ్రీవోవాహినీపతిః) తామ్ పోనవభీ
 యైయనువిధానమ్బణ్ణుమ్ పరికరయైయడైయవర్. (వాక్యజ్ఞః) సర్వవ
 చనవ్యక్తికళుడైయ గుణదోషజ్ఞులై యటియుమవర్. (వాక్యకుశలమ్)
 ఎతిరికళుడైయ అభిప్రాయపూర్వకమాక వారైశొల్లవల్లరై. (ఏవము
 క్త్వాతతో మానముపాగమత్) తమ్—శీర్త్తయతియాతవరై నామ్ శొ
 ల్లవతుడ్యోవెన్టు ప్రణయరోషత్తాలే పేశాతిరుద్దార్. ౧౧౦.

తాత్పర్యము — సర్వసేనాధిపతియైన శుగ్రీవుండిట్లు రామునితో విన్నవించి మా
 నమునుబొందెను.

పెరియవాచ్చాన్చిల్లై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮- వ, సర్గము ౨౧- వ, శ్లోకము.

అవతారికై. తదనస్తరమ్ నిదానజ్ఞ రానపెరుమాళ్, మహారా
 జరుడైయ అతినిర్బంధ హేతువైత్త తిరువుళ్ళత్తిలే నిరూపిత్తుత్తదను
 రూపమాకవారై యరుళిచ్చెయ్ కితారెన్గిటతు.

మూ. సుగ్రీవస్వతుతద్వాక్యం రామ శ్రుత్వా విమృశ్య చ|

తత శ్శుభతరం వాక్య మవాచ హరిపుణ్యమ్|| ౧౧౧.

అర్థము.— రామః-శ్రీరాముఁడు, శుగ్రీవస్వ-శుగ్రీవునియొక్క, తత్ - ఆ,
 వాక్యమ్-మాటను, శ్రుత్వా-విని, విమృశ్య-చరిశీలించి, తతః-పిమ్మట, హరిపుణ్యమ్-వాన
 రశ్రేష్ఠునిసూక్ష్మ, శుభతిరమ్-శ్రేష్ఠతరమైన, వాక్యమ్-మాటను, ఉవాచ-చెప్పెను

వ్యా. (సుగ్రీవస్వతుతద్వాక్యమ్ శ్రుత్వా) ప్రేమాన్ధరాయ్ హృద
 యనుతియూతే శొన్నవారైయైక్కెట్టు. (రామస్తు) ఇవర్ ఉపపత్తి
 సాధ్యరణైన్ద్రాణిన్ద్రనిశేషమ్. (విమృశ్యచ) ప్రేమాన్ధరాయరుక్కుమవర్ క్కు
 ప్పరిహరమేతైర్పు విచారిన్పతుజ్ఞాయేతు (తతః) ఇనిఇవర్ క్కునన్దైక్కు
 టిత్తువారైయిన్దైయెన్దు నిశ్చయిత్తపిన్బు వారైశొన్నార్. (శుభత

— శీర్త్త - అధికము.

శీర్త్త - పొగడఁదగినవారు.

రంవాక్యమువాచ)ప్రేమాన్ధ్యజ్ఞాల్లానిఱ్ఱుచ్చెయ్తే స్వామయైయెతిరిడు
జ్ఞులక్కు మెల్లా నీర్న్ద తదనుచ ర్తనమ్ పణ్ణివైక్కుమ్ వార్తైయాకై.
(హరిపుజనమ్) రాజాక్కళా యిరుక్క-చ్చెయ్తే నీతిసాధ్యరాయరు
క్కై యన్తిక్కై-యిరుక్కై ప్రేమాన్ధ్యజ్ఞై యనుసన్ధిత్తు ఋషికో
ణ్డాడుకితాకై. ౧౧౧.

తాత్పర్యము - సుగ్రీవుండిట్లు ప్రేమాంధుడై చిన్నచిన్నమాటను శ్రీరాములు
విని తగినయిత్తురమెయ్యదియని విచారించి వానరశ్రేష్ఠుడైన సుగ్రీవునితోనట్లు ఆన
తిచ్చిరి.

పెరియ వాచ్చాన్బిత్తై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము ౨౨-వ, శ్లోకము,

అవతారికై. ముద్దటమున్నమ్ అతిత్తుద్రనాన రాక్షసక్ నమ్మ
క్క లపకారత్తై నినైక్కువుమ్ శక్తనల్లనెన్నితార్.

మూ. సుదుష్టో వా ప్యదుష్టో వా కి మేష రజనీచరః|

సూక్ష్మ మప్యహితం కర్తుం మమాశక్తః కథంచన||౧౧౧౨.

అర్థము - ఏషః-ఈ, రజనీచరః-రాక్షసుడైనవిభీషణుడు, సుదుష్టోవా-మి
క్కిలిదుష్టుడైనను, అదుష్టోపివా దుష్టుడు కాకపోయినను, కిమ్-ఏమి, కథంచన-ఎట్లును,
మమ-నాకు, సూక్ష్మమపి-స్వల్పముగూడ, అహితమ్- కీడును, కర్తుమ్-చేయుటను, ఆశ
క్తః-శక్తిలేనివాడుగానన్నాడు

వ్యా. (సుదుష్టోవాప్యదుష్టోవా) ఇవక్ నీర్ శొన్న పడియే దుష్ట
నాకవుమామ్, నాశొన్న పడియే అదుష్టనాకవుమామ్, ఇవై యిరణ్డు
మప్రయోజకమ్ ఎజ్జనేయెన్నిల్, శరణాగతనానవన్మక్కలిలే బహుప్రకా
రజ్గళాకదోషజ్గళై చొన్నీరేయాకిలుమ్, నుష్టనెష్టు ఎన్నెజ్జోప్పడమా
ట్టాతు, ఉమక్కుమిమముమాల్ మిల్లాతపడి హేతుక్కళాలే ఇవనుజై
యనైర్దోష్యజ్జైయేద్రోతన్దాలుమ్, అస్థానేభయ శిష్కికళానడున్నుడై
యనెజ్జోప్పడమాట్టాతు. (కిమేషరజనీచరః) నీర్నినైత్తపడియే బాధక
నాయ్ వన్దవనాయిడుక, ఆనాలుమివన్దనైక్కుణ్డిలీరో?(వా)హితమాత్ర

౨౯౨ అభయప్రదానసారమ్—పిశాచాన్ దానవాన్ యతౌన్.

నానవివక్, నమక్మెన్న వపకారమ్బుణ్ణవాన్, ఇవను క్కజ్జేన నీరెజ్జనే రావణనిధమ్బుణ్ణ క్కడవతాక[†] ఎదుత్తువిట్టిరుక్మిణపడి వచ్చుకరాయరు ప్పారైదుర్చులరెన్టు పరీక్షిక్కులామోవెన్న, (మమసూత్త మప్యహిత జ్జుత్తుమశక్తః) ‘, బాహుచ్చాయామవష్టభోయస్యలోకోమహాత్మనః’ ఎన్టు-కణ్డార్ కవిపాడుకిట తోలై ఇవన్ కణ్డల్ నెజ్జాలు మోరహిత తై యివన్ పణ్ణశక్తనల్లన్. (కథంచన) నీరనుకూలనెన్టు విశ్వసిత్తాల్ నలియలామేయెన్న, పులికిడనత్తూతై క్కణ్డజ్జువా[†]రెప్పోలే నన్తో[†]వలియైక్కుణ్డు అవనెప్పోతుమ్ మాట్టాన్.

౧౧౨.

తాత్పర్యము.— ఈవిభీషణుడు నీవు నెప్పినట్లుదుష్టుడైనను సరియే, నేజెప్పినట్లుదుష్టుడు కాకపోయినను సరియే ఎట్లయినను మనము భయపడవలసినపనిలేదు, ఏవిధము చేతను నాకుఁగొంచెమైనను విప్రియముజేయనతినికి బొత్తిగనసాధ్యమని యెఱుంగవలయు

పెరియ వాచ్చాన్బిత్తై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము ౨౩-వ, శ్లోకము,

అంతారికై, ఇప్పడియరుళిచ్చెయ్య చెప్పయ్ తేయుమ్, ఎతిర్ తలైయిల్ జాతిప్రయుక్తమాన క్రూర్యమేమేఱ్ఱిడన్దు నెఱ్ఱుతెలియామై యాలే, ఇవర్ తెలికై క్కాక ఇవనళవేయల్ల, లోక తిలేక్రూరజాతియెన్టు పేర్ పెఱ్ఱవఱ్ఱయడల్ల అనాయాసేన అభీక్కువల్ల తమ్వీర్యతైయా విష్కరిక్కితార్.

మూ. పిశాచాన్ దానవాన్ యతౌన్ పృథివ్యాం చైవ రాక్షసాన్ |

అజ్గుళ్యగ్రేణ తాన్ హన్యా మిచ్ఛన్ హరిగణేశ్వర || ౧౧౩.

అర్థము.— హరిగణేశ్వర! - వానరయూధములకురాజైనవాడా[†], పిశాచాన్ - పిశాచులను, దానవాన్ - దినుపుత్రులను, యతౌన్ - యతౌలను, పృథివ్యాంచైవ-భూమియందు, రాక్షసాన్ - రిక్కుసులను, తాన్ - వారినెఱిసి, ఇచ్ఛన్ - ఇచ్ఛయించుచు, అజ్గుళ్యగ్రేణ - కొనవ్రేలితో, హన్యామ్-చంపెదను

[†] ఎదుత్తువిడుకై - నైన్యమును యుద్ధమునకుఁబంపుట.

వ్యా. (పితృచాక్షదానవాక్యాయత్యాన్) కళ్యూర్, పల్లికళ, వల్లెయ
ర్, కొలైయరెన్నుమాప్పోలే హింసకజాతియినుడైయ అవాన్తరభేద
మిరుక్కిటపడి ఇంద్రుర్యగ్రమడైయ అన్యోన్యముణ్డాన సహజశాత్రవత్తై
చ్చొకట్టు నత్తైనలికై కాక ఏకకణ్డరాయ్సరుత్తై. (ప్రథివ్యాశ్చౌప రా
క్షసాన్) లక్ష్మైయిలుళ్ళ రాక్షసరళవన్తిక్కే, పశ్చాత్తోటివిస్తీశ్చై
యాన భూమియిలుళ్ళ రాక్షసజాతియడగ్గ క్కీచ్చొన్నవర్ కళోడే
ఏకకణ్డరాయ్సరుత్తై. (అఙ్గుళ్యగ్రేణతాహన్యామ్) ఇవర్కళడైయ
అభీయచ్చెయ్యమిడత్తిల్ నమ్మలమెల్లామ్వేణ్డా, ఆయుధముమ్వేణ్డా,
విరలిలేకదేశత్తైలేనలియవల్లోమ్. ఒరుపరికరత్తైలే కొల్లప్పొద్దమొప్ప
రాణక్రిమికిటాదికలై విగల్తలైయాలే తేయ్కుమాప్పోలే తేయ్త్తు
చ్చొకడుకితోమెన్దై. ఆనాల్ నమ్మడైయ ప్రతిపక్షమ్మటయిచ్చీయాతే
యిరుప్పానెన్నెన్నిల్, (ఇచ్చన్) అరుమైయాలన్దు, శెయ్యనినైయామై
యాలేయెన్దితార్. నమ్మయిర్ మర్తమాన నిలైయిలే నలిన్దరావణనై
నలికైక్కుఁగ్గిశ్చై విష్టిక్కే యిరుప్పానెన్నెన్నిల్, విభీషణనైప్పోలేడియి
రోడేతలైశాయ్కుమాకిల్ వ్యర్థమేకొల్లకిట తెన్నెన్నుమ్ నినైవా
లేయెన్దుకరుత్తు. (ఇచ్చన్) అఙ్గుళ్యగ్రన్దానుమ్ వేణ్డా, నమ్మడైయ సజ్కు
ల్పమేహేతువాక అభీక్కువల్లో మెన్దివరుడైయ భయనివృత్తిక్కా
కత్తమ్మడైయ ఈశ్వరత్వత్తైయావిష్కరిక్కితారెన్దుమామ్. (హరిగణే
శ్వర) నామ్ మాట్టాతోళ్ళిన్దాల్ సపరికరచాన సిగరుభీరెన్దు కరుత్తు.
ప్రేమాన్ధరాయ్ నత్తైయటియా తొళ్ళిన్దా లుత్తైయు మటియా తొళ్ళియ
వేణుమో?

౧౧౩.

తాత్పర్యము — ఓశుగ్రీవా! ఒకవిభీషణనిగూర్చియేలనిట్లుజడిసెదవు' ఈపశ్చా
త్తోక్తిభూమణ్డలమునందున్న రాక్షసులందఱునపొగైవచ్చినను, మటియునట్టి క్రూర
స్వభావముగల పితృచులుచదానవులును యత్తులును సహాయముగవచ్చినను నించుకైన
లక్ష్యపెట్టఁబనిలేదు. వీరినందఱినిహతముజేయుటకు ఆస్త్రమువలదుశిస్త్రమువలదు, ఇచ్చి
నూత్రమువచ్చిన యెడల కొనవ్రేలేచాలును.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తై తిరువడిక శ్లోకరణమ్.

ముద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము ౨౪-వ, శ్లోకము.

అవతారికై, తమ్ముడై యబలత్తై క్కట్టక్కణ్డమహారాజర్ నెఱ్ఱు
‡ నెకిఱ్ఱన్దవళవిలే, నాముమ్ బలహీనరాయ్ అవనుమ్నమక్కు బాధక
నానాలుమ్ విడవొణ్ణామై క్కడియాన సత్తుక్కళనుష్ఠితై ఇతిహాసత్తై
క్కేళీరెన్దు కపోతో సాఖ్యానన్దై యరుళిచ్చెయ్కీఱార్.

మూ. శ్రూయతే హి కపోతేన శత్రు శ్శరణ మాగతః ।

అర్చిత శ్చ యథాన్యాయం వై శ్చ మాంపై ర్నిమన్తి ॥

అర్థము.— శరణమ్. వాసస్థానమును, ఆగతః - పొందిన, శత్రుః - ఔరియైన
హోయవాడు, కపోతేన-పావురముచేత, యథాన్యాయమ్-న్యాయప్రకారము, అర్చితః-
పూజింపబడినవాడై, వైశ్చ-తనదైన, మాంపైశ్చ-మాంసములచేతను, నిమన్త్రితః-ఆహార
మియ్యబడెను, శ్రూయతేహి - వినిపించుచున్నదిగాదా.

వ్యా (శ్రూయతే) “స్తర్యతే” ఎన్నాతే, “శ్రూయతే” ఎన్ని
అతు-వేదమొబ్బలేకేట్టుప్పొరువతోన్టు. వర్తమాననిదేశమ్, “పూర్వేపూ
ర్వేభ్యోవచవతదాచుః” ఎన్నుమ్బడియే, సంప్రదాయవిచ్ఛేదమిష్టిక్కే
పోరుకై. అజ్ఞసన్తిక్కే, కేట్టేపోమిత్తనైపోక్కి అనుష్ఠిక్కివరితెన్గిఅతెన్టు
మామ్. (హి) ఇత్వాకురాజ్యత్తైప్పోలే వానరరాజ్యత్తి లితుప్రసిద్ధమ
న్తో. (కపోతేన) శాస్త్రాధికారికళాయ్ వివక్షితరాననామ్ విచారియా
నిన్తోమ్, ఒరుతిర్యగమస్థిత్తు నివృత్తెన్టు కరుత్తు. ఏకవచనత్తాలే నస్తై
ప్పోలే విలక్కుకైక్కుప్పరికరమిల్లామైయాలుమ్, తన్నభిమానాన్తర్భూ
తైయానపేడై సన్నిహితైయాయ్ అతిలేమూట్టుకై యాలుమితే శరణా
గతసంరక్షణమ్ పణ్ణలాయ్ శ్రాన్తుకరుత్తు. (శత్రుః) శత్రుసంబంధత్తాలే
నామ్ విచారియానిన్తోమ్, సాక్షాత్ శత్రువితే అవః. (శరణమాగతః)
బంధుక్కుళైయడై యవిట్టు స్వనికర్షపూర్వకమాక ప్పకున్ద వివనై విచా
రియానిన్తోమ్, తానిరున్దనిఱ్ఱిలిలేవన్దతువే హేతువాకరక్షీత్తతు. (అర్చి
తశ్చ) నామివనై స్వీకరిక్కుయిలే సద్దేహియా నిన్తోమ్, అతుపూజ్యరై
ప్పోలే ఆరాధిత్తతు. అతాకిఅతు-శీతపరిహారాదికలై ప్పణ్ణుకై. (యథా

న్యాయమ్) శత్రువైయారాధితత్తు న్ననక్ష్మేన్మామాక నిన్నైత్తిరుక్కై
యన్దిక్కే వ్రాప్తమ్మెరుక్కై. శీతపరిహారాదికళో మాత్రమ్ ఋణుకై
యన్దిక్కే, (నైశ్చమాంనైః) పక్షికళుక్కుదేహత్తవిభాగజ్ఞానమిల్లామై
యాలే, తానానమాంసజ్జళాలే. స్వశబ్దమ్స్వరూప త్తిలుమ్వర్తిక్కుమ్,
స్వత్తిలుమ్ వర్తిక్కుమ్. ప్రకృత్యాత్తవివేకమబ్బణ్ణి యిరుక్కిఁజనామితే
సన్దేహిక్కిఁతోమ్. (నిమన్త్రితశ్చ) తన్నైయఘ్రియమాటికివిరున్దిట్టతు.

తాత్పర్యము - పరంపరాప్రాప్తమైన యొకయితినాసము నీచెవియందునుబ
డియుండునే సహజముగసాక్షాచ్ఛ్చిత్రవైసబోయవాఁడుచలిచేతనుఆకలిచేతనుబాధన
డుచు నొకపావురముండు చెట్టుకిందఁజేరగాఁ దనముక్కుననెండన పుడకలనుపట్టుకొని
వచ్చిపోగుఁజేసిమంటబెట్టి తనశత్రువును శీతబాధానివర్తిజేసి తనమాంసముచక్కుగ పచన
మైవానికి మృష్టాహారమగునట్లు తానుఆచితియందుఁబడెను. ప్రత్యక్షశత్రువైనను శరణా
గతునియాకలిదీర్చ జ్ఞానములేని పక్షితనప్రాణమునుగూడన నాదరింప, శత్రుసంబంధమా
త్రముణాగతుని నిత్యుపపంశముగందుబుట్టి ఎట్టివిరోధములు వచ్చిననుగమర్థింపక క్షుం
డనై యుండి నేనెట్లునిరాకరింపఁదగునో చక్కుగయోచింపుము.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౨-వ, సర్గము ౨౫-వ, శ్లోకము.

మూ. సహితం ప్రతిజగ్రహ భార్యాహరార మాగతమ్!

కపోతో వానరశ్రేష్ఠ కిం పునర్త్వద్విధో జనః॥ ౧౧౫.

అర్థము - వానరశ్రేష్ఠ!-వానరోత్తముఁడా! సః.ఆ, కపోతః-పావురము, భా
ర్యాహరమ్-భార్యనుచంపినవాడై, ఆగతమ్-వచ్చిన, తమ్-వానిని, ప్రతిజగ్రహ-అంగీ
చెను, మద్విగః-నావిధముగల, జనః-జనము, కింపునః-ఏమిచేయవలయు?

వ్యా. (సః) భార్యావిరహత్రాలే తళర్న్దస్థశ్శ. (తమ్) జాతి
ప్రయుక్తమాన శాత్రవత్తైయుదైయవనా యుళ్ళవనై. (భార్యాహరార
మ్) తమక్కు ఆపత్తుక్కు ఉతవక్కడవళాయ్ సహధర్మచారిణియా
య్ తన్నైప్పిరియ మాట్టాత భార్యైయై ఉడలై యు ముయిరైయమ్
పిరిత్తాత్పిలేపిరి త్తవనై. (ఆగతంహి) తానిరున్దవిడ త్తిలే వన్దతువేచే

తువాక. (కపోతఃప్రతిజగ్రాహ) రక్షణ త్తిలే అయోగ్యమాన జన్మ త్తిలే
పిఱిందకపోతమానతు, త్యాగ హేతుక్కు శనేకముణ్డాయరుక్కు స్వరక్ష
ణత్తైయున్బుణ్ణక్కడవతి క పరిగ్రహి త్తతు. ఇందశిష్టాచారత్తాల్, రావణ
నానేవరిలుమ్ నమక్కుప్పరిగ్రహిక్కు వేణ్ణిక్కాణుమిరుప్పతు. (వానర
శ్రేష్ఠ)వ్యాఘ్ర వానరసంవాదత్తాలుమ్, నానుజ్జళ శరణాగతసంరక్షణ
త్తిల్ తప్పినాలుమ్ ఉనుక్కు త్తిరు త్త వేణ్ణిక్కాణు మిరుక్కిఱతు. (కింపున
ర్న ద్విధోజనః) తిర్యక్కినుడైయ వనుష్ఠానమితువానాల్, రఘువంశ త్తి
లేపిఱిందనమక్కు ఎత్తనై శెయ్యవేణుమ్. ‘‘దోషాయద్యపితస్యస్యాత్’’
ఎస్తు-నాశౌన్న వశ్శముమ్, తిర్యక్కుకొణ్ణుపోయిత్త త్తనైయిఱే. అతు
శెయ్ తాలుమ్ అతుశెయ్ తత్త చెయ్ తో మి త్తనై యిఱే ఇన్వళవిలే
అరుభాళప్పరుమా శైమ్బరుమానార్, అన్తిమ త్తిత్పొన్న వార్తైయై
స్సరిప్పతు. ౧౧౫.

తాత్పర్యము — శరీరముతో బ్రాణమును వేరుపఱచినట్లు ఆపాపురాయిభార్య
ను చంపినవాడు తానున్న చోటికివచ్చి గంతమాత్రమువనిట్లు రక్షించియుండ నేనేమి
నేయవలయునోచెప్పును, ఇచ్చట విభీషణునికిబోయకంటెను దోషముచాలతక్కువ,
గుణమో చాలహెచ్చు కపోతమునకంటె నాశుభానమధికము, చేయవలసిన కార్యము
అతిస్వల్పము కపోతినువలెనాప్రాణము విడుదలబనిలేదుగదా. నేపారబాటుబడినను
హితము నెఱిగించెడి వానరశ్రేష్ఠుడవైయుండి యిట్లు చెప్పెదగునా

పెరియవాచ్చాన్బిల్లై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ, సర్గము, ౨౬-వ, శ్లోకము

అవతారికై. ఆక.కపోత త్తినుడైయ వనుష్ఠానత్తాలుమ్, శరణా
గతసంరక్షణమ్ కర్తవ్యమ్, అతుక్కుమేలే ఆప్తతమరానకణ్ణువాక్యత్తా
లుమ్ శరణాగతసంరక్షణమ్ పణ్ణక్కడవేణ, అత్తైక్కేళు మెన్ఱిఱార్.

మూ ఋషేః కణ్వస్య పుత్రేణ కణ్ణునా పరమర్షిణా|

శృణు గాథాం పురాగీతాం ధర్మిస్తాం సత్యవాదినా|| ౧౧౬.

అర్థము.— కణ్వస్య కణ్వుడనెడు, ఋషేః-మునియుక్కు, పుత్రేణ కొమరుడైన,
సత్యవాదినా యథార్థమునుజెప్పనట్టి, కణ్ణునా- కణ్ణువనెడు, పరమర్షిణా-మహామునిచేత,
పురా-మునుపు, గీతామ్ చెప్పబడిన, ధర్మిస్తామ్ ధర్మమునున్న, గాథామ్-కథన, శృణు-
వినుము

వ్యా. జ్ఞానహీనమాన తిర్యక్తైర్యుమ్ జ్ఞాన్యగ్రేసర రానఋషి
యైయుమ్ శరణాగత రక్షణత్తుక్కు ప్రమాణమాక చ్చొల్లుకైయాలే.
శరణాగతరక్షణమ్ పై తన్యప్రయుక్తమ్, జ్ఞానసంజ్ఞోచ వికాసహేతు
వానజన్మత్తిల్ తాళవేద్యజ్ఞ శ్రవయోజకజ్ఞ శ్రేష్ఠతాయిత్యుః (ఋషేః
కణ్వస్య) సకలవేదాంతతత్పర్యమాన తత్వహితజ్ఞతై సాక్షాత్కరిత
కణ్వభగవానుడైయ (పుత్రేణకణ్డనా) “సహోవాచవ్యాసఃపారాశ
ర్యః” ఎన్టు - పరాశరపుత్రరెన్టు వ్యాసరుక్కాప్తిశొన్నాత్పలే, కణ్వ
పుత్రరెన్టు కణ్డవచనత్తుక్కాప్తిశొల్లుకణ్డార్. (పరమర్షిణా) కణ్వరు
క్కుత్తపోబలత్తాల్ వందసాక్షాత్కారమ్, ఇవసుక్కు అవకావయిత్యుః
అన్దాత్పలే సర్వసాక్షాత్కారముమ్పిఅన్దవేద్యజ్ఞాల్లుకిఅతు. (శృణు)
మున్నేకేట్టుప్సారానిట్టు. “శృణు” ఎన్టుశొల్లువా నెన్నెన్నిల్, తమ్ముడైయ
మిడుక్కు కాట్టినవిడత్తిట్టిఅన్దతెలివై యొత్తెయ విభీషణవిషయా
కారత్తుక్కాక ఇవర్శొల్లుకిఅవచనజ్ఞన్ నెజ్జిట్టుడామైయాలే, అనైచ్చ
ప్పాడువారై ప్సలేయరుక్క, “కేళీర్” ఎన్టిటార్. (పురాగీతామ్)
ఇప్సోతు ఉమ్ముడైయ నెజ్జిల్ తెలివుక్కాకచొల్లుప్పట్టతల్ల, విలక్షణర్
క్కనుష్ఠిక్క ప్పడుమతోన్దెన్టు మున్నేశొల్లు ప్పట్టతోన్టు. “ఉక్తామ్”
ఎన్నాతే “గీతామ్” ఎన్టుతు- భగవదుక్తిపోలే అతిగౌరవత్తాలే శొల్లు
కిటార్. (ధర్మస్థాంగధామ్) ధర్మజ్ఞలిల్ * వెలిటుకట్టినధర్మమ్ శరణా
గతరక్షణమెన్టు శొల్లుకైయాలే “ధర్మస్థామ్” ఎన్టిఅతు. (సత్యవాదినా)
విప్రలంభకవాదమన్టు, యథార్థవాదియాలేశొల్లుప్పట్టతెన్దై. భూతహిత
వాదినాఎన్టుమామ్.

౧౧౬.

తాత్పర్యము— ఈవిషయమందు జ్ఞానములేనిపక్షిసడవడికయేగాక సంపూర్ణజ్ఞా
నముగల కణ్వపుత్రుడైన కణ్డమహామునిచే జెప్పబడినగాఢయొకటియున్నది. దాని
నివిషయము.

పెరియవాచ్చాన్బితై తిరువడిక శేశరణమ్.

* వెలిటు - అసారము.

యుద్ధకాండ ౧, ౧౮-వ సర్గము, ౨౭-వ శ్లోకము.

అవతారికై. శరణ మ్ముకుటివత్ శత్రువే యాకిలుమ్, అవసు
క్కుముఖ్యమాన శరణాగతియై యేయాకిలుమ్, హింసిక్కులాకాతైన్ని
అతు బద్ధాజ్ఞలి ఇతిశ్లోకతైతే

మూ బద్ధాజ్ఞలిపుటం దీనం యాచంతం శరణాగతమ్ ।

స హన్యా వాన్యశంస్సార్థ మపి శత్రుం పరంతప ॥ ౧౧౭.

అర్థము.— పరంతప! శత్రువులనుతపింపజేయువాడా!, బద్ధాజ్ఞలిపుటమ్- ఆకులవ
లెనేచేర్చబడిన అంజలిగలవాడును, దీనమ్ ఏయనీయుండును, యాచంతమ్-ప్రార్థించు
వాడునునైన, శరణాగతమ్ ఇంటికివచ్చిన, శత్రువునుపి-వగతుని నైనను, అన్యశంస్సార్థమ్-
క్రూరవ్యాపారము గలవాడుగానుండుటకొఱకు, సహన్యాత్-హింసించకూడదు.

వ్యా. (బద్ధాజ్ఞలిపుటందీనం యాచంతమ్) కాయకమాన అజ్ఞలి
యాతల్, మానసమానఅదరమీతల్, వాచికమానప్రార్థనై యాతల్,
ఒస్తేయమైయుమెన్నై. (శరణాగతమ్) గృహేఆగతమ్, అధవా, బద్ధాజ్ఞలి
ప్రభృతికల్ గౌణమ్, “శరణాగతమ్” ఎఱ్ఱ అధ్యవసాయాత్మక జ్ఞాన
విశేషమైచ్చొల్లుకీట తెన్నవుమామ్ (శత్రుమపినహన్యాత్) కీర్తించొ
న్న పడియే గౌణమాక శరణమ్ముకవుమామ్, ముఖ్యమాక శరణమ్ముక
వుమామ్ శరణమ్ముకువననై రక్షిక్కుమి తనైయొఱ్ఱియ, అపన్నక్కు
లిలే శత్రుత్వముణ్డితేయెఱ్ఱు హింసిక్కు క్కుడవతెఱ్ఱు (అన్యశంస్సార్థమ్)
హింసియాతోఱ్ఱికిటతు రక్షితప్రసిద్ధికో, పాపమ్ పోకైకో, పుణ్య
సిద్ధికో వెన్నిల్, ఇ త్తనైక్కుమఱ్ఱు, నాట్టార్ క్రూరకర్తా వెఱ్ఱు కూశా
మైక్కాక. (పరంతప) కేవలమ్ శత్రువానాలన్తో నీర్ హింసిక్కు క్కుడ
వతు, అవన్ శరణాగతనానాలుమ్ హింసిక్కుక్కుడవీరో, ౧౧౭.

తాత్పర్యము.— శత్రువైనను తన గృహమునకు వచ్చి కాయక ప్రపత్తియైన
అంజలినిగాని, మానసికప్రపత్తియైన ఆదరమునుగాని, వాచికప్రపత్తియైన ప్రార్థననుగాని
జేసినయెడల వానిని యెంతమాత్రము చంపకూడదు ఎవడేనియు శాస్త్రము తెలియక
చంపెనేని వానిని క్రూరకర్తుడగు లోకము సిందించును

పెరియవాచ్చాన్నిటై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుక్తకాష్టము, ౧౮-వ శ్లోము, ౨౮-వ శ్లోము.

అవతారికై. ఏతేను మొదలవచ్చియి లే యాకిలుమ్ శత్రువస్తుశరణమ్
పుకుద్దాల్ హింసియా తేవిడుమతుపో రాతు, అత్త వానానాల్ తక్ ప్రాణ
నై డిసేర్ వాకిలుమ్ రక్షిక్కప్పడుమెన్నిఱతు ఆర్త్‌వా ఎన్నిఱళ్ళోక త్తాలే.
మూ. ఆర్త్‌వా యదివా దృప్తః పరేషాం శరణాగతః।

అరిః ప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్తనా|| ౧౮౮

ఆర్థము. పరేషామ్-శత్రువులను, శరణాగతః శరణుజొచ్చిన, అరిః-పగతుడు,
ఆర్త్‌యది- భయముజెందిన వాడైనను, ఏప్రావా-భయముజెందినవాడైనను, కృతా
త్తనా- విడిచిపెట్టిన స్వరూపముగలవాడేతే, ప్రాణాన్-ప్రాణములను, పరిత్యజ్య-
వదిలి, రక్షితవ్యః-కాపాడవలసినవాడు.

వ్యా (ఆర్థః యదివాదృప్తః) భీతనాయవస్తు శరణమ్ పుకపు
మామ్. అభీతనాక భావిస్తువస్తు శరణమ్ పుకపుమా మెన్నిఱార్.
(దృప్తః) ప్రపన్నునుమ్ రక్షిక్కప్పడుమెన్నిఱ విత్తాల్, తామ్ “మిత్రభా
వేనసంప్రాప్తమ్” ఎన్ట వతుక్కు ప్రాప్తవచనము ముణ్ణెన్నిఱార్. (పరే
షాంశరణాగతః అరిఃరక్షితవ్యః) శత్రుక్కులిల్ వైత్తుక్కుణ్ణు శరణాగత
శత్రువాసవక్ రక్షిక్కప్పగుమ్. “పరేషామ్” ఎన్నిఱవిడ త్తిలేశాత్రవన్తో
హ్మయిరుక్కు ప్పిన్ను మరిశబ్ద ప్రయోగమ్ పణ్ణినతు - అవరుడై యశా
త్రవానువు త్తి ద్యోతనార్థమాక. శరణాగతనానాల్ శాత్రవముణ్ణోవె
న్నిల్, ప్రకృతివశ్య రాకై యాలే గుణానుగుణమాక శాత్రవమనువ ర్తి
క్కపుణ్ణాడుమ్, అజ్ఞపన్తిక్. “కొణ్ణే అస్తేవద్దై న్దే” ఎన్నిఱపడియేరి క్త
హస్తనామ్ కొణ్ణు శరణమ్ పుకురుక్తై యాలే అక్కాల త్తిలుమ్ శత్రుబు
ద్ధిపణ్ణులొమ్మడి యిరుక్తై యాలే శొల్లిహ్మకపుమామ్. (ప్రాణాన్ పరి
త్యజ్య) ప్రాణానవిపరిత్యజ్య ఎన్నా తొట్టివస్తు-శరణాగత రక్షితతుక్కు
ప్రాణనై పరిత్యజిక్తై యోరేహమన్దెన్ట తోహ్మకై కాక. (కృతా
త్తనారక్షితవ్యః) కృతస్వరూపనాల్ రక్షిక్కప్పగుమ్, అత్త వానాలే

రక్షిక్కుప్పడుమెనై. అజ్ఞనన్తి క్కే, గురుకులవాసత్తాలే సుశిక్షితమాన
మననైన్దియుడై యవనాలే రక్షిక్కుప్పడుమెన్టుమామ్. ౧౧౮.

తాత్పర్యము. — భయపడియో భయపడియోశత్రువులను శరణుజొచ్చినవా
నిని గురుకులవాసయచే శిక్షింపబడిన స్వయంపస్వభావములుగల వివేకితనప్రాణములను
పదలికాపాడవలయును.

పెరియవాచ్చాన్బిచ్చై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ సర్గము, ౨౯ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ప్రాణచాపలత్తాలే శరణాగతనై రక్షియావిడిల్
వరుమ్ దృష్టదోషత్తై చొల్లుకిఱతు.

మూ. సచేద్యయాద్వా కామాద్వా మోహాద్వా పిన రక్షితి ।
స్వయా శక్త్యా యథాతత్త్వం తత్త్వాపం లోకగర్హితమ్॥

అర్థము. సః-వాడు, భయాద్వా-ప్రాణభీలివలనగాని, కామాద్వా-ధనతృప్తవలన
గాని, మోహాదపివా-అజ్ఞానమువలనగాని, యథాతత్త్వమ్-యథార్థముగ, స్వయా-తన
దైన, శక్త్యా-శక్తిచేతనరక్షితిచేత్-కాపాడఁడేని, తత్త్వాపమ్-అట్టివానిపాపము, లోక
గహికాతమ్-జరులచేత నిందింపబడినది.

వ్యా (భయాద్వా) ప్రాణభయాద్వా (కామాద్వా) ఇవను
క్కుబాధకనానవన్నక్కలిలే కైక్కులి కొళ్ళుతల్, అవన్నక్కల్ప
క్షపాతత్తాలే యాతల్. (మోహాద్వాపి) ఇతుకర్తవ్యమ్, ఇతు అకర్త
వ్యమ్, ఎన్ఱటియామైయాలేయాతల్. (సఃయథాతత్త్వం స్వయాశక్త్యా
నరక్షితిచేత్) అవక్ మెయ్యక త్తేశక్తియుళ్ళునభవుమ్ రక్షియానా
కిల్, తన్నెన్ఱటియ*యావత్ ప్రాణాన్రక్షియానాకిలెనై. (తత్ పాపం
లోకగర్హితమ్) శరణ గతనై రక్షియాతోభిన్దపాపమ్, “సతామేతదగర్హి
తమ్” ఎన్ఱిఱవళవన్ఱి క్కే ✓ ఇరున్దలేకుడియాకగర్హిక్కుమెన్ఱిఱతు. ౧౧౯.

తాత్పర్యము — తనప్రాణము పోవుననియెడి భీతిచేతగాని, ధనముఁబంపలే
ననియెడియాశచేతగాని, యుక్తాయుక్తము దెలియకగాని, శరణుజొచ్చినవానిని వాస్త
వముగ యథాశక్తిగ వంచనలేక రక్షింపఁడేని ఆత్మని మహాపాపియని లోకమంతయు
నిందించును

పెరియవాచ్చాన్బిచ్చై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౪ వ సర్గము, 30-వ శ్లోకము

మూ. విసప్టః పశ్యతస్తస్య రక్షీణ శ్శరణాగతః ।

ఆదాయ సుకృతం తస్య సర్వం గచ్ఛే దరక్షితః ॥ ౧౨౦.

అర్థము — రక్షీణః - కాపాడునట్టి, తస్య - అతడు, పశ్యతః (సతః) - చూచుచుండగా, అరక్షితః - కాపాడబడినివాడై, విసప్టః - నశించిన, శరణాగతః - శరణుజొచ్చినవాడు, తస్య - ఆరక్షకునియొక్క, సర్వమ్ - సమస్తమైన, సుకృతమ్ - పుణ్యమును, ఆదాయ - పుచ్చుకొని, గచ్ఛేత్ - వెడలును

వ్యా. (రక్షీణస్తస్యపశ్యతః అరక్షితః విసప్ట శ్శరణాగతః తస్య సుకృతం సర్వమాదాయగచ్ఛేత్) ఎష్ట న్వయమ్. రక్షకనానవక్ కాణానిక్కు అవననాదరిక్తైయా లే ముడింద శరణాగతనానవక్, అత్తైక్కుమున్ను శరణ్యాజిత సుకృతజై యదైయవాగ్గీక్కుండ్లు ఇవనుడై యసుకృత ఫలమానలోక త్తైఱప్పోమ్. ౧౨౦.

తాత్పర్యము — శరణుజొచ్చినవాడు రక్షకునిచేర్కొనబడక యతనియెదుట నశించెనేని, ఆరక్షకుని సుకృతమంతయు గ్రహించుకొని తస్సుకృతఫలమైన యుత్తమ లోకములనుబొందును.

పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళై తిరువడిక శ్శరణమ్

యుద్ధకాణ్డము, ౧౪-వ సర్గము, 3౧-వ శ్లోకము.

అవతారికై. దృష్టాదృష్టజ్ఞ భిరణ్ణిలుమ్ వరుమనర్థజ్ఞాబ్లికిఱతు అస్వర్గ్యమ్ ఎన్నిఱశ్లోక త్తాలే.

మూ. అస్వర్గ్య మయశస్యం చ బలవీర్య వివాశసమ్ ।

అర్థము — అస్వర్గ్యమ్ - స్వర్గప్రదముకానిదియు, అయశస్యమ్ అక్లిరికరమును, బలవీర్యవివాశసప్య - భుజబలమును అనాయాసముగ నిర్వహించుశక్తిని పోగొట్టినదియు.

వ్యా (అస్సర్గమ్) 'ఆదాయసుక్ష్మం తస్యగచ్ఛేత్' ఎన్టు-అవణ
కొణ్ణపోకవేణ్ణాతే తానేనిష్ఫలమామ్. (అయశస్యంచ) మున్ముపలరై
యుమ్ రక్షిత్తు సుపాదిత్తయశస్సు నశిక్కుమ్. (బలవీర్యవివాశనమ్)
బలమాకిఱతు-తోళ్వలి. వీర్యమాకిఱతు-రక్షణధర్మత్తిల్ అనాయాస
జై అవైయిరణ్ణముణ్ణాయరుక్క శరణాగతనై రక్షియామైయాలే,
ఇవై తానేనశిక్కుమ్ ౧౨౦౪

తాత్పర్యము — ఇట్లు ప్రపన్ననిఁగాపాడుటకు శక్తియిండుగా గాఁపాడకుండు
ట వచ్చెడు స్వర్గమునుపోగొట్టిన, అపయశస్సున పొందించును, తనకున్న బాహుబల
మును అనాయాసముగ జేయుశక్తినిబోగొట్టును.

 ఏవందోషో మహాశక్తిప్రపన్నానామరక్షణే, అనపూర్వాధ్యము సప్తమ
గాన వ్యాఖ్యానముచేయలేదు

పెరియవాచ్చాబ్బిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము ౧౮-వ, సర్గము. 3౨-వ శ్లోకము

అవతారికై. దృష్టాద్విష్టజ్జలిరణ్డిలుమ్ నన్నై నైత్తిరువతాయరు
న్దుళ్ళి కణ్ణునినుడైయవచనన్నై యనష్టిప్పేనైన్తిటార్.

మూ కరిష్యామి యథార్థంతు కణ్డో ర్వచనముత్తమమ్!

ధర్మిష్ఠం చ యశస్యంచ స్వర్గ్యం స్యాత్తుఫలోదయే॥౧౨౨.

అర్థము.— కణ్డోః - కణ్డమహామునియొక్క, ఉత్తమమ్ - శ్రేష్ఠమైన, యథా
ర్థమ్ - ప్రశంసాగులులేని, వచనమ్ - మాటలు, కరిష్యామి - చేసెనను, ధర్మిష్ఠమ్ -
ధర్మమువలనని, యశస్యంచ - కీర్తికరమును, ఫలోదయే-ఫలప్రదాన కాలమందు, స్వర్గ్యం
చ-స్వర్గమునిచ్చునదియు, స్యాత్ - అగును.

వ్యా. (కరిష్యామియథార్థంతు) ఉక్తమాన వర్ణజ్జలిల్ ప్రశం
సాదికల్పి క్కేమెయ్యాయేయరుక్కై. (కణ్డో ర్వచనముత్తమమ్) వచనత్తు
క్కు ఉత్తమత్వమావతు-శరణమ్ పుకుఁగివణ శత్రువెన్టాలుమ్, రక్షి

క్కుమిడత్తు తనై న్నుమియమాటియరున్ద తేయాకిలుమ్, అవనైరక్షిక్క వేణుమెన్నుమ్ పాశుర వైయుడైతాయిసక్కై (ధర్మప్రపంచ) అవనుడై యవచనానుష్ఠానమ్ ధర్మాదనవేతనూయరుక్కుమ్. అతాకిఱతు-ఆనృశం సృమాకిఱపరమధర్మవైష్ణవశ్చియిరుక్కై, “దోషోయద్యపితస్యస్యాత్” ఎఱ్ఱ - ధర్మనూయిరుక్కై (యశస్యప్రపంచ) నాట్యారిరుద్దతే కుడియాక కొణ్ణాడుమ్బడియాన ఏల్లైయైయైతాయిరుక్కుమ్. (స్వర్గంస్యాత్తుఫలోదయే) స్వస్థలోదయ త్తిల్ స్వగర్వైత్తరక్కడవతాయిరుక్కుమ్. స్వర్గమెన్నిఱతు. నిరతిశయసుఖవై “నిరస్తాతిశయాస్లోదనుఖభావః”

తాత్పర్యము — ప్రశంసాగుణలేక జ్ఞానముగ కణ్ణమహామనిషినిన వాక్యములప్రకారము అనన్తించెడి అట్లుఅనన్తించినయెడల ఇహలోకమునందుదాపనివృత్తియు కీర్తియుఁగలుగును పరలోకమునందు నిరతిశయ శుఖమును కలుగును.

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడికి కేశెరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము ౧౮-వ, సర్గము 33-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడిశొన్నవిడత్తిలున్ నుహారాజర్ నేరాకత్తై భిమాతే చలితహృదయ రాయినుక్కిఱపడియైక్కణ్డరుళి, ప్రకృత్యనుగుణమాక ప్రపన్నపరిత్రాణ ప్రతిజ్ఞైయైప్పణ్ణి యరుభుకితార్ సకృదేవ ఎన్నిఱళ్లోకత్తాల్.

మూ. సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్తీతిచ యాచతే ।

అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేత ద్రవ్యత మ్మమ ॥ ౧౨3.

అర్థము — సకృదేవ - ఒక్కతాడే, ప్రపన్నాయ - ప్రపత్తిచేసినవానికొఱగును, తప - నీకు, అస్తి (దాగుడు) - అగుచున్నాను, ఇతి - అని, యాచతేచ - ప్రార్థించువానికొఱకుచ, సర్వభూతేభ్యః - (ప్రపన్నసంబంధులైన) సమస్తభూతములకొఱకును, అభయమ్ - భయనివృత్తిని, దదామి - ఇచ్చుచున్నాను. ఏతత్ - ఇది, మమ - నాకు, వ్రతమ్ - చదలగూడని సంకల్పము

అవతారికై “మిత్రభావేన” ఎన్నిఱళ్లోక త్తిల్ ప్రకృతియరుభిచ్చెయ్ తార్, ఇతిల్ తదనుగుణమాక ప్రతిజ్ఞైయైప్పణ్ణికితార్.

వ్యా. (సకృదేవ ప్రపన్నాయ) సకృచ్ఛబ్దత్తుక్కు సహసాఆదే శమాయ్, సహసైవప్రపన్నాయ-ఎన్దిటపడి. అతాఃఃః-తథాగ్య తైయైచ్చార్ త్తు తైజ్ఞాతే, నమ్ గుణతైవిశ్వసిత్తుప్రపన్నానై ఇతుఆత్మ వాన్నిర్వాహమ్. కీలాదికాలమ్ సంసరిత్తుప్సద్వత్ మేల్ అనన్తకాలమ్ ఫలానుభవమృణ్ణ పుకుఃఃః నాకైయాలే, యావదాయుషమసు పర్తిత్తాలుమ్, “సకృత్” ఎన్దైక్కుప్పోరు మత్తనైయన్దోవెన్టు ఎమాబ్బర్ నిర్వాహమ్. ఈశ్వరవిషయాకారత్తు క్కొరుకాలమైయుమ్, అవర్తిక్కిఃఃః-ఉపాయవై భవత్తాల్ వద్ద రస్యతైయాలే, ఎన్టుభట్టర్ నిర్వాహమ్. “సకృదేవ” ఎన్దైయాలే, ఉపాయత్తుక్కువిహితమానఅసకృదావృత్తియై వ్యావర్తిక్కిఃఃః (తవాన్తి ఇతిచయాచతే) ఇతుక్కు మేలున క్కడియేనాః వేణుమెన్టు ఉపాయతైయుమ్ చార్థిక్కు మవనుక్కు, “సకృదేవ ప్రపన్నాయ” ఎన్దిటప్రపత్తి, “తవాన్తి తిచయాచతే” ఎన్దిట వర్తమాన నిర్దేశత్తాల్, అనవరతభావనారూపమాన భక్తియైచ్చొల్లుఃఃః అతెన్టు నిర్వహిప్పారుమున్టు. (అభయంసర్వభూతేభ్యఃదదామి) సర్వ భూతజ్ఞో నిమిత్తమాక భయనివృత్తియై వృణ్ణిక్కొడుప్పణ్. “భీతా” థానాంభయహేతుః” ఇతిహేతుపఞ్చమీ. మహారాజర్ ఎతిరిడిలుజ్కాట్టిక్కొడోమ్, ఇవత్తాత్ అకలుమళవిలుమ్ అవత్తైయిలు జ్కాట్టిక్కొడోమెన్టుపడి. (ఏతస్యతమమ) ననుక్కు అనుపాల నీయమాన సజ్గుల్పమితు. అమోఘ సజ్గుల్పరాన నమక్కు సజ్గుల్పజ్గళడైయ క్కులైయిలుజ్కులైయాత సజ్గుల్పమాకుమితు ౧.౨౩.

తాత్పర్యము.— తనదోషరాశినిజూచి వెనుకతీయక నాశరణ్య స్వరూపమునే నమ్మి ఒకతూరియైననుకాయకప్రపత్తియో వాచిక ప్రపత్తియో చేసిన వానికిని తిత్సంబంధులకును సర్వభూతములకును భయనివృత్తి చేయుటయే నాముఖ్య సంకల్పము. దేనిని తప్పినను దీనినితప్పటలేదు. ఈశ్లోకము రామచరమశ్లోకము

పెరియ వాచ్చాన్బిల్లై తిరువడికళేశ్వరణమ్.

శ్లో॥ సకృదేవ ప్రసన్నాయ తవా స్థితి చయాచతే

అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేత ద్విధృత మ్ముమ్॥

అవతారికై, “స రానిశ్చిత్త ప్రభృతామనస్వినాం మహాబలానాః సరసామనస్వీతస్యాంసభాయాం ప్రభయాచకా శేమధ్యే వసూనామివ వజ్రహస్తః” ఎన్టు - పెరుమాళుమ్మరికరముమాక క్కడఱ్ఱరైయిలే కుఱుకవన్దువిట్టాంక శ్చెన్టుకేట్టరావణ్, సచివసామస్త మన్త్రిపురోహితాదివర్గతైక్కుఱైవఱక్కుట్టి, “భవద్భిర్నన్త్ర్యతామస్త్ర సునీతిశ్చాభిధీయతామ్” ఎన్టునియమిత్తుక్కార్యవిచారమ్ పణ్ణఃఱవతాన శెయ్తు నిన్తనిలై కళైయమ్ శెయ్యవేణుజ్కార్యజ్జైయమ్జ్జొల్ల, “తస్యకామపరీతస్య నిశమ్య పరిదేవితమ్! కుంభకర్ణఃప్రచక్రోధ వచనశ్చేదమబ్రవీత్” ఎన్టు-ఇన్జై కేట్టకుంభకర్ణనుమ్ కుపితనాయ్, “యదాతుర మస్య సలత్క్షణస్య ప్రసహ్యానీతాఖలుసాధహాహృతా । సకృత్సమీక్ష్యైవసునిశ్చితంతదా భజేత చిత్తంయమునేవయామునమ్” ఎన్టు - ఇవనవహరి తవన్తే ఇప్పడివిళైయు మెన్తఱుతియిట్టో మేయెన్టు స్వబుద్ధిసంనాదజై సంవదిత్తు, “సర్వమేతన్న హారాజకృతమద్రతిమస్తపావిధీయేతసహస్రాభి రాదావేవాస్య కర్తవ్యః” ఎన్టు - శెరుక్కినాన్ శెయ్తవన్దుక్కుప్పన్డోవెన్త రావణనైయధిత్తే పిత్తు, ఎజ్గళ్ శొత్కేట్టు చ్చెయ్యవిరున్దాయాకిల్ ఇన్తనీతాహారత్తుక్కుమున్చేయన్డోశెయ్యతెన్టుమ్, “యఃపశ్చత్సర్వ కార్యాణి కృత్యానస్తస్య తేనిరః । పూర్వంచఃకరకార్యాణి నసవేద నయానయా” ఎన్టు-పూర్వోత్తరకార్యజ్జై క్రమహీనమాక పణ్ణఃఱవణ్ నయావసయజ్జైయఱియానెన్టుమ్, “దిప్త్యాత్వాన్నా వధీద్రామో విషచిశ్రమినామిషమ్” ఎన్టు - నజ్జూట్టిణ పఱిమ్బొలే ఇనియరా యిరుక్కు చ్చెయ్తేయు మఱిక్కుడియ పెరుమాళవరున్జై క్కుల్లాతోట్టిన్దతు డ్కపుణ్యమెన్టుమ్, అఱిట్కోసిన్ద ఇవణ్ వెఱుక్కు మొన్ణాతెన్టు “సమీకరిష్యామి” ఎన్టు-పళ్ళెత్తుక్కుమేత్తైనిరవుమాప్పోలే ఉన్ననీతియై యెన్తో వలియా లే ఒక్క విడుకితే నెన్టు సమాధాన మ్బణ్ణ, మహా పార్శ్వను మవనుక్కు

పా 1 సమితా. 2 కమాకాణ్యభిచీషణి,

ప్రియమాక చ్చిలవారైకతై చ్చొల్ల, “నిశాచరేంద్రస్య నిశమ్యవాక్యం
 సకుంభః కర్ణస్యచగర్జితాని విభీషణోరాక్షస రాజముఖ్య మువాచవాక్యం
 హితమథా యుక్తమ్ ఎన్తు-అపర్కితో నిరధాకమాకప్పితశ్చనవారై
 కతై క్కేట్టు విభీషణప్పెరుమాళ్, హితరూపమాక, “వృతోహిబా
 హ్యన్తరభోగరాశి శ్చిన్తాః పస్వస్తిక తీవ్రదంష్ట్రః | పశ్చాద్భుభిః పశ్చ
 శిరోతికాయ స్సీతామహాహిస్తవకేన రాజన్ ” ఎన్తు-పామ్బాడొరు
 కూరైయిలే పయిలువారైప్పొలే సీతైయాఃకిఱ పెరుమ్బొప్పినరుకే కై
 యైసీట్టువారుణ్డో; “యాచన్నలజ్గాం సమభిద్రవన్తిలీమఖాః పర్వ
 తకూట మాత్రాః|దంష్ట్రాయుథాశ్చైచన నళాయుథాశ్చ ప్రదీయతా
 దాశరథాయమైధిలీ || యావన్నగృహ్లాన్తి శిరాంసి బాణారామేరి
 తా రాక్షస పుజ్గవానామ్ | వజ్రోపమావాయుసమప్రవేగాః ప్రదీయ
 తాం దాశరథాయమైధిలీ ” ఎన్తు తొడగ్గి, కురజ్జుకళ్ కడలైయడైత్తు
 ప్పడైవీట్టై యడర్క్క ప్పార్క్క ప్పుకుకితార్కళ్, రామశరజ్జళ్కు
 టునైరువు నెడునైరువుమాకప్పకున్దు తలైకతై త్తిరుకప్పకుక్కిన్దన; అతు
 క్కుమున్నే పిరాట్టియైప్పెరుమాళ్ పక్కలిలే పోకివిడాయెన్డాటోలే
 శిలవారైకతై చ్చొల్ల, ప్రహస్తేంద్రజిత్ప్రభృతికళుమ్ అతుక్కువిపరిత
 మాకచ్చిలవారైకతై చ్చొల్ల, శ్రీవిభీషణప్పెరుమాళుమ్కుపితరాయ్,
 “నతాతమస్తేతివినిశ్చయోస్తి బాలస్త్యమద్యా ప్యవిపక్వబుద్ధిః| తస్మా
 త్వయాప్యాత్మవినాశనాయవచోర్ధహీనం బహువిప్రలబ్ధమ్||పుత్రప్రవా
 దేనతు రావణస్య త్వమిన్ద్రో జిన్తిత్ర ముఖోనిశత్రుః| యశ్చేదృశం రా
 ఘవతోవినాశంనిశమ్య మోహాదనుమన్య సేత్వమ్||త్వమేవవద్యశ్చ సుదు
 ర్మతిశ్చ సచాపిపథోయథిహానయత్త్వామ్ | బాలందృఢం సాహసికంచ
 యోద్య ప్రావేశయన్తప్రకృతాం సమీషమ్”ఎన్తుతొడగ్గి, ఉనక్కివల్ల
 లభియోగమిడై, పెల్ల పిల్లైసీతాక పుత్రనెన్దురు శత్రువాయరున్దా
 య్, తపస్సనన్దరైయిప్పడిన్దులై వారుణ్డోశత్రుక్కులై కొల్లొల్ముల్పు
 డపున్నై కొల్లవేణుమ్, అఱివిలై యాయ్ * మకనాన పున్నై

యథైత్తవనైయుమ్ పుకురవిట్ట వనైయుమ్ కొల్లవేణుమెన్టువారైశొల్లి,
 ‘‘ధనానిరత్నాని విభూషణాని వాసాంసిదివ్యాని మనీంశ్చ చిత్రాన్ ।
 సీతాంగరామాయ నివేద్యదేవీం వసేమరాజన్నిహవీతశోకాః’’ ఎన్టు-
 ఉపహరపురస్రమాక ప్పిరాట్టియై ఉడైయవన్ వశత్తిలే విట్టు ఉజ్జశో
 ముడియోడేనెజ్జాఱల్ కెట్టిరుక్కవ్పారుజ్జోశెన్టు సర్వర్కుమ్ హిత
 జ్జొల్లి, ఇత్తైక్కేట్టరావణన్, ‘‘సునివిష్టః హితంవాక్య ముక్తవస్త్రం విభీ
 షణమ్ । అబ్రవీత్పరుషంవాక్యం రావణఃకాలచోచితః ’ ఎన్టు- ఇప్పడి
 హితజ్జొన్నాల్, ‘‘ఎన్నైత్తిమనజ్కెడుత్తా యునక్కెన్ శయ్
 కేన్’’ ఎన్టుమ్ - ‘‘అతీయాతినవటివిత్త వత్తానీశయితన’’ ఎన్టుమ్
 కాలిలే విత్తప్రాప్తమా యిరుక్కత్తన్ వశమిన్టయిలే కాలపరవశనా
 నపడియాలే పరుషజ్జలై చొల్లి, ‘‘త్వాంతుధి క్కులపాంసనమ్’’
 ఎన్టు ధిక్కరిక్క, ‘‘ఉత్పపాతగదాపాణి శ్చతుర్భిస్సహరాక్షసైః’’
 ఎన్టు- సోదరభ్రాతాపుమాయహితోపదేశిమృణ్ణిన వెన్నైయిప్పడిశో
 న్న విశన్ ఎన్నడపుకుకితా నెన్టుతళర్న్డు తడియూన్టియెన్టుదిర్దుతనక్కు
 భవ్యరాయరుప్పార్ నాలువేరోడే కిళప్పి, పిన్నైయుమ్, ‘‘ఆత్మానం
 సర్వథారక్ష. పురిశ్చేమం స రాక్షసామ్|స్వస్తితేఽస్తుగమిష్యామి’’ఎన్టు
 నాలువారైశొల్లి, ‘‘ఆజగామయువనారేన యత్రగమస్సలక్షణః’’
 *నిన్ట వానిల్లానెజ్జు పిరివతఱ్కుమున్నే తమ్మిశొల్లి జీవియాత రావణగో
 ప్పియిల్ నిన్టుమ్ తమ్మిశొల్లిజీవిక్కిఱ రామగోప్తినైనోక్కినన్డు, ‘‘నివే
 దయతమాంక్షిప్రం రాఘవాయమహాత్మనే’’ఎన్టు- నెటికెడమడుత్తుక్కొ
 ణ్డుపుకలాకాతు, అతిశక్తైయుమ్ పణ్ణవర్కళ, ద్వారశేషికలైక్కొ
 ణ్డు పెరుమాళుక్కు విణ్ణప్పజ్జాయ్తు, ‘‘ఆనయ’’ ఎన్నపుకవేణుమెన్టు
 నిన్టనిలైయిలెనిన్టు విణ్ణప్పజ్జాయ్, ఇత్తైక్కేట్ట మహారాజర్, ‘‘వత
 త్తవచనంబ్రత్వా సుగ్రీవోలఘువిక్రమః’’ ఎన్టు- ఇవన్ వారైయైక్కేట్టు
 పెరుమాళ్ ముత్వాడ రాయ్ వరువతఱ్కుమున్నే తానుకడునడైయిట్టు
 చెన్టు, రాజకార్యజ్ఞో విచారిక్కవేణ్డావో, ఒత్తరైప్పొక విడవేణ్డా

వో, నమ్మిలుమివర్కల్ ముట్టుట్టార్కల్, “ప్రణిధీరాక్షసేన్ద్రస్య రా
 వణస్యభవేవయమ్” ఇక్లేఆకాశ త్తిలే నిత్కిఱవివన్ ఒన్నాకావేణు
 మ్, రావణన్ తమ్మిమూర్ఖన్, నలియవద్దవన్, ఇవనై క్కమ్మ త్తిలుజ్జాలి
 లుమ్కోక్క వడుక్కు మెన్బతు, అతు పెరుమాళ్ శెవిక్కుమ్మె
 అు త్తవాతే వద్దవర్కత్తై యు మివనై యజ్జొల్ల ప్రాప్తమెన్టుశొల్ల, ఇత్తై
 క్కేట్టరుళినపెరుమాళ్ తిరువుళ్ళ న్నభుమ్మిముతలికత్తై ప్పార్ త్తు, “యదు
 క్తం కపిరాజేన రావణావరజంబ్రతి వాక్యం హేతుమదర్థంచ భవద్భి
 రపితచ్చుతమ్” ఎన్టు - తోళినార్ రాజాక్కళాయ్ శెరుక్కి వొన్న
 వార్తైయై శరణాగతరక్షణమ్ పణ్ణినజాతియిలేపిఱన్ద నీజ్జభుజ్జేట్టికోళే,
 ఉజ్జల్ నినై వుకత్తై చొల్లుజ్జోళెన్న, “స్వంస్వమ్మతమతన్ది తా! సోపచా
 రన్దదారాను మూచుర్పి తచిక్కిర్వ వః” ఎన్టు - పెరుమాళ్ళుక్కాకమాట్టా
 ర్కళో, మహారాజర్క్కాకమాట్టార్కళో, ఉభయానిరుద్ధమాక పరిక్షి
 త్తు ఒమ్మకివిచారిత్తు కైక్కొళ్ళప్రాప్త మెన్టుశొల్లి త్తలై క్కట్ట, ఇత్తై
 క్కేట్ట తిరువడియుమెమ్మిరున్ద, “నవాదాన్నాపిసఙ్ఖర్వా న్నాధిక్యాన్న
 చకామతః! వత్సామివచనం రాజన్యథార్థం రామగౌరవాత్” ఎన్టు-ఇప్ప
 షుజ్జలైయళిక్క పుకుకిఱవనాకై యాలే, శిలరోడే పిణక్కుణ్డాయల్ల,
 ఎల్లార్కుమ్మేలాయ్ నియామకనాయల్ల, ప్రతిఱన్ద వాదియాయల్ల, “అ
 ప్యహంజీవితంజహ్యమ్” ఎన్గిఱపెరుమాళై యిళిక్కవరుమెన్టు పెరుమా
 ల్ పక్కలాదరత్తాలే శొల్లుకితేనెన్టు అవై యడై క్కు జ్జొల్లి, పుకుర
 విట్టాల్ పరిక్షిప్పతు, పరిక్షిత్తాల్ పుకురవిడువతెన్టు అనోన్యాశ్రయణ
 మ్వరుమ్, “తత్రమిత్రంప్రదూష్యేత మిథ్యాద్రష్టుస్సుఖాగతమ్” ఎన్టు-
 సామభేదమ్బణ్ణి క్కులై త్తై క్క ప్రాప్తమాయుక్కు త్తన్నడై యేవిశ్వ
 సిత్తువద్దవనై యతిశ్చ జ్జైపణ్ణినాల్ కులైన్దుపోమ్, అహ్మతురాజనీతియల్ల,
 శాస్త్ర విరుద్ధమెన్టు పరచతుదూషణజ్జొల్లి, “నత్వస్య బ్రువతో జాతు ల
 త్యతేదుష్టభావతా! ప్రసన్నంవదనశ్చాపి” ఎన్టుమ్-“అశక్తితమతిస్స్వ
 సోనశరః పరిసహతి” ఎన్టుమిచ్చుడై కళిలే స్వపక్షస్థాపన జ్జైయుమ్బణ్ణి,

తిరుమున్నే నాముమ్మళిలవజ్జిన్దోమాక వొణ్ణాతెన్ఱు, ‘యథాశక్తిమ
యోక్తన్తు రాక్షసస్యార్జునప్రతిః ప్రమాణంత్యంహిసరస్వస్య శ్రుత్వాబు
ద్ధిమతాంవర’ ఎన్ఱు-అడియేనుక్కుత్తోన్ శసేన వళవున్ణిపృజ్జయేతేనత్త
నై, “నల్లారటివీర్ తీయారటివీర్ ఇవ్వులకత్తెల్లామటివీర్” ఎన్ఱు- దేవ
రీర్ తిరువుళ్ళత్తి లకలత్తక్కుళ్ళత్తెన్ఱే, ఇనిత్తిరువుళ్ళమానపడి శేయ్త
రుళీరెన్ఱు తలైక్కట్ట, “అధరామః ప్రసన్నాత్తాశ్రుత్వా వాయుసుత
స్యహి । ప్రత్యభాషతదుర్ధ్వ శ్రుతవానాత్త నిస్థితమ్” ఎన్ఱు - కాన్ శిన్ఱ
కనాన తిరువడియాలే లబ్ధసత్తరాన పెరుమాళ్ తన్ తిరువుళ్ళత్తిట్కిడ
న్ద తరుళిచ్చెయ్ వతాక క్కోలి, ‘మిత్రభావేనసంప్రాప్తమ్’ ఎన్ఱిఱిశ్లో
కత్తాలే, “మిత్రభావేనసంప్రాప్తమ్” సదోషనేయాకిలుమ్ కై విడెనెన్ఱు
శొల్లి, “తస్యానుబంధాః పాప్తానస్సర్వే నశ్యంతి తత్క్షణాత్” ఎన్ఱు-ప్రప
న్ననానపోతే నిర్దోషక, ఇప్పడిప్రపన్ననాయ్ నిర్దోషనానవనుక్కుడు
మ్మాలు మెన్నాలుమ్ పిఱరాలు మెల్లారాలుమ్ వగుమ్ భయజ్గళై పో
క్కక్కడవనెన్ఱిఱారిన్దొక్కత్తాల్.

“వేదోపబృంహణార్థాయ తావగ్రాహయతప్రభుః” ఎన్ఱు- వేదోపబృం
హణప్రపణప్రబంధమహ్తోనితు ఇవ్విడత్తి లుపబృంహిక్కిఱ వేదార్థమెతు,
వేదవాక్యిన్దానెత్తెన్నిల్, “తంహదేవమాత్మబుద్ధిప్రసాదంముముక్షుర్వై
శరణమహంప్రపద్యే” “ప్రయతపాణి శ్శరణంప్రపద్యే” “స్వస్తిసంబా
ధేష్వభయగ్నో అస్తు” ఎన్ఱుమ్-శొల్లకిఱప్రపత్యపాయవై భవమిఇవ్విడత్తి
లుపబృంహిక్కిఱతు. వాక్యముమ్, “ప్రయతపాణిశ్శరణమహంప్రపద్యే”
ఎన్ఱిఱివెతు. “చరణౌ శరణ మహంప్రపద్యే” ఎన్ఱుమ్ - “చరణౌ గాఢం
నిషీడ్య” ఎన్ఱుమ్ - తిరువడికళైక్కైయాలే పిడిక్కు మోబతు శుద్ధహస్త
నాకవేణుమ్. అన్దశుద్ధహస్తతైయావత్త- “సర్వధర్మాః పరిత్యజ్య” ఎన్ఱుమ్
*పితరమ్మాతరంతోడగ్జి సర్వధర్మాంశ్చ సన్త్యజ్య సర్వకామాంశ్చ సాక్ష
రాక” ఎన్ఱుమ్- ‘పీడుమిన్దున్ద్రవుమ్’ ఎన్ఱుమ్- “మన్ద్రాదుమ్బున్ద్రలేక”
ఎన్ఱుమ్- ఉపాయాన్తర్గళై పిట్టుప్పన్దుకై. అత్తైయితే “ప్రయత

పాణిః” ఎగ్గిటతు- ‘మాంప్రజ’ ‘శరణప్రపద్యే’ ‘ప్రార్థనామతిశ్శరణాగతిః’ ఎన్టు- ఉపాయప్రార్థనారూప జ్ఞానతై ‘శరణంప్రపద్యే’ ఎన్టుశొట్టుకిటతు.

ఇవ్యాక్యతై ఇశ్లోక ముపబృంహితపడి యెన్నెన్నిల్, ‘సకృదేవ’ ఎగ్గిట పదజ్ఞతాలే అసకృదావృత్తి సాపేక్షైయాన భక్తియై వ్యావర్తికైయాలే, సర్వధర్మత్యాగపూర్వకమాన, ‘ప్రయతపాణిః” ఎగ్గిటపదతై యుమ్, ‘ప్రపన్నాయ” ఎగ్గిట పదతాలే, ‘శరణంప్రపద్యే” ఎగ్గిటపదజ్ఞతై యుమ్, ‘తవాస్తీతిచయాచతే” ఎగ్గిటపదజ్ఞతాలే, ‘స్వస్యస్తు” ఎగ్గిటపదజ్ఞతై యుమ్, ‘అభయందదామి” ఎగ్గిట పదజ్ఞతాలే, ‘అభయమస్తు” ఎగ్గిట పదజ్ఞతై యుమ్ ఉపబృంహిక్కిటతు.

ఆకివితు, ‘ప్రపద్యే” ఎన్టు ప్రపదనదశై యిల్ ఏకివచనమాయిరా నిష్టతు, ఫలదశై యిల్, ‘నః” ఎన్టు- బహువచనమాయిరానిష్టతు. ఇతు శెయ్యుమ్బడియెన్నెన్నిల్, ‘వైష్ణవోఽనుభవోఽతః” ఎన్టు- ఏకవచనమాక చొల్లి, ‘తేనర్వేచుక్తిమాయాన్తి” ఎన్టు- బహువచనమాక వుమ్, ‘యేచవైష్ణవసంశ్రయాః తేనైవతేప్రయాస్యన్తి” ఎన్టు- ఏకవచనబహువచనజ్ఞతాలమ్, ఇప్పడిబహుప్రమాణజ్ఞ భుక్తాకై యాలుమ్, లోకత్రిలుమ్బరు వక్తరాజసేవైకృత్యాదికతైష్పణ్ణ, అవక్యత్న ఫలమానఅన్నధనభాన్య వస్త్రాదిఫలజ్ఞతై అవసభిమానత్తిలే భార్యాపుత్రశిష్యదాసాదికభౌ పరుత్తమఅభుజిక్కక్కాన్తై యాలుమ్, ఇప్పడిలోక వేదజ్ఞలిలే అచుభూత పరమాకైయా లే, ఒరువక్ప్రపన్ననాక అవసభిమానత్తిలే యెతుజ్ఞినార్ క్కెల్లామ్ ఫలమాకక్కడవశెన్గిటతు.

ఆకిటతు, ప్రపత్యుపాయమెన్బతు- ఎమ్మెరుమానుపాయమెన్బతా కానిష్టతు, ప్రపత్తియావతు- ‘త్వమేవోపాయ భూతోమేభవేతిప్రార్థనామతిః శరణాగతిః” ఎన్టు- చేతననుగైయప్రార్థనారూపజ్ఞానమాయిరా నిష్టతు, ఎమ్మెరుమానాకితా - ప్రార్థనీయనా యిరుప్పా నొరు పరమచేతననాయిరానిష్టతు, ఇతు శేరుమ్బడియెన్నెన్నిల్, పరామృష్టలిగ్గ

మచుమానమాయిరుక్క, “లిజ్గపరామర్శోనుమానమ్” ఎన్టు-పరామర్శ ప్రాధాన్యతైప్పడై, ఔపచారికమాక పరామర్శతై చొన్నాత్పి లవుమ్ “సీలజ్ఞానమ్ పీతజ్ఞానమ్” ఎన్టాల్-జ్ఞానత్తుక్కరునైల్వ పీతి మాదికిళన్ద్రుక్క విషయగతమాన నైల్వ పీతిమాదికలై విషయయాన జ్ఞానత్తిలే ఉపచరిత్తు, “సీలజ్ఞానమ్ పీతజ్ఞానమ్” ఎన్టాత్పిలేయుమ్, స్వీకార ప్రాధాన్యతైప్పడై స్వీకారవిషయమాన భగవద్గతోపాయ సృనిహారతై విషయయాన స్వీకారరూప ప్రప త్తిజ్ఞానత్తిలే ఉపచరిత్తు చొల్లుకిట తాకై యాలే ఒరువిరోధముమిలై.

ఆకిటతు, “సన్వేనై వళలప్రదః ఫలమపిస్వేనై వ నారాయణః” ఎన్టుమ్-“మాంబ్రజ మామేవైప్యసి” ఎన్టుమ్-“ఇతైవా నీతాగాయపతై” ఎన్టుమ్ - “ఉన్టన్నోడున్ద్రోమేయా వోమునక్కే నామాత్పేయోవోమ్” ఎన్టుమ్-ఎమ్మెరుమా నేఉపాయముమేయ ముమెన్టితేశొల్లుకిటతు; అన్దఉపాయోపేయజ్గళాకిటతు కార్యకారణజ్గళితే, “యదనన్తరయద్దృశ్యతేత తస్యకారణమ్” ఎన్టుమ్ - “నియతపూర్వభావికారణమ్” ఎన్టుమ్-పూర్వభావియుమాయ్ పూర్వకాలత్తిలే సత్తుమాయితే కారణమిరుప్పతు, “నియతపశ్చాద్భావిత్వంచకార్యత్వమ్” ఎన్టుమ్ - “ప్రసాగ సత్సత్తాయోగిత్వంచకార్యత్వమ్” ఎన్టుమ్-పూర్వకాలత్తిలే సత్తుమాయిరాతే, అత్తాలేపిఱక్క క్కడవతుమాయ్ పశ్చాద్భావియు మాయితే కార్యమిరుప్పతు, ఇప్పడియిరుక్క, “నిత్యంవిభుమ్” ఎన్టుమ్- “సత్యంజ్ఞానమ్” ఎన్టుమ్- “ఏకమేవా ద్వితీయమ్” ఎన్టుమ్-నిత్యముమాయ్ ఏకముమా యిరుక్కిట భగవద్రస్తువుక్కు పరస్పరవిరుద్ధమాన భావా భావాత్మ కిత్వజుక్కుడవ్బడియె, పూర్వోత్తరభావిత్వ జుక్కుడువ్బడియెన్నెన్నిల్, “సదేవసామ్యేదమగ్ని ఆసీత్ ఏకమేవా ద్వితీయమ్” ఎన్టుమ్ “అవికారాయ శుద్ధాయనిత్యాయ” ఎన్టుమ్-అవికారముమాయ్ నిత్యముమాయ్ ఏకముమాన బ్రహ్మత్తుక్కు, “బ్రహ్మవసం బ్రహ్మసవృక్ష ఆసీత్” ఎన్టుమ్- “సోఽకామయత బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి”

“సవవసృజ్యస్వచసగ్గకర్తృ సవవసాత్యత్తిచవాల్యతేచ ” ఎఱ్ఱమ్-త్రివిధ
 కారణత్వముమ్ సృష్టృసృజ్యత్వముచే పరస్పర విరుద్ధమా యిరుక్క,
 ‘సూక్ష్మచిదచిద్విశిష్ట బ్రహ్మమ్ కారణమ్, స్థూల చిదచిద్విశిష్ట బ్రహ్మమ్
 కార్యమ్ ” ఎఱ్ఱమ్- అవిరుద్ధధర్మజ్ఞో విశేషణజ్ఞలిలేయాంఁ విశిష్టైక్య
 త్తాలే నిర్వహితాత్మోలే ఇజ్ఞుమ్, ‘ ధాతుః ప్రసాదాన్తహిమానమీ
 శమ్ ” ఎఱ్ఱమ్- తస్మిన్ ప్రసన్నేక్షేతసజ్జయః ” ఎఱ్ఱమ్ - “ ప్రహర్షయ
 మ్మమి ” ఎఱ్ఱమ్- “ త్వత్ప్రీతయే ” ఎఱ్ఱమ్ - “ తిరువుళ్ళమిడర్ కెఱు
 న్దొఱుమ్వియక్కవిచ్చుతుమ్ ” ఎఱ్ఱమ్ - ప్రసాదవిశిష్టనుపాయమ్,
 ప్రీతివిశిష్టనుపేయమ్ ఎఱ్ఱమ్ విశేషణభేదజ్ఞీడక్కచ్చెయ్ తే విశిష్టైక్యత్తాలే
 ఉపాయోపేయ మెఱ్ఱురుమా నెఱ్ఱితాకైయాలే ఎల్లాజ్ఞుడుమ్,
 ‘ఇరక్కముపాయమ్ ఇనిమైఉపేయమ్ ” ఎఱ్ఱ తేజీయగరులిచ్చెయ్యవ్వు
 డియుమ్. “అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే ” ఎఱ్ఱ-ప్రపత్త్యాది సాధ్యమితేమో
 త్తమ్; సాధ్యమావతు మున్బిన్బియిలే పిన్బుడత్పన్నమావతు, “ఉత్పన్న
 స్యవినాశయోగాత్ ” ఎఱ్ఱ- ఉత్పన్నమాయ్ నశిక్కుమాకిల్ ఉపేయ
 మానభగవత్ప్రాప్తి రూపమోక్షమ్ నశిక్కుమాయరున్దతీ ఎన్నెన్నిల్
 నశియాతు, ఇతుక్కుఇరణ్డుప్రకారముణ్డు, అతిలోఱ్ఱు సాధ్యన్దా “ఉత్పా
 ద్యమ్ ఎఱ్ఱమ్, ప్రాప్యమ్ ఎఱ్ఱమ్, వికార్యమ్ ఎఱ్ఱమ్, సంస్కార్యమ్
 ఎఱ్ఱమ్, నాలుప్రకారమా యిరుక్కుమ్. అవశ్శీలుత్పాద్యమావతు-
 *ఘటంకిరోతి ఘటం కరోతిపోలే మున్బిన్బి యిలే పిన్బుణ్డావతు. ప్రాప్య
 మావతు- “గ్రామంగచ్ఛతి రాజానంగచ్ఛతి ” “గాంధోగ్ధిపయః ” ఎఱ్ఱ
 మున్బేసిర్ధరూపమానవస్తువై అసికారిక్కిడుకై. వికార్యమావతు- “క్షీర
 మశ్యజ్ఞానుతి ” “త్రెపుసీసేఱవర్తయతి ” పాలైత్తయిరాక్కు కైయుమ్
 ఈయర్థభరుక్కుకై యుమ్. సంస్కార్యమావతు, “వీహీన్ ప్రోక్షతి ”
 ‘వీహీనవహన్తి ’ వస్తుతన్నై క్కార్త్యాత్తర యోగ్యమాక ప్పణ్ణుకై.
 ఇజ్ఞుమ్, “బ్రహ్మవిదాపౌతిపరమ్ ” ఎఱ్ఱమ్. ‘పరాత్పరం పురుషము
 పైతిదివ్యమ్ ” “ఛరణ్ణ్యోతిరుససంపద్య ” ఎఱ్ఱమ్ - “ఉన్నైయైతి”

ఎన్ఱమ్-పణ్డేసిద్ధరూపనాన పరమాత్మావై ఇవన్కీట్టుకైయాల్, ప్రాప్యమ్
 నిత్యమేమూకిఱతు. ఇనిమల్లై ప్రకారమ్-“నిత్యో నిత్యానామ్” ఎన్ఱమ్-
 “అజ్ఞోహ్యేకః” ఎన్ఱమ్ - “నహివిజ్ఞాతుర్విజ్ఞాతేవికపరిలోపో
 విద్యతే” ఎన్ఱమ్-“పరన్మలర్చోత్తి” ఎన్ఱమ్-ఆత్మాక్కల్ నిత్యరా
 కైయాలమ్ ఇవర్కళుక్కు భర్తమాన జ్ఞానానన్దాదికల్ నిత్యజ్ఞానై
 యాలమ్, “తమసానూథమగ్రేప్రకతమ్” ఎన్ఱమ్, తయాతిరోహిత
 త్వాచ్చశక్తిః క్షేత్రజ్ఞసంజ్ఞతా” ఎన్ఱమ్-ఆత్మస్వరూప భర్తగళుక్కు
 త్తిరోధాయకమాన ప్రకృతి సంస్కర్మాయ, “స్వేనరూపేణాభి నిష్ప
 ద్యతే” ఎన్ఱమ్ - “ఆవిర్భూతస్వరూపస్తు” ఎన్ఱమ్-“అవబోధాదయో
 గుణాః” ఎన్ఱమ్-“ప్రకాశ్యస్తేనజన్యస్తే నిత్యానీవాత్మనోహితే” ఎన్ఱమ్-
 స్వాభావికాకారమ్ విస్తృతమాయ్ ఉత్పాద్యమన్తిక్కే యుట్టికై
 యాలమ్ నిత్యరూకిఱతు ఎన్ఱప్రకారమ్.

ఆవై యమప్పడియాకిఱతు, ఇప్ప్రదేశమ్ ప్రపత్యుపబృంహణమ్
 పణ్డేసిద్ధతాకిల్, “అహమస్త్వపరాధానామాలయోఽకిచ్చనోఽగతిః ।
 త్వమేవోపాయభూతోమే భవేతిప్రార్థనామతిః ॥ శరణాగతిః” ఎన్ఱిఱ
 ప్రపత్తిలక్షణ జ్ఞేయత్వతోవెన్నిల్, “రావణోనామ దుర్వృత్తో రాక్ష
 సోరాక్షసేశ్వరః । తస్యాహ మనుజోభ్రాతా విభీషణఇతిశ్రుతః” ఎన్ఱు-
 రావణసమ్బంధతాలమ్, “భీషయసేన్దభీరో” ఎన్ఱు నామనిర్వచనతాలమ్,
 స్వదోషస్తై మున్నిడుకైయాలే, “అహ మస్త్వపరాధానా
 మాలయః” ఎన్నుమర్దజ్ఞాల్లుకిఱతు, “రాభ్యంప్రార్థయమానశ్చ” ఎన్ఱు-
 తనకు-రాజ్యమ్ వేణ్డివన్దవనాయ్ పెరుమాళుక్కొరు కిచ్చిత్కారమ్
 పణ్డవన్దపనల్లాపైయాలే, “అకిచ్చనః” ఎన్నుమర్దజ్ఞాల్లుకిఱతు, “త్వాం
 తుధిక్కులపాంసనమ్” ఎన్ఱు-తల్లివిడుమ్మడి సోదర భ్రాతాళుక్కుట్ట
 ష ఆళన్తిక్కే పోరుకైయాలే, “అగతిః” ఎన్నుమర్దజ్ఞాల్లుకిఱతు, “భవ
 న్తంశరణజ్గతః” ఎన్ఱైయాలే, “త్వమేవోపాయ భూతోమేభవేతిప్రార్థ

(పా) - ఆవిర్భూతమాయ్.

నామతిశ్శరణాగతిః" ఎన్నుమర్థజ్ఞోల్లకితః, "పాదయో శ్శరణా నేవ
 పీనివపాత" ఎన్నై యాలే, "సాదేవేన్దిన్ద్రయజ్యతామ్" ఎన్నుమర్థజ్ఞో
 ల్లకితః, ఆకై యాల్ ఇరునేరాకక్కిడవ్వు. ఆనుకూల్యసజ్జల్పాది
 కళుజ్జీడన్ద్రతోవెన్నిల్, అన్దలక్షణముమ్ పుష్కలమ్, "ఆత్మానం సర్వ
 థారక్ష పురించేమాంసరాక్షసామ్స్వస్తితేస్తు" ఎన్దు-రావణనుక్కుమ్
 పడైవీట్టుక్కుమ్ నత్తైయై. చూశాసిక్కైయాలేః ఆనుకూల్యస్యసజ్జల్ప
 జ్ఞోల్లిత్తు, "ఉత్పపాతగదాపాణిః" ఎన్దు కైయిలేతడియరుక్కు, పరిభ
 విత్తవనై క్కరైయవడిత్తు పోరామైయాలేః ప్రాతికూల్యస్యవర్జనజ్ఞో
 ల్లిత్తు, "వానినచ్చహతందృష్ట్యా సుగ్రీవంచాభిషేచితమ్ | జ్యంప్ర
 ర్థయామానశ్చ" ఎన్దు-సోదాహరణమాక రాజ్యస్తరివల్ల రెవ్వుఱుతియట్టు
 వరుకై యాలేః రక్షీప్యతీతివిశ్వాసజ్ఞోల్లిత్తు, "భవన్తంశరణంగతః"
 ఎన్దుశోల్లుకై యాలే, *గోప్తత్వవరణజ్ఞోల్లిత్తు, "భవన్తతేష్టే రాజ్యంచ
 జీవితంచసుఖానివై" ఎన్దు-అఖిలభరసమర్పణమృణ్ణుకై యాలే, ఆత్మనితే
 పజ్ఞోల్లిత్తు, "ప్రణాదశ్చమహానేషస్తతోస్యభయమాగతమ్" ఎన్దు-స్వ
 రత్తిల్ తళర్ త్రియాలమ్, "శీఘ్రంవ్యాధిశనో రాజన్ వధాయైపాండురా
 త్తనామ్" ఎన్దు-పెరుమాళో పక్కల్ పోకవొణ్ణాతపడి సడువల్లయిలే
 కొల్లనిత్తైయాలమ్, "చైన్యంకార్పణ్యముచ్యతే" ఎన్నితి కార్పణ్య
 జ్ఞోల్లిత్తు, ఆకైయాలే ఇన్దలక్షణముమ్ పుష్కలమ్.

ఇప్పడి పుష్కల లక్షణైయాన ప్రపత్తియైప్పణ్ణి ఇతుక్కు- శ్శుల
 మాక కొల్లైక్కు పుక్కు శ్శూళమెడుత్తలోపాతి, నామిరుక్కు
 శ్శులాస్తరజ్జలైయాలైప్పడాతే నమైయైయన్దువన్దవనుక్కు సకలభయ
 నివృత్తియుమ్బుణ్ణి వేన్, ఇతునమక్కు ప్రతమెన్దితార్ ఇన్దుల్లోకత్తాల్,

ఇప్పడి అభయప్రదానమృణ్ణి వతుఆర్ క్కెన్నిల్, *౨ (సకృదేవప్రప
 న్నాయ) సలక్షణప్రపత్తి పణ్ణినివనుక్కు. అతావతు- సకృదేవప్రపన్న
 రాయరుక్కై సకృత్తనక్కు పొరుళెన్దెన్దైల్ "ఆవృత్తిరసకృదుపదేశా

త్ " ఎన్ఱమ్-“అనేకజన్త సంసిద్ధః” ఎన్ఱమ్- భక్తిపోలే స్వరూపనిష్పత్తి
 యమ్ ఫలనిష్పత్తియుమ్ చిరకాలసాధ్యమన్తిక్యే, “తద్వయంసకృదు
 చ్చాకోభవతి” ఎన్ఱమ్-“ఉపాయోయజ్ఞుత్సాస్త్రోక్తశ్చీఘ్రిఫలప్రకః”
 ఎన్ఱమ్-స్వరూపనిష్పత్తియుమ్ ఫలనిష్పత్తియు మొగుకాలేయాయరు
 క్తే, “సకృదేవ” ఎన్ఱమ్-అపరాధానమ్-ప్రపన్న నేఎన్ఱమ్-ఒరుకాలే ఇరుకా
 ల్ మట్టిలై యెన్ఱమ్-అయోగవ్యవచ్ఛేదమా? అన్యయోగవ్యవచ్ఛేదమా
 వెన్నిల్, ప్రపన్న నేఎన్ఱమ్ పోతు, ప్రపన్ననై యనునదిత్తుఅవసుక్కుఅభయ
 ప్రదానమృణ్మవనెన్ఱమ్ వాక్యత్తుక్కు విధేయ మిత్తనై పోక్కి, ప్రపన్ననో
 అప్రపన్ననోవెన్ఱమ్ విమర్శమాయ్ ప్రపన్న నేయెన్ఱమ్ విధేయమల్లామైయా
 లుమ్, “సకృదుచ్ఛాకోభవతి ” ఎన్ఱమ్-“సకృదేవహిశాస్త్రార్థః” ఎన్ఱమ్
 మ్ - ప్రపత్తియాకిల్ సకృత్ప్రయోజ్యాయాయ్ అసకృత్ప్రయోజ్యాయ
 ల్లామైయాలే సకృదావృత్తియా యరుప్పతోరు ప్రపత్తియిల్ వ్యవ
 చ్ఛేద్య మిల్లామైయాలుమ్ అయోగవ్యవచ్ఛేద మల్లామైయాలుమ్,
 “అభయంగతోభవతి ” ఎన్ఱమ్ - అప్రపన్ననాన భక్తినిష్ఠనుక్కుమ్
 అభయప్రదానమృణ్మనపడియాలే అన్యయోగవ్యవచ్ఛేద మల్లామైయా
 లుమ్ వ్యావర్త్యమిత్తై యెన్ఱిట్టువ్యర్థమ్, ఇని “ సకృదేవ ” ఎన్ఱమ్ ఇన్ఱే
 హాట్టిసపోతు - “ సకృదేవకుర్యాత్ నాసకృత్ ” ఎన్ఱమ్ - ప్రపత్తి
 స్వరూపాభిధానమృణ్మఱిత్తిక్యే ప్రపన్నననూద్యనాయ్ అభయప్రదా
 నత్తిలే తాత్పర్యమాకైయాలే సకృతోడే కూట్టినాలుమ్ వ్యర్థమ్, ఇన్ఱ
 ఉపపత్తికథాలే సకృత్ప్రదప్రయోగముమ్ వ్యర్థమ్, “ సకృదేవాభయం
 దదామి ” ఎన్ఱమ్ అన్వయిత్రాలో వెన్నిల్, ఒరుశరీరిక్కు-ప్రిఱక్కుక్కుడవ
 భయజ్గల్లా మొగుకాలే సహితమాయ్ అవశ్మనుడైయ నివృత్తియై
 యెరుకాలే పణ్ణఱిత్తిల్ల , భూతికాలత్తిల్ భయజ్గల్ వడ్డే యను
 భవిత్తుప్పోయిత్తన , ఆగామికాలత్తిల్ భయజ్గల్ ఉత్పన్న మల్లామై
 యాలే తన్నివృత్తిఇపోతుపణ్ణవోణ్ణాతు ఇన్నముమ్, “దదామి” ఎన్ఱమ్-
 ప్రారబ్ధమాయ్ ౪౯ సమాప్త మల్లాత శిల భయజ్గల్ ఉత్పన్నజ్గ

శల్లామైయా లే మేల్వరుమవై యడై య వరవరప్పొక్కుకిత్తే నెన్దిఱ
 వర్తమానస్తుక్కుమ్ బరు కా లే ఎన్దిఱ సకృత్పదర్తుక్కుమ్ వ్యాహతియు
 మ్మవరుమ్. అభయప్రదానమ్బుణ్ణుకిఱ్ఱన్టుతోడజ్జి రావణవధవర్య న్తమాక
 వుమ్ భయజ్గళుక్కుమ్ పరిహారజ్గళుక్కుమ్ అవిధియిల్లామైయా లే అను
 ప్పాన విరుద్ధము మాకై యాలే, “సకృత్” ఎన్టుమ్- “ఏవ” ఎన్టుమ్-
 ప్రస్తుతపదజ్గళుక్కువై య్యర్థ్యమ్మవరుమ్ ఎన్నిల్, వారాతు, ప్రపన్న నె
 న్టార్ పెరుమాళ్, అతుక్కు అనుపపత్తియాక మహారాజర్, సకృత్ప్ర
 యోజ్యాయాన ప్రపత్తియై, “రాఘవం శరణంగతః” ఎన్టుమ్- “భవంతం
 శరణంగతః” ఎన్టుమ్- “పాదయో శ్శరణాన్వేషీ నిపపాత” ఎన్టుమ్-ము
 క్కాల్ పణ్ణి ప్రపత్తిలక్షణ హనియుమ్ ప్రపత్త్య స్వరూపహనియుమ్
 ప్రపత్త్య స్వరూపహనియుమ్ సణ్ణినానెన్టు దూషణజ్జొల్ల, “సకృ
 దేవప్రపన్నాయ” అవకపలకాల్ పణ్ణిశ్శిలక; బగు కాల్ పణ్ణినానెన్ది
 టార్. నాలుమూన్టుపణ్ణి పణ్ణిశ్శిలక ఎడు త్తప్రమాణజ్గళో శెయ్యుమ్బడి
 యెన్నెన్నిల్, “రాక్షసోభ్యేతి పశ్యధ్రువస్తా హన్తుం నసంశయః”
 ఎన్టు-అభికాపజ్జాన్లు ఉజ్జలైప్పార్తు, “సోహం పరుషితస్తేన దాసవ
 చ్చావమానితః త్యక్తాపుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ రాఘవంశరణంగతః”
 ఎన్టుపడి విరోధియాయ్ వద్దవనల్ల, అవన్దానేపరిభవిత్తుప్పొక్కుచ్చొల్ల అవ
 నోట్టై సంబద్ధగలై యుమ్విట్టు పెరుమాళై శరణమ్మకవన్దేనెన్టుతన్నరుళో
 పాడుళొన్నాన్ ముట్పడ “శరణంగతః” ఎన్దిఱనిస్తే, ఉమ్మడైయవా
 రై కళాలేకలగ్గినో మోవెన్టుశజ్జిత్తు న్నత్తైత్తెలియవిడుకైక్కు, “భవంతం
 శరణంగతః” ఎన్టు విణ్ణప్పజ్జాయ్ తపడి, బాధకనాయ్ వద్దవనల్ల,
 ఉజ్జై శరణమ్మపుకువతాక వద్దవనెన్టునమక్కు ప్పట్టాణ్ణుళొన్నా నిరణ్డామ్
 పణ్ణి. “ఆనయ” ఎన్టునాముమట్టైత్తు, “అస్తాభిస్తుల్యో భవతు” “సఖి
 త్వశ్చాభ్యుపై తునః” ఎన్టు-నీ రచమతిపణ్ణినపిన్నాయిశ్శు, “భాత్పపా
 తాపనిమ్” ఎన్టు భూమియిలేయిత్తిన్దు, “పాదయో శ్శరణాన్వేషీ నిప

పాశ ' ఎన్దు-నజ్జాలిలేవిడ్డున్ తాకైయాలే, ఒరుకాలేయాయ్దొరు
అవళిశరణమ్మకున్దవు, ఒరుహానియున్పుణ్ణిన్ శలనెన్గితార్. ఆకై యాలే
'సకృదేవ' ఎన్గిటపనమ్ సస్రయ జనమాకిఱతు. అన్దియిలే, * ౨. (సకృదేవ
ప్రపన్నాయ) ఎన్దు- 'అనేకస్తాద్వ్యా వృత్తోధర్తోనేకధర్తః' ఎన్గితా
వ్పాలే, సకృదేవ నిశ్చిత్య ప్రపన్న నెన్దాయ్, మధ్యమ పదలోపియాన
సమాసమాయ్, 'విచార్యచపునఃపునః' ఎన్దు-దుష్టనో అదుష్టనో, శ
త్రువో అశత్రువో, మిత్రనో ఆమిత్రనో, వధ్యనో అవధ్యనో, స్వీకా
ర్యనో బహిష్కార్యనో ఎన్దునామ్పట్టాటోలే, లజ్జామిత్రధనాదికళై విడు
వేనో పశ్చిమవేనో, రావణానై విడువేనో పశ్చిమవేనో, పోకుకిఱ విడత్తిల్
కైక్కొళ్ళువర్కళో తళ్ళువర్కళో, రాజ్యజ్జీదైక్కుమోకిదై యాతో,
ఎన్దిప్పదై కళిలే బహుముఖమాయ్ నిచారిత్తు అళప్పతు ముకప్పతాకై
యన్దిక్కే * సకృత్సమీత్యైవ సునిశ్చితం తదా-పోలే ఒరుకాలేయలు
తిన్దుట్టువన్దవ నెన్గితారాకవుమామ్. అన్దియిలే, * 3 సహసాశబ్దస్య సకృ
దాదేశమాయ్, సహనైవ ప్రపన్నాయ ఎన్దాయ్, అతావతు- 'అజగా
మముహూర్తేన' ఎన్దుమ్- 'ఒత్తై నీపోతాయ్' ఎన్దుజ్జూల్లుకిఱ పడియే,
* నిన్దవానిల్లా నెజ్జెట్టిఱన్ద వాసుకూల్యన్ పురిగితల్లు మున్నేవన్దా
నెన్దై. అన్దియిలే, * ౪. (సహసాప్రపన్నాయ) ఎన్దు- ఒత్తై యుమ్నిరూపియా
తేసాహసికనాయ్ వన్దా. అతావతు- రావణగోష్ఠియిలేనిన్దు కడ
ల్లరైయిలేయిరుక్కిఱ పెరుమాళై శరణమ్ పుక్కాల్ అవర్పిడిత్తు
కొన్డుపోయ్ విలక్కిలేయిడిల్ శెయ్వతెన్నెన్దు భయప్పడాతే పట్ట
తుపడుకిఱతు ఎన్దు అవళవన్ద సాహసజ్గాణు షెన్గితా రాకవుమామ్.
ఇప్పడిశరణాగతరక్షణమ్ పణ్ణుకిఱిరాకిల్ అడియే శరణాగతియిలే సర్వ
మృతియున్దోవెన్న , * ౫. (సహసాప్రపన్నాయ) * అన్తిన్దకన్తుక్కాక
మున్నీన్దకన్తై కొమ్మిల్లు జుళమ్మిల్లుమ్ కొళ్ళుమ్ తాదైప్పోలేపాల్
పాయశరణాగతనాయ్ ఫలముమ్మెతాతవివసన్కే యామత్తనైపోక్కి
సర్వశరణాగతనాయ్ రాజ్యదారఫలముమ్ పెన్దొ పుమ్కాకోమ్.

ఇప్పుడి యావళు అపద్దాన్ శరణాగతనాకిలన్తో, “శీఘ్రం వ్యా
దిశనో రాజః వధాయైషాం దురాత్మనామ్” ఎన్టుమ్-“వధ్యతామేష
తీవ్రేణ దణ్డేన సచివై స్సహ” ఎన్టుమ్- నాజ్గో శొన్న వారైయై క్కేట్టు
వెరువిప్పొకనిట్కిఱపనన్తోవెన్న * (ప్రపన్నాయైవ) నావి-ప్పడివిఱతిప
న్న రాసవళవిలుమ్ అవకప్రపన్న నే, వోకాన్గాణుమెన్గిఱూర్, ప్రపన్న నే
కాణుమెన్గరుళిచ్చెయ్యన్ నిస్తిర్, ఇవకభక్తినిష్ఠరైప్పొలే అగ్గమాకిచ్చిల
భర్తానుష్ఠానమ్బణి, “ప్రదీయతాం దాశరథాయ మైథిలీ” ఎన్టు సల్ వా
రై శొల్లువతుమ్, దూతపథమాకాతెన్నతుమ్, తకమకళి అనలైయైయి
ట్టుసల్ వారై శొల్లువతాయ్ అనేకిమ్ పురశ్చరణమ్ పణ్ణియన్తోవనతు,
ఆనపిన్బ అవక భక్తినిష్ఠ నెన్టూర్ మనారాజర్, పెరుమాళ్, * ౨, (ప్రప
న్నాయైవ) అవక సల్ వారై శొల్లిల్లు నమక్కాకవల్ల, “విభీషణస్తు
భర్తాత్మా సతు రాక్షసచేష్టితః” ఎన్టు-ప్రకృత్యాధార్కి నాకై యాలుమ్,
“గురుత్వాద్ధితమిచ్చతా” ఎన్టు-తమయకవిషయ త్తిలే హితపరనాకై
యాలుమ్, “ఆనుకూల్యస్య సజ్కుల్పః” ఎన్టు-ప్రపత్త్యధికారియాయ్
చ్చొన్నాని తనై, ఆకై యాలితు అన్యథానిష్ఠమ్, “నేన యోరుభయో
ర్మధ్యే రథం స్థాపయ” ఎన్టు పళ్ళరు మ్పత్తై యరుమ్ పార్ ప్పా
రుమ్ + పార్ క్కరుమాన విరుపడైక్కునడువే తేరై నిటు త్తిచరమశ్లోక
ముపదేశి త్తపోతు, అర్జున నెణ్ణేకుళిత్తు క్కులై మడుమియుమ్ శోతన త్తి
యుమాయ్ నిన్టూక, “ఇన్న ముఱిఱుతియో” ఎన్న, “సక్తే మీర్ పోతరుకి
న్టేన్” ఎన్టుమ్- “తూయోమాయ్ పన్దోమ్ తుయి లెఱిపాడువాక” ఎన్టు
మ్-తిరువాయ్ ప్పాడియిల్ పెణ్ణళ్ నోన్సుక్కుప్పొకిఱపోతు || అనన్దలిలే
కణ్ణై యుజ్కడై వాయెయున్తుడై తువన్దూర్కి శత్త నై పోక్కి ఎచ్చ శిడివర్క్కు
ఱ్ఱియి లేకుళిత్తువన్దూర్కళి, అప్పడియే ఇవనుమ్, “యోవిష్ణుం సతతం
దేష్టే తం విద్యాదన్త్యరేతసమ్” ఎన్టు - విష్ణుదేష్టియాయ్ కర్త

+ పార్ క్కర్ - బాధలు || (పా) ఆన్దనిలైయే. శి ఉవర్క్కుఱ్ఱి.
సముగ్రము శి తోతవత్తి - బాతవత్తము.

చణ్డాశనాన రావణన్ గోష్ఠియి లేనిస్తు పోరుకటహాహు, “ఖడ్గవీచవృత్తిషత”
 ఎస్తు - ఆకాశ త్రిలే నిష్ఠాని త్తనైపోక్తిః ఎన్నకడలాడి ‡ పునలాడిన
 న్దాన్? “యదహారేవవిరజేత్ తదహారేవప్రవ్రజేత్” ఎస్తుమ్ - “నాస్తి నాక్ష
 త్రసంబద్ధో సనిమి త్తపరీక్షణమ్ | శ్రద్ధైవకారణం నిత్య మష్టాక్షరపరిగ్ర
 హే” ఎస్తుమ్ - “పోతువీర్ పోతుమినో” ఎస్తుమ్ - రుచిపిఱ్ఱుపోతే వద్దా
 న త్తనై గర్తై యాడువతఱ్ఱు ఒరుఉవర్ కుక్కుఱ్ఱియి లేకుభిక్కు వేణుమో?
 “భగవాన్ పవిత్రం నాను దేవః” “పవిత్రమ్” “సవిత్రాణాం పవిత్రమ్”
 “పావనస్సర్వలోకానాం త్వమేవరఘునందన” ఎస్తువేశపృష్ట సమ్భక్కు
 ల్యరుకటవనుక్కు ఒరుపురశ్వరణమ్ వేడ్డాప్రపన్న నాకేల్ ఎన్గితార్, అతి
 రున్దపడిఎన్? భక్తిక్కు శాస్త్ర విహితమాన వర్ణాశ్రమధర్మజ్ఞభుక్తాయ
 రానిష్ఠతు, ఇతుక్కు, “సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య” ఎస్తు - ఉళ్ళధర్మజ్ఞతై
 యమ్ విడచొల్లానిష్ఠతు, ఆకై యాలే ప్రపత్తియిల్ భక్తి విలక్షణై
 యాయ్ త్రోబ్బానిష్ఠ తీయెన్నిల్, అతుశొల్లవాణ్ణాతు, “శబ్దప్రమాణ
 కేహ్యర్థే యథాశబ్దం వ్యసస్థితిః” ఎస్తు - శాస్త్ర ప్రమాణకరానా లతు
 శొన్న పడి కొళ్ళక్కడవోమ్, అతావతు - “బహవో హి యథామా
 గ్గా విశిష్టైకం మహాపురమ్ | తథాజ్ఞానాని సర్వాణి ప్రవిశంతి తమీశ్వరమ్”
 ఎస్తు - ఓరూరుక్కుప్పోకవెన్డాల్, పలవళియాయరుక్కుమావ్పోలే, భగ
 వత్ప్రాప్తిక్కు ప్పలఉపాయజ్ఞభుక్తైస్తుశొల్లి, ఒరుఉపాయమ్ స్వయ
 మశక్తరూకై యాలే శిలసహకార్యన్తరజ్ఞతై విధిస్తు, ఒరుఉపాయమ్ స
 ర్వశక్తియాకై యాలే సహకార్యన్తరజ్ఞతై వేడ్డావెన్ఱతు ప్రకారభేదత్తాలే
 యొన్ఱుక్కున్ఱువై లక్షణ్యమ్ వారాతు. స్వరూపనిరూపకధర్మజ్ఞతైస్తుమ్
 నిరూపితస్వరూపత్తుక్కు విశేషసమర్పకధర్మజ్ఞతైస్తుముణ్ణు, అన్దవిశేషస
 మర్పకజ్ఞతై ప్పార్ త్తాల్ ప్రపత్తియే విలక్షణై, ఎజ్జనేయెన్ఱిల్; “సోఽ
 స్వేష్టవ్యసనిజిజ్ఞాసి తవ్యః” ఎస్తుమ్ - “బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరమ్” “జ్ఞాత్వా
 దేవమ్ సుచ్యతే సర్వపాపైః” ఎస్తుమ్ - “తమేవైకం జానథాత్మానమ్, అన్యావా

చోవిముఞ్చధ, అమృతస్యైష సేతుః" ఎఱ్ఱమ్-“ముముక్షుర్వైశరణమ
హంప్రపద్యే” ఎఱ్ఱమ్-వేదాంతవిహితత్వముమోక్షాదిసాధనత్వము
ఒత్తిరుక్కచ్చయితేయుమ్, భక్త్యుపాయస్వరూపమౌబలే “సాధ్యభ
క్త్యైకగోచరః” ఎఱ్ఱ - ఇవనాలే సాధ్యమాకవన్తికే, ప్రపత్త్యుపా
యస్వరూపమ్ “సిద్ధరూపంపరంబ్రహ్మ” ఎఱ్ఱమ్-“నిత్యంనిత్యాకృతిధర
మ్” ఎఱ్ఱమ్-పడేసిద్ధరూపమాయ్, “థ్యాతే” “ధ్రువాస్తృతిః” ఎఱ్ఱ-
స్తృతిసంతానరూః జ్ఞానమాయ్ అచేతనమాకైయన్తికే, “యస్సర్వ
జ్ఞస్సర్వవిత్” “సత్యంజ్ఞానమ్” “సర్వంసర్వత్రసర్వజానాతి” ఎఱ్ఱ -
జ్ఞాతావాయ్ సదాతన జ్ఞానస్వరూపమాయ్, స్వీకరిక్కుమిడత్తిల్,
“ఆవృత్తిరసక్మదుపదేశాత్” అనేకజన్మసంసిద్ధమాయ్ చిరకాలసాధ్య
మాయరుక్తైయన్తికే, “తద్వయంసకృదుచ్చారోభవతి” “ఉపాయ
భూతోమేభవేతి ప్రార్థనామతిశ్శరణాగతిః” ఎఱ్ఱ - సకృత్ప్రయోగ
త్తిలే కైపుకురక్కడవతాయ్, “తస్యతావదేవచిరం యావదధికార
మ్” ఎఱ్ఱ-శిశుత్వఫలప్రదమాకైయన్తికే, “ఉపాయోఽభ్యుత్థస్తే
ప్రోక్తశ్శీఘ్రఫలప్రదః” “తావదాత్తిస్తథావాఞ్చ తావద్దోహస్తథా
సుఖమ్” యావన్నయాతిశరణమ్” ఎఱ్ఱశీఘ్రఫలప్రదమాయ్, “తపసా
౭నాశకేన” ఎఱ్ఱమ్-“యజ్ఞోదానంతవచైచ్చ” ఎఱ్ఱమ్-పఞ్చాగ్నయో
యేచతృణాచికేతాః” ఎఱ్ఱమ్-“తపస్సంతాపలబ్ధస్తే సోయంధర్మపరి
గ్రహః” ఎఱ్ఱమ్-“కార్యస్త్రిప్వభిషేకశ్చ కాలేకాలేఽనిత్యశః” ఎఱ్ఱ-
మ్-“ఓతి నామఙ్కుళిత్తుచ్చితన్నాల్ ఒళిమామలర్ ప్పాతనాభుష్ప
ణివోమ్” ఎఱ్ఱమ్-మారి కోడై యిన్తియిలే యుప్పునీరిలుమ్ & ఉవర్
నీరిలుమ్ శుష్టనీరిలుమ్ శునై నీరిలుమ్ తోయ్దమ్ నాలుపాడుమ్, ఉ
చ్చిరులుమ్ / ఆళిల్ తూవనిన్తు క్లేశిక్కుమ్బడి యాకైయన్తికే, “ఆన
ందోబ్రహ్మ” “ఆనందంబ్రహ్మ” “కంబ్రహ్మఖంబ్రహ్మ” ఎఱ్ఱమ్ - “సర్వగన్ధ
స్సర్వరసః” ఎఱ్ఱమ్-సుఖరూపమాయ్, “మిథ్యాప్రయుక్తోయజమానం

హీనస్తి” “జ్ఞానదోషః పరివ్రష్టశ్చిచ్ఛాల్లిం యోగమాగతః” ఎన్టు-
అల్పస్తపల్ కర్తా నశిక్తై క్కయన్తి క్కే, “యథాతథావాపిసకృత్కల్పితో
జ్ఞానిః తదైవ ముష్టా త్యశుభాన్యశేషత ఇభాని పుష్టా తి నజాతు హీయ
తే” ఎన్టుమ్- “దురాచారోపిసర్వాశీ కృతిఘ్నానా స్తికః పురా నసూ
శ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణంయది” నిర్దోషంవిద్ధితంజన్తుం ప్రభావా
త్పరమాత్మనః” ఎన్టుమ్- “పయనన్తాకిలుమ్పాజలరాకిలుమ్ శేయల్న
న్తాక త్తిరుత్తిప్పణిగోళాన్” ఎన్టుమ్ - అదైపుకెడ ప్పణ్ణినాలుమ్
దోషజ్జలై ప్పొక్కి త్తిరుత్తి అనుష్ఠాతావై ఉజ్జీవిప్పిక్క-క్కిడవతాయ్,
“అవిద్యయామృత్యున్ద్రావిద్యయా మృతమశ్ను తే” “కమాయప
క్తికర్తాణి జ్ఞానస్తుపరమాగతిః కమాయేకర్తభిఃపక్వే తతోజ్ఞానం ప్రప
ర్తతే” ఎన్టుమ్- “తర్తుమ్ మృత్యుమవిద్యయా” ఎన్టుమ్- హ్యోత్పత్తి
ప్రతిబద్ధకనివర్తకమాయ్, “అస్తనదేవాన్యశ్చవతి” “నహ్యధ్రువైః
ప్రాప్యతే” “ప్లవాహ్యేతే అదృఢాయజ్ఞగూఢాః” ఎన్టుమ్- నశ్యద్భివ్యో
ప కరణమాయ్ నశ్వరక్రియారూపమునూయ్ స్వయమశక్తదేవతా
శ్శకముమాయ్ స్వర్గపశుపుత్రాది ఫలసాధారణముమాన కర్తాదికల్పై
అజ్ఞమాక అపేక్షిక్తై క్కయన్తి క్కే, “తమేవైకం జానథాత్మానమ్
అన్యావాచోవిముఖ్పథ” “సర్వధర్తాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం
నజ” ఎన్టుమ్- “తదేకోవాయతాయాన్తు” ఎన్టుమ్- “మామేవైప్యసి”
ఎన్టుమ్- సృష్టియిల్ త్రివిధకారణమున్తానే యాకితాహ్వలే ఆత్యన్తిక
ప్రళయమాన మోక్షత్తిలుమ్ అజ్ఞముమ్ అజ్ఞీయుమ్ ఉపాయముమ్
ఉపేయముమ్ బద్ధేయాన్, సర్వముక్తివైషమ్య నైర్ఘృణ్యాదికల్
వారామైక్కాక అధికారిస్వరూపయోగ్యతా పాదకమాన ఆనుకూల్య
సజ్జల్పాది మూత్రనాపేక్షైయాయ్, ఇష్టాది క్కొత్తలనేకగుణ పౌ
ష్కల్యజ్గళాలేధక్తియిల్ ప్రపత్తియే అత్యవైవిలక్షణై. ఇష్టాదిక్కొత్త
ప్రపత్తియైష్పణ్ణీనననుకు, * 3. (ప్రపన్నాయైవ) “మన్తే హ్యహేన
యేచారేయతో భవితుమర్హతి” ఎన్టు-కర్తయోగనిష్ఠరాన ఉమకు.
మాకోమ్, “జామ్బవాన్స్త్యధసంప్రేక్ష్య శాస్త్రబుద్ధ్యావిచక్షణః”
ఎన్దితి జ్ఞానయోగనిష్ఠరానజామ్బవానుకు మాకోమ్, “భక్తిశ్చని

య తావీర" ఎగ్గితి భక్తియోగనిష్ఠరాస హనూమానుక్కుమారకోమ్,
 "రాఘవశరణంగతః" ఎష్టు-వ్రపన్ననాన విభీషణనుక్కే యాకక్కడ
 వోమ్. *౪. (ప్రపన్నాయైవ) "అకారాథాయైవ" ఎష్టుమ్- "తనక్కే
 యాక వైనైక్కోళ్ళుమీతే" ఎష్టుమ్ అవన్ నమక్కేయా యరుక్కుమా
 పోలే, "ఎనక్కే-తనైత్తన్ద కట్టకమ్" ఎష్టు - అభియుక్తర్ శొన్నప
 డియే నామ్ప్రపన్న ఎక్కేయాకక్కడవోమ్.

అవన్ ప్రపన్ననా-తు త్సుద్రప్రయోజనత్తుక్కాకవణ్ణో? "రాజ్యం
 ప్రాప్తయమానశ్చ బుద్ధిపూర్వమహగతః" ఎష్టు-ఉన్నుచైయ హనూమా
 నష్టో శొన్నా నెన్న, *౧ (తవాస్తీ తచయాచతే) అనిన్యప్రయోజన నా
 యేవద్దాన్ కాణుమెగ్గితార్, అతావతు - చకార మనధారణార్థ
 మాయ్, దూతవధమాకాశెష్టు తనక్కు స్పణ్ణిన పుపకారత్తుక్కు ప్ర
 త్యుపకారిమాకి రాజ్యజ్ఞోడుక్కు వేణుమెష్టు అభిప్రాయమాక హనూ
 మాన్ శొన్నానత్తనైపోక్కి విభీషణన్ శొన్నానో, "నదేవలోకాక్ర
 మణం నామరత్వ మహంవృణే | విశ్వగ్రం వాపిలోకానాం కామయే
 సత్వయానినా" ఎష్టుమ్- "ఉన్నాల్లాల్ యావరాలు మొష్టు జుత్తై
 వేణ్డే" ఎష్టుమ్-లక్ష్మణసుమ్ శరకోపసుమ్ శొన్నాతోలే, "త్యక్త్వా
 పుత్రాంతశ్చ దారాంతశ్చ" ఎష్టుమ్- "పరిత్యక్తా మనూలజ్కామిత్రాణిచ
 ధనానిచ | దన్దతప్తే రాజ్యశ్చ జీవితంచ సుఖానిచై" ఎష్టుమ్-పుటమ్బుళ్ళ
 పల్లెయడై యవిట్టు*శేలేయ కణ్ణియరుమ్పెరుజ్జెల్వముమ్ సన్నక్కుళుమ్
 మేలాయ్త్రాయ్తడై యుమ్ తామేయాకి వనవన్దెగ్గితార్ *౨ (తవాస్తీ తి
 చయాచతే) "తవై వాక్త్య హమచ్యుత" ఎష్టుమ్- "ఉష్టన్నోడుత్తోమే
 యావోమునక్కేనానూత్పయ్ వోమ్" ఎష్టుమ్-అనన్యప్రయోజననా
 యేవద్దాన్. *౩ (తవాస్తీ) "నమమ" "నిరావణస్య" స్వాతంత్ర్యముమి
 లై, పరపారతంత్ర్యముమిలై, మత్పారతంత్ర్యమేవస్వరూపమెష్టువనవన్. *౪.
 (తవై వాస్తీ) అవన్నఘైనోక్కి "తవై వాస్తీ" ఎష్టాన్, నాముమ్,
 "భుక్త్వాచభోగాన్ విపులాన్ తతోస్తేమత్ప్రసాదతః | మమానుస్మర్త
 నాప్రాప్య మగులోకం సగచ్ఛతి" "పోకమనీయేతి ప్రిష్టుమ్ సప్తి
 డైక్కిపోతు వాయ్" ఎష్టుమ్-ల జ్కారాజ్యముమ్ కైజ్కర్య సామ్రాజ్య

ముమ్, “తవై వాన్తు” ఎన్న క్కడవోమ్ “శ్రీమతారాజరాజేన లజ్జా-
యానుభిషేచితః” ఎన్ఱుమ్-విభీషణవిధేయం హి లజ్జై-శ్వర్యవిదంకృ
తమ్” “లబ్ధాకులధనం రాజాలజ్జాం స్రాయాన్విషణ,” ఎన్ఱుమ్
ఇప్పడి ఇరన్ఱుజొడుత్తువిట్టరుళినానితే. కులధనమెన్న కోయిలా
ఛ్చారై క్కాట్టుకిఱుడియెన్నెన్నిల్, “ఇదంవిమానమాశ్చర్య నిత్వో
కుకులై వతమ్” ఎన్ఱుమ్-“మనువంశ ప్రసూతానాం క్షత్రియాణా మగం
ధనమ్ కామగం కామదం కాన్తం వి మానరజ్జసంభృతమ్” ఎన్ఱుమ్-ఉపపు
రాణ త్తిలుమ్, బ్రహ్మపురాణ త్తిలుమ్ స్వప్నమాన త్తై ఇజ్జే అనుచదిక్కిఱ
తాకైయాలేమత్తెయిల్లై. *౫. (తవాన్తి) “స్థితమాత్మని శేషత్వమ్”
ఎన్ఱుమ్-“స్వత్వమాత్మని సజ్జాతమ్” ఎన్ఱుమ్-“ఆత్మ నాస్యమ్” ఎన్ఱుమ్-
ఆత్మస త్తై మున్ఱాకిఱుతే శేషమాయత్తోరుప్పతు. *౬ (తవాన్తి)
అహంబ్రహ్మస్మి సోలేసామాన ధికరణ్యతాలే శొన్నా లుమ్ శేష శేషిభా
వమ్ సిద్ధిక్కుమితే, అప్పడిశొల్లాతే వ్యధికరణమాక చొల్లిగ్గు,
పూర్వాపరస్థభాలుమ్ ప్రమాణాన్తరస్థభాలుమ్ ఉపపాదిక్కువేణ్ణి ఆచా
తత్తిల్ స్వరూపైక్యమ్బాలేతోన్ఱి భ్రమిక్కు-వాణ్ణా తెన్ఱు జీవపరమాత్మ
భేదముమ్ వ్యక్తమాకై క్కాక.

(ఇతి) ఇవ్వాశురం రసి త్తపడియాలే : తవాన్తి” ఎన్ఱుప్రకార
తైచొల్లునతేయెన్ఱు అనుభాషిత్తు ప్రీతరాకితార్ (ఇతి) “ఇత్యాహ
మాల్యోసజీవనః” ఎన్ఱుత్తోలే యారాకచొల్లిక్కుడవ పాశురై
యార్ శొల్లికితార్, పులస్త్యపులహాదిక లితిహాసమాక చొల్లిక్కుడ
వచాశురత్తై మొరురాక్షసన్ శొల్లునతే

*౧. (స) ఉపాయమాత్రతై యపేక్షిత్తువిడతే ఫల త్తైయుమ్
వేణ్ణునతే ఎన్ఱు-సముచ్చయార్థమాకి పుమావ్ *౨ (తవాన్తి తిచ) “చతు
ర్విధాభజస్తేమాంజనాః” ఎన్ఱు - ఫలచతుష్టయ సాధారణమాన ఉపా
యతై యపేక్షితాల్. ఉపేయజ్జళిల్ త్రినగ్గతై యపేక్షియాతే పరమ
పురుషార్థమానఅవగర్గతై యపేక్షిప్పతే *౩. (తవాన్తి తిచ)
పూర్వార్ధత్తిల్ ఉపాయ తైయపేక్షిత్తు శరణాగతనాయ్ పోకాతే
ఉత్తర్వార్ధత్తిల్ కై జ్జగ్గర్వతైయుమ్ అపేక్షిత్తు ద్వయవిష్టనానతే.

* ౪. (తవాస్తీతిచ) “తవాస్తీత్యపి” ఎన్టాయ్, అతావతు-“చరిపాల
యనోరాజన్ వధ్యమానాన్ని శాచరైః” ఎన్టయుషికైయమ్, “త్రా
తుకామిమంలొకంసర్వంవై విచచారహ” “త్రీలోకాన్ సంపరిక్రమ్య
తమేవశరణంగతః” ఎన్టజయన్తనై యుమ్బాలేక్షుద్రశరీర కక్షణత్తు
క్కాకవన్తిక్కే స్వరూపాను రూపమాన పురుషార్థమాన నప్తైయెన్తై
* ౫. స్వరూపానురూపమాన పురుషార్థమ్, “శ్రీమతేనారాయణాయ”
ఎన్టమ్-“సహవై దేహ్య అహంసర్వం కరమ్యామి” ఎన్టమ్ - ఇరువగు
మాన శేర్ త్తియిలేయన్తో, తనిత్తిరుక్కిఱ ఉమక్కుశేషమానాల్
ఏకాయన నాకానోవెన్న్, “పిత్రాచపరిత్యక్తః” ఎన్టిఱవిడత్తిల్,
“మాత్రాచపరిత్యక్తః” ఎన్ట - అనుక్తసముచ్చయమానాత్పోలే,
ఇజ్జుమ్, “తవాస్తీతిచ” ఎన్టతు, “వైదేహ్యాచాన్తి” ఎన్ట -
అనుక్తసముచ్చయమాయ్ మిధుచవిషయ త్తిలేకాణుమ్అపేక్షిత్తతెన్తై.
* ౬. అన్తియిలే ఉజ్జతైపోలే శాఖామృగమాయ్ శాఖైక్కుమేలే సఖ్చ
రిక్కైయన్తిక్కే, “అగ్నిహోత్రాశ్చ వేదాశ్చ రాక్షసానాం గృహే
గృహే । శుక్రావబ్రహ్మఘోషాం శ్చవిరాత్రే బ్రహ్మరక్షసామ్” ఎన్ను
మకత్తుక్కుళ్ళే శాఖాసఖ్చారియానవనుక్కు ష్టైయుక్తాణుమ్, అతావ
తు- “శ్రద్ధయాదేవోదేవత్వమశ్నుతే” ఎన్టమ్-“నిత్యేవేషా నపా
యినీ” ఎన్టమ్-“అనిన్యారాఘవేణాహం భాస్వరోఽప్రభాయథా” ఎన్ట
మ్-అప్పధక్ సిద్ధ నిత్యధర్మమాయ్ చవ్వుక్కుళ్ళే ఉడ్డెన్తటిన్త శొన్నాన్దా
ణుమెన్తిటారాకివమమ్.

ఇప్పడి యెల్లామటిన్దిరుక్కిఱ ఇన్క పరతన్త్రనాయ్ చెయ్త
పడికడ్డిరుక్క ప్రాప్తమిత్తనైపోక్కి నిర్బన్ధిక్క పెఱుమోవెన్నిల్,
* ౭. (యాచతే) తనక్కితు అభిమతమెన్ను విడన్తోర్ మిరిన్దాని త్తనై.
* ౮. (యాచతే) “రక్షాపేక్షాంప్రతీక్షతే” ఎన్టమ్-“అర్ధితో జజ్ఞే”
ఎన్టమ్-“వేణితేవరిగక్క” ఎన్టమ్-అత్తలైయిలిరన్తెన్నామ్ పారిత్తిరు
న్దపడియాలే యిరన్దాన్. * ౯. (యాచతే) “సదాహమైకాన్తిక నిత్యకి
జ్జరః ప్రహర్షయిష్యామి” ఎన్టమ్-“వధీవిలాపడిమైశెయ్య వేణునామ్”
ఎన్టమ్ - ప్రార్థిక్కితాన్, అవక్ కిణ్దుక్కియుమ్పై యాప్పుజ్జణ్డొల్
ఆర్ క్కుమఱుక్కిలామ్.

ఇష్టడియరుద్దాలో అవసక్కుచ్చెయ్ తరుళవు కుఱిట తెన్నెన్నిల్,
 *౧. (అభయందదామి) “ఆధసోఽభయజతోభవతి” ఎన్నుమ్మడిపణ్ణు
 వక్. (అభయమ్) తదన్యతదభావ తద్విరోధికతైయితేకాట్టువతు, ఆకై
 యాలే, *౨. తదన్యమాన మజ్జశ్శతై క్కొడుప్పక్. *౩. తదభావమా
 నఅచ్చమిల్లామైయైప్పణ్ణువక్ *౪. పరకిరిష్యమాణమాన ఆపత్ చిన్తై
 యితేభయమ్, తద్విరోధియాన ఇవక్ భుజబలరజ్జితరాన పరరాల్ పణ్ణ
 ప్పడుఁగి ఉపకారసన్తుష్టియుడై యనామ్బడి పణ్ణువక్. *౫. (అభయమ్)
 “అతీతేశోః” “వర్తమానేవ్యధా” “ఆగామినిభయమ్” ఎన్తైలక్ష
 ణమ్, ఆకైయాలే మేలారుఆనర్దమ్ వారాతపడి పణ్ణువక్.

ఆర్ నిమిత్తమాక భయనిష్ఠ త్తి పణ్ణువతెన్న, * ౧ (సర్వ
 భూతేభ్యః) ఏతేనమాక భయస్థానమాయుళ్ళవై యెల్లామ్ నిమిత్తమాక.
 * ౨. (సర్వభూతేభ్యః) భూతజ్గభాగిజన అచిత్సంస్పృజ్గళితే, అతావ
 తు-దేవతిర్యజ్నుష్యస్థావర త్త కిమాయితేయిరుప్పతు, ఇవైయి స్తనై
 యమ్ సలియాతఁడి పణ్ణువక్. *౩. (సర్వభూతేభ్యః) రావణాలోఽట్ట
 పరిభవత్తాలే అవతమిబ్బయెత్తు ఇన్ద్రాదికళాల్ వరుమతు, నమ్మక్క
 లిల్ సరివాలే “వద్యతామ్” ఎన్టు-తిర్యక్కాన వుమ్మాల్ వరుమతు, రావ
 ణవిజయ త్తిలే పరిభూతరాన మరుత్తకతోడక్క మాన మనుష్యరాజా
 క్కళాల్ వరుమతు, వీరత్తోడేసిడుక్కున్ద స్థావరమాన కైలాసమడియాక
 వరుమతు, ఇవ్యాప త్తడైయ ప్పరిహరిప్పక్. *౪. (సర్వభూతేభ్యః) “ప
 జ్జుభూతాత్త కేదేహే” ఎన్టుమ్-“భౌతికానీన్ద్రియాణ్యాహుః” ఎన్టుమ్-
 ప్రక్రియైయాలే పృథివ్యాదిభూతకార్యమాన శరీరేన్ద్రియ విషయాదికళో
 నలియులుమ్ పరిహరిప్పక్. *౫. (సర్వభూతేభ్యోఽభయందదామి) “నా
 నేనానావితనరకమ్ పుకుమ్ పావమ్ శెయ్ తే” ఎన్గిఉడిన్నాల్వరుమ్ భయ
 ముమ్, “జగత్సకైలం పరివర్తయామి” ఎన్టుమ్-“క్షిపామి” “నక్షమా
 మి” ఎన్టుమ్, నమ్మాల్ వరుమ్ భయముమ్, హిరణ్యరావణాది పితృభాతృ
 ప్రభృతికిళాన పేరాలే వరుమ్ భయముమ్ పోక్కువక్. *౬. (సర్వభూ
 తేభ్యః) “సర్వపాపేభ్యః” ఎన్టు-అచేతనమానపాపజ్గళుమ్, అవ్యోపా
 పజ్గళడియాక బాధిక్కుమ్ జన్తుక్కుళుమ్, అతడియాక వరుమ్ భయముమ్

అడైవేహొక్కువణ్. ఇప్పడి, ‘భీతా గ్రథానాం భయ హేతుః’ ఐళ్ళుమి
యాకవుమామ్

అస్తి యిలేచతుర్థియాయ్, ప్రపన్న నాయ్, ‘తవాస్తీ తిచయాచతే’
ఎన్టు-శరణాగతనాయ్, ఫలార్థియాన విభీషణనొరువనక్కు-మోభయని
వృత్తిపణ్ణువతెన్టాల్, ‘ఇతిచ’ ఎన్ఱిఱ-చవ్వై ఇజ్జేకూట్టి, * ౧. (సర్వ
భూతేభ్యశ్చ) అవనుక్కేయల్ల, ‘చతుర్థిస్సహరాక్షనైః’ ఎన్టు-అవ
నోడు కూడవన్దరకళుక్కుమ్ అవర్ తజ్జలై ప్పిన్దనారుక్కుమ్ అభ
యద్రదానమ్బణ్ణువ నెన్టాకవుమామ్. భయనిమిత్తమ్ శొల్లవేణ్ణావోవె
న్నిల్, ‘రామవేణావయేదతే’ ఎన్ఱిఱవిడ త్తిలున్డో? ‘భయంభయా
నామపహరిణి’ ఎన్ఱిఱవిడ త్తిలున్డో? అతు తన్నడై యేవరుమ్ అస్తి
యిలే, ‘ప్రపన్నాయ్’ ఎన్టు-ప్రపన్నరుక్కేయో పణ్ణువతు? భక్తినిష్ఠరు
క్కుమ్ పురుషకారనిష్ఠరుక్కు-మిన్టైయో? * ౨. (సర్వభూతేభ్యః)
భక్తినిష్ఠరోడుపురుషకారనిష్ఠరోడువాశియఱ, ‘అస్తిబ్రహ్మేతిచేద్వేద
సన్తమేనంతతోవిదుః’ ఎన్టు-భగవద్ జ్ఞానత్తాలే సజ్జెప్పెన్దారెల్లా
ర్కుమామ్ ఇప్పడి కైముతలుడై యరాన విలక్షణాధికారికళుక్కో
కొడు త్తరుళువతెన్టాల్ కింబహునా, * ౩. (సర్వభూతేభ్యః) విలక్షణో
పాయనిష్ఠరాకి వేణ్ణా, అతిప్రసజ్గమ్ వారాతడడి, ‘భవద్విషయవాసినః’
ఎన్టు-నమ్మెన్టై కుక్కే కిడక్కైయే యుళ్ళతు. ‘యదివారాహస్వయ
మ్’ ఎన్టు-శత్రువాన రావణనోడు, ‘విభీషణోవా’ ఎన్టు-మిత్రనానవి
భీషణనోడు, ‘పాదమూలంగమిష్యామి యానహంపర్కచాగమ్’ ఎన్టు
ఉదాసీనై యాన శబరియోడు ‘ఆహత్యరమాంగతిమ్’ ఎన్టు-మృగ
మానవాలియోడు, ‘గచ్ఛలోకాననుత్తమాన్’ ఎన్టు-పక్షి యానజహ
యువోడు, ‘సాహజగౌరమ వహూవపురాప్తి హేతుః’ ఎన్టు-స్థావర
మాన ఆహల్యాశిలై యోడు, ‘ప్రతివేదేస్వమాలయమ్’ ఎన్టు-జగ్గమ
మాన జయన్తరోడు, పుట్టాముతలా ప్పుల్లెఱుక్కుతియొచ్చియే,
నత్పాలయో త్తియిల్వాయ్ శరాశరమ్ముత్తపున్ నత్పాలుక్కుయై
త్తనన్’ ఎన్టు-తృణగుల్లివీరుధాదికళోడు, ‘పితామహపురోగాస్తే’
ఎన్టు-అడిగులే నత్తైప్పెఱవేణుమెన్టు అపేక్షి త్తబ్రహ్మాదికళోడు వాశియ
ఱబ్రహ్మాది పిషీలికాన్తమాన సర్వచక్రుక్కుళుక్కుమామ్.

ఇహర్కభుక్కు చ్యేయేతరుభువతెన్నెన్నిల్, (దదామి) త్యా
గముమల్ల, బౌదార్యముమల్ల, ఉపకారముమల్ల, దానమాకవేపణ్ణువక.
త్యాగమావతు-“కీర్తిముద్దిశ్య యోగ్యేయోగ్య సమర్పణమ్” ఎన్టు-పిఱ
రపేక్షి త్తైక్కిర్తిఫలమాకననై యఱిక్కొడుక్కై. బౌదార్యమావతు-
“సర్వవిషయవితరణమ్ బౌదార్యమ్” ఎన్టు-విషయ వైషమ్యమ్ వారాతే
ములైక్కడుపుశురకుక్కుమాప్పో లే తన్చేతాకొక్కొడుక్కై, ఉపకా
రమావతు-“ప్రత్యుపకారధియా బంధుకృతరుపకారః” ఎన్టు-ప్రత్యుపకా
రప్రయోజనమాక అసన్నరుక్కు కొక్కొడుక్కై. “అదృష్టముద్దిశ్యయో
గ్యేయోగ్య సమర్పణందానమ్” ఎన్టు-విలక్షణవిషయ త్తిల్ విలక్షణపదా
ర్థజ్ఞై అదృష్టఫలమాకొక్కొడుక్కై. * ౨. (దదామి) “మోక్షయిష్యా
మి” పోలే, “దాన్యామి” ఎన్టు-కాలవిశమ్పనమ్బణ్ణోమ్ * 3. (దదామి)
“తమేవంవిద్వానమృతతహభవతి” పోలే “ఉపాసనప్రచారంభే మోక్ష
ప్రచారంభః” ఎన్టు-అవన్నఘ్నేనోక్కి శమ్పినపోలే నామమ్ ఉపక్రమి
త్తోమ్. ఇతు యావదాత్మభావియాకక్కడవతు “ప్రారభోఽపరిస
మాప్తశ్చవర్తమానః” ఇతే. * 4. (ప్రపన్నానగదామి) “న్యాసమేమా
న్తపసామతిరిక్తమాహుః” ఎన్టుమ్-“తేమాన్తుతపసాన్యాస మతిరిక్త
న్తపశ్శృతమ్” ఎన్టుమ్- ఇతరోపాయజ్ఞభిల్ ప్రపత్తివిలక్షణైయానాతో
లే, “నార్హన్తి శరణార్థస్యకలాంకోటితమామపి” ఎన్టు - అల్లాపధికారిక
భిల్ ప్రపన్నాధికారి విలక్షణనాయితేఇరుప్పతు

ఇవ్విలక్షణాధికారియై క్కణ్డాల దానమ్బణ్ణైతిరుక్కుపోమో,
అతుతా పాక్షికమో, నియమముణ్డో వెన్నిల్, * ౧. (ఏతద్వ్రతమమ)
ఇతునమక్కు నియతానుష్ఠేయమ్. * ౨. (ఏతత్) ప్రపన్నసుక్కు స్పణ్ణు
కిఱిఅభయప్రదానమ్. “అనుపాలనీయస్య” ఎన్టు-ఏఱిక్కుక్కొణ్డాల

ముడియుమళపుమ్విడాతే నడక్కుమతితే త్రమాయిద్యు, “సతిప్ర
తిజ్ఞాంసంశ్రుత్య బ్రాహ్మణేభ్యోవిశేషతః” ఎన్ట పడియిలె శొన్నోమే.
*3. (ఏతద్వృతమ్) “పరిత్రాణాయ సాధూనాం-సంభవామ్” ఎన్టుమ్-
“శరీరగ్రహణం వ్యాపిన్ ధర్మత్రాణాయ కేవలమ్” ఎన్టుమ్-“పొమ్మలె
మ్మజ్జొతల్ పూణ్ణ” ఎన్టుమ్-“కాక్కుమియల్వినన్” ఎన్టుమ్-ఇతుసమ
క్కుసత్తాప్రయుక్తమ్.

ఇతనుష్ఠేయమారుక్కెన్న, *౧ (మమ) “అర్థితో మానుషే
లోకే” ఎన్టుమ్-“వేణితేవరిరక్క” ఎన్టుమ్-పరావేత్తైయాయితుక్కెన్టు
ఇట్టుప్పి అదనమక్కు *౨. (మమ) స్రష్టావానబ్రహ్మపుక్కు మ్పణియల్ల,
సంహర్తావానరుద్రనుక్కు మ్పణియల్ల, “నహిపాలన సామర్థ్యమృతే
సర్వేశ్వరాధరే” ఎన్టుమ్ - “రక్షార్థం సర్వలోకానాం విష్ణుత్వ
ముపజగ్న్యవాన్” ఎన్టుమ్-రక్షణమ్ నమక్కేపణియెన్గితార్ *3. (మమై
తద్వృతమ్) నమ్మక్కల్ పరివాలేవిలక్కుకై యుమ్ ఉమక్కు ప్పణియా
నాత్పోలే ఆశ్రితరక్షణమునమక్కు ల్మొక్కిల్ కాణమ్ *౪. (ఏతద్వృత
మ్) “సతామేతదగర్హితమ్” పోలేసత్తాప్రయుక్తనుక్కుప్రయోజనమిన్టై,
శైయ్యాతపోతుకపోతవాసవిశ్వామిత్రాదికభిరున్టు “ఎజ్జల్ కుమ్మ వినిల్
పుకుతలాట్టోమ్” ఎన్టు కతవై యడైప్పార్ కళ్. అతుశైయ్యాతే, *
శాతుకోట్టి యుట్ కోళ్ళప్పడుకిఱితే ప్రయోజనమాక వితు నమక్కును
ప్పేయమెన్గితార్ *౫ (ఏతద్వృతమ్ను) ఇతు నమక్కునుప్పేయమ్
ఇన్టై త్తలైక్కట్టితారీరెన్టు మహారాజరై ఇరక్కితార్.

ఇప్పడి పెయమాళ్ మహారాజరైప్పార్తు అభయప్రదానమ్బణ్ణి
ఆశ్రితనాన విభీషణ రక్షణమ్బణ్ణి వేణుమెన్టు ఇన్డన్గొకత్తిల్ తాత్పర్యార్థ
మరుళిచ్చెయ్ తారాయిద్యు.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాండము, ౧౮-వ సర్గము, 3౪-వ శ్లోకము.

అవతారికై, “మిత్రభావేన” విలే ప్రకృతయజీస్థీర్, “సకృ
దేవప్రసన్నాయ” విలే సమ్ముదైయసజ్కల్పమజీస్థీర్, అక్షాతే స్వీకరి
క్తైక్కు “పిశాచాః” ఎన్నిట త్తలే సమ్ముదైయమిడుక్కు జ్జుణ్ణీర్,
బరుతిర్యక్కుజ్ఞూడ అనుష్ఠితతాకైయాలే సమక్కు అనప్తిక్కవేణు
మెన్ను మిడమజ్జుణ్ణీర్, శరణమెవ్వువనై రక్షితార్క్కుమ్ రక్షియాతా
ర్క్కుమ్ ఉణ్ణాసలాభచ్చేదజ్ఞో, కిణ్ణు వచనత్తిలేకణ్ణీర్. ఆనపిన్ను, అవ
ఆరేనుమాకిలుమ్, “రాఘవంశరణంగతః” ఎన్నిటావోతే అవనుక్కు
అభయమ్ దత్తమ్, అత్తై సీర్ క్రియైశెలుత్తిరెన్నితార్.

మూ. అనయై నం హరిశ్రేష్ఠ దత్త మస్యాభయం మయా ।

విభీషణో వా సుగ్రీవ యది వా రావణ స్వయమ్॥౧౨౪॥

అర్థము. — హరిశ్రేష్ఠ - వాసవోత్తమశ్రేష్ఠ, సుగ్రీవ - సుగ్రీవుడా! ఏనవ-
ఈవిభీషణుని, ఆనయ-పిలవిశానిరమ్ము, అస్య-ఈతనికి, మయా-నాచేత, అభయమ్-భయ
నివృత్తి. దత్తమ్ - ఇయ్యంబడినది, విభీషణోవా- విభీషణుడుగాని, స్వయమ్ - సాక్షా
త్తుగ, రావణోవాయది - రావణుడుగాని.

వ్యా. (అనయై నమ్) “సేవేదయతమామ్” ఎవ్వు-పరికిరరాన
ఉష్టై పురుషకారమాక పుకుర ఆశై ప్పట్టవణ నెజ్జాఱల్ తీర్ న్దు పుకు
ద్దానావతుమ్, నామ్ స్వీకరితోమావతుమ్, సీర్ అననై చ్చెన్ఱు అత్తై త్తు
వద్దాలన్ఱో. (హరిశ్రేష్ఠ) అవన్ నెజ్జాఱల్ తీరుమళవేయో? సమ్మక్కల్
పరిపుడై యారెల్లారాలుమ్ ప్రశస్యతమరాన ఉష్టుడైయ అనుమతియై
యొట్టియ నామ్ స్వీకరిక్కళ క్తరో. (దత్తమస్యా భయం మయా)
(అస్య) తణబన్ఱువగ్గైయడైయవిట్టు స్వనికర్ప పూర్వకమాక శరణమ్
పుకున్దవనుక్కు. (మయా) మిత్రభావమే అమైన్ఱున్దుళ్ళ సమ్మాలే శరణమె
న్ఱుపోతే అభయమ్ దత్తమ్ “అధసోఽభయజ్ఞతోభవతి” నామ్ స్వీకరి
తోమాయ్ అవనుమ్ స్వీకరిక్కప్పట్టసనామ్మడి అనుమతి పణ్ణువీర్. అత్తై

కృష్ణాక్షిపవరై అత్తైత్తు అరుళిచ్చెయ్ కితార్. (విభీషణః వారాహణః
స్వయంయదివా) విభీషణనై యితే అత్తై కృష్ణాచ్చిల్లై శ్రీమమిళాతే రావ
ణా తానేయాకిలుమ్ అత్తైత్తుక్కొణ్ణుపోరుమ్. విభీషణనై కైక్కొ
ణ్ణోమాకిల్, “విభీషణస్తు ధర్మతా” ఎన్నిటపడియో, తన్నక్కలిలే ఒరు
ముతలుడైయవనై స్వీకరిత్తోమావుతోమ్, “రావణస్వనృశంసస్య” ఎన్ని
టపడియే అద్దన్మశంసనై స్వీకరిత్తోమాకిత్కొణుమ్ నమక్కు నిటము
ళుతు. విభీషణనై స్వీకరిత్తాల్ అవనోడేకూడిన నాల్వరుమ్ పిత్తై త్తుప్పో
రుమిత్తనై, రావణనై స్వీకరిత్తాల్ తుఱుప్పుక్కుట్టోడే లక్ష్మణయడై
యనోక్కెనోమావుతోమ్ (సుగ్రీవ) నమక్కువరుమ్ ఏదొమడైయ,
“ఏకంధుఃఖంసుఖశ్చనా” ఎన్నిరుక్కిట ఉమ్మడైయ ఏదొమడై. ౧౨౪.

తాత్పర్యము - ఓ శుగ్రీవుడా! నీపురుషకారముచేత విభీషణుడు శరణుజొ
చ్చు నిచ్చయించినందున, నీయనుమతి లేనిది నేనే కార్యముజేయ నొల్లనందున నీవే
శుగ్రీవుని బలచిహ్ననిరమ్మ శరణున్నపుడే యీతనికినభయమిచ్చితి ఈశండ్డేకాదు సాక్షా
త్తు రావణుడువచ్చినను అభయమియ్యక మానను.

పెరియవాచ్చాన్నిచ్చైత్తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ సర్గము, 3౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. పెరుమాళ్ అరుళిచ్చెయ్ తవార్తైయైక్కేట్టు కడ
లై తెలిన్దాట్పోలే తెలిన్దు ప్రీతిరాయ్ ఒరువార్తైశొన్నార్.

మూ రామస్వమి వచ శ్రుత్వా సుగ్రీవః స్లవగేశ్వరః ।

ప్రత్యభాషత కాకుత్స్థం సౌహార్దేనాభిచోదితః॥ ౧౨౫.

అర్థము. - స్లవగేశ్వరః - వానరాధిపతియైన, శుగ్రీవః - శుగ్రీవుడు, రామ
స్వ - శ్రీరామునియొక్క, వచః - వాక్యమును, శ్రుత్వా - విని, సౌహార్దేన - ప్రీతిచేత,
అభిచోదితః - ప్రేరేపించబడినవాడై, కాకుత్స్థమ్ - కక్షత్థమ్ వంశమునంపతరించిన శ్రీరా
మునిగూర్చి, ప్రత్యభాషత - బదులుచెప్పెను.

వ్యా. (రామస్వతు వచశ్శ్రుత్వా) తమ్ముడై యవడిపుకణ్డార్ కు
ఉణ్డమిక్కువొణ్డాతాతోలే, కేట్ట ఆశ్రితవర్గత్తుక్కు ఉణ్డమిక్కువొణ్డా
తవా రైవైకేట్టు. (తు) ప్రేమాన్ధరాయ్ పెరుమాళోడు విరోధిత్తని
లై కులైన్దు పెరుమాళోడు ఏకకణ్డరాన వేటుపాడు. (నుగ్రిహః ప్లవగే
శ్వరః) ఇవరుడై యపరికరముమ్ మున్నునన్దునిలై కులైన్దు ఇవరైప్పోలే
ఏకకణ్డార్ కళానార్ కళైన్దుకరుత్తు. (సౌహార్దేనాభిచోదితః) తమ్మక్కలో
పెరుమాళుక్కుణ్డాన సౌహార్దత్తాలే ప్రేరితరాయ్ చొన్నార్. సౌహార్ద
మానతు - “దత్తమస్యాభయమ్మయా” ఎత్తు-స్యామికళాన తాణ్డై
యేతలై నమక్కుప్పిణ్ శెల్లవేణ్డియరుక్కు నస్తై బహుముఖమాక తైలి
విత్తు నామ్ ఇన్దైన్దాల్ స్వీకరిక్కుక్కడవోమెన్నుమ్నీరై. (కాకున్ద్యంప్ర
త్యభావత) ఇన్నీరైక్కుడియాన కుడిప్పిటప్పై యుడై యవరై బరు
వారైశొన్నార్. తమ్ముడై య సౌహార్దమ్ ప్రేరకమాక వొణ్డాతితో,
అతుకలక్కత్తుక్కు హేతువాకై యాలే.

౧౨౫.

తాత్పర్యము — ఇట్లు శ్రీరాములానతిచ్చిన వార్తలను విని ఇదియేమి సౌహార్ద
మని విన్నయమనొంది విభీషణుడు శ్రీరామునితోనిట్లుచలికెను.

పెరియవాచ్చొన్నిలై తరువడికి శేరరణమ్.

యుధకాణ్డము, ౧౨ - వ, సర్గము, 3౬-వ శ్లోకము.

అవతారికై, లోకత్తిల్ రక్షకాపేక్షై యుడై యా రడైయ
ఇవ్వార్తైయిన్నిళిలిలే ఒతుక్కలామ్బడి వారైశొన్నీ రెన్నుమితు దేవ
త్ కు వీరమోవెన్దితార్

మూ. కిమత్రచిత్రం ధర్మజ్ఞ లోకనాథ సుఖావహ!

యత్ప్రమార్య ప్రభాషేథాస్వత్వవాక్ సత్వధేన్ధిపః॥౧౨౬.

అధము.— ధర్మజ్ఞ! - శరణాగతరక్షణధర్మమునెఱిగినవాడా! లోకనాథ!
ప్రపంచమునక నిర్వాహకుడా! సుఖావహ! సుఖముచేయుచువాడా! ఆర్య-పూజ్య

డా! సత్యవాక్ - మంచి ఆధ్యపనాయముగల, సత్పథే-మంచిమార్గమునందు. స్థితః, ఉన్న, త్విష్ - నీవు, యత్ - నీని, బ్రహ్మే థాః - ఎలికితివో, అత్ర - దీనియందు చిత్రమ్ - ఆశ్చర్యము, కిమ్ - ఏమి

వ్యా. (కిమత్ర చిత్రమ్) ఉష్టై యోభీంద్రార్ ఇవ్వారై శో
న్నార్ కథాకిన్తో ఆశ్చర్యమానతు, దేవరీరరుభిచ్చయతీరెన్తో అశ్చ
ర్యమో? ఆశ్చర్య మన్తెన్ను మిడన్తుక్కు హేతుక్కు శోల్లుకిఱతు మేల్.
(ధర్మజ్ఞధర్మజ్ఞిల్ వెలిఱుకభీంద్రధర్మ శరణాగతరక్షణమెన్తు అఱియు
మవరల్లిరో? (లోకనాథ) అవ్వళవేయో? ఇఱియై పెరియతునలియా
తపడి నోక్కాతోభీంద్రాల్ కుత్తయూమ్బడియాన సర్వనిర్వాహకత్వత్తై
యుడైయారల్లిరో? (సుఖావహ) ఉమ్ముడైయ నిర్వాహకత్వమ్ దుఃఖని
వర్తకమాననశవేయో? సుఖహేతుప్రమాకవన్తో ఇరుప్పతు. (సత్య
వాన్) “త్వయికిచ్చిత్వమాపన్నే” ఎన్తుపోననీర్, నాన్ “వధ్యతామ్”
ఎన్న, “సత్యజేయమ్” ఎన్తు - నెళ్ళిల్ తూన్దైయై యుడైయరల్లిరో?
(సత్యధేస్థితః) అభిమతరాననర్కతై యమ్ బహిష్కరిత్తు చ్చెయ్యవేన్దు
మ్బడి శరణాగతరక్షణత్తిల్ నిష్ఠరానవరల్లిరో? (ఆర్యత్వం ప్రభాషే
థాఃయత్) సర్వలోకముమ్ ఉష్టై యోభీన్దు వే ఉమ్ముడైయవారైయిక్
నిఱిలిలే బతుజ్గలామ్బడి నీర్ శొన్నీ రెన్తు యాతోన్తు అతాకిఱతు-
“దోషోయ్యపితస్యస్వాత్” ఎన్తుమ్-“అభయంసర్వభూతేభ్యో దదా
మ్యేతద్రతప్తమ్” ఎన్తు జ్ఞాన్న వారైయై ఇస్సభావగ్లతై యుడై యదే
వరీర్ అరుభిచ్చయతీరెన్తు ఇతోరుఆశ్చర్యమో? ఉష్టై యోభీంద్రారొరువర్
శొల్లిన్తో ఆశ్చర్యమానతు. ౧౨౬.

తాత్పర్యము. ఈమాటలు ఎవరైనను నెప్పినయెడల ఆశ్చర్యముగా నుండును
గాని మీకివిసమములు. ఎలవన్న-మీరు శరణాగతరక్షణ మేయు మైదుగర్తమనియెఱిగి
నచారు సర్వలోకనిర్వాహకులు అట్టినిర్వాహకుకూడా శుభకరముగజేయువారు అశ్ర
తుల్యపదలకుండు సర్వవశాయము గృహముగలవారు అభిమతులనుకూడ నిరాకరించి
జాగత రక్షణచేయు సత్సర్గ నిష్ఠాగర్హులు.

పెరియ వాచ్చున్దై తిరువడికళేశరరామ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ, స్కంధము, 3౭ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. నమ్మడైయవార్తైయై నీర్ కొణ్డడిన ఇత్తాల్
యోజనమెక్ ఉన్నడైయ నెఱ్ఱు తెఱిన్దొలన్తో ఇననై స్వీకరిక్కలావలె
ఎన్నె, అతుక్కుమ్ ఒరుకుత్తైయై యెనితార్.

మూ. మమచా ప్యస్తరాత్తా యం శుద్ధం వేత్తి విభీషణమ్ ।

అనుమానా చ్చ భావా చ్చ సర్వత స్సుపరీక్షితః । ౧౨౭.

అర్థము, - మమ - నాయొక్క, అస్తరాత్తాపిచ - మనస్సును, యమ్ - ఏ,
విభీషణమ్ - విభీషణుని, శుద్ధమ్ - పరిశుద్ధునిగా, వేత్తి - ఎఱుఁగుచున్నదో, (ఆతఁడు)
అనుమానాచ్ఛ, - ముఖవికారాది చిహ్నములచేతను, భావాచ్ఛ - మృదుస్వభావమున
లనను, సర్వతః - అంతటను, స్సుపరీక్షితః - చక్కఁగ ఒరీక్షింపబడినను

వ్యా. (అనుమానాచ్ఛ) ముఖవికారాది లిద్దజ్జఱాలుమ్, (భావాచ్ఛ)
అవనుడైయవార్తై ధ్వనికళాలే ప్రకాశిప్పిక్కప్పట్ట నెఱ్ఱిల్ మేస్తై
యాలుమ్. చ శబ్దత్తాల్, నాన్ “వధ్యతామ్” ఎత్తపోతోడు, నీర్
“నత్యజేయమ్” ఎత్తపోతోడు, తిరువడి, “విద్యతేత్వస్య సజ్గిహః” ఎత్త
పోతోడువాళియట ఏక రూపనాయురుద్దపడియాలుమ్. (సర్వతః) ఇప్పడి
సర్వప్రకారజ్జఱాలుమ్. (సుపరీక్షితః) సంశయ విపర్యయరహితమాక
ప్పరీక్షిక్కప్పట్టాన్.

౧౨౭.

తాత్పర్యము. - విభీషణుఁడు పరిశుద్ధుడని శ్రీరామునికేకామ నామన నోంచు
చున్నది పఠియు ముఖవికారాది చిహ్నములచేతను అర్థధ్వనిచేఁ బ్రకాశింపబడినమృ
దుస్వభావముచేతను ఎవ్వరెవ్వరేమేమి జెప్పినను కలంక మొందిక నేకరీతిగఁ గంటుపల
నను సంశయవిపర్యయములు లేక చక్కఁగ ఒరీక్షింపబడినవాఁడాయెను

పెరియ వాచ్చాన్బిత్తై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ, స్కంధము, 3౮ వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి శుద్ధస్వభావనాకై యాలుమ్ నాజ్జళెల్లారు
మ్ పెన్దో పేన్దోడై ఇననారు ననుమ్ పెఱవేణుమెనితార్.

మూ. తస్తాత్ ఓషం సహా స్తాభి స్తుల్యో భవతు రాఘవ !

విభీషణో మహాప్రాజ్ఞ స్సఖిత్వం చాభ్యుపైతు నః॥౧౨౮.

అర్థము, రాఘవ! - రఘుకుఱోత్పన్నఁడ! తస్తాత్ - ఆకారణమువలన, మహాప్రాజ్ఞః - చక్కఁగఁదలసిన, విభీషణః - విభీషణుఁడు, ఓషమ్ - శీఘ్రముగ, అస్తాభి స్సహ - మాఱోఁగూడ, తుల్యః-సమానఁడు, భవతు - కాఁగలఁడు, నః-మాకు, సఖిత్వ చ - చెలిమిని, అభ్యుపైతు - పొందఁగలఁడు

వ్యా (తస్తాత్ ఓషమ్) ‘ఆజగామమువలన’ ఎఱ్ఱ-పతఁ జీవన్మరణములు, ‘దత్తమస్యాభయంమయా’ ఎఱ్ఱ దేవర్షియీలు, విశంబహేతువిష్ట క్షయిరుక్కు, ఎన్నాలేయమునైన అవనై స్వీకరికైయిల్ విశంబముణ్డయిల్లు. నాకైతిల్లపిన్ను శడక్కున విషయీకరికవేణుమ్. (సహస్తాభి స్తుల్యోభవతు) ఎఱ్ఱకై యెల్లారై యుజ్జొణ్ణకొణ్ణాదిమైయై ఇవనై యెరువనై యుజ్జొణ్ణకొణ్ణరుళవేణుమ్. ‘కణ్ణవానాడమరు నైయ్యత్తినిమోరనై యార్కళాయ్’ ఎఱ్ఱ - నిత్యసూరికళెల్లారై యుమ్ ఆత్మోరుక్కు ఒప్పకచ్చిల్లకడవతిత్తే. (సహస్తాభిః) ఇవనై అడిమైకొళ్ళుమిడత్తిల్ ఇవర్ ప్రధానరాయ్ ఇవర్ కు నాజ్జళో పరికరభూతరాయ్ అడిమైశెయ్యుమ్మడి విషయీకరిత్తరుళవేణుమ్. ‘సహాయ క్షేప్రధానే’ (రాఘవ) ప్రపన్న యిత్రాణమ్ పణ్ణాతపోతు స్వరూపత్తై యభిక్కుమ్మడియాన కుడిప్పిటివై యుడైయారల్లిరో (విభీషణఃమహాప్రాజ్ఞః) జ్ఞానాకై యావతు-వచ్చెళువఱుమైయేకద్రాశాక విషయీకరిప్పరెన్చిగుక్కు, ప్రాజ్ఞనాకై యావతు-రావణ సంసర్గత్తాల్ వన్దదోషజ్గళై వ్పారాతే విషయీకరిప్పరెన్చిరుక్కు, మహాప్రాజ్ఞనాకై యావతు - ఎత్తనైయేనుమ్ అస్తరజ్గరనార్ ‘వధ్యతామ్’ ఎఱ్ఱాలుమ్ తామ్ పిత్రాలియాతే ఇవనై తైళియవిట్టు విషయీకరిప్పరెన్చిరుక్కు. ఇప్పడి ఉపైడిళ్ళుడి అతీయమ్ పేరటివాళనల్లనో. (నఃసఖిత్వభ్యుపైతు) సహాదాలోన్చి’ ఎఱ్ఱమ్మడియే నాకై పెత్త పేట పెటవేణుమ్. ఎఱ్ఱళుక్కు సఖిత్వత్తై అత్తైయ వేణుమెఱ్ఱుమామ్ ‘తోఘ్రనీ’ ఎఱ్ఱ-నీర్ అడిమైకొళ్ళునూపోలే అవనుమ్ ఎఱ్ఱకై అడిమైకొళ్ళ వేణుమ్.

తాత్పర్యము. - శరణాగతిరక్షణ దీక్షితులైన రఘుకులమునం దవతరించిన స్వామి! మేమందఱ మొకయొక్కరిగను ఈవిభీషణుడొకయొక్కరిగను కైలకర్యము తిరువుళ్లపట్టవలెను. తమస్వభావము తలఁపుకొని జీవించిన ఈవిభీషణులకు మిత్రులఁదాయనుచు మీరు కైంకర్యము స్వీకరించునటులను నావలనగలిగిన విశంబమంతయు దీరునట్లును అంగీకరించవలయు

పెరియ వాచ్చాన్బిల్వై తిరుచడిక శేశరణమ్

యుద్ధకాండము ౧౮ - వ, సర్గము, ౩౯ -వ, శ్లోకము,

అవతారికై. మహారాజర్ శొన్నపడియే తకచేతాక క్కిట్టినా
రెన్గిటతు

మూ. తతస్తు సుగ్రీవ వచోనిశమ్య తద్ధరిశ్వరేశా భిహితం నరేశ్వరః
విభీషణేనాశు జగామ సజ్జమం పతత్రిరాజేన యథాపురస్థరః ||

అర్థము. - తతస్తు - పిమ్మట, తత్ - ఆ, సుగ్రీవవచః - సుగ్రీవవాక్యమును, నిశమ్య-విని, నరేశ్వరః-నరేంద్రుఁడైనరాముఁడు, హరిశ్చరేశా-వానరాధిపతియైన సుగ్రీవునిచేత, అభిహితమ్-చెప్పుబడిన, విభీషణేన-విభీషణాఁడైనవాఁడొకఁడు, సజ్జమమ్-సంయోగమును, పతత్రిరాజేన . పక్షిఁడైన గరుత్మంతునితో, పురస్థరోయథా - ఇంద్రుఁడువలె, ఆశు - శీఘ్రముగ, జగామ - పొందెను.

వ్యా. (తతస్తు సుగ్రీవవచః నిశమ్యతు) “పథ్యతామ్” ఎన్దమహారాజరుడై య అనుకూలమాన అన్దవా రైయై క్కేట్టపిన్బు త్రితియా లేపిట స్థవిశేషమ్. (నిశమ్యతతః నరేశ్వరః అభూత్) అవర్ వా రైయై క్కేట్టపిన్బు నరేశ్వరరుమానార్. తిరువడివారైయై క్కేట్టపోతు తామ్ ఉళరానార్. మహారాజర్ వా రైయై క్కేట్టపిన్బు సర్వనిర్వాహకరానార్. (హరిశ్చరేశాభిహితం విభీషణేన సజ్జమమాశుజగామ) (హరిశ్చరేశాభిహితమ్) సపరికరరాయ్ కొండ్లు పుకురవొట్టోమెన్ద తామే, సపరికరరాయ్ కొండ్లు విషయీకరిక్క వేణుమెన్దితారెన్దుకరుత్తు. (ఆశుజగామ) కట్టువిడప్పట్ట తరుణవత్సధేను కన్దిన్బేరిలే విఱుమాప్పోలే శడక్కెన

క్కిట్టినాగ్. మహారాజరుడై యువేమమ్ మఱువలిడిల్ శెయవతెన్నెన్ఱు
అవర్ ఇన్ఱెన్ఱహోలే శడక్కెనక్కిట్టినారెన్ఱుమామ్. (పురన్దరఃపతతి)
రాజేనయథా) ఇన్ఱ) తవేతాః పెరియతిరువడియై క్కిట్టినాటో
లే ఇరరుమ్ తమ్వేతాక క్కిట్టినారెన్ఱై. ౧౨౯.

తాత్పర్యము — ఇట్లు సుగ్రీవుఁడాడిన ఆనకులవచనములను వినినపింప యే
రఘునాథుడు లోకనాథుఁడాయెను ఇంగుఁడు గరుత్మంతుని స్వయంపురుషార్థముగబొం
దిసట్లు, తడవుచేసినయెడల సుగ్రీవునియిద్ది మారునేమోయని అతివేగముగ సవరికరుఁడై
న సుగ్రీవుని సమీపించెను

పెరియనాచ్చాన్బిల్లై తిరువడికి శేశరణమ్.

ఇతి శ్రీయుద్ధకాండో అష్టాదశస్కంధః.

యుద్ధకాండము, ౧౯ - వ, స్కంధము. ౧-౨-వ శ్లోకములు.

అవతారికై. అనన్తరమ్ పెరుమాళుమ్ విషయీకరిత్తు మహా
రాజరుమ్ ఇన్ఱెన్ఱతుక్కుప్పిన్ఱు శ్రీవిభీషణాద్వాక్ శెయతపడి శొల్లు
కిఅత్తు.

మూ. రాఘవేణాభయేదత్తే సన్నతోరావణానుజః ।

విభీషణోమహాప్రాజ్ఞో భూమిం సమవలోకయన్ ॥ ౧౩౦.

భాత్వపాతా వనిం హృష్టో భక్తై రచుచరైస్సహ ॥

అర్థము — రాఘవేణ - రఘువలోద్భవుఁడైన రామనిచేత, అభయ
ము, దత్తే-ఇయ్యించిపదగుచుండగా, సన్నతః-నక్రుండైన, రావణానుజః -రావణుని
తమ్ముడైన, మహాప్రాజ్ఞః - మహాశోవితుడైన, విభీషణః - విభీషణుఁడు, భూమిమ్ -
భూమిని, సమవలోకయన్ -చూచుచు, భక్తైః -అచరుత్తులైన. అనుచరైస్సహ-మంత్రి
లతోగూడ, హృష్టః - సంతుష్టుడై, భాత్ - ఆకసమనంజుండి, అవనిమ్ - భూమిని
గూర్చి, పాత - వడెను

వా. (రాఘవేణ) గ్రహన్నపరిత్రాణమ్ తమక్కువీధ్మమన్తి క్కే
కులభర్తమైన్ఱై. (అభయేదత్తే) “దత్తమస్యాభయంమయా” ఎన్ఱు జీవి-
త్తతు మహారాజర్ ఇన్ఱెన్ఱతుక్కుప్పిన్ఱై. (రావణానుజో విభీషణ

సన్నతః) 'సనమేయమ్' ఎన్నిరుద్ధ రావణా తస్మియామయిరుద్ధవైత్తు
 ప్పిఱ్ఱి అల్లియెడుక్కవేణ్ణువ్వుడి తిరువడికళిలేవన్దు విఱ్ఱువతే! ఎన్ఱు ఋ
 పికొణ్ణాడుకితాణ్. (మహాప్రాజ్ఞ సన్నతః) తమక్కు అభిమతిరాయిరుద్ధ
 శ్శమహారాజప్రభృతికళే 'వధ్యతామ్' ఎన్న, 'నత్యజేయమ్' ఎన్ఱు-
 విషయీకరిత్రడివకారత్తై యతిన్దవసాన్తై యాలే విషయీకారమాకిఱ
 మహాపకారత్తుక్కు త్తోన్దు తిరువడికళిలే విఱ్ఱుద్దానెన్ఱై. (భూమింస
 మవలోకయన్ సన్నతః) 'ఏత్తై యేతిలక్కిఱ్ఱమక నెన్నా తిరగ్గి' ఎన్ఱిఱప
 డియే, ఎన్నుడైయ నికర్నమ్ పారాతే తన్ఱుడైయ పేతాక మేల్ విఱ్ఱువతే!
 ఎన్ఱు లజ్జావిష్టనాయ్ కొణ్ణు తిరువడికళిలే విఱ్ఱున్దపడి. (భాతపపాతా
 పనింహృష్టః భక్తై రనుచరై సహ) మహారాజర్, 'వధ్యతామ్' ఎన్ఱుపో
 తు తరైయిల్ కాలే పావవిరక్తినిక్కే ఆకాశస్థనాయ్ నిష్టవన్, అవర్తా
 మేశెన్ఱు అత్తై త్తపిన్ఱు విఱ్ఱన్ద ప్రీతిప్రకర్నత్తాలే పెరుమాళ్ తిరువడికళ
 శ్శున్దెల్లాతే ప్రియపరికరనాయ్ కొణ్ణు ఆకాశత్తిల్ నిష్ఠు నరైయి
 లే విఱ్ఱుద్దాన్. 'ఉత్పపాతగదాపాణి శ్చతుర్భిసహరాక్షసైః' ఎన్ఱు
 అవలక్ష్మీసంబన్ధమగ్రహోతు తాగ్గళుమ్ సంబన్ధమగ్రహస్పందార్ కళ,
 'వధ్యతామేషతీవ్రేణ దణ్డేన సచివై సహ' ఎన్ఱు వధ త్తిలుమ్ భాగికళా
 నార్ కళ, స్వీకార త్తిలుమ్ అన్తహృత్తరానార్ కళ.

ఇత్తాత్పల్లిగోదాయ్ - బరువనై క్కణ్ణిట్టివగ్రవైష్టవనెన్ఱు
 నిర్ణయిత్తాలే, అవనైప్పిరియమాట్టాతన్నే హత్తైయుడైయారై ప్పరిక్షి
 క్క-క్కిడవతల్లవెన్ఱు కరున్తు. ౧3౦౪.

తాత్పర్యము — ఇట్లు రఘురాముడభయప్రదానముచేయ రావణానుజుడై
 న విభీషణుడు స్వామి చేసిన శునుమహాపకారము నెఱింగినవాడుగాన నమ్రుడై
 క్రిందజూచుచు అపరత్తులైన సచాచరులతోఁగూడ పరమానందచిత్తుడై ఆకాశమనః
 దుండి భూమియందఁబడెను

పెరియవాచ్చాన్నిట్టై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯-వ, సర్గము, 3-వ శ్లోకము.

అవతారికై పిన్ను పతన్మస్తీర్న్దం పెరుమాళుడైయ తిరువడి
కలై న్వులిడమాకనినైత్తు సహరికరనాయవన్దు విఱ్ఱున్దానెనిఱు.

మూ. స తు రామస్య ధర్మాత్మా నిపపాత విభీషణః । ౧౩౧.

పాదయో శ్శరణాన్వేషీ చతుర్భుస్సహ రాక్షసైః ॥

అర్థము - సః - ఆ, ధర్మాత్మా - ధర్మనిష్ఠుడైన, విభీషణః - విభీషణుడు, శరణాన్వేషీ - రక్షపనివెదకుడు, చతుర్భుః - నలుగురైన, రాక్షసైః - రాక్షసులతో గూడ, రామస్య - అభిరాముడైన రామునియొక్క, పాదయోః - తిరువడికలుందు నిపపాత - పడెను.

వ్యా (సతు) ఇప్పడి కలజ్జిన కలక్కస్తీర్న్దవేటువాడు. (విభీషణః ధర్మాత్మా) ఎల్లావపస్తైయిలుమ్ శరణాగతిధర్మత్తిల్నిన్దుమ్ నెఱ్ఱుకులైయాతేయిరుక్కుమవణ. అతాకిఱుతు-“వద్యతామ్” ఎన్ఱపోతోడు, “శజ్యతామ్” ఎన్ఱపోతోడు, “సత్యజేయమ్” ఎన్ఱపోతోడు, “ఆనయైసమ్” ఎన్ఱపోతోడు, “అన్తాభిస్తుల్యోభవతు” ఎన్ఱపోతోడువాళియఱి, “రాఘవశరణంగతః” ఎన్ఱ తాపన్ద్రీనపన్ద్రీఱ్ఱులైయాతోఱ్ఱికై. (రామస్యపాదయోః శరణాన్వేషీనిపపాత) తన్నక్కల్ ఆవరాతిశయన్తోన్దుమ్బడి అభిరామమానపడివుడైయ రాయుళ్యవరుడైయ. (పాదయోఃశరణాన్వేషీ) ప్రసన్నయప్రజై మాతావినుడైయ ప్రనాజ్జత్తైయే అపాశ్రయమాక చెల్లుమాపోలే తిరువడికలిలే తనక్కు ప్పుకలిడత్తైనినైత్తపడి (నిపపాత) శిలర్ అళియెడుక్కుమ్బడి విఱ్ఱున్దాన్. (చతుర్భుస్సహరాక్షసైః) “తాళున్దక్కై యుజ్కూప్పిప్పణియుమవర్” ఎన్నుమాపోలే తన్నుడైయవిఱ్ఱుక్కాట్టిలే అవర్కళస్తభూతరామ్బడి విఱ్ఱున్దాన్.

౧౩౧౪.

తాత్పర్యము - చంపవలయునన్నను స్వీకరించవలయునన్నను మరక, శరణాగతధర్మమందు స్థిరుడైయున్న ఆవిభీషణుడు తన నలుగురుమంత్రులతోగూడ ప్రసంగ

మద్రజ తనతల్లిస్తనమును నోటబెట్టుకొనునట్లు అతిభోగ్యమైన శ్రీరామ.ల తిరువడిక
భులందుబడి శరణుజొచ్చెను.

పెరియవాచ్చాన్నిల్లై తిరువడికి శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯ - ప, సర్గము, ౪ - ప, స్లోకము.

మూ అబ్రవీచ్చ తదా రామం మాక్కిం త త్ర విభీషణః! ౧౩-౨.

ధర్మయుక్తం చ యుక్తం చ సామ్రాతం సంప్రహృణమ్ ||

అర్థము. — తదా - అప్పుడు తత్ర - అరామగోష్ఠియందు, విభీషణః - విభీషణుడు, రామమ్ - శ్రీరామనిసూచి, ధర్మయుక్తిశ్చ.ధర్మ మతోఽనుమకొన్నదియు, యుక్తశ్చ - యోగ్యమైనదియు, సాంప్రతమ్ - ఇప్పుడు, సంప్రహృణమ్ సంభోషముచుబుట్టించునదియైన, వాక్యమ్ - మాటను అబ్రవీత్ విన్నవించుకొనెను

వ్యా. (విభీషణః అబ్రవీచ్చ) “సాదయోర్నిపపాత” ఎన్టు-కాయికమాన శరణాగతియైప్పణ్ణినాన్ కీఠ్, అవ్వళవే పెరుమాళుక్కుమ్ అమైన్దిరుక్కు, అవ్వళవిల్ తనక్కు పర్యాప్తియిల్లామైయాలే వాచిక మాకవుమ్ శరణమ్ పుకున్దాన్. (తదా) తిరువడికళితే విమృద్ధసమయ త్తి లే, (తత్ర) పెరుమాళువ్వుహారాజరుమ్ ముతలికళుమ్ ఏకకణ్డరాయరు క్కిఱగోష్ఠియిలే. (రామంవాక్యమ్) “సుగ్రీవతాంశ్చసంప్రేక్ష్య”ఎన్టు-తనైన్నివేదిక్కైక్కాక మహారాజరై యుమ్ ముతలికళై యుమ్ కుటి త్తుచ్చొన్న వారైయన్టిక్కే, శరణ్యరానపెరుమాళో తమైక్కుటిత్తుచ్చొన్న వారై. (వాక్యమ్) సర్వార్థతై ప్పరిపూర్ణ మాకచ్చొల్లుకై (ధర్మయుక్తశ్చ) శరణాగతిక్కు అర్జుణులైన ధర్మజ్ఞులొడేకూడియుళ్ళనై. (యుక్తశ్చ) శరణ్యవిషయజ్ఞైక్కుటిత్తు ప్రయోగిక్కిఱతాకై యాలేయుక్తమాయరుక్కై. (సామప్రతంసమ్ప్రహృణమ్) “రాఘవంశరణంగతః” ఎన్టుతుపోలే మహారాజరుక్కుమ్ పరికరత్తుక్కుమ్ శ్రవణకటుక మాయరుక్కైయన్టిక్కే, ఇప్పోతు ఎల్లారుక్కుమ్ హృదయజ్ఞమనూయరుక్కుమలై

తాత్పర్యము — ఇట్లు విభీషణుడు కాయక శరణాగతిజేయగా శరణాగతికి అర్హములైన సంకల్పాదిగత ములతోఁగూడుకొన్నదియు సమయోచితమైనదియుగోష్ఠియందుండువారికెల్లఁగు సంతోష జనకమునైన వాక్యమును రామగోష్ఠియందు విన్నపించుకొనెను.

పెరియవాచ్చాచ్చిల్లై తిరువడికి శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯ - వ, సర్గము, ౫ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. అవ్యాక్యమ్ ఇన్న తెన్ఱిటతు మేల్.

మూ అనుజో రావణస్యాహం లేన చాస్త్వ్యవమానితః । ౧౩౩.

భవంతం సర్వభూతానాం శరణ్యం శరణంగతః ॥

అర్థము — ఆహమ్ - నేను, రావణస్య - రావణునియొక్క, అనుజః - తమ్ముడను, లేన అతనిచేత, అవమానితశ్చ-పరిభవింపబడినవాడుగాను, అస్తి-అగుచున్నాను. సర్వభూతానామ్ - ఎల్లభూతములకు, శరణ్యమ్ - రక్షకుడైన, భవంతమ్ - దేవరవారిని, శరణమ్ - శరణమును, గతః - పొందినవాడనైతిని.

వ్యా. (అహంరావణస్యానుజః-తేనావమానితోస్త్విచ) ఇప్పాశురత్వైచ్చొల్లి మున్నేశరణమ్ పుక్కానన్తో. పునరపి ఇప్పడిశరణమ్ పుకుకిటతు ఎన్నెన్నిల్, “సుగ్రీవం తాంశ్చసంప్రేక్ష్య” ఎన్ఱు-సుగ్రీవరై యమ్ పరికరత్వైయుక్కుటిత్తు, “నివేదయత” ఎన్ఱిటప్రయోజనత్తుక్కాక “ రాఘవంశరణంగతః ” ఎన్ఱు-పరోక్షరూపేణశొన్నాన్ అట్లు, ఇట్లు, “భవంతంశరణంగతః” ఎన్ఱు-ఇవర్తన్తై యేకుటిత్తుచ్చొల్లకైయాలే పునరుక్తియిలై. “అనుజః” ఎన్ఱిట స్వదోషఖ్యాపనమ్. ఆశ్చిన్యత్తుక్కుమ్ ఉపలక్షణమ్. (సర్వభూతానాంశరణ్యమ్) పాపప్రచురనాయరుద్దవళ రావణాన్కిడన్దవళ కుడలిలేకిడన్ద అవనిలు న్నణ్ణియనాకైయాలే, “రావణస్యనృశంసస్సఖాతా” ఎన్ఱు-ఉమ్ముడైయగోష్ఠిక్కు ఆకాతవళవేయన్ఱి క్కే, “త్వాంతుధిక్కులపాంసనమ్” ఎన్ఱు-అవసుక్కుమ్ ఆకాతపెనక్కు శరణార్ధరాన దేవర్క్కుమ్ ఆకాతారున్దో

(భవ స్తంభరణంగతః) జ్ఞానశక్త్యాదికళాలుమ్ పూర్ణరానదేవరై ప్పుక
లాకప్పబీసేన్. ౧౩౩౪

తాత్పర్యము.— రావణునితమ్ముండనైన పాపిష్ఠుండను. ఆతనిచేతను అపమానింపఁబడి
న యశించుండను గర్వభూతిఁజూదీక్షితులను జ్ఞానశక్త్యాది సమస్తకల్పాణ గుణ
పరిపూర్ణులునైన దేవరవారిని శరణుజొచ్చుచున్నాను.

పెరియవాచ్చాన్నిచ్చై తిరువడికళేశరణమ్

యన్మకాణ్డము, ౧౯ - వ, సర్గము, ౬ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. అనన్తరమ్ ప్రాప్యన్తర నిరసన పూర్వకమాక
ప్రాప్యమిన్న తైత్తితము.

మూ. పరిత్యక్తా మయాలజ్కా మిత్రాణి చ ధనాని చ । ౧౩౩.

భవద్గత మ్మై రాజ్యం చ జీవితం చ సుఖాని వై ॥

అర్థము — మయా - నాచేత, లజ్కా-లజ్కా-పట్టణము, పరిత్యక్తా- విడువఁబ
డెను. మిత్రాణిచ - స్నేహితులును, ధనానిచ-ధనములునువిడువఁబడినవి, మే- నాయొ
క్క, రాజ్యిచ్చ - రాజ్యమును, జీవితచ్చ - ప్రాణమును, సుఖానివై - సుఖము
లును, భవద్గతమ్ - మీయధీనమైనవి

వ్యా. (పరిత్యక్తా మయాలజ్కా మిత్రాణిచధనానిచ) రావణ
సంబంధతాల్ వందలజ్కైయెన్న, తదనుబద్ధమిత్రజ్గళెన్న, తద్వారాసంప్రా
ప్తమాన ధనమెన్న, మల్లము సోపాధికజ్గళాన సంబంధజ్గళై సవాసన
మాకవిట్టువద్దవన్. ఇతముముఠుచుక్కుకా స్త్ర సిద్ధమాక త్యాజ్యమాన
ప్రాప్యభానజ్గళుక్కుమ్ ఉపలక్షణమ్. (భవద్గతమ్మైరాజ్యిచ్చజీవితచ్చ సు
ఖానివై) “రాజ్యమ్” ఎన్టు పరిగ్రహజ్గళుక్కుల్లామ్ ఉపలక్షణమ్, “జీవిత
మ్” ఎన్టు-ధారకపోషక భోగ్యజ్గళుక్కుమ్ ఉపలక్షణమ్, “సుఖాని”
ఎన్టు-ఉభయతాలుమ్ వందసుఖజ్గళుమ్ దేవర్ తిరువడికళే, సకలభాగ్యజ్గ
ళుమ్ దేవర్ తిరువడికళిల్ కైజ్గర్యసుఖతిల్ అన్తర్భూతమ్. “మా
తాపితాయువతయః”, “భ్రాతాభర్తాచబద్ధశ్చ పితాచమమరాఘవః”

“శేలేయ్ కణ్ణియరుమ్” ఎన్నక్కడవతితే. విట్టవై టర్ ఉఱవాక మాట్లాడు, “సంబంధోపి న సంబంధ ఆత్మనః ప్రాణకాయయోః । పుత్ర మిత్ర కళత్రాది సంబంధః కేసహేతునా ॥ ఎల్లావుఱవుమ్ ఆకపల్లీర్ దేవర్, “పితృమాతృసుతభ్రాతృ దారపుత్రాదయోపివా । వక్తైకిఫల లాభాయ సర్వలాభాయ కేశవః” ఎన్నక్కడవతితే. ౧౩౪౪

తాత్పర్యము.— లజ్జను స్నేహితులయస్వరూపత్వముతక్కినప్రాప్యభాసముల ను వదిలి నారాజ్యమును నాప్రాణమును నాసుఖములను అన్నిటిని మియిస్తాముఁ జేసి తిని. తమకైంకర్యముకొఱకు వానిని అనుగ్రహించవలయు.

పెరియ వాచ్చాన్నిటైల్లై తిరువడిక శేరణమ్.

యుద్ధకాండము, ౧౯ - వ, సర్గము, 2 - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. ఇవర్ తమ్ స్వరూపానుగూపమాన వార్తైయై క్కేట్టు, తమక్కు ఇవర్ పక్కలుణ్డాన ఆదగాతిశయమెల్లాజ్జటాక్షు త్తిలే తోబ్బుమ్బడి విశేషకటాక్షమ్బుణ్ణి యరుళి ఒరువార్తై యరుళిచ్చె య్కీతార్.

మూ. తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రామో వచన మబ్రవీత్ ॥౩౫॥

వచసాసాస్త్యయిత్వైవనం లోచనాభ్యాం పిబన్ని వ ॥

అర్థము.— రామః - శ్రీరాముఁడు, తస్య- అవిభీషణునియొక్క, తద్వచనమ్- ఆమాటను, శ్రుత్వా - విని, ఏసమ్ - ఈతనిని, వచసా - మాటచేత, సాస్త్యయిత్వా - మించితనముచేసి, లోచనాభ్యామ్ - నేత్రములచేత, పిబన్నివ - పానముచేయువానివ లె, వచనమ్ - మాటను, అబ్రవీత్ - చెప్పెను.

వ్యా. (తస్య) తన్నుడైయ సకలపరికరజ్ఞతైయుమ్ విట్టు పెరుమాళ్ళుడైయ తిరువడికతైయే శరణమాకప్పబ్బనవనుడైయ. (తద్వచనంశ్రుత్వా) పెరుమాళ్ తిరువడికలిల్ కైజ్జుర్యమే ఎనక్కు సకల

భోగజ్ఞానమ్ ఎన్ఱు శొన్న హరైయైక్కేట్టు. (వనంవచసాసాన్వయిత్వా) పూర్వపుత్రమ్ పారాతే నన్దైఱ్ఱజ్జనే విషయాకిరిప్పతే ఎన్ఱు హృష్టరాయగున్దుళ్ళ ఇవరైక్కుటిన్ఱు సాపరాధన్ తూపణమ్ ఇన్ఱుసూప్పోలే వాయూలే ఇన్ శొన్దైచ్చొల్లి అతాకిటతు - నమ్మడైయవై భవన్దైచ్చొన్న తేపేతువాక, రావణా, “యోన్యస్త్వేనం విధంబ్రూయాద్వాక్యమేతన్నిశాచర । ఆస్మిన్మహూరైసభవే త్వాన్మధిక్కులపాంససమ్” ఎన్ఱు పరిభవిక్కిట దన్దైయిలేవన్దు కైక్కొళ్ళవేణ్ణావో? కుత్తైవాళర్కోకళ్ శెయ్తతై స్పొంకుమిత్తనైయన్దోవనై. (లోచనాభ్యాంపిబన్నివరామో వచసమబ్రవీత్) అన్దర్భాశొల్లాలే ఇవనై నీరాక్కిక్కణ్ణాలే పరుకువారైప్పోలే విశేషకటాక్షమ్ శెయ్తరుభానిన్ఱుకొన్ఱు పెరుమాళ్ బరువారై యరుళిచ్చెయ్తరుళినార్. “ఎన్నిల్ మున్నమ్ పారెత్తుత్తానెన్దై మున్దోప్పరుకినా” ఎన్ఱు క్కడవతిత్తే. ౧౩౫౪.

తాత్పర్యము — విభీషణుండిట్లు విన్నవించినదానినివిని శ్రీరాముండు తియ్యని మాటలచే విభీషణుని కరగించినుజేసి నేత్రములతో ద్రాగునటులచల్లంగకటాక్షించుచు మధురముగనిట్లు పలికెను.

పెరియవాచ్చాన్చిత్తై తిరువిడికలేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯ -వ, సర్గము, ౭ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. ఉన్ముడైయ విరోధికలై యభీయచ్చెయ్తులక్కారాజ్యత్తిలే ఉప్పై అభిషేకమ్ పణ్ణక్కడవోమ్. ఉన్ముడైయ ఎతిరికళుడైయ బలమిరుక్కుమ్బడిశొల్లీర్ ఎగ్గిటార్. యద్యా-నమ్బక్కల్ అనుకూలవృత్తియే ఉమక్కు ప్రయోజనమాక చొన్నీరే” కాయకమానవృత్తియై పిన్దైక్కొళ్ళుకితోమ్, వాచీకనూయిరుప్పతోరు వృత్తియై ప్పణ్ణీర్ ఎగ్గిటార్. “యాయాచేష్టాతదర్పసమ్” శ్రీవిభీషణాధ్వోనుడైయ ముఖమలర్ త్తికాణ్డైక్కాక.

మూ ఆఖ్యాహిమమత త్వేన రాక్షసానాం బలాబలమ్ | ౧౩౬.

అర్థము — రాక్షసానామ్ - రక్కసులయొక్క, బలాబలమ్ - బలదృఢములను, మమ, నాకు - తత్వేన - సశ్చయముగ, ఆఖ్యాహి - చెప్పుము.

వ్యా. (ఆఖ్యాహి రాక్షసానాం బలాబలమ్) అవర్కలిలస్యతమ నాయిరుక్మిణి అవనై విజాతీయరుదైయ బలజ్జేట్నాప్తైర్వోలే కేట్నా నెన్నెన్నిల్, “సతుగఃషిసచ్ఛ్వితః” ఎన్నుమళవన్తిక్కే రాక్షసజాతీయరుమల్లర్ ఇవర్ ఇత్వాకువంశ్యర్ ఎన్నుమ్ నినై వాలే. “పజ్జై క్కులత్తైత్తవిర్న్దు” ఎన్ఱుమ్ - “కులన్దరుమ్” ఎన్ఱుమ్ శొల్లలామ్బడియితే భగవత్సమాశ్రయణ వై భవమిరుప్పతు. “విప్రాద్విషద్గుణయుతాత్” “సశథావివిధైర్దానైః” “తమరావార్” (మమతత్వేన ఆఖ్యాహి) రాక్షసబలత్తై అహ్మయచ్చెయ్యక్కడవోమాయ్ అన్దబలత్తినుడైయ అళవఱియూతసమక్కు నిలవరాయరున్దళ్ళ నీర్ నమ్మప్పే ఎతిరికళుడైయ మిడుక్కై చొల్లువతెన్నెన్ఱి రాతే ఉళ్ళపడి ఎనక్కు చొల్లుమెన్ఱితార్.

౧౩౬.

తాత్పర్యము — విభీషణాహ్ను శరణుపొందిన వెనుక భగవత్సమాశ్రయణ ప్రభావమువలన ఇత్వాకు వంశస్థులైరిగాన రాక్షసుల బలాబలములు నాకుయథార్థముగ క్షిప్తమని శ్రీరాములానతిచ్చిరి.

పెరియ వాచాన్బితై లిరువడిక లేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯ - వ, సర్గము, ౨౩-వ, శ్లోకము.

అవతారికై. “అహత్వారావణం సజ్జ్యేసపుత్రం సహబాన్ధవమ్ | ఆయోధ్యాన్న ప్రవేష్యామి త్రిభిన్దైర్భృతృభిశ్శపే” ఎన్ఱు ఇవరుడైయ అభిషేకపరిబన్ధియాక బలత్తైన్ఱిల్లయిత్తార్, పెరుమాళ్, ఇవరుమ్, “రాక్షసానాం వధేసాహ్యం లక్ష్మణయాశ్చప్రధర్షణే | కరిష్యామియథాప్రాణంప్రవేష్యామి చవాహినీమ్” ఎన్ఱు - తామ్ అడిమైశెయ్యుమ్బడిమైచొల్లుకితార్. పెరుమాళ్ అరుళిచ్చెయ్ తపడియే తామును విజాతీయరాయ్ వేళుకితార్.

మూ. రాక్షసానాం వధే సాహ్యం లజ్కాయా శ్చ ప్రధర్షణే ।

కరిష్యామి యథాప్రాణం ప్రవేక్ష్యామి చ వాహినీమ్ ॥౧౩౭.

అర్థము.- రాక్షసానామ్ - రక్కసులయొక్క, వధే - సంహారమందుచు, లజ్కాయాః - లజ్కాపురియొక్క, ప్రధర్షణే-తిరస్కారమందుచు, నాహ్యమ్ - సహాయమును, యథాప్రాణమ్ - ప్రాణముండు వఱకు, కరిష్యామి-చేయఁగలను వాహినీమ్ - సేనను, ప్రవేక్ష్యామిచ - ప్రవేశింపఁగలను

వ్యా (సాహ్యమ్) ఎఱ్ఱతు-దేవర్ అధికరి త్తకార్యత్తిల్ ఎన్నుడైయస్వరూపసిద్ధ్యర్థమాక యుద్ధత్తిలే అమృడుత్తుక్కుడుక్కితేనెన్గితార్. (యథాప్రాణమ్) ఎఱ్ఱు “రాఘవా ర్థేనరాక్రాంతా నప్రాణేకురుతేదయామ్” ఎఱ్ఱి ముతలికళుడైయ నిలైయిలేనిన్దు వేళుకితార్.

భట్టర్ శ్రీపాదత్తిలే అభయప్రదానజ్జేట్టారొరు శ్రీవైష్ణవర్, ఇప్పకరణత్తిల్ శెయ్తతాయీద్రైన్నెన్దులేట్టా, “సదోషరాయరుప్పార్ శరణాగతరాకార్” ఎన్దుమహారాజర్ పక్షత్తాలే పూర్వపక్షిత్తు, “దోషగుణద్దళే అప్రయోజకద్దళే, చేతనర్ నిష్టనిలైయిలే శరణాగతిక్కు-అర్హర్” ఎన్దు పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తాలే సిద్ధాంతమ్. ౧౩౭

తాత్పర్యము.- రాక్షససంహారమునకును లజ్కా-తిరస్కారమునకును నాప్రాణముండువఱకు సహాయముగానుండుటయే గాక సేయందును ప్రవేశించియుండును.

అభయప్రదానసారమ్ ముద్రశ్శిల్పం.

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౫౦ - వ శ్లోకము.

మూ. నవాదా న్నాపి సజ్గున్నా ఛిక్యాన్నచ కామతః ।

వక్ష్యామివచసం రాజన్ యథార్థం రామగౌరవాత్ ॥౧౩౮.

దీనికి అర్థము ౨౩౬-వ పుటలో ముద్రించియున్నది.

అవతారికై. విభీషణప్యేరుమాళ్ రావణనైపిట్టు ప్యేరుమాళ్ తిరువడికళిలే శరణమ్ పుకుకిట ఇఁజ్జేళ్కేట్ట మహారాజర్ ప్రతిఘాలనాన వివన్ విప్రలుభిక్కితాన్, “వధ్యన్ బధ్యన్” ఎన్దు వార్తైశొల్లనమక్కు

“మూర్ఖురస వివర్ణి నైపు ఇతువాయిరానిష్టతు, మేలేశయ్యమ్బడియె
 నైష్టు సజ్జటప్పట్టు, ఇతిరళిల్ నమక్కావారుణ్డోవెన్టు “సుహృదా
 హృద్ధకృచ్చేషు యుక్తంబుద్ధిమతాసతా! సమర్థనాపిసదేష్టుం శాశ్వ
 తీంభూతిమిచ్చతా” ఎన్టు పత్తుమ్పత్తాక వెణ్ణనల్లనాయ్, రాగదేవ్విజ్గళి
 నియిలే సమీచిననాయ్ అఱుతియిట్టాటోలే శెయ్తు ముడిక్కనల్ల
 నాయ్, నిష్ట నిలైక్కునన్దై వేణుమెన్టు ఇరుక్కుమచనురూన బన్దు
 వాల్, కార్యసజ్జటగళిలిన్దు పడి శెయ్యత్తుమెన్టు శొల్లుకై ప్రాప్తమ
 న్తోవెన్టుసామాన్యత్తిలే పెరుమాళరుళిచ్చెయ్యి, “అజ్ఞాతంనాస్తితేజిన్సి
 త్రిషులోకేషురాఘవా ఆత్మాచంపూజయన్ర్రామపృచ్ఛస్యస్తాన్ సుహృ
 త్తయా” ఎన్టు దేవర్ తిరువుళ్ళత్తిల్ కిడవాతతుణ్డో, ఒన్టుమఱియాత
 ఐడియోజగ్గై క్కేట్టరుళుఱిటతు, ఎజ్గళై త్తిరువుళ్ళమ్బళ్ శీన నన్దైయితే,
 ఇతెల్లాజూడ, పెరుమాళ్ నీరై యిరున్దపడియెన్దెన్టు నాట్టార్ దేవ
 రీరై కొండ్రాడుకైక్కితే, ఎన్టు కి విణ్ణప్పజ్జాయ్తు పిన్దెన్దయుమ్
 శోటిట్టువళర్ న మహారాజరుక్కాక మాట్టాతే అవర్ తమక్కు
 జూడ ముతలియారాన పెరుమాళుక్కాకి వ్రమ్మాట్టాతే అవిరుద్ధ
 మాక, పరిక్షిత్తుక్కొళ్ళవేణుమెన్బారుమ్, సర్వథా శజ్జనీయ నెన్బా
 రుమ్, సహసా విశ్వాసయోగ్యనన్దెన్బారుమాయ్కొండ్లు అజ్గదశర
 భజాంబవత్ ప్రవృత్తికళోస్వస్వమతమాకచ్చెన్దు వాగైయైక్కేట్ట
 తిరుపడి, ఇవర్ కళో నిన్దైపునిన్దై వాక పెరుమాళై యిఱుక్కవాకాతే
 పుకుఱిటెన్టు భయప్పట్టు యుక్తికళోలే ఇవర్ కళో పక్షజగ్గైయత్తిత్తు
 పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తుక్కునుగుణమాకవుమ్ శాస్త్రోచితమాకవుమ్
 అవసరోచితమాకవుమ్ వాగైశొల్లకోలి, ముతలికళోశివత్కెన్నాత
 పడి అవై యడక్కమాక, హేత్వస్తరజ్గళాలే శొల్లుకిఱవనల్లెన్, పెరు
 మాళ్ పక్కలాదరత్తాలుమ్, రాజకార్యన్దానితువాకైయాలమ్, అర్ధ

స్థితియనుడై య ఇనిమైయాలుమ్, నాను మొరు వాడై శొల్లప్పకుకత్తేన్ ఎనితాన్.

వ్యా. (సవాదాన్నాపి సజ్జమాన్ నాధిక్యాన్నచకామతః) నాట్టా రొరు సదస్సుక్కళేలే యిరుద్దాల్ ఒరుత్తరుక్కొరుత్తర్ మికైక్క వాడై శొల్లమొబ్బతు ఇవ్వో హేతుక్కళాళేయితే, అవై యెమ్మ మస్ల ఇప్పోతెనితాన్ (సవాదాత్) గౌరవ్యరాస ఉజ్జళోడు ఎనక్కొరు వివాదముడైయ్ అత్తాలే ఆగ్రహసహితనాయ్ చొల్లుకిఱవనల్లేన్. (నాపిసజ్జమాత్) విభీషణన్బక్కలిలే ఎనక్కొరుపక్షవాతముడైయ్ అత్తాలే ఇతుశెయ్తుతర వేణుమెన్దు నిబజ్జన్ద్రాల్ శొల్లకిఱవనల్లేన్. (నాధిక్యాత్) “మత్తఃప్రత్యవరఃకశ్చిన్నాస్తీసుగ్రీవసన్నిధౌ” ఎన్దిరుక్కిఱవనాకై యాలే, ఉజ్జళైక్కాట్టిల్ నాన్మికైక్కచొల్లుకిఱవనల్లేన్. (సచకామతః) పిచ్చనాయ్ నివారక నిన్దియే వేణ్డీల్ చొల్లుకిఱవనల్లేన్.

అన్దియిలే, (సవాదాన్నాపి సజ్జమాన్ నాధిక్యాన్నచకామతః) ఎన్దు, వాదివిత్తజల్పాభినివేశజ్జళాలల్ల. (సవాదాత్) “వీతరాగకథా వాదః” ఎన్దుప్రమాణయుక్తికళాలే తత్వనిష్కపకమృణ్ణివిడుకై యెన్దు రు పురుషార్థమాకచొల్లుకిఱవనల్లేన్. (నాపిసజ్జమాత్) వై తణ్డికనాయ్, అసదుత్తరజ్ఞాల్లియాకిలుమ్ పిఱరై యభీక్క వేణుమెన్దు ఆగ్రహగ్రస్తనాయ్ అత్తాలే శొల్లకిఱవనల్లేన్. (నాధిక్యాత్) “జల్పస్యవిజయఃఫలమ్” ఎన్దుజల్పకదై శొల్లి ప్పిఱరై జయిత్తు ఓరాధిక్యత్తుక్కాక చొల్లుకిఱవనుమల్లేన్. (సచకామతః) విభీషణన్బక్కల్ ఓరర్థస్పృహైయాలే శొల్లుకిఱవనుమల్లేన్. ఒరుసజ్జైయిట్టు ఇవై తొలు మభీత్తుక్కొళాళే తనిత్తనియే నశిట్టతు ఇవై తనిత్తనియే నిరపేక్ష హేతుక్కళెన్దుమ్ ఇవై యిత్తనై యున్ తన్యక్కలిన్దై యెన్దైక్కుమాక

ర్వంగచ్ఛేదరక్షితః' ఎన్టుమ్ శరణాగతరక్షణబుద్ధ్యా తపోతువరుమ్ అనర్థ
ప్రాచుర్యత్తా లే శొల్లుకితే నెన్ఱాకవుమామ్, అన్తియిలే, *౧౧. (గౌరవాత్)
ఎన్టు “విభీషణస్తుధర్మాత్తానతురాక్షసచేష్టితః” ఎన్టు ఎతిరికై యాలే శి
విడుత్తిట్టు అవర్కళో తాజ్జళేపరమభార్మిక నెన్ఱు శొల్లుబుడియాయ్
తాన్ సామాన్యధర్మమన్తియిలే శరణాగతియానవిశేషధర్మ నిష్ఠనుమా
న శ్రీః భీషణప్పెరుమాళుడైయ వైలక్షణ్యత్తా లే ఎన్ఱాకవుమామ్ అన్తి
యిలే, *౧౨. “జ్యేష్ఠాకన్యానలానామవిభీషణసుతాకపేతయామమై
తదాఖ్యాతమ్” ఎన్టు తన్ పెణ్ పిల్లై యై యిట్టుప్పిరాట్టిక్కాళ్వాస
మ్ పణ్ణవిత్తమ్, “సదూతోపధమర్హతి” ఎన్టు రావణనెన్ఱై నలియ
ప్పక విలక్కియుమ్, “ప్రదీయతాం దాశరథాయ మైథిలీ” ఎన్టు పిరా
ట్టివిషయ త్తిల్ నల్వై శొల్లియుమ్, “యావన్న గృహ నిశిరాంసి బాణా
రామేరితారాక్షసపుజ్జవానామ్” ఎన్టు నమక్కాక అణ్ణనైప్పా రామల్ శొ
ల్లియుమ్, “బాలస్తవమద్యాప్యవిపక్వబుద్ధిః” ఎన్టుమ్ “త్వమేవ వధ్యశ్చ
నుదుర్మతిశ్చ” ఎన్టుమ్ ఇన్ద్రజితై వ్పా రామత్పిల్లియుమ్, ఇప్పడియవ
న్నమక్కుప్పణ్ణినడపకారప్రాచుర్యత్తా లే ఎన్ఱుమామ్. అన్తియిలే, *౧౩.
(గౌరవాత్) ఎన్టు “స్వస్తితేఽస్తు” ఎన్ఱు ఆనుకూల్యసంజ్ఞా ల్పముమ్ “ఉత్ప
పాతగదాపాణిః” ఎన్ఱుకైయిలే పిడిత్తగదైయిరుక్క ప్పరుషిత్తవనై
క్కరైయవడియామైయాలే ప్రాతికూల్యవర్జనముమ్, “వాల్మీకిహతం
దృష్ట్వా గుగ్రివంచాభిషేచితమ్ రాజ్యం ప్రార్థయమానశ్చ” ఎన్ఱు సోదా
హరణమాకవిశ్వసిత్తుప్పజుకై యాలే రక్షిప్యతీతి విశ్వాసముమ్, “భవ
న్తం శరణంగతః” ఎన్ఱై యాలే గోప్యత్వవరణముమ్, “భవద్గతమై
రాజ్యం చ జీవితం చ నుఖానినై” ఎన్ఱై యాలే ఆత్మనిక్షేపముమ్, “ప్రణాద
శ్చమహానేషస్తతోగ్య భయమాగతమ్” ఎన్ఱు దైన్యరూపకార్పణ్య
ముమాణిజ శరణాగతిలక్షణపాష్కల్యత్తా లే ఎన్ఱుమామ్. అన్తియిలే,
*౧౪. (గౌరవాత్) ఎన్టు “నత్వస్య బ్రువతోజాతులక్యతేదుష్టభావతా

ప్రసన్నంవదనంచాపి” ఎన్ఱుతోడజ్జీ వారై శొల్లుకిటవిడ త్తిల్ ఒరుదోష
జ్జుణ్ణిలోమ్, ముఖిమ్కుళిర్ నిరుద్రతు, అదుప్పహృదయ నిప్పడిత్తేజ్జా
తవన్, వారై తడుమాఱుతల్, కుఱుఱుతల్, వ్యాహతమాకుతల్.
నాక్కువఱుఱుతల్ శెయ్కిఱితిల్లై, అభిప్రాయమ్మమత్తైత్తాలుమ్ పిన్నై
యుమ్పిట్టుక్కొన్ఱుపుఱుప్పడుమ్, అతుకణ్ణిలోమాకై యాలే దుప్పనల్లకై
శుద్ధభావకై ఎన్నైక్కిడానయుక్కిచాచుర్యత్తాలే ఎన్ఱాకవుమామ్ ౧౩౮.

తాత్పర్యము.—లోకమందు వారు వారు చెప్పనటులనేను విన్నవించెడుమాటలు
నావాద సామర్థ్యముచూపి ఇతరులను జయించుటకు గాదు. విభీషణునియంగరి పక్షపా
తముచే నిర్బంధించుటకుగాదు మీకంటే గొప్పవాడననికాదు యధేచ్ఛగా ప్రేటుట
కాదు నాబోటివాగులు విన్నవించెడు మాటలను చెబియిచ్చి సంతోషముగ వినెడు
వారుగదా స్వామి! తాము రాజకార్య గౌరమువలనను, శ్రీరాములకు నాశ్రితరక్ష
ణమందున్న ఆసక్తి గౌరమువలనను, మీరును కాపాడవలసిన రామగౌరమువలనను,
శరణాగతరక్షణవిధి గౌరవమువలనను, తమకుగౌరవమురావలయుననియు, విభీషణుని
గౌరవమువలనను, విభీషణుండు మనకుజేసిన ఉపకార గౌరవమువలనను, యుక్తిగౌ
రవమువలనను ఉన్నది యున్నటుల కుయుక్తులచే జలింపఁబూడని కాస్త్రసమృతమైన
కూటలనువిన్నవించెదను.

పెరియవాచ్చాచ్చిల్లై తిరువడికి శేశరణమ్.

మందరకాణ్డము, ౧౬ - వ సర్గము, ౩౦-వ శ్లోకము.

మూ. హిమహతసలినివ నష్ట శోభావ్యసన

పరంపరయూ తిషీడ్యమానా | సహచరరహితేవ

చక్రవాకీ జనకసుతా కృపణాం దశాం ప్రపన్నా|| ౧౩౯.

అర్థము.—హిమహతసలినివ - మంచుచే జెఱుపఁబడిన తాచరపున్నమువలె,
నష్టశోభా-సోయిన కాన్తిగలదియు, వ్యసనపరమృరయా - దుఃఖముల వరుసచేత,
అతిషీడ్యమానా - మిక్కిలి బాధింపఁబడిన, జనకసుతా- జానకి, సహచరరహితా -
కూడతిరిగెడు మొగవత్సేని విడనాడిన, చక్రవాకీవ-అడుచక్రవాకపక్షివలె, కృపణామ్
దీనమైన, దశామ్ - అవస్థను, ప్రపన్నా - పొందినదిగా (నాయెను)

అవతారికై, పెరుమాళ్లైప్పిరిన్దవాన్ద్రామై తోన్ద్రు ఎల్లున్దరుళి
యిరున్ద పిరాట్కిక్కుప్పోలి శోల్లుకిఱార్.

వ్యా (హిమహత నలినీవ నష్టశోభా) నాన్ద్రమ్ మెత్తైకుళిర్
త్తిశెప్పై శెవ్వి వికాసమెన్దిఱ స్వభావజ్గళై యుడైల్తాయ్ వైత్తకన్
వాక్కాతపడి దర్శనీయమాయ్ మున్పళియ తాయిరున్ద తామరైప్పువా
నతుపనియిలే నోవుపట్టి రుక్మిణ్ణాప్పోలే ఇవళుమ్ నోవుపట్టిరుక్మి
ణపడి, (స్వసంపరంపరయాతిపేద్యమానా) ఇతుణ్ణాక్ ప్రకృతియాక
మేల్వరుమ్ వ్యసన పరంపరైకళ్ ఆశ్రియిత్త వళవన్దిక్కే నోవుపడు
త్తానిన్దతు, (సహచరరహితేవచక్రవాకీ) 'నిన్నజ్జేత్తైయ శేవలుమాయ్'
ఎన్దిఱపడియే పిరివుపాతాత ప్రకృతియైక్కొన్డు తనియే ఇరున్దాళ్.
(జనకసుతా) దుఃఖజ్గళుక్కిడుపడాత పిఱప్పై యుడైయవళ్ కిడిర్
ఇప్పడినోవుపడుకిఱాళ్. (జనకసుతా) పెరుమాళ్లై కైప్పిడిత్త శెల్వ
మన్దు; పిఱప్పినుడైయ శెల్వమ్. (కృపణాందశాంప్రపన్నా) పడక్కు
డవతలొన్దు జుత్తైయామల్ పట్టాళ్.

౧౩౯

తాత్పర్యము.— జనకమహారాజు గృహమునందవరించి ఎంతో శుఖముగనుండి
ఇప్పుడు పెరుమాళ్లను విడనాడి రావలనిచేజిక్కి, వానిచేతను వానిచే నియమించబ
డిన రాక్షసస్త్రీలచేతను ఎకతెగక పడరాని బాధలెల్లనుపడుచు అశోకవనికయం
దున్న సీతాదేవి, ఒకపుష్కరతటాకమునందు బహుదినములుగ కన్పనివాసనలు పొందుచు
నతిరమణీయముగనున్న తామరపుష్పము మంచుచే జీకాకుబడి వెలవెలపోయినటులను,
ఆనందరతము కూడసంచరించుభర్తచే విశ్లేషంబొందిన చక్రవాక పక్షివలెను, మిక్కిలి
దీనదశనుబొందియుండెను.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడిక శ్లోరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౨౧ - వ సర్గము, ౨౨-వ శ్లోకము.

మూ. చాప మానయ సౌమిత్రే శరాం శ్చాశీవిషోపమాన్ ।

సాగరం శోషయిష్యామి పద్భ్యం యాన్తు ప్లవజమాన్ ॥౧౪౮॥

అర్థము. సౌమిత్రే - లక్ష్మణా ' చాపమ్ - ధనుస్సును, ఆశీవిహాపమాన్ - సర్పములతో సమానమైన, శరాంశ్చ బాణములను, ఆనయ - తెచ్చు సాగరమ్ - సముద్రమును, శోషయిష్యామి - ఎండించెదను, ప్లవక్తమాః - దుమికెడు వానరులు, పద్భ్యామ్ - కాళ్ళచేతి, యాస్తు - (నడచి) వెడలసిమ్ము.

అవతారికై. కడలై నోక్కి వరజ్జీడన్ద పెరుమాళ్, జడప్రకృతి యానవన్ వన్దు ముఖజ్జాట్టాతడడియాలేఁకత్తియైచ్చిటి “మామయం మకరాలయః, అసమర్థం విజానాతి” ఎన్టు - మీన్ పడుక్కుట్టమాన వితు నప్తైమతిక్కిఁకత్తిజ్జై. కొణ్ణువా తక్కాణై ఎన్గితార్.

వ్యా. * ౧. (చాపమానయ) గుణహీననాన వివనై నియమి క్కుమ్పడిఁగుణవానానవిజై కొణ్ణువారీర్ ఎన్గితార్. * ౨. (చాపమానయ) ఇతినుడైయ ఇఱునూప్పై పోక్కుమ్పడి నత్తైన్దవిజై కొణ్ణువారీర్ * ౩. (చాపమానయ) ఇతిక కట్టైక్కులైక్కుమ్పడి కట్టుడైయవిజై కొణ్ణువారీర్. * ౪ (చాపమానయ) ఇతు పులై క్కుమ్పడి విజై కొణ్ణువారీర్. ఎన్దు ఇతిలే ఇళైయ పెరుమాళ్ తామ్ పడుక్కైయానపడియాలే పడుక్కైప్పల్లై స్పడైప్పల్లై క్కున్జాతెన్దుకున్జై తాన్దీనిఱ్కు. * ౧. (సౌమిత్రే) తాయ్ మార్ శొల్లిల్లు చెయ్యమతోట్టియ తమయన్దార్ శొల్లిల్లు చెయ్యవొణ్ణతో. * ౨. (సౌమిత్రే) “రామేప్రమాద మ్మాకార్షిః” ఎన్టు ఆయ్ చ్చిశొన్నఁడి శెయ్యవేణ్ణావో వెన్టాకపునూమ్. * ౩. (సౌమిత్రే) “ఏకండుఃఖంసు ఖంచనా” ఎన్టు మైత్రియైప్పార్ త్తాల్ నమ్మడైయ పరిభవముమక్కిజై యో! ఎన్దు వాతేభయప్పట్టువిజై కొణ్ణువన్దుకొడుత్తార్. * ౧. (శరాంశ్చ) ఇనికుత్తైయన్దారి చెన్గితార్. * ౨. (శరాంశ్చ) * అమ్బుక్కుమ్పైయిట్టభీక్కువేణుమ్ “కట్టకేసేవకట్టకమ్” ఇతే “ఏకేనమహేషుణా” ఎన్దు ఓరమ్మమైన్ది రుక్మపల్లవమ్ము వేణ్ణువా నెన్నెన్నిల్, “సమిత్రజ్ఞాతిబాన్ధవమ్” ఎన్టు ఇక్కడలోడు తువక్కాన వేణ్ణుకడల్ కళైయుమ్ అట్టిక్కైయిలుణ్ణానతిరు

పుశ్యత్రాతే “విభేదచపునస్సాలాసస్తైకేన మహేషుణాగరిన్ సత
 లక్షాన్” ఎన్దు మరామరమేముమ్మలైయేముమ్ కీర్తిలేములోకముమా
 కమా వేధీరుపత్తోత్తైయుమ్ ఓరమ్బాలే తులై యరువిప్పణ్ణినవర్ కు
 ఓరేముక్కుప్పలవమ్బువేణుమోవెన్న, ఆనై త్తళబలమతియా తాటో
 లేకోఁ త్తి మికుతియాలే త్తమ్మడై యమిరుక్కై మఱిన్దుఅరుళిచ్చెయ్కి
 తారాకపుమామ్, “శోషయిష్యామి” ఎన్దు శరుజ్గప్పణ్ణిప్పుకుఁజరుక్కు
 అమ్బెన్నెన్న, 3. (శరా) “భిన్నంభిన్నంశరైదగ్ధమ్” ఎన్దుమ్, “దీప్త
 పావకసంజ్ఞానైశ్శరైః” ఎన్దుమ్ శరజ్గోతనక్కేదాహాశక్తియున్దాకై
 యాలేయరుళిచ్చెయ్కితార్, ఎన్దు వాతే పోలియాయరుప్పనశిలవమ్బై
 కొడుతార్. (ఆశీవిషోపమా) ఇవైయన్దే, ఉపైప్పోలే ఉక్తానుష్ఠా
 నమ్మణ్ణుమ్మడి యానవగ్నైకొడువారీర్. (ఆశీవిషోపమా) ఆశీ
 విపమాఁజితుదృష్టివిషమ్. వాయిట్టుక్కడిక్క వేణ్ణాతేకణ్ణిట్టుప్పార్ త్త
 పోతే పడున్బడియాయరుక్కుమతు, అప్పడియే ఇన్దుమ్ వాయ్పడ
 వేణ్ణా, ఉడలిల్ కణ్ పట్టపోతే ఎతిరియభీయుమ్బడియాయరుక్కు.

ఎకతాన్దిరుపుశ్యత్తిలోడుఁజిటతెన్న, 4. (సాగరంశోషయిష్యామి)
 ఊణడగ్గినిడన్దు మే ఇత్తజీవనజైచ్చువఱిప్పిడిక్కిక్కాణుమ్ పార్క్కి
 జతు, 5. (సాగరంశోషయిష్యామి) నామున్దాక్కిన వరుత్తమున్దో
 ఇజైయభీక్కుమ్బాతు. * 6. (సాగరంశోషయిష్యామి) “ఏకస్త్యమసి
 లోకస్య స్రష్టాసంహరకస్తథా” ఎన్దిటపడియే సృష్టిసంహరజ్గళిరణ్ణు మొ
 రువన్ పణియితే. * 7. (సాగరంశోషయిష్యామి) “అదవససగ్నాదా”
 ఎన్దు-సృష్టిక్కుముజ్జుట్టాటోలే సంహరత్తిలుమ్ రావణనుక్కు ము
 త్పాడవాక్కుఁజిటోమ్. * 8. (సాగరమిత్యాది) కృతఘ్నమానవిత్తై
 త్తుడిక్కత్తుడిక్కి వెళున్దరైయాక్కుఁజిటోమ్. * 9. (సాగరమిత్యాది)
 “అచ్చేద్యోయమాహ్యాయ మక్లేద్యోఽశోష్యవవచ” ఎన్దిట అత్త
 ఎన్దువన్దే, అచేతనమాననీకైయాలేకలర్ త్తివిడుఁజిటోమ్. * 10. (సాగ

రమిత్యాది) ఇతన మోడేజ్జా తిత్వజ్ఞుడౌనుమాకిల్ నామిత్రోజ్జేజ్జా తిత్వ
జ్ఞుడౌనుమాకిల్ “జ్జాతేకార్యం మహేదధిః” ఎన్నక్కడవతితే,
*౧. (సాగరమిత్యాది) అస్తు అటుపతినాయరమ్పేర్ కల్లినజ్జె నామొ
రువరుమే అల్లవాక్కుకితోమ్. *౨. (సాగరమిత్యాది) “విషవృక్షోపి
సంవధక్య స్వయంచేస్తుచు సాంప్రతమ్” ఎస్తు నామాక్కినజ్జె యభిక్కు
లాకాతు నీర్ కల్లిపై యటుమ్బడి యులర్ త్తి విడుకితోమ్. *౩.
(శోషయిష్యామి) ఇతైయాక్కు మోతన్తో నామ్ వేణ్ణువతు, అభిక్కు
మిడ త్తిల్ రుద్రాదికజ్జె యిట్టాతోలే అమైబ్బయిట్టభిక్కితోమ్.

ఇత్తాల్ పెఱప్పోకితి ప్రయోజనమెన్నెన్న, *౧ (పద్యాం
యాన్తు స్లవజ్గమాః) ఇవర్ కళో మరక్కొమ్బు పాయామేమణియున్
లేపాయ్ న్దుపోవతాక. *౨. (పద్యాంయాన్తు స్లవజ్గమాః) ఇవర్ కళో
కైసీచ్చుసీజ్జామే కాలిట్టునడప్పనవాక. *౩. (పద్యాంయాన్తు స్లవ
జ్గమాః) ఇవర్ కళో నీరుక్కుమేలే యున్దుమామే మణ్ణిలేనడన్దుపోవతాక.
*౪. (సాగరంశోషయిష్యామి పద్యాంయాన్తు స్లవజ్గమాః) ఇవర్
పణ్ణినపారామైక్కు ఇతిక పెరుమైయెల్లాన్దరై మట్టమాక్కిక్కురజ్జుకళో
కాలికీథ్తై తుక్తై యున్దుమ్బడి పణ్ణుకితోమ్. ౧౮౦.

తాత్పర్యము - ఓలక్షణా! నీతల్లి చెప్పికవే చేయవలయునా? నేజెప్పికది
చేయకూడదా? కొంచెమిటులరమ్ము, గుణహీనుడైన ఈసమగ్రుని శిక్షింప గుణ (అల్లె
త్రాడు) పూర్ణమైనవిడిగి, మాచినంతట భస్మము జేయఁదగిన సర్పములవంటి బాణ
ములను వేగముగఁ దెమ్ము ఈసమద్రమంతలి జలమునంతయు నొకబొట్టులేక నాగానా
గ్ని చేతఁడుండబెట్టెదను. వారధియే? వానరులందఱును గంతులువేయుచు శుఖము
గనడచి వెడలనిమ్ము అని పెరుమాళ్లు ఇజ్జైయ పెరుమాళ్లతో నుడివిరి

పెరియవాచ్చాన్బిల్లై తిరువడికి శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౧౮-వ సర్గము, ౧౮-౧౫-౧౬-౧౭-వ శ్లోకములు.

స్వక్తమేష మహాయోగీ పరమాత్మా సనాతనః |

అనాదిమధ్యనిధనో మహతః పరమో మహాః || ౧౮౧.

తమసః పరమో ధాతా శఙ్ఖచక్రగదాధరః |

శ్రీవత్సవత్వా నిత్యశ్రీ రజేయ శ్శాశ్వతోధ్రువః || ౧౮౨.

మానుషం వపు రాష్ట్రాయ విష్ణు స్సత్యపరాక్రమః |

సర్వైః పరివృతో దేవైర్వానరత్వ ముపాగతైః || ౧౮౩.

సర్వలోకేశ్వర స్సాక్షాత్తో కానాం హితకామ్యయా |

సరాక్షసపరీవారం హతవాం స్త్వా మ్మహాద్యుతిః || ౧౮౪.

అర్థము ఏషః - ఈశ్రీరాముండు, మహాయోగీ - గొప్పతపస్సుగలవాండును, సనాతనః - ఎల్లప్పుడుండువాండును, అనాదిమధ్యనిధనః - మొదలునడుమ అంతములేని వాండును, మహతః - మహత్తత్వమునకంటెను, పరమః - గొప్పవాండును, మహాః - ఉత్కృష్టుండును, తమసః-మూలప్రకృతికంటెను, పరమః - అధికుండును, ధాతా - ఆధార భూతుండును, శఙ్ఖచక్రగదాధరః-శ్రీపాశ్చజన్య సుదిర్ఘనకౌమోదకులనుధరించిన వాండును, శ్రీవత్సవత్వాః-శ్రీవత్సవనెడుమచ్చనువడస్థలమునందుంగలవాండును, నిత్యశ్రీః-ఎల్లప్పుడు లక్ష్మీవిగలవాండును, అజేయః-ఓయింపన సాధ్యమైనవాండును, శాశ్వతః పడ్యాపవికారరహితుండును, ధ్రువః-అప్రకంఠ్యుండునునైన, పరమాత్మా-సర్వాన్తర్యామియైన సర్వేశ్వరుండు వ్యక్తమ్-స్పష్టము. మహాద్యుతిః-గొప్పతేజస్సుగలవాండును, సర్వలోకేశ్వరః - సమస్తలోకములకుఁ బ్రభువునునైన, విష్ణుః- సర్వవ్యాపియైన సర్వేశ్వరుండు, సత్యపరాక్రమః - సత్యమైనవిక్రమముగలవాండును, వానరత్వమ్ - వానరరూపమును, ఉపాగతైః - పొందిన, సర్వైః - సమస్తమైన, దేవైః - దేవతలచేత, పరివృతః- పరివేష్టించబడినవాండునునై, మానుషమ్ - మనుష్యసంబంధమైన, వపుః - శరీరమును, రాష్ట్రాయ - పొంది, లోకానామ్ భువనములకు, సాక్షాత్ - ప్రత్యక్షముగా, హితకామ్యయా - హితముఁజేయవలయుననియెడియిచ్చచేత, సరాక్షసపరీవారమ్ - రాక్షసపరిజనముతోఁగూడుకొనిన, త్వామ్ - నిన్ను, హతవాః - సంహరించినవాడాయెను.

అవతారికై. వేదాన్తజ్ఞులీలే “నకిరిన్ద్రోత్సర్వత్తరో నజ్ఞాయా నస్తివృతహః.” ఎన్టుమ్-“మాముపాస్వ” ఎన్టుమ్ - “విశ్వాధికౌరు

ద్రోమహర్షిః శివవకోధ్యేయశ్శివశ్శుజ్జరః ” ఎన్టుమ్ “ప్రజాపతిర
 కామయత ” ఎన్టుమ్ “థాతాయథాపూర్వమకల్పయత్ ” ఎన్టుమ్
 “ప్రజాపతేస్సఖాంవేత్తప్రపద్యే ” ఎన్టుమ్ ఏవమాది వాక్యజ్జఘాలే,
 సమాఖ్యాప్రమాణజ్ఞైయిట్టు ఇన్ద్రుద్రబ్రహ్మాదికల్ కాణణజ్జఘాకవుమ్,
 మోక్షప్రదరాకవుమ్, సర్వాధికరాకవుమ్ శజ్జిత్తు “ఏకోహవై
 నారాయణ ఆసీత్ నబ్రహ్మ సేశానః ” ఎన్టుమ్ “అథపునరేవ నారా
 యణస్సోన్యంకామయత, బ్రహ్మచతుర్తుఖోఽజాయత ” “త్ర్యక్షశ్శూల
 పాణిః పురుషోఽజాయత ” “నారాయణాద్భుక్తజాయతే .రుద్రో
 జాయతే ..ఇన్ద్రోజాయతే” “తత్త్వన్నారాయణఃపరః ” “నారా
 యాపరంబ్రహ్మ ” “బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్ ” “బ్రహ్మవేదబ్రహ్మైవ
 భవతి ” “సోస్వేష్టవ్యస్సవిజిజ్ఞాసితవ్యః ” “పరాత్పరంపురుషముపై
 తిదివ్యమ్ ” ఎన్టుమ్, ఏవమాద్యనన్యపరనారాయణానువాకమహిమ
 నిషత్ సుబాతోపనిషత్ ప్రభృతిశ్చితిగోవాక్యజ్జఘాలుమ్, “శుతి
 లిజ్జవాక్యప్రకరణ స్థానసమాఖ్యానాం సమవాదేదౌర్బల్యమర్థవిచక
 ర్వాత్ ” ఎన్టు, శుతిలిజ్జాధికరణన్యాయత్రాలే పూర్వపూర్వజైష్వల్
 ఉత్తరోత్తరమ్దుర్బలమాయ్సమాఖ్యైదుర్బలమకైయాలుమ్, ఉప
 క్రమాధికరణన్యాయత్రాలుమ్, అన్తర్యామిషర్యన్త సావధానభిధాయి
 యాకైయాలుమ్, అవయవశక్తియాలుమ్, నారాయణసేసర్వకారణమ్,
 పరతత్వమ్, ఉపాస్యన్, మోక్షప్రదన్, ఎన్టు అఱుతియడవేడ్డివ్యుత్పన్నా
 ధికారమాయ్, “భక్త్యాశాస్త్రీద్వేద్విజనాదానమ్ ” ఎన్టుపుణ్యాధికార
 ముమాయ్ క్లేశిక్కిఱపడియైక్కణ్ణశ్రీవాల్మీకిభగవాన్చతురనాకైయాలే
 ఆస్త్రీబాలం ప్రసిద్ధమెన్నుమ్బడి ఉలక్తైస్పాట్టాక భర్తృహీవైకళా
 య్ ప్రలాపిక్కిఱ తారామన్దోదర్యాదికవైయిట్టు తత్త్వనిర్ణయమ్ పణ్ణ
 వతాకొక్కిలి, కీర్తేవాలివధానన్తరమాక స్త్రీబాలర్కళాన తారాజ్జ
 దాదికవైయిట్టు “త్యమప్రమేయశ్చ ” ఎన్టుతోడగ్గి తత్త్వనిర్ణయమ్పణ్ణి,
 ఇష్టోతు రావణవధానన్తరమాక మన్దోదరియైయిట్టు తత్త్వనిర్ణయమ్ ప
 ణ్ణకితాన్ ఇప్ప్రదేశత్రాల్.

ఎజ్జనేయన్నిల్, ‘‘రావణం నిహంతంశ్రుత్వా రాఘవేణమహాత్మ
నా|అస్త్రపురాన్వినిష్ఠేతూ రాక్షసశ్రోకకర్మితాః’’ ఎన్ఱు పెరుమాళ్
కైయిలే రావణన్ పట్టానెన్ఱుకేట్టు అస్త్రపురత్తిల్నిన్ఱుమ్ పెన్ఱుకళ్
పుటప్పట్టు ‘‘ఉత్తరేణవినిష్క్రమ్యద్వా రేణసహరాక్షనైః | ద్రవిశ్యా
యోధనం ఘోరంవిచిన్ఱన్యోహతంపతిమ్’’ ఎన్ఱు వడక్కువాళలాలే పు
టప్పట్టుప్పోయ్ పడుకళ్ త్తిలేశెన్ఱు, ‘‘తాఃపతింసహసాదృష్ట్వా శయా
నంరణవాంసుషు | నిపేతుస్తస్యగాత్రేషు చిన్నావనలతాశవ’’ ఎన్ఱురా
వణనైక్కణ్ణు అఱుప్పుణ్ణుకొడికళ్ పోలే ఇవన్ మేలేవిఱున్ఱు, ‘‘బహుమా
నా త్పరిష్వజ్య కాచిదేనంరురోదహ | చరణౌ కాచిదాల్పిజ్యకాచితేక
శ్లేవలంబ్యచ | ఉద్ధృత్యచభుజౌ కాచిత్ భూమాస్త పరివర్తతే’’ ఎన్ఱు వల్ల
భై యాయరుప్పాలోరుత్తి సర్వాజగపరిష్వజ్యమ్పణ్ణిక్కిడన్ఱుకూప్పిడ, అడి
యాళ్ కూత్తియా యరుప్పాలోరుత్తి కాలైక్కట్టిక్కిడన్ఱు కూప్పిడ,
వేతూరుకన్ఱరప్పిరాట్టి పార్శ్వత్తిల్నన్ఱు కఱున్ఱైక్కట్టి కూప్పిడ, ఆ
దాదాపై మికున్దిరుప్పాలోరు అకప్పరివారత్తాళ్ పఱికోడుత్తాత్తోలే
కైయెడుత్తుక్కుప్పిట్టు త్తరైయిలేకిడన్ఱుపురళ, ‘‘తాసాంవిలపమానా
నాంతథారాక్షసయోషితామ్ | జ్యేష్ఠాపత్నీప్రియాదీనా భర్తారంసము
దైక్షత’’ దశగ్రీవంహతందృష్ట్వా రామేణాచిన్ఱ్యకర్తణా | పతింమన్దోద
రీతత్రకృపణాపగ్యదేవయత్’’ ఎన్ఱు అవర్కకళప్పడిక్కుప్పిడానిఱుప్ప
థానమహిషియాయ్ అభిమతైయుమాయరుక్కిట మన్దోదరియానవళ్
నినైక్కవొణ్ణాత తొక్కిలైయుచైయ పెరుమాళ్లాలే కొలైయున్ఱు
కిడక్కిట రావణనై ఏటవిఱ్ఱియప్పార్త్తునెఱ్ఱిన్ఱు ప్రలాపిత్తు అఱుకి
త్తాళ్. అఱుతపడి, ‘‘ననునామమహాబాహూతపవై శ్రవణానుజ | క్రుద్ధ
స్యప్రముఖేష్ఠాఽఽత్రస్యత్యశిపురన్దరః|| ఋషయశ్చమహీదేవాగన్ధర్వాశ్చ
యశస్వినః | ననునామతవోద్యేగాచ్చరణాశ్చదివంగతాః || సత్వమ్నా
నుషమాణ్ణేణరామేణయుధినిర్జితః | సహ్యప్రతపసేరాజన్కిమిదంరాక్ష
సగ్భవ’’ ఎన్ఱును ‘‘మానుషాణామవిషయేచరతః కామసూపిణః | వినాశ

స్తవరామేణ సాయుగేనోపపద్యతే” ఎన్టుమ్ నాట్టారిరణ్ణతోళ్ పడై
 ప్పార్కళాకి లిరుపతుతోళ్ పడైత్తవనన్, “నశోభార్థా విమాబా
 హూ” ఎన్టు నాట్టార్ పట్టిలుక్కుత్తోళ్ పడైత్తార్ కళాకిల్ అల్లుక్కు
 మాడైక్కుమ్తోళ్ పడైత్తాయనీయన్తో? ఆరుడైమైక్కుమ్ విశ్వర్యముడై
 మైక్కుమ్ వై శ్రవణ తమ్మియన్తో? నీయుమాయ్కో పిత్తాల్ నాట్టిల్
 పడైవీ డెల్లామట్టిత్తు త్తిరిన్ ఇన్ద్రమ్ మున్నేనిఱ్ఱువల్లనో? శాపాసుగ్ర
 హశక్తరాన ఋషికల్ బ్రాహ్మణర్ దివ్యరాన చారణగన్ధర్వాదికళకప్ప
 డ ఉనక్కజ్జిదిగ న్దగ్గలిలేయన్తో ఓడిప్పోయ్క్కిడప్పతు, ఇప్పడిమతిప్ప
 నాయరుక్కిఱనీక్షుద్ర రానమచుప్పర్ కుత్తోరోమెన్టు వెట్కపుమటిన్ది
 లైయా, వరజ్కోళ్ళుకై క్కుజూడప్పత్తమ్బారాతమచుప్పర్ కిట్ట
 వొణ్ణతనిల త్తిలేనిన్టు, ఓరుడప్పిలేయమప్పవట్టల్ అవ్పడివై విట్టు వేటూ
 రువడివుకొళ్ళవలై యా యిరుక్కిఱ ఉనక్కు రామనాల్ పిఱన్దనివాళమ్
 ఎనక్కుక్కుడియరుక్కిఱతిలై యెన్టు అచుపప త్తిపడువతు, “యదైవ
 వానరై ఘోరైబద్ధసేతుర్న హర్ణవే! తదై వహృదయేనాహంశజ్జే
 రామమమానుషమ్” ఎన్టుమ్, “యదైవహజనస్థాశేర శ్చనైర్బహుభిర్వృ
 తః! ఖర స్తవహతోభ్రాతాతదైవాసౌనమానుష ” ఎన్టుమ్ కురణ్ణుపడై
 కొణ్డు అట్టిక్కిడలై యళవిట్టుఅలై కట్టినపడియాలమ్, ఉనక్కకప్పడ
 త్తలై క్కావలాయ్ అళవిల్లాత పరికరముమ్ తానుమాయిదన్ద ఖరనై
 కొన్టు పడియాలమ్, ఇన్దయుక్తికళాలే ఇవనై మనుష్యర్లర్, దివ్యరె
 న్ణఱుతియిట్టు, “అథవా వాసవేనత్వన్ధస్మితోసి” ఎన్టు ఇన్ద్రనాలే
 నలివుపట్టాయో? యమకుబేరాదికళాలేయో? సంహర్తావానరుద్రనా
 లేయో? ఎన్టు శజ్గిత్తు “వాసవస్యకుతశ్చక్తిస్తాన్ద్రస్త్రిష్టుమపిసంయుగే”
 ఎన్టుమ్ - “యేనవిత్తానితశ్శక్రోయేనవిత్తానితోయమః । యేనవై
 శ్రవణోరాజా పుష్పకేణవియోజితః ” ఎన్టుమ్ - “జేతారంలోకపా

లానాం తే చ్చారంశః శ్చరస్యచ" ఎన్యుమ్ || తూశియి లేనిన్ ఉన్ మకన్ కైయి
 లేకట్టుణ్డపాన ఇన్ద్రిన్ ఉన్ మున్ని లైయి లేని అవుమ్ మాట్టాన్, ఎల్లారుక్కు
 శ్చ కూర్బ్ దనానానాకిలుమ్ ఉనకన్ శ్చ బ్రహ్మ వైయిట్టు ఉణవు శేయ్ తానమ్ము
 వినయమనుమాట్టాన్, తమయ నేయాకిలుమ్ * ఏన్ దపురవియానపుష్పక
 తై యకప్పడప్పటికొడుత్తు ఇన్తుకూడమీట్టు మాట్టాత వైశ్రవణనుమ్మా
 ట్టాన్, చన్ద్రిహాసమ్ కొడుత్తు ఉపకారకనాయురుక్కు చ్చెయ్ తేయమ్ పీర
 త్తోడే ఎడుప్పుణ్డవనాకై యా లేరుద్రనుమ్మాట్టాన్, ఎన్తుకభీత్తు, సేతాంహి
 సన్దేహపదేషువస్తుషుప్రమాణమన్తః కరణప్రవృత్తయః" ఎన్తుమానసప్ర
 త్యక్షతాలుమ్, రావణవధత్తిల్ దిన్ద్రియప్రత్యక్షత్తాలుమ్, సేతుబద్ధఖరవ
 ధవాలివధాదికరణజ్ఞభాల్ పరుకిఅనుమానత్తాలుమ్, "పరాస్యశక్తిర్వి
 విధైవశ్రూయతే స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ" ఎన్యుమ్ "విచిత్రాశ్చక్త
 యశ్చైతాన్యపయత్రప్రతిషిత్తాః" ఎన్యుమ్ - "సీతాలక్ష్మీభక్తవాన్విష్ణుః" ఎ
 న్నుమ్, "భవాన్నారాయణోదేవః" ఎన్తుజ్ఞోల్లుకట అగమక్రమజ్ఞభాలుమ్,
 పరవస్తు ఎన్తు తానేయటులియిట్టు త్తానజిన్దప్రకారత్తైప్పిఱర్క్కు మఱి
 విప్పతాకకోలి రావణనైనోక్కి, ఇవర్ కేవలరల్ల, పరవస్తువాన నా
 రాయణ, దేవాదికభాల్ పడాతపడి బ్రహ్మన్తర్యామియాయ్ నిన్తు వర
 జ్ఞోడు త్తపడియా లేసత్యవాక్యప్రయోగరాకై క్కుత్తామ్ మూడి మనుష్య
 శ్చైదైయిట్టు + ఒలుప్పుణ్డదేవర్ కి శ్చైయమ్ ఋక్షవానరగోపుచ్ఛవిగ్ర
 హజ్జైకొళ్ళువిత్తు త్తమ్మడైయవిభూతియానలోకత్తై "ప్రవృద్ధం లో
 కకణ్టికమ్" ఎన్నుమ్బడి నీనలిన్దపడియా లేతమక్కు వేణ్డియన్తి క్కే లోక
 హితార్థమాకసపరికరనాన ఉన్న్యైకొన్తు పెరియపుకరున్తాముమాయ్
 నిన్తా రెన్తునిమ్మర్నిత్తు త్తలైక్కుట్టుకితాళిప్పదేశత్తిలిచ్చతుశ్లోకియాల్.

ఇతిల్ ముతల్ శ్లోకత్తల్ లీలావిభూతియిలే యావరోడు మొ
 క్కుక్కలన్దునిఱ్కిట వివర్ చేతనాచేతన విలక్షణమాన వస్తు వెన్తుటిన్దే
 నెన్తితాల్.

|| తూశి - సేనాముఖము. శ్చ కూర్బ్ దన్ - శిశువుడైనయముడు. * ఏన్ ద
 పురవియాన - తగినవేగముగల + ఒలుప్పుణ్డ - వ్యాకులముఁజేచిన.

వ్యా. *౧. (వ్యక్తమ్) అవరో ఇవరో వెన్యత్యులమన్దుతినిదోమ్, ఇహోతౌ
 రుపడివెలియా యిల్లమ్ * ౨. (వ్యక్తమ్) దేవతా న్తరవిషయ విచారమాన
 పోతు తెరియా తపడి ఇరుళో మూడిక్కిడన్దతు, భగవద్విషయ త్రిలేపన్దవాతే
 ప్రకాశమాయతీయ వాయిల్లమ్. “దదామిబుద్ధియోగంతమ్” ఎన్టుమ్.
 “మత్తస్సృతిజ్ఞానమహానభ్య” ఎన్టుమ్ “అతీయాతనవతీవిత్ర”
 ఎన్టుమ్ జ్ఞానత్తుక్కు || ఊల్లమ్ వాయ్ ఇవనితే. * ౩. (వ్యక్తమ్) “ఇని
 యతీనేనీశఱ్ఱుమ్ నాన్దుకఱ్ఱున్దెయ్ వమ్ ఇనియతీనే నెమ్మెరు
 మానున్నై” ఎన్నుమాహోలే ఇత్తనై పోతు మతీన్దిలేన్, ఇహోతతీన్దే
 నెన్దితాళ్. * ౪. (వ్యక్తమ్) కణ్డపోతే “సర్వలోకేశ్వర
 స్సాక్షాత్” ఎన్నుమ్బడియానార్. * ౫. (వ్యక్తమ్) “కాత్వంభ
 వసిరుద్రాణాం మరుతాం వావరాననే । వసూనాం వావరానో హే దే
 వతా ప్రతిభాతి మాంకిన్సు చన్ద్రమసాహీనా పతితా విబుధాలయాత్ ।
 రోహిణీ జ్యోతిషాం జ్యేష్ఠా శ్రేష్ఠా సర్వగుణాన్వితా ॥ వసిష్ఠం
 కోపయిత్వా త్వన్నాసికల్యాణ్యుర్ధతీ ” ఎన్టు తిరువడియానవన్ రుద్ర
 మరుద్వసుక్కుళుడైయ దేవతైయో, చన్ద్రనైప్పిరిన్ద రోహిణియో,
 వసిష్ఠనైప్పిరిన్దతిరున్దతియో, ఎన్టుశక్కిత్తు యుక్తికళాలే పిరాట్టియెన్టు
 అఱుతియిట్టాటోల్లన్దిక్కే, కణ్డపోతే పెరుమాళెన్టుమ్ పెరుమాళైప్పరవ
 న్తువెన్టుమ్ అఱుతియిట్టే నెన్దితాళ్. * ౬. (వ్యక్తమ్), మహావ్యక్తమ్.
 “మయాజ్ఞాతమ్ ” ఎన్దితాద్రాపదిమైహోలే శొల్లకితాళ్. “మహా
 త్యాపది సంప్రాప్తే స్మరవ్యో భగవాన్సరిః । ఇత్యేవంయత్ పురా
 గీతం వసిష్ఠేన మహాత్మనా ॥ తదిదానీం మయాజ్ఞాతమ్ ” ఎన్టాళితే.
 “జ్ఞాతమ్” ఎన్టు సామాన్యవాచియానజ్ఞానశబ్ద మివ్విడత్తిల్ స్మరివిశేష
 త్రిలే పర్యవసిక్కిఱతు. * ౭. (వ్యక్తమ్) “సహిదేవై రుదీర్ల స్యరా
 వణాన్యవధార్ధిభిః । అర్థితోమానుషేలోకే జజ్ఞేవిష్ణుస్సనాతనః” ఎన్టుమ్

“వేణ్ణిణ్ణేవరిక్క” ఎన్ఱమ్ రావణవధార్థికళాన దేవర్కళవేత్తై యా
లే వన్దుపిఱన్దానెన్ఱిఱ దేవరహస్యమిహ్పొతు వెళియాయ్గోలు. * రా'
(వృక్తమ్) పరవిరోధమ్ నరుమెన్ఱు రావణన్ పడున్దనెయుమ్ తన్నై
మత్తైత్తు*నాట్టోల్ పిఱన్దుపడాతనపట్టుమనిశర్క్కాయ్ త్తిరిన్దు రావణన్
పట్టవాతే ఇహ్పొతు వెళియాయ్గోలు.

వెళియానపడియెజ్జనేయెన్నిల్, (ఏషమహాయోగీ పరమాత్మా
శజ్జచక్రగదాధరః నిత్యశ్రీరితివా) పరవన్ఱువెన్ను మిడమానాల్ “వృక్త
మేషః” ఎన్ఱుసమానాధికరిక్క వేణ్ణానోవెన్నిల్, ఎక్తావినుఱైయ వి
ఎత్తావశమితే వాక్ప్రవృత్తి, రావణవదమ్ రామసాల్ కూడాతెన్నతు,
ఇన్ద్రాగ్రికళో వెన్నతు, అతువుమ్ కూడాతెన్ఱి తాయ్ సామాన్యత్తి లేవిచా
రిత్తుయుక్తికిళాలారుపడియఱిన్దోమెన్ఱు సామాన్యత్తి లేనిశ్చుత్తుత్తని
యేబరువాక్యమాయ్ క్కిడక్కిఱతు, “మైనాకః కిమ మందుణ్ణద్దిగగ నేమ
న్దార్గమవ్యాహతం శక్తిస్తస్యకుతస్సవజ్రపతనాద్భితో మహేన్ద్రాద
పి । తాత్ప్ర్యః సోస్థిసమనిజేన గురుణాజానాతిమాం రావణమ్” ఎన్ఱు
బహుముఖమాకవికల్పమాయ్ “ఆజ్ఞాతంసజటాయారత్ర) జరసాక్ల
ష్టోవధం వాఞ్ఞుతి” పోలేక్కిఱతు “వృక్తమ్” ఎన్ఱు తానఱిన్దాళా
కిల్ “ఏషమహాయోగీఁరమాత్మా” ఎన్ఱు మేలేశోల్లుకిఱతెన్నెన్నిల్,
“సత్వమ్మానుషమాత్రేణ రామేణయుధినిర్జితః” ఎన్ఱుమ్ “సరాక్షిసప
రివారం హతవాంస్తావమ్” ఎన్ఱుమ్ రావణనై నోక్కి చ్చొల్లుకిఱవళా
కై యాలే అవరో ఇవరోవెన్ఱు సన్దేహిత్తవళ్ “ఆరానుమల్లనఱిన్దే నవ
నై నాన్” ఎన్ఱాళ్ ముట్పడ, అనన్తరమ్ “ఉమక్కటియక్కూఱుకే
నో” ఎన్ఱు రావణనుక్కు మ్పిఱర్క్కు మఱియ చ్చొల్లుకిఱాళ్, పిణమా
య్ క్కిడక్కిఱవనుక్కు చ్చొల్లుకిఱతెన్నెన్నిల్, విరహిణికళుమాయ్ పతి
హీనైకళుమానవర్కళో నాయన్దార్ అసన్నిహితం యిరుక్క మున్ని
లై యాకళావిత్తుచ్చొక్కడవతు, “ననునామావినీ తానాంవినేతాసిప
రన్తప” ఎన్ఱుమ్ “క్షమసేతమ్మ హీవతే” ఎన్ఱుమ్ “హారామ హలక్ష్మణ

హాసుమిత్రే హారామమాతస్సహమేజనన్యా” ఎన్టుమ్ “ముకిల్
 వణ్ణాతకవతో” ఎన్టుమ్ “చట్కిలభిజ్జాయుమ్మశివణ్ణా” ఎన్టుమ్ “ఎన్ తక
 విలైతకవిలై యేనీకణ్ణా” ఎన్టుమ్ అశోకననికైయిలే యిర్క్కుఱపిరాట్టి
 నూల్యవానిలే యిరుక్కిఱపెరుమాళై నోక్కిచ్చొన్నాళ్ , తన్దా
 మూర్కళిలేయిరుక్కిఱఅఱ్ఱవార్కళాఱిఱ నాయ్చ్చిమూర్ తన్దాన్దిరు
 ప్పతికళిలేయిరుక్కిఱనాయన్దా రైనోక్కిచ్చొన్నార్కళి, తారై యుమ్
 వాలిపట్టుక్కిడక్కిఱపోతు, “ఉత్తిప్పహరిశార్దూల భజస్వశయనోత్త
 మమ్ । నైవంవిధా శ్శేరతేహి భూమాన్మపతిస త్తమాః ॥ అతీచఖలుతే
 కాన్తావనుథావనుథాధిప । గతాసురపియాంగాజై స్త్రిహంవిహాయ ని
 మేవసే” ఎన్టుశొన్నాళ్, మన్దోదరియుమ్ “ననునామమహాభాగ
 తవవైశ్రవణానుజ” “ఉత్తిష్టోత్తిష్టకింశేషే” ఎన్టుశొన్నాళ్, ప్రశ్యక్ష
 శూక తాకికవిలాసజ్గల్ తానే కాణానిన్టోమ్.

ఇవళ్ తాణనకుఱ వ్యక్తమాయ్చ్చొన్న పాశుర మెన్నెన్ని
 ల్, “ఏవపరమాత్మానిత్యశ్రీర్లోకానాం హితకామ్యయా, సరాక్షస
 పరీవారం హతవాంస్తా వ్యుహాద్యుతిః” ఎన్టి పుష్పజై కళిలే.*౧ (ఏషః)
 ‘మానుషం వపురాస్థాయ” ఎన్టు మనుష్యశస్త్రేయిట్టు త్త పైమత్తైన్తు
 కొండునిట్కిఱ వివర్, * ౨. (ఏషః) “రామశ్శోకసమావిష్టమిత్య
 వాచవిభీషణమ్త్రయోనిహతస్సజ్ఞేనశోచ్య ఇతినిశ్చయః” ఎన్టుమ్
 “సంస్కారః క్రిమతాంభ్రాతు స్త్రియజై చ తానివర్తయ” ఎన్టుమ్
 ఎజ్జళుక్కెల్లామ్నియామకరాయ్ప్పుశలిల్ పట్టార్క్కువెఱుక్కిఱతెఱ;
 సంస్కారత్తిల్ ప్రవర్తిక్కలాకాణో? పెణ్ణకళై మీశవిడుమెన్టు ఉత్త
 రకృశ్యజ్జళుక్కు విధాయకరాయి రుక్కిఱవివర్ * ౩ (ఏషః) విభీషణ
 స్త్రికళై ఆధరణభూషితైకళాక్కి ఎన్టై వైధవ్యభూషితైయాక్కి
 ఖిన్కిరవివర్, * ౪ (ఏషః) * కొల్లున్దనార్ పెణ్ణకళై అన్తఃపురవి
 భూషితైకళాక్కి ఎజ్జళై రణభూషితైకళాక్కినిట్కిఱవివర్ * ౫.

(ఏషః) “ధర్మసంస్థాపనార్థాయ” ఎన్ఱమ్ “ధర్మపాలోజనస్యాస్య” ఎన్ఱమ్ ఋషికభుక్కుధర్మజ్ఞైక్కుడుత్తు, “విభీషణవిధేయంహిలజైశ్చైర్వర్యమిదంకృతమ్” ఎన్ఱమ్ విభీషణనుక్కులజైశ్చైర్వర్యజ్ఞైక్కుడుత్తు, “భజస్వకామంసుగ్రీవ” ఎన్ఱమ్ సుగ్రీవనుక్కు కామజ్ఞైక్కుడుత్తు, “మయా త్వంసమనుజ్ఞాతో గచ్ఛలోకాననుత్తమాన్” ఎన్ఱమ్ “అవహత్పరమాగతిమ్” ఎన్ఱమ్ జటాయువాలికభుక్కు మోక్షజ్ఞైక్కుడుత్తు, * అటమౌబురులిన్ద్రమ్ వీడ్గిణిపురుషార్థమ్ నాలుమ్మాణ్డవాతే ఎనక్కుక్కైవల్యజ్ఞైయే తన్దనిత్కిణివివర్. * ౬. (ఏషః) “సర్వశక్తిస్తుభగవానశక్త ఇవచేష్టతే” ఎన్ఱిటపడియే, ఖరవాలివధాదిసేతు బన్ధలజ్ఞాభగ్గరావణవధాద్యతిమానుష చేష్టితజ్ఞైప్వణి ఒన్ఱుమణియాతారైప్పల్నిత్కిణివివర్, * ౭. (ఏషః) “చూనుషీంతనుమాశ్రితమ్, పరంభావమజానంతః” ఎన్ఱు అబలైకళాన ఎనోబ్బల్వారుక్కు ఆశ్రిత సౌకర్యార్థమాకత్తావిట్ట నీరైయై తజ్జేయాకనినైక్కుమ్పడి ఎలియరాయిరుక్కిటవివర్.

ఇప్పడి ఎలియరాయిరుక్కిట వివర్తామారెన్నిల్, * ౮. (మహాయోగీ) కేవలరల్ల, “సమస్తకల్యాణగుణాత్తకోసా” ఎన్ఱు కట్టడజ్ఞనన్ఱానదివ్యగుణజ్ఞైయదైయవర్. * ౯. (మహాయోగీ) “ఏమాంవిభూతియోగంచ” ఎన్ఱమ్ “యోగయుక్తపరమాత్మా సౌనిత్యమజ్ఞశ్విగ్రహః” ఎన్ఱమ్ శొల్లుకిటపడియే, “యునక్తితియోగః” ఎన్ఱు గుణజ్ఞభుక్కుప్పేరాయ్ “అనవధి కాలిశయాసజ్ఞేయ కల్యాణగుణగణః” ఎన్ఱమ్ “ఉయర్వట ఉయర్ నలముడైయవర్” ఎన్ఱమ్ అతివిలక్షణమాన గుణజ్ఞభుక్కు ఆకరమానవర్. (మహాయోగీ) “యోగస్సన్నహనోపాయ ధ్యానసజ్గతియుక్తిషు” ఎన్ఱిట వివర్థజ్ఞలిలే యాకిలుమామ్, * ౧౦ ముతల్ సన్నహనమాయ్, “సన్నహాకవచచ్ఛదః” ఎన్ఱు ఉడమ్బుక్కిడాయ్, మహాయోగమెన్ఱు కేవలమాన మానుషసన్నాహమన్ఱియిలే ఇన్ద్రా వరక్కాట్టినతాయ్, దివ్యమాయ్ రావణశస్త్రాస్త్రజ్ఞభుక్కిడుపడాతే విలక్షణమాన ఉడమ్బుక్కిడుడైయరాయిరున్ద్రాన్ఱుమామ్, “శన్నాకమ్” ఎన్ఱు తమిళును

ఇహాన్నానితే. అన్తియిలే, *౪. (మహాయోగీ) ఎన్ఱు “సన్నద్ధావిచరిష్య
 తః” ఎన్ఱిటపడియే సన్నాహమ్ ఉద్యోగమాయ్, “ఉద్యోగస్తవసంపే
 త్య” ఎన్ఱు రాజ్యభ్రష్టరెన్ఱుముశి త్తిరాతే పడైకూట్టువతు, తుడైయడై
 ప్పతు, అడైయడైప్పతు, లడైయడైక్కప్పాయ్ చ్చువతు, శుడువతు,
 ఇడిప్పతు, గరుడనైయడైప్పతు, ఔషధమడైప్పిప్పతాయ్ పెరియఉత్సా
 హముడైయరాయరున్దారెన్ఱుమామ్. అన్తియిలే, * ౫. (మహాయోగీ)
 ఎన్ఱు ఉపాయమాయ్, “ఉపాయఃకోవధేతస్య” ఎన్ఱు ఇనర్ కేట్టుతు,
 “ప్రవిష్టోమానుషీ న్తనుమ్, అవధ్యందైవతైర్విష్టోసమరేజహి” ఎన్ఱు దేవ
 ర్ కళో శొల్లువతాయ్ ఇప్పడివర త్తిన్వరియిలకప్పడాతపడి ఇశోరుపాయ
 ముడైయరాయ్ శైన్ఱుమామ్. అన్తియిల్, * ౬. (మహాయోగీ) ఎన్ఱు ధ్యా
 నమాయ్ “ధ్యైచిన్తాయామ్” ఇతే. దశరథయజ్ఞత్తిల్ దేవర్ కళో తిరన్ఱ
 వన్ఱుతోడగ్గిరావణపథపర్యస్తమాకనడువుళ్ళకార్యచిన్తై కళిల్ ఒన్ఱు మ్మ
 ఘ్రతుపోకాతపడిపత్తుమ్మత్తాకక్కార్యవిచారముడైయరాయరున్దారెన్ఱు
 మామ్. అన్తియిలే * ౭. (మహాయోగీ) ఎన్ఱు సజ్గతియాయ్, “నా
 సహాయస్యసిద్ధతి” ఎన్ఱు తుడైయిల్లాతవనుక్కొన్ఱాకాపైయాలే ఇతు
 ముడియుమ్బడియాన హనుమత్సుగ్రీవవిభీషణాదికళాన సహాయ సజ్గతి
 యుడైయరాయరున్దారెన్ఱుమామ్. అన్తియిలే, * ౮. (మహాయోగీ)
 ఎన్ఱు యుక్తియాయ్, “ఉత్తరోత్తరయుక్తౌచ వక్తావాచస్పతిర్యథా”
 ఎన్నుమాప్పోలే వచవాన నివృత్తిక్కిళైయపెరుమాళై త్తల్లియుమ్,
 జాబాలిశొన్న ధర్మాక్షేపపక్షజ్ఞతై త్తల్లియుమ్, నాలివధాన స్తరమ్ అ
 వకశొన్న పక్షజ్ఞతై త్తల్లియుమ్, విభీషణ శరణాగతిక్కు సుగ్రీవశరభ
 జాంబవత్ప్రభృతికళుడైయపక్షజ్ఞతై త్తల్లియుమ్, ఇప్పడిసలరోడేకలన్దవి
 డత్తిలుమ్ ఇత్తనైపేరైయున్దల్లిమ్బడియాన ప్రబలయుక్తికళైయుడై
 యరాయరున్దారెన్ఱుమామ్. అన్తియిలే, * ౯, (మహాయోగీ) ఎన్ఱు
 తలైయుజ్జుటైయుమ్ అరైయుమ్మరపురియుమా సవేషత్తాలుమ్, ఇత్తనై
 పెన్ఱుకళో తిరన్ఱుకిడక్క ముఖమెడుత్తుప్పారాత విరక్తియాలుమ్,

వెన్తుకొడ్డ రాజ్యజ్ఞో నుగ్రీవవిభీషణాదికళుక్కుకొడుస్తు త్తామవ
బ్రోబ్రో నలై పణ్ణామైయాలుమ్, నిలై త్తుముడిక్కుమ్మడియాన తపోను
స్థానత్తాలుమ్, ఇవర్ తామ్ పెరియయోగికళా యిరున్దా రెన్ఱుమామ్.

ఇప్పడి యోగికళాకీల్ కర్తవశ్యరాన సంనారియూరున్దారో
వెన్నిల్, *౧. (పరమాత్మా) అప్పడియల్ల, సర్వాస్తయామియాన
పురుషోత్తమః. *౨ (పరమాత్మా) “పరోమాఅస్తాదితిపరమః” ఎన్ఱా
య్, “యస్తాత్పరం నాపరమస్తికి ఇచ్చిత్” ఎన్ఱుమ్ “సతత్సమశ్చాభ్యధి
కశ్చిద్యశ్యతే” ఎన్ఱుమ్ “ఒత్తార్మికార్మైయిలై యాయమామాయ”
ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియేసమాభ్యధికదరిద్రనానవన్. (పరమాత్మా) “ఆత్మా
జీవేభ్యతాదేహే స్వభావేపరమాత్మని , య త్నేఽర్కేఽగ్నౌమతౌ
వాతే” ఎన్ఱు ఇవ్వర్జజళిలుమామ్. *3 (పరమాత్మా) ఎన్ఱు జీవవాచియా
య్ “సచ్చత్యచ్ఛాభవత్” ఎన్ఱుమ్ “సవనసర్వమ్యదస్తియన్నాస్తి”
ఎన్ఱుమ్ “ఇల్లతుముళ్ళతుమ్” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, శరీరాత్తభావ
త్తాలే ఆనః తానెన్ఱుశొల్లలామ్బడి యిరుక్కిఱవర్. అన్ఱియిలే, *౪.
(పరమాత్మా) ఎన్ఱు ధృతియిలేయాయ్, “ఆపద్యపిస్వకార్యేషు కిర్తవ్య
త్వస్థితిర్ధృతిః” ఇతే. రాజ్యభ్రంశ వనవాససీతాదర్శన జటాయుషధా
దియాన వ్యసనజ్ఞో వందనశవిలుమ్ శెయ్యుజ్కార్యజ్ఞో శెయ్తీడేఱుమ్మ,
డియాన నిలై యెయుడైయరా యిరున్దా రెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే, *౫.
(పరమాత్మా) ఎన్ఱు దేహత్తిలేయాయ్, “నిత్యంనిత్యకృతిధరమ్”
ఎన్ఱుమ్ “సభూతసజ్ఞ సంస్థానో దేహాస్యపరమాత్మనః” ఎన్ఱుమ్ “మ
ణియురువిల్ పూతమైన్దాయ్” ఎన్ఱుమ్ ఎతిరికళుక్కిడు పడాతపడియా
ననిత్యనిరవద్యమాన విగ్రహారాయున్దా రెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే, *౬.
(పరమాత్మా) ఎన్ఱు స్వభావత్తిలేయాయ్, “సంబాహుభ్యాన్న మతిసం
పతతై” ఎన్ఱుమ్ “వాజ్తననైకభూమయే” ఎన్ఱుమ్ “ఎలివరుమియల్వి
నన్” ఎన్ఱుమ్ “నహిపాలనసామర్థ్యమృతేసర్వేశ్వరాధరే” ఎన్ఱుమ్
“కాక్కుమియల్వినన్” ఎన్ఱుమ్ సౌలభ్యరక్షకత్వాదియాన స్వభాగము

దైయరాయరుద్ధారెస్తుమామ్, *౭. అన్వియిలే (పరమాత్మా) ఎస్తు సర
మాత్త వాచియామ్, “అన్తబహిశ్చతత్సర్వం వ్యాప్యనారాయణస్థి
తః” ఎన్వియిలే, సర్వముమ్ వ్యాప్యమామ్ తామ్ వ్యాపకరెన్నలా
మ్మడియిరుద్ధారెస్తుమామ్. అన్వియిలే, *౮. (పరమాత్మా) ఎస్తు యత్న
త్తిలేయామ్, “యత్నవాంశ్చ భవిష్యామి” ఎస్తుమ్ “ఉత్సాహః
పౌరుషం సత్వమ్” ఎస్తుమ్ మేల్ మేలే ఉత్సాహముదైయరాయరుద్ధా
రెస్తుమామ్. అన్వియిలే, *౯. (పరమాత్మా) ఎస్తు అర్కవాచియామ్,
“కపేరామదివాకరః” ఎస్తుమ్ “తేజసాసూర్యసజ్జాశః” ఎస్తుమ్
“ముతైక్కతిరై” ఎస్తుమ్ “శుడర్కఖిరణ్డాయ్” ఎస్తుమ్ ప్రతా
పాదికళాల్ ఆదిత్యన్ తానాయరుద్ధారెస్తుమామ్. అన్వియిలే, * ౧౦.
(పరమాత్మా) ఎస్తు అగ్నియామ్, “అగ్రంపదన్నయతీత్యగ్నిః” ఎస్తుమ్
“నయామిపరమాంగతిమ్” ఎస్తుమ్ “కాలాగ్నిసదృశఃక్రోధే”
ఎస్తుమ్ “నిదకపేదపికాకుత్స్థః క్రుద్ధస్తీవేణచక్షుషా” ఎస్తుమ్
“నిలనాయ్ త్రియామ్” ఎస్తుమ్ దాహకత్వాదికళాలే అగ్నితానా
యిరుద్ధారెస్తుమామ్. అన్వియిలే, * ౧౧, (పరమాత్మా) ఎస్తు మతివా
చియామ్, “బుద్ధిమాన్తధురాభాషీ” ఎస్తుమ్ “బుద్ధ్యాహ్యష్టాక్షయా
యుక్తః” ఎస్తుమ్ “మతియినాల్ కుఱళమాణాయ్” ఎస్తుమ్ అవస
రోచితబుద్ధియోగ ముదైయరెస్తుమామ్. అన్వియిలే, * ౧౨. (పర
మాత్మా) ఎస్తు వాతవాచియామ్, “తస్యైవాతాత్తనేనమః” ఎస్తుమ్
“కాలాయ్” ఎస్తుమ్ సర్వప్రాణి ప్రాణనహేతువాన కాఙ్గజ్జానా
యిరుద్ధార్.

ఇతెల్లామ్ “పరమాత్మేతిచావ్యుక్తో దేహేస్తిన్నరుషఃసరః”
ఎస్తు పరమాత్మశబ్దమ్ ముక్తసక్కుమ్ పేరాయరుద్దతు, ఇతువ్యావర్త
కమాక మాట్టాతెన్న, (సనాతనః పరమాత్మా) ముక్తన్ నెడు
జ్జాలమ్ బద్దనాయ్ త్తిరిన్దు పిన్ను ముక్తనానాల్ నో పరమాత్మశబ్ద
వాచ్యత్వమ్ ఏరువతు. ఇదనెప్పోతుమ్ పరమాత్మశబ్ద వాచ్యనాయ్

ఇరుక్కుమ్. (సనాతనః పరమాత్మా) ఇవన్ “ నిత్యంవిభుంసర్వ
గతమ్ ” ఎన్ఱు సర్వకాల త్తిలుమ్ సర్వదేశ త్తిలుమ్ సర్వవస్తుక్కుళిలుమ్
ఇరుక్కుమ్.

“సనాతనః పరమాత్మా” ఎన్ఱాలుమ్ ఆత్మన్ శబ్దమ్ దేహ
వాచియామ్ అచిత్తాకైయాలుమ్, “ నిత్యంసదసదాత్మకమ్ ”
ఎన్ఱుమ్ “ నిత్యాసతతః క్రియా ” ఎన్ఱుమ్ అచిత్తుతాన్ సనాతనమా
కైయాలుమ్, పరవస్తువాకక్కుడాతు ఎన్నిల్, (అనాదిమధ్యనిధ
నః) అచిత్తుస్వరూపేణ నిత్యమాకిలుమ్ ఆదిమధ్యావసానజభుణ్డ.
ఇవన్ “ అనాదిమధ్యాన్తమజ మవృద్ధిక్షయమచ్యుతమ్ ” ఎన్ఱు అచిత్తు
ప్పోలే ఆదిమధ్యావసానజభుణ్డ క్కే. యిరుక్కుమ్ (అనాదిమధ్యనిధనః)
ఆదిమధ్యనిధనజ్జో మాన్ఱుక్కుమ్ ఒవ్విన్ఱుక్కిరణ్డవన్ఱైయామ్, “ అ
న్ఱి, జాయతే, పరిణమతే, వివర్ధతే, అపక్షియతే, వినశ్యతి ” ఎన్ఱు అచిత్తు
షడ్భావవికార యు కైయాయరుక్కుమ్, ఇవన్ ప్పడి యన్ఱిక్కే- “ అప
క్షయవినాశాభ్యాం పరిణామర్థిజ్జభిః । వర్జితశ్చకృతేవత్తుమ్ యస్సదా
న్ఱీతికేవలమ్ ” ఎన్ఱు సర్వదాసన్ఱైయేయామ్ వ్యతిరక్తావస్థాపక్షుకజ
భిన్ఱిక్కే ఇరుక్కుమ్.

“స్థూలసూక్ష్మాత్మ నేనమః” “ అవ్యక్తవ్యక్తరూపాయ ” ఎన్ఱు
అచిత్తుత్తాన్ సూక్ష్మామాయ్, అవ్యక్తమాయ్, స్థూలమాయ్, వ్యక్త
మాయ్, ఇరణ్డవన్ఱై యాయ్ శీరుప్పతు. స్థూలమాయ్ వికారమెన్ఱు
వేరై యుడైత్తాన పృథివ్యాదికళుక్కాయ్ శీరు ఆదిమధ్యాదికళుళ్ళతు,
సూక్ష్మామాయ్, ప్రకృతివికృతియాన మహదాదికళుక్కు, “ త్రిగుణం
యజ్జగద్యోని రనాది స్రభవాప్యయమ్ ” ఎన్ఱు ఆదిమధ్యాదికళిన్ఱై యే
యెన్న, (మహతః పరమః) అప్పడియరుక్కిఅ మహానుక్కుమ్ అవ్య
రుకాయరుక్కుమ్. (మహతః పరమః) ఇవ్వరుకుళ్ళకార్యవగఱ జ్జలిల్
వెరుత్తుమహా నెన్ఱు శొల్లలామ్బడియాన మహాత్తత్వత్తుక్కు మవ్వరు
కాయరుక్కుమ్.

“మహతః పరమః” ఎన్టాల్, “మహతఃపరమవ్యక్త మవ్యక్తా త్పురుషఃపరః” ఎన్టు మహాపక్కుప్పరమవ్యక్త మన్తో? అతుతానానానో వెన్న, (మహా౯) “మహతోమహీయాన్” ఎన్టుమ్ “మహాన్తంవిభు మాత్తానమ్మత్వాగ్నిరోనశోచతి” ఎన్టుమ్ పెరియతుక్కు మ్పెరియతాయ్ ముముక్షూపాస్యముమా మురుక్కుమ్.

ఆక ఇన్ద్రోకత్తాల్ లీలావిభాతియోగముమ్ అజ్గుళ్ళచేతనాచే తనవై లక్షణ్యముమ్ శొల్లిల్లు.

ఇగన్డామ్ శ్లోకత్తాలే, “మహతః పరమోమహాన్” ఎన్టుమహాదవ్యక్తజ్జ లీల్ వ్యావృత్తనాయ్ పెరుత్తిరుక్కుమెన్డేశొల్లినిష్టతు, “అవ్యక్తమక్ష రేలీయతే, అక్షరస్తమసిలీయతే” ఎన్టుమ్ “మమయోనిర్తహద్భ్రహ్మ” ఎన్టుమ్ “తేనాగ్రేసర్వమేవాసీద్వ్యాప్తమ్” ఎన్టుమ్ “తదనస్తమ సజ్ఞాత ప్రమాణఞ్చ” ఎన్టుమ్, “శూన్యోద్ధకన్తాన్తస్థయర్థముడివిల్ పె రుమ్బాత్” ఎన్టుమ్ ఇన్వరుకుళ్ళవైక్కెల్లామ్మేలాయ్ పెరుత్తిరుప్పతు తమశ్శబ్దవాచ్యేయాన మూలప్రకృతియన్తోవెన్న, (తమసః పరమః) “ఆదిత్యవర్ణస్తమసః పరస్తాత్” ఎన్టుమ్ “క్షయస్తమస్యరజసః పరాకే” ఎన్టుమ్ రజస్తమశ్శబ్దవాచ్యేయాన మూలప్రకృతిక్కు మవ్వరుకాయరుక్కుమ్ (తమసః పరమః) “అధయదతః పరో దివోఞ్జ్యోతిర్దిప్యతే” ఎన్టుమ్ “హిరణ్మయేపరేలోకే” ఎన్టుమ్ “వైకుణ్ఠేతుపరేలోకే.. ఆస్తే” ఎన్టుమ్ ప్రాకృతతైక్కడన్దు అవ్వరు కాయరుక్కు అవన్.

“తమసఃపరమః” ఎన్టాల్, “అతీత్య ప్రాకృతాన్ లోకాన్” ఎన్టుమ్ “తద్విష్ణోః పరమంపదమ్” ఎన్టుమ్ “విశ్వతః పృథ్వీమసర్వతః పృథ్వీమాత్తమేప్సనుత్తమేమలోకేషు” ఎన్టుమ్ ఇష్టాక్రమేత్తుక్కు మేలాయరుప్పతుపరమపదమన్తోవెన్న, *౧. (థాతా) “విష్టభ్యాహు మంకృతన్న మేకాంశేనస్థిరోజగత్” ఎన్టుమ్ ఉభయవిభూతియన్దార్శమి

తనైపోక్తిధారకనానవనన్తో. * ౨. (థాతా) “దుథాజ్ఞాధారణపోషణయోః” ఎన్టుమ్ “రసంప్యేవాయంలభ్యానస్తీభవతే” ఎన్టుమ్ “ఎనక్కేతనైత్తద్దకత్పకమ్” ఎన్టుమ్ తనైసర్వస్వదానమ్ పణ్ణియిరుక్కిఱవన్, * 3. (థాతా) “ముకున్దః” ఎన్టుమ్ “సకలఫలప్రదః” ఎన్టుమ్ “భుక్త్యాచభోగాన్విపులాన్.. మమలోకమవాప్స్యసి” ఎన్టుమ్ “పోకమ్ నీయేయతిప్పిన్నునమ్మిచైక్కే పోతువాయ్” ఎన్టుమ్ భోగమోక్షప్రదనెన్టాకవుమామ్. * ౪. (థాతా) కరణకశేఖరైః” ఎన్టుమ్ సజ్జల్పా దేవాస్యపితరస్సముత్పన్నై” ఎన్టుమ్ “సవకథాభవతి, సహస్రథాభవతి” ఎన్టుమ్ సంసారికభుక్కుస్వప్రాప్త్యపాయోపకరణమాకవుమ్ ముక్తర్ముక్తాస్యానుభవోపకరణమాకవుమ్ కరణకశేఖరప్రదనెన్టాకవుమామ్. అన్తియిలే, * ౫. (థాతా) “యద్ద్రవ్యమ్ యద్ద్రవ్యస్య సర్వాత్తనాస్వార్థేనియన్తుం ధారయితుఞ్చశక్యన్తచ్ఛేషతైకస్వయాపఞ్చతత్తస్య శరీరమ్” ఎన్టుమ్ “యస్యాత్తాశరీరంయస్యపృథ్వీ శరీరమ్” ఎన్టుమ్ స్వశరీర భూతచేతనాచేతనజ్గతై ఆత్మతయానిన్టు ధరిక్కు మెన్టాకవుమామ్.

ఇతెల్లామెన్? “తమసఃపరమోథాతా” ఎన్టాల్ ప్రకృతిమణ్డలత్తుక్కుమేలాయ్ “భక్తైర్భాగవతైస్సహ ఆస్తేవిష్ణుః,” ఎన్టుమ్ “క్షయస్తమస్యరజసః పరాకే” ఎన్టుమ్ “ప్రజాపతే స్సభాంవేశ్ప్రపద్యే” ఎన్టుమ్ శ్రీవైకుణ్ఠనాథమహి సూరికభుమ్ ముక్తరుమెన్టున్దరుళియిరుక్కైక్కు ఆధారమాయిరుక్కిఱతు తిరుమామణి మణ్డపముమ్ దివ్యలోకముమన్తోవెన్న, (శబ్దచక్రగదాధరః) “కరుహ్పూరనాటుమో కమలహ్పూనాటుమో, తిరుప్పవళిచ్చెవ్వాయ్ తాఁ తిత్తిత్తిరుక్కుమో” ఎన్టు కేడ్కలామ్బడి అనుకూలర్క్కాశ్వాసమ్ పణ్ణికిఱి శ్రీపాఞ్చజన్యమెన్న, “అహంచక్రేణమాధవః” ఎన్టుమ్ “కరుతుమిడమ్పొరుతు” ఎన్టుమ్ ప్రతికూలరైనిరసిక్కిఱ తిరువాట్టియాత్తా నెన్న, “కామోదకిం జ్ఞానవికాసహేతుమ్” ఎన్టు ఆశ్రితర్క్కు జ్ఞానవికాస

హేతువాయ్ బుద్ధ్యభిమానినియాసగదైయైన్న, ఇవశ్శై యుడై
యవర్. “శబ్దచక్రగదాధరః” ఎన్టు శ్రీపఞ్చాయుసోపలక్షణమాక పు
మామ్.

ఇత్రాలెన్ ‘ ‘మమసాధర్మ్యమాగతాః.’’ ఎన్టుమ్ ‘ ‘తస్మై
యేయైక్మవరుశ్శైయివర్’’ ఎన్టుమ్ పరమసారూప్యమ్ షోధసూ
రికభుమ్ ముక్తరుమ్ శబ్దచక్రదిధరాయన్తో విరుప్పతెన్న, (శ్రీవత్స
వతూనిత్యశ్రీః) అచిత్తత్వాభిమానినియాకైయాలే ‘ ‘యవనికామా
యాజగన్తోహిసీ” ఎన్టురుక్కిట అన్తః పురమ్ నాయ్ చ్చిమారై యుడై
యవర్. (శ్రీవత్సవతూనిత్యశ్రీః) ఇరణ్డతొన్టు అమైన్దిరుక్కు ఇరణ్డ
విశేషణమెన్నెన్నిల్; “సమస్తహేయరహితమ్” ఎన్టుమ్ ‘ ‘అశతశీ
లనై” ఎన్టుమ్ ‘ ‘మాశతుశోతి” ఎన్టుమ్ ఒరు*మఱువశ్శోరుక్కిట వసు
క్కుమ్ మఱుపుడైయనెన్టల్ అవద్యమామెన్టు ‘ ‘నిత్యశ్రీః” ఎన్టు
వితువేవివక్షితమ్, ప్రధానమహిషిక్కు ఉచిత పరికర నిర్మిరిణి
యాకైయాలే వరుకై యాన శ్రీవత్సత్తైక్కుట్టిచ్చొల్లుకితాళ్. అనుక
రిత్తపాణ్డరిక వాసుదేవనై వ్యావర్తిక్కులామ్. అతు పిఱుప్పట్ట అవతాన
త్తిలే యాకైయాలమ్, సూరికలిలే వ్యావర్తిక్కిట ప్రకరణమాకై
యాలే సంసారికళై వ్యావర్తిక్కుప్పొకాతాకైయాలమ్, అనుచితమ్.
(నిత్యశ్రీః) ‘ ‘నిత్యైవేపానసాయసీ” ఎన్టుమ్ ‘ ‘ఇతైయు మకలశీ
లేన్” ఎన్టుమ్ ఉపాయదనైయిల్ పురుషకారత్వేనవిడాళ్, ఉపేయ
దనైయిల్ ప్రాప్యస్తర్గతైయాయ్విడాళ్, ఇప్పడిక్కప్పొతుమ్ అశ
సరప్రతీక్షైపణ్ణివిడాతే ఇరుక్కుమ్

‘ ‘నిత్యశ్రీః”. ఎన్టూల్తాన్ తవిర్నదతో ? ‘ ‘లక్ష్యణోలక్ష్యసంప
న్నః” ఎన్టుమ్ ‘ ‘అన్తరిక్షగతశ్శ్రీమాన్” ఎన్టుమ్ ‘ ‘సతునాగవర
శ్రీమాన్” ఎన్టుమ్ ‘ ‘పరమనైప్పయిలున్దిరుపుడైయార్” ఎన్టుమ్

నిత్యకూశదాస్య శ్రీయుమ్ కైజ్కర్య శ్రీయుముడైయ గాయ్, అవన్ భార్యత్వేన నిత్య శ్రీయా యిరుక్కుమోర్బతు మాతృత్వేన స్వామి త్వేనచ నిత్యశ్రీకళుమా యన్తో సూరిపరిషత్తిరుప్పతెన్నిల్, (అజేయః) అవర్కళెల్లారుమ్ జేతవ్యరా యిరుప్పార్కళి, ఇవనొరువనుమేజయిక్క వొణ్ణాతపడి యాయిరుప్పన్ (అజేయః) “జితస్తేపుణ్డరికాత్” ఎన్ఱుమ్ “జితంభగవతాజగత్” ఎన్ఱుమ్ “తోడదోమ్మడనెజ్జుమ్ ఎమ్మెరు మా న్నారణిల్లు” ఎన్ఱుమ్ ఎల్లారున్తోడక్కిడక్కుమిత్తనై పోక్కి ఇవరై యెరువరాలుమ్ తోత్కిక్కవొణ్ణాతు.

ఇవర్కేల్లారుమ్! “సర్వవిజయః” ఎన్ఱుమ్ “అపరాజితః” ఎన్ఱుమ్ “కూణాయనీతాయ్ నిలనాకిక్కొడువల్ల శురర్ కులమెల్లారుమ్ శీతావెరియున్తిరునేమి” ఎన్ఱుమ్ ఆధ్వాన్ శత్రుక్కుళుక్కు జేతా వాయ్ అవర్కళుక్కజేయరాయన్తో విరుప్పతెన్నిల్, (శాశ్వతః అజేయః) ఆధ్వాన్ పూశలుణ్డానాలప్పోతు జయిత్తిరుక్కు మత్తనై యన్తో, ఇవర్ సర్వకాలముమ్ అజేయరాయరుప్పర్ (శాశ్వతః అజేయః) కాదాచిత్తమల్ల, “సశ్యేనలోకాన్ జయతి దీనాన్ దా నేనరాఘవః! గురూన్ శుత్రూషయావీరోధనుషాయుధితాత్రవాన్” ఎన్ఱుమ్ “గుణైదాన్యముపాగతః” ఎన్ఱుమ్ ఎప్పోతుమనుభోక్తా క్కుళుణ్డాకై యాలుమ్ అతుతానొరు ప్రకారిమిన్ఱి కేల్ సర్వరూప రూప గుణవిభూతి చేట్టెకళెల్లారుమ్ అత్తిజ్గాల్ పట్టిరుక్కు యాలుమ్ ఎప్పోతుమ్ ఇవర్ కెల్లారున్తో డోదీరుప్పార్కళి, ఇవరెప్పోతుమ జేయరాయరుప్పర్.

“ఇదానీంసర్వత్రదృష్టాన్నాధికిమిష్యతే” ఎన్ఱులోకవ్యాప్తి విరుద్ధమాకవరువతుణ్డో? “భజ్జాయభాపతురద్యవస్థామ్” ఎన్ఱున్ “అవ్యవస్థాహిదృశ్యేతే యుద్ధేజయిపరాజయా” ఎన్ఱుమ్ జయాపజయ జగదవస్థితజగదో? ఏకరూపమాక క్కుడుమోవెన్న, *౧. (ధ్రువః)

“సర్వస్యవశీ, సర్వస్యేశానః, నతస్యేతేకశ్చన, తస్యనామమహాద్యశః”
 ఎన్టుమ్ “సతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే” ఎన్టుమ్ “ఒత్తార్మి
 క్కారైయైయాయ” ఎన్టుమ్ సర్వాధికనాయ్ సర్వవిలక్షణనాయి
 రుక్మైయాలే లోకసామాన్యశ్చైష్ణవోష్ణాతు, జయమమ్ వ్యవ
 స్థితమాయరుక్మమ్ * ౨. (అజేయశ్శాశ్వతోభువః) ఎన్టు
 అజేయరాయరుక్మమిరుప్పిల్ సర్వకాలసంబద్ధియాయ్ “భువమచ
 లమమృతం విష్ణుసంజ్ఞం సర్వాధారంధామ” ఎన్టు వ్యవస్థితాశ్రయ
 ముమాయరుప్పర్. * ౩. (ధ్రువః) “విష్ణుః పరమః” ఎన్టు లోక
 త్తిల్ విలక్షణ పురుషర్ కళిల్ మేలామిడత్తిల్ ఎత్తైనిలమాయరు
 ప్పర్. * ౪. (భువః) “ఉభేభవతటదనః, మృత్యుర్యస్యాపసేచసమ్”
 ఎన్టుమ్ ఏకోహవైనారాయణ ఆసీత్, నబ్రహ్మసేశానో నేమేద్యా
 వాప్యధిపి” ఎన్టుమ్ “యాతుమిల్లావన్తు నాన్తుకన్తున్నాడు తేవ
 రులకోడుయిర్ పడైత్తాన్” ఎన్టుమ్ బ్రహ్మేశానాదిసర్వముమ్ సం
 హృతమానవన్తు ఎల్లావల్లైయుముణ్డాక్కుకైక్కు త్తానారువనుమే
 యుళనాయ్ స్థిరనానవన్.

ఆక ఇంద్రశ్లోకత్తాల్ నిత్యవిభూతి భూషణాయుధ పణ్నిపరిచ్ఛ
 దాదియోగముమ్ స్వేతరవిలక్షణత్వముమ్ శొల్లిల్లు.

ఇప్పడి వ్యావృత్తరానసర్, “దివితిష్ఠతి” ఎన్టుమ్ “దివ్యో
 దేవ ఏకోనారాయణః” ఎన్టుమ్ “హిరణ్యయేవరేలోకే” ఎన్టుమ్
 పరమపదత్తిలే యన్తో? “ఏషః” ఎన్నుమ్మడి కర్మభూమియిలేసన్ని
 హితరాయ్ మానుషవేషముమ్ కైయుమ్ విల్లుమాన వివరెన్నెన్న,
 “మానుషంవపురాస్థాయ. విష్ణుస్సత్యపరాక్రమః” ఎన్టు అవర్ తాన్
 దేవాదికళాల్ పడాతపడి బ్రహ్మాదిముఖత్తాలే వరజ్గొడు త్తపడియాలే
 తామ్పాయ్ కాతపడి తప్తైక్కా క్కమన్ణిలే ఇట్టుమయక్కిచ్చుగ్గు
 మ్పరికరమున్తాముమాక నరవానరజ్గళాయ్ అవతరిత్తు నిట్కిటపడి
 కాణ్ ఎన్నిరాళ్ మూన్టామ్ శ్లోకత్తాలే.

*౧ (మానుషంవపురాస్థాయ) “దివితిష్ఠతి” ఎఱ్ఱమ్ “వైకు
 తోతుపరేలోకే. ఆ సేవిష్ణుః” ఎఱ్ఱమ్ పరమపద త్తిలిరున్ద విష్ణుతాన్
 కిడిర్ * ఆతియజ్ఞోతియురువై అజువై త్తిజుప్పిఱన్దవర్. *౨. (మా
 నుషంవపురాస్థాయ) “వరమస్యత్రమానుషాత్” ఎఱ్ఱమ్ వరజ్జోభ్యుక్తై
 క్కుప్పాత్తమ్ పోరాత త్తుద్రమనుష్యర్ శరీర జ్జైక్కిడిర్ పరిగ్రహిత
 తు. *౩. (మానుషంవపుః) “వేదనూల్ పిరాయమ్ నూఱుమనిశర్
 తామ్ముకువరేలుమ్” ఎఱ్ఱమ్ ఉపాలంభవిషయమాన జ్జైక్కిడిర్ ఆదరి త్త
 రుభిజ్జు * ౪. (మానుషంవపుః) “ఇచ్ఛాగృహీతాభిమతోరుదేహః”
 ఎఱ్ఱమ్ వడివైమాతాట్టు మి త్తనై పోక్కి “వస్తువస్తాత్త కంకుతః” ఎఱ్ఱమ్
 స్వరూప జ్జైమాతాట్టువొణ్ణాతే * ౫. (మానుషంవపుః) “అజాయమా
 నోబహుధావిజాయతే” ఎఱ్ఱమ్ “పిఱప్పిల్ పల్ పిఱవిప్పెరుమాన్”
 ఎఱ్ఱమ్ “ఉయిరలిప్పానెన్నిన్ద యోనియుమాయ్ ప్పిఱన్దాయ్” ఎ
 ఱ్ఱమ్ కర్తనిబన్ధనమానపిఱవి తనక్కిన్ది క్కేయిరుక్కు అనుగ్రహత్తాలేఆ
 త్రితరక్షణార్థమాక అవకోలిన వడివుకళిలే యితువు మొన్ది త్తనై య
 న్తో? “బహుధావిజాయతే” ఎఱ్ఱమ్ ఉప్పేన్ద) మత్స్యకూర్క వరాహనార
 సింహ వామనాదికళాన దేవతిర్యజ్జనుష్యాది జన్మపరిగ్రహమ్ పణ్ణకి
 అతు పోరామల్ “వివిధజ్ఞాయతే” ఎఱ్ఱమ్ నరజ్కులన్ద శిజ్గమాయుమ్
 హయజ్కులన్ద నరమాయుమ్ హంసజ్కులన్ద దేవనాయుమ్ * అడుత్త
 తోరురువాయ్ వేటారువడివోడేకూడి వేటేయొరు వడివాయున్ద
 ద్దలిలనో?

(ఆస్థాయ) స్వతస్సిద్ధమిన్దియిలే కొణ్ణకూట్టాయిరున్దపడి. (ఆ
 స్థాయ) ఆసమన్తాత్ స్థిత్యా అణుపరిమాణనాన జీవనైష్ఠ్యేలే “హృది
 హ్యయమాత్తా” ఎఱ్ఱమ్ ఏకదేశ త్తిలేయడజ్కుకై యన్ది క్కే విభువాకై
 యాలే శరీరమ్ముక్కవ్యాపిత్తు (ఆస్థాయ) శరీర త్తళవో, “అనేనజీ
 వేనాత్తనా” ఎఱ్ఱమ్ “దేహస్తేవ్యాప్యతిష్ఠతి” ఎఱ్ఱమ్ “ప్రాణోస్త్రిప్ర
 జ్జాత్తా” ఎఱ్ఱమ్ అడియేనుళ్ళా” ఎఱ్ఱమ్ “ఊనిలుయిరిలుణర్ వి

నిల్ నిష్టవాస్తై” ఎన్టుమ్ ఆత్మశరీరేన్ద్రియ ప్రాణప్రజ్ఞాదిక శైల్లాత్తిలుమ్ నిష్టమ్.

ఇప్పడి ఎఱ్ఱుఱ్ఱులన్దుళనాకై క్కడియెన్నేన్నిల్, *౧. (విష్ణుః) “విఘ్నో వ్యాప్తా” విలేనిష్టన్న పదమాంకై యాలే వ్యాపకనాకై యాలే యెన్గిఱతు, అన్తియిలే, *౨. (విష్ణుః) ఎన్టు “విశప్రవేశనే” ఎన్టు భాతువాయ్ “సోన్తరాదన్తరంప్రావిశత్” ఎన్టుమ్—“తత్సప్తస్త్వా తదే వానుప్రావిశత్, తదనుప్రవిశ్య, సచ్చత్యచ్ఛాభవత్” ఎన్టుమ్ సర్వానుప్రవేష్టావాకై యాలే యెన్టుమామ్. *౩. (విష్ణుశృభచక్రగదాధరః) “ఏతస్మిన్నన్తరేవిష్ణు రుపయాతోనుహద్యతిః | శభచక్రగదాపాణిః” ఎన్టు భాగప్రతిగ్రహాధమాక త్తిరణ్డదేవర్కళ తిరళిలేవన్దవన్తానే యివ నెన్టు ప్రతిసన్దానమ్ పణ్ణుకితాఁ బుషి, *౪. (విష్ణుః) బుషియెన్లు, “సాతమ్ సమాసాద్యవిశద్ధసత్త్వామనన్వినీ” ఎన్టు తారైయైప్పాలే రామసన్నిధియిలే * మయర్వఱమళి నలమ్పిఱన్దు ఒరుపాకిసాత్తూత్కరిత్తు ఇవళున్దానుమ్, “తత్రత్వమ్నానుషోభూత్వా ప్రవృద్ధంలోకకణ్డకమ్...సమరేజహిరావణమ్” ఎన్టు దేవర్కళపేక్షిత్తవర్ తామే యివరెన్గితాళ్.

ఇప్పడియే పరవన్తుతానాకిల్ మనుష్యత్వమేటిట్టుక్కొళ్ళుకై క్కడియెన్నేన్నిల్; *౧. (సత్యపరాక్రమః) సత్యవాక్యరాకై యాలే యెన్గిఱతు, *౨. (సత్యపరాక్రమః) “క్రముపదవిక్షేపే” యితే. పదవిక్షేపనూకిఱతు-పదప్రయోజనమ్ పదవాక్యరూపమాయితే వచనవ్యక్తియిరుప్పతు, ఇత్తూల్ దేవర్కళాల్ పడాతపడి అడియిలేవరజ్జొడుత్తపడియాలే తామానతనైయిల్ కొల్లవొణ్ణాశెన్టు సత్యవచనమ్పణ్ణినత్తుక్కాక ఇన్విడివుణ్ణారై. వేషమ్నాతాడినాల్ వీర్యశౌర్యాదికళుమ్ మాతాడుమోవెన్నిల్, *౩. (సత్యపరాక్రమః) “సత్యకామస్సత్యసంకల్పః” ఎన్టుమ్ “తథామేసత్యాః కామాః” ఎన్టుమ్ “స్వాభా

వికీజ్ఞానబలక్రియాచ" ఎన్టుమ్ విగ్రహచ్చాతీనాలుమ్ పరాక్రమాదిగుణజ్ఞో సదై కరూపమా యిరుక్కుమెన్టుమామ్. *౪. (సత్యసరాక్రమః) ఒరుపడిప్పట్ట పరాక్రమముణ్ణు. పరరై ఆక్రమికై-శత్రుక్కుళైప్పరిభవితై, అజ్ఞైయుడైయరాయరుప్పర్.

ఇప్పడి పరిభవమ్ షణ్ణిల్ తనియేనిస్కోవెన్నిల్, *౫. (సర్వైః పరివృతోదేవైః) అవనాలేశెఱుప్పుణ్ణ దేవర్ కళడైయక్కుడినార్ కళ. *౬ (సర్వైదేవైః) పూర్వదేవర్ కళాన అసురర్ కళోడు అన్యదేవర్ కళోడు వాళియఱక్కుడినార్ కళ. *౭. (సర్వైర్దేవైః) దేవదానవ యక్షగన్ధర్వ కిన్నరకింపురుష ప్రభృతినమస్తదేవజాతియుమ్ శూర్ న్దతు. *౮. (సర్వైః పరివృతః) ముప్పత్తుముక్కుటిదేవర్ కళిలారువర్ కుతైందరిజ్జై. (దేవైః) “దివుక్రీడావిజగీషా వ్యవహారద్యుతిస్తుతిగతిషు” ఎన్తిత్తనై యుణ్ణితే ధాత్వర్ధమ్, ముతల్ క్రిడైయిలేయా య్, *౯. “క్రీడన్తో నన్దనవనే రాద్రేణకిలహింసితాః” ఎన్టు రావణనాలే నలివుపట్టుక్రీడిక్కుప్పెతాతేయరుందార్ కళ, ఇప్పోతు యుద్ధక్రీడైపణ్ణుమ్బడి పెరుమాళై ప్పూర్ శీనార్ కళ. *౧౦ (దేవైః) “రాక్షసైర్నిర్జితాదేవాః” ఎన్టుమున్బుతోర్ డన్దవర్ కళ ఇప్పోతు ఇవనై వెల్లువతాక పెరుమాళై యజ్ఞైకొడ్డార్ కళ. *౧౧ (దేవైః) “స్వయంజల్పతే” ఎన్టు భయప్పట్టు వాయైతిఱక్కువుచ్చాట్టా తేఇరున్దవర్ కళ ఇన్టుపెరుమాళై అవష్టంభిత్తు ప్పూళలిలే పుక్కువీరవాదముమ్ పరోపాలంభముమ్ పణ్ణుమ్బడియానార్ కళ. *౧౨. (దేవైః) రావణన్ కైయిలేతోర్ డు తేజోహీనరాయరున్దవర్ కళ ఇన్టు రావణనైక్కున్టు పుకర్ పడైక్కుమ్బడివన్దార్ కళ. *౧౩. (దేవైః) మున్బురావణనై ప్పుకత్తొడన్ణి “వీణాంసంహరనారద స్తుతికథాలాపైరలం తుంబురో” ఎన్టు అతుతనక్కుమిడప్పెతాతే తిరిన్దవర్ కళ కలక్కుమర్ డు “భవాన్నారాయణోదేవః” ఎన్బతు, “పుష్కరాక్ష మహాబాహు” ఎన్బతు, “సీతాలక్ష్మీభవాన్విష్ణుః” ఎన్బతాయ్ స్తోత్రమ్ పణ్ణుమ్బడియానార్ కళ. *౧౪. (దేవైః)

“చారణాశ్చ దిశోగతాః” ఎన్నుమ్బడి వాశలితేకిట్టుణ్ణుకిడప్పారుమ్ దిగ న్నజ్జలిలే ఓడిప్పోయ్ ఒలిత్తుక్కిడప్పారుమానవర్కళ్ “అద్యవైని ర్భయాలజ్కాం ప్రవిష్టాస్సూర్యరత్నయః” ఎన్నుమ్బడి నైర్వరగతికళాయ్ త్తిరియత్తోడజ్జినార్కళ్.

ఇప్పడి భీతరాయ్ త్తిరిన్దవర్కళ్ ఇప్పోతు రావణనైక్కొల్లవ స్తపడిఎన్నెన్నిల్, *౧. (వానరత్వముపాగతైః) అవర్కభుమ్ శాఖా మృగజ్గళాయ్ మత్తైన్దు వన్దార్కళ్. * ౨. (వానరత్వముపాగతైః) ఆవన్నరహాపియానవాతే ఇవర్కళ్ వానరరూపియానార్కళ్. “హీ నాన్నవస్త్రవేషస్సౌ త్వరదాగురుసన్నిధౌ” ఎన్దు స్వామిసన్నిధి యిల్ ఒరుమాశ్శొత్తానిఱ్కువేణుమితే *౩. (వానరత్వముపాగతైః) ఎన్దు ఉపలక్షణమాయ్ ఋక్షగోవుచ్చవానరజ్గళాయ్ ప్పిఱ్కున్దార్కళ్. *౪. (వానరత్వముపాగతైః) పిన్నెయుమిరణ్ణు జాతియుముణ్డాయిరు క్కు వానరవిశేషతై చ్చొల్లువానెన్నెన్నిల్, వానరజ్గళాలే లక్ష్మైయ త్తీయక్కుడవత్తెన్దు న్దికేశ్వరకాపమ్ ఫలిత్తమైతోశ్శొత్తైక్కాక. “వా నరత్వమాగతైః” ఎన్నాతే “ఉపాగతైః” ఎన్నానెన్నెన్నిల్, “విజ్ఞా నభింశమాహ్నతి” ఎన్దు పూర్వజన్తవాసనైయై మఱిన్దు వెటుమ్ వానరమాకైయన్దిక్కే దేవతానుగుణ జ్ఞానశక్త్యాదికళై విదాతే కార్యపట్టాణ్ణాలే వానరవేషమాత్రతై ఏటిట్టుక్కొణ్డార్కళెన్దు తో శ్శొత్తైక్కాక, * ౫. (వానరత్వముపాగతైః) “సుగ్రీవంశరణంగతః” ఎన్దు పెరుమాళ్ శరణమ్ పుకుమ్బోతు అతిన్ వాశియతియుమ్ జాతి యిలే యాకవేణుమితే. “సముద్రంరాఘవోరాజాశరణంగన్తుమర్హసి” ఎన్దుమ్ “అజ్ఞలింప్రాజ్ఞుఖంకృత్వా ప్రతిశిశ్నేమహేంద్రాదధేః” ఎన్దుమ్ సముద్రవై శరణమ్ పుక్కువిడత్తిల్ అతువాశియతియామైయాలే ఫలి త్తతిత్తైయితే. * ౬. (వానరత్వముపాగతైః) కర్తరినిస్తేయాయ్ కర్మ నిబన్ధనమాయ్ అవశమాకవన్దిక్కే వరాఽవిరోధమాక స్వబుద్ధ్యసేన స్వీకారతై చ్చొల్లుకిఱ్కు.

ఇద్దేవకథాల్ పెరుమాళ్ కెన్ద్రపెన్నెన్నిల్, * ౧. (పరివృతః) సమక్కాక క్కిడన్దదేశ త్తిలే ఎన్దదుళిగార్, విరోధిబహుళమాయరుక్క ఎన్పుకుఱితోవెన్టు పరివారణ్ణళాలే శూన్యన్దిరుక్కప్పట్టార్. * ౨. (పరివృతః) పరితోవృతః ఎన్టు బరుపాశ్వకమ్ వెళియానాల్ అన్నిడ త్తిలే రాక్షసర్ పుకురువర్ శెన్టు శ్రీనీలరుమ్ పరిఘరుమ్ కిక్కుమ్, హనూమత్ప్రభృతికళ్ తెఱ్ఱుమ్, జాంబవత్ప్రభృతికళ్ మేఱ్ఱుమ్, గజగవయాదికళ్ వడక్కుమాక చూపువిడనోక్కుమ్మడియానార్. * 3. (వానరైః పరివృతః) “శౌఖావ్యగా రావణసాయకారాజగుత్తశృంగణ్యం శగణంస్తరామమ్” ఎన్టు గోప్తృత్వపరిణమ్ సణ్ణప్పట్టార్. * ౪. (దేవైః పరివృతః త్వాంహతవాన్) ఎన్టాయ్, “రావణస్యవధార్థిభిః, అర్థితః” ఎన్నిటపడియే దేవర్కళాలే అపేక్షిక్కుప్పట్టుకొట్టు ఉన్నై కొన్టారెన్టుమామ్ * ౫. (దేవైః పరివృతోహతవాన్) ఎన్టు భాగవతిగ్రహసమాజ త్తిల్ అపేక్షితవళవన్తిక్కే కార్యకాల త్తిలే మఱక్కూడుమెన్టు దేవర్కళ్ తా పూశలిలే పెరుమాళరు కేన్టు * ౬. తనాళ్ వరై ఎన్టై కుఱుకిల్లు, బ్రహ్మస్త్రన్తిడు త్తరుభీరెన్టు అపేక్షిక్కుకొన్టారెన్టుమామ్ * ౭. (వానరత్వముపాగతైః దేవైః పరివృతః) : పద్మప్తికళుడైయ కణ్ణడలాకాతెన్టు తాజ్జళుమ్మనెన్టు పెరుమాళైయ మ్మతైతార్క శెన్టుమామ్.

ఇప్పడి పరివారమనితరు న్తామున్ పిఱవ్దతెగ్గేయెన్నిల్, * మనితర్క్కాయ్ నాట్టైసలియు మరక్కరై నాడి త్తడిన్దిడుకైక్కాక వెన్టొటతు. * ౧. (సర్వలోకేశ్వర స్సాక్షాత్లోకానాం హితకామ్యయా) ఇత్తైయై డైయారాకైయాలుమ్ ఉడైపైయై ఇవన్నలిన్దపడియాలుమ్ లోక హితమాకకొన్టార్. * ౨. (సర్వలోకేశ్వరః) “పతింవిశ్వస్య” ఎన్టుమ్ “సర్వస్యవశే సర్వస్యేశానః” ఎన్టుమ్ “పాత్రీలేమజ్జాతల్ పూణ్డ” ఎన్టుళ్ళొల్లుకిటపడియే బరు ఊరుక్కన్టు, బరు కురుచ్చుక్కన్టు,

ఒరునాట్టుక్కట్టు, ఒరుమణ్డలత్తుక్కట్టు, బ్రహ్మాణ్డపచ్చన జగజ్జన్మాదికారణమానవర్. * 3. (సర్వలోకేశ్వరః) చతుస్సముద్ర ముద్రితమాన భూమణ్డలమాత్రత్తుక్కట్టుయిలే “ భూభుకావన్నున ర్నహజానస్తపస్స త్యమ్ ” ఎన్నిటలోకజ్జలోడు ‘ హిరణ్మయేపరేలోకే ’ ఎన్నిటలోకత్తోడు వాళియట * ఎల్లాపులకుముడైయ వెచ్చెరుమాన్ ఎన్నిటతు. “ వేదాప హార గురుపాతక దెత్త పీడాద్యాపద్య మోచన మహిష్గళల ప్రదానైః ” ఎన్టు బ్రహ్మాణ్డకత్తైప్పోలే ఒరువన్ కాలిలే కునిన్టు అవనాపత్తుక్కత్తై ప్పోక్కి అపనభీష్టజ్జత్తైక్కొడుక్కవన్ద పదమోవెన్నిల్, * 4 (సాక్షాత్ సర్వలోకేశ్వరః) “ స ఈశోస్య జగతోనిత్యమేవ నాన్యోహేతు ర్విద్యతే ఈశనాయ ” ఎన్టుమ్ “ స్వాభావికాననభికాతిశయేశిత్యత్వమ్ ” ఎన్టుమ్ ఒరుకరణజన్యమన్తిక్కే అవ్యవహితమాక స్వతస్సిద్ధమాన సర్వాధిపత్య ముడైయవన్. * 5 (సాక్షాత్ సర్వలోకేశ్వరః) ఒరువన్ కాణిప్ప ల్లోలే పలర్కుడియేటి యకమెడుత్తిరున్టు ఇన్నానకమెన్టు ఆణ్ణుపోన్దార్కళే యాఁకిలుమ్ స్వామ్యమ్ కాణిక్కొరనతాయరుక్కుమాప్పోలే అవ్యవలోకజ్జత్తై ఇన్ద్రాధికభాణ్ణుపోన్దార్కళే యాఁకిలుమ్ అవ్యవహిత మాన స్వతస్సామ్య మెచ్చెరుమానుక్కాయరుక్కై. * 6 (సర్వలోకేశ్వర సాక్షాత్) తన్ముడైయ ఈశ్వరభావత్తిలేనిన్టు “ సనన్దశేతిష్ఠతి రూపమస్యనచక్షుషాపశ్యతికశ్చనైవమ్ ” ఎన్టుమ్ “ కట్కిలి ” ఎన్టుమ్ ఒరువరుక్కున్తోల్తాతపడి నిత్తైయన్తిక్కే “ నన్దామిపశ్యన్నపి దర్శ నేన ” ఎన్టుమ్ “ సోమమివోద్యన్తం దృష్ట్వావైధర్మచారిణః ” ఎన్టుమ్ “ రాఘవశ్చమయాచ్యుప్తః ” ఎన్టుమ్ రాజాక్కలోడు, ఋషికలోడు రాక్షసికలోడు వాళియట కణ్ణిట్టుక్కొలొమ్మడి నిన్తెన్టుమామ్. అన్తి యిలే, ‘ సాక్షాత్ ’ ఎన్టు “ సాక్షాత్ భూత్వాహతవాన్ ” ఎన్టు అన్తర్యామిపోలే కణ్ణుక్కున్తోల్తాతపడి నిత్తైయన్తిక్కే భౌమరోడు దివ్యరోడు వాళియట * క్కొట్టికణ్ణునిన్టు, “ నాదదానంతరాన్ ఘోరాన్ నము

ఞ్చస్తంశరోత్తమాన్” ఎన్టు తోడుత్తతుమ్ విట్టతుమ్ తెరియాతే ఓర
మిల్లలే పలవమ్మకళో పుటప్పట్టాట్పోలే వల్లెన్దవిల్లుమ్ ధారాళమాన
అమ్మమ్మిరుక్కుమ్బడి యెన్నెన్టు కై వారజ్జొళ్ళుమ్బడియాక ప్రత్యక్ష
రాయేకొన్టారెన్టుమామ్.

ఇప్పడి సర్వలోకజ్గళుక్కుమ్ రక్షకనానాల్, “సరాక్షసపరీవా
రంహతవాంస్తామ్” ఎన్టు ఒరుజాతియాక నిర్వాహకనోడే కిక్కిజ్గెడుక్కు
పెట్టుమోవెన్నిల్, *౧. (లోకానాంహితకామ్యయా) స్వార్థమాక
నలిన్దవనల్లక్, పరహితమాక చెప్పియతానత్తనై. “పరిత్రాణాయసా
ధూనాం వినాశాయ చ దుష్కృతామ్” ఎన్టు పయిర్శెయ్వానారు
త్తక్ కలై పటిమ్మమాప్పోలే శిష్టపరిపాలనార్థ మశిష్టనిగ్రహమ్ పణ్ణు
కై ప్రాప్తమితే. * ౨. (సర్వలోకేశ్వరః, లోకానాంహితకామ్యయా,
త్వాంహతవాన్) * ఎల్లాపులకుముడైయ వెమ్మెరుమానాయరున్దవర్
“ప్రవృద్ధం లోకకణ్డకమ్” ఎన్టు అవరుడైయ నాటైనలియుమరక్కనా
యిరున్దాయనీ; ఆకైయాలే పొడిత్తారత్తనై యెన్టుమామ్. *3. (సర్వ
లోకేశ్వరః) ఈశ్వరత్వమావతు - “ఈశతేదేవపకః” ఎన్టుమ్
శాస్తారాజాదురాత్తనామ్” ఎన్టుమ్ “శాస్తావిష్ణురశేషస్య” ఎన్టుమ్
నియన్త్రత్వమితే, అన్దస్వాభావిక నియన్త్రత్వమ్ నిలైనిత్తొక్కాక
చెప్పియతారెన్టుమామ్. * ౪. (సర్వలోకేశ్వరః హితకామ్యయా)
“రాజానం సర్వభూతానామ్” ఎన్టుమ్ “రాజాత్వశాసనాత్పాపం
తదవాప్నోతి కిల్బిషమ్” ఎన్టుమ్ “రాజా దణ్డ్యాంశైశ్చవాప్యద
ణ్డయన్” అయశోమహదాప్నోతి నిరయశ్చైవగచ్ఛతి” ఎన్టుమ్బుద్ధు
శ్చైవ్యతవర్కలై దణ్డియాతపోతు పాపమ్వరుమ్, అతువారామైక్కు
స్వహితత్తుక్కాక చెప్పియతారెన్టాకపుమామ్. *5. (సర్వలోకేశ్వరః
లోకానాం హితకామ్యయా) ఎన్టు తమక్కురక్షణీయమాన లోకత్తి
లుళ్ళార్ “పరిపాలయనోరాజన్ వధ్యమానాన్ని శాచరైః” ఎన్టుమ్
“రాక్షసైర్వధ్యమానానాం బహుళానాం బహుధావనే” ఎన్టుమ్ ముత్తై

పట్టవర్కభుజైయ రక్షణార్థమాకపు మెన్తాకపుమామ్. * ౬. (సర్వ
లోకేశ్వరః తవహితకామ్యయాత్వం హతవాన్) ఎన్టుమ్, “దేవా
నాద్దానవానాశ్చ సామాన్యమధిచైవతమ్” ఎన్టుమ్ “పాతునిష్ఠపాన్న
జ్ఞుల్” ఎన్టుమ్ అనుకూలరోడు ప్రతికూలరోడు వాశియట “స్వత
స్సర్వేహ్యత్తానః” ఎన్టు సంబంధవిశిష్టమూకైయాలే రక్షిక్కువేణుమెన్టు
“రాజభిధక్తతదణ్డాస్తు కృత్వాపాపానిమానవాః | నిర్తలాస్సర్వగమా
యాన్తి” ఎన్టు ఉన్నెదణ్డుతు శుభనాక్కి ఉన్నెక్కైక్కిళ్ళుకైక్కు
చ్చెయ్తారాకపుమామ్. * ౭. (హితకామ్యయా) అవర్కభుజైయ
నన్తైక్కుటుప్పాకవేణుమెన్టు. * ౮. (లోకానాం హితకామ్యయా)
“జగతాముపకారాయ” ఎన్టుమ్ “సకలమేతత్ సంత్రితార్థంచకర్థ”
ఎన్టుమ్ “ఉయిరళిప్పాన్” ఎన్టుమ్ ఇవరుడైయ వ్యాపారమాకిల్
పరార్థమాయితేయిరుప్పతు.

ఇప్పడి పరార్థమాకచ్చెయ్తహితన్దానేతెన్నిల్; * ౧. (సరాక్ష
సపరీవారంహతవాంస్తామ్) ఎన్టు బాధకనానవునైయుమ్ ఉనక్కు
త్తుణైయాన పరికరత్తైయుజ్జొన్దార్. * ౨ (సరాక్షస పరీవారమ్)
“పొల్లావరక్కనైక్కిళ్ళిక్కలైన్దానై” ఎన్నిటపడియేనిదానజ్జనానభిషక్కు
దోషముళ్ళ విడిత్తిలే కి కుట్టుమిట్టు చికిత్సరుమాప్పాలే నల్లవరక్కరి
రుక్క దుష్టరాక్షసరైయే నలిన్దార్. * ౩. (సరాక్షస పరీవారమ్)
తనిత్తాలిత్తనై బాధకనాకానితే, ఇప్పడి కలుత్తుణైయాక్కి యితే
ఇప్పడి కైవిజ్జిల్లు. * ౪. (సరాక్షసపరీవారమ్) బాధకనానవన్టు జ్ఞు
ట్టాయ్ బాధ్యనానవన్టు జ్ఞుట్టాయ్. * ౫. (సరాక్షస పరీవారమ్)
“సర్వజాతిరియంక్రూరా” ఎన్టుమ్ “అలమ్బావెరుట్టాక్కొన్టు తిరియు
మరక్కరైక్కులమ్పాళ్ళపడుత్తు” ఎన్టుమ్ స్వతఃప్రయుక్త బాధకజాతి
యాకైయాలే నిరవశేషమాక్కినార్. (సరాక్షసపరీవారమ్) ఇవన్
పట్టానెన్టాల్కొన్టారెన్టు అడిప్పత్తెక్కొట్టి ముత్తిప్పిన్బొరుత్తన్ వుట

ప్పడామే “అశురర్కశైక్కిఱ్ఱిరున్దు కిళతామే...కరువభీత్త” ఎన్టుమ్ అసురర్కశైయఱముడిత్తపడి.

ఇప్పడి పరికర త్తళవిలే విట్టారోవెన్నల్, *౧ (త్వామ్) ఇతుక్కెల్లాత్తుక్కుమ్ అధిష్ఠాతావాయ్ ఇన్న పడినలియుఱ్ఱోళెన్టు వక్తై యిట్టుక్కొడుత్తు వక్తైత్తడనాయరుక్కిఱపున్నై. * ౨. (త్వామ్) “ఆత తాయిన మాయాన్తింహన్యా దేవావిచారయన్” ఎన్టు దారాపహారమ్ పణ్ణి పధ్యనానవున్నై. * ౩. (త్వామ్) దారమాత్రమన్తిక్కే రాజ దారమాయ్ రాజద్రోహియానవున్నై * ౪. (త్వామ్) తమ్యళవన్తియిలే అనగణ్యవధత్తాలే కులవిరోధియానవున్నై. * ౫ (త్వామ్) అనుజభార్యా పహారమ్ పణ్ణిన వాలిపట్టపడికణ్ణుమ్ అగ్రజభార్యాపహారమ్ పణ్ణి విడాతేయిరున్దువున్నై. * ౬ (త్వామ్) “విభీషణస్తుధర్మాత్తా” ఎన్టు పరమధార్మిక నానవిభీషణ్ హితభూజ్ఞాన్నల్, “పుచ్చబాలమపి బుద్ధిశాలినమ్” ఎన్టుమ్ “యదస్య కథనాయానైర్యోజితోసిమయాగురో | తత్ శ్రవ్యతామ్” ఎన్టుమ్ “ఎన్నైత్తిమనజ్కెడుత్తాయనక్కె శెయ్ కే” ఎన్టుమ్ “అతియాతనవఱివిత్తవత్తానీశెయ్ త” ఎన్టుమ్ ప్రత్యక్ష త్తిల్ గురుస్తోత్రముమ్ శిరీరార్ధప్రాణాదినివేదనముమ్ పణ్ణి చ్రాస్తమాయరుక్క, “అబ్రవీత్పరుషం వాక్యమ్” ఎన్టుమ్ “త్వాస్తుధిక్కులపాంసనమ్” ఎన్టుమ్ “దానవచ్చావమానితః” ఎన్టుమ్ పరిభవపరమ్ పురై కళై ప్పణ్ణి గురుద్రోహియాన్ బధు పరిత్యాగమ్ పణ్ణినవున్నై. * ౭. (త్వామ్) ఇన్ద్రాదిశ జ్ఞుర పర్యస్తమాక దేవతైకళై చ్చిన్తైవైత్తమ్ అభీత్తుమ్ ఉత్తెన్టుమ్ దేవతాద్రోహమ్ పణ్ణి ఫలభాక్కొనవున్నై. * ౮. (త్వామ్) మరుత్తాది కళుడైయ యాగభక్తమ్ పణ్ణినవున్నై. * ౯. (త్వామ్) యజ్ఞశత్రువెన్టు ఇతు విరుతువేరాయ్ “ఫలమస్యాప్యధర్మస్య శ్రిప్రమేవప్రవత్ససే” ఎన్టు అధర్మమ్ వీడిరియప్పడిత్తుక్కొణ్ణు నిఱ్ఱిరవున్నై. * ౧౦. (త్వామ్) మారీచమాల్యవత్ కుమ్భకర్ణవిభీషణాది బధువాక్యజ్ఞతైక్కేళాతే విప

రీతమే శెయోః పునై. * ౧౧. (తాన్వమ్) దేవతాత్మ పైవణ్ణుకేతే
నెన్ఱు ఉత్తలై యలుక్కైక్కూ వట్టియిట్టు కొడు త్తవునై.

ఇవనై చెయ్ తతెన్నెన్నిల్, *౧. (హతవాఙ్) ఉన్నోట్టమా
కొక్కొన్ఱువిట్టార్ *౨ (హతవాఙ్) “యాదృశం కురు తేకర్త తాదృ
శం ఫలమశ్నుతే” ఎన్ఱు యధోపాసనం ఫలమాయ్ పిటరై హింసిత్తాత్తో
లేతానుమ్ హింసితనానాస్. * 3. (హతవాఙ్) స్వర్గారోహణసాధన
మాన యుగ్ధయజ్ఞత్తిలే శక్వాలంబనమ్ పణ్ణినార్. * ౪. (హతవాఙ్)
“హనహింసాగతోక్తిః” ఇతే అస్తభావేణిచ్చాయ్ స్వర్గనరకజ్ఞతైగ
మిప్పిత్తారెన్ఱాకవుమామ్

ఇప్పడి విగోధయైప్పోక్కి చెయ్ తతెన్నెన్నిల్, *౧. (మహాద్యుతిః)
వడివిల్ పుకరిలే తొడైక్కొళ్ళలామ్బడి యిరున్దార్. *౨. (మహాద్యుతిః)
నడుపున్డాన రాజ్యభ్రంశ వనవాసాశకళాల్ పిటన్ద || శెలుప్పుత్తీర్న్ద
ఇప్పోతు లోకకణ్ణకనాన నీపట్టవాణే పెరియ తేజస్వియాయిరున్దార్.
*3. (మహాద్యుతిః) “అభిషిచ్యచలజ్ఞాయాం రాక్షసేన్ద్రవిభీషణమ్ |
కృతకృత్యస్తదారామః” ఎన్ఱు ఆశితకార్యజ్ఞైయ్య పెలుకైయాల్
వచ్చదీ ప్రియాకవుమామ్. *౪. (హతవాన్తమహాద్యుతిః) రావణనైక్కొన్ఱ
తుఆముధ పైయిట్టైవిరున్దోమ్, అజ్ఞనన్ఱియిలే “నిర్దహేదపికాకుత్స్థీక్రుధ
స్తీప్రేణచక్షుషా” ఎన్ఱు ప్రతాపత్తైయిట్టు చ్చుట్టువిట్టార్ త్తనై యాయ
రున్దతు *౫ (మహాద్యుతిః) “తమేవభాన్తమనుభాతి సర్వస్తస్యభా
సాసర్వమిదంవిభాతి” ఎన్ఱు నీ పుకర్ కొళ్ళుకై కుప్పన్దన తుద్రదేవ
తైకళడైయ కరిక్కొళ్ళియామ్బడి నిరవధిక తేజోరూపరానవర్ *౬.
(మహాద్యుతిః) “భారూపః” ఎన్ఱుమ్ “ తేజసాం రాశిమూర్జితమ్ ”
ఎన్ఱుమ్ “ ఒణ్ శుడఱ్కన్ద్రై ” ఎన్ఱుమ్ తేజఃపదార్థజ్ఞతైయ త్తిరళప్పి
డిత్తు ఓరాకై యిట్టాత్తోలే ఇరున్దార్.

(ఎష త్వాంహతవాణ్) “వినాశ స్తవరామేణ సంయుగేనోపప
 ద్యతే” ఎఱ్ఱ మూలియాన అనుమానమైయుట్టు మూలమాన ప్రత్య
 ఙ్మతై ఛాదిక్కు పొణ్ణాతాయరుద్దతు. మనుష్యరాసవివరో గాక్షసనాన
 పున్నైక్కొన్టార్. (మహాయోగీ త్వాంహతవాణ్) శౌర్యవీర్యచైర్యశ్చై
 ర్యచాతుర్య మాధుర్యాది సమస్తకల్యాణగుణజ్జలై యుడైయవివర్,
 “అమర్యాదఃక్షుద్రశ్చల మతిరసూయా ప్రసవభూః కృతఘ్నాదుర్ధాసీ
 స్తరవరవశోవశ్చినపరః । నృశంసః పాపిఘః ” ఎఱ్ఱ శొల్లుకిట సమస్త
 హేయగుణ పుర్రనానపున్నైక్కొన్టార్. (పరమాత్మా త్వాంహతవాణ్)
 ఎల్లార్క్కుమ్ నియామకరాయరుక్కిటవర్ ఎల్లార్క్కుజ్జీహ్ య్
 నియామ్యనాన పున్నైక్కొన్టార్ (మహతః పరమస్తాంహతవాణ్)
 మహదాద్య చిచ్చిలక్షణరాసవర్ అత్త సంస్కృష్టనానపున్నైక్కొన్టార్.
 (హతవాణ్ సనాతనఃత్వామ్) ఎప్పోతు ముళరాయరుక్కిటవర్ కాలై
 కదేశవర్తియాన పున్నైక్కొన్టార్. (అనాదిమధ్యనిధన స్తాంహత
 వాణ్) ముతలుమ్ నడుపుమ్మడిపు మిల్లాతవివర్ జన్మముమ్ ఆయురవ
 థియుముడైయ పున్నైక్కొన్టార్. (మహా త్వాంహతవాణ్) మహానాన
 వివర్ “ఏహేణురాత్తా” ఎగ్గిటపున్నై శరీరవియుక్తనామ్బడి న్జణినార్.
 (తమసఃపరమఃత్వాంహతవాణ్) అప్రాకృతరాయరుక్కిటవివర్. (రాకృ
 తనాన పున్నైక్కొన్టార్. (ధాతాత్వాం హతవాణ్) జగద్ధారకరా
 యరుక్కిటవివర్ ధార్యజ్గళి లేకదేశనానపున్నైక్కొన్టార్. (శజ్ఞ చక్ర
 గదాధరః త్వాంహతవాణ్) దివ్యాయుధధర రాసవివర్ యుద్రాయుధధర
 నానపున్నైక్కొన్టార్. (శ్రీవత్సవత్తాః త్వాం హతవాణ్) పరత్వచిహ్న
 జ్జలై యుడైయవర్ అపరత్వ చిహ్నజ్జలై యుడైయ పున్నైక్కొన్టార్
 (నిత్యశ్రీఃత్వాంహతవాణ్) నిత్యానపాయనియాన శ్రీయైయుడైయవర్
 అగమాపాయనియాన శ్రీయైయుడైయ పున్నైక్కొన్టార్. (అజేయ
 స్తాంహతవాణ్) అపరాజితరాసవర్ త్కపక్కుల్ పరాజయమేయానపు
 న్నైక్కొన్టార్. (శాశ్వతస్తాంహతవాణ్) పోతుశెయ్యతవర్ పోతు

శెయ్కిఱపున్నైక్కొన్టార్. (ధ్రువస్తావంహతవాన్) స్థిరస్వభావరాయ
రుక్మిణవర్ అస్థిరనానపున్నైక్కొన్టార్. (మానుషంశపురాస్థాయ
త్వాంహతవాన్) మానుష్యముడైయవర్ మానుష్యమిల్లతపున్నైక్కొన్టార్.
(విష్ణుస్తావంహతవాన్) వ్యాఘకరానవర్ వ్యాప్యైకదేశహన
పున్నైక్కొన్టార్. (సత్యపరాక్రమస్తావంహతవాన్) ఉత్తైయాన
వాక్యచేష్టైకత్తై యుత్తైయవర్ అసత్యవాక్య చేష్టనానపున్నైక్కొన్టార్.
(సర్వైః పరివృతోదేవైస్తావంహతవాన్) విలక్షణరాలేశూళి
ప్పట్టవర్ హేయరాలే శూళిప్పట్ట పున్నైక్కొన్టార్ (వాన
రత్వముపాగతైః పరివృతస్తావంహతవాన్) రాక్షసనాయ్ ప్రబల
నానపున్నై టుద్రమృగజ్జత్తైక్కొన్టార్. (సర్వలోకేశ్వరస్తావం
హతవాన్) సర్వనిర్వాహకరాయరుక్మిణవర్ ఏకదేశనిర్వాహకనాన
పున్నైక్కొన్టార్. (సాక్షాత్త్వాం హతవాన్) సేరేతనక్కొరుకుల్
మ్ శెయ్మైయాలే వాలియైమత్తైన్దు నిన్దుక్కొన్టవర్, నీతీరక్కట్టియ
త్తమక్కుక్కుల్ మ్ శెయ్తపడియాలే నేర్కోడునేరేనిన్దు ఉన్నైక్కొన్టార్.
(లోకానాంహితకామ్యయా త్వాంహతవాన్) లోకహితత్తు
క్కాక అహితనాన పున్నైక్కొన్టార్. (మహాద్యుతిస్తావం హత
వాన్) పెరియతేజస్సైయుడైయవర్ తేజోహీననాన పున్నైక్కొన్టార్.
ఎళిరియై పెరుప్పిత్తు అవనైక్కొన్టా నెన్టాలల్లవో నాయక
నుక్కు పెరుమైయావతు, పెరుమాళ్ పెరుమైయుమ్ రావణనుడైయ
అపకర్షముమ్ శొల్లప్పెఱుమోవెన్నిల్, భివ్విడత్తిల్ నాయక
నుడైయ ఉత్కర్షాపకర్షజ్జలిల్ తాత్పర్యమిదై, “మానుషాణామ
విషయే చరతఃకామరూపిణః । వినాశస్తవరామేణ సంయగేనోప
పద్యతే” ఎన్దు పెరుమాలై చ్చిటియరాకపుమ్ రావణనై పెరియనాక
పుమ్ భృమిత్తు పెరుమాళాలివనుక్కు వధజూడాతెన్దు నిన్దైత్తిరున్దు
అవరైయుక్తికళాలే తెల్లిన్దు, పెరుమాళ్ పెరియర్, రావణన్ ఓరా
భాసన్, ఎన్దుతియిడుకితాళ్ ఆక్రైయాల్ ఓ రసుపపత్తియుమిదై.

ఆక ఇ ష్చ కుశ్లోకియాల్ శొల్లిత్ బాయిన్ బు, ఇవరుడైయ మున్ శెయ్విన్లె వెల్లిఁ ప్పు “ సత్వత్తానుష మాత్రేణ రామేణ యుధినిర్జితః! నహ్యపత్రపసేరాజన్ కిమిదంరాక్షసర్షభ ” ఎఱ్ఱ రావణునై ఉత్కర్షిత్తు ప్పెరుమాతై ఉపాలమ్మిత్తు సావరాధై యానమన్దోవరి అనుతప్తైయా య్ అవరుడైయస్వయాపరూపగుణవిభూతిచేప్తైకత్తై తైల్లిన్దువేళి స్తోత్ర ముఖ్తాలే ప్రాయశ్చిత్తమ్మణ్ణి పూతైయాకితాల్.

౧౮౮.

తాత్పర్యము.—సర్వలోకములను జయించియు శ్రీరాములవారిబాణాగ్నిచేదగ్గఁడై రణరక్తమును నేలఁబడియున్న తనభర్తయైన రావణుని, ఎదురుగవేంచేసియుండి యెరు మాళ్లను మండ్రించుచు వీరుఇంద్రాదులతో నొకదేవతయోయని విత్కించి వారందఱును రావణునిచేఁ బలుమారు పరాజితులై పరుగులెత్తినవారుగాన నీతనియందువారి కెంతయు అన్వయముండవనియు సర్వేశ్వరుడైన శ్రీయశవతిరావణవధకొఱకు దేవతలచేఁ బ్రార్థింపఁబడిబ్రహ్మచే నొసంగబడినవరమునకు విరోధమురాకుండునటులను తనదిద్యస్వ రూపమును తెలియకుండునటులను మనుష్యశరీరముతో నవతరించిరినియు తానునిష్కర్షణజేసి రావణాదులకు నుపదేశించుచున్నదెట్లన్నను - ఒక సామాన్యమనుజులని తలఁచు నటులయుండి ఖరారులను సహరించి ధర్మ సంతాపవణజేసి ఋషులకు ధర్మమును శుగ్రీవునికి కామమును జటాయువుకు మోక్షము నిచ్చిమిగిలిన *కై వల్యమును నాకొసం గిన సర్వశక్తులైన వీరు సమస్తకల్యాణగుణ పూర్ణులను జగద్రక్షణయందు నుత్సాహ ముగల వారై దానికిఁ బాయములను విచారించి పరిసర సహాయమును కూర్చుకొని సర్వ శ్రేష్ఠమైన యుక్తికలలై, సర్వాస్తర్యామియై, సత్యసజ్గులును అప్రాకృత దివ్యమణ్ణి విగ్రహాయుక్తులును ఈగుణముల నన్నియు సహజముగాగలవారును, ఆది మధ్యాస్తరహితులును, పృథివ్యాదులకంటెను గొప్పదైన మహత్త్వమునకంటెను గొప్ప వారును, మహత్త్వమునకును గొప్పదైన అవ్యక్తిమునకంటెను గొప్పవారును, సర్వము నకు ధారకులును ధార్యులును సకలఫల ప్రదులును సర్వపాపకులును, ఆశ్రితసంరక్షణార్థముగ నెల్లపుడును శఙ్ఖచక్రాది పక్షాఘాతాదులతోపేతులును, చేతనదోషములగుపడకుండు నటులజేసి వారిని అశ్లేశరించునటులపురుషకారంబొనర్చుచు ప్రాప్యభూతులై ఒకక్షణమైనను ఎడదాయకుండు శ్రీదేవియు, ఆమెకునావరణమై అచిత్తత్వాభిమానియైన శ్రీవత్సను నెడు మచ్చయువక్షస్థలమునందుగలవారును, ఎల్లవారిని ఎల్లప్పుడును జయించువారును, సర్వాధికులును, స్థిరులుగాను నుండు సర్వేశ్వరులు సమస్తవస్తువులందును బ్రవేశించి వాని యందు వ్యాపించియుండు వారే బ్రహ్మకు సంతర్వామిగానుండి దేవతలచేఁ జావకుండునటుల రావణునికి వరమిచ్చినందునను దేవతలకు రావణవధజేయునటుల వరమిచ్చి యు

* కై వల్యము - (1) మోక్షవిశేషము (2) ఒంటరిగానుండుట

న్నందువలనను ఆరెండువర్షములును నెరివేర్చుటకై తనస్వరూపముచూర్చుకొని సమస్త కల్యాణగుణ పరిపూర్ణుడై అతిక్షుద్రునిని రావణుండు త్రోసిపెట్టిన మనుష్యశరీరమును పరిగ్రహించి, నీచేత వరాజకులై తేజోవీహీనులైయుండి ఇప్పుడు వానరులుగాఁబుట్టి పెరుమాళ్లనుఁబట్టి తేజస్సునుఁబొందియుద్ధముచేయనిచ్చుయించి పెరుమాళ్లకుస్తోత్రముఁ జేయుచుండెడు దేవతలచేత, పరివృత్తులై ఆశ్రుతరక్షణముకొఱకు రాజైయుండి అపరాధులను దండింపనియెడల తనకుసంభవించెడు పాపములు రాకుండునటులను వాపియైన నెన్ను దండించి నీపాపములనుబోగొట్టి నీకుమేలు చేయుటకును, తమ తేజస్సు చేతనిన్ను సుపరికరముగ సంహరించి మిక్కిలి కోభిల్లుచున్నారు

ఈ తాత్పర్యమునందు నోక్కొకమూలశబ్దమునకు నానార్థములు ముగిసిన పిదప నోక్కొక శామావేయఁబడెను

పెరియవాచ్చాన్నిళై తిరువడిక శేషరామ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౧౬-వ సర్గము ౪౪ ఎ శ్లోకము.

పిరాట్టియుడైయ అభయప్రదాన శ్లోకమ్.

మూ.— వాపానాం వా శుభానాం వా వధార్వాణాం స్థవజ్గమ ।

కార్యం కరుణ మార్యేణ న కశ్చి న్నా పరాధ్యతి ॥ ౧౪౫.

అర్థము స్థవజ్గమ !— దుమికి వెళ్ళెడు హనుమంతుండా, వాపానాంవా. గో ఘలయెడలను, శుభానాంవా - పుణ్యుల యెడలను, వధార్వాణామ్ - చంపదగినవారి యెడలను, ఆర్యేణ-ఉత్తమునిచేత, కరుణమ్-దయ, కార్యమ్. చేయఁదగినది, కశ్చిత్-ఒకఁడును, నాపరాధ్యతి - తప్పుచేయకున్నాడు (అచట) న-లేదు

అవతారికై. రావణనుమ్పట్టు పెరుమాళ్ళు విజయికళానారెన్టు పెరియ ప్రియత్రైప్పిరాట్టిక్కు తిరువడివిణ్ణప్పజ్జాయ్య, పిరాట్టియుమ్ ప్రీతిప్రకర్ష త్తాలై విన్దుల్ పారుమలాయ్ స్తజ్జైయాయరుక్కు, ఇవనుమ్ విక్కులుక్కు వెమ్మాన్ మొబ్బలే, “ కిన్ను చిన్తయనేదేవి కింతవ్వుం నాభిభాషనే ” ఎన్టు పెరియప్రియత్రై విణ్ణప్పజ్జాయ్త వెనక్కు బరు మఱుమాన్ మజ్జొల్లాతే దేవర్ ఎన్దునదలలి యిరున్ద విరుప్పెన్ను తానెన్టు తిరువడి విణ్ణప్ప జ్జాయ్య, పిరాట్టియుమ్ ఉనక్కు సదృశమాక త్తరలావతోన్జిల్లామై కాణ్ నాన్ పేశాతిరున్దతెన్ను, ఇవను మివ్వళవిలే నమ్మపేక్షితత్తై విణ్ణ ప్పజ్జాయ్తు కొళ్వోమెన్టుపార్తు, దేవరై చ్చున్దుమ్ మున్దుమ్ నలిన్ద

రాక్షసికళాకితార్ క్రూరైకళాయ్ తదనుగుణాను భావైకళాయ్, రావణనుక్కు మున్నే శ్లో వేణువతు ఇప్పెణ్ణిత్తైకళైయాయ్, అవనుమిచర్కళోపాతి కేరసల్ల, ఇవర్కళిప్పోతు పామ్బు పడమడ జ్ఞినాత్పోలే యిరుక్కతార్కళిత్తనైయాయ్, ఇవర్కళై బహు ప్రకారమాక హింసికప్పారానిస్తేన్, “ముప్పిభిఃపాణిభిన్తైచ్చవ” ఎఱ్ఱ కైయాలే కుత్తియుమ్ కాలాలేఱ్ఱుకైత్తుమ్ నఖజ్జళాలే ఛేదిత్తుమ్ పట్కళాలే కడిత్తుమ్ తుణ్ణిత్తుమ్ “ఛిన్నంభిన్నంశరైదగ్ధమ్” ఎఱ్ఱ పెరుమాళ్ తిరుచ్చరజ్జళ్ శెయ్తశెల్లామ్ నానే పణ్ణిప్పారానిస్తేన్, భగవదపచారికళైయుమ్ దణ్ణిక్కుమ్ క్రమత్తిలే దణ్ణిక్కు ముయలాలని స్తేన్, మున్ను వద్దపోతు ఇడమిల్లమల్ విట్టుప్పోనేనిత్తనై. ఇప్పోతు ఎనక్కు ఎల్లాప్రతుప్రకారజ్జళుమ్మణ్ణి యరుల్లిథాకలామ్, ఇత్తనైయు నిరువుళ్ళమాక వేణుమెన్దేనెన్న, “పాపానాంవా” ఎఱ్ఱదులిచ్చయ్కితాళ్

(పాపానాంవా శుభానాంవా) ఇవర్కళి నీనినైత్తిరుక్కిట పడియే పాపైకళాకవుమామ్, నాన్నినైత్తిరుక్కిటపడియే శుభైకళా కవుమామ్, అతుతానేయస్తే ఉద్దేశ్యమ్ “దోషోయద్యపిత్యస్యాత్” ఎఱ్ఱాత్పోలే. అఱ్ఱుక్కుడైయనన్తో కులిక్క ప్రాప్తియుడైయాన్, అవర్కళి పాపైకళాకిలన్తో నామ్ ముఖజ్జోశుక్కవేణువతు, శుభైకళాకిల్ ఉనాబ్బల్ వేణుమో? అవర్కళి పుణ్యజ్జళైకైకొడుక్కుమే, కైముతలిల్లాతార్కన్తో నామ్ కైముతలాకవేణువతెఱ్ఱాళ్. (సభా ర్థాణామ్) దణ్ణిన్దై దణ్ణిక్కవుమ్ అల్లాతారై త్తవిరవుమ్ శొల్లకిట ధర్మశాస్త్రమ్ దేవరై తోఱ్ఱిక్కళిన్దు పుకక్కడవతో వెన్న, ఆరే నుమాక శరణాగతరై రక్షిక్కక్కడవతెన్గిట విశేషశాస్త్రమునై ఎత్తోఱ్ఱిక్కళిన్దు పుకక్కడవతో వెన్గితాళ్. (ప్రవజ్జను) పిన్నైయు మవన్నుద్ది తిరియవిడామైయాలే హరి హరి యెన్గితాళ్, “ప్రవజ్జను”

ఎప్పుడు నచ్చిన తైలనచ్చును జాతియానమై కడ్డోమెనితాళో వసిష్ఠుడు
భృతకళో ముద్రిక్కుమ్మడియాన ఇక్కుకు వంశ త్రిలే పిఱద్దాయలై.
యోగికళాయ్ జనకకుల త్రిలే పిఱద్దాయలై. కాట్టిలే పదై యోడే
పదై తావి త్రిరికిఱ జాతియిలేయితే పిఱన్దతు, అజ్జనోత్తార్కు శర
ణాగతియోట్టై యతు తెరియా తెనితాళో. “ చానరోత్తమ ” ఎత్త
వళో తానేయితే “ వ్లవన్దమ ” ఎనితాళో. రాజాక్కుభుమాయ్
మూలై యడియే నడక్కు పురియరుమాయరుక్కిఱ పెరుమాళుమ్ ఎన్ద
ళో మున్నిత్తనై కోపిత్తటియార్. నీ వానరజాతియాయరున్ద వైత్తు
ఇజ్జనే కోపిక్కుడవై యో? (కార్యంకరుణమార్చ్యేణ) ఇవరోకళో
పుణ్యపాపజ్జిడక్కు ఇప్పో తోడుకిఱ దయనీయదనైయై ప్పారాయ్.
ఉన్దైయిలే యకప్పట్టు నామెన్దక్కడవోమెన్ద తియిఙ్గుకిఱపడిపా
రాయ్ ఇవరోకళుక్కు ఒరురక్షకనినైయే ఇప్పోతు; ఇవ్వళవిలే నా
మిరన్దవేణుజ్గాణ్. (ఆర్యేణ) ఇవైయెల్లామిప్పోతు నాన్ కట్టిక్కు
వేణ్దుమ్మడియానతే ఉనక్కు. (ఆర్యేణ) విన్ద్రవ్యాకరణపణ్డితనెన్దిఱతు
పొయ్యో? అవై యెల్లాజుల్లు కేట్టిరుక్కుచ్చెయ్తేయు మిప్పోతు
రామగోష్ఠియిల్ పరిచయమానపడి యాకాతే. అన్దగోష్ఠియిల్ పరిచ
యమ్ పుక్కుమితే! నీఇజ్జనే శొల్లవనైయాయుల్లు; నాన్ పిఱన్దపిన్
అగ్గోష్ఠి ఇజ్జన్నిఱత్తతాకాతెన్ద కరుత్తు (నకళ్ళిన్నా పరాధ్యతి)సంసార
త్తిల్ కున్దమిల్లా తారార్? తిరైసీక్కిక్కడలాడప్పోమో? నమక్కుత్తిరై
యనాకభావి త్తిరుక్కిఱ పెరుమాళో తాన్ కున్దవాళనల్లరో? నాన్ తాన్
కున్దప్పట్టవళల్లెనో? నీతాన్ కున్దవాళనలై యో? పెరుమాళో కున్ద
వాళరానపడియె న్నెన్నిల్, తామ్కాడెప్పోన్దార్. అవరోపిన్నే మడ
లూరువారైప్పోలే ఇళైయ పెరుమాళుమ్ పోన్దార్, తమ్మాడే ఏకాన్త
భోగమ్మణ్ణక్కడవతాక ఇళైయకలప్పడు త్తిక్కిన్దు నానుమ్పోన్దేన్,
ఎనై ఎప్పిరిన్దు పత్తుమాసమిరున్దార్, తాన్ వారావిట్టాల్, తమ్మ
తోరమ్బ ఇయన్ద మూట్టామైయిలైయితే, ఇవ్వళియి త్తనై నాళో పిరిన్ది

రుక్క వల్లరానపోతే పెరుమాళ్ పక్కలిలే యల్లవోక్కుల్ మ్, పారత
స్ర్యత్తుక్క నుగుణమాకి ప్పేళాతిరాతేఅతు తన్నెచ్చొన్న పెన్నక్క
లన్తో కుట్లమ్ నాయకన్ శొన్న కార్యజ్ఞాయిత వడియారై దాకిక్క
ప్పార్ తవన్తు పెరుమాళ్ అరుళిచ్చెయిత కార్యజ్ఞాయ్యప్పొన్ద ఉన్నై
ముఱ్ఱుడ దణ్ణిత్తుక్కొణ్ణన్తో రావణన్ శొన్న కార్యజ్ఞాయిత వివర్కళై
దణ్ణిప్పతు. ఆకై యాలే నీయలైయో కుట్లవాళన్. ఎల్లాప్పడియాలుమ్
పెరుమాళ్ రువిపయ త్తైయునిన్దవన్తు ఆఱవిడుకై కునానుణ్ణు, నానుమ
వర్ ఎఱ్ఱియోడు పోక వేణ్ణిరున్దవన్తు ఎనక్కు నీడ్డణ్ణిరున్దేన్, నీయుమి
జ్జనేయానాల్ అపరాధమిశైయవార్ కుక్కు ప్పుకలావారుణ్డో వెన్ఱి తాళ్.

తాత్పర్యము — రావణునిసంహరించిన పిదప సీతాపిరాట్టిని వేంచేపు చేసికొని
వచ్చుటకై రామాస్థానమున ని ఆశోకవనికమం జనుదెంచి లోకమాతతో నీకుభవాత్తవిన్న
వింప, నామె స్తబ్ధురాలైయుండ, మిన్నకుండుటకు కారణమేమని తిరువడిప్రశ్నజేయ,
నిట్టికర్ణాశ్రుతమునువర్షించిన నీకుతగినసన్దాన మెయ్యదియ్యబోయ్యెదనని వితర్కించుచు
న్నానని నెలవొసంగ, నట్లైన బహుబాగు మిమ్మునుహింసజెట్టిన ఈదురాత్మలను ఇన్న
భిన్నముజేసి నాకడుపుచల్లార్చుకొన ననుమతిదానంబొసంగమని తిరువడిప్రార్థింప, సీ
తాదేవియానతిచ్చిన ఆభయ మేమన్న:- ఈరాక్షస స్త్రీలుపాపముజేసిరనిగదా దిండించ
వలయున నెదవు. వారుపాపముజేయనియెడలమనదయకుప్రయోజనమేమున్నది' మురికిబ
ట్టచగదాకుభ్రమజేయవలయు. అదియట్లుండ, యజమానునియుత్తరపుచొప్పననడచిన
వారుపుణ్యలుగానిపాపులెట్లగుదురు? చంపందగినవారైనను శరణుజొచ్చినయెడలవారి
నికరుణించి రక్షించుటకదా యుత్తముని స్వభావము వసిస్థులవంటి పెద్దలచే శిక్షింపబ
డియుంటివేని ఈలాగుబలుకవే? కనుగాయజ్ఞాచినచో గంతులువేసేవరుగులెత్తువానర
జాతియందు బుట్టినందువలనగదా నీకిట్టి కొఱగాని యోచనబాడమె లోకమందు తప్పు
చేయనికారెవ్వరు? శ్రీరాములుతప్పుచేయలేదా? నేనుతప్పుచేయలేదా? నీవుతప్పుచేయ
లేదా' యజమానాజ్ఞను మిరిసనిన్ను ముందఱిశిక్షింపవలదా? యజమానాజ్ఞను చక్క
గాచరిపాలించిన పీరినా శిక్షింపవలయు యజమానుడు పోయినవెనుక నన్నేమై
ననుబాధపెట్టుచున్నారామామము. అని తిరువడిలిపోవించి తనను బాధపెట్టిన రాక్ష
సస్త్రీల కభయమిచ్చి కాపాడెను

పెరియ వాచ్చాన్బొత్తై ॥ తిరువడిక శేశరణమ్.

బాలకాణ్డము, ౬-వ, సర్గము, ౮-వ, శ్లోకము.

మూ. ద్రష్టుం శక్యమయోధ్యాయాం నా విశ్వాన్నచ నాస్తికః ।

సర్వే సరాశ్చ నార్యశ్చ ధర్మశీలా స్సుసంయతాః ॥౧౪౬.

అర్థము. - ఆయోధ్యామామ్ - ఆయోధ్యాపట్టణమందు, అవిద్వాక్-అవిద్వాం
ఘోషు, స - లేడు, నాస్తికః - వైదికమైన అర్థములులేవని చెప్పెడువాడును స-
నియు, ద్రష్టుమ్ - శ్రుత్యక్షీకరించుటను, శక్యమ్ - సాధ్యమగునన్నది. సర్వే - సమ-
మైన, సరాశ్చ - పురుషులును, నార్యశ్చ - స్త్రీలును, ధర్మశీలాః - ధర్మమేస్వభా-
వముగాంగలవారుగాను, స్సుసంయతాః-ఇంద్రియ జయముగలవారునుగానున్నారు.

వ్యా. అటుపతినాయరమాణ్డు వన్నియమలుత్తు సజైకశ్చైయు
ణ్డాక్కి పోవ్ద చక్రవర్తిమ్కు మిరణ్డుపారుఖణ్డాక్కు పోవ్చుతిల్లై, ఓరవి
ద్వానైయాతల్ వైదికమాన వర్ధజ్జలైయిల్లై యెన్పానారునాస్తికనై
యాతలుణ్డాక్కుపోవ్చుతిల్లై. అప్పడై వీట్టిలుళ్ళార్ రాజపుత్రర్కళా
రేసు మొరువర్ ముడిశూడవపైయాతో ఎన్నిరుక్కుమవర్కళల్లర్,
పెరుమాళే ముడిశూడావిడిల్ “ఇహైవనిధనమ్యామో మహాప్రస్థా
నమేవవా । రామో రహితానాశ్చ కిమర్థోనితంహినః” ఎన్టు పెరు
మాళ్ అభిషేకమృణ్ణాత పడై వీట్టిలిరుప్పతిల్లై, విద్రున్దవిడమే శడుకా
డాక పోవ్కవపైయుమ్ ఎన్నిరుప్పర్ పురుషర్కళ, స్త్రీకళమ్, రామ
మేవానుగచ్ఛధ్వ మశ్రుతిమ్ వాసిగచ్ఛత” ఎన్టు పెరుమాళ్ ఇన్ద్రమా
టిపోనారెన్టు తిఱక్కవట్టైత భర్తాక్కల్ ముఖమ్పిళిక్కత్తల్కిక్కతె
డైత్తుక్కొళ్ళువర్కళ. (ధర్మశీలాః) రామానువుత్తియే పరమధర్మ
మెన్నిరుక్కు మవర్కళితే, స్వప్రయోజనత్తిలే నెళ్ళుశెల్లాతవర్కళా
యిల్దు.

౧౪౬.

తాత్పర్యము. - ఆయోధ్యాపురియందు నొకఅవిద్వాంఘోషుడుగాని వైదికమైన
అర్థములులేవని జెప్పనాస్తికుడుగాని కనుపించడయ్యెను అక్కడుండు స్త్రీపురుషులం
దఱును స్వప్రయోజన గంధరహితులై రామానువుత్తియనియెను పరమధర్మమునంగు
ఆసక్తిగలవారై యున్నారు.

పెరియవాచ్చాన్నిల్లై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౧౪-వ శ్లోకము.

మూ య శ్చ రామం సపశ్యేత్తు యశ్చ రామో న పశ్యతి ।

నిన్దిత స్స వసే ల్లోకే స్వాత్మా ప్యే నం విగర్హతే॥ ౧౪౭.

అర్థము.- యశ్చ - ఎవ్వఁడు, రామమ్ - శ్రీరాముని, సపశ్యేత్ - సేవింపఁజూ, యంచ - ఎవనిని, రామః - శ్రీరాముఁడు, సపశ్యతి - కటాక్షింపఁజూ, సః - వాఁడు, లోకే - ప్రపంచమునందు, నిన్దితః - నిన్దించబడినవాడై, వసేత్ - నివసించును, స్వాత్మాపి - తనఆత్మయు, ఏనం - వీనిని, విగర్హతే - దూషించుచున్నది.

వాగ్. (యశ్చరామంసపశ్యేత్తు) (రామమ్) ఎన్నితతు. కణ్ణుక్కు పకు త్తవిషయ జై, కాణాతిరుక్మితాన్ యావనోరువన్.(యః) ఎత్తనై యేను ముయర్ న్దవనాకవుమామ్. (తు) ఇతు తప్పినాలుమ్. తప్పా తతు తప్పినాల్ వరుమతు ఇవ్వళవస్తనై క్కాక విశేషిక్కిటతు. (యశ్చ రామోసపశ్యతి) ఎత్తనై యేనుమ్ శిఱియారుమ్ ఇవర్ కణ్ పారై స్ క్కిలక్కాకారితై. (యమ్) ఎత్తనై యేనుమ్ శిఱియవన్గిటతు. ఎత్తనై యేనుమ్ శిఱియారితే ఇవర్ కణ్ణిత్పారై స్ క్కిలక్కా వార్. ‘‘యారు మోర్ నిలై మైయ నెనవఱివరియ వెప్పెరుమాన్/యారు మోర్ సిలై మైయ నెనవఱివెలియ వెప్పెరుమాన్’’ బ్రహ్మదికళుడైయ జ్ఞానత్తు క్కుమ్ అవిషయమాయిరుక్కుమ్ , ఓరిడై చ్చిక్కుమ్ వేడనుక్కుమ్ కై పుకున్దిరుక్కుమ్. ఎత్తనై యేనుముయర్ న్దవనాకిలుమ్ పెరుమాళు డైయ ఒరువేళై ప్పటప్పాడు కాణానాకిల్ అవన్ పెరియనల్లన్, ఎత్త నై యేనుమ్ శిఱియనానవన్చక్కులిలుమ్ తప్పాతు అవరుడైయ పారై స్, తప్పకీతాన్యావనోరువన్ అవన్ అవస్తుక్కులోడు మెణ్ణప్పడమాట్టాన్, ఎణ్ణప్పడామైయిలే ఎణ్ణప్పడుమ్ ఎల్లారుమ్నిన్దిత్తు ‘‘ఛీఛీ’’ ఎన్నప్ప డుమ్. ఇవనై నిన్దిప్పార్ వన్దిహదికళ తొడక్కుమానార్ నాల్వరిరువరో వెన్నిల్, (నిన్దితస్స వసేల్లోకే)(లోకేనిన్దితః) ఇవనై నిన్దిక్కెక్కురియరల్లా తారితై. విషయప్రవణనానవన్. ఇప్పోతు ప్పట్టియాయ్ మేల్ నరకమాయి రుక్కుచ్చెయ్ తే తాన్ నల్లతు శెయ్గిటోమ్ ఎన్దిరుక్కుమితే, అప్పడి

తా॥ నల్లతుశెయ్ కిటోమ్ ఎన్నిరుక్కుమోవెన్నిల్, (స్వాత్తావ్యేనం విగర్హణే) తానుమ్తన్నై నిన్దిత్తుక్కొళ్ళుమ్ తిరుక్కైత్తలమిళిదవన్, “ఇదై ప్పటప్పాడుకాణప్పె తాతనామ్ కరుప్పురముమ్ ఎలుమిచ్చజ్జాయుమ్ పెదద్రోమాకిల్ ముడిన్దు పిట్టైక్కలాయిద్రు” ఎన్నిరుక్కుమితే.

తాత్పర్యము - ఎంతగొప్పవాడైనను శ్రీరాముని సేవించనివాడను, శ్రీరాముని కటాక్షపాత్రుడు గానివాడను చాకమునందు నిందింపబడుటయేగాక తనను తానే నిందించుకొనును.

పెరియ వాచ్చాన్నిళ్ళై తిరువడిక శేషరణమ్.

అమోఘ్యాకాణ్డము, ౧-వ సర్గము, ౧-వ శ్లోకము.

మూ॥ గచ్ఛతా మాతులకులం భరతేన తదా నఘః ।

శత్రుఘ్నా నిత్యశత్రుఘ్నా నీతిః ప్రీతిపుర స్కృతః॥ ౧౮౮.

అర్థము, — మాతులకులమ్ - మేనమామయింటినిగూర్చి, గచ్ఛతా - వెడలుచున్న, భరతేన - భరతునిచేత, తదా - అప్పుడు, అనఘః - దోషరహితుడైన, నిత్యశత్రుఘ్నః - నిత్యశత్రుఘ్నః - నిత్యశత్రువులైన అంతరింధియములను జయించిన, శత్రుఘ్నః - శత్రుఘ్నాధ్వను, ప్రీతిపురస్కృతః - ప్రేమచే ముందు బెట్టుకొనబడినవాడైన, నీతిః - తీసికొనిపోబడెను.

వ్యా. (గచ్ఛతా) ఎన్నిటవర్తమాన నిర్దేశతాలే, పోకిటివిడత్తిల్ తనక్కొరు ప్రయోజనముణ్డాయాశల్, ఇజ్జే మాతాపితాక్కలై క్కేల్లికొళ్ళుతల్, పూర్వజరాన పెరుమాళై క్కేల్లికొళ్ళు మివ్వశవుమిన్దిక్కే, అవనై యొత్తయ జీవిక్కమాట్టాతపడియాలేపోనానెన్దై. (మాతులకులమ్) యుధాజితైత్తై త్తతు అవనై యాకై యాలే, పోక్కిలుదేశ్యలైయుమవనుక్కు, ఇవనుక్కు అవన్ ఉద్దేశ్యనాయ్ పోనానెన్దై. (భరతేన) చక్రవర్తియుమ్ * తుజ్జి, పెరుమాళుమ్ రాజ్యజై ప్పొకట్టు పోయ్, ఇళైయ పెరుమాళుమ్ “ తొడర్న్దు అడిమై శెయ్యవేణుమ్ ” ఎన్దుపోయ్, శత్రుఘ్నాధ్వనుమ్ “ నిన్నైయల్లతటియే ” ఎన్నిరు

* తుజ్జి - గతించి.

కుమ్ దళై యిలుమ్ గాజ్యవై భరిక్కడవన్ ఎన్ఱాయ్దు శ్రీవసిష్ఠ భగవాన్ తిరునామమ్ శాత్తిరు, “భరత ఇతిగాజ్యస్య భరణాత్” ఎన్ఱానితే శ్రీశతానీకన్. (తదా) ఇరువరుమ్ రాజపుత్రకళాయ్ నిక్షత్రభేద ముణ్డానాల్ పిరిత్తు ముహూర్తమిట్టుప్పొక ప్రాప్తమా యిరుక్క. అపకపోనతువే ముహూర్తమాక పోనానెన్దై. “గచ్చతా” ఎన్ఱిఱితిలే ఆర్థసిద్ధమి, “తదా” ఎన్ఱ తెన్నెన్నిల్, అట్టు మమతా నివృత్తియైచ్చొల్గిరు, ఇట్టుఅతుక్కా శ్రయమాన అహజ్కార నివృత్తియై చొల్లుకిఱతు, ఆకైయాలే పునరుక్తి దోషమిదై, శేషత్వవిరోధి యితేయిరణ్డమ్ (అనఘః) అఘమిల్లాతతు ఇనమక్కే యితే అఘమా వతు-ఉద్దేశ్యవిరోధియితే, ఇవిడత్తిల్ అఘమావతు రామభక్తి. ఇన్ఱై పాపమెన్న పోమోవెన్నిల్, పాపత్తిల్ పుణ్యమ్ నన్ఱాయిరుక్క, మోక్ష విరోధియాకైయాలే పుణ్యమా, “అశ్వఇవరోమాణివిధూయ పాపమ్” ఎన్ఱు పాపశబ్దవాచ్యమాంబ్దితే, ఆకైయాలే, భరతానువృత్తియా కిఱ పుద్దేశ్యత్తుక్కు విరోధియాకిల్ రామసౌందర్యత్తిల్ కాల తాము తువున్ పాపమామిత్తనై యితే, “గామే ప్రమాదం మాకార్చిః” ఎన్ఱు రామానువృత్తిక్కుమ్ ఇదైచ్చునరాకచ్చొల్గిందితే రామసౌందర్యన్ఱై, భరతానువృత్తిక్కు ఇదైచ్చువరెన్ను మిడమ్ శొల్లవేణ్ణావితే. (శత్రుఘ్నః) పితైః శుదైయ సన్ని వేశజ్జలై ప్పార్ తుత్తిరునామమ్ శాత్తు కిఱ శ్రీవసిష్ఠ భగవాన్, పెరుమాల్, కణ్డానై అది కాలే తువక్కవల్ల రాక త్తోబ్బుకైయాలే, “గామన్” ఎన్ఱమ్, ఇదైయ పెరుమాళుక్కు కైజ్క ర్యమే నిరూపకమాకత్తోబ్బుకైయాలే “లక్ష్మణన్” ఎన్ఱమ్ తిరునా మమ్ శాత్తినాత్పోలే, ఇవరుదైయ సన్ని వేశన్ఱైక్కాణవే శత్రుక్కు ల్ మణ్ణుణ్ణుస్సబ్ది యిరుక్కయాలే, “శత్రుఘ్నన్” ఎన్ఱు తిరునా మమ్ శాత్తినాన్. (నిత్యశత్రుఘ్నః) బహ్యశత్రుక్కునై యన్ఱిక్కే ఆస్తరశత్రుక్కు-శాన ఇన్ఱియ జ్జలై జయిత్తిరుక్కుమెన్దై. అన్ఱిన్ఱియజ యత్తిన్ఱై యెవ్వళసెన్నిల్, “పుంసాం దృష్టి నిత్యాపహరిణమ్” ఎన్ఱిఱ

రామసాందర్యత్తిలుమ్ తువక్కుణ్ణాతోట్టికై, అతాకిఱతు - సరుమాళై
 ప్పబ్బుమ్ పోతుమ్ తన్నుకిప్పాలేయంతల్, అవరుడైయ వైలక్షణ్య
 త్తాలే యాతలన్తిక్కే, “తనక్కు ఉద్దేశ్యనాన ఇవనుకిన్ద విషయమ్”
 ఎన్దు పబ్బుకై. (నీతః) రాజాక్కళో పోమ్బాతు ఉడైవాళో మబ్బోన్దు
 కొండ్లు పోమోపాతి అవక్ కొడుపోకిప్పోనాన్. ద్రవ్యత్తుక్కు ద్రవ్యా
 న్నరజ్జళోళ్ళై సంయోగమ్ ఉభయనిష్ఠమాయరుక్కుమితే, అతుపోల
 న్తిక్కే జాతిగుణజ్జళోపాతి పోనాన్. (ప్రితిపురస్కృతః) “జ్యేష్ఠా
 నువృత్తికిరవ్భమ్” ఎన్దుపోనానల్లన్, “అహం సర్వం కరిష్యామి”
 ఎన్దు పోన ఇళైయ పెరుమాళైప్పాలే, “పోనవిడత్తిలే సర్వశేష
 వృత్తియుమ్ పణ్ణలామ్” ఎన్దుపారిత్తుక్కుండ్లు ప్రీతిప్రేరిక్క పోనాన్.
 పడైవీటిలిరున్దాల్ పలరుమున్డాకైయాలే, విక్రితక్కుట్టోపాతియితే
 సేర్దిప్పతు “నీతః” ఎన్దైయాలే శేషత్వత్తిల్ అచిత్యల్పనాయి
 రుక్కక్కడవన్. “ప్రితిపురస్కృతః” ఎన్దైయాలే స్వరూపాను రూప
 మానవృత్తియిలే చైతన్యప్రయుక్తమానధర్మజ్జభిన్దాయరుక్కు. “పడి
 యాయ్క్కిడన్దున్ పవళవాయ్కాణ్బేసే” ఎన్దితే అభియుక్తర్ వార్తై.
 “అనఘః, నిత్యశత్రుఘ్నః” ఎన్దు వావనత్వత్తాలుమ్ భోగ్యతైయా
 లున్ అవనైయే పబ్బోనా నెన్నవుమామ్ “అనఘః, నిత్యశత్రుఘ్నః”
 ఎన్దుతుక్కు ప్రయోజనమెన్నెన్నిల్, శ్రీశత్రుఘ్నాధ్వాన్ పెరుమాళు
 క్కు నల్లననానపడి, అవనై యల్లతటియూత శ్రీభరతాధ్వానైయల్లతు
 వేటొన్ద తియూతపడియూనాన్” ఎన్దుఎమ్మెరుమానారరుళిచ్చెయ్ తారో
 ఇతువేప్రయోజనమానాల్ శొన్నమికైయెల్లామ్ పొలుక్కుమితే.

తాత్పర్యము — తిరువయోధ్యయందు దశరథ చక్రవర్తి తన కుమారులతో
 సుఖముగా నుండుకాలములో కేకయమహారాజు తనయొక్క మనముండైన శ్రీభరతా
 ధ్వానిని చూడనవేషించి వారిని పిలుచుకరన్తుని తనయొక్క కుమారుండైనయూధాజిత్తు
 న్నంబ, వారు తిరువయోధ్యకువచ్చి శ్రీభరతాధ్వానిని పిలువగా శ్రీభరతాధ్వానులును
 తనయొక్కమామయైన యూధాజిత్తుమహారాజయొక్క తిరుమాళిగకు వేంచేయగా

అప్పుడు శ్రీశత్రుఘ్నాద్వార తనను పిలువకబోయినను శ్రీభరతాద్వారలయందలి ప్రేమచేతవారినివిడచి అర్థక్షణమును భరించనివారై జలేంద్రియలగుటచేత తనకు ఘర్జేశ్వ మైనకైంకర్యమునకు విరోధులయినరామసౌందర్యాదులయందును బాపల్యమువిడచి భాగవతకైంకర్యమునే పరమపురుషార్థముగాఁజలచి తనప్రయాణమునకు వేరుకుభదినమును చూచుకొనకనే వారు వెంచేసిన సమయముననేవారిని అనుసరించి నీడవలె ఆత్మంతపర తంత్రముగా వెంచేసిరి

పెరియవాచ్చాన్బిత్తై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము, ౫౩-వ, సర్గము, ౩౧-వ, శ్లోకము.

మూ. నచసీతా త్వయా హీనా నచాహమపి రాఘవ।

ముహూర్తమపి జీవావోజలాన్తత్స్య వివోద్భృతా॥౧౪౯.

అర్థము.— రాఘవ - ఓరఘువంశసంభవా! త్వయా - నీతోడ, హీనా - తేని, సీతా - సీతాదేవి, న - జీవించదు. అహమపి - నేనును, నచ-జీవించను, అపిజీవావః జీవించినయెడల, జలాత్ - నీటనుండి, ఉద్భృతా - ఎత్తఁబడిన, మత్స్యవివ - చేపలవలె, ముహూర్తమ్ - క్షణకాలమేను

వ్యా. దేవరై యొత్తిన్దవన్తు పిరాట్టియు ముళళాకాళ్, అడియేనుముళనాకే. దేవరై యొత్తిన్దవన్తు ముతలిలే జీవిక్కుమతుతానిల్లై. (అపిజీవావః) యదిజీవావః (ముహూర్తమ్) ఒరుక్షణకాలమ్. (జలాన్తత్స్యవివ) జలత్తైప్పిరిన్దవత్స్యమ్ జీవిప్పతు అన్నీర్నశైయటుమళవుమితే. అప్పడియే నిల్లెన్తుశొన్నవారై ఉమ్ముడైయ తిరువుళ్ళత్తిలే యుముడైన్దటియే మళవుక్కాణుమ్ నాన్దళ్ జీవిప్పతు. ౧౪౯.

తాత్పర్యము — దేవరవారిని విడనాడి సీతయు దాగుఁడును జీవించజాలము, అనగా జీవించినయెడల క్షణకాలమేను అదియెట్లన్న నీటినుండియెత్తఁబడిన మత్స్యములు తడి ఆరువటకు జీవించునట్లు దేవరవారు ఇప్పుడు ఆనచిచ్చినమాటలు మనసారచెప్పినవని తెలియునంతవఱకే మేమును జీవించెదము, అట్లునతెలిసెనో ఉత్తరక్షణమే ప్రాణములను వదులుదుమని ఇకైయపెరుమాళ్లు అడవికిరావద్దనిచెప్పిన పెరుమాళ్లతో విన్నవించుకొనిరి.

పెరియవాచ్చాన్బిత్తై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము, ౮౬-వ సర్గము, ౧-వ శ్లోకము.

మూ. ఆచచక్షే ధ సద్భావం లక్ష్మణస్య మహాత్మనః ।

భరతాయా ప్రమేయాయ గుహూ గహనగోచరః ॥ ౧౫౦.

అర్థము.— ఆధ-పిమ్మట, గహనగోచరః - ఆడవియందు వాడుకబడిన, గుహ:-
గుహపైరుమాళ్లు, మహాత్మనః - మహానుభావుడైన, లక్ష్మణస్య - ఇలై యపెరుమాళ్ల
యొక్క, సద్భావమ్ - మంచి ఆచారమును, అప్రమేయాయ - మితిలేనిప్రభావము
గల, భరతాయ - భరతాశ్వాసుకొఱకు, ఆచచక్షే - చెప్పెను.

అవతారికై శ్రీభరతాశ్వాన వారానిన్టానెన్టు శ్రీగుహపైరుమాళ్
కేట్టవన న్తరమ్ ఇలై యపెరుమాళ్ శెయ్త టైయెల్లామ్ శొల్లత్తొడజ్జి
నార్. వన్దపోతుశెయ్యుమ్బడి శొల్లుకిఱతెన్, ఓడమ్నిన్ట తే, శోలిరున్దతే,
తానుమ్ తన్పరికరముమ్ అక్కరై ప్పడుమ్బడి కాణ్ణితేనెన్టు ఆగ్రహచి
త్తనాయిరున్దాన్. అన న్తరమ్ సుమన్త్రునుల్కిట్టార్ వన్దు ఇలై యపెరుమా
ళ్ స్వభావమ్బాలేకాణ్ భరతాశ్వానుడై య స్వభావమిరుప్పతు.
అవనై నీకాణవేణుణ్ణాణెన్న, ఇవనుమ్పోయ్ క్కణ్డవన న్తరమ్ ఇవను
డైయ స్వభావమిరున్దపడియెన్. 'ఎన్టు ఆశ్చర్యప్పట్టు ఇవనుక్కునన్దాల్
కొడుక్కులా ముపహారమెన్నెన్టుపార్తు ఇవనుక్కు సదృశమానవుప
హారమ్ ఇలై యపెరుమాళ్ స్వభావజ్జలిత్తనైయెన్టు వన్దై చొల్లత్తో
డజ్జినాన్.

వ్యా. (ఆచచక్షే ధ సద్భావమ్) సద్భావకిమాటతు-సత్తుక్కళుడైయ
ఆచారమ్ “సచ్చబ్ధస్సాధువాచకః” “సాధవఃక్షీణదోషాస్తు” ఎన్నిటపడి
యేసత్తుక్కళావార్-క్షీణదోషరితే, భావమ్ - ఆచారమ్. ఒరువకాల్గ
వాణ్, అభిజాతక, విద్వాన్, ఎన్ట టివతు అవర్కళనుమానజ్ఞిణ్ణితే, అప్పడి
యేయితే ఇవరుడైయ వనుస్థానముమ్ పెరుమాళ్ కణ్విళర్న్దరుళుకైక్కు
ప్పుక్కళటుప్పతు, పడుక్కై పడుప్పతు. తామరైయిలై యెప్పటిత్తు
త్తణ్ణిరై ముకన్దు తిరుపడికలై విళక్కువతు, పిన్నెయున్దణ్ణిరై ముకన్దు
అముతు శెయ్యప్పణ్ణవతు, శేషిత్తడై ప్పిరాట్టియై యముతుశెయ్యప్ప

ణ్ణవతు, కణ్వళర్ న్దరుళప్పణ్ణి కై యుమ్విల్లుమాయ్కొణ్ణునప్పైయుజ్ఞాడ
 శివశిర్త్తునోక్కువతాయ్ కాణుమవరుడై యు వాచారమిరున్దపడి ఎన్ఱు
 ఆవన్ పృతానై చొచ్చిల్లత్తోడగ్గినార్. (లక్ష్మణస్య మహాత్మనః) కడలై
 క్కైయాలే యితైక్కత్తోడగ్గినార్. (లక్ష్మణస్య మహాత్మనస్సద్భావమ్
 అప్రమేయాయభరతాయ ఆచచక్షే) కథీయి న్పెరుమైయై క్కడలుక్కు
 చొచ్చిల్లత్తోడగ్గినార్. (భరతాయాప్రమేయాయాచచక్షే) శేషభూత
 నానాల్ నాన్ ఇణిశెయ్క్కడవేనెన్ఱు శొల్లయో హశిశెయ్వితు,
 అతుకిడక్క “అహం సర్వజ్ఞురిమ్యామి” శొల్లనీశ్శల్లామ్ శెయ్క్కడవ
 నెన్ఱు ప్రతిజ్ఞైవణ్ణి, రాజ్యత్తిలే యిరీర్ ఎన్న, మాట్టెనెన్ఱు పినోబ్బై
 శేషత్వకృత్యమో? నెరుప్పిలే పుకిచ్చొన్నారాకిల్ అత్తైచ్చెయ్తల్
 అతిసన్ఱామృడియాన రాజ్యత్తిలే యిగుక్కుచ్చొన్నారాకిల్ అత్తైచ్చె
 య్తల్, పినోబ్బచ్చొన్నారాకిల్ అత్తైచ్చెయ్తల్ ఇప్పడి శొల్లిత్తు
 చెయ్తైయన్ఱో శేషత్వకృత్యమ్. (గుహః) నెడునాళ్ పరిచయి త్తభర
 తనుక్కు ఒరునాళ్ శీలిత్త గుహన్ శొల్లుమృడియావతే ఇన్నానిన్నా
 ర్కు చొచ్చిల్లుకై యెన్ఱిలైయాకాతే, కత్తువర్కళామి త్తనై యాకాతే
 వేణ్ణువతు. (గహనగోచరః) కాట్టిల్ మర త్తిలు మ్మట్టెయిలుమ్ ఎఱికిప్ప
 న్దవివన్ ఇత్తై యపెరుమాళ్ వడికిలై ప్పేళిప్పోన్దపడి కణ్ణతే! ఎన్ఱు ఋషి
 కొణ్ణాడుకిణ్ణాన్, అజ్ఞననిక్కే, పెరుమాళ్ళుడైయ వ్యతిరేక త్తిల్ తూ
 త్తనీలేతలై మడుత్తుక్కుణ్ణు కిడన్దవన్ భరతనై క్కణ్ణవాతే పుఱుప్పట్టా
 నెన్ఱు తల్.

౧౫౦.

తాత్పర్యము — శ్రీగుహపైరుమాళ్ళ భరతులవారి ఆగమసముసు వారి
 మంచి స్వభావమును విని వీరికిఁదగిన కానుక యేమిసమర్పించి వచ్చునని యోచించి
 ఇతైయపెరుమాళ్ల సహచారముచు చెప్పటకంటె మించినదిలేదని నిశ్చయించి మహాను
 భావులైన ఇతైయపెరుమాళ్లుచేయు సర్వవిధకైంకర్య విభవాతిశయములను సముద్ర
 ముతో నేటిప్రభావము జెప్పనట్లు పారిత్రవ్రుగినామ్రాజ్య దీక్షితులైన భరతులతోవి
 న్నవించిరి.

పెరియవాచ్చున్బిల్లై తిరువడికి శేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము, ౨౩-వ సర్గము ౨౯.౪ శ్లోకము.

మా రాజ్యం తవ రక్షేయ మహం వేలేన సాగరమ్ |
ప్రతిజానామి తే వీర మా భూషం వీరలోకభాక్ || ౧౫౧.

అర్థము.— సాగరమ్ - సముద్రమును, వేలేన - గట్టువలె, అహం - దాగుడు,
తవ - నీయొక్క, రాజ్యం - రాజ్యమును, రక్షేయమ్ - కాపాడెను, వీర - వీరుఁ
డా, తే - నీయెదుట, ప్రతిజానామి - ప్రతిజ్ఞఁజేయుచున్నాను, మాభూషమ్ - (మీరా
జ్యమందుగూడ), ఉండను, వీరలోకభాక్ - వీరలోకమునుబొందినవాడనయ్యెను

వ్యా (రాజ్యం తవ రక్షేయమ్) “రక్షభరణబలేన” ఎన్నికపడియే
ఉప్పుడైయ రక్షణమ్ పణ్ణకైయన్తి క్కే ఉప్పుడైయ రాజ్యజైయమ్
రిక్షిక్కడవేణ. ఎనక్కుతాదర్థమ్ స్వరూపమానాలుమ్ ఉమ్మా
లెనై ౨ మీఱివాణ్ణాతుకాణమ్. (అహంవేలేనసాగరమ్) కడలుక్కు
క్కరై శేషమాయరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్ కరైయై అతిక్రమిక్కుమాట్టా
తిజేకగల్, అప్పడియే “నీర్ పెరియార్” ఎన్నా, ఉమ్మాలెనై ౨ విజ్ఞ
వాణ్ణాతుకాణమ్ (ప్రతిజానామి) నా ఇప్పడిప్రతిజ్ఞైయైపణ్ణకితేణ (తే
వీర) ఒరుకోడై మున్నే యో నా ప్రతిజ్ఞై పణ్ణియై, ప్రతిజ్ఞై పణ్ణినాల్ అజ్ఞై
తలై కట్టి తరవల్ల ఆగ్ పిళ్ళై తనమునైయ వుమ్మడైయ మున్నేయన్తో?
(మాభూషమ్) ఇప్పడిశెయ్తేలేనాకిల్, ఉమ్మడైయ సన్నిధియిల్ వర్తిక్కు
ప్పెతాతో భీకైయుమన్తి క్కే ఉమ్మడైయ రాజ్యత్తిలుమ్ వర్తిక్కుప్పెతాత
పనాకితేణ. (వీరలోకభాక్) ఉమ్మైముడిశూడి యనుభవిక్కుప్పారిత్తు,
అతుపెతాతేపోన చక్రవర్తిపుక్కలోకమ్ పుకుకితేణ. ౧౫౧.

తాత్పర్యము.—మీరక్షణముచమీరాజ్య రక్షణమును జేసెదను తనకులోబడిన
గట్టును సముద్రము మీరసెట్లు మీరుగొప్పవారైనను మీకుశేవభూతుండనైన నన్ను
సతిక్రమింపరుగదా. ఇట్లు దేవరవారి సన్నిధియందుశపథము జేయుచున్నాను ఇట్లు
చేయకతప్పినేని మీసన్నిధియందు లేకుండుటయే గాక చతుస్సాగర పరివృతమైన తమ
రాజ్య మందెక్కడను లేక చరలోకమును జెందెదను.

పెరియవాచ్చున్బిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౧౪-వ శ్లోకము.

మూ. యేతు రామస్య సుహృద స్సర్వే తే మూఢచేతసః।

శోకభారేణ చాక్రాంతా శ్చయనం సజహుస్తదా॥ ౧౫౨.

అర్థము — యేతు - ఎవ్వరైతే, రామస్య - శ్రీరామునికి, సుహృః - చెలి కాండ్రో, తే-వారు, సర్వే - అంతయు, మూఢచేతసః - కలతనొందిన మనస్సుగలవారును, శోకభారేణ - దుఃఖాతిశయముచేత, ఆక్రాంతాశ్చ - ఆక్రమింపబడినవారునునై - తదా - అప్పుడు, శయనమ్ పడకను, సజహుః - విడువరైరి

వ్యా. (యేతు) చక్రవర్తి పోక్తై యనుమతిపణ్ణినాః, శ్రీకాస లైయార్ మజ్గభాశాసనమ్ పణ్ణివిట్టార్, అవ్వళవట్టిక్కే, పత్తొన్చ తామ్ భాషైయాయ్దు త్తోన్తార్ పడి. (రామస్యసుహృదః) తాయ్ తమప్పనుక్కుమత్తై త్తవైయుమ్ వెళియిడుమ్బుడి యుట్టుక్కనర్ కళితే తోన్తార్ రాకితార్. తజ్జళై ప్పేణాతే అవనుక్కే ననై యెణ్ణిప్పొన్దవర్ కళే పడుక్కులైప్పట్టార్ కళెన్ణితటు. (సర్వేతే) ఒరువిభూతియాక సామ్యాపత్తి పెర్ శీరుక్కుమాప్పోలే. (మూఢచేతసః) సుహృత్తుక్కళాకిల్ ఎఱున్ది రున్దు కాలెకట్టి మీళాతోబీవానెన్నెన్నిల్, అటివుకలన్దాల్ శెయ్యు మత్తై నెణ్ణిల్ వెళిచ్చెటిప్పిల్లాతపోతుమ్ - శెయ్యిప్పొకాతితే. అటివుకెడు కైక్కు హేతువెన్నెన్నిల్, (శోకభారేణచాక్రాంతాః) మలై యముక్కి నాత్పోలే శోకమ్ అముక్కానిట్టుచ్చెయ్ వలెకా. (శయనం సజహుస్తదా) సడుక్కైయై విట్టెన్దురున్దార్ కళాకిల్ మీట్టుక్కొడుపుకున్దవాశియన్తో, తాన్దామేపడుక్కై యిట్టిడన్దు పొన్దవర్ కళస్తే. ౧౫౨.

తాత్పర్యము — శ్రీరాముని స్నేహితులందఱును తమను సయోధ్యయందు ప దలి వనవాసంబునకేగెదరని పడరానిదుఃఖముచేత నేమియు దోచక మత్రిభాంతులై పడ్డపడకలు విడువరైరి.

పెరియవాచ్చాన్బితై తిరుపడికళేశరణమ్,

ఆరణ్యకాణ్డము, ౧౬ - వ సర్గము, ౨౯ - చ శ్లోకము.

మూ. భావజ్ఞేన కృత్జ్ఞేన ధర్మజ్ఞేన చ లక్షణం ।

త్వయా పుత్రేణ ధర్మాత్తా న సంవృత్తిః పితా మమ॥౧౫౩.

అర్థము— లక్షణం - లక్షణండా । భావజ్ఞేన - ఆభిప్రాయమును ఎఱిగిన వాడవును, కృత్జ్ఞేన - చేయబడినవరీతిని తెలిసికొనన డవును, ధర్మజ్ఞేన - ధర్మమును గుర్తెఱిగినవాడవును, పుత్రేణ - పుత్రుడని సరకమునందుండి తొలగించు కుమారుడవైన, స్వయా - నీచేతి, ధర్మాత్తా- ఉదారశీలుడైన, పితా - తండ్రి, మమ-నావ, నసంవృత్తిః - పోలేదు

వ్యా (భావజ్ఞేన) “క్రియతామ్” ఎఱ్ఱుశొల్లుకొనివరితే ఇట్లైదు పెరుమాళ్, ఇప్పడిశెయ్యసల్లనీర్ నన్నెక్కేట్టతెన్నెన్దితార్. పర్ణశాలై మైచ్చుపై తవన న్దరమ్ శొల్లుకొనివారైయిటే. (భావజ్ఞేన) అల్లాతవై శొన్నాలుమ్ తాముమ్ పిరాట్టియుమాయ్ ఏకాన్తమాయరుక్కు మిడగ్గళి శమైక్కు-వచ్చడి ఇట్లైదు పెరుమాళ్లుక్కు పెరుమాళ్రుళిచ్చెయ్యారితే, నెఱ్ఱాలేనినైక్కు మిత్తనైయిటే. ఇన్నినైవఱిన్దు శెయ్ తార్. (కృత్జ్ఞేన) ఆతువేయన్దిక్కే శెయ్తుపోరువచ్చడి యఱిన్దు శెయ్ తార్. అటువఱినాయరమాన్డు జీవిత్తచక్రివర్తి నెడునాళ్ మలడున్దిన్దు పిళ్ళై పెర్మవనాకై యాలే ఇనరెన్నినైన్దిరుక్కిఱారో వెఱ్ఱు నినైవై యారాయ్ద్రమ్, ఇవర్ క్కెత్తాలెన్నకుత్తెచరుకొఱతో ఎన్దు పొరున్దుమిడగ్గళి పార్ద్రమ్, అవిశెయ్తుపోరుమడైపు అఱివరాయిల్లు. (ధర్మజ్ఞేన) నినైవఱిన్దులుమ్ శెయ్తుపోరుమడైపు అఱిన్దులుమ్, తానుమ్ రాజ పుత్రనానపిన్దు ఎనక్కు మోరయిప్పిడన్ మేఱ్ఱావో ఎన్దిరుక్కు మవ నుక్కు ఇతు శెయ్యవొన్ఱాతితే, అజ్జనన్దిక్కే, అత్తలైయిల్ తాదధ్యమే నమక్కు స్వరూపమానపిన్దు పినై యత్తలైక్కుఱుప్పాక చెప్పయ్సం పోరుమతే నమక్కు వకుత్తతా ఎన్దు అత్తలైక్కాక చెప్పయ్యమత్తై యే తమక్కు క్కర్తవ్యమెన్దిరుప్పర్. (త్వయేత్యాది) తాముళ్ళవన్దు తాముళ్ళరాయ్ తామపోనవన్దైక్కుమ్ ఉప్పైవైత్తుప్పోనారెయ్యెన్దితార్

(పుత్రేణ) “పుత్ర” ఎన్టుడనరకవిశేషమాయ అతిల్ పుకాతఁడినోక్కు-
మెన్టాయినోక్కు పుత్ర నెన్టు పేరాకిఱతు, వియర్ కు నమ్మడైయ వభిమత
సిద్ధియన్టుకే యొట్టికై తనక్కు మేఱ్వుడనిరయమిలై యితే. అవర్ క్కతు
వారాతఁడి నోక్కుకిఱిర్ నీరితే (ధర్మాత్తా) చక్రవర్తి ప్రస్తుతనాన
వాతే, నమ్మెయరై యొప్పారుణ్డో ? అఁరు మొరువరే, తామిరున్దనాళో
తామ్ వేణ్డవనవనక్కుచ్చెయ్తు తామ్ పోనవన్టు నమక్కు వేణ్డవన
శెయ్కైక్కు ఉచ్చైప్పెల్దు త్తణ్ణిర్ ప్పన్దల్ వైత్తుప్పోవతే. (మమ) ఇరువర్
క్కుమ్ పితావానమై యొత్తిరుక్కుచ్చెయ్తే “మమ” ఎన్ఱితాగాయి
ల్దు. అవర్ నమక్కుచ్చెయ్యమవై నీరిరున్దు శెయ్కైయాలే నామవరై
యిళున్దిలోమ్, నీరిళున్దిరాకిలి త్తనై యితే. ౧౫౩.

తాత్పర్యము -- ఓలక్షణుడా, నామనఘ్నుసందున్న భావమును కనిపెట్టి చేయ
వలసినరీతి నెఱిగి పరార్థమే యుత్తమధర్మమని తెలిసికొనన నీవు అతిమనోహరమైన
పర్ణకాలను నిర్మించి తండ్రిచేజేయవలసిన కార్యమునుజేసితివిగాన నాతండ్రిపోయినను
నాకేమిఁజూతలేదని పర్ణకాల నిర్మాణసంతరము లక్షణునితో శ్రీరాములు ఆనతిచ్చిరి.

పెరియ వాచ్చాచ్చిలై తిరువడికి శేషరణమ్.

ఆరణ్యకాణ్డము, ౬౩ - వ సర్గము, ౧౨ - వ శ్లోకము.

మూ. అస్తికమయా సార్థ ముదారశీలా ।

శిలాతలే పూర్వ ముపోవవిష్టా ।

కాన్తస్థితా లక్షణ జాతహాసా ।

త్వా మాహ సీతా బహు వాక్యజాతమ్ ॥ ౧౫౪.

అర్థము.-- లక్షణ - లక్షణుడా! అస్తిక - ఈ, శిలాతలే - రాతిప్రదేశ
మందు, పూర్వము - మునుపు, మయాసార్థమ్-నాతోడ, ఉదారశీలా - ధారాళమైనస్వ
భావముగలదియు, కాన్తస్థితా - మనోహరమైన చిరుగవులదియనైన, సీతా -
నీతాదేవి, ఉపావవిష్టా - అన్ని ప్రక్కలదగ్గి రవగ్గిరహూర్పుండుచు, జాతహాసా - పుట్టినన
వ్వుగలదై, త్వమ్- నన్ను, వాక్యజాతమ్ - వాక్యసమూహమును, బహు - పలువిధము
లుగ. ఆహ - చెప్పెను

అవలారిక్తః (అస్తిక) మున్ను తానూమ్ పిరాట్టియుమాయ్ జలక్రి
డాదికళోపణ్ణి సరసమాక ప్పనిమాటిన్ద్రోరిడ త్తిలే పిరాట్టియైప్పిరిన్దు
తాము మిళైయ పెరుమాళుమాయ్ త్తేడిక్కొడువారానిఱ్ఱుచ్చెయ్తే
అన్విడక్కైక్కణ్ణ ఇళైయ పెరుమాళై ప్పార్ త్తరుళిచ్చెయ్కితార్.

న్యాయ (అస్తిక) ఇప్పడి వెఱు న్నరైయాయరుక్కిఱ విడ త్తిలేకాణ్ అన్దు
నామెడుప్పెగు త్తతు (మయాసార్థమ్) ప్రణయథారైయిల్ త్తపైత్తమ్
శాలమతి త్తితేయిరుప్పతు, నాముజూడ † కాణవన్ద శోఱురోపాలియా
కక్కడక్కనిఱ్ఱుమ్మడి అవళుడైయ వళవుడైయైయమ్ విడగ్గమాకప్ప
రిమాటిసపడియుక్కాణ్ (ఉదారశీలా) పడైవీట్టిలిరున్దనాళోమామనార్
మామియార్కుక్కు శి ప్పడివిడువారోపాలి అళవుపడవాయిన్దు
భోగమ్ శెల్లువతు, ఇప్పోతు, అవళవన్దిక్కే, ఏకాన్తస్థలమాకైయా
లేతన్నై*మున్దుట్టాక సర్వస్వవాసమ్ పణ్ణిక్కొణ్ణిరున్దాళాయిన్దు
(శిలాతలేపూర్వమ్) జలక్రిడై పణ్ణికిఱితోరిడ త్తిలే శిలాతలమాయ్
ఇళై త్తవిడ త్తిలే ఆతిలే యేఱువతాక ప్పెరుమాళో ముఱ్ఱొలిక్కణి
శిక్క, “ప్రేషితజ్ఞాస్తుకోసలాః” ఎన్నిఱుతి లేయు మొరు సమ్మన్దముణ్ణితే
ఇసళుక్కు, అత్తై ఇవరుడైయ ఇణ్ణితాదికళై కొణ్ణిటిన్దు ఇన్దరైయి
తై ప్పిక్క వేఱుమెన్దుపార్తు, పెరుమాళేఱువతాకక్కణిశి త్త తుత్తయై
యడైత్తు కొణ్ణిరున్దాళో. (ఉపాసవిప్లా) అప్పడియాయరుక్కుమితే
యెక్కుమ్ (కాన్తస్తి తా) వెఱుమ్పుఱ త్తిలే తానేఱువక్కన్దవో, ముఱు
వలైచ్చేర్ త్తాఱ్పోలే యాయిన్దు మకన్దానిరుప్పతు, అతుక్కుమేలే,
అప్పోతుపిఱన్దవెద్రోయాలే జాతహానైయానాళాయిన్దు (త్వామాహా)
ఇతుక్కు మున్ను తోడణ్ణిసన్ద్రో త్తలైక్కట్టాశే మీళుమతిలైయితే
పెరుమాళో, ఇతోన్దుమ్ తలైక్కట్టప్పెన్దుతిలై, అత్తాలే లజ్జెఱుక్కు
విత్తతలైయిట్టార్ పెరుమాళో, అన్దరై విడా, ఇన్దరై ప్పొరప్పాలియ
చ్చొల్లిక్కొణ్ణాడు మిళైయ పెరుమాళో ముఖజ్జేవార్ త్తాళో, “సరిరోత
మ్బియూర్” నిజ్జళోనినై త్తతెన్దమ్ తలైక్కట్టినికోలితే, నిజ్జళో వల్లవ
లియ ఆణ్ణిశ్శేకళో, నాజ్జళో వెణ్ వెణ్డుకళో, నిజ్జళో వేట్టెక్కుమ్ వినై
క్కుమ్పోయ్ వ్యాపరిక్కుమవగ్గిళో, నాజ్జళో వీడువిట్టుప్పఱప్పట్టి

యోమ్, ఉద్భవకునియై త వక్షా క శ్చలామ్ తలై క్కట్టలామితే, ఉద్భవ తమయనార్ వెన్దారితే" ఎన్దు ఒహుముఖమాక కొండ్డివ్వైయై యరుళిచ్చెయ్ త ఛాయల్లు. ౧౫౪.

తాత్పర్యము — ఓలక్షణా ! గురుజన ప్రతిబంధకములేని యాయేకాంతిస్థలము నందు నీలాదేవి ముసపు చిలువగవుతో ధారాళముగతనను సర్వస్వదానముజేసి నన్ను శుభంపఁజేయుచుండ నొకనామ జలక్రీడనలిపి అలసి ఇనుగోకనుఁబడుచున్న రాతిపార యందెక్కి విక్రాంతిఁజెంద నేనిచ్చింప నా ఇంగితిమును తానెట్లొనరెఱిఁగి నాకంటె ముందు తానెక్కి నేనేప్రక్క యొక్కబోయినను అక్కడంతయు నే నొక్కనవికాశ మా లేకుండునటుల పఱచుకొని యగ్గిరదగ్గిరగ కూర్చుండుచు తనగెలుపుచే నుప్పొంగిక పకనవ్వును నాయనా! మీరు పురుషసింహులు, మేమబలులము, మీరుతిలఁచినవి తలఁచినట్లు కొనసాగించుకొనియెడరు, మేమేమి నేయగలము, ఏప్పడుమియన్నగారు గెలిచిరేచూచితిరా, అను మొదలగు అనేకరసోత్పలయ పలుకధములుగ నీతో నడిమెనుగదాయని నీతము వెదకుకాలమునందు లక్షణునితో శ్రీరాములునెలవిచ్చిరి.

పెరియ వాచ్చునిబ్రచ్చై తిరుపడికి శేషరణమ్.

కిష్కిన్ధాకాణ్డము, ౨౦-వ సర్గము, ౨౦ - వ శ్లోకము.

మూ. నా నమ గ్రంథవినితస్య నా యజుర్వేదధారిణః ।

నా సామవేదవిదుష శ్శక్య మేవమ్ ప్రభాషితుమ్ ॥ ౧౫౫.

అర్థము — అనమ గ్రంథవినితస్య - ఋగ్వేదముచే శిక్షితుఁ ఁగానవానికి, ఏవమ్ - ఇట్లు, ప్రభాషితుమ్ సంభాషించుటకు, శశక్యమ్- అసాధ్యము, అయజుర్వేదధారిణః - యజుర్వేదమును ధరించనివానికి, న - శక్యముకాదు అసామవేదవిదుషః - సామవేదమును ఎఱుంగనివానికి, న - శక్యముకాదు

వా. (నానమ గ్రంథవినితస్య) అనుష్ఠేయార్థ ప్రకాశకమానఋగ్వేదమశిక్షితనానవచుక్కులతిప్పడివాఁడైశొల్లవొణ్ణాతు (నా యజుర్వేదధారిణః) యజుర్వేదమ పారధారణద్దా నేయరితు, అతైధరిత్రవనుక్కులతు ఇవ్వైశొల్లవొణ్ణాగు (నాసామవేదవిదుషః) సామవేదమగా విశేషజగజ్జీయవరితు, అతటిర్దవనుక్కులగు ఇప్పడి వాఁడైశొల్లముడి యాతు, (శశక్యమేవమ్ ప్రభాషితుమ్) ఇన్ద్రైయైలావతై యుమధికిరిత్రవనుక్కులతు నర్చున్నే ఇప్పడి వాఁడైశొల్లలామో. ౧౫౫.

తాత్పర్యము, - ఋగ్వజుస్సామవేదములు శుశ్రీతముగ రానివాఁడు ఇట్లు మాట
లాడఁజాలఁడని పెరుమాళ్లు తిరువడిని మెచ్చుకొనిరి

పెరియ వాచ్చాన్బిల్వై తిరువడిక శేశరణమ్

—K—

కిష్కిన్ధాకాణ్డము, ౧-వ సర్గము, ౧౧౫-వ శ్లోకము.

మూ. పద్మ సౌగంధికవహం శివం శోకవివాశనమ్।

ధన్యా లక్ష్మణ సేవస్తే పమ్పాసవనమారుతమ్॥ ౧౫౬.

అర్థము - లక్ష్మణ - ఓ! లక్ష్మణుడా, ధన్యా - బాగ్యవర్తులు. పద్మ సౌగంధికవ
హమ్ - తామరపుష్పముల పరిమళమును పహించినదియు శివమ్ - మంచినదియును,
శోకవివాశనమ్ - దుఃఖములను బోగొట్టునదియునైన, పమ్పాసవనమారుతిమ్ - పమ్మ
సరస్సునకు సమీపమునందుండుతోటలయందలిగాలిని, సేవస్తే - ఆశ్రయించుచున్నాను.

వ్యా. (పద్మ సౌగంధికవహమ్) కలమృకమ్ శూడువారైప్పోలే.
(శివమ్) ఇతిసత్తనై నస్తేయుడైయారొరువరుమిల్లై. ఇతుక్కునస్తేయెన్నె
న్నెల్, (శోకవివాశనమ్) నమ్మై చిత్రవధమ్ పణ్ణాతు. శోకమ్ మఱువలి
డాతపడి పణ్ణమొల్లెయిరానినతు (ధన్యా) ధనముడైయరా యిరు
ప్పార్ మొమత్తురు ఆజ్ఞార్ కలితే (సేవస్తే) అజ్ఞామైయె యన్తిక్కే
ఇత్తై యనుభవిక్కైక్కు ఏకాన్తమానస్థలమ్ తేడానిట్పొరకళ్.
(పమ్పాసవనమారుతమ్) “ ఆకరత్తిలే నెరుప్ప ” ఎన్నుమాప్పోలే.

తాత్పర్యము, - ఓ! లక్ష్మణ! తామరలతావితో నీపమ్పాసరోవర తీరము
నందుండెడి సువ్యాసవనములలోనుండి మెల్లమెల్లన చల్లగవీచుచు నెట్టి దుఃఖములనైన
రూపు మాపుఁజేయుగాలి ననుభవించువారెట్టి భాగ్యవర్తులొ చూడుమని శ్రీరాములు
ఆసతిచ్చిరి

పెరియ వాచ్చాన్బిల్వై తిరువడిక శేశరణమ్.

సుందరకాణ్డము, ౩౪-వ సర్గము ౨౩ - వ శ్లోకము.

—(1)—

మూ స్వప్న పి యద్యహం వీరం రాఘవం సహలక్ష్మణమ్।

పశ్యేయం యది జీవేయం స్వప్నోపి మమ మత్సరీ॥ ౧౫౭

అర్థము - అహమ్ - నేను, వీరమ్ - పరాక్రమవంతుఁడును, సహలక్ష్మణమ్ -
ఇతరైయపెరుమాళ్లతోఁగూడుకొనినవాఁడునునైన, రాఘవమ్ రఘురాముని, స్వప్న పి -
కలయందును, యదిపశ్యేయమ్ - నేవించితి నేని జీవేయమ్ - బ్రతుకుదును ; స్వప్నోపి -
కలయు, మమ - నాను, మత్సరీ - ఆసూయగలదిగానున్నది.

వ్యా. (స్వప్నపియద్యహంవీరమ్) స్వప్నత్తిలే కణ్ణాఽమ్ దుఃఖ నివర్తక రాకవల్లరాయిల్లు. (గాఘవాసహలక్ష్మణమ్) పిరిఁజిపోతు ఇరు వరైయుమ్ కూడప్పిరికై యాలే కాణమిడత్తిలమ్ ఇరువరైయుజూడ క్కాణవేణుమెన్ఱితే ఆశైప్పడువతు. అపోతు, ఇరువరుమ్పిరికై యాలే తగ్గలిల్ కూడినార్కలో ఇళై యోఎన్నుమ్ అతిశక్తైపణ్ణి యరు క్కుమే. (పశ్యేయంయదిజీవేయం స్వప్నపిమమమత్సరీ) ఎన్నపత్తైయ తిన్దు ముకిమ్ కట్టామైక్కు అవరేయన్ఱిక్కే ఇతువుమ్ ఎన్నెనలియ వేణుమో ఎన్ఱాలితే.

తాత్పర్యము— రామలక్ష్మణులను స్వప్నవంగు నేవించిరను నాదుఃఖము తగ్గిబు తుకవచ్చును, అదికూడనాకులభింపక వాఙ్మించుచున్న జేయు సీతాపిరాట్ట విలసించును

పెరియవాచ్చాన్ఱి, తైత్తిరువడిక శేళరణమ్.

సువర్దకాణ్డము, ౧౬-వ సర్గము, ౪-వ శ్లోకము.

—(౦)—

మూ. రామస్య వ్యవసాయజ్ఞా లక్ష్మణస్య చ ధీమతః!

నాత్యర్థం తుభ్యతే దేవీ గర్జేన జలదాగమే॥ ౧౫౮.

అర్థము, రామస్య - శ్రీరామునియొక్క, ధీమతః - బద్ధిమంతుడైన, లక్ష్మణ స్యచ - ఇతైయపెరుమాళ్లయొక్కయు, వ్యవసాయజ్ఞా - ఆభిప్రాయము నెఱింగిన, దేవీ - సీతాదేవి, జలదాగమే - ఇర్దుము కురియునపుడు, గర్జేన - గర్జానదినలె, ఆత్యర్థమ్ - మిక్కిలి, నతుభ్యతే - కలఁతజెందలేదు

వ్యా. (రామస్యవ్యవసాయజ్ఞా) “వతద్వితంశుమ” ఎన్ఱుమ్ “అవ గాహ్యార్థవంస్వప్నే” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడికలై అఱిసిదుక్కుమవళా కై యాలే ధరిత్తిరున్దాళ్ ఆశాలేశముడైయారై ఒరునాభుమ్ విడెనెన్ఱుమ్, అవర్కలై విడవేడ్డిన్దాకిర్ నానుళేనాకే నెన్ఱుమితే అవర్ శొల్లివైప్పతు. “అప్యహంశీవితంజహ్యమ్” ఎన్ఱిరుక్కుమవరితే. (లక్ష్మణ స్యచధీమతః) అవర్ తన్ఱుడైయ ఏనలాలే మాయామృగత్తికి పిన్నే అతునూయై ఎన్ఱఱియాతే పిడిగ్గి హిరుస్వట్టప్పోళుమ్ “ఇతుమా యామృగమ్” ఎన్ఱుశొల్లుమ్మడి అచ్చళవిలుకు శెల్లినిరుక్కుమ్ ఇతైయ పెరునూళ్ పడియైయఱినిరుక్కుయాలుమ్. (నాత్యర్థంతుభ్యతేదేవీ) అవర్ తలైయాలే శుమక్కుమ్బడి పల్లళైయాయ్ పోన్దవళాకైయాలే

క్షోభ హేతుక్కు భుక్తాయగుక్కుచ్చయ్ తేయుమ్ తుభిలైయాయీశీ
లశ్. సత్తానాశమ్ పిఱక్కుమళవా యిరుక్కుచ్చయ్ తేయుమ్ ధరిత్తి
రుద్దాశ్ (గక్లేవజలదాగమె) నిరన్తరమాక వర్షధారై విధ్రానిఱ్కుచ్చ
య్ తేయుమ్ గక్లే తెభిద్దిరుక్కుమాప్పోలే. ౧౫౮.

తాత్పర్యము నాప్రాణమైనను విడుచునుగాని నాయాశ్రితులను వలసని
యెడి శ్రీరాముల తిరువుళ్ళమును, మహాబద్ధిమంతులను లక్షణమైదుమాళ్లయొక్క
ఆధ్యవసాయమును చక్కగా నెఱిగినగుటవలన నీతాదేవి, సంతతధారావర్షము మరి
యుచున్నది గక్లానది కలతజెందినటుల ప్రాణము విడువఁగిన నిట్టి విపత్కాల
మందు కలతజెందక గృధ్రవిత్తురాలైయుండెను.

పెరియ వాచ్చాచ్చిచ్చై తిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౫ - వ స్కంధము, ౫ - వ స్తోకము.

—(౧)—

మూ. సమేదుఃఖం ప్రియాదూరే సమేదుఃఖం హృతేతివా।

ఏతదేవానుశోచామివయోస్యాహృతృతే। ౧౫౯.

అర్థము - ప్రియా - ప్రియురాలైననీత, దూరే - దూరమందు (ఉన్నదని), మే -
నాకు, దుఃఖమ్ - వ్యసనము, స - లేదు, హృతేతివా - ఆపహరింపఁబడినదనిగాని, మే -
నాకు, దుఃఖమ్, వ్యసనము, స - లేదు, అస్యాః - ఈనీతయొక్క, వయోహి - వయస్సుకదా,
అతివర్తతే - అతిక్రమించుచున్నది, ఏతదేవ - దీనినే, అనుశోచామి - పరితపించు
చున్నాను

వ్యా. మైధిలి సప్తేష్విరిన్దు దూరత్తిలే వర్తియా నిన్దాశ్చెన్దు
క్కు వెఱుక్కితేనుమల్లేక. ఇనివలియరక్షస్సాలేపిరివుపిఱన్దు, ఇనియెజ్జ
నేనామ్సాధిక్కుమ్బడియెన్దు తుక్కు వెఱుక్కితేనుమల్లేక అత్రాకిఱతు.
కడక్కువిరున్దాళాల్ కడలైయణైశెయ్తు నాలుపయణమ్ ఉళ్ళే ఎడు
త్తువిట్టుత్తిరుకిఱతు. ఇనిపిరివుక్కు హేతుభూతినాన పైయలైక్కిఱ్డెదు
త్తు ప్పోకడత్తిరుకిఱతు అక్కార్యమ్, నానితోన్దెన్ద అల్లాతవల్దుక్కు
వెతేక. ఇతోన్దుక్కుమే నాకా మోహిప్పతు. అతేతెన్నిల్, (వయో
స్యాహృతివర్తతే) ఇవై పోలేకాలమ్, ఎన్నమాబ్బల్ మీళవిడలావతో
న్దెన్ద? అదైక్కుక్కిఱ్డెక్కుప్పట్ట నీరై మీట్కుప్పోకాతితే. ౧౫౯.

తాత్పర్యము. - నీతనన్నువలె దూరమందున్నందుకుగాని రాక్షసునిచే నప
హరింపఁబడినందుకుగాని నాకంతదుఃఖములేదు, ఒకబాణమువేసి ఆదురాత్ముని తల తెగ

వేసి నీతన దెచ్చుకొనియెదన, దీనివయస్సుకదా వ్యక్తముగాఁ బోవుచున్నది, పోయి వయస్సు నే బాణమువేసి మరలింప సాధ్యమని వగచుచున్నాను

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడికి శ్లేశరణమ్.

ఉత్తరశ్రీరామాయణము, ౪౦-వ సర్గము, ౧౬-వ శ్లోకము.

మూ. స్నేహమామే పరమో రాజన్ త్వయి నిత్యం ప్రతిష్ఠితః

భక్తి శ్చ నియతా వీర భావో నాన్యత్ర గచ్ఛతి॥ ౧౬

అర్థము - రాజన్! - స్వామీ! త్వయి - నీయందు, మే - నాఁక, స్నేహః - ప్రీతి, నిత్యమ్ - ఎల్లప్పుడును, పరమః - సర్వోత్కృష్టముగ, ప్రతిష్ఠితః - నిలబడుటచేసి. భక్తిశ్చ - భావబద్ధమును, నియతా - నిష్కల్పమైయున్నది, వీర - శూరుఁడా! భావః - మనస్సు, అన్యత్ర - వేరుచోటికి, గచ్ఛతి - వెడలదు.

వ్యా (స్నేహమామే పరమః) “ఎవ్వనభవన్తాల నూనుడైయ వచ్చు”. (రాజన్ త్వయి! ఇతుతానుమ్ ఎన్నాల్ వందతన్తు, * అతువును వనతన్నరులే. (చిత్త్యం ప్రతిష్ఠితః) ఇన్జిన్జాల్ ముద్దూరుపోతు కొడుపో కిటోమెన్న, అజ్ఞా శెయ్యుమతన్తు, ధర్మయైప్పూర్ వరుకిటతాకై యాలే, “నిన్నలాలిలేకాణ్” ఎన్నుమాప్పాలే. (భక్తిశ్చనియతా) స్నేహమామవళెన్, భక్తియావ తెన్నెన్నిల్, పెరుమాళై యెట్టియ చెల్లామై పిఱిన్దు వ్యతిరేక త్తిల్ ముడిన్దు చక్రవర్తినిలై స్నేహమ్, భక్తి యావతు - “నిల్” ఎన్న, “కురుప్ప” ఎన్నుమృడియాయ్, ముత్తై యటిన్దుపదన ఇళైయ పెరుమాళ్ నిలై. (వీర)తనై త్తొట్టిత్తతుత్తై. ఉమ్ముడైయ వీరజ్జొన్జుపుఱిమ్మే వెరీ రెన్జు ఇజ్జువెల్లముడియాయ్. తానుమ్ వీరనాకై యాలే తోట్టిత్తతుత్తైయెప్పడిత్తు ప్పేళుకితాన్. (భావో నాన్య త్రగచ్ఛతి) ఎన్నై మీట్టిరాకిలుమ్ ఎన్నుడైయ నెళ్ళైమీట్కప్పాకాయ్. “అన్యత్ర” ఎన్జిటతు, “మద్దూరానుముడ్డెన్బార్” ఎన్నుమాప్పాలే కొడు పోక నిన్నై తదేశ త్తిన్ పెరుజ్గాడ తనక్కు అనవ్యాయ్ యిరుక్కిటపడి

తాత్పర్యము - స్వామీ! దేవరవారియందు నాకుండెడుప్రీతి నాకుంటెను మిం చియున్నది అదియు దేవరవారి కటాక్షయత్తమే. ఇసుపరాక్రమమందు మోహిం శమయందు నియతమైన భక్తికలవాడనై యున్నాను, నామనస్సు ఇతరుల పేరు కూడి పంపను. నన్ను మరపించినను నామనంబునుమరపింప నసాధ్యము. ౧౬౦.

పెరియవాచ్చాన్నిలై తిరువడికి శ్లేశరణమ్.

